Afgørelser – Reg. nr.: 05386.00

Fredningen vedrører: Mossø, Hem Odde

Bemærkninger:

Bemærkning om formål og bestemmelser:
I dokumentet er fredningens formål og bestemmelser fremhævet som hjælp til læseren. Fremhævningerne er vejledende. Fredningens formål og bestemmelser kan også optræde uden for de markerede områder. Et fuldstændigt billede af formål og bestemmelser forudsætter, at hele afgørelsen fra fredningsnævn og Overfredningsnævnet/klagenævn læses.

Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af af fredningens formål
Tryk her for at komme direkte til den vejledende fremhævning af bestemmelserne

Taksationskommissionen: 13-05-2002

Naturklagenævnet: 16-08-2001

Overfredningsnævnet: 28-04-1978

Fredningsnævnet: 15-06-2000, 30-12-1971

Forslag:

Dispensationer: sidst i filen med nyeste til sidst

TAKSATIONSKOMMISSIONEN>

SCANNET

Taksationskommissionen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

5386.00
REG. NR. ~~7920.00~~

Skov- og Naturstyrelsen
8. kontor
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Sag nr. 331

Ref. Sanne Rasmussen

Den 13. maj 2002

Supplementsfredning af Hem Odde ved Mossø, Brædstrup Kommune, Vejle Amt

./. Vedlagt fremsendes et eksemplar af Taksationskommissionens kendelse vedrørende Supplementsfredning af Hem Odde ved Mossø, Brædstrup Kommune, Vejle Amt.

Søgsmål til prøvelse af Taksationskommissionens afgørelse kan anlægges efter bestemmelserne i § 88 i lov nr. 9 af 3. januar 1992 om naturbeskyttelse inden 6 måneder efter, at afgørelsen er meddelt.

Med venlig hilsen

Sanne Rasmussen
Direkte telefon: 39 47 21 08
E-mail: ras@sns.dk

Taksationskommissionen
Sekretariat
Haraldsgade 53
2100 København Ø

Tlf.: 39 47 20 00
Fax: 39 27 98 99

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 1211/10 - 0008
Akt. nr. 4 ~~Bil.~~

TAKSATIONSKOMMISSIONEN
ADRESSE
HARALDSGADE 53, 2100 KØBENHAVN Ø
TELF 39472000

Sag nr. 331. Supplementsfredning af Hem Odde ved Mossø i Brædstrup Kommune.

Kendelse

(Meddelt den 13. maj 2002)

Naturklagenævnets afgørelse af 16. august 2001 om erstatning i anledning af supplementsfredning af Hem Odde ved Mossø i Brædstrup Kommune, Vejle Amt, er påklaget til Taksationskommissionen af Bjørn Bagger, Langkær 17, Skanderborg, lb. nr. 3, matr.nr. 3 b, 3 c, 3 d, 10 a Hem By, Voerladegård og matr.nr. 141 Dørup By, Voerladegård.

Taksationskommissionen har den 9. april 2002 afholdt mundtlig forhandling og besigtiget ejendommen.

For Bjørn Bagger mødte advokat Erik Vermeij, Skanderborg, under besigtigelsen tillige ejerens ægtefælle Karin Bagger.

For Vejle Amt mødte vicekontorchef Hans Jørgen Hvideland, der oplyste, at amtet i forbindelse med etableringen af stien og foretagelsen af den hegning, Naturklagenævnet har pålagt amtet at udføre, vil drage omsorg for beskæring af beplantningen i ejendommens skel mod stien. Dette vil ifølge amtets forstkyndige konsulent medføre en forbedring af beplantningen.

Ejeren har påstået erstatningen fastsat til 3.278.400 kr.

Erstatningskravet fremkommer således:

Erstatning for arealafståelse og stiudlæg som fastsat af Naturklagenævnet	5.900 kr.
Værdiforringelse svarende til 25% af ejendommens værdi	2.225.000 kr.
Udgifter til hegn, beplantning m.v.	47.500 kr.
Udgifter til konceptomlægning og driftstab i forbindelse hermed	1.000.000 kr.

Taksationskommissionens bemærkninger:

Efter det fremkomne, herunder den ikke ubetydelige afstand fra den nye parkeringsplads til de offentligt tilgængelige arealer ved søen, kan det ikke antages, at etableringen af parkeringspladsen og stien vil medføre en værdiforringelse af ejendommen udover den af Naturklagenævnet fastsatte erstatning. Idet det endvidere ikke kan anses for påkrævet at foretage beplantning på ejendommen eller foretage konceptomlægning på grund af supplementsfredningen, findes der ikke grundlag for at tilkende ejeren yderligere erstatning. Naturklagenævnets erstatningsfastsættelse stadfæstes derfor.

Herefter bestemmes:

Der fastsættes et erstatningsbeløb til lb.nr. 3, Bjørn Bagger, på 5.900 kr.

Erstatningsbeløbet forrentes som bestemt ved Naturklagenævnets afgørelse af 16. august 2001.

Der tillægges Bjørn Bagger 5.000 kr. i godtgørelse for sagkyndig bistand. Dette beløb kan udbetales direkte til advokat Erik Vermeij, Skanderborg.

B. Vollmond

Martin Glerup

Agnes Tellerup

NATURKLAGENÆVNET>

Naturklagenævnets afgørelse
af 16. august 2001
om supplementsfredning af Hem Odde ved Mossø
i Brædstrup Kommune, Vejle Amt
(sag nr. 97-111/600-0002).

Fredningsnævnet for Vejle Amt har den 15. juni 2000 truffet afgørelse om supplementsfredning af Hem Odde ved Mossø til den eksisterende fredning af Mossø og omgivelser, jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977.

Fredningen omfatter (delvis) følgende ejendomme:

Matr.nr. 1a Hem By, Voerladegård,

Matr.nr. 1d og 3e Hem By, Voerladegård,

Matr.nr. 3b, 3c, 3d, 10a, Hem By, Voerladegård,
Matr.nr. 141 Dørup By, Voerladegård,

Matr.nr. 6e og 12b Hem By, Voerladegård og

Matr.nr. 12 a Hem By, Voerladegård.

Fredningens formål er at sikre offentligheden mulighed for parkering og adgang til Hem Odde. Ved fredningen fastlægges det areal, hvor almindelig færdsel til fods samt ophold efter den eksisterende fredning er tilladt. Desuden omfatter fredningen en ny parkeringsplads og en ny sti til Hem Odde, hvorved campingpladsen ved odden friholdes for trafik til odden.

Fredningssagen er rejst den 28. november 1997 af Vejle Amt.

Fredningsnævnets afgørelse er påklaget til Naturklagenævnet af følgende lodsejere:

Else Marie Bisgaard (løbe nr. 2) matr.nr. 1d og 3e Hem By, Voerladegård.

Bjørn Bagger (løbe nr. 3) matr.nr. 3b, 3c, 3d, 10a Hem By, Voerladegård og matr.nr. 141 Dørup By, Voerladegård.

Baggrunden for fredningen.

Hem Odde strækker sig fra syd ud i Jyllands største sø, Mossø. Den smukke udsigt over søen, samt bademuligheder, har været værdsat af publikum og dannet grundlag for en periode med hoteldrift på stedet. Hotellet er nu ombygget til servicebygning for en campingplads, som er udlagt i fredningen, og som en årrække er drevet med hotellet.

Formålet med den nuværende fredning er at bevare området i sin nuværende tilstand og sikre offentligheden adgang til visse stier og arealer. Dette er bl.a. sket ved udlæg af et offentligt tilgængeligt søbredsareal langs hele oddens østside, hvor almindelig gående færdsel og ophold er tilladt.

Adgangen hertil er i den nuværende fredning vist ved stiudlæg langs oddens vestbred, videre langs Bjergskov Bæk og med tilslutning til landevej 538, Skanderborg-Sønder Vissing. Parkeringsplads er ikke udlagt, men sådan kan tilvejebringes efter Fredningsnævnets godkendelse.

Siden fredningens gennemførelse er der hverken anlagt sti eller parkeringsplads for besøgende til odden. Det skyldes skiftende hotel - og campingpladsejeres velvilje overfor benyttelse af deres eksisterende vej over campingpladsen også for besøgende til odden, idet denne vej er den korteste og mest direkte. Endvidere er oversigtsforholdene på landevej 538, Skanderborg-Sønder Vissing, hvor fredningskendelsens stiudlæg munder ud, så dårlige, at anlæg af parkeringsplads i umiddelbar nærhed er betænkelig. Derfor har amtets indsats gennem flere år for at sikre offentlighedens adgangsforhold til odden været koncentreret til campingpladsområdet.

I forbindelse med det seneste ejerskifte af campingpladsejendommen, som bl.a. omfatter det offentlige opholdsareal på oddens østside, er bygningerne renoveret og standarden forbedret således, at pladsens koncept efter ejerens opfattelse ikke længere harmonerer med udflugttrafik til odden ad den eksisterende vej gennem campingpladsen. For-

handlinger med ejeren om løsningsmuligheder i 1994 og igen i 1996 har til trods herfor ikke ført til en aftale med amtet om et nyt stianlæg udenom campingpladsen til adskillelse af trafikken til odden fra den øvrige trafik på campingpladsen, som også omfatter trafik til "Gåsefarmen", der er den næstyderste ejendom på odden, hvis eksisterende bygninger benyttes til lejrskole. Ejeren ønsker samtidig at få annulleret den fredningsbestemmelse, som tillader offentlighedens ophold på søbredden på strækningen ud for campingpladsen.

Klageren har tidligere ansøgt om tilladelse til at etablere et hegn rundt om hele campingpladsen, herunder på strækningen mellem teltpladsens nordligste punkt og nordøst mod søen, hvilket vil medføre en lukning af offentlighedens adgang til opholdsarealerne ved søbredden på den strækning, som er beliggende nordøst for campingpladsen. Naturklagenævnet har den 17. februar 1995 meddelt afslag på ansøgningen, idet nævnet ikke har fundet grundlag for at begrænse offentlighedens bestående ret til adgang til opholdsarealet.

Det er ejerens vurdering, at en fri adgang til det offentlige opholdsareal på oddens østside og specielt den del, der ligger op til campingpladsens bygninger vil medføre øget usikkerhed for campingpladsens gæster - også selv om det kun drejer sig om vandrere og cyklister.

Vejle Amt ønsker en fri adgang til odden, og for at muliggøre dette har amtet rejst fredningssag, hvor der samtidig fastlægges areal til parkeringsplads.

Alternativt forslag

Efter Fredningsnævnets anmodning har Vejle Amt udarbejdet et forslag til alternativ placering af indkørslen til den planlagte parkeringsplads, således at tilslutningen af ny indkørsel sker ca. 40 m længere nede ad bakken. Herfra anlægges indkørslen i en bue uden om transformatorstationen. Der opnås herved ca. en halvering af dæmningshøjden ved landevejen og dæmningen aftager jævnt over 70 m, indtil naturlig terrænhøjde nås.

Det er amtets vurdering, at alternativet både landskabeligt og i praktisk brug er bedre end det oprindeligt foreslåede. Ifølge amtet er den arealmæssige konsekvens af alternativet, at der fra lb.nr. 1, Erik Randløv Boes erhverves ca. 0,08 ha udover ca. 0,5 ha, fra lb.nr. 2 Else Marie Bisgaard erhverves ca. 0,09 ha og fra lb.nr. 3 Bjørn Bagger erhverves ca. 0,01 ha.

Else Marie Bisgaard har overfor Fredningsnævnet protesteret mod det alternative forslag med samme begrundelse som anført i klagen over nævnets afgørelse, jf. nedenfor.

Områdets planlægningsstatus

Mossø med omgivende landareal er højt prioriteret. Staten har således ud fra naturmæssige og geologiske værdier udpeget et større landskab, bl.a. med Mossø, som nationalt geologisk interesseområde og som større nationalt naturområde.

Beskyttelse af fuglelivet er et særligt vigtigt element, hvilket følger af Mossøs status som EU-fuglebeskyttelsesområde. Skov- og Naturstyrelsen har endvidere udarbejdet forslag til beskyttelsesområder for flere arter, såkaldt EU-habitatsområder, som ved Mossø ud over fuglebeskyttelsesområdet også medtager engområder syd for Hem Odde langs Bjergskov Bæk.

I Regionplanen for Vejle Amt er Hem Odde udpeget som egentligt naturområde med retningslinie om, at naturen skal fastholdes og at den ønskede naturtilstand sikres ved pleje. Odden er endvidere sammen med området syd for med landevej 538, Skanderborg - Sønder Vissing udpeget som særligt værdifuldt landskab. Efter Regionplanens retningslinie herom skal sådanne områders muligheder som friluftsområde søges udbygget.

Det er i forhold til disse interesser og planlægningsforhold, at den eksisterende frednings formål om at bevare området i sin nuværende tilstand og at sikre offentlighedens adgang skal søges opfyldt.

Fredningens omfang

Fredningsnævnet har vurderet, at den alternative indkørsel vil overflødiggøre en stejl og høj dæmning fra vejen og ned til parkeringspladsen og finder derfor, at fredningsforslaget skal gennemføres med den placering af indkørsel til parkeringsplads, der følger af det alternative forslag.

Med supplementsfredningen søges sikret mulighed for parkering og stiadgang til oddens opholdsareal uden at påføre særlige gener for de landskabelige værdier, områdets naturbeskyttelse og erhvervsmæssige interesser.

Der etableres en ny parkeringsplads på del af matr.nr. 1a, 1d, 3e og 3c Hem By, Voerladegård ved landevej 538, Skanderborg - Sønder Vissing, og med tilkørsel fra denne. Der må etableres publikumsfaciliteter som korttavle, enkelte borde og bænke samt affaldsbeholdere. Pladsen må ikke anvendes til overnatning, ligesom der ikke må opstilles boder og lignende.

Til formålet erhverves ca. 0,58 ha fra matr.nr. 1 a Hem By, Voerladegård, ca. 0,09 ha fra matr. nr. 1d og 3e smst. og ca. 0,022 ha fra matr. nr. 3c smst.

Der udlægges en ny sti på eksisterende vejspor fra parkeringspladsen og langs campingpladsens vestskel til nordligt skelhjørne af matr.nr. 12a, Hem By, Voerladegård.

Vejen forløber i kanten af hede-, eng- og mosearealer, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Det vurderes, at vejen langs hedearealet ikke er omfattet af selve det beskyttede areal. Langs eng- og mosearealet berøres kanten af det beskyttede areal, men en befæstelse af det i forvejen eksisterende hjulspor vurderes at være et ret ubetydeligt indgreb i engen/mosen.

Fra vejens ophør i skelhjørne af matr. nr. 12a Hem By, Voerladegård, nyanlægges på matr.nr. 3b. smst. ca. 40 meter sti i 3 meters bredde til eksisterende vej mod Hem Odde. På denne vej etableres sti til oddens opholdsareal, alt som angivet på fredningskortet. Stien er åben for offentlighedens ikke-motoriserede færdsel

Nyanlægget sker på et areal, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens søbeskyttelseslinie. I betragtning af den korte strækning og det bakkede terræn mod Mossø, vurderes der at være tale om et ret ubetydeligt indgreb i søbeskyttelseslinieareal et.

Oddens opholdsareal er vist på fredningskortet med varierende og nogle steder større bredde end på det oprindelige fredningskort fra 1977. Dette er en ajourføring i forhold til senere lovmæssigt givne muligheder for offentlighedens adgang til naturen. Fredningsnævnet har herom i forbindelse med tidligere forhandlinger, den 22. november 1994, tiltrådt, at oddens nordligste, noget åbne træbevoksning og det sydfor liggende græsklædte terræn i varierende bredde ind til skovbrynet vurderes som opholdssted. Fredningskortet viser opholdssted svarende hertil.

Med anlæggelse af parkeringsplads og en ny sti til Hem Odde adskilles den rekreative trafik til odden fra campingpladsens øvrige trafik. "Gåsefarmens" vejret over campingplads m.m. berøres ikke af fredningen.

Klager

Else Marie Bisgaard har klaget over afståelsen af 0,09 ha til parkeringsplads.

Klageren har anført, at den pågældende mark i forvejen ikke er for stor, og at det fremover vil blive for dyrt at lade en maskinstation passe marken. Marken er bortforpagtet til den 1. april 2004 og forpagteren ønsker ikke fremover at forpagte marken, hvis arealet formindskes. Det berørte areal ligger i den ende af marken, hvor jorden er bedst. Endvidere vil den tætte trafik langs jordstykket gøre det uforsvarligt at drive jagt i området, hvilket vil medføre en værdiforringelse af ejendommen. Klageren mener i øvrigt, at den fastsatte frist for afståelse af arealet er for kort.

Bjørn Bagger har gjort gældende, at den ny vejføring ikke sker ad et eksisterende vejspor fra parkeringspladsen og langs campingpladsens veksler, idet der ikke er en vej men et 5 til 8 meter bredt krat/naturhegn. Indgreb i krat/naturhegn må medføre en forpligtelse til etablering af nyt hegn. Effektiv hegning har hidtil ikke været nødvendig, idet naboskel ligger direkte til markområde.

Klageren har endvidere anført, at en gennemførelse af stiføringen langs campingpladsen vil medføre gener for driften af campingpladsen.

I øvrigt er anført, at der ved fredningen i 1977 er udlagt en stiforbindelse til Hem Odde, men at myndighederne ikke har søgt at udnytte denne ret til gennemførelse af adgangsforholdene til odden.

Det er klagerens vurdering, at der intet er til hinder for, at der fra den af Fredningsnævnet foreslåede parkeringsplads udlægges en sti til den i 1977 udlagte sti til Hem Odde. Klageren henviser til kortbilaget i Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977. En udlægning af denne sti som adgangsvej til odden kan ske uden at påføre gener for områdets udnyttelse herunder gener for driften af campingpladsen.

Bemærkninger i øvrigt til sagen.

Vejle Amt har i en udtalelse til klagerne anført, at Else Marie Bisgaards ejendom matr. nr. 1d og 3e Hem By, Voerladegård i alt udgør 3,33 ha. Heraf afstås ifølge kendelsen 0,09 ha med samlet beliggenhed i markens sydøstlige hjørne.

Arealet må på grund af størrelsen ikke udlejes til jagt, og stitrafikken vil ske langs skel til campingpladsområdet, hvor der i forvejen kan være ophold af publikum.

For så vidt angår Bjørn Baggers klage er anført, at amtet ikke ser stiforslaget som en særlig gene for driften af campingpladsen, idet selve campingpladsområdet helt friholdes og holdes adskilt fra stien af levende hegn. Tværtimod vurderes stietableringen i stedet at kunne blive et aktiv for pladsens gæster.

Til klagerens påstand om, at der på strækningen langs matr. nr. 3e Hem By, Voerladegård, i alt ca. 300 m, ikke følges eksisterende vej, men i stedet et 5-8 m bredt krat/naturhegn, har amtet bemærket, at vejforløbet over matr.nr. 3e og 3c på matrikelkortet ikke stemmer overens med de faktiske forhold. Det skyldes formentlig omlægninger, som aldrig er blevet berigtiget på matrikelkortet eller tinglyst. Ved tidligere forhandlinger før fredningssagens rejsning har Bjørn Bagger ikke bestridt, at der efter arealets fremtræden var tale om et vejareal. Det er korrekt, at en tiltagende mængde udhængende grene m.m. på de sydligste ca. 200 m de seneste år har udvisket indtrykket af, at der var tale om en vej.

Amtet har endvidere oplyst, at den omhandlede skelnen mellem eksisterende sti og ny sti svarer til forholdene i marken, og at ejerne af ejendommene lb. nr. 4 og 5 har oplyst, at de har vejret til deres ejendomme ad den pågældende strækning.

Naturklagenævnets afgørelse

I sagens behandling, herunder besigtigelse og offentligt tilgængeligt møde, har deltaget 10 af Naturklagenævnets 12 medlemmer. (Bent Jacobsen (formand), Bent Hindrup Andersen, Ole Pilgaard Andersen, Marie-Louise Andreasen, Peter Christensen, Leif Hermann, Ebbe Kalnæs, Mogens Mikkelsen, Jens Steffensen, og Poul Søgaard).

Et flertal på 9 af nævnets medlemmer tiltræder, at der gennemføres en supplementsfredning efter naturbeskyttelseslovens kap. 6 til anlæg af en parkeringsplads med tilkørsel og anlæg af en sti fra parkeringspladsen til opholdsarealet ved Mossø til sikring af offentlighedens mulighed for parkering og adgang til Hem Odde.

Vejle Amt skal etablere toiletfaciliteter for offentligheden ved Hem Oddes opholdsareal, når stien dertil er blevet anlagt, og skal - såfremt ejeren af campingpladsen ønsker det - opsætte et sædvanligt vildthegn (trådhegn) med en højde på max. 1,80 m ved den del af stien, der forløber langs med campingpladsen, således at adgang fra stien til campingpladsen hindres. Uenighed om et eventuelt hegns længde og placering forelægges fredningsnævnet til afgørelse.

Mindretallet (Bent Hindrup Andersen) finder, at en sti til Hem Odde, både af hensyn til naturværdierne og ejeren af campingpladsen bør placeres længere mod vest, hvor det oprindeligt var bestemt i Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977, og stemmer derfor imod supplementsfredningen.

Naturklagenævnet stadfæster herefter fredningsnævnets afgørelse af 15. juni 2000, dog at de supplerende fredningsbestemmelser fastsættes som nedenfor anført. Fredningsområdet Hem Odde ved Mossø er vist på fredningskortet, der hører til Naturklagenævnets afgørelse, og omfatter delvis de på vedhæftede matrikelfortegnelse anførte ejendomme.

Formål

§ 1. Fredningens formål

Den supplerende fredning har til formål at sikre offentligheden mulighed for parkering og adgang til Hem Odde.

Bestemmelser 1 af 2
Klik her for næste markering

§ 2. Offentlighedens adgang

Parkering

Der etableres en ny parkeringsplads på del af matr.nr. 1a, 1d, 3c, og 3e Hem By, Voerladegård. Der må etableres publikumsfaciliteter som korttavle, enkelte borde og bænke samt affaldsbeholdere. Pladsen må ikke anvendes til overnatning, ligesom der ikke må opstilles boder og lignende.

Sti til eksisterende opholdsareal på Hem Odde
Der etableres en ny sti på eksisterende vejspor fra parkeringspladsen og langs campingpladsens vestskel til østligt skelhjørne af matr.nr. 3e, Hem By, Voerladegård. Herfra nyanlægges på matr.nr. 3e, 6e, 12b, 12a, og 3b smst. ca. 300 meter sti i 3 meters bredde til eksisterende vej mod Hem Odde. På denne vej etableres sti til oddens opholdsareal, alt som angivet på fredningskortet. Stien er åben for offentlighedens ikke-motoriserede færdsel.

Anlæg og vedligeholdelse
Vejle Amt anlægger og vedligeholder parkeringsplads og sti med tilhørende publikumsfaciliteter.

§ 3. Arealafståelse

Som led i fredningen afstås de neden for nævnte arealer til Vejle Amt, til parkeringsplads med overtagelse den 1. januar 2002:

ca. 0,58 ha af matr.nr. 1a Hem By, Voerladegård,

ca. 0,09 ha af matr.nr. 1d og 3e Hem By, Voerladegård,

ca. 0,01 ha af matr.nr. 3c Hem By, Voerladegård.

§ 4. Hegn

Vejle Amt opsætter - såfremt ejeren af campingpladsen ønsker det -et sædvanligt vildthegn (trådhegn) med en højde på max. 1,80 m ved den del af stien, der forløber langs med campingpladsen, således at adgang fra stien til campingpladsen hindres. Uenighed om et eventuelt hegns længde og placering forelægges fredningsnævnet til afgørelse.

§ 5. Toiletfaciliteter

Vejle Amt etablerer toiletfaciliteter for offentligheden ved Oddens opholdsareal, når stien dertil er blevet anlagt.

§ 6. Opholdsareal

Oddens opholdsareal er fastlagt på fredningskortet til Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 med signatur "Andet areal med offentlig adgang". Oddens nordligste, noget åbne træbevoksning og det sydfor

Bestemmelser

liggende græsklædte terræn i varierende bredde ind til skovbrynet udgør del af dette opholdsareal.

§ 7. Ældre fredning

Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser opretholdes med de ændringer, der følger af ovenstående fredningsbestemmelser.

§ 8. Bonusvirkning

De foran beskrevne anlæg kan gennemføres uden særskilt tilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, og naturbeskyttelseslovens §§ 3 og 16, jf. lovens § 38, stk. 5, idet denne fredning træder i stedet for fornøden planlovstilladelse til parkeringsplads og tilladelse efter naturbeskyttelsesloven til sti.

På Naturklagenævnets vegne

Bent Jacobsen

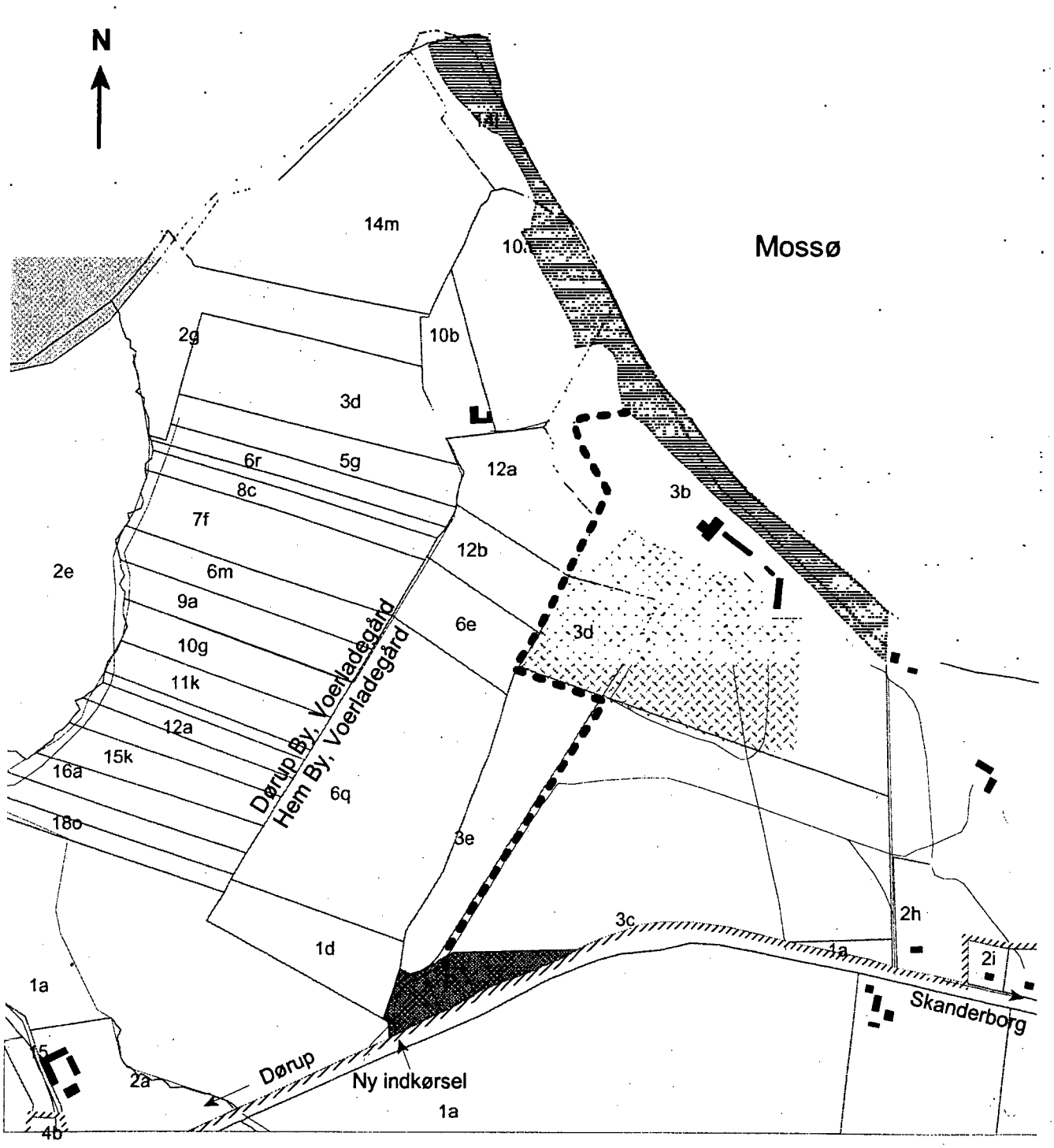
Viceformand

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

Fortegnelse
over ejendomme, der delvis er omfattet af Naturklagenævnets afgørelse af xx. august 2001 om supplementsfredning af Hem Odde ved Mossø i Brædstrup Kommune, Vejle Amt
(sag nr. 97-111/600-0002)

Hem By, Voerladegård:
Matr.nr. 1a, 1d, 3b, 3c, 3d, 3e, 6e, 10a, 12a 12b.

Dørup By, Voerladegård:
Matr.nr. 14l

FREDNINGSKORT

Hørende til Fredningsnævnet for Vejle Amts kendelse af 15. juni 2000 om supplementsfredning Hem Odde ved Mossø. FVA 66/97

Signaturforklaring:

- Offentlig arealerhvervelse
- P Parkeringsplads
- Offentligt opholdsareal
- Sti
- Fredningsgrænse ifølge kendelse af 10. maj 1977.
- Campingplads ifølge kendelse af 10. maj 1977.

NATURKLAGENÆVNETS
FREDNINGSAFGØRELSE
AF AUGUST 2001
SAG NR. 97-111/600-0002

Udarbejdet af Vejle Amt
Juli 2000, til brug ved tinglysning
Mål: 1:6.000

Udsnit af matrikelkort er gengivet med Kort- og Matrikelstyrelsens tilladelse G18/1997

REG. NR. 5386.00

Naturklagenævnets afgørelse
af 16. august 2001
om erstatning i anledning af
supplementsfredning af Hem Odde ved Mossø
i Brædstrup Kommune, Vejle Amt
(sag nr. 97-111/600-0002).

Fredningsnævnet for Vejle Amt har den 15. juni 2000 truffet afgørelse om erstatning i anledning af supplementsfredning af Hem Odde ved Mossø til den eksisterende fredning af Mossø og omgivelser, jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977.

Fredningsnævnet har tilkendt erstatning til 5 private lodsejere på i alt 62.260 kr. Erstatningsfastsættelsen er påklaget til Naturklagenævnet af følgende lodsejere:

Else Marie Bisgaard (løbe nr.2) matr.nr. 1d og 3e Hem By, Voerladegård.

Bjørn Bagger (løbe nr. 3) matr.nr. 3b, 3c, 3d, 10a Hem By, Voerladegård og matr.nr. 141 Dørup By, Voerladegård.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet har tillagt erstatning efter følgende takster.

Afståelse af landbrugsjord:	8 kr. pr. m²
Færdselsret ad eksisterende sti:	10 kr. pr. lb. meter

Klager

Else Marie Bisgaard har gjort gældende, at erstatningen for afståelse af 0,09 ha til parkeringsplads er fastsat for lavt på grund af tab af forpagtning og jagt.

Klageren har fastholdt det erstatningskrav, som er gjort gældende overfor fredningsnævnet:

Afståelse af jord 10.000 kr.

Ulempeerstatning 20.000 kr. som følge af, at arealet ikke kan bortforpagtes som tidligere, og at det er dyrt/urentabel at have en maskinstation til at køre efter et så lille areal.

Erstatning på 12.000 kr. for mistet jagtret på grund af parkeringspladsen og trafik på stien langs ejendommens areal, idet det vil være for farligt at gå på jagt på arealet.

Bjørn Bagger har gjort gældende, at der bør ydes erstatning for ekspropriation af areal og ikke godtgørelse benyttelse af vej, og erstatning for udgifter ved etablering af passende hegning og låger samt erstatning for en forringelse på 25% af campingpladsens værdi, som en gennemførelse af projektet vil medføre.

Klageren har overfor Fredningsnævnet fremsat følgende erstatningskrav, som han fastholder overfor Naturklagenævnet.

25% af pladsens værdi (seneste vurdering 8.9 mio. kr.)	2.225.000 kr.
Anslåede omkostninger til hegn, beplantning m.m.	225.000 kr.
Konceptomlægning samt indtægtstab i perioden	1.000.000 kr.
I alt	3.450.000 kr.

Klageren har efter Naturklagenævnets beslutning om anlæg af parkeringsplads og stiforløb samt Vejle Amts opsætning af hegn fastholdt kravet om, at der bør ydes ekspropriationserstatning for 300 m sti fra parkeringspladsen og ikke kun erstatning for færdselsret ad eksisterende sti samt kravet om erstatning for værdiforringelse (2.225.000 kr.) og konceptomlægning samt indtægtstab i perioden (1.000.000 kr.). For så vidt angår opsætning af hegn har klageren gjort gældende, at omkostningerne hertil er ham uvedkommende.

Bemærkninger i øvrigt til sagen

Vejle Amt har i en udtalelse til klagerne anført, at Else Marie Bisgaards ejendom matr. nr. 1d og 3e Hem By, Voerladegård i alt udgør 3,33 ha. Heraf afstås ifølge kendelsen 0,09 ha med samlet beliggenhed i markens sydøstlige hjørne.

Ejendommen må på grund af størrelsen ikke udlejes til jagt, og stitrafikken vil ske langs skel til campingpladsområdet, hvor der i forvejen kan være ophold af publikum.

For så vidt angår Bjørn Baggers klage er anført, at amtet ikke ser stiforslaget som en særlig gene for driften af campingpladsen, idet selve campingpladsområdet helt friholdes og holdes adskilt fra stien af levende hegn. Tværtimod vurderes stietableringen i stedet at kunne blive et aktiv for pladsens gæster.

Amtet har supplerende oplyst, at sondringen mellem eksisterende sti og ny sti svarer til forholdene, som de er i marken, og henleder opmærksomheden på, at ejerne af lb. nr. 4 og 5 har oplyst, at de har vejret til deres ejendomme ad den 300 m lange vejstrækning fra parkeringspladsen.

Amtet har bekræftet de i fredningen angivne stilængder og har erklæret sig enig i, at ca. 40 m sti på Bjørn Baggers ejendom matr. nr. 3b Hem By, Voerladegård anses for ny sti og ikke for erhvervelse af 0,012 ha.

Naturklagenævnets beslutninger

I sagens behandling har deltaget 10 af Naturklagenævnets 12 medlemmer. (Bent Jacobsen (formand), Bent Hindrup Andersen, Ole Pilgaard Andersen, Marie-Louise Andreasen, Peter Christensen, Leif Hermann, Ebbe Kalnæs, Mogens Mikkelsen, Jens Steffensen og Poul Søgaard).

Naturklagenævnet skal udtale:

Naturklagenævnet har ved anden afgørelse af dags dato med visse ændringer stadfæstet en supplementsfredning af Hem Odde ved Mossø efter naturbeskyttelseslovens kapitel 6.

Naturklagenævnet finder, at der kan tilægges erstatning efter følgende takster:

Afståelse af landbrugsjord:	8 kr. pr. m²
Færdselsret ad eksisterende sti:	10 kr. pr. lb. meter
Anlæg af ny sti:	20 kr. pr. lb. meter

Naturklagenævnet finder, at fredningsindgrebet er så beskedent, at der ikke er grundlag for at yde jagttabs-erstatning, ulempeerstatning eller særlig erstatning for forringelse af campingpladsens værdi.

Naturklagenævnet fastsætter herefter erstatning efter naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 1, således.

Lb. nr. 1. Ejer Erik Randløv Boes

Matr.nr. 1a Hem By, Voerladegård	
Afståelse af ca. 0,58 ha	46.400 kr.

Lb. nr. 2. Ejer Else Marie Bisgaard.

Matr.nr. 1d og 3e Hem By, Voerladegård	
Afståelse af ca. 0,09 ha	7.200 kr.
Ca. 90 m sti à 20 kr.	1.800 kr.
I alt	9.000 kr.

Lb. nr. 3. Ejer Bjørn Bagger

Matr.nr. 3b, 3c, 3d, 10a, Hem By, Voerladegård.	
Matr.nr. 14l Dørup By, Voerladegård	
Afståelse af ca. 0,01 ha	800 kr.
Ca. 300 m sti à 10 kr.	3.000 kr.
Ca. 40 m sti à 20 kr.	800 kr.
Ca. 130 m sti à 10 kr.	1.300 kr.
I alt	5.900 kr.

Lb. nr. 4. Ejer Grethe Højland

Matr.nr. 6e og 12b Hem By, Voerladegård	
Ca. 105 m sti à 20 kr.	2.100 kr.

Lb. nr. 5. Ejer Ingvar Juel Rasmussen.

Matr.nr. 12 a Hem By, Voerladegård	
Ca. 65 m sti à 20 kr.	1.300 kr.

Erstatning for supplementsfredningen af Hem Odde ved Mossø udgør herefter i alt 64.700 kr.

De tilkendte erstatningsbeløb forrentes efter naturbeskyttelseslovens § 39, stk. 3, fra den 15. juni 2000, og indtil udbetalingen sker med en årlig rente svarende til Danmarks Nationalbanks diskonto.

Af den samlede erstatning på 64.700 kr. med tillæg af renter udreder staten ved Miljø- og Energiministeriet 75 % og Vejle Amt 25 %, jf. naturbeskyttelseslovens § 49, stk. 3.

Naturklagenævnets afgørelse om erstatningsspørgsmål kan efter naturbeskyttelseslovens § 45 påklages til Taksationskommissionen af de ejere, der har påklaget fredningsnævnets afgørelse af erstatningsspørgsmålet til Naturklagenævnet. Afgørelsen kan endvidere påklages til taksationskommissionen af Miljø- og Energiministeren og af Vejle Amt.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, Naturklagenævnets afgørelse er meddelt den klageberettigede. Klage indgives skriftligt til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.

På Naturklagenævnets vegne

Bent Jacobsen
Viceformand

FREDNINGSNÆVNET>

KENDELSE OM SUPPLEMENTSFREDNING AF

FOTOKOPI
FREDNINGSNÆVNET

HEM ODDE VED MOSSØ

I

BRÆDSTRUP KOMMUNE

AFSAGT DEN 15. JUNI 2000

AF

FREDNINGSNÆVNET FOR VEJLE AMT

Miljø- og Energiministeriet
J.nr. SN 1996 - 12 11/10 - 0019
28 JUNI 2000

FVA 66/97

Akt. nr. 13

Sagens indbringelse

Ved skrivelse af 28. november 1997 (bilag 1) fremsendte Vejle Amt forslag til supplement til den eksisterende fredning af Mossø truffet ved Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 (OFN j. nr. 2142172).

Forslaget

Det fremsendte fredningsforslag går ud på, at der sikres offentligheden mulighed for parkering og for adgang til Hem Odde. Ved forslaget fastlægges det areal, hvor almindelig færdsel til fods samt ophold i henhold til den eksisterende fredning er tilladt. Desuden omfatter forslaget en ny parkeringsplads og en ny sti til Hem Odde, hvorved campingpladsen ved odden friholdes for trafik til odden.

Amtets redegørelse for baggrunden for forslaget

Hem Odde strækker sig fra syd ud i Jyllands største sø, Mossø. Den smukke udsigt over søen, samt bademuligheder, har været værdsat af publikum og dannet grundlag for en periode med hoteldrift på stedet. Hotellet er nu ombygget til servicebygning for en campingplads, som er udlagt i fredningen, og som en årrække er drevet sideløbende med hotellet.

Formålet med den nuværende fredning er at bevare området i sin nuværende tilstand og at sikre offentligheden adgang til visse stier og arealer. Dette sidste er bl.a. sket ved udlæg af et offentligt tilgængeligt søbredsareal langs hele oddens østside, hvor almindelig gående færdsel og ophold er tilladt.

Adgangen hertil er i den nuværende fredning vist ved stiudlæg langs oddens vestbred, videre langs Bjergskov Bæk og med tilslutning til landevej 538, Skanderborg-Sdr. Vissing. Parkeringsplads er ikke udlagt, men sådanne kan tilvejebringes efter Fredningsnævnets godkendelse.

Siden fredningens gennemførelse er der hverken anlagt sti eller parkeringsplads for besøgende til odden. Det skyldes skiftende hotel- og campingpladsejeres velvilje overfor benyttelse af deres indkørsel også for besøgende til odden, idet denne vej er den korteste og mest direkte. Endvidere er oversigtsforholdene på landevej 538, Skandeborg-Sdr. Vissing, hvor fredningskendelsens stiudlæg munder ud, så dårlige, at anlæg af en P-plads i umiddelbar nærhed er betænkelig. Derfor har amtets indsats gennem flere år for at sikre offentlighedens adgangsforhold til odden være koncentreret til campingpladsområdet.

I forbindelse med det seneste ejerskifte på campingpladsejendommen, som bl.a. omfatter hele det offentlige opholdsareal på oddens østside, er bygningerne renoveret og standarden forbedret således, at pladsens koncept efter ejerens opfattelse ikke længere harmonerer med udflugtstrafik til odden gennem campingpladsen. Forhandlinger med ejeren om løsningsmuligheder i 1994 og igen i 1996 har - trods det - ikke ført til aftale om separering af trafikken til odden fra den øvrige trafik på campingpladsen, som også omfatter trafik til "Gåsefarmen", som er den næstyderste ejendom på odden, og hvor eksisterende bygninger benyttes til lejrskole. Ejerens modstand skyldes krav om samtidig annullering af den del af det offentlige opholdsareal, der ligger lige nedenfor campingpladsens

bygninger.

Dette krav har i forbindelse med tidligere forhandlinger været påklaget til Naturklagenævnet, som har afvist det. Campingpladsejeren har derefter fastholdt, at den eksisterende vej over campingpladsen fortsat benyttes af publikum som adgangsvej til odden fremfor at tilslutte sig aftale med amtet om nyt stianlæg udenom campingpladsen. Ejeren mener, at der vil være øget usikkerhed for hans gæster, specielt ved søbredden nedenfor campingpladsens bygninger, hvis der etableres en fri adgang til odden udenom campingpladsen - også selv om det kun drejer sig om vandrere og cyklister.

Vejle Amt ønsker en fri adgang til odden, og for at muliggøre dette rejser Vejle Amt fredningssag, hvor der samtidig fastlægges areal til parkerings-plads.

Områdets planlægningsstatus

Mossø med omgivende landareal er højt prioriteret. Staten har således udfra naturmæssige og geologiske værdier udpeget et større landskab, bl.a. med Mossø, som nationalt geologisk interesseområde og som større nationalt naturområde.

Beskyttelse af fuglelivet er et særligt vigtigt element, hvilket følger af Mossøs status som EU-fuglebeskyttelsesområde. Skov- og Naturstyrelsen har endvidere udarbejdet forslag til beskyttelses-områder for flere arter, såkaldt EU-habitatsområde, som ved Mossø ud over fuglebeskyttelses-

området også medtager engområder syd for Hem Odde langs Bjergskov Bæk.

I Regionplanen for Vejle Amt er Hem Odde udpeget som egentligt naturområde med retningslinie om, at naturen skal fastholdes og at den ønskede naturtilstand sikres ved pleje. Odden er endvidere sammen med området syd for mod landevej 538, Skanderborg-Sdr. Vissing udpeget som særligt naturområde på grund af det særligt værdifulde landskab. Efter Regionplanens retningslinie herom skal sådanne områders muligheder som friluftsområde søges udbygget.

Det er i forhold til disse interesser og planlægningsforhold, at den eksisterende frednings formål om at bevare området i sin nuværende tilstand og at sikre offentlighedens adgang skal søges opfyldt.

Fredningsforslaget

Med dette forslag til supplementsfredning søges sikret mulighed for parkering og stiadgang til oddens opholdsareal uden at påføre særlige gener for de landskabelige værdier, områdets naturbeskyttelse og erhvervsmæssige interesser.

Fredningsforslaget er baseret på løsningsforslag fra 1996, dvs. en løsning som giver god parkeringsmulighed og forholdsmæssigt den korteste stiforbindelse til odden.

Der etableres ny P-plads ved landevej 538, Skanderborg-Sdr. Vissing og

med tilkørsel fra denne. Pladsen indrettes til personbil- og busparkering. Toilet etableres ikke, og pladsen må ikke anvendes til overnatning. Til formålet erhverves ca. 0,5 ha græsningsareal, som naturligt afskæres fra matr.nr. I a, Hem By, Voerladegård.

På en eksisterende, men delvis tilgroet vej langs campingpladsens vestskel og på del af eksisterende vej til oddens opholdsareal gives ret til etablering og drift af sti for offentlig færdsel til fods og pa cykel. For at hindre uvedkommende motorkørsel opsættes om nødvendigt ved stiens start en aflåselig bom, hvortil lodsejere med vejret gives nøgle. Der må udføres beskæring af træer og buske samt forbedring af befæstelse på hele det eksisterende vejforløb.

Vejen forløber i kanten af hede-, eng- og mosearealer, der er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Langs hedearealet vurderes vejen ikke omfattet af selve det beskyttede areal. Langs eng- og mosearealet berøres kanten af det beskyttede areal, men en befæstelse af det i forvejen eksisterende hjulspor vurderes til at være et ret ubetydeligt indgreb i engen/ mosen.

Fra vejens ophør i skelhjøme af matr.nr. 12 a Hem By, Voerladegård, nyanlægges på matr.nr. 3 b, smst. ca. 40 meter sti i 3 meters bredde med forbindelse til eksisterende vej mod Hem Odde. Dette nyanlæg sker på areal omfattet af naturbeskyttelseslovens søbeskyttelseslinie, men i betragtning af den ret korte strikning og da der er bakket terræn mod Mossø, vurderes der at være tale om et ret ubetydeligt indgreb i

søbeskyttelseslinieareal et.

Oddens opholdsareal vises på fredningskortet med varierende, og nogle steder større bredde end på det oprindelige fredningskort fra 1977. Dette er en ajourføring i forhold til senere lovmæssigt givne muligheder for offentlighedens adgang til naturen. Fredningsnævnet har herom i forbindelse med tidligere forhandlinger, den 22. november 1994 tiltrådt, at oddens nordligste, noget åbne træbevoksning og det sydforliggende græsklædte terræn i varierende bredde ind til skovbrynet vurderes som opholdsareal. Forslagets fredningskort viser opholdsareal svarende hertil.

Med anlægget af P-plads og sti separeres den rekreative trafik til odden fra campingpladsens øvrige trafik. "Gåsefarmens" vejret over campingplads m.m. berøres ikke af frednings-forslaget.

For at fremme og forenkle sagsgangen, tillægges fredningen såkaldt "bonusvirkning" overfor planloven og naturbeskyttelsesloven, som begge har hjemmel til at fravige den sædvanlige kompetance og procedure således, at fredningen træder i stedet for tilladelse efter disse love.

Bekendtgørelse

Fredningsforslaget har i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 1, været bekendtgjort i Horsens Folkeblad den 6. december 1997, i Statstidende den 9. december 1997 og i Brædstrup Avis den 10. december 1997. Samtidig blev der indkaldt til et offentligt møde.

Besigtigelse

Fredningsnævnet har den 6. februar 1999 foretaget besigtigelse af de arealer, der berøres af fredningsforslaget.

Der henvises til udskrift af Fredningsnævnets protokol (bilag 2)

Offentligt møde

I overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 37, stk. 3, har der været afholdt offentlig møde om fredningsforslaget den 6. februar 1998 på Voervadsbro Kro.

Der henvises til udskrift af Fredningsnævnets protokol (bilag 2).

Den eksisterende fredning

Den eksisterende fredning af arealet er truffet af Overfredningsnævnet ved kendelse af 10. maj 1977 (OFN j. nr. 2142172).

Den 22. november 1994 gav Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til at der på nærmere angivne vilkår blev etableret en parkeringsplads og at adgangsforholdene for offentligheden blev ændret. Afgørelsen blev af Danmarks Naturfredningsforening påklaget til Naturklagenævnet, der i sin afgørelse af 17. februar 1995 udtalte følgende:

"På baggrund af de indgivne klager skal Naturklagenævnet alene tage stilling til, om offentligheden fortsat skal have adgang til opholdsarealerne ved søbredden på den strækning, som er beliggende nordøst for den eksisterende campingplads.

Når der henses til fredningens formål, der bl.a. er at sikre , offentligheden muligheder for færdsel til fods, samt ophold ved søbredden, herunder på det omhandlede bredareal ud for campingpladsen, samt under hensyn til de landskabelige og naturmæssige værdier ved Hem Odde og omgivelser, findes der ikke at være grundlag at for begrænse offentlighedens bestående

ret til adgang til opholdsarealet.

Fredningsnævnets tilladelse af 22. november 1994 til afspærring af opholdsarealet mellem campingpladsen og Mossø ændres til et afslag, således at offentligheden fortsat har adgang til opholdsarealerne ved søbredden."

Sagens behandling i øvrigt

Efter det offentlige møde anmodede Fredningsnævnet ved skrivelse af 20. februar 1998 Vejle Amt om at overveje "hvorvidt det vil være muligt at ændre forslaget, således at indkørslen til den planlagte parkeringsplads lægges nærmere ved den nuværende markoverkørsel end tilfældet er efter forslaget."

Amtets fremsendte ved skrivelse af 31. marts 1998 et alternativt forslag (bilag 3) med følgende bemærkninger:

"Fredningsnævnet har med skrivelse af 20. februar 1998 anmodet amtet om at overveje, hvorvidt det vil være muligt at ændre forslaget, således at indkørslen til den planlagte P-plads lægges nærmere ved den nuværende markoverkørsel, end tilfældet er efter forslaget.

Efter forslaget tilsluttes indkørslen landevejen så langt fra bakketoppen, at reglerne om oversigtslængder overholdes, samtidig med at indkørslen kan drejes inden om transformatoren og videre til P-pladsen. Forslaget berører herved kun matr.nr. 1a. Anlægget kræver ved landevejen en dæmning af godt 3 m's højde, og den vil over 50 m aftage til terrænhøjde ved P-pladsen.

Efter Fredningsnævnets anmodning er udarbejdet vedlagte alternativ. Det omfatter tilslutning af ny indkørsel ca. 40 m længere nede ad bakken. Herfra anlægges indkørselen i en bue uden om transformatoren. Der opnås herved ca. en halvering af dæmningshøjden ved landevejen, og dæmningen aftaget jævnt over 70 m, indtil naturlig terrænhøjde nås.

Det er vores vurdering, at alternativet både landskabeligt og i praktisk brug er bedre, end det oprindeligt foreslåede, som på kortet er vist med stiplet linie. Konsekvensen arealmæssigt af alternativet er følgende:

Fra lb.nr. 1, Erik Boes erhverves ca. 0,08 ha ud over ca. 0,5 ha.

Fra lb.nr. 2, Else Marie Bisgaard erhverves ca. 0,09 ha.

Fra lb.nr. 3, Bjørn Bagger erhverves ca. 0,01 ha."

Det alternativer forslag er den 15. april 1988 sendt til samtlige mødende under besigtigelsen, herunder til de berørte lodsjere.

Else Marie Bisgaard har ved brev af 28. april 1998 protesteret mod det alternative forslag, og anført, at marken i forvejen ikke er for stor og det vil være for dyrt at få en maskinstation til fortsat at passe den, at marken netop er udlagt til økologisk brug i henhold til kontrakt med Alfax, at ejendomsværdi vil mindskes med så små parceller og at det berørte areal ligger i den ende af marken, hvor jorden er bedst.

Ved skrivelse af 12. maj 1998 fremsatte advokat Jens Andersen-Møller på vegne Bjørn Bagger en række indsigelser mod fredningsforslaget. Indsigelserne blev forelagt for Vejle ,amt og derpå for Skov- og Naturstyrelsen, der den 25. november 1998 svarede følgende:

"I brev af 9. juli 1998 har Fredningsnævnet for Vejle Amt anmodet Skov- og Naturstyrelsen om en udtalelse i anledning af en række indsigelser mod det ovennævnte fredningsforslag fremsat af advokat Jens Andersen- Møller på vegne Bjørn Bagger, ejer af campingpladsen i området.

Den eksisterende fredning fra 1977 har til formål at bevare området i sin nuværende tilstand og sikre offentlighedens adgang til visse stier og arealer. Det er bl.a sket ved at udlægge et offentligt tilgængeligt søbredsareal langs hele oddens østside. Adgangen hertil skal i henhold til fredningen ske ved etablering af en sti langs oddens vestbred og med tilslutning til landevej 538. Fredningen muliggør samtidig etablering af parkeringsplads efter fredningsnævnets nærmere godkendelse. Stien og parke-ringspladsen er imidlertid ikke blevet anlagt.

Med det foreliggende forslag til supplementsfredning ønsker amtet at etablere en parkeringsplads ved landevejen samt et ændret stiforløb. Stien

foreslås herefter anlagt på eksisterende, delvis tilgroet sti langs campingpladsens vestskel og på en del af den eksisterende vej til oddens opholdsareal. Ca. 40 meter - fra vejens ophør i skelhjøme af matr. nr. 12 nyanlægges med forbindelse til eksisterende vej mod Hem Odde.

Advokatens indsigelser relaterer sig til den omstændighed, at Mossø og Hem Odde er udpeget som EF- fuglebeskyttelsesområde og tillige foreslået udpeget som EF-habitat-område.

Skov- og Naturstyrelsen skal indledningsvis udtale, at fredninger ikke er omfattet af miljøministeriets bekendtgørelse nr. 408 af 25. maj 1994 om afgrænsning og administration af EF-fuglebeskyttelsesområder og Ramsarområder.

Den i fredningsforslaget foreslåede "bonusbestemmelse" indebærer, at der ikke skal indhentes særskilt tilladelse efter planlovens § 35 stk. I og naturbeskyttelseslovens §§ 3 og 16 med henblik på etablering af de foreslåede anlæg. Der skal således ikke i medfør af § 7, stk. 3 i bekendtgørelse nr. 408 indhentes udtalelse fra Skov- og Naturstyrelsen i forbindelse med dispensationer fra de omhandlede bestemmelser, hvilket i øvrigt i givet fald kun ville være tilfældet, såfremt en dispensation ville medføre forringelser af områderne eller medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter områderne er udpeget for.

Miljøministeriets bekendtgørelse nr. 571 af 25. juni 1992 om godkendelse af offentlige vejanlæg og af ledningsanlæg i det åbne land omfatter hovedlandeveje samt amts- og kommuneveje. Det omhandlede stianlæg er ikke omfattet af bekendtgørelsen.

Selv om fredninger ikke er omfattet af den ovennævnte bekendtgørelse nr. 408 er fredningsnævnene i forbindelse med behandlingen af fredningssager efter Skov- og Naturstyrelsens opfattelse dog direkte forpligtet af EFfuglebeskyttelsesdirektivet og EF- habitatdirektivet. I den relation er artikel 6, stk. 2 og stk. 3 relevante. Det vil sige bestemmelserne om beskyttelse af områderne mod forringelser samt væsentlige forstyrrelser samt krav om konsekvensvurderinger af planer og projekter.

Det er Skov- og Naturstyrelsens opfattelse, at det foreliggende fredningsforslag ikke vil medføre forstyrrelser for de arter, som området er udpeget for eller medføre væsentlige forringelser af området. Der er således ikke behov for en vurdering af konsekvenserne for arterne og naturtyperne i området."

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet finder, at fredningsforslaget skal gennemføres med den

placering af tilkørsel til parkeringsplads, der følger af det alternative forslag.

Som følge heraf fastsættes følgende fredningsbestemmelser:

1. Formål

Det er denne supplerende frednings formål at sikre offentligheden mulighed for parkering og adgang til Hem Odde.

2. Offentlighedens adgang

Parkering.

Der etableres en ny P-plads på del af matr. nr. 1a, 1d, 3c og 3e Hem By, Voerladegård. Der må etableres publikumsfaciliteter som korttavle, enkelte borde og bænke samt affaldsbeholdere. Pladsen må ikke anvendes til overnatning, ligesom der ikke må opstilles boder og lignende.

Sti til eksisterende opholdsareal på Hem Odde

Der etableres en ny sti på eksisterende vej spor fra parkeringspladsen og langs campingpladsens vestskel til nordligt skelhjøme af matr.nr. 12 a, Hem By, Voerladegård. Herfra nyanlægges på matr.nr. 3 b, smst. ca. 40 meter sti i 3 meters bredde til eksisterende vej mod Hem Odde. På denne vej etableres sti til oddens opholdsareal, alt som angivet på fredningskortet. Stien er åben for offentlighedens ikke-motoriserede færdsel.

Anlæg og vedligeholdelse

Vejle Amt anlægger og vedligeholder parkeringsplads og sti med tilhørende publikumsfaciliteter.

3. Arealafståelse

Som led i fredningen afstås de neden for nævnte arealer til Vejle Amt, til parkeringsplads med overtagelse den 1. oktober 2000:

ca. 0,58 ha af matr.nr. 1 a Hem By, Voerladegård,

ca. 0,09 ha af matr. nr. 1 d og 3 e Hem By, Voerladegård

ca. 0,01 ha af matr. nr. 3 c Hem By, Voerladegård

4. Opholdsareal

Oddens opholdsareal er fastlagt på fredningskortet til Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 med signatur "Andet areal med offentlig adgang". Oddens nordligste, noget åbne træbevoksning og det sydforliggende græsklædte terræn i varierende bredde ind til skovbrynet udgør del af dette opholdsareal.

5. Ældre fredning

Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser opretholdes med de ændringer, der følger af ovenstående fredningsbestemmelser.

6. Bonusvirkning

De foran beskrevne anlæg kan gennemføres uden særskilt tilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, og naturbeskyttelseslovens § § 3 og 16, jf. lovens § 38, stk. 5, idet denne fredning træder i stedet for fornøden planlovstilladelse til P-plads og tilladelse efter naturbeskyttelses-loven til sti.

Erstatning

Der er fremsat følgende erstatningskrav:

Lb nr. 1 Erik Randløv Boes

For afståelse af ca. 0,508 ha a 100.000 kr. 50.800 kr.

Lb nr. 2 Else Marie Bisgaard

For afståelse af ca. 0,09 ha =	10.000 kr.
Ulempeerstatning som følge af ændrede vilkår ved bortforpagtning	30.000 kr.
Mistet jagtret	12.000 kr.
I alt	52.000 kr.

Lb nr. 3 Bjørn Bagger

Værdiforringelse af campingplads	2.225.000 kr.
Omkostninger til hegn, beplantning m.v.	225.000 kr.
Konceptomlægning samt indtægtstab i perioden	1.000.000 kr.
I alt	3.450.000 kr.

Lb nr. 4 Grethe Højland

Har ikke fremsat erstatningskrav

Lb nr. 5 Ingvar Juel Rasmussen

Har fremsat erstatningskrav svarende til normalerstatning

Fredningsnævnet afgørelse vedr. erstatning

Fredningsnævnet finder, at der kan tillægges erstatning efter følgende takster:

Minimunserstatning for i forvejen fredet område:	500 kr. pr. ha
Afståelse af landbrugsjord:	8 kr. pr. m2
Færdselsret ad eksisterende sti:	10 kr. pr. lb. meter

Der tillægges herefter følgende erstatninger:

Lb nr. 1 Erik Randløv Boes

For afståelse af ca. 0,508 ha	40.640 kr.

Lb nr. 2 Else Marie Bisgaard

For afståelse af ca. 0,09 ha	7.200 kr.

Lb nr. 3 Bjørn Bagger

For afståelse af ca. 0,012 ha =	960 kr.
Ca. 300 m sti a 10 kr.	3.000 kr.
I alt	3.960 kr.

Lb nr. 4 Grethe Højland

Ca. 105 m sti a 10 kr.	1.050 kr.

Lb nr. 5 Ingvar Juel Rasmussen

Ca. 65 m sti a 10 kr.	650 kr.
Den samlede erstatning udgør	53.500 kr.

Fredningsnævnets afgørelse skal således kun forelægges for Naturklagenævnet, hvis afgørelsen påklages, jf. naturbeskyttelseslovens § 42.

I henhold til natirbeskyttelseslovens § 39, stk. 3, forrentes erstatningsbeløbene fra datoen for denne fredningskendelse og indtil erstatningen udbetales med en årlig rente, der svarer til Nationalbankens diskonto.

I henhold til naturbeskyttelseslovens § 49, stk. 3, afholdes erstatningsbeløbet af staten med 3/4 og af Vejle amt med 1/4.

Tinglysning

Denne fredningskendelse tinglyses på følgende ejendomme:

lb. nr. 1 - Erik Randløv Boes:

matr. nr. 1 a Hem By, Voerladegård

lb. nr. 2 - Else Marie Bisgaard:

matr. nr. 1 d og 3 e Hem By, Voerladegård

lb. nr. 3 - Bjørn Bagger

matr. nr. 3 b, 3c, 3d, 10a Hem By, Voerladegård, og 14 I Dørup By, Voeria-degård

lb. nr. 4 - Grethe Højland

matr. nr. 6e og 12 b Hem By, Voerladegård

lb. nr. 5 - Invar Juel Rasmussen

matr. nr. 12a Hem By, Voerladegård

Påtaleberettiget er Fredningsnævnet for Vejle Amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding.

Konklusion:

Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser opretholdes med de ændringer, der følger af ovenstående fredningsbestemmelser.

De foran beskrevne anlæg kan gennemføres uden særskilt tilladelse efter planlovens § 35, stk. 1, og naturbeskyttelseslovens § § 3 og 16, jf. lovens § 38, stk. 5, idet denne fredning træder i stedet for fornøden planlovstilladelse

til P-plads og tilladelse efter naturbeskyttelsesloven til sti.

Klagevejledning

Fredningsnævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 43. Klage skal indgives skriftligt til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Helle Richelieu Preben Bagger Knud V. Rasmussen

TILLÆG TIL

REG. NR. 5386-00

KENDELSE OM SUPPLEMENTSFREDNING AF

HEM ODDE VED MOSSØ

I

BRÆDSTRUP KOMMUNE

AFSAGT DEN 15. JUNI 2000

AF

FREDNINGSNÆVNET FOR VEJLE AMT

FVA 66/97

Miljø- og Energiministeriet
J.nr. SN 1996-1211/10-0019
23 AUG. 2000
Akt. nr. 14

Erstatning

Fredningsnævnet er gjort opmærksom på, at der er følgende fejl i den afsagte kendelse:

1. Arealet vedrørende lb. nr. 1 skal rettelig være 0,58 ha

2. Der er ikke tillagt lb. nr. 2 erstatning for sti på 90 m vej

3. Der er ikke tillagt lb. nr. 3 erstatning for sti på 130 m vej samt for 0,01 ha.

De tilkendte erstatningsbeløb korrigerede derfor således:

Lb nr. 1 Erik Randløv Boes	
For afståelse af ca. 0,58 ha	46.400 kr.
Lb nr. 2 Else Marie Bisgaard	
For afståelse af ca. 0,09 ha	7.200 kr.
For sti på 90 m vej	900 kr.
I alt	8.100 kr.
Lb nr. 3 Bjørn Bagger	
For afståelse af ca. 0,022 ha =	1.760 kr.
Ca. 300 m sti a 10 kr.	3.000 kr.
Ca. 130 m sti a 10 kr.	1.300 kr.
I alt	6.060 kr.

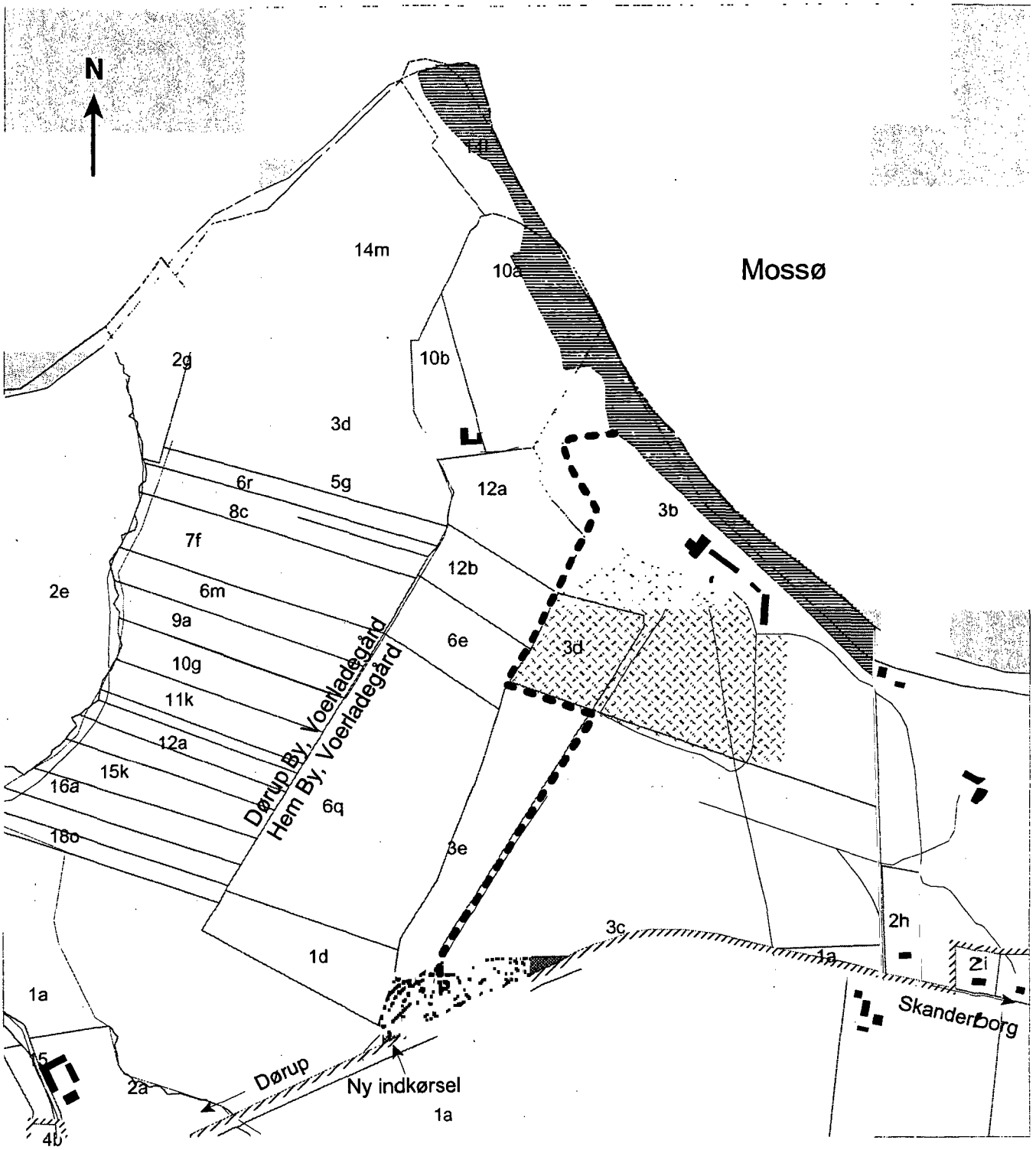
Fredningskort

Der henvises til vedlagte kort 1 . 6 000

Helle Richelieu

Preben Bagger

Knud V. Rasmussen

FREDNINGSKORT

Hørende til Fredningsnævnet for Vejle Amts kendelse af 15. juni 2000 om supplementsfredning Hem Odde ved Mossø. FVA 66/97

Signaturforklaring:

- Offentlig arealerhvervelse
- P Parkeringsplads
- Offentligt opholdsareal
- Sti
- Fredningsgrænse ifølge kendelse af 10. maj 1977.
- Campingplads ifølge kendelse af 10. maj 1977.

Udarbejdet af Vejle Amt
Juli 2000, til brug ved tinglysning
Mål: 1:6.000

OVERFREDNINGSNÆVNET>

REG. NR. 5386

28/4-1978

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL

År 1978, den 28. april, afsagde overfredningsnævnet følgende

t i l l æ g s k e n d e l s e

i sagen nr. 2142/72 om fredning af Mossø med omgivelser - Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977:

Det i overfredningsnævnets kendelse side 15 omhandlede sommerhus på ejendommen matr,nr. 15 a, Vrold,er nu fjernet med undtagelse af et areal på ca. $2\frac{1}{2}$ x $2\frac{1}{2}$ m.

Overfredningsnævnets kendelse skal herefter ikke være til hinder for, at den nævnte resterende del bibeholdes som en personlig ret for Jens Sørensen, Vroldvej 54, Skanderborg, så-længe huset af denne benyttes til opbevaring af fiskegrej. Når den nævnte brug ophører, vil skuret være at fjerne.

Udskriftens rigtighed bekræftes.

J. Fisker.

J. Fisker.

ic

REG. NR. 05386.00 1/2

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSE

af 10. maj 1977

i sag nr. 2142/72

om fredning
af Mossø med omgivelser

1214 I SØ + SV

REG. NR. 5386 Ofn. 2142/72

10/5-77

INDHOLDSFORTEGNELSE

		Side
Indledning		1
I.	Hovedindhold af fredningsnævnets kendelse	1-5
II.	Overfredningsnævnets behandling	5-48
	a) De ankende	5
	b) Overfredningsnævnets generelle vurdering af sagen	5-6
A.	Fredningens omfang	6
B.	De almindelige fredningsbestemmelser	6-lo
C.	Specielt om forkøbsret til arealer af Vrold by	lo
D.	Særlige forhold vedrørende de enkelte ejendomme	lo-23
E.	Specielt om arealafståelser	23-24
F.	Erstatning	24-25
G.	Konklusion	25
H.	Forrentning og fordeling	25
I.	Fortegnelse over de 255 af overfredningsnævnet fredede ejendomme	26-48

REG. NR. 5386

10/5-1977

U D S K R I F T

af

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL

År 1977, den 1o. maj , afsagde overfredningsnævnet følgende

k e n d e l s e

i sagen nr. 2142/72 om fredning af Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg kommuner i Århus amt og i Brædstrup kommune i Vejle amt.

I. Fredningsnævnets kendelse af 3o. december 1971.

a. Baggrund og hovedindhold.

I september 1968 begærede fredningsplanudvalget for Århus og Vejle amter rejst sag om fredning af Mossø og søens nærmeste omgivelser. Den 28. oktober 1968 blev dette bekendtgjort i Statstidende, og fredningsnævnet for Århus amts vestlige fredningskreds besluttede herefter ved nævnte kendelse at frede landarealer på godt 145o ha nord, øst og syd for Mossø og de tilhørende søarealer (efter at der allerede ved overfredningsnævnets kendelse af 5. marts 1971 om fredning af arealer ved Vissingkloster var sket fredning af arealerne ved søens vestende). Fredningsnævnets erstatninger udgjorde ialt ca. 1,9 mill.kr., fordelt på 134 af de ialt 255 omfattede ejere. Herudover anbefalede fredningsnævnet, at der som led i fredningen erhvervedes arealer for betydelige beløb med det sigte at skabe ordnede forhold i anvendelsen af de fredede arealer.

b. De almindelige fredningsbestemmelser.

De af fredningsnævnet fastsatte almindelige fredningsbestemmelser går stort set ud på, at området skal bevares i dets nuværende tilstand med specielle restriktioner eller lempelser for visse områder. Endvidere tilvejebringes offentlig adgang - udover allerede bestående adgangsrettigheder - dels ad særligt angivne veje og stier og dels til arealer i offentligt eje.

c. Delkendelse om forkøbsret.

Til ovennævnte kendelse slutter sig en af fredningsnævnet den 19. september 197o afsagt delkendelse om forkøbsret for fredningsplanudvalget for Århus amt til arealer af Vrold by, Skanderborg købstads jorder - de arealer, der iøvrigt er omfattet af fredningen under lb.nr.ne 133-148. Forkøbsretten fandtes ikke at kunne begrunde erstatning.

d. Fredningens nærmere afgrænsning og baggrund ifølge fredningspåstanden.

Afgrænsningen.

Arealerne grænser mod vest til fredningen ved Vissingkloster og den endnu uafsluttede fredning ved Salten Langsø. Grænsen følger her Gudenåen og Salten å til Rye bro. Nord for Salten å medtages et område mellem vejene Ry-Sdr.Vissing og Ry-Emborg op mod arealer til bebyggelse i Gl. Rye. Fra Emborg bro på Ry-Emborgvejen følges Gudenåen og Gudensø som grænse, idet der øst for Gudensø medtages de skrænterarealer, som stærkest præger Gudensøen. Langs den øvrige del af nordsiden af Mossø og langs østsiden og sydsiden af denne følges i hovedsagen offentlige biveje og landeveje, som ligger inden for 1 km fra søen.

Almindelig beskrivelse af området.

Mossø er med sine 1655 ha den største sø i det midtjyske søhøjland mellem Skanderborg og Silkeborg, og den er den trediestørste sø i Danmark. Søen er selvsagt først og fremmest karakteristisk ved sin størrelse - ca. 9 km lang og ca. 2 km bred - der giver den en fjordlignende karakter og medfører, at vejr og vind her har større indvirkning end på de øvrige søer. Iøvrigt er Mossø karakteristisk ved, at den i modsætning til de fleste af søhøjlandets øvrige søer i høj grad begrænses af agerarealer; kun ved den sydvestlige del er skovkomplekset, Dørup skov, dominerende.

Området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets

offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. og Mossø er velegnet til badning på grund af det meget rene van

Størstedelen af Mossøs omgivelser er blevet forskånet for voldsom bebyggelse. Ved østenden er der dog opstået en rand af sommerhusbebyggelse, som i sin udformning er et eksempel på dårlig placering af sommerhusbebyggelser, idet en enkelt eller få rækker spærrer samspillet mellem sø og det nærmeste landskab og danner hindring for en rimelig udnyttelse for alle andre end de få sommerhusindehavere. Endvidere er der et tilløb til en stærkt dominerende bebyggelse på skrænterne sydvest for Boes og et mindre sommerhusområde på Emborg Vestermark. De gamle landsbyer i området er placeret således, at deres landskabelige indvirkning på Mossø-landskabet er ret beskedent.

Gudensøen med sine 12o ha er Mossøs diametrale modsætning, idet den må betegnes som en stille idyl, beliggende i det

Gudenå og Salten å danner i dette område forbindelse mellem søerne Mossø, Salten Langsø og Gudensø og har også med deres slyngede løb og store vandfylde en stærk landskabelig virkning.

De offentlige veje nord og syd for den østlige del af Mossø ligger umiddelbart oven for de stejleste skrænt partier mod

storslåede udsigter. Endvidere oplever man, når man færdes mellem søerne f.eks. på de mindre veje på Emborg Vestermark, et intimt samspil mellem landskab og søer, ligesom de ubeplantede skrænter, som er karakteristiske for Mossø, betyder, at man har

beplantning. Det må således være et vigtigt led i bestræbelserne at sikre disse udsigter og de landskabelige samspil mod beplantning og bebyggelse. Både de store, flade strækninger, som indgår i udsigterne utallige steder fra det omgivende højland og bakkeskråningerne er yderst følsomme over for bebyggelse.

Landskabet.

Der knytter sig store videnskabelige interesser til området, der bl.a. betegnes som en geologisk interessekoncentration. Det hedder herom i en udtalelse fra Danmarks geologiske Undersøgelse:

De største geologiske interesser knytter sig selvsagt til de store dalstrøg, der gennemskærer egnen, idet de gennem deres anlæg, udformning og aflejringer først og fremmest afspejler den geologiske udvikling og tillige rummer store og vigtige elementer, som måske ikke alle er tydet og forstået endeligt og rigtigt. Det er derfor både forsknings- og undervisningsmæssigt af afgørende betydning, at der ved planlægningen tages videst muligt hensyn til de store natur- og landskabsværdier, disse egne rummer.

Gudenåflodsystemet påkalder sig særlig opmærksomhed, både fordi det er et afgørende og centralt træk i landskabets udformning, og fordi de store dalstrøg med tilhørende skrænt- og plateau

område og samtidig yderst sårbare.

De store, frie landskabsudsyn, der har været denne egns attraktive særkende, bør ifølge Danmarks geologiske Undersøgelse

fremover sikres, dels ved overholdelse af eksisterende skov-, vej- og vand-fredningszoner, men også gennem en planlægning, der ikke mindst tilgodeser de store landskabelige værdier og geologiske interesser.

Dyrelivet.

Om dyrelivet oplyses, at området med sine store vandflader og hertil grænsende sumpede arealer en en vigtig lokalitet for en stor del af vort fugleliv.

Mossø er på grund af sin størrelse noget helt specielt for Danmark. Søen har ud fra mange forskellige synsvinkler betydning for fuglelivet - ikke blot for de lokale ynglefugle, men også som rastested for trækfugle og som vinterlokalitet. Områdets værdi kan aflæses både af den store artsrigdom, som tæller interessante fugle som skarv og hejre, og af at mange arter er meget talrigt repræsenterede. Toppet lappedykker er karakterfugl. Området er en vigtig ande- og vadefuglelokalite men den tjener også som samlingssted for store flokke af stære og svaler fra Midtjylland. Stæreflokkene kan tælle titusinder svalerne nok hundredetusinder.

Odden ved Emborg strækker sig ca. 8oo m ud i Mossø i sydvestlig retning fra den nordlige bred af Mossø. Odden fortsætter i en smal undersøisk sandrevle, der ca. 5oo m fra Mossøs sydlige bred ender i en sandbanke "Knoldenden", der er tørlagt om sommeren. I vigen inden for Odden findes et beskyttet sumpet område med hængesæk og dynd. Terrænet er lave enge med enkelte mosedrag og halvt tilgroede gamle tørvegrave omgivet af krat bestående af birk, pil og rød-el. Odden er væsentlig omgivet af rørskov, men enkelte steder findes sandstrand. Blandt de vigtigste fugle, som holder til på odden, er toppet lappedykker, sorthalset lappedykker, knopsvane, gråand, blishøne, hættemåge, sortterne, troldand, taffeland, atlingand, vandrikse, rødben, strandskade, dobbeltbekkasin, stor skallesluger, hvinand, troldand, sangsvane og grågås.

Også Gudensø er en vigtig fuglelokalitet med sin nære tilknytning til Mossø - kun adskilt af 1 km uberørt landområde - og til Hejnæs´heder og plantager. Stedet er ligeledes et vigtigt overvintringssted. Den vestlige sumpede del af søen er en yndet lokalitet for vade- og andefugle. Fra lokaliteten kan nævnes: fiskeørn, hejre, gravand, gråand, vandstær, stor præstekrave, fjordterne, vandrikse, alle tre skalleslugearter og mange vandhøns.

Endelig skal det for så vidt angår fuglelivet nævnes, at Dørup skov og i højere og højere grad Emborg Vestermark er af meget stor betydning som lægivende tilflugtssted for søernes store fauna.

Endelig kan anføres, at der i området findes bl.a. oddere og 24 arter ferskvandsfisk, herunder smelten, og at det lavere dyreliv, der knytter sig til ferskvandene, er meget rigt, hvorved specielt nævnes en meget stor del af de danske arter af ferskvandsbløddyr og den store mosesnegl.

Historie.

Med hensyn til områdets arkæologisk-historiske betydning anføres, at skrænter og bredder mod Mossø, Gudensø og de store vandløb inden for området har været udnyttet til bebeelse m.v. af mennesker allerede 7ooo-3ooo år f.k., idet folk tilhørende den såkaldte Gudenåkultur havde sine boplad-

ser her. Alle arealer inden for 15o m fra søerne og vandløbene må derfor anses for arkæologiske interesseområder af hensyn til mulighed for fund fra denne kultur.

I området findes endvidere Øm Kloster, hvis ruiner ligger delvis udgravet i landsbyen Emborg. Klosteret blev anvendt af munke, der tilhørte cistercienserordenen. Vest for klostret fandtes skov, hvoraf en rest endnu står på den vestlige del af Emborg Vestermark.

Udover selve klosterbygningerne etablerede munkene to kanaler, som forbandt Mossø med Gudensø, hvoraf den ene ligger umiddelbart vest for klosterruinen og den anden ca. 1 km mod øst.

Nationalmuseet har udtalt, at det er af største betydning, at terrænet omkring klostret (mellem de to munkekanaler og disses nærmeste omgivelser) bevares i deres nuværende skikkelse, som stort set må antages at være i overensstemmelse med landskabets udseende på klostrets tid, ligesom der er store muligheder for at gøre fund fra værkstedsbygninger og teglværk m.v. inden for dette område.

Fredningsplanudvalget konkluderer herefter, at der knytter sig så store fredningsmæssige værdier til området, såvel videnskabelige interesser som rekreative muligheder, at det må betragtes som en meget vigtig del af kerneområderne i en eventuel kommende naturpark i det midtjydske søhøjland.

II. Overfredningsnævnets behandling.

1. De ankende.

Fredningsnævnets kendelse af 3o. december 1971 er blevet indanket af 99 af ejerne - overvejende med påstand om forhøjelse af erstatningerne. Endvidere har 4 ejere indanket fredningsnævnets kendelse af 19. september 197o om forkøbsret for det offentlige til arealer af Vrold.

Yderligere har Vejle og Århus amtsråd anket, idet amtsrådene har gjort gældende, at fredningen efter bl.a. by- og landzonelovens ikrafttræden må anses for overflødig. I tilfælde af stadfæstelse har amtsrådene påstået staten tilpligtet at afholde 9/1o af udgifterne.

Endelig har fredningsplanudvalgene for Århus og Vejle amter ønsket fredningsnævnets kendelse ændret på specielle punkter.

2. Overfredningsnævnets generelle vurdering af sagen og beslutninger.

I dagene den 25.-26. september og den 12.-13. oktober

1972 har overfredningsnævnet foretaget besigtigelser og har forhandlet med de ankende samt med sagens øvrige parter.

På det herefter foreliggende grundlag er det besluttet i det væsentlige at stadfæste de af fredningsnævnet trufne beslutninger, herunder at tiltræde særkendelsen om forkøbsret til arealer af Vrold by. Endvidere har overfredningsnævnet i betydeligt omfang kunnet gå ind for offentlig erhvervelse af arealer til rekreativ anvendelse.

A. Fredningens omfang.

I forhold til det af fredningsnævnet besluttede sker den ændring, at fredningen udvides med det areal af matr.nr. 17 f, Rye by og sogn, tilhørende Rye kommune, som ligger imellem de fredede arealer af matr.nr. 16 n og 4o g, Rye by og sogn.

B. De almindelige fredningsbestemmelser.

De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

Inden for det fredede område må der ikke udover normal oprensning foretages ændring af nogen art af søernes og vandløbenes areal og tilstand.

Opførelse af bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø og å må ikke foretages uden forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet. Der kan dog for hver ejendom etableres en mindre bådebro (ca. 5o cm bred og 3o cm over normal vandstand) til ejerens eget brug.

Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt. Dog kan udnyttelse af de nævnte forekomster ske til ejendommens eget forbrug.

På det fredede område må campering og teltning ikke ske, og camping- og beboelsesvogne må ikke opstilles. Dog må camping og teltning af privat besøgende finde sted i nærheden af ejendommens bygninger. Parkeringspladser må ikke indrettes, se dog nedenfor.

Det fredede areal må ikke anvendes til losseplads eller til opstilling af udrangerede maskiner, biler eller dele deraf.

Bestemmelser 2 af 2

Bestemmelser

Forurening af naturen ved henlæggelse af affald eller andet må ikke finde sted.

Master, tårne og ledningsanlæg må ikke opsættes; dog kan fredningsnævnet tillade anlæg til lokal el-forsyning.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller

2. såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse.

Arealerne må anvendes som hidtil, medmindre der for de enkelte ejendomme er anført undtagelser nedenfor.

Oprettelse af pelsdyrfarme, fjerkræfarme og drivhusgartnerier er ikke tilladt.

Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt, se dog nedenfor vedrørende "F-områderne". Fredningen er iøvrigt ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer.

På udyrkede arealer kan fredningsmyndighederne uden udgift for ejerne og efter forudgående meddelelse lade selvsåning

Bestemmelser

fjerne - inden for "F-områder" dog kun med ejerens tilladelse - samt efter nærmere aftale med ejerne lade foretage anden form for pleje af udyrkede arealer, f.eks. med henblik på at bevare en karakteristisk vegetation. Endvidere kan der efter nærmere aftale mellem ejerne af ejendommene lb.nr. 123-131 og fredningsmyndighederne foretages sådan udtynding af beplantningen, at udsynet mod søen sikres. Dette arbejde udføres af fredningsplan udvalget og for dettes regning.

Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan fri finde sted.

Veje over det fredede må ikke anlægges uden fredningsmyndighedernes tilladelse, bortset fra markveje som led i landbrugsdrift.

Fredningen skal ikke være til hinder for, at der efter nævnets godkendelse tilvejebringes de for almenheden nødvendige parkeringspladser, bygninger og skilte m.v.

For specielle områder gælder følgende særlige bestemmelser:

a. På de på kortet angivne områder A 1 og A 2 (Emborg Odde og Brumege - lb.nr.ne 19, 63, 71, 94, 97 og 99) må færdsel ikke finde sted i yngletiden fra 1. april - 3o. juni, og i samme tidsrum er det forbudt at sejle i rørbræmmen og for så vidt angår Odden inden for 5o m fra rørene. Det drejer sig om følgende matr nr.e: lod af 1 b, lod af 1 d, lod af 1 e, lod af 1 g, 1 n, 1 o og 3 f, alle Emborg, Rye sogn.

Bestemmelsen er dog ikke til hinder for lodsejernes færden med gæster og husstand og for græsning af kreaturer samt udøvelse af eget og lovligt erhvervsmæssigt fiskeri. Siv- og rørskær er tilladt uden for ovennævnte fredningsperiode.

Videnskabsmænd kan efter forudgående meddelelse til ejerne få adgang til området, såfremt dette tillades af fredningsnævnet.

Bestemmelser

b. I det på kortet angivne område C, der dækker et areal på ca. 28 ha syd for Rye, kan der efter fredningsnævnets godkendelse udføres sådanne anlæg og bebyggelser, som tjener udøvelsen af kollektivt friluftsliv, herunder opførelse af klubhuse, spejderhytter og lignende samt opførelse af en kollektiv ferieby (åben for almenheden) og indretning af en campingplads.

c. Inden for de på kortet under F anførte områder kan plantning og såning af skovtræer og buske frit finde sted.

d. Inden for det under G angivne område kan der på hver af de allerede udstykkede grunde opføres sommerhuse, medens der iøvrigt kan opføres sommerhuse efter en af fredningsnævnet forud tiltrådt byplanvedtægt eller lokalplan.

e. På de på kortet som moseareal (fugtigt areal) angivne områder må afvanding og dræning ikke foretages. Dette forbud knyttes til følgende arealer:

Af Rye by og sogn: lb.nr. 5 (18 n); lb.nr. 1o (14 d, 15 i, 16 i); lb.nr. 11 (11 a, 13 g); lb.nr. 12 (6 b); lb.nr. 1[illegible] (9 a, 4o b); lb.nr. 14 (6o); lb.nr. 16 (27 f, 14 æ); lb.nr. 17 (4 b); lb.nr. 2o (3 d); lb.nr. 22 (1o m).

Af Emborg, Rye sogn: lb.nr. 19 (3 f, 3 m, 4 v); lb.nr. 21 (3 ao; 3 ø); lb.nr. 22 (3 e); lb.nr. 24 (4 e, 4 f, 4 u); lb.nr. 25 (4 a, 4 k); lb.nr. 27 (2 aa, 2 ø); lb.nr. 63 (2 m); lb.nr. 66 (2 x); lb.nr. 68 (2 f, 2 g); lb.nr. 74 (2 e); lb.nr. 75 (2 c); lb.nr. 79(2 l, 2 n); lb.nr. 8o (4 ab, 4 m, 4 z); lb.nr. 81 (3 a); lb.nr. 92 (4 g, 4 o); lb.nr. 94 (1 b, 1 c, 1 q); lb.nr.97 (1 g, 3 m); lb.nr. 98 (1 a); lb.nr. 99 (1 n).

Af Boes, Dover sogn: lb.nr. 1o7 (3 a); lb.nr. 111 (1 l)

f. De på kortet med særlig signatur angivne veje og stifor bindelser er åbne for offentlighedens ikke motoriserede færdsel. (Den ad lb.nr. 65, matr.nr. 2 k, Emborg by, Rye sogn, viste vej til Lindholm høved åbnes dog først for offentligheden, når det nuværende [illegible] ophører.

Ved kørevejen fra kommunevejen Rye-Boes til det statens tilhørende areal på Emborg Vestermark indrettes vigepladser

Bestemmelser

som angivet på kortet, hvorved vejen gøres mere tjenlig til motorkørsel. Vigepladserne udføres ved fredningsplanudvalgets foranstaltning og for dettes regning.

Påtaleretten tilkommer fredningsnævnet efter indhentet udtalelse fra vedkommende fredningsplanudvalg.

C. Specielt om forkøbsret til arealer af Vrold.

Der pålægges de nedenfor under lb.nr. 133-148 omhandlede arealer en almindelig forkøbsret for miljøministeriet.

Såfremt den til enhver tid værende ejer eller hans bo ønsker at sælge ejendommen, skal denne med 6 ugers varsel i anbefalet brev tilbydes miljøministeriet til samme pris, som ka fås fra trediemand.

Forkøbsretten gælder ikke ved ejendommens overgang til nuværende ægtefælle, enke eller enkemand, eller søn eller datter af nuværende ejer eller dennes nuværende ægtefælle.

D. Særlige forhold vedrørende enkelte ejendomme(se også under E, arealafståelser).

Lb.nr. 6:

Richard Kaasbøl (matr.nr. 16 x, Rye).

Tilbygning er tilladt i henhold til foreliggende tegninger.

Lb.nr. 7:

Kaj Bruun (matr.nr. 14 c, 16 c, 16 g, 16 f, 16 n, Rye).

1. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der efter nærmere aftale med fredningsplanudvalget tillades teltning ved Salten å for kanofarere, som undervejs har brug for en overnatning eller andet kort ophold.

2. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der efter forelæggelse for fredningsnævnet indrettes "kaffestue" i de eksisterende bygninger.

Lb.nr. 9:

K.F. Faugrau (matr.nr. 14 g, 14 u, 15 g, 15 h, Rye).

Almenheden har adgang til et lyngareal på den nordlige

del af matr.nr. 14 g.

Lb.nr. 10:

Kristian Lambert (matr.nr. 14 d, 15 i, 16 i, Rye).

1. Fredningen skal ikke være til hinder for opførelsen af en aftægtsbolig på matr.nr. 15 i med placering ved kommunevejen vest for indkørslen til gården, dog under fredningsnævnets censur med hensyn til ydre fremtræden og nærmere placering.

2. Fredningen skal ikke være til hinder for oprettelsen af et rensningsanlæg på et af Rye kommune ekspropriereret 8.000 m^2 stort areal, nu matrikuleret som matr.nr. 14 aa og 15 t.

Lb.nr. 11:

K. Andersen og C.T. Winkel (matr.nr. 11 a, 13 k, Emborg by, Rye sogn, 14 f, 14 p, 27 e, Rye by og sogn).

I spørgsmålet om tilvejebringelse af en overgang over Gudenåen via et eksisterende vad, er besluttet følgende: Med udgangspunkt fra matr.nr. 11 a, Emborg, gives der mulighed for passage til vestsiden af Gudenåen, således at der på en kort strækning over den sydlige del af matr.nr. 11 a gives adgang til gående færdsel. Færdslen fortsætter på den modsatte side af skellet, nemlig på naboejendommen matr.nr. 1 f, Emborg (lb.nr. 62) langs dennes vestskel op til den øst-vestgående vej, som er besluttet åbnet for offentlig gående færdsel. Der henvises til kortet (særligt randkort).

Lb.nr. 13:

Chr., M. og A. Nørgaard (matr.nr. 9 a, 27 d, 40 b, Rye).

1. Fredningen skal ikke være til hinder for opførelsen af en aftægtsbolig under fredningsnævnets censur med hensyn til ydre fremtræden og nærmere placering samt slørende beplantning.

2. Opfyldning af et lavtliggende areal er tilladt, dog ikke nærmere åen end 100 m.

Lb.nr. 19:

Gerda Thorning Petersen m.fl. (matr.nr. 8 a, Rye, 3 f, 3 m, 4 b, 4 v, Emborg).

Almenheden har ret til ophold og færdsel på matr.nr. 4 h, Emborg, samt ret til anløb fra Gudensø, jfr. kendelseskortet. En anløbsbro må anlægges af fredningsplanudvalget.

Lb.nr. 21:

Frode Johansen (matr.nr. 3 ao, 3 ø, 3 y, Emborg).

Fredningen skal ikke være til hinder for opførelsen af et helårshus, hvor stakladen nu ligger, dog under fredningsnævnets censur. Stakladen tillades flyttet til de eksisterende bygninger.

Lb.nr. 24:

Carl Hull (matr.nr. 4 al, 4 ak, 4 bq, 4 e, 4 f, 4 u, Emborg).

Fredningen skal ikke være til hinder for:

1) Opførelsen af en fiskemesterbolig i forbindelse med de øvrige eksisterende bygninger på åsiden af den eksisterende vej.
2) Opførelsen af en tilbygning på 32 m^2 til det eksisterende hus.
3) Oprettelsen af et nyt dambrug uden klækkehus.

Endvidere tillades et sommerhusområde som godkendt af Rye kommune og fredningsplanudvalget.

En ny staldbygning må ikke placeres nord for den eksisterende landbrugsbebyggelse.

Lb.nr. 25:

Kirstine Mikkelsen, se under E, arealafståelser.

Lb.nr. 62:

A. Abildskov Nielsen (matr.nr. 1 f, Emborg).

Se under lb.nr. 11 angående stiforløb.

Lb.nr. 64:

G. Kristensen m.fl.

Se under E, arealafståelser.

Lb.nr. 65:

Inka Bodenhoff (matr.nr. 2 k, Emborg).

Den på kortet viste sti skal ikke være åben for almenheden, sålænge ejendommen tilhører den nuværende ejer.

Lb.nr. 68:

Ansgarstiftelsen (matr.nr. 2 f, 2 g, 2 y, 2 v, 2 æ, Emborg).

1. Fredningen skal ikke være til hinder for opførelsen af en tilbygning til kapel og vognport efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.

2. En jernbanevogn vil være at fjerne.

Lb.nr. 69:

F.L. Schack (matr.nr. 2 t, Emborg).

1. Læplantning er tilladt i skellet mellem matr.nr. 2 t og 2 y.

2. Plantning af frugttræer er tilladt.

Lb.nr. 71:

Einar O. Bloch (matr.nr. 1 d, 3 l, 3 g, Emborg).

Fredningen skal ikke være til hinder for opførelsen af en aftægtsbolig med placering på matr.nr. 1 d nord for gårdens nuværende bygninger, dog under fredningsnævnets censur med hensyn til ydre fremtræden og nærmere placering.

Lb.nr. 72:

Bent Ruggaard (matr.nr. 3 h, Emborg).

Bestående feriecenter tillades udvidet efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.

Lb.nr. 73:

Danmarks Unge Katolikker (matr.nr. 2 u, Emborg).

Bestående lejrbygninger tillades udvidet - uden bolig for opsyn - efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.

Lb.nr. 75:

K.E. Hinge (matr.nr. 2 c, 4 q, Emborg).

Fredningen skal ikke være til hinder for opførelsen af et udhus vest for og inden for en afstand af 8 m fra ejendommens bygninger.

Lb.nr. 76:

Ulla Egebjerg (matr.nr. 2 d, Emborg).

Spredt beplantning tillades vest for nuværende beplantning og nord for ejendommens bygninger.

Lb.nr. 79:

Else Madsen (matr.nr. 2 l, 2 n, 3 g, Emborg).

Den eksisterende garage tillades udvidet til 5 x 6 m.

Lb.nr. 81:

Gunnar Mikkelsen (matr.nr. 3 a, 3 ar, Emborg).

Planering af et areal kan ske efter nærmere aftale med fredningsplanudvalget.

Lb.nr. 82:

Erik H.G. Andersen.

Den på matr.nr. 4 p, Emborg, stående rutebil vil være at fjerne senest den 1. januar 198o.

Lb.nr. 91:

Henry Hasse (matr.nr. 4 æ, Emborg).

Fredningen skal ikke være til hinder for ombygning og restaurering i overensstemmelse med foreliggende tegninger, dateret 2o. maj 1969.

Lb.nr. 92.

Lizzie V. Laursen m.fl. (matr.nr. 4 g, 4 o, Emborg).

Fredningen skal ikke være til hinder for opførelsen af en bolig med placering ved matr.nr. 4 g's østskel, trukket tilbage fra skrænten mod syd og udformet med lav tagrejsning.

Den nærmere placering og udformning skal godkendes af fredningsnævnet.

Lb.nr. 94:

R. Sørensen Rasmussen (matr.nr. 1 b, 1 c, 1 q; Emborg).

Beplantning tillades efter nærmere aftale med fredningsplanudvalget.

Lb.nr. 96:

Ejler Pedersen (matr.nr. 3 v, 3 x, 3 æ, Emborg).

Fredningen skal ikke være til hinder for, at det nuværende hus erstattes af et andet hus under fredningsnævnets censur.

Lb.nr. 98:

N. Secher (matr.nr. 1 a, Emborg).

Tørveskær tillades.

Lb.nr. lol:

Søren Eriksen (matr.nr. 3 b, Emborg).

Beplantning tillades øst for den offentlige vej.

Lb.nr. lo3:

N. Schmidt Nielsen (matr.nr. 2 c, Boes).

Fredningen skal ikke være til hinder for opførelsen af en frugtlade med samme placering som den nuværende lade.

Lb.nr. lo4:

K.J. Schmidt (matr.nr. 2 k, 2 l, Boes).

Fredningen skal ikke være til hinder for opførelsen af en hestestald eller for en udvidelse af eksisterende bygning efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.

Lb.nr. lo6:

Johannes Rasmussen (matr.nr. 2 a, 2 f, Boes).

1. Der tillades opført et fiskeredskabsskur på ikke over 1,5 x 1,5 m grundareal og ikke over 1,8 m i højden, såfremt skuret placeres bag beplantning.

2. Fredningen skal ikke være til hinder for opførelsen af en aftægtsbolig inden for 5o m fra ejendommens vestlige skel, dog under fredningsnævnets censur.

Lb.nr. 1o7:

Jens Chr. Andersen (matr.nr. 1 h, 1 i, 3 a, 3 b, 3 e, Boes).

1. Den øst-vest-gående sti føres over "Boes Søgård"s arealer som vist på kortet.

2. De 8 sommerhuse, hvis lovlige opførelse Ry kommune ikke har villet bestride, når spildevandsforholdene bringes i orden, tillades bibeholdt i de respektive sommerhusejeres og ægtefællers levetid.

3. De øvrige sommerhuse på lejet grund tillades bibeholdt til 14. februar 1979.

4. Indtil 14. februar 1979 kan campering fortsat ske som hidtil.

Lb.nr. 1o8:

V. Bak (matr.nr. 1 a, 1 g, Boes).

Ejeren kan kræve opsat indtil 2 sluser, hvis vejadgangen bliver til ulempe for kreaturdriften.

Lb.nr. 115:

Knud Jensen (matr.nr. 3 b, 3 q, Alken).

1. Fredningen skal ikke være til hinder for opførelsen af en medhjælperbolig til dambruget, dog under fredningsnævnets censur med hensyn til beliggenhed og ydre fremtræden.

2. Op til 35 yderligere fiskedamme samt klækkehus og nødvendig ombygning tillades.

Lb.nr. 117:

Herman Andersen (matr.nr. 3, g, Alken).

Nye bygninger til maskinhus og lade tillades opført efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.

Lb.nr. 118:

Sigrid F. Hansen (matr.nr. 5 a, 5 d, Alken).

Kommunalt rensningsanlæg tillades udvidet efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.

Lb.nr. 121:

K.E. Kjær Sørensen (matr.nr. 5 y, Alken).

Tidligere tilladelse for fredningsplanudvalget til udtynding af beplantningen opretholdes.

Lb.nr. 139:

E. Søe Sørensen (matr.nr. 14 n, Vrold).

Tidligere tilladelse til carport opretholdes.

Lb.nr. 141:

Karen Larsen (matr.nr. 17 c, 17 d, Vrold).

Tidligere tilladelse til ombygning under fredningsnævnets censur opretholdes.

Lb.nr. 147:

H.P. Hauberg-Lund (matr.nr. 15 f, Vrold).

1. Forlængelse af et lavt træhegn på søgrunden langs vejen tillades.

2. Fredningsplanudvalget må fjerne beplantning på søsiden af vejen inden for en linie i flugt med stuehusets gavl og indtil de større træer, der nu begrænser udsigten mod søen.

Lb.nr. 148:

K.A. Richter (matr.nr. 15 a, Vrold).

Ulovligt sommerhus vil være at fjerne.

Lb.nr. 157:

Erling Poulsen (matr.nr. 16 m, Vrold).

Fredningen skal ikke være til hinder for tilbygning efter fredningsnævnets godkendelse.

Lb.nr. 161-172:

Matr.nr.ne 16 bs, 16 y, 16 z, 16 æ, 16 ø, 16 aa, 16 ab, 16 ac, 16 ad, 16 ae, 16 af, 16 ag, Vrold, er del af et sommerhusområde. Fredningsgrænsen forløber her 5 m bag skrænteoverkanten. Slørende beplantning skal opretholdes på skrænten og mellem denne og fredningsgrænsen.

Lb.nr. 175:

H.V.J. Binnerup (matr.nr. 1 p, 1 z, Justenborg og Fuldbro Mølle)

Læhegn tillades plantet langs vejen nord for matr.nr. 1 z, Justenborg.

Lb.nr. 176:

Verner Petersen (1 r, 1 æ, Justenborg).

Tidligere tilladelse til opførelse af 1-familiehus opretholdes.

Lb.nr. 177:

John M. Larsen; se under E, arealafståelser.

Lb.nr. 178:

Laurs M.O. Kalsmose (matr.nr. 1 i, 1 o, Justenborg og Fuldbro Mølle).

Matr.nr. 1 o åbnes for passage langs søbredden.

Lb.nr. 18o:

Ellen Andersen; se under E, arealafståelser.

Lb.nr. 184:

Johannes Jensen (matr.nr. 2 b, 3 c, Justenborg).

1. Fredningen skal ikke være til hinder for opførelsen af en funktionærbolig med placering så langt østligt som muligt på matr.nr. 3 c.

2. Opførelse af carport samt udvidelse af minkfarm og maskinhus må foretages efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.

Lb.nr. 185:

Arne O. Kalsmose (matr.nr. 1 y, Justenborg).

1. Matr.nr. 1 y åbnes for passage langs søbredden.

2. Der tillades i den nuværende ejer og dennes hustrus eje tid opstillet en campingvogn på arealet, eventuelt på matr.nr. 1 i - dog under alle omstændigheder således, at placeringen ikk er til hinder for den ovenfor nævnte passage.

3. Eksisterende bebyggelse kan bibeholdes, hvis træværket forsynes med mørke farver.

Lb.nr. 187:

Thorkild Poulsen (matr.nr. 4 a, Justenborg, 2o e, Tåning).

Fredningen skal ikke være til hinder for opførelsen af en helårsbeboelse med placering som vist på den til fredningsnævnet indgivne plan af 25. oktober 197o-mod fjernelse af ruteb og mod etablering af slørende beplantning.

Lb.nr. 192:

N. Kjær Jensen (matr.nr. 6 d, Hem).

Redskabshytte på op til 12 m^2 tilladt opført i den østlige del efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.

Lb.nr. 195:

J. F. Errboe (matr.nr. 6 p, Hem).

Der må under fredningsnævnets censur opføres en ny bebyggelse mod fjernelse af den nuværende bebyggelse.

Lb.nr. 2o2:

Erling Kjærbølling Svennesen (matr.nr. 2 a, 14, Hem).

Den vest for matr.nr. 3 c, Hem, beliggende lod af matr. nr. 2 a, Hem - ud til den offentlige vej - tillades beplantet med juletræer.

Lb.nr. 2o3:

Hotel Mossø A/S (matr.nr. 3 b, 3 c, 3 d, lo a, Hem, 14 l, Dørup).

1. I forbindelse med en "sanering" af forholdene på ejendommen, hvorved de stærkt forfaldne hytter ved vandet fjernes og i samarbejde med fredningsplanudvalget for Vejle amt tillades campingplads indrettet inden for det område, der er vist på det med skrivelse af 18. juni 1971 fulgte bilag "A", og de eksisterende hotelbygninger tillades bibeholdt.

2. Almindelig gående færdsel og ophold tilladt ved søbredden, også inden for en afstand af 5o m fra bebyggelse.

Lb.nr. 2o4:

Haakon Laursen (matr.nr. 1 d, 3 e, Hem, 4 g, 5 n, 12 a, 12 e, 12 n, Dørup).

1. Under fredningsnævnets censur med hensyn til nærmere placering tillades på matr.nr. 4 g opført et fiskeredskabsskur på ikke over 1,5 x 1,5 m grundareal og ikke over 1,8 m i højden.

2. Opfyldning langs søbredden tillades fuldført.

Lb.nr. 2o5:

Vagner Jensen (matr.nr. lo b, Hem, 14 m, Dørup).

1. Den syd fra over matr.nr. 2 g, Dørup, kommende stiforbindelse føres ned til søbredden og fortsætter langs denne over matr.nr. 14 m, Dørup, således at der opnås forbindelse til det offentligt tilgængelige søbredsareal hos lb.nr. 2o3 (se ovenfor

2. Udvidelse af den eksisterende bygning samt rydning af plantning tillades efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.

Lb.nr. 2o6:

Ingvor Juul Rasmussen (matr.nr. 12 a, Hem).

Sumpet areal tillades drænet.

Lb.nr. 212:

Richard Christensen (matr.nr. 6 b, Dørup).

Der tilladesopført et lejskur efter fredningsnævnets

nærmere godkendelse.

Lb.nr. 213:

Margrethe Knudsen (matr.nr. 2 e, Dørup).

Den eksisterende stiadgang forbi ejendommen medfører efter overfredningsnævnets opfattelse ingen adgang til færdsel i den til ejendommen hørende skov.

Lb.nr. 219:

Jens Bastrup Sørensen (matr.nr. 14 b, 18 e, 27, Dørup).

Begge de på matr.nr. 14 b beliggende skure tillades bibholdt under hensyn til disses anvendelse til erhvervsfiskeri.

Lb.nr. 221 c:

Hans Jørgensen (matr.nr. 6 q, Dørup).

Fredningen skal ikke være til hinder for spredt beplantning.

Lb.nr. 223:

Svend Worm Nielsen (matr.nr. 6 i, 6 l, Dørup).

Der tillades opført et redskabsskur under fredningsnævnets censur på ikke over 1,5 x 1,5 m grundareal og ikke over 1,8 m i højden.

Lb.nr. 227:

Aage Løkkegaard (matr.nr. 9 b, Dørup).

Inden for det på kendelseskortet viste område tillades grusgravning fortsat, dog ikke udover den 1. januar 1988.

Lb.nr. 229:

Bent Petersen (matr.nr. 5 r, Dørup).

Åben terrasse samt en garage til erstatning for en tidligere tillades anbragt.

Lb.nr. 231:

A. Kallesen Jørgensen (matr.nr. 9 o, Dørup).

Fredningen skal ikke være til hinder for en tilbygning på ca. 7o m^2 nord efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.

Lb.nr. 234:

Nobert Ifversen Olesen (matr.nr. 7 d, 15 i, Dørup).

1. Det skal fortsat være tilladt spejdere at telte på et nærmere angivet markareal på den østlige del af matr.nr. 7 d

2. Den eksisterende bådebro tillades bevaret.

3. Det vestligste sommerhus skal fjernes ved ejerskifte.

4. Det østligste sommerhus vil være at sløre ved beplantning.

Lb.nr. 239:

H.T. Larsen (matr.nr. 1 c, 29 a, Dørup, 5 b, Voerladegård).

Oplagsplads må ikke forefindes efter 1. september 1977

Lb.nr. 245:

J.S. og A.L. Currie (matr.nr. 7 b, Dørup).

Fredningen skal ikke være til hinder for, at den eksisterende garage under fredningsnævnets censur erstattes med en ca. dobbelt så stor bygning til indretning af keramisk værksted.

Lb.nr. 248:

Asger Chr. og Margrethe Rasmussen (matr.nr. 3 f, Dørup).

1. Fredningen skal ikke være til hinder for en tilbygning efter fredningsnævnets nærmere godkendelse.

2. Af hensyn til udsigten fra "Møgelkol" har fredningsmyndighederne ret til at fælde træer og buske på den sydligste hektar af ejendommen.

3. Der gives almenheden ret til ikke-motoriseret færdsel ad "Klostermølle-vejen" over ejendommen, mod at fredningsmyndighederne opsætter og vedligeholder hegn på vejens sydside.

Lb.nr. 255:

Signe Johansen (matr.nr. 8 f, 2o c, Dørup).

Tilladelse til el-ledning, såfremt brune isolatorer anvendes.

Lb.nr. 265:

Bodil Kann Rasmussen (matr.nr. 13 g, 14 h, 15 b, Dørup).

Fredningen skal i forhold til fredningsmyndighederne ikke være til hinder for opførelsen af et hus på ejendommen, såfremt fredskov- og zonemyndighederne giver deres tilladelse.

E. Specielt om arealafståelser.

De nedenfor angivne arealer er afstået til staten v/ministeriet for kulturelle anliggender, nu miljøministeriet, jfr. overfredningsnævnets delkendelse af 1. august 1973.

Lb.nr. 25:

Den fru Kirstine Mikkelsen tilhørende ejendom, matr.nr. 4 a, 4 ac, 4 bu og 4 k, Emborg, Rye sogn, hvis samlede areal udgør ca. 49,31 ha.

Lb.nr. 64:

Den frøken Else Marie Jørgensen og frøken Grethe Kristensen tilhørende ejendom, matr.nr. 2 ab, Emborg, Rye sogn, hvis areal udgør ca. o,92 ha.

Lb.nr. 177:

Den Johs. M. Larsen tilhørende ejendom, matr.nr. 1 n og 1 t, Justenborg og Fuldbro Mølle, Skanderborg købstads markjorder, med et samlet areal på ca. 4,94 ha.

Lb.nr. 18o:

Den fru Ellen Andersen tilhørende parcel, matr.nr. 1 x, Justenborg og Fuldbro Mølle, Skanderborg købstads jorder, hvis areal udgør ca. 1,15 ha.

F. Erstatning.

a. Overfredningsnævnet har afgivet erstatningstilbud, der under hensyntagen til fredningssagens rejsning før zonelovens ikrafttræden stort set har ligget på omkring 2.ooo kr. pr. ha for arealer uden for og 1.ooo kr. pr. ha for arealer inden for byggelinier, hvor ikke særlige forhold har foreligget. For fredskovspligtige arealer har overfredningsnævnet fundet at burde yde visse mindre erstatningsbeløb. Hertil kommer erstatningerne for arealerhvervelser. Efter modtagelsen af overfredningsnævnets tilbud har 12o af de erstatningsberettigede ejere accepteret erstatninger på ialt 1.871.6oo kr., heraf 559.ooo kr. vedrørende de 4 ejendomme, det offentlige har erhvervet.

Spørgsmålet om erstatningen til de resterende 39 erstatningsberettigede ejere har været forelagt for taksationskommissionen, som har fastsat erstatningerne på grundlag af en takst på 1.6oo kr. pr. ha for arealer uden for og 8oo kr. pr. ha inden for byggelinier. Kommissionen har fremhævet, at det herved er lagt til grund, at der generelt ikke har kunnet regnes med mistede byggechancer. Kommissionen har ikke fundet at kunne yde nogen erstatning for fredningen af fredskovpligtige arealer, idet ejerne af sådanne arealer efter kommissionens opfattelse som følge af de begrænsninger, som allerede hviler på disse arealer, ikke ved fredningen er blevet berøvet udnyttelsesmuligheder.

De ejendomme, for hvis vedkommende erstatningen er fastsat ved taksation er følgende: lb.nr. 1, 11, 18, 22, 27, 6o, 63, 68, 7o, 74, 82, 1o4, 1o5, 1o6, 117, 153, 173, 174, 175, 179, 184, 185, 19o, 191, 192, 193, 195, 2o4, 216, 22o, 221, 224, 227, 228, 237, 246, 248, 255 og 256.

De samlede ved taksation fastsatte erstatninger udgør 378.9oo kr.

b. Det er besluttet at lade staten afholde 9/1o af de med fredningen forbundne udgifter.

Det fredede område, ialt ca. 1457 ha landareal samt søarealer på ca. 1600 ha, er vist på det nærværende kendelse ledsagende kort.

G. Konklusion.

T h i b e s t e m m e s:

Den af fredningsnævnet for Århus amts vestlige fredningskreds den 30. december 1971 afsagte kendelse og den sig hertil sluttende delkendelse af 19. september 1970 stadfæstes, således at der pålægges nedennævnte ejendomme de foran under II B fastsatte bestemmelser i det omfang, der ikke er gjort undtagelse her fra.

H. Forrentning og fordeling.

Erstatningsbeløbene på ialt 2.250.500 kr. er forrentet med 8½ % p.a. fra datoen for fredningsnævnets kendelse den 30. december 1971 indtil udbetalingsdatoen; dog er erstatningerne vedrørende arealerhvervelser forrentet med 8 % p.a. fra overfredningsnævnets tilbudsskrivelse af 27. november 1972 til udbetalingsdagen.

9/10 af udgifterne er som foran anført afholdt af statskassen, og den resterende 1/10 af Århus og Vejle amtskommuner.

I. Fortegnelse over de 255 fredede ejendomme.

Fortegnelse og kort er revideret i henhold til oplysninger af 4. august 1975 fra matrikeldirektoratet.

R = Rye by og sogn
E = Emborg, Rye sogn
B = Boes, Dover sogn
A = Alken, Dover sogn
V = Vrold, Skanderborg købstads jorder
J = Justenborg og Fuldbro Mølle, Skanderborg købstads jorder
T = Tåning by og sogn
H = Hem, Voerladegård sogn
D = Dørup, Voerladegård sogn
Vo = Voerladegård by og sogn

Lb. nr.	Matr.nr.	Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
1.	18 h R	4,1o	Jørn Lind Mikkelsen, Them	4.ooo
2.	18 c R	1o,25	Johs. Jensen, Rye Bro, Ry	5.ooo
3.	18 o R	o,41	Knud Larsen, Martinsvej 19, Fredericia	5oo
4.	17 b R	18,oo	Søren Rasmussen, Kallehave, Rye	15.ooo
5.	18 n R	1,42	N. Linde Sørensen, Glarbo, Ry	1.5oo
6.	16 x R	o,61	Richard Kaasbøl, Mosevang, Ry	5oo
7.	14 c R 16 c R 16 g R 16 f R	15,16	Kaj Bruun, Bushøjvej 33, Højbjerg	22.ooo
8. jfr. 12.	16 n R 17 f R 4o g R 6 b R 15 t R 14 aa R	5,26	Ry kommune, Ry	0
9.	14 g R 14 n R 15 g R 15 h R	22,5o	Karl Frederik Fasgrau, Søkildevej 57, Ry	55.ooo

Lb. nr.	Matr.nr.	Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
1o.	14 d R 15 i R 16 i R	9,83	Chr. Lambert, Dalbo, Ry	15.ooo
11.	14 p R 14 f R 27 e R 13 k R 11 a R	8,8o	K. Andersen og C.T. Winkel, Hellerupsalle 21, Hellerup	12.ooo
12. jfr.8.			Ry kommune, Ry	
13.	9 a R 27 d R 4o b R	23,15	Chr., M. og A. Nørgaard, Geskelund, Ry	25.ooo
14.	6o R	1,o8	Chr. Nørgaard, Geskelund, Ry	7oo
15.	12 l R	o,27	Aksel Pagh Nielsen, Ry	2oo
16.	27 f R 14 æ R	1,77	Chr. og M. Nørgård, Geskelund, Ry	1.2oo
17.	4 b R	o,43	Magnus Nørgaard, Ry	3oo
18.	4o d R	1,25	Harald Keis, Ry	1.2oo
19.	8 a R 4 v E 3 f E 4 h E 3 m E	8,76	Gerda Thorning Petersen m.fl., Rye Nørskov, Ry	12.ooo
2o.	3 d R	o,45	Rasmus Jakob Frederiksen, Glarbo, Ry	4oo
21.	3 ø E 3 y E 3 ao E	13,92	Frode Johansen, Emborg	17.ooo

Lb. nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
22.	3 e lo m	E R	22,2o	Leif Helm Petersen, Egå	22.ooo
23.	3 n	R	o,47	Fru Kristiane M. Sørensen, Storegade, Ry	4oo
24.	4 al 4 u 4 ak 4 f 4 bq 4 e	E E E E E E	29,43	Carl Hull, Glarbo Savværk, Ry	3o.ooo
25.	4 ac 4 a 4 k 4 bu	E E E E	49,31 (erhvervet) (af staten)	Fru Kirstine Mikkelsen, Emborgvej 37, Skanderborg	34o.ooo
26.	4 ah	E	o,16	Fru Johanne Hansen, Svinget 7, København S.	2oo
27.	2 ø 4 ad 2 aa	E E E	3,64	Herman Dam Nielsen, Andersminde, Sjællands Odde	7.5oo
27a.	4 x	E	o,15	Klosterfælled grundejerforening v/J. Lundberg, Sigridsvej 25, Brabrand	0
27b.	3 an 3 d 3 r	E E E	36,36	O. Rygård, Møllebakken 3, Skanderborg.	0
28.	4 an	E	o,36	Frk. Elfred Ellehardt Bloch, Låsby	0
29.	4 as 4 at	E E	o,54	A. Venning m.fl., P. Helgensensvej 5, Viby J.	0

Lb. nr.	Matr.nr.	Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
3o.	4 ao E	o,25	H. B. Thomsen, Emil Møllersgade 11, Horsens	0
31.	4 aq E	o,25	Egert J.M. Bloch, Låsby	0
32.	4 br E	o,52	Kjeldgård Lauridsen, Kløvervænget 22 a, Odense	0
33.	4 bs E	o,2o	F. Thystrup, Dybbølsvej 9, Risskov	0
34.	4 bp E	o,26	Magnus Jensen, Marselisborgalle 21, Århus C.	0
35.	4 bh E	o,26	A. L. Hørup, Jorden Rundt 13, Grindsted	0
36.	4 bi E	o,25	Ole Chr. Andersen, Kærvænget 21, Tranbjerg	0
37.	4 bg E	o,26	Jørgen C. Pedersen, Nørrebrogade 37-39, Århus C.	0
38.	4 bk E	o,26	E.W. Rasmussen, Jens Baggesensvej 58, Århus C.	0
39.	4 bf E	o,26	Rich. Madsen, Skanderborgvej 22, Ry	0
4o.	4 bl E	o,26	E. Stenbach, H. Guldbergsgade 1o3, Århus	0
41.	4 be E	o,26	Frode Sørensen, Rosengade 22, Brædstrup	0

Lb. nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
42.	4 bm	E	o,28	Erik S. Andersen, Sigridsvej 35, Brabrand	0
43.	4 bd	E	o,26	Kaj R. Knudsen, Stationsvej lo, Hasselager	0
44.	4 bn	E	o,29	Bent F. Nielsen, Bremersalle 33, Horsens	0
45.	4 bc	E	o,27	Liss Nielsen, Thyregodvej lo5, Åbyhøj	0
46.	4 bb	E	o,28	Jørgen Lundberg, Langenæsalle 36, Århus C	0
47.	4 bo	E	o,28	Albert Jensen, Høgevej 45, Århus	0
48.	4 ba	E	o,3o	Kay Petersen, Hoffmannsvej 22, Brabrand	0
49.	4 au	E	o,33	Henning Täck, Sdr. Ringgade 83, Århus C	0
5o.	4 av	E	o,34	W. Vester, Kong Hansvej 7, Vejle	0
51.	4 ax	E	o,35	S. og A. Hald, Strandparken 41, Århus	0
52.	4 ap	E	o,46	B. Larsen, Frederiksalle 111, Århus	0
53.	4 ai	E	o,46	T. Bollerup, De gamles Hjem, Østbirk	0

Lb. nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
54.	4 ar 4 am	E E	o,86	V. Albrechtsen, Dalgas Avenue 35, Århus C	0
55.	4 ay	E	o,33	P. H. Madsen, Bartsgade 1, Århus	0
56.	4 aø	E	o,29	Hilmer Møller Jensen, Vester Ringgade 236, Århus	0
57.	4 az	E	o,34	P. R. Porse, A. Jensensvej 13, Åbyhøj	0
58.	4 aæ	E	o,31	Court Aa. Nielsen, Klüversgade 1, Silkeborg	0
59.	3 p	E	o,14	Chr. og Aa. Lyder Mortensen, Brædstrup	2oo
6o.	3 t 1 i	E E	12,98	Tage Lund, J. Bechgårdsvej 8, Århus	6.ooo
61.	3 aq	E	1,54	Erling Gehrt, Hans Tavsensvej 14, Viby J.	1.ooo
62.	1 f	E	29,32	A. Abildskov Nielsen, Ry	36.ooo
63.	2 m 1 e	E E	13,45	Marsel Kravczyk, Tulstrup, Ry	15.ooo
64.	2 ab	E	o,92 (erhvervet) (af staten)	G. Kristensen m.fl. Banegårdsvej 23, Skanderborg	9.ooo
65.	2 k	E	3,98	Inka Bodenhoff, Emborg	3.ooo

Lb. nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatnings-berettiget ejer	Erstatning kr.
66.	2 x 2 z	E	1,01	Jørgen M. Andersen, Højtoftevej 6, Risskov	600
68.	2 f 2 g 2 y 2 v 2 æ	E E E E E	32,77	Ansgarsstiftelsen, Laurids Bingsalle 16, København F.	28.000
69.	2 t	E	2,29	Fanny L. Schack, Emborg	2.200
70.	1 r	E	11,20	Peter Randløv, Søby, Ærø	2.000
71.	1 d 3 l 3 q 1 t	E E E E	17,10	Ejner O. Bloch, Emborg	18.000
72.	3 h	E	1,24	Bent Ruggaard, Emborgvej 32, Skanderborg	0
73.	2 u	E	0,80	Danmarks Unge Katolikker, Emborg	0
74.	2 e	E	13,40	Chr. Westergaard, Parkalle 1, Århus	16.000
75.	2 c 4 q	E E	9,41	K. E. Hinge, Østerballe 6, Viby J.	9.000
76.	2 d	E	6,18	Ulla Egebjerg, Åboulevarden 88, Århus C	6.000
77.	2 s 4 r	E E	2,28	Søren Jensen Sørensen, Emborg	4.000
78.	2 r	E	1,13	Ane Sørensen, Emborg	2.000

Lb. nr.	Matr.nr.	Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
79.	2 l E 2 n E 3 g E	1,72	Else Madsen, Emborg	2.ooo
8o.	4 ab E 4 m E 4 z E	4,54	Karen Godrum, Vissingkloster, Skanderborg	5.ooo
81.	3 a E 3 ar E	41,59	Gunnar Mikkelsen, Emborg	5o.ooo
82.	4 p E	o,37	Erik H.G. Andersen, Læssøgade 67, Århus C	4oo
83. jfr.93.	1 h E 3 z	o,53	Historisk Samfund, Carit Etlarsvej 6o, Åbyhøj	0
84.	4 ae E	o,o5	Miljøministeriet	0
85.	1 p E	o,o5	Ejner Olesen, Emborg	0
86.	12 b E	o,o5	Ejler Pedersen, Emborgvej 45, Skanderborg	0
88.	1 k E	o,25	Nanna Sørensen, Klosterkroen, Emborg	0
89.	1 o E	o,16	Kirsten Rasmussen, Emborg	0
9o.	1 l E	o,o6	Emborg Skytteforening, Emborg	0
91.	4 æ E	o,o8	Henry Hass, Tranebærvej 15 d, Brabrand	0
92.	4 g E 4 o E	13,83	Lissi V. Laursen m.fl., Emborg	22.ooo

Lb. nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatnings-berettiget ejer	Erstatning kr.
93, jfr.83.	2 p	E	o,43	Historisk Samfund, Etlarsvej 6o, Åbyhøj	O
94.	1 b 1 c 1 q	E E E	66,78	R. Sørensen Rasmussen, Emborg	75.ooo
95.	3 ai	E	o,76	Henry Dyrendam, Gudrunsvej 4, Brabrand	1.5oo
96.	3 v 3 x 3 æ	E E E	8,72	Ejler Pedersen, Ry	11.ooo
97.	1 g 3 n	E E	36,o6	Ole Breth Pedersen, Emborgvej 4o, Skanderborg	4o.ooo
98.	1 a	E	45,56	Niels Secher, Emborg	7o.ooo
99.	1 n	E	o,7o	Else Fog, Laven	O
1oo.	4 l 3 k	E E	5,25	Edvard Jensen, Emborg	5.5oo
1o1.	3 b	E	7,75	Søren Eriksen, Kragelund, Emborg	8.ooo
1o2.	2 a 16 d	E E	2,25	Jens M. Jørgensen, Emborg	3.5oo
1o3.	2 c	B	6,54	Niels Schmidt Nielsen, Skelstedgård, Boes	2o.ooo
1o4.	2 k 2 l	B B	6,32	K. J. Schmidt, Villa Arnak, Skåde bakker, Højbjerg	1o.ooo

Lb. nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatnings-berettiget ejer	Erstatning kr.
1o5.	2 e 1o a	B B	1o,52	Erik Ottosen, Boes Møllegård	27.ooo
1o6.	2 a 2 f	B B	34,83	Johannes Rasmussen, Boes	36.ooo
1o7.	1 h 1 i 3 a 3 b 3 e	B B B B B	78,83	Jens Chr. Andersen, Boes	225.ooo
1o8.	1 a 1 g	B B	33,oo	Viggo Bak, Boes	26.ooo
1o9.	1 m 3 g 5 i	B B B	13,14	Erik H. Pedersen, Knudbro, Ry	5.ooo
11o.	5 h	B	2,o1	Fr. Tove McKeon, Boes Nørregård, Boes	o
111.	1 l	B	2o,oo	Arne Knudsen, Lodsvej 56, Hvidovre	17.ooo
112.	5 c 1 r	B B	5,3o	Peter W. Gjesager, Boes	5.5oo
113.	5 m	B	o,o8	Holger Vivike, Boes	o
114.	2 i	B	o,33	Herman Andersen, Alken	2oo
115.	3 b 3 q	A A	1,46	Knud Jensen, Mossø Dambrug, Alken, Skanderborg	o
116.	3 l	A	2,26	Århus kommune	o

Lb. nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
117.	3 g	A	1o,14	Herman Andersen, Alken	12.ooo
118.	5 a 5 d	A A	5,o2	Sigrid F. Hansen, Alken	1o.ooo
119.	5 o	A	o,2o	Peter R. Madsen, Alken	0
12o.	5 æ 5 z	A A	o,o3	Verner Mikkelsen, A. Gruhnsvej 8, Højbjerg	0
121.	5 y	A	o,o2	K.E. Kjær Sørensen, Hertzvej 56, Åbyhøj	0
122.	3 ap	A	o,o1	Th. Nørgaard, Jægergårdsgade 63, Århus C	0
123.	3 f 3 v	A A	o,o4	S. K. Kjær, Reykjaviksgade 11, Århus N	0
124.	3 x	A	o,o1	E. Mouritsen Pedersen, Hørning	0
125.	3 y	A	o,o1	Leo Pedersen, Gråstensgade 8, Århus C	0
126.	3 ag 3 an	A A	o,o3	Ove Møller Jensen, Alken	0
127.	3 z	A	o,o1	Johs. Poulsen, Århusvej 14, Galten	0
128.	3 æ	A	o,o1	N. V. Elgård, V. Bechsvej 96, Århus C	0
129.	3 ab	A	o,o1	Hjalmar Pedersen, Alken	0

Lb. nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
13o.	3 ac	A	o,ol	Ib H. Lauritsen, Birkevænget 13, Hørning	0
131.	3 ad	A	o,o2	Finn Lykke, Østergade 35, Herning	0
132.	3 ae	A	o,o2	P. O. Foustad, Vrold, Skanderborg	0
133a.	14 f 16 c	V V	o,21	Elly Foustad, Vædebrovej 16, Vrold	35o
133b.	14 v	V	o,lo	Nanna Foustad, Vædebrovej 51, Vrold	0
134.	14 t	V	o,lo	J. Paludan Mortensen, Adelgade 125, Skanderborg	loo
135.	14 s	V	o,12	Niels Mortensen, Alken, Skanderborg	15o
136.	14 r	V	o,o6	Herluf Harbo, Viborgvej 169, Hasle, Århus V	0
137.	14 q	V	o,14	N. Damgård Andersen, Marius Holstsgade 5, Horsens	0
138.	14 o	V	o,14	Leo Madsen, Vædebrovej, Vrold, Skanderborg	0
139.	14 n	V	o,14	E. Søe Thomsen, Ryvej 34, Hasle, Århus V	0

Lb. nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
14o.	17 b	V	o,o8	Lilly Jensen, Eskebækparken 31, Skanderborg	0
141.	17 c 17 d	V V	o,33	Karen Larsen, Vrold, Skanderborg	0
142.	14 g 17 a	V	o,5o	W. Jepsen, N. Juelsgade 7o, Århus N	4oo
143.	14 l	V	o,14	Knud Stenshøj, Rosenbakken 5, Grenå	0
144.	14 m	V	o,11	Helge Pedersen, Trøjborgvej 58, Århus N	0
145.	14 d	V	o,o8	Lilly Eriksen, Vrold, Skanderborg	1oo
146.	14 h	V	o,1o	Viggo Ehlers Sørensen, Vrold, Skanderborg	1oo
147.	15 f	V	o,86	H.P. Hauberg-Lund, Mjesinggård, Skanderborg	7oo
148.	15 a	V	o,o8	Knud A. Richter, Damgården, Vrold	1oo
149.	16 f	V	o,45	E.A. Thue Bentzen, Vestergårdsvej 23, Viby J.	2oo
15o.	16 u	V	o,42	Poul Midtbøll, Hørhavevej 78 b, Højbjerg	0
151.	16 t	V	o,36	Ellen Krogh, Heisesvej 12, Århus C	3oo

Lb. Nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
152.	16 r 16 s	V V	1,38	Karen Krogh, Heisesvej 12, Århus C	1.ooo
153.	16 q	V	o,36	V. Rohde Nielsen, Stockholm	3oo
154.	16 o 16 p	V V	o,42	Fru K.C. Hørlyck, Vester Ringgade 66, Århus	4oo
155.	16 l 16 n	V V	o,61	Ole T. Nielsen, Skansehøj 17, Ry	0
156.	16 k	V	o,82	Ulf Sørensen, Vædebrovej 8, Vrold	0
157.	16 m	V	o,53	Erling Poulsen, J.F. Willumsensvej 13, Højbjerg	0
158.	16 v	V	o,18	Ragna Poulsen, Søllund, Skanderborg	0
159.	9 e 16 a 16 i	V V V	7,73	Gunnar Jørgensen, Vroldvej 172, Skanderborg	25.ooo
16o.	16 x	V	o,38	Heinrich Jepsen, Niels Juelsgade 7o, Århus	0
161.	16 bt	V	o,o3	Mossøgård Grundejerforening v/S. Døssing-Thomsen, V. Ringgade 232, Århus C	0
162.	16 y	V	o,o8	Ole Cajus Pedersen, Enghavevej 3, Vamdrup	0

Lb. nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
163.	16 z	V	o,o8	Berri Bretov, Rosenvangsalle 116, Århus C.	0
164.	16 æ	V	o,o8	Ejnar Bech, Kastanievej 27, Skanderborg	0
165.	16 ø	V	o,o8	A. Elkjær Madsen, Skovbrynet 16, Skanderborg	0
166.	16 aa	V	o,o8	Holger L. Iversen, Ryslingevej 9, Holme, Højbjerg	0
167.	16 ab	V	o,o8	Jørgen Horn, Holmevej 279, Højbjerg	0
168.	16 ac	V	o,o9	Gunnar Larsen, Miltonsvej lo, Højbjerg	0
169.	16 ad	V	o,14	Aksel Jeppesen, Merianvej 16, Risskov	0
17o.	16 ae	V	o,18	Mogens Klostergård, Søndervangen 71, Viby J.	0
171.	16 af	V	o,18	Jørn Rasmussen, Søren Skjødtsvej 1, Brabrand	0
172.	16 ag	V	o,16	Jørgen Petersen, Tebstrup	0
173.	1 m	J	5,52	Arne Bech Jensen, Vrold	8.ooo
174.	1 l 1 h	J J	7,17	Ove Henriksen, Vrold, Skanderborg	lo.ooo

Lb. nr.	Matr.nr.	Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
175.	1 p J 1 z J	9,54	Holger V.J. Binnerup, Vrold, Skanderborg	13.ooo
176.	1 r J 1 æ J	1o,88	Verner Petersen, Vrold, Skanderborg	22.ooo
177.	1 n J 1 t J	4,94 (erhvervet) (af staten)	Johs. M. Larsen, Vrold, Skanderborg	18o.ooo
178.	1 o J 1 i J	5,o7	Laurs M.O. Kalsmose, Vrold, Skanderborg	12.ooo
179.	1 q J	3,93	Aksel Laursen, Vrold, Skanderborg	5.5oo
18o.	1 a J 1 x J	1,25 (1 x erhvervet) (af staten)	Ellen Andersen, Justenborg, Vrold, Skanderborg	0
181.	1 f J	o,22	E. og A.H. Jensen, Emil Arupvej 24, Århus C	5oo
182.	1 v J	o,25	Sv. Mogensen, Vrold, Skanderborg	5oo
183.	1 d J 1 e J	4,65	Oskar Rasmussen, Vrold, Skanderborg	8.ooo
184.	2 b J 3 c J	4,75	Johs. Jensen, Fuldbro Mølles avlsgård, Skanderborg	5.ooo
185.	1 y J	o,34	Arne O. Kalsmose, Chr. Kiersplads 2, Århus C	2.ooo

Lb. nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
186.	1 aa	J	o,16	Poul H. Errboe, Rosenvangsalle 41 a, Århus C	0
187.	4 a	J	3,o4	Thorkild Poulsen, Tåning Søgård, Skanderborg	3.5oo
	2o e	T			
188.	3 a	J	4,oo	Søren og Børge Lund v/fru Kirsten Lund, Fuldbro Mølle, Skanderborg	4.ooo
	3 d	J			
	4 b	J			
	4 d	J			
	4 f	J			
	4 g	J			
	2o c	T			
189.	2o a	T	2o,5o	Vagn B. Andersen, Tåning	28.ooo
19o.	6 b	H	3,o4	Kristian Sørensen, Hem, Skanderborg	2o.ooo
	7	H			
191.	6 c	H	7,17	J.A. Hede Bomholt, Hem, Skanderborg	8.5oo
192.	6 d	H	7,7o	N. Kjær Jensen, Hem, Skanderborg	7.5oo
193.	6 e	H	12,88	Rasmus Møller Sørensen, Hem, Skanderborg	13.ooo
	6 i	H			
	12 b	H			
194.	6 f	H	7,75	Frode Dall Andersen, Hem, Skanderborg	12.ooo
195.	6 p	H	1,39	J.F. Errboe, Stenshøjsvej 3, Viby J.	15.ooo
196.	2 f	H	2,7o	Johannes Sørensen, Hem, Skanderborg	4.ooo

Lb. nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
2oo.	2 l	H	8,32	G. Skovhus, Emiliehøjvej 3, Højbjerg	1.ooo
2o1.	2 h	H	o,41	Jens Chr. Stouby Nielsen, Hem, Skanderborg	5oo
2o2.	2 a 14	H H	7,49	Erling Kjærbølling Svennesen, Hem, Skanderborg	8.ooo
2o3.	3 b 3 c 3 d 1o a 14 l	H H H H D	21,67	Hotel Mossø A/S, Brendstrupvej 37, Århus N	5o.ooo
2o4.	1 d 3 e 4 g 5 h 12 a 12 e 12 n	H H D D D D D	14,45	Haakon Laursen, Dørup	15.5oo
2o5.	1o b 14 m	H D	5,53	Vagner Jensen, Koll Efterskole, Hasselager	15.ooo
2o6.	12 a	H	1;34	Ingvor Juul Rasmussen, Hem, Skanderborg	2.ooo
2o7.	6 q	H	5,o9	Hans Vestergaard Jensen, Hem, Skanderborg	1o.ooo
2o8.	1 a	H	1o,1o	Erik Randløv Boes, Hem, Skanderborg	15.ooo

Lb. nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatnings-berettiget ejer	Erstatning kr.
212.	6 r	D	o,6o	Richard Christensen, Dørup, Skanderborg	1.ooo
213.	2 e	D	1o,63	Margrethe Knudsen, St. Blichersvej 1 A, Horsens	7.ooo
215.	3 i	D	o,77	Astrid Christensen, Dørup, Skanderborg	5oo
216.	16 a	D	5,5o	Viggo Georg Skov, Dørup, Skanderborg	6.5oo
217.	13 f	D	4,48	E. Mikkelsen, Sydvestvej 148, Glostrup	7.ooo
219.	14 b 18 e 27	D D	8,49	Jens Bastrup Sørensen, Dørup, Skanderborg	13.ooo
22o.	1o f	D	4,8o	Ejnar Jørgensen, Vestergade 6 A, Århus	6.ooo
221a.	6 a	D	5,o6	Frederik Olav Andersen, Dørup, Skanderborg	6.ooo
221b.	6 n	D	o,o4	Ib Hansen, Dørup	0
221c.	6 q	D	o,2o	Hans Jørgensen, Dørup	0
222.	4 aa	Vo	3,38	Sdr. Vissing-Voerladegård sogneråd	1.ooo

Lb. nr.	Matr.nr.	Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
223.	6 i D 6 l D	3,78	Svend Worm Nielsen, Hestehaven, Skanderborg	4.000
224.	5 g D 6 m D	6,4o	Niels Jensen, Dørup, Skanderborg	1o.ooo
225.	3 d D 9 n D 4 i D	5,51	Peter Pakula, Dørup, Skanderborg	12.ooo
227.	9 b D	15,52	Aage Løkkegaard, Dørup, Skanderborg	7.ooo
228.	9 m D	1,o5	Børge Jensen, Ærenprisvej 22, Gentofte	1.ooo
229.	5 r D	o,11	Bent Pedersen, Dørup, Skanderborg	0
23o.	8 d D 1o h D 14 d D 14 k D	11,43	Rasmus Nielsen, Dørup, Skanderborg	6.ooo
231.	9 o D	13,52	Anders Kallesen Jørgensen, Dørup, Skanderborg	5.ooo
232.	9 a D	4,8o	Holger Nielsen, Dørup, Skanderborg	5.ooo
233.	7 g D	7,51	Dødsboet efter Oluf Jensen, Torp, Østbirk	3.ooo
234.	7 d D 15 i D	7,o1	Nobert Ifversen Olesen, Voerladegård, Skanderborg	2.ooo

Lb. nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
235.	3 c 7 f 8 c 12 b 15 a 15 k	D D D D D D	19,47	Karl Rasmussen, Dørup, Skanderborg	35.ooo
236.	14 a	D	2,o8	Gudmund Bech Sørensen, Dørup, Skanderborg	6oo
237.	13 a	D	6,98	Vagn Boes Knudsen, Dørup, Skanderborg	1.5oo
238.	12 f 9 i	D D	3,95	Svend Clausen, Voerladegård, Skanderborg	1.5oo
239.	1 c 29 a 5 b	D D Vo	5,o5	Harry T. Larsen, Voerladegård, Skanderborg	1o.ooo
24o.	2 b	D	o,o4	Voerladegård Vandværk, Skanderborg	0
241a.	2 a	D	1,76	Gunner Jensen, Dørup, Skanderborg	0
241b.	2 g	D	2,1o	Chr. Henriksen, Buen 1o, Egebjerg	3.ooo
242.	11 o	D	6,71	S.K. Petersen Fisker, Dørup, Skanderborg	2.ooo
243.	1o e 1o g 4 d	D	11,99	Herluf Jensen, Voerladegård, Skanderborg	14.ooo
244.	6 h	D	12,o6	Henry Mikkelstrup, Solbjerg, Århus	4.ooo

Lb. nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
245.	7 b	D	8,38	James Stewart Currie og fru Anne Lisbeth Currie, Skovly, Voerladegård, Skanderborg	1o.ooo
246.	4 a	D	9,22	Jørgen Høgh Laursen, Dørup, Skanderborg	3.ooo
	11 k	D			
247.	4 f	Vo	15,o9	Richard Willerslev, Edelgården, Voerladegård	21.ooo
	4 ar	Vo			
	3 k	D			
248.	3 f	D	4,2o	Asger Chr. Rasmussen og Margrethe Rasmussen, Dørup, Skanderborg	1o.ooo
249.	17 a	D	15,73	Holger Knudsen, Dørup, Skanderborg	13.ooo
	18 o	D			
25o.	7 e	D	1,51	Hans Mikkelsen, Brædstrup	5oo
251.	6 e	D	5,4o	Barbara B. Christensen, Voerladegård, Skanderborg	2.ooo
252.	5 p	D	3,97	Elmar Larsen, Voerladegård, Skanderborg	5.ooo
	19 b	D			
	1 f	Vo			
	4 c	Vo			
253.	19 c	D	3,32	Hans Jeppesen, Sølystvej 2, Horsens	3.3oo
254.	16 f	D	8,28	Søren Jensen Sørensen, Voerladegård, Skanderborg	3.ooo
255.	8 f	D	6,31	Signe Johansen, Vilholt, Skanderborg	5.5oo
	2o c	D			

Lb. nr.	Matr.nr.		Fredet areal i ha	Navn og adresse på erstatningsberettiget ejer	Erstatning kr.
256.	3 l	D	2,5o	Rasmus Edvard Pedersen, Voerladegård, Skanderborg	0
257.	2 d	D	2,39	Fru Herdis Pedersen og Jens Vagn Holm, Voerladegård, Skanderborg	1.ooo
258.	18 a	D	4,5o	Bent Berg Nielsen, Dørup, Skanderborg	1.6oo
259.	5 q	D	o,12	Hans Peter Hansen, Voerladegård, Skanderborg	0
26o.	5 s	D	1,ol	Harald Larsen, Ole Rømersgade 72, Århus C	1.5oo
261.	5 t	D	o,11	Karl Laursen, Siimvej 27, Ry	0
262.	24 e	D	2,o8	Bjarne Damgaard, Voerladegård, Skanderborg	6oo
263.	24 a	D	5,31	Øjvind Jensen, Voerladegård, Skanderborg	2.ooo
264.	14 i 24 d	D D	1,24	J. Olsen, Herning, og fru Annelise Olsen, Marselis Boulevard 38, Århus C	0
265.	13 g 14 h 15 b	D D D	12,2o	Bodil Kann Rasmussen, Sølystparken 6, Klampenborg	0
	Ialt: 1456,62				2.25o.5oo kr

Udskriftens rigtighed bekræftes.

J. Fisker

J. Fisker

REG. NR. 5386

1/8-73

U D S K R I F T

a f

OVERFREDNINGSNÆVNETS KENDELSESPROTOKOL

År 1973, den 1. august, afsagde Overfredningsnævnet følgende

d e l k e n d e l s e

i sagen nr. 2142/72 om fredning af Mossø med omgivelser.

Som led i kendelse af 30.12.1971 afsagt af fredningsnævnet for Århus amts vestlige fredningskreds har fredningsnævnet anbefalet, at det offentlige v/ministeriet for kulturelle anliggender erhverver visse af de ejendomme, som ligger inden for grænserne af det område, fredningsnævnet har besluttet at frede.

Efter at fredningsnævnets kendelse er blevet forelagt for Overfredningsnævnet, som den 25-26. september og den 12-13. oktober 1972 har foretaget besigtigelser og forhandlinger i sagen, er der i spørgsmålet om arealerhvervelser truffet beslutning om ekspropriation af nedennævnte arealer, angivet under det lb.nr., hvorunder de figurerer i fredningsnævnets ovennævnte kendelse af 30.12.1971:

I. Lb.nr. 25

Den fru Kirstine Mikkelsen tilhørende ejendom, matr.nr. 4 a, 4 ac og 4 k, alle Emborg, Rye sogn, hvis samlede areal udgør ca. 49,31 ha.

Overfredningsnævnet har tilbudt og ejeren tiltrådt afståelse af ejendommen på følgende vilkår:

1. Afståelsessummen udgør 340.000 kr. at forrente med 8% p.a. fra den 27.11.1972 indtil det tidspunkt, hvor beløbet vil kunne udbetales.

2. Ejendommen overtages pr. 1.4.1973. Nævnte dato er tillige skæringsdag for skatter og afgifter.

3. Sælgeren og dennes søn, Jens Mikkelsen, har bopælsret i ejendommens stuehus i 3 år fra overtagelsesdagen den 1.4.1973 at regne, idet det forudsættes, at nævnte Jens Mikkelsen i den nævnte periode er villig til - som en personlig forpligtelse - at føre tilsyn med ejendommen i et nærmere med fredningsplanudvalget for Århus amt aftalt omfang. Det nævnte arbejdes omfang må dog ikke på nogen måde hindre Jens Mikkelsen i andet arbejde.

4. Ejendommen overtages fri for pantegæld, og den fulde overtagelsessum udbetales kontant, når anmærkningsfri tinglysning af statens adkomst har fundet sted.

5. Udfærdigelse af skøde er ufornøden, idet Overfredningsnævnets kendelse, eventuel en særkendelse, vil kunne tinglyses som adkomst for staten v/ministeriet for kulturelle anliggender.

II. Lb.nr. 64.

Den frk. Else Marie Jørgensen og frk. Grethe Kristensen tilhørende ejendom, matr, nr. 2 ab Emborg, Rye sogn, hvis areal udgør ca. 0,92 ha.

Overfredningsnævnet har tilbudt og ejeren tiltrådt afståelse af ejendommen på følgende vilkår:

1. Afståelsessummen udgør 9.000 kr. at forrente med 8% p.a. fra den 27.11.1972 indtil det tidspunkt, hvor beløbet vil kunne udbetales.

2. Øvrige vilkår er som angivet ovenfor vedrørende lb.nr. 25, pkt. 2, 4 og 5.

III. Lb.nr. 177.

Den Johs. M. Larsen tilhørende ejendom, matr. nr. 1 n og 1 t Justenborg og Fuldbro Mølle, Skanderborg købstads jorder med et samlet areal på ca. 4,94 ha, se dog nedenfor under pkt. 2.

Overfredningsnævnet har tilbudt og ejeren tiltrådt afståelse af ejendommen på følgende vilkår:

1. Afståelsessummen udgør 180.000 kr. at forrente med 8% p.a. fra den 27.11.1972 indtil det tidspunkt, hvor beløbet vil kunne udbetales.

2. Johs. M. Larsen beholder 2 byggegrunde á 1.200 m^2 umiddelbart op til sommerhusområdet på de tilgrænsende Vrold-arealer, således at disse 2 grunde ligger i forlængelse af hinanden langs med sommerhusområdet og således, at den ene grund har grænse til Mossø. Til de nævnte 2 grunde flyttes 2 sommerhuse, som nu ligger på andet areal af 1 n Justenborg. Det offentlige afholder udgifterne ved udstykningen af de 2 nævnte grunde, hvortil sommerhusene skal være flyttede senest den 1.1.1974, forudsat at udstykningen - uden unødig forsinkelse - er foretaget inden nævnte tidspunkt.

3. Der gives sælgeren vederlagsfri bolig på livstid i det eksisterende stuehus mod vedligeholdelse af huset.

4. Øvrige vilkår er som angivet ovenfor vedrørende lb.nr. 25 pkt. 2, 4 og 5.

IV. Lb.nr. 180.

Den fru Ellen Andersen tilhørende parcel, matr. nr. 1 x Justenborg og Fuldbro Mølle, Skanderborg købstads jorder, hvis areal udgør ca. 1,15 ha.

Overfredningsnævnet har tilbudt og ejeren har tiltrådt afståelse af ejendommen på følgende vilkår:

1. Afståelsessummen udgør 30.000 kr. at forrente med 8% p.a. fra den 27.11.1972 indtil det tidspunkt, hvor beløbet kan udbetales. Beløbet vil kun kunne udbetales til sælgeren fuldt ud, hvis panthaverne i henhold til indhentede erklæringer har frafaldet krav om andel i afståelsessummen.

2. Uanset afståelse tillades det sælgeren at fælde og udnytte de på parcellen stående træer, såfremt dette sker efter nærmere aftale med fredningsplanudvalget, og der som led i aftalen sættes en tidsfrist for afslutning af træfældningen, og at arealet herefter afleveres i ryddelig stand - uden at det dog vil blive krævet, at stubbene fjernes.

3. Øvrige vilkår er som angivet ovenfor vedrørende lb.nr. 25, pkt. 2, 4 og 5.

Ad I-IV. Med hensyn til servitutter og byrder henvises til ejendommens blad i tingbogen.

Nærværende kendelse angående beslutning om erhvervelse af forannævnte arealer vil være at tinglyse som adkomst for staten v/ministeriet for kulturelle anliggender.

Af de omhandlede afståelsesbeløb på ialt 559.000 kr. udredes 9/10 af statskassen, medens den resterende 1/10 afholdes af Århus amt.

Udskriftens rigtighed
bekræftes

J. Fisker

J. Fisker

jf/sm.

KORT>

MOSSØ

med nærmeste omgivelser

ÅRHUS OG VEJLE AMTER

Dele af

Rye og Emborg byer, Rye sogn,

Boes og Alken byer, Dover sogn,

Vrold by samt Justenborg og Fulbro Mølle,

Skanderborg købstadsjorder,

Tåning by og sogn,

Hem, Derup og Vorladegård byer, Vorladegård sogn.

Udfærdiget på grundlag af matrikelkort d'jourført i juli 1968 og G.I.'s målebordsblade nr. 2611 og 2612.

UDARBEJDET AF FREDNINGSPLANUDVALGET FOR ÅRHUS AMT I NOVEMBER 1975.

FREDNINGSNÆVNET>

REG. NR. 5386.

30/12-1971

U D S K R I F T

AF

FORHANDLINGS- OG KENDELSESPROTOKOL

FOR

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMTS VESTLIGE FREDNINGSKREDS.

Den 3o. december 1971 afsagdes i

F.S. 182/1968 Fredning af Mossø med omgivelser

sålydende

K E N D E L S E:

Ved skrivelse af 19. september 1968 rejste det daværende fredningsplanudvalg for Vejle og Skanderborg amter overfor fredningsnævnet for Skanderborg amtsrådskreds påstand om fredning af Mossø med nærmeste omgivelser.

Påstanden omfattede 1457 ha jord, hvoraf 734 ha i forvejen var underkastet gældende fredningsbestemmelser i henhold til dagældende naturfredningslov §§ 2 og 25 stk. 2 og 4. 268 ha var fredet eller underkastet fredskovpligt.

Området beskrives således:

Mossø er med sine 1655 ha den største sø i det midtjyske søhøjland mellem Skanderborg og Silkeborg, og den er den trediestørste sø i Danmark. Sammen med søen ønskes de tilgrænsende arealer, som har størst indvirkning på og samspil med søen, fredet.

Arealerne, som ønskes fredet, grænser mod vest til de løbende fredningssager ved Vissingkloster og Salten Langsø. Grænsen følger her Gudenåen og Salten Å til Rye bro. Nord for Salten Å medtages et område mellem vejene Ry-Sdr. Vissing og Ry-Emborg op mod arealer til bebyggelse i Gl.Rye. Fra Emborg bro på Ry-Emborg vejen følges Gudenåen og Gudensø som grænse, idet der øst for Gudensø medtages skræntarealerne, som har stærkest indflydelse på Gudensøen. Langs den øvrige del af nordsiden af Mossø og langs østsiden og sydsiden af denne følges i hovedsagen offentlige biveje og landeveje, som ligger indenfor 1 km fra søen.

Mossø er selvsagt først og fremmest karakteristisk ved sin størrelse - ca. 9 km lang og ca. 2 km bred - der giver den en fjordlignende karakter og medfører, at vejr og vind her har

større indvirkning end på de øvrige søer. Iøvrigt er Mossø karakteristisk ved, at den i modsætning til de fleste af søhøjlandets øvrige søer i høj grad begrænses af agerarealer; kun ved den sydvestlige del er skovkomplekset, Dørup Skov, dominerende.

Størstedelen af Mossøs omgivelser er blevet forskånet for voldsom bebyggelse. Ved østenden er der dog opstået en rand af sommerhusbebyggelse, som i sin udformning er et skoleeksempel på dårlig placering af sommerhusbebyggelser, idet en enkelt eller få rækker spærrer samspillet mellem sø og det nærmeste landskab og danner hindring for en rimelig udnyttelse for alle andre end de få sommerhusindehavere. Endvidere er der et tilløb til en stærk dominerende bebyggelse på skrænterne sydvest for Boes og et mindre sommerhusområde på Emborg Vestermark. De gamle landsbyer i området er placeret således, at deres landskabelige indvirkning på Mossø-landskabet er ret beskeden.

Gudensøen med sine 12o ha er Mossøs diamentrale modsætning, idet den må betegnes som en stille idyl, beliggende i det flade smeltevandsaflejringslandskab; kun mod øst går de stærkt stigende skrænter helt ud til søen.

Gudenå og Salten Å danner i dette område forbindelse mellem søerne Mossø, Salten Langsø og Gudensø og har også med deres slyngende løb og store vandfylde en stærk landskabelig virkning, som bør beskyttes effektivt.

De offentlige veje nord og syd for den østlige del af Mossø ligger umiddelbart oven for de stejleste skrænt partier mod søen, hvilket betyder, at den vejfarende oplever mange af

de storslåede udsigter, som er omtalt i det foregående. Endvidere oplever man, når man færdes nærmere søerne f.eks. på de mindre veje på Emborg Vestermark, et intimt samspil mellem landskab og søer, ligesom de ubeplantede skrænter som er karakteristisk for Mossø betyder, at man har en særlig mulighed for at følge landskabet, der står usløret af beplantning. Det må således være et vigtigt led i fredningen at sikre disse udsigter og de landskabelige samspil mod beplantning og bebyggelse. Både de store, flade strækninger som indgår i udsigterne utallige steder fra det omgivende højland og bakkeskråningerne er yderst følsomme overfor bebyggelse.

Det anføres, at der knytter sig store videnskabelige interesser til området, der bl.a. betegnes som en geologisk interessekoncentration, hvorved citeres en udtalelse fra Danmarks Geologiske Undersøgelser, hvori det hedder:

"De største geologiske interesser knytter sig selvsagt til de store dalstrøg, der gennemskærer egnen, idet de gennem deres anlæg, udformning og aflejringer først og fremmest afspejler den geologiske udvikling, og tillige rummer så store og vigtige morfologiske elementer, som måske ikke alle er tydet og forstået endeligt og rigtigt. Det er derfor af afgørende betydning for den fremtidige geologiske forskning, som i disse egne skal søge vigtige indicier i vort lands udviklings historie og også for de ikke mindre undervisningsmæssige interesser, at der ved planlægningen tages videst muligt hensyn til de store natur- og landskabsværdier disse egne rummer.

Vi må i denne forbindelse særlig henlede opmærksomheden på Gudenåflodsystemet, nemlig som et afgørende og centralt

træk i landskabets udformning og fordi de store dalstrøg med tilhørende skrænt- og plateaulandskaber er særlig eftertragtede som bolig- og rekreationsområde, men yderst sårbare i landskabsæstetisk henseende overfor enhver form af bebyggelse og kommunikations-anlæg.

De store, frie landskabsudsyn, der har været denne egns attraktive særkende, bør fremover sikres, dels selvfølgelig gennem overholdelse af eksisterende skov-, vej- og vand-fredningszoner, men også gennem dispositionsplan, der ikke mindst tilgodeser de ovenfor anførte store landskabelige værdier og de dertil knyttede geologiske interesser."

Vedrørende dyrelivet oplyses, at området med sine store vandflader og hertil grænsende sumpede arealer er en vigtig lokalitet for en stor del af vort fugleliv. Det hedder videre:

Mossø er på grund af sin størrelse noget helt specielt for Danmark. Søen har ud fra mange forskellige synsvinkler betydning for fuglelivet, ikke blot for de lokale ynglefugle, men også som rastested for trækfugle og som vinterlokalitet. Områdets værdi kan både aflæses af den store artsrigdom, som tæller interessante fugle som skarv og hejre, og ved at mange arter findes her i meget stort tal. Toppet lappedykker er karakterfugl. Området er en vigtig ande- og vadefuglelokalitet, men den tjener også som samlingssted for store flokke af stære og svaler fra Midtjylland. Stæreflokkene kan tælle titusinder, svalerne nok hundredetusinder.

Odden ved Emborg strækker sig ca. 8oo m ud i Mossø i sydvestlig retning fra den nordlige bred af Mossø. Odden fortsætter i en smal undersøisk sandrevle, der ca. 5oo m fra Mossøs

sydlige bred ender i en sandbanke "Knoldenden", der er tørlagt om sommeren. I vigen inden for Odden findes et beskyttet, sumpet område med hængesæk og dynd. Terrænet er lave enge med enkelte mosedrag og halvt tilgroede gamle tørvegrave omgivet af krat bestående af birk, pil og rød-el. Odden er væsentlig omgivet af rørskov, men enkelte steder findes sandstrand. Blandt de vigtigste fugle, som holder til på odden, skal nævnes toppet lappedykker, sorthalset lappedykker, knopsvane, gråand, blishøne, hættemåge, sortterne, troldand, taffeland, atlingand, vandrikse, rødben, strandskade, dobbeltbekkasin, stor skallesluger, hvinand, troldand, sangsvane og grågås; iøvrigt henvises til Vildtbiologisk Stations udtalelse.

Også Gudensø er en vigtig fuglelokalitet med sin nære tilknytning til Mossø - kun adskilt af 1 km uberørt landområde - og til Hejnæs' heder og plantager. Stedet er ligeledes et vigtigt overvintringssted. Den vestlige, sumpede del af søen er en yndet lokalitet for vade- og andefugle. Fra lokaliteten skal nævnes: fiskeørn, højre, gravand, gråand, vandstær, stor præstekrave, fjordterne, vandrikse, alle tre skallesluger-arter og mange vandhøns.

Endelig skal det for så vidt angår fuglelivet nævnes, at Dørup Skov og i højere og højere grad Emborg Vestermark er af meget stor betydning som lægivende tilflugtssted for søernes store fauna.

Endelig anføres, at der i området findes bl.a. oddere og 24 arter ferskvandsfisk, herunder smelten, og at det lavere dyreliv, der knytter sig til ferskvandene, er meget rigt,hvorved specielt nævnes en meget stor del af de danske arter af

ferskvandsbløddyr og den store mosesnegl.

Med hensyn til områdets arkæologisk-historiske betydning anføres, at skrænter og bredder mod Mossø, Gudensø og de store vandløb indenfor området har været udnyttet til beboelse m.v. af mennesker allerede 7ooo-3ooo år f.k., idet folk tilhørende den såkaldte gudenåkultur her havde sine bopladser. Alle arealer indenfor 15o m-zonerne fra søerne og vandløbene må derfor anses for arkæologisk interesseområder af hensyn til mulighed for fund fra denne kultur.

I området findes endvidere Øm Kloster, hvis ruiner ligger delvis udgravet i landsbyen Emborg. Klosteret blev anvendt af munke, der tilhørte cistercienserordenen. Vest for klostret fandtes skov, hvoraf en rest endnu skulle stå på den vestlige del af Emborg Vestermark.

Udover selve klosterbygningerne etablerede munkene to kanaler, som forbandt Mossø med Gudensø, hvoraf den ene ligger umiddelbart vest for klosterruinen og den anden ca. 1 km mod øst.

Nationalmuseet har udtalt, at det er af største betydning, at terrænet omkring klostret (mellem de to munkekanaler og disses nærmeste omgivelser) bevares i deres nuværende skikkelse, som stort set må antages at være i overensstemmelse med landskabets udseende på klostrets tid, ligesom der er store muligheder for at gøre fund fra værkstedsbygninger og teglværk m.v. indenfor dette område.

Vedrørende de folkepædagogiske interesser, der knytter sig til området anføres, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til en-

dagsture for de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje, og Mossø er velegnet til badning på grund af det meget rene vand.

Fredningsplanudvalget konkluderer efter det anførte, at området er behæftet med store fredningsmæssige værdier, såvel videnskabelige interesser som rekreative muligheder, hvorfor det må betragtes som en meget vigtig del af kerneområderne i en evt. kommende naturpark i det midtjyske søhøjland.

Fredningspåstandens generelle indhold er et krav om, at arealerne stort set skal bevares i deres nuværende tilstand, idet der dog gøres undtagelser for en naturlig udvikling af eksisterende erhverv.

Der er endvidere foreslået visse specielle begrænsninger eller lempelser for enkelte områder samt bestemmelser om offentlig adgang til visse områder og ad visse veje og stier.

Endelig er der nedlagt påstand om bestemmelser vedr. tilledning til og anvendelse af søerne og vandløbene.

Efter at der havde været indrykket bekendtgørelser om fredningssagen i Statstidende for den 28. oktober 1968 og de lokale blade, afholdtes det første møde i sagen den 31. marts 1969.

Herunder meddelte repræsentanter for Skanderborg amtsråd, Danmarks Naturfredningsforening og Statens Naturfredningskonsulent, at man kunne støtte fredningspåstanden. Borgmesteren i Skanderborg og sognerådsformændene i de iøvrigt be-

rørte kommuner, Ry, Ousted-Tåning og Sdr. Vissing- Voerladegård viste ligeledes velvillig interesse for sagens gennemførelse. Sognerådsformanden for Ry kommune har dog udtalt, at man kunne godkendelse fredningspåstanden med to forbehold: 1) at spildevand kunne udledes fra Roes by til Mossø, 2) der bør også tænkes på bådepladser i den vestlige del af søen.

Skanderborg byråd har forbeholdt sig ret til at etablere rensningsanlæg og lede spildevand herigennem til Mossø.

Naturfredningsrådet har senere erkløret, at man var yderst tilfreds med fredningspåstanden, som man kunne give sin fulde støtte.

I den følgende tid afholdtes der en del møder, hvorunder nævnet besigtigede de enkelte berørte ejendomme og forhandlede med de mødte lodsejere.

Under denne første gennemgang fremkom der en del indsigelser mod fredningens gennemførelse, ligesom der blev fremsat en del ønsker om tilladelser til bebyggelse m.v. Disse spørgsmål er efter nærmere undersøgelser blevet behandlet på senere møder med lodsejerne, hvorunder man tillige har drøftet de fremsatte erstatningskrav.

Under det første møde bestod fredningsnævnet af formanden, dommer J. J. Bek, Brædstrup, amtsrådsmedlem Hans Mikkelsen, Brædstrup, og de kommunalvalgte medlemmer John Rolskov, Sdr. Vissing, Albert Andersen, Ry, R. C. Jacobsen, Skanderborg, og Hakon Jacobsen, Ousted.

Da Hans Mikkelsen og John Rolskov var henholdsvis ejer af og medlem af en kommunalbestyrelse,der var ejer af arealer indenfor området, udtrådte disse medlemmer af fredningsnævnet

og blev erstattet af det amtsvalgte medlem Anker S. Rasmussen, Gl. Rye, og Niels Saugmann, Voerladegård.

Ændringerne af de kommunale inddelinger pr. 1.4.197o bevirkede, at området kom til at ligge i de tre kommuner Ry, Skanderborg og Brædstrup, hvoraf de første hører til Århus amt, medens den sidste hører til Vejle amt. Kommunerne udpegede som nævnsmedlemmer Albert Andersen, R. C. Jacobsen og Niels Saugmann.

Ved bekendtgørelse af 8.9.197o nr. 4o2 om landets inddeling i fredningskredse blev Ry og Skanderborg kommuner henlagt under fredningsnævnet for Århus amts vestlige fredningskreds, medens Brædstrup kommune blev henlagt under fredningsnævnet for Vejle fredningskreds.

Ministeriet for kulturelle anliggender tiltrådte herefter ved skrivelse af 12.lo.197o, at nærværende sag blev fortsat og tilendebragt ved fredningsnævnet for Århus amts vestlige fredningskreds.

Omlægningen har endvidere medført, at fredningsplanudvalget for Vejle og Skanderborg amter er ophævet, således at sagen videreføres af fredningsplanudvalgene for Århus og Vejle amter.

Under sagen besluttede fredningsplanudvalget at søge den østlige kyststrækning af Mossø såvidt muligt frilagt for bebyggelse ved opkøb. Da lodsejerne gennemgående modsatte sig frivillig afhændelse af disse ejendomme, fremsatte fredningsplanudvalget, der efter omstændighederne ikke ville begære ejendommene eksproprierede, ved skrivelser af 24.11.1969 og 5.3.197o påstand om, at der i forbindelse med sagen blev truf-

fet bestemmelse om, at disse ejendomme skulle overgå til staten i år 2ooo, og at der indtil da meddeltes fredningsmyndighederne forkøbsret.

Fredningsnævnet vedtog at behandle dette spørgsmål uafhængigt af hovedsagen og afsagde, efter at der var afholdt møder med de berørte lodsejere, den 19.9.197o kendelse, hvorefter der alene blev tillagt fredningsplanudvalget for Århus amt forkøbsret til disse ejendomme (lb.numrene 133-148).

Nævnet finder, at der til det af fredningspåstanden omfattede område er knyttet så værdifulde fredningsmæssige interesser, at betingelserne for fredning efter bestemmelsen i § 1 i den dagældende fredningslov (lovbekendtgørelse 194/61) foreligger, hvorfor man som det fremgår af vedlagte kort og nedenstående lodsejerfortegnelse med nogle få afrundinger vil pålægge hele området følgende generelle fredningsservitut:

De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand dog med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

Indenfor det fredede område må der ikke udover normal oprensning foretages ændring af nogen art af søernes og vandløbenes areal og tilstand.

Opførelse af bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø og å må ikke foretages uden forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet. Der kan dog for hver ejendom etableres en mindre bådebro (ca. 5o cm bred og 3o cm over normal vandstand) til ejerens eget brug.

Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt. Dog kan udnyttelse af de nævnte forekomster ske til ejendommens forbrug.

På det fredede område må campering og teltning ikke ske, og camping- og beboelsesvogne ikke opstilles. Parkeringspladser må ikke indrettes. Teltning kan dog finde sted for private besøgende i indhegnede egentlige haver og indtil 25 m fra eksisterende beboelse. Fredningsnævnet kan i det omfang, der måtte blive behov herfor, godkende tilvejebringelse af parkeringspladser.

Det fredede areal må ikke anvendes til losseplads eller til opstilling af udrangerede maskiner, biler eller dele deraf. Forurening af naturen ved henlæggelse af affald eller andet må ikke finde sted.

Tårne, master og ledningsanlæg må kun opsættes efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Master til lokal elforsyning kræver dog kun fredningsnævnets tilladelse for såvidt angår placeringen af masterne.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges.

Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der i tilknytning til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller om- og tilbygninger, der væsentligt ændrer bygningens ydre fremtræden, ikke påbegyndes, forinden fredningsnævnets godkendelse fore-

ligger. Godkendelse kan nægtes, såfremt byggeriet ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningens ydre fremtræden ændres væsentligt, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse af fredningsnævnet.

Arealerne må anvendes som hidtil, medmindre der for de enkelte ejendomme er anført undtagelser nedenfor.

Oprettelse af minkfarme eller andre pelsdyrfarme er ikke tilladt.

Såning og nytilplantning med træer på det fredede område er ikke tilladt. Fredningen er derimod ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer. Fredningsmyndighederne skal være berettigede til uden udgift for lodsejerne af fjerne selvsåning.

Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan finde sted.

På arealerne må der ikke indrettes motorbaner eller andre indretninger, der medfører motorlarm eller anden unødig støj.

Vejanlæg kan - bortset fra mindre, private veje, som følger det naturlige terræn - kun ske efter godkendelse af fredningsnævnet.

Fredningen skal ikke være til hinder for, at der efter nævnets godkendelse tilvejebringes de for almenheden nødvendige parkeringspladser, bygninger og skilte m.v.

Fredningsnævnet har ikke ment at kunne følge påstanden om indgreb mod tilledning af spildevand til og sejlads på søerne og vandløbene, hvorved bemærkes, at Skanderborg amtsråd den 2.6.1969 vedtog at optage Mossø som amtsvandløb , og at spørgsmålet om tilledning af spildevand hører under vandløbsretterne.

Med hensyn til særlige bestemmelser for specielle områder bemærkes:

På de på kortet angivne områder A 1 og A 2 (Emborg Odde og Brumege lb. numrene 19, 63, 71, 94, 97 og 99) må færdsel ikke finde sted i yngletiden fra 1.4 - 3o.6, og i samme tidsrum er det forbudt af sejle i rørbræmmen og for såvidt angår Odden indenfor 5o m fra rørene.

Bestemmelsen er dog ikke til hinder for lodsejernes færden med gæster og husstand og for græsning af kreaturer samt udøvelse af eget og lovligt erhvervsmæssigt fiskeri. Siv- og rørskær er tilladt udenfor ovennævnte fredningsperiode.

Videnskabsmænd m.v. kan få adgang til området, såfremt dette tillades af fredningsnævnet.

I det på kortet angivne område C, der dækker et areal på ca. 28 ha syd for Rye, kan der efter fredningsnævnets godkendelse opføres de til befolkningens friluftsliv nødvendige bygninger, såsom klubhuse, spejderhytter og lignende på grunde af mindst 1 ha samt indrettes campingpladser.

Indenfor de på kortet under F anførte områder kan plantning og såning af skovtræer og buske frit finde sted.

Indenfor det under G angivne område kan der på hver

af de allerede udstykkede grunde opføres sommerhuse, medens der iøvrigt kan opføres sommerhuse efter en af fredningsnævnet forud godkendt plan.

For bebyggelsen gælder følgende særlige bestemmelser:

På hver grund må kun opføres en enkelt beboelse.

Bygningerne må ikke opføres med mere end én etage med udnyttet tagetage og ikke gives en højde over 3 m regnet fra terræn til den linie, hvor ydervæg og tagflade mødes (bortset fra gavltrekanter og kvist). Tagets vinkel med det vandrette plan må ikke overstige 55°.

Husenes ydervægge skal fremtræde i farver, der kan dannes af jordfarverne, hvidt eller sort eller disse farvers blanding. Til mindre bygningsdele som vinduesrammer, døre og lignende kan dog anvendes andre farver. Tagene skal dækkes med mørke materialer.

Fredningsnævnet kan forlange slørende beplantning etableret og vedligeholdt.

På de på kortet som moseareal (fugtigt areal) angivne områder ad lb. numrene 5, lo, 11, 12, 13, 14, 16, 17, 19 (matr. nr. 3 m) 2o, 21, 22, 27, 63, 66, 68. 74, 75, 79, 8o, 92, 94, 97 (matr. nr. 3 n) 98, lo4, lo7, llo og lll må afvanding og dræning ikke finde sted.

De på kortet med signaturen for sti anførte veje og de på det specielle kort for Rye ejerlav og Emborg Vestermark angivne veje åbnes for offentlighedens ikke-motoriserede færdsel. Fredningsnævnet har herved af hensyn til, at vejene går tæt forbi eksisterende beboelser, ikke kunnet følge påstanden om åbning af stier ind over arealerne ad lb.nr.ene 4, 22, 6o, 62

og 74.

Den ad lb. nr. 65 viste vej til Lindholm hoved åbnes dog først for offentligheden, når det nuværende ejerforhold ophører.

Fredningsplanudvalget har endvidere påstået en vej fra bivejen Rye-Boes til det af staten ejede areal på Emborg Vestermark udvidet og gjort anvendelig for motorfærdsel. Visse af de berørte lodsejere har protesteret herimod.

Fredningsnævnet skal henstille til Overfredningsnævnet, at vejen efter ekspropriation søges anlagt i overensstemmelse med et under sagen udarbejdet projekt.

Fredningsnævnet finder det rimeligst at gøre indgreb i fredskoven, når ejeren af lb. nr. 6o som udtalt er villig til at forpligte sig til at opretholde højskov til beskyttelse mod stormskader på fredskoven, fremfor at udvide vejen mod vest og derved komme så tæt til beboelse, at privatlivets fred derved krænkes.

Med hensyn til de byggemæssige forskrifter, der gjaldt for området ved fredningssagens begyndelse, skal bemærkes, at det er oplyst, at der ikke fandtes nogen byggevedtægt for Ousted-Tåning kommune, Skanderborg kommune og Dover kommune havde bygningsvedtægter, men der var ikke fastlagt særbestemmelser vedrørende de af sagen berørte områder. Ry kommune havde en bygningsvedtægt, hvorefter et område nogenlunde svarende til område G var udlagt til sommerhusområde. Sdr. Vissing-Voerladegård havde ligeledes en gældende byggevedtægt, og man havde her før sagens start vedtaget at udlægge det af fredningen berørte område til landzone. Forslaget indsendtes

til godkendelse i boligministeriet, men godkendelse forelå ikke i september 1968.

De af fredningspåstanden omfattede ejendomme er anført i efterfølgende fortegnelse, hvor der for hver enkelt ejendom er angivet, om den skal undtages fra fredningen eller, om der i benægtende fald skal ydes erstatning.

Endvidere er anført de specielle dispensationer fra de generelle bestemmelser, som fredningsnævnet har fundet anledning til at give efter ejernes begæringer herom. De ikke imødekomne ønsker om dispensationer anføres stort set ikke.

I kolonne 1 angives lb. numre og ejernavne, i kolonne 2 matr. nr. , hvorved

R = Rye by og sogn

E = Emborg, Rye sogn

B = Boes, Dover sogn

A = Alken, Dover sogn

V = Vrold, Skanderborg købstads jorder

J = Justenborg og Fuldbrog Mølle, Skanderborg købstads jorder

T = Tåning by og sogn

H = Hem, Voerladegård sogn

D = Dørup, Voerladegård sogn

Vo = Voerladegård by og sogn

I kolonne 3 angives det samlede areal, der fredes for de enkelte ejendomme. Tallene i parentes angiver den del af arealet, der i forvejen er undergivet gældende fredningsbestemmelser om arealer indenfor visse afstande fra fortidsminder, søer, åer, landeveje og skove, medens tallene i dob-

belt parentes angiver de arealer, der i forvejen er fredet eller underkastet bestemmelser om fredskovspligt.

I 4. kolonne findes bemærkninger om specielle forhold vedr. de enkelte ejendomme.

I kolonne 5 og 6 anføres henholdsvis erstatningskrav og den af fredningsnævnet fastsatte erstatning.

Opmærksomheden henledes på, at kendelsen skal indbringes for Overfredningsnævnet, der kan ændre den såvel i udvidende som indskrænkende retning, hvorfor udnyttelse af de ved denne kendelse givne dispensationer, inden endelig kendelse foreligger fra Overfredningsnævnet, sker på ejernes egen risiko.

1b. nr.	ejer matr.nr.	areal i ha (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatnings-krav	Tilkendt erstatning
1.	Aksel Jensen solgt til Jørn Lind Mikkelsen, Them		Ingen bemærkninger om erstatningen i skødet.	5.ooo kr.,Hvis tilladelse til helårshus ellers 2o.ooo kr.	4.ooo kr. da under område C.
	18 h R	4,1o (4,1o)			
2.	Johs. Jensen, Rye Bro, Ry		Det henstilles til Overfredningsnævnet at ekspropriere arealet syd for matr. nr. 18 o, jfr. 1b. nr. 3.	intet konkret krav fremsat.	3.ooo kr.
	18 c R	1o,25 (4,o5) ((6,2o))			
3.	Knud Larsen, Martinsvej 19, Fredericia		Ejeren villig til at afhænde ejendommen for 6o.ooo kr. Det indstilles til Overfredningsnævnet, at erhvervelse sker, jfr. dog 1b. nr. 2.		o kr. da grunden fuldt udnyttet.
	18 o R	o,41 (o,41)			
4.	Søren Rasmussen, Kallehave, Rye			4o.ooo kr.	13.oookr. da til dels under område C.
	17 b R	18,oo (16,6o) ((1,4o))			
5.	N. Linde Sørensen, Glarbo, Ry			intet konkret krav fremsat.	1.5oo kr.
	18 n R	1,42 (1,42)			
6.	Richard Kaasbøl, Mosevang, Ry		Tilladelse til tilbygning i henhold til foreliggende tegninger.	efter nævnets skøn.	5oo kr.
	16 x R	o,61 (o,61)			

1b. nr.	matr.nr.	((fredskov))			
7.	Kaj Bruun, Bushøjvej 33, Højbjerg		Nævnet har tidligere afslået campingplads indenfor byggelinier ad matr. nr. 14 c.	4oo.oookr. for mistet mulighed for parcelhusbyggeri og campingplads (14 c).	22.ooo kr.
	14 c R	3,35 (2,35)			
	16 c R	7,o3 (2,2o)			
	16 g R	o,33 (o,33)			
	16 f R	4,45 (4,oo)			
8.	Peter Håhr Christensen, Emborgvej, Ry		Udgår på grund af vejomlægning.		
	17 f R				
9.	Karl Frederik Fasgrau, Søkildevej 57, Ry		Ejeren godkender færdsel på lyngareal udover eksisterende veje og stier.	3oo.ooo kr.da stor mulighed for udstykning til byggegrunde.	55.ooo kr.
	14 g R	15,68 (o,oo)			
	14 n R	o,19 (o,19)			
	15 g R	6,67 (o,oo)			
	15 h R	o,o1 (o,o1)			
1o.	Chr. Lambert, Dalbo, Ry		Tilladelse til aftægtsbolig ved bivej i nordøstlige hjørne mod nævnets godkendelse af tegninger og beliggenhed og mod slørende beplantning.	3o.ooo kr.	17.ooo kr.
	14 d R	o,53 (o,53)			
	15 i R	9,75 (4,75)			
	16 i R	o,31 (o,31)			

lb. nr.	ejer matr.nr.	areal i ha (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatningskrav	Tilkendt erstatning
11.	K. Andersen og C.T. Winkel, Hellerupsalle 21, Hellerup		Tilladelse til 3 funktionærboliger for sommer og weekendophold på matr. nr. 14 f nord for bivejen efter dennes omlægning mod nævnets godkendelse af tegninger og beliggenhed.	Herefter ikke krav om erstatning.	o kr.
	14 p R	1,71 (1,66)			
	14 f R	1,47 (o,82)			
	27 e R	4,53 (1,83)			
	13 k R	o,39 (o,39)			
	11 a R	o,7o (o,7o)			
12.	Ry kommune, Ry				o kr.
	6 b R	o,35 (o,35)			
	4o g R	2,2o (o,oo)			
	4o ah inddraget under 4o g.				
13.	Chr., M. og A. Nørgaard, Geskelund, Ry		Ingen udvidelse af bestående færdselsrettigheder. Adgang til opfyldning af lavtliggende areal, dog ikke indenfor loo m fra åen. Tilladelse til aftægtshus efter nævnets godkendelse af tegning og beliggenhed og mod slørende beplantning. Nævnet kan tiltræde den af fredningsplanudvalget angivne skovbyggelinie.	77.2oo kr.	36.ooo kr.
	9 a R	9,95 (9,95)			
	27 d R	2,67 (2,67)			
	4o b R	1o,53 (7,96)			
14.	Chr. Nørgaard, Geskelund, Ry			1.ooo kr.	7oo kr.
	6o R	1,o8 (1,o8)			
15.	Aksel Pagh Nielsen, Ry			intet konkret krav.	2oo kr.
	12 l R	o,27 (o,27)			
16.	Chr. og M. Nørgaard, Geskelund, Ry			1.8oo kr.	1.2oo kr.
	27 f R	o,96 (o,96)			
	14 æ R	o,81 (o,81)			
17.	Magnus Nørgaard, Ry			45o kr.	3oo kr.
	4 b R	o,43 (o,43)			
18.	Harald Keis, Ry		Tilladelse til opførelse af hus til helårsbeboelse for datter. Nævnet skal godkende tegninger og placering (4o m fra højfod, højst 22 m fra vej). Slørende beplantning kan kræves af nævnet (efter aftale med rigsantikvaren), hvis indenfor loo m fra højfod.	Herefter intet krav.	o kr.
	4o d R	1,25 (1,1o)			

lb. nr.	matr. nr.	areal i ha (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatnings-krav	Tilkendt erstatning
19.	Gerda Thorning Petersen m.fl., Rye Nørskov, Ry		Efter aftale med ejerne tillægges der almenheden ret til ophold og færdsel på matr. nr. 4 h Emborg samt ret til anløb her fra Gudensøen. Fredningsplanudvalget kan anlægge en anløbsbro. Ejerne har forbeholdt sig fiskerirettigheder og bredrettigheder. Nævnet bemærker, at man ikke har kompetence til at udtale sig om fiskerirettigheder indenfor det område, der berøres af denne sag.	Efter nævnets skøn.	12.ooo kr.
	8 a R	o,95 (o,95)			
	4 v E	2,o8 (2,o8)			
	3 f E	2,7o (2,7o)			
	4 h E	1,37 (1,o7) ((o,3o))			
	3 m E	1,66 (1,66)			
2o.	Rasmus Jakob Frederiksen, Glarbo, Ry			Intet konkret krav.	4oo kr.
	3 d R	o,45 (o,45)			
21.	Frode Johansen, Emborg		Tilladelse til opførelse af helårshus, hvor staklade nu ligger. Denne kan flyttes hen til de øvrige bygninger. Nævnet skal godkende tegninger og beliggenhed.	44.ooo kr.	14.ooo kr.
	3 ø E	2,24 (2,24)			
	3 y E	1o,95 (1o,95)			
	3 ao E	o,73 (o,73)			
22.	Leif Helm Petersen, Egå				4o.ooo kr.
	3 e E	21,12 (17,o5)			
	1o m R	1,o8 (1,o8)			
23.	Fru Kristiane M. Sørensen, Storegade, Ry			Intet konkret krav.	4oo kr.
	3 n R	o,47 (o,47)			
24.	Carl Hull, Glarbo Savværk, Ry		Tilladelse til opførelse af nyt dambrug uden klækkehus, et svinehus og et stuehus. Tilladelse til udlus eller tilbygning ad 4 al og til en beboelsesejendom sydfor denn ejendom. Endelig tilladelse til opførelse af staldbygning, dog ikke nord for eksisterende landbrugsbebyggelse. Nævnet skal i hvert tilfælde godkende tegning og beliggenhed. Endelig godkendes sommerhusområde overensstemmende med planen, som tiltrådt af Ry kommune og fredningsplanudvalget på de af sidstnævnte fastsatte vilkår.	Erstatning efter almindelige retningslinier.	3o.ooo kr.
	4 al E	o,24 (o,24)			
	4 u E	5,12 (3,35)			
	4 ak E	o,38 (o,38)			
	4 f E	2o,83 (16,63)			
	4 bq E	1,81 (o,95)			
	4 e E	1,o5 (1,o5)			
25.	Fru Kirstine Mikkelsen, Emborgvej 37, Skanderborg		Det indstilles til Overfredningsnævnet, at ejendommen søges erhvervet ved ekspropriation.	158.ooo kr.	75.ooo kr.
	4 ac E	5,57 ((5,57))			
	4 a E	42.73 (3o,1o) ((3,83))			
	4 k E	1,o1 (1,o1)			

lb.nr.	ejer matr.nr.	ar 1 i ha (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatnings-krav	Tilkendt erstatning
26.	Fru Johanne Hansen, Svinget 7, København S				2oo kr.
	4 ah E	o,16 (o,16)			
27.	Herman Dam Nielsen, Andersminde, Sjællands Odde				3.ooo kr.
	4 x E	o,15 (o,15)			
	2 ø E	2,11 (2,11)			
	3 d E	21,o8 ((21,o8))			
	3 r E	o,72 ((o,72))			
	3 an E	14,56 ((14,56))			
	4 ad E	o,45 (o,45)			
	2 aa E	1,o8 (1,o8)			
28.	Frk. Elfred Ellehardt Bloch, Låsby		Sommerhusområde.		o kr.
	4 an E	o,36 (o,36)			
29.	A. Venning m.fl., P. Helgensensvej 5, Viby J.		Sommerhusområde.		o kr.
	4 as E	o,27 (o,27)			
	4 at E	o,27 (o,27)			

lb.nr.	matr.nr.	((fredskov))	ninger iøvrigt.		
3o.	H. B. Thomsen, Emil Møllersgade 11, Horsens		Sommerhusområde.		o kr.
	4 ao E	o,25 (o,22)			
31.	Egert J. M. Bloch, Låsby		Sommerhusområde.		o kr.
	4 aq E	o,25 (o,17)			
32.	Kjeldgård Lauridsen, Kløvervænget 22 a, Odense		Sommerhusområde.		o kr.
	4 br E	o,52 (o,46)			
33.	F. Thystrup, Dybbølvej 9, Risskov		Sommerhusområde.		o kr.
	4 bs E	o,2o (o,o2)			
34.	Magnus Jensen, Marselisborgalle 21, Århus C		Sommerhusområde.		o kr.
	4 bp E	o,26 (o,oo)			
35.	Jørgen R. Nielsen, V. Stuckenbergvej 37, Århus V solgt til A. L. Hørup, Jorden Rundt 13, Grindsted		Sommerhusområde.		o kr.
	4 bh E	o,26 (o,oo)			

lb.nr.	ejer / matr.nr.	a al i h (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatnings-krav	Tilkendt erstatning
36.	Ole Chr. Andersen, Kærvænget 21, Tranbjerg 4 bi E	o,25 (o,oo)	Sommerhusområde.		o kr.
37.	Walter Dalby, Beringbro, Hørning, solgt til Jørgen C. Pedersen, Nørrebrogade 37-39, Århus C 4 bg E	o,26 (o,oo)	Sommerhusområde.		o kr.
38.	E. W. Rasmussen, Jens Baggesensvej 58, Århus C 4 bk E	o,26 (o,oo)	Sommerhusområde.		o kr.
39.	Rich. Madsen, Skanderborgvej 22, Ry 4 bf E	o,26 (o,oo)	Sommerhusområde.		o kr.
4o.	E. Stenbach. H. Guldbergsgade 1o3, Århus 4 bl E	o,26 (o,oo)	Sommerhusområde.		o kr.
41.	Frode Sørensen, Rosengade 22, Brædstrup 4 be E	o,26 (o,oo)	Sommerhusområde.		o kr.
42.	Erik S. Andersen, Sigridsvej 35, Brabrand 4 bm E	o,28 (o,oo)	Sommerhusområde.		o kr.
lb.nr.	matr.nr. ((fredskov))				
43.	Kaj R. Knudsen, Stationsvej lo, Hasselager 4 bd E	o,26 (o,oo)	Sommerhusområde.		o kr.
44.	Bent F. Nielsen, Bremersalle 33, Horsens 4 bn E	o,29 (o,oo)	Sommerhusområde.		o kr.
45.	Liss Nielsen, Thyregodvej lo5, Åbyhøj 4 bc E	o,27 (o,oo)	Sommerhusområde.		o kr.
46.	Jørgen Lundberg, Langenæsalle 36, Århus C 4 bb E	o,28 (o,oo)	Sommerhusområde.		o kr.
47.	Albert Jensen, Høgevej 45, Århus 4 bo E	o,28 (o,oo)	Sommerhusområde.		o kr.
48.	Kay Petersen, Hoffmannsvej 22, Brabrand 4 ba E	o,3o (o,oo)	Sommerhusområde.		o kr.
49.	H. Bech Ljørring solgt til Henning Täck, Sdr. Ringgade 83, Århus C 4 au E	o,33 (o,oo)	Sommerhusområde.		o kr.

lb.nr.	ejer matr.nr.	areal i ha (areal inden for byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatningskrav	Tilkendt erstatning
5o.	W. Vester, Kong Hans vej 7, Vejle		Sommerhusområde.		o kr.
	4 av E	o,34 (o,oo)			
51.	S.og A.Hald, Strandparken 41, Århus		Sommerhusområde.		o kr.
	4 ax E	o,35 (o,oo)			
52.	B. Larsen, Frederiksalle 111, Århus		Sommerhusområde.		o kr.
	4 ap E	o,46 (o,oo)			
53.	T. Bollerup, De gamles Hjem, Østbirk		Sommerhusområde.		o kr.
	4 ai E	o,46 (o,oo)			
54.	V. Albrechtsen, Dalgas-Avenue 35, Århus C		Sommerhusområde.		o kr.
	4 ar E	o,58 (o,oo)			
	4 am E	o,28 (o,oo)			
55.	P. H. Madsen, Bartsgade 1, Århus		Sommerhusområde.		o kr.
	4 ay E	o,33 (o,oo)			
56.	Hilmer Møller Jensen, Vester Ringgade 236, Århus		Sommerhusområde.		o kr.
	4 aø E	o,29 (o,oo)			
lb. nr.	matr. nr.	((fredskov))	[illegible]		
57.	P. R. Porse, A. Jensensvej 13, Åbyhøj		Sommerhusområde.		o kr.
	4 az E	o,34 (o,oo)			
58.	Court Aa. Nielsen, Klüversgade 1, Silkeborg		Sommerhusområde.		o kr.
	4 aæ E	o,31 (o,oo)			
59.	Chr. og Aa. Lyder Mortensen, Brædstrup				2o o kr.
	3 p E	o,14 (o,14)			
6o.	Tage Lund, J. Bechgårdsvej 8, Århus			26.ooo kr.	3.5oo kr.
	3 t E	3,53 (3,53)			
	1 i E	9,45 (o,75) ((18,70))			
61.	Arne Christiansen, Skovbakkevej 7, Brabrand				1.ooo kr. da fuldt udnyttet.
	3 aq E	1,54 (1,54)			

lb. nr.	ejer matr.nr.	areal i k (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatningskrav	Tilkendt erstatning
62.	A. Abildskov Nielsen, Ry		1)Solgt til Mogens Dam. Abildskov Nielsen forbeholder sig en vis del af erstatningen. 2)Solgt til Jørgen Lauridsen, der indtræder i sælgers rettigheder med hensyn til fredningsplanudvalget ekspropriationer. Tilladelse til ombygning i henhold til foreliggende tegninger. Nævnet kan tiltræde den af fredningsplanudvalget angivne skovbyggelinie.	113.1oo kr.	5o.ooo kr.
	1 f E	29,32 (22,17)			
63.	Marsel Kravczyk, Tulstrup, Ry		Indtil 8 hønsehuse tillades efter indhentet godkendelse og mod slørende beplantning.	Herefter 5o.ooo kr.	15.ooo kr.
	2 m E	o,68 (o,68)			
	1 e E	12,77 (12,67)			
64.	G. Kristensen m.fl. Banegårdsvej 23, Skanderborg				Aftalt med ejerne, at ejendommen søges erhvervet for 9.ooo kr. ellers 1.8oo kr.
	2 ab E	o,92 (o,5o)			
65.	Inka Bodenhoff, Emborg		Den på kortet angivne færdselsret for almenheden over ejendommen skal ikke være gældende, sålænge den nuværende ejer ejer ejendommen.		3.ooo kr.
	2 k E	3,98 (3,98)			

lb.nr.	matr.nr.	((fredskov))			
66.	Jørgen M. Andersen, Højtoftevej 6, Risskov				6oo kr. da ikke anledning til erstatning vedr. 2 z.
	2 x E	o,71 (o,71)			
	2 z E	o,3o (o,3o)			
68.	Ansgarsstiftelsen, Laurids Bingsalle 16, København F		Tilladelse til tilbygning til kapel og vognport mod nævnets nærmere godkendelse. Jernbanevogn skal fjernes.		43.ooo kr.
	2 f E	12,86 (1o,51)			
	2 g E	14,11 (14,o1)			
	2 y E	o,46 (o,41)			
	2 v E	4,24 (4,2o)			
	2 æ E	1,1o (o,98)			
69.	Fanny L. Schack, Emborg		Tilladelse til læplantning i skel mellem 2 t og 2 y. Tilladelse til plantning af frugttræer.	7.ooo kr.	2.2oo kr.
	2 t E	2,29 (2,oo)			
7o.	Peter Randløv, Søby, Ærø				o kr.
	1 r E	11,2o ((11,2o))			

lb.nr.	ejer	matr.nr.	a al i h (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatnings-krav	Tilkendt erstatning
71.	Ejner O. Bloch, Emborg	1 d E	9,27 (9,27)	Tilladelse til helårsbeboelse samt landbrugsbygninger efter nævnets godkendelse og mod slørende beplantning. Jernbanevogn fjernes.	66.ooo kr.	25.ooo kr. til dels under hensyn til byg getilladelse.
		3 l E	6,82 (5,82)			
		3 q E	1,ol (1,ol)			
72.	Bent B.H. Hansen solgt til Bent Ruggaard, Emborgvej 32, Skanderborg	3 h E	1,24 (1,24)	Tilladelse til udvidelse af bestående feriecenter efter nævnets nærmere godkendelse. Køberen overtager erstatningen.		o kr.
73.	Danmarks Unge Katolikker, Emborg	2 u E	o,8o (o,75)	Tilladelse til udvidelse af bestående lejrbygninger efter nævnets nærmere godkendelse, men ikke til bolig for opsyn.		o kr.
74.	Chr. Westergaard, Parkalle 1, Århus	2 e E	13,4o (6,7o)		42.ooo kr.	2o.ooo kr.
75.	K. E. Hinge, Østerballe 6, Viby J	2 c E	8,93 (4,9o)	Tilladelse til udhus vest for og indenfor 8 m fra ejendommens bygninger.	4o.ooo kr.	16.ooo kr.
		4 g E	o,48 (o,43)			
76.	Fru Ulla Egebjerg, Åboulevarden 88, Århus C	2 d E	6,18 (4,oo)	Tilladelse til spredt beplantning vest for den nuværende beplantning og nordfor ejendommens bygninger.	22.5oo kr.	1o.ooo kr.
77.	Søren Jensen Sørensen, Emborg	2 s E	1,25 (o,9o)			9.ooo kr. (herunder 5.ooo kr. for færdsl sret).
		4 r E	1,o3 (o,55)			
78.	Fru Ane Sør ensen, Emborg	2 r E	1,13 (o,88)		5.ooo kr.	2.ooo kr.
79.	Fru Else Madsen, Emborg	2 l E	1,34 (1,oo) ((o,34))		7.ooo kr.	7.ooo kr. (herunder 5ooo kr.for færdselsret)
		2 n E	o,33 (o,33)			
		3 g E	o,o5 (o,o5)			
8o.	Jens Sørensen, Emborg	4 ab E	3,o5 (2,3o) ((o,25))			5.ooo kr.
		4 m E	1,o2 (1,o2)			
		4 z E	o,27 (o,22)			
81.	Gunnar Mikkelsen, Emborg	3 a E	41,59 (12,19) ((o,7o))	Tilladelse til planering af areal efter nærmere aftale med fredningsplanudvalget. Landbrugsbygning tilladt under sagen.	177.ooo kr.	75.ooo kr.
		3 ar E	o,o5 (o,o5)			

lb.nr.	ejer matr.nr.	areal i ha (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatnings-krav	Tilkendt erstatning
82.	Erik H.G.Andersen, Læssøgade 67, Århus C 4 p E	o,37 (o,25)	Det henstilles til Overfredningsnævnet at træffe bestemmelse om fjernelse af rutebil.		o kr.
83.	Historisk Samfund, Carit Etlarsvej 6o, Åbyhøj 1 h E	o,39 ((o,39))		o kr.	o kr.
84.	Tom Breth Pedersen solgt til Ministeriet for kulturelle anliggender 3 z E 4 ae E	o,14 ((o,14)) o,o5 ((o,o5))			
85.	Ejner Olesen, Emborg 1 p E	o,o5 ((o,o3))			o kr.
86.	Robert Johansen solgt til Ejler Pedersen, Emborgvej 45, Skanderborg 12 b E	o,o4 ((o,o4))			o kr.
87.	Udgået af matriklen = vej.				

lb.nr.	matr.nr. ((fredskov))				
88.	Fru Nanna Sørensen, Klosterkroen, Emborg 1 k E	o,25 (o,oo)			o kr.
89.	Kirsten Rasmussen, Emborg 1 o E	o,16 (o,oo)			
9o.	Emborg Skytteforening, Emborg 1 l E	o,o2 (o,oo)			o kr.
91.	Henry Hass, Tranebærvej 15 d, Brabrand 4 æ E	o,o8 (o,o8)	Tilladelse til ombygning og restaurering i overensstemmelse med foreliggende tegninger.		o kr.
92.	Lissi V. Laursen m.fl., Emborg 4 g E 4 o E	13,5o (5,4o) o,33 (o,33)	Tilladelse til helårsbeboelse øst for eksisterende bebyggelse i højde med denne og udvidelse af hønseri efter nævnets nærmere godkendelse.	65.ooo kr.	27.ooo kr.
93.	Historisk Samfund, Carit Etlarsvej 6o, Åbyhøj 2 p E	o,43 ((o,43))			o kr.

lb.nr.	ejer / matr.nr.		are i ha (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatningskrav	Tilkendt erstatning
94.	R. Sørensen Rasmussen, Emborg			Der foretages ingen udvidelse af bestående færdselsrettigheder med hensyn til stien, der fører over ejendommen til Emborg Odde. Tilladelse til beplantning efter nærmere aftale med fredningsplanudvalget.	165.4oo kr.	9o.ooo kr.
	1 b	E	9,84 (3,6o)			
	1 c	E	54,o4 (25,63) ((o,45))			
	1 g	E	2,9o (2,9o)			
95.	Henry Dyrendam. Ny Højen, Vejle					1.5oo kr.
	3 ai	E	o,76 (o,5o)			
96.	Ejler Pedersen, Ry			Et mindre træhus ved Gudensøen flyttes ca. 25 m tilbage i beplantningen. Nyplantning kræves ikke fjernet.	29.2oo kr.	14.ooo kr.
	3 v	E	3,33 (2,oo)			
	3 x	E	2,79 (o,85)			
	3 æ	E	1, 7 (1,42)			
97.	Børge Pedersen solgt til Ole Breth Pedersen Emborgvej 4o, Skanderborg			Eksisterende sommerhus kan blive stående. Nyt sommerhus må ikke opstilles uanset tidligere "bebyggelse". Stråtag på kostald kan erstattes med sort eternittag. Sælgeren beholder erstatningen.	113.ooo kr.	57.ooo kr.
	1 g	E	27,25 (13,85) ((1,5o))			
	3 n	E	8,81 (4,35)			
lb.nr.	matr.nr.		((fredskov))			
98.	Niels Secher, Emborg			Tilladelse til tørveskær. Der føres en sti fra den nærliggende rasteplads langs skel og derefter langs øst-vestgående granhegn ind til markvej over 1 a.	224.ooo kr.	1oo.ooo kr.
	1 a	E	45,56 (8,56) ((o,25))			
99.	Fru Else Fog, v/Th. Møller, Laven			Tidligere fredet i forbindelse med tilladelse til byggeri. der indføres dog nu delvist adgangsforbud, jfr. A.		o kr.
	1 n	E	o,7o (o,oo)			
1oo.	Edvard Jensen, Emborg				13.ooo kr.	5.5oo kr.
	4 l	E	1,75 (1,15)			
	3 k	E	3,5o (2,75)			
1o1.	Søren Eriksen Kragelund, Emborg			Beplantning tillades øst for den offentlige vej.	17.ooo kr.	8.ooo kr.
	3 b	E	7,75 (7,7o)			
1o2.	Jens M. Jørgensen, Emborg					3.5oo kr.
	2 a	E	2,oo ((1,oo))			
	16 d	E	o,25 (o,oo)			
1o3.	Niels Schmidt Nielsen, Skelstedgård, Boes			Tilladelse til ny frugtlade, hvor nuværende er opført og to drivhuse syd for de eksisterende bygninger efter nævnets nærmere godkendelse, herunder med krav om slørende beplantning.	42.5oo kr.	2o.ooo kr.
	2 c	B	6,54 (o,oo)			

lb.nr.	ejer	matr.nr.	areal i ha (indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatningskrav	Tilkendt erstatning
lo4.	K.J. Schmidt, Balagervej 7, Viby J	2 k B	o,91 (o,oo)	Tilladelse til opførelse af hestestald og udvidelse af eksisterende bygning efter nævnets nærmere godkendelse,	36.5oo kr.	19.ooo kr.
		2 l B	5,41 (o,oo)			
lo5.	Erik Ottosen, Boes Møllegård	2 e B	lo,o2 (o,oo)	Det henstilles til Overfredningsnævnet at etablere parkeringsplads, hvis Boes Søgård delvis eksproprieres.		25.ooo kr.
		lo a B	o,5o (o,oo)			
lo6.	Johannes Rasmussen, Boes	2 a B	32,o1 (19,o5)	Tilladelse til aftægtsbolig indenfor 5o m fra ejendommens vestlige skel og redskabsskur efter nævnets nærmere godkendelse, evt. mod krav om slørende beplantning. Fredningsgrænsen skal dog efter evt. forlægning af vejen ved Boes forløbe langs den nye vej. Fredningsnævnet kan tiltræde den af fredningsplanudvalget angivne skovbyggelinie.	loo.ooo kr.	5o.ooo kr.
		2 f B	2,82 (o,82) ((2,oo))			
lo7.	Niels Andersen solgt til Jens Chr, Andersen, Boes	1 h B	o,11 ((o,11))	Der er fremsat ønske om erhvervelse af et område på ca. 4o ha (B1), men ejeren har ikke ønsket at afhænde området. Området lejes til dels ud på 1-årige kontrakter og anvendes til opsætning af campingvogne og telte. På visse lejede grunde er opført bygninger. Ry kommune har begæret rejst straffesag mod ejeren for den ulovlige udnyttelse. Sagen er endnu ikke afgjort. Nævnet indstiller, at Overfredningsnævnet eksproprierer et passende areal og skaffer vejadgang hertil. Nævnet finder ikke under disse forhold anledning til at give offentligheden adgang til den angivne vej vest om udbygningerne. Ifølge skøde ingen aftale om erstatningen.	Kapitaliseret lejeindtægt 15x 3o.71o kr. + lo.ooo kr. pr. ha, dog lo kr. pr. m^2, hvor lovlig væsentlig bebyggelse indenfor søbyggelinien.	125.ooo kr
		1 i B	o,o2 ((o,o2)			
		3 a B	75,5o (41,1o)			
		3 b B	3,1o ((3,1o))			
		3 e B	o,1o (o,1o)			
lo8.	Viggo Bak, Boes	1 a B	13,8o (11,1o)	Ejeren kan kræve opsat indtil 2 sluser, såfremt vejadgangen bliver til ulempe for kreaturdriften.	3o.8oo kr.	16.ooo kr.
		1 g B	19,2o ((19,2o))			
lo9.	Erik H. Pedersen, Knudsro, Ry	1 m B	5,4o ((5,4o))			o kr.
		3 g B	3,93 ((3,93))			
		5 i B	3,81 ((3,81))			

lb.nr.	ejer matr.nr.	areal i ha (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatnings-krav	Tilkendt erstatning
11o.	Ewald Laustsen solgt til Tove McKeon, Boes Nørregård, Boes (betinget skøde)		Ifølge skøde ingen aftale om erstatningen.		o kr.
	5 a B	2,4o (2,2o)			
	3 b A	o,17 (o,17)			
	3 q A	1,23 (1,23)			
111.	Arne Knudsen, Lodsvej 56, Hvidovre				17.ooo kr.
	1 l B	2o,oo (12,4o)			
112.	Peter W. Gjesager, Boes			1o.5oo kr.	3.5oo kr.
	5 c B	3,5o (3,35) ((o,15))			
	1 r B	1,8o (o,oo)			
113.	Holger Viveke, Reginehøjsvej 17, Århus N				o kr.
	5 m B	o,o8 (o,o8)			
114.	Axel P.M.Bock, Alken, Skanderborg, solgt til Herman Andersen, Alken		Ifølge skøde ingen aftale om erstatningen.		2oo kr.
	2 i B	o,33 (o,33)			
lb.nr.	matr.nr.	((fredskov))			
115.	Knud Jensen, Mossø Dambrug, Alken, Skanderborg		Tilladelse til op til 35 yderligere fiskedamme + klækkehus + nødvendig ombygning efter nævnets nærmere godkendelse.	2.5oo kr.	o kr.
	3 b A	o,17 (o,17)			
	3 q A	1,23 (1,23)			
116.	Århus kommune				o kr.
	3 l A	2,26 (2,25)			
117.	Herman Andersen, Alken		Tilladelse til ombytning af maskinhus og lade med nye bygninger efter nævnets nærmere godkendelse.		12.ooo kr.
	3 g A	1o,14 (8,5o)			
118.	Sigrid F. Hansen, Alken		Der er opført et kommunalt rensningsanlæg på et areal af denne ejendom. Udvidelse kan foretages efter nævnets nærmere godkendelse.	2o.ooo kr.	1o.ooo kr.
	5 a A	5,oo (3,8o)			
	5 d A	o,o2 (o,o2)			
	5 aa udstykket fra 5 a 9.8.1971				
119.	Peter R.Madsen, Alken				o kr.
	5 o A	o,2o (o,2o)			
12o.	Verner Mikkelsen, A. Gruhnsvej 8, Højbjerg		Tilladelse til opførelse af hus håndværts vejen (udenfor fredningsgrænse).		o kr.
	5 æ A	o,o1 (o,o1)			
	5 z A	o,o2 (o,o2)			

lb.nr.	ejer / matr.nr.	areal i ha (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatnings-krav	Tilkendt erstatning
121.	K.E. Kjær Sørensen, Hertzvej 56, Åbyhøj		Eksisterende terrasse og læskærm godkendt. Fredningsplanudvalget kan udtynde beplantningen.	o kr.	o kr.
	5 y A	o,o2 (o,o2)			
122.	Th. Nørgaard, Jægergårdsgade 63, Århus C				o kr.
	3 o A	o,ol (o,ol)			
	Ny ejer:				
123.	S.K.Kjær, Reykjavigsgade 11, Århus N		Tilbygning godkendt under sagen. Ad 123-131 henstilles til Overfredningsnævnet at sørge for udtyndning af beplantning i et sådant omfang, at udsynet mod søen sikres.		o kr.
	3 f A	o,o3 (o,o3)			
	3 v A	o,ol (o,ol)			
124.	E.Mouritsen Pedersen, Hørning				o kr.
	3 x A	o,ol (o,ol)			
125.	Leo Pedersen, Gråstensgade 8, Århus C				o kr.
	3 y A	o,ol (o,ol)			
126.	Ove Møller Jensen, Alken		Beplantning bør ikke finde sted mellem vejen og søen.		o kr.
	3 ag A	o,o2 (o,o2)			
	3 an A	o,ol (o,ol)			
lb.nr.	matr.nr. ((fredskov))				
	Ny ejer:				
127.	Johs. Poulsen, Århusvej 14, Galten				o kr.
	3 z A	o,ol (o,ol)			
128.	N.V.Elgård, V.Bechsvej 96, Århus C				o kr.
	3 æ A	o,ol (o,ol)			
129.	Hjalmar Pedersen, Alken				o kr.
	3 ab A	o,ol (o,ol)			
	Ny ejer:				
130.	Ib. H. Lauritsen, Birkevænget 13, Hørning				o kr.
	3 ac A	o,ol (o,ol)			
	Ny ejer:				
131.	Finn Lykke, Østergade 35, Herning				o kr.
	3 ad A	o,o2 (o,o2)			
	Ny ejer:				
132.	P. O. Toustad, Vrold, Skanderborg				o kr.
	3 ae A	o,o2 (o,o2)			
	Ny ejer:				
133.	Elly Foustad, Vædebrovej 16, Vrold, Skanderborg				35o kr.
	14 f V	o,17 (o,17)			
	16 c V	o,14 (o,14)			

lb.nr.	ejer / matr.nr.	areal i ha (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatningskrav	Tilkendt erstatning
134.	J.Paludan Mortensen, Adelgade 125, Skanderborg 14 t V	o,1o (o,1o)			1oo kr.
135.	Niels Mortensen, Alken, Skanderborg 14 s V	o,12 (o,12)			15o kr.
	Ny ejer:				
136.	Herluf Harbo, Viborgvej 169, Hasle, Århus V 14 r V	o,o6 (o,o6)			o kr. da fuldt udnyttet.
137.	N.Damgård Andersen, Marius Holstsgade 5, Horsens 14 q V	o,14 (o,14)	Tilladelse til ombygning under sagen.		o kr
138.	Leo Madsen, Vædebrovej, Vrold, Skanderborg 14 o V	o,14 (o,14)			o kr.
139.	Fru E.Søe Thomsen, Ryvej 34, Hasle, Århus V 14 n V	o,14 (o,14)	Tilladelse til carport opretholdes.		o kr.
14o.	Lilly Jensen,Vestergade 12, Skanderborg 17 b V	o,o8 (o,o8)			o kr.

lb.nr.	matr.nr. ((fredskov))		ninger iøvrigt.		
141.	Karen Larsen, Vrold, Skanderborg 17 c V 17 d V	o,23 (o,23) o,1o (o,1o)	Tilladelse til ombygning opretholdes.		o kr
142.	W.Jepsen, N.Juelsgade 7o, Århus N 14 g V 17 a V	o,2o (o,2o) o,3o (o,3o)			4oo kr.
143.	Knud Stenshøj, Rosenbakken 5, Grenå 14 l V	o,14 (o,14)	Udskiftning af bebyggelse godkendt under sagen.		o kr.
144.	Helge Pedersen,Trøjborgvej 58, Århus N 14 m V	o,11 (o,11)	Udskiftning af bebyggelse godkendt under sagen.		o kr.
145.	Lilly Eriksen, Vrold, Skanderborg 14 d V	o,o8 (o,o8)	Nu ubebygget.		1oo kr.
146.	Viggo Ehlers Sørensen, Vrold, Skanderborg 14 h V	o,1o) (o,1o)		5oo kr.	1oo kr.

lb.nr. ejer	matr.nr.	areal i ha (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatnings-krav	Tilkendt erstatning
147. Ny ejer: H.P.Hauberg-Lund, Mjesinggård, Skanderborg	15 f	V o,86 (o,86)	Tilladelse til at fortsætte et lavt trægn på søgrunden langs vejen. Tilladelse til at fjerne beplantning på søsiden af vejen indenfor en linie i flugt med stuehusets gavl og indtil de større træer, der nu begrænser udsigten mod søen. Ifølge skøde ingen aftale om erstatningen.	1.ooo kr.	7oo kr.
148. Knud A. Richter, Damgården, Vrold	15 a	V o,o8 (o,o8)	Ulovligt sommerhus fjernes.		1oo kr.
149 Ny ejer: E.A.Thue Bentzen, Vestergårdsvej 23, Viby J.	16 f	V o,45 (o,45)	Fredningssagen købers ansvar.		2oo kr. da fuldt udnyttet.
15o. Poul Midtbøll, Hørhavevej 78 b, Højbjerg	16 u	V o,42 (o,42)	Der pålægges ikke beplantningsforbud på de ejendomme, der tilhører lb.numrene 15o-157. Tidligere tilladelse til ombytning af hus opretholdt under sagen.		o kr
151. Ellen Krogh. Heisesvej 12, Århus C	16 t	V o,36 (o,36)	Ubebygget.	4oo kr.	3oo kr.
152. Karen Krogh, Heisesvej 12, Århus C (Ny ejer).	16 s	V o,18 (o,18)	Ubebygget. Ifølge skøde ingen aftale om erstatningen.	2oo kr.	2oo kr.

lb.nr.	matr.nr. ((fredskov))				
153. V.Rohde Nielsen, Grønnegade 85, Århus C	16 g	V o,36 (o,36)	Ubebygget.	2o.ooo kr.	3oo kr.
154. Fru K.C.Hørlyck, Vester Ringgade 66, Århus	16 o 16 p	V o,33 (o,33) V o,o9 (o,o9)	Ubebygget.		4oo kr.
155.a Karen Krogh, Heisesvej 12, Århus C	16 r	V 1,2o ((1,2o))			
155b. Ny ejer: Ole T. Nielsen, Skansehøj 17, Ry	16 l 16 n	V o,39 (o,39) V o,22 (o,22)	Eksisterende bebyggelse godkendes.	6oo kr.	o kr. da fuldt udnyttet.
156. Ny ejer: Ulf Sørensen, Vædebrovej 8, Vrold	16 k	V o,82 (o,82)	Eksisterende bebyggelse godkendes.	8oo kr.	o kr. da fuldt udnyttet.
157. Erling Poulsen, J.F.Willumsensvej 13, Højbjerg	16 m	V o,53 (o,53)	Tilladelse til tilbygning efter nævnets nærmere godkendelse.		o kr. da herefter fuldt udnyttet.

lb.nr.	ejer matr.nr.	areal i ha (ar l inde or byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, de imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatnings-krav	Tilkendt erstatning
158	Ragna Poulsen, Sølund, Skanderborg 16 v V	o,18 (o,18)	Tilbygning godkendt efter nævnets nærmere godkendelse.		o kr. da herefter fuldt udnyttet.
159.	Gunnar Jørgensen, Vroldvej 172, Skanderborg 9 e V 16 a V 16 i V	o,o3 (o,o3) 3,5o (1,7o) 4,2o (1,35)			2o.ooo kr.
16o.	Heinrich Jepsen, Niels Juelsgade 7o, Århus 16 x V	o,38 (o,38)			okr. da fuldt udnyttet.
	Ny ejer:				
161.	Mossøgård Grundejerforening, v/S.Døssing-Thomsen, V.Ringgade 232, Århus C 16 bs V	o,o6 (o,o6)	Sommerhusområde ad lb.numrene 161-172. Fredningsgrænsen 5 m bag skrænt-overkant. Slørende beplantning skal opretholdes på skrænten og mellem denne og grænsen.		o kr.
	Ny ejer:				
162.	Ole Cajus Pedersen, Enghavevej 3, Vamdrup 16 y V	o,o8 (o,o8)			o kr.
	Ny ejer:				
163.	Berri Bretov, Rosenvangsalle 116, Århus C 16 z V	o,o8 (o,o8)			o kr.

lb.nr.	matr.nr. ((fredskov))			
	Ny ejer:			
164.	Ejner Bech. Kastanievej 27, Skanderborg 16 æ V	o,o8 (o,o8)		o kr.
	Ny ejer:			
165.	A.Elkjær Madsen, Skovbrynet 16, Skanderborg 16 ø V	o,o8 (o,o8)		o kr.
166.	Holger L. Iversen, Ryslingevej 9, Holme, Højbjerg 16 aa V	o,o8 (o,o8)		o kr.
167.	Jørgen Horn, Holmevej 279, Højbjerg 16 ab V	o,o8 (o,o8)		o kr.
168.	Gunnar Larsen, Miltonsvej lo, Højbjerg 16 ac V	o,o9 (o,o9)		o kr.
169.	Aksel Jeppesen, Merianvej 16, Risskov 16 ad V	o,14 (o,14)		o kr.
17o.	Mogens Klostergård, Sondervangen 71, Viby J 16 ae V	o,18 (o,18)		o kr.

lb.nr.	ejer / matr.nr.	areal i hr (areal inden for byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, d imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatnings-krav	Tilkendt erstatning
171.	Jørn Råsmussen, Søren Skjødtsvej 1, Brabrand 16 af V	o,18 (o,18)			o kr.
172.	Jørgen Petersen, Tebstrup 16 ag V	o,16 (o,16)			o kr.
173.	Arne Bech Jensen, Vrold, 1 m J	5,52 (1,15)		27.5oo kr.	2o.ooo kr.
174.	Ove Henriksen, Vrold, Skanderborg 1 l J 1 h J	5,52 (1,4o) 1,65 (o,6o)		33.ooo kr.	25.ooo kr.
175.	Holger V.J.Binnerup, Vrold, Skanderborg 1 p J 1 z J	4,96 (1,1o) 4,58 (1,78)			26.ooo kr.
176.	Verner Petersen, Vrold, Skanderborg 1 r J 1 æ J	9,66 (o,oo) 1,22 (o,5o)	Tidligere tilladelse til opførelse af et enfamiliehus opretholdes.	4o.ooo kr.	28.ooo kr.

lb.nr.	matr.nr. ((fredskov))				
177.	Johs.M.Larsen, Vrold, Skanderborg 1 n J 1 t J	4,81 (4,61) o,13 (o,13)	Arealet er påstået erhvervet af det offentlige. Ejeren kan tiltræde, at ejendommen eksproprieres for 2oo.ooo kr. forudsat, at han beholder 2 grunde hver på mindst looo m^2 i ejendommens skel mod 16 ag og 16 as indenfor kystskråningen og hertil kan flytte de 2 eksisterende sommerhuse. Det henstilles til Overfredningsnævnet, at ejendommen eksproprieres sammen med matr. nr. 1 x J ad lb.nr. 18o, hvorved der tillige bør skaffes adgang langs søen på sandarealet for gående trafik over matr.nr. 1 o og 1 y smst. ad lb.nr. 178 og 185. Iøvrigt skal en ca. 7 år gammel kiosk fjernes.		8.ooo kr.
178.	Laurs M.O. Kalsmose, Vrold, Skanderborg 1 o J 1 i J	o,66 (o,66) 4,41 (1,5o)	Se bemærkninger ad lb.nr. 177.	1o.9oo kr. + for vejadgang.	1o.9oo kr.
179.	Aksel Laursen, Vrold, Skanderborg 1 q J	3,93 (1,3o)		2o.ooo kr.	15.ooo kr.

lb.nr.	ejer matr.nr.	are i ha (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatning-krav	Tilkendt erstatning
	Ny ejer:				
180.	Jørgen Andersen, Justenborg, Vrold, Skanderborg		Se bemærkninger ad lb.nr.177. Ejeren vil ikke protestere mod ekspropriation mod 50.000 kr. Ifølge skøde ingen aftale om erstatningen.		1.000 kr.
	1 a J	o,1o (o,1o)			
	1 x J	1,15 (1,15)			
	Ny ejer:				
181.	E. og A.H. Jensen, Emil Arupvej 24, Århus C				o kr. da fuldt udbygget.
	1 f J	o,22 (o,22)			
182.	Sv.Mogensen, Vrold, Skanderborg				o kr. da fuldt udbygget.
	1 v J	o,25 (o,25)			
183.	Oskar Rasmussen, Vrold, Skanderborg			11.000 kr.	8.000 kr.
	1 d J	2,45 (1,55)			
	1 e J	2,2o (1,1o)			
184.	Johs.Jensen, Fuldbro Mølles avlsgård, Skanderborg		Tilladelse til funktionærbolig og carport samt udvidelse af minkfarm og maskinhus efter nævnets nærmere godkendelse.	9.000 kr.	7.000 kr.
	2 b J	o,o3 (o,o3)			
	3 c J	4,72 (2,82)			
	lb.nr. matr.nr. ((fredskov))				
185.	Arne O. Kalsmose, Chr. Kiersplads 2, Århus C		Se bemærkninger ad lb.nr.177. Eksisterende bebyggelse kan bibeholdes, såfremt træværket forsynes med mørke farver. Udvidelse kan ikke godkendes.	5oo kr.	o kr.
	1 y J	o,34 (o,34)			
186.	Poul H.Errboe, Rosenvangsalle 41 a, Århus C			o kr.	o kr.
	1 aa J	o,16 (o,16)			
	Ny ejer:				
187.	Thorkild Poulsen, Tåning Søgård, Skanderborg		Tilladelse til helårsbeboelse efter nævnets nærmere godkendelse mod fjernelse af rutebil og mod slørende beplantning. Hele arealet indenfor åbyggelinien, der ikke er angivet på kortet.		3.5oo kr.
	4 a J	o,44 (o,4o)			
	2o e T	2,6o (1,75)			
188.	Søren og Børge Lund, v/fru Kirsten Lund, Fuldbro Mølle, Skanderborg			5ooo kr.	4.000 kr.
	3 a J	3,2o (2,7o)			
	3 b J	o,12 (o,12)			
	4 b J	o,o5 (o,o5)			
	4 d J	o,o3 (o,o3)			
	4 f J	o,43 (o,43)			
	4 g J	o,o4 (o,o4)			
	2o c T	o,13 (o,13)			

lb.nr.	ejer / matr.nr.	areal i ha (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatnings-krav	Tilkendt erstatning
189.	Vagn B. Andersen, Tåning			55.5oo kr.	33.ooo kr.
	2o a T	2o,5o (12,5o)			
19o.	Kristian Sørensen, Hem, Skanderborg			7o.oookr.	4o.ooo kr.
	6 b H	o,88 (o,88)			
	7 H	15,64 (7,24)			
191.	J.A.Hede Bomholt, Hem, Skanderborg			31.ooo kr.	15.ooo kr.
	6 c H	7,17 (4,oo)			
192.	Kjær N. Jensen, Hem, Skanderborg		F.D.F.-hytte kan blive stående. Tilladelse til redskabshytte på op til 12 m² i østlige del efter nævnets nærmere godkendelse.	28.2oo kr.	1o.ooo kr.
	6 d H	7,7o (4,1o) ((1,2o))			
193.	Rasmus Møller Sørensen, Hem, Skanderborg		Planering af to slugter kan ikke tillades, da Naturfredningsrådet har lagt vægt på at bevare den nuværende tilstand.	45.ooo kr.	16.ooo kr. + 3.ooo kr. for forbud mod planering.
	6 e H	7,4o (5,1o)			
	6 i H	4,6o (3,4o) ((o,7o))			
	12 b H	o,88 (o,oo)			
194.	Frode Dall Andersen, Hem, Skanderborg		Ombygning af landbrugsejendom kan tillades, men ikke udvidelse.	17.ooo kr.	6.ooo kr.
	6 f H	7,75 (7,55)			
195.	J.F.Errboe, Stenshøjsvej 3, Viby J.		Tidligere tilladelse til ny bebyggelse opretholdes mod fjernelse af nuværende bebyggelse.	1.ooo kr.	1.ooo kr.
	6 p H	1,39 (1,29)			
196.	Johannes Sørensen Hem, Skanderborg			7.ooo kr.	4.ooo kr.
	2 f H	2,7o (1,9o)			
197.	Gudrun Paulsen, Hem, Skanderborg		Lodsejerne ad lb.nr. 197-199 har påstået ejendommene undtaget fra fredningen. Nævnet har ikke fundet tilstrækkelig anledning til at frede disse fuldt udbyggede mindre ejendomme, hvorfor påstanden følges.		
	2 k H	o,17 (o,17)			
198.	H.J.Toftegård Møller, Hem, Skanderborg		Se bemærkningerne ad lb.nr. 197.		
	2 b H	o,36 (o,36)			
199.	Marie Jensen, Hem, Skanderborg		Se bemærkningerne ad lb.nr. 197.		
	2 i H	o,18 (o,18)			

lb.nr.	ejer / matr.nr.		areal i ha (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatningskrav	Tilkendt erstatning
2oo.	G.Skovhus, Emiliehøjvej 3, Højbjerg			Nævnet har tidligere godkendt opførelse af et hus bl.a. betinget af, at der ikke opføres andre bygninger på ejendommen (tinglyst deklaration for såvidt angår 8 ha). Gæstehus kan ikke godkendes.	17.2oo kr.	1.ooo kr. under hensyn til servitut.
	2 l	H	8,32 (6,5o)			
2o1.	Jens Chr. Stouby Nielsen, Hem, Skanderborg				1.ooo kr.	5oo kr.
	2 h	H	o,41 (o,41)			
2o2.	Erling Kjærbølling Svennesen, Hem, Skanderborg			Fredningspåstanden går bl.a. ud på ret for almenheden til ophold og færdsel på ca. 27 ha ad lb.nr. 2o2, 2o3 og 2o5 (område D). Nævnet finder, at den ad lb.nr. 2o3 opnåede ordning er tilstrækkelig.	15.ooo kr.	8.ooo kr.
	2 a	H	7,3o (3,7o)			
	14	H	o,19 (o,14)			
2o3.	Hotel Mossø A/S, Brendstrupvej 37, Århus N			Eksisterende campingplads tilladt til 1974. Ejeren ønsker enten at anvende ejendommen til landevejskro + campingplads eller til sø-hotel. Begge alternativer godkendt efter nævnets nærmere tilladelse. Der tillægges offentligheden adgang til at færdes til fods til og opholdsret ved ejendommens søbred, idet passagen og ophold dog skal foregå udenfor campingpladsen og mindst 5o m fra kommende og eksisterende bebyggelse.	4.ooo kr. pr. ha, der åbnes for offentligheden ca. 16 ha.	5o.ooo kr.
	3 b	H	9,oc (4,8o) ((1,8o))			
	3 c	H	7,53 (4,1o)			
	3 d	H	(o,96 (o,oo)			
	1o a	H	3,13 (2,23) ((o,5o))			
	14 l	D	1,o5 (o,85) ((o,2o))			

lb.nr.	matr.nr.		((fredskov))			
2o4.	Haakon Laursen, Dørup, Skanderborg			Tilladelse til fuldendelse af opfyldning langs søbredden og tilladelse til fiskehytte på højst 6 m² efter nævnets nærmere godkendelse. Forslag om afståelse af ca. 6,5 ha til parkerings- og opholdsareal tages ikke til følge, da arealet ikke er særlig velegnet.	45.5oo kr.	24.ooo kr.
	1 d	H	1,4o (o,7o)			
	3 e	H	1,94 (o,4o)			
	4 g	D	6,4o (4,25)			
	5 h	D	1,45 ((1,45))			
	12 a	D	o,5o (o,oo)			
	12 e	D	o,25 (o,oo)			
	12 n	D	2,51 (1,5o)			
2o5.	Vagner Jensen, Koll Efterskole, Hasselager			Ejendommen ekspropriereS med lodsejerens samtykke under forbehold af Overfredningsnævnets tiltrædelse for 235.ooo kr. Eflers tilladelse til udvidelse af bygning, rydning af plantning og gravning af huller efter nævnets nærmere godkendelse.		
	1o b	H	o,76 (o,oo)			
	14 m	D	4,77 (4,27)			
2o6.	Ingvor Juul Rasmussen, Hem, Skanderborg			Tilladelse til dræning. (Sumpet areal).	4.ooo kr.	2.ooo kr.
	12 a	H	1,34 (o,oo)			

lb.nr.	ejer matr.nr.	a: al i h: (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, d. imødekommes og bemærk- ninger iøvrigt.	Erstatnings- krav	Tilkendt erstatning
2o7.	Hans Vestergaard Jensen, Hem, Skanderborg			15.ooo kr.	14.ooo kr.
	6 g H	5,o9 (o,3o)			
2o8.	Erik Randløv Boes, Hem, Skanderborg		Tilladelse til maskin- og svinehus efter nævnets nærmere godkendelse.		2o.ooo kr.
	1 a H	1o,1o (4,1o)			
2o9.	Frede Eriksen Due, Hem, Skanderborg		Ejerne ad lb.nr. 2o9-211 har påstået ejendommene undtaget. Nævnet har ikke fundet tilstrækkelig anledning til at frede disse ejendomme, hvorfor de alle udgår.		
	1 g H	o,1o (o,1o)			
	1 k H	o,11 (o,11)			
21o.	Ny ejer: Ernst K. Svennesen, Hem, Skanderborg		Se bemærkninger ad lb.nr. 2o9. Ifølge skøde ingen bemærkninger om fredningssagen eller erstatningen.		
	4 b H	o,o8 (o,o8)			
211.	Anders Pedersen Boes, Hem, Skanderborg		Se bemærkninger ad lb.nr. 2o9.		
	1 l H	o,1o (o,1o)			
212.	Richard Christensen, Dørup, Skanderborg		Tilladelse til læskur efter nævnets nærmere godkendelse. Nævnet har ikke fundet anledning til at yde speciel erstatning for offentlighedens adgang ad markvej langs det ene skel på engarealer tilhørende lb.nr. 212 m.fl.	1.5oo kr. + for stiadgang.	1.ooo kr.
	6 b D	o,6o (o,1o)			

lb.nr.	matr.nr. ((fredskov))		ninger iøvrigt.		
213.	Frk. Margrethe Knudsen, St. Blichersvej 1 A, Horsens		Nævnet har tidligere godkendt bebyggelse bla. betinget af forbud mod yderligere bebyggelse og udstykning. Ejeren har ønsket forbud efter naturfredningslovens § 55 stk.5 med hensyn til den på ejendommen værende skov, idet hun har henvist til at ejendommen ellers vil falde meget i værdi. Nævnet finder, at der foreligger de fornødne særlige omstændigheder for nedlæggelse af forbud med offentlighedens adgang til matr.nr. 2 e, jfr. naturfredningslov nr. 314 af 18.6.1969 § 55 stk. 5, da vejen går direkte til lodsejerens hus.	7o.6oo kr.	7.ooo kr. under hensyn til servitut.
	2 e D	1o,63 (4,9o)			
214.	Ny ejer: Knud Christensen, Dørup, Skanderborg		Undtages. Erstatningen tilfalder køberen.		
	3 m D	o,o9 (o,o9)			
215.	Oluf A. Christensen, Dørup, Skanderborg			1.2oo kr.	5oo kr.
	3 i D	o,77 (o,74)			
216.	Viggo Georg Skov, Dørup, Skanderborg		Intet krav om fjernelse af hytte, men beplantning tillades ikke.	33.ooo kr.	15.ooo kr.
	16 a D	5,5o (2,8o)			

lb.nr.	ejer	matr.nr.		areal i ha (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatningskrav	Tilkendt erstatning
217.	E. Mikkelsen, Sydvestvej 148, Glostrup	13 f	D	4,48 (2,48)		14.000 kr.	7.000 kr.
218.	Erling J. Jensen, Dørup, Skanderborg	17 c	D	o,11 (o,11)	Undtages.		
219.	Jens Bastrup Sørensen, Dørup, Skanderborg	14 b	D	2,9o (1,8o)	Det nye skur fjernes.	48.ooo kr.	2o.ooo kr.
		18 e	D	4,99 (1,3o)			
		27	D	o,6o (o,oo)			
22o.	Ejnar Jørgensen, Vestergade 6 A, Århus	1o f	D	4,8o (2,oo)		16.2oo kr.	1o.ooo kr.
221.	Frederik Olav Andersen, Dørup, Skanderborg	6 a	D	5,3o (2,9o) ((o,2o))	Tilladelse til anlæg af have på 1.ooo m^2 ved vejen og til spredt beplantning iøvrigt.	13.5oo kr.	5.ooo kr.
222.	Sdr. Vissing-Voerladegård sogneråd	4 aa	Vo	1,15 (1,15)	Sportsplads.		1.ooo kr.
223.	Svend Worm Nielsen, Hestehaven, Skanderborg	6 i	D	2,ø6 (2,o6)	Tiladelse til redskabsskur på indtil 12 m^2 ved "skjult" anbringelse.	12.ooo kr.	4.ooo kr.
		6 l	D	1,72 (1,72)			
224.	Niels Jensen, Dørup, Skanderborg	5 g	D	5,4o (4,6o)	Tilladelse til beboelsesbygning med frugtlade efter nævnets nærmere godkendelse.	8.ooo kr.	5.ooo kr.
		6 m	D	1,oo (o,oo)			
225.	Peter Pakula, Dørup, Skanderborg	3 d	D	1,2o (o,5o)	Beplantning tillades ikke.	beplantning + 13.5oo kr.	12.ooo kr. under hensyn til forbudet mod beplantning.
		9 n	D	3,31 (3,31)			
		4 i	D	1,oo (o,3o)			
226.	Vagn Holm, Dørup, Skanderborg	9 k	D	o,1o (o,1o)	Undtages.		
227.	Aage Løkkegaard, Dørup, Skanderborg	9 b	D	15,52 (13,72) ((1,4o))	Der tillades fortsat grusgravning foreløbig for 5 år indenfor skraveret areal.	41.ooo kr.	2o.ooo kr.

lb.nr.	ejer matr.nr.	areal i ha (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatningskrav	Tilkendt erstatning
228.	Børge Jensen, Ærenprisvej 22, Gentofte		Eksisterende tilladelse til sommerhus opretholdes.		1.ooo kr.
	9 m D	1,o5 (1,o5)			
229.	Bent Pedersen, Dørup, Skanderborg		Tilladelse til åben terrasse samt garage til erstatning af tidligere.	Efter skøn.	o kr. da fuldt udnyttet.
	5 r D	o,11 (o,11)			
23o.	Rasmus Nielsen, Dørup, Skanderborg			7.ooo kr.	6.ooo kr.
	8 d D	1,o7 (1,o7)			
	1o h D	6,63 (o,oo) ((6,63))			
	14 d D	3,18 (3,18)			
	14 k D	o,55 (o,55)			
231.	Anders Kallesen Jørgensen, Dørup, Skanderborg		Tilladelse til tilbygning på ca. 7o m^2 mod nord efter nævnets nærmere godkendelse.	5oo kr.	5oo kr.
	9 o D	13,52 (o,oo) væsentligst fredskov			
232.	Holger Nielsen, Dørup, Skanderborg			6.6oo kr.	5.ooo kr.
	9 a D	4,8o (4,8o)			
233.	Oluf Jensen, Torp, Østbirk				o kr.
	7 g D	7,51 ((7,51))			
lb.nr.	matr.nr.	((fredskov))			
234.	Nobert Ifversen Olesen, Voerladegård, Skanderborg		Vestligste sommerhus fjernes ved ejerskifte, da opført i strid med skovbyggelinie. Det østligste søges sløret ved beplantning.		8oo kr.
	7 d D	3,7o (1,1o) ((2,6o))			
	15 i D	3,31 (o,oo) ((3,31))			
235.	Karl Rasmussen, Dørup, Skanderborg		Parkeringsplads på arealet opgives på grund af vejmyndighedernes betænkeligheder.		35.ooo kr.
	3 c D	7,89 (3,19)			
	7 f D	1,o7 (o,o2)			
	8 c D	o,66 (o,o8)			
	12 b D	2,o5 (1,4o)			
	15 a D	6,95 (2,6o) ((2,6o))			
	15 k D	o,85 (o,oo)			
236.	Gudmund Bech Sørensen, Dørup, Skanderborg				o kr.
	14 a D	2,o8 ((2,o8))			
237.	Vagn Boes Knudsen, Dørup, Skandeborg		Ret til udvinding af sand til eget brug.	2.ooo kr.	2.ooo kr.
	13 a D	6,98 (o,o5) ((6,1o))			

lb.nr.	ejer matr.nr.	a al i h (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, de imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatnings-krav	Tilkendt erstatning
238.	Svend Clausen, Voerladegård, Skanderborg				o kr.
	12 f D	3,01 (o,oo) ((3,01))			
	9 i D	o,94 (o,oo) ((o,94))			
239.	Harry T. Larsen, Voerladegård, Skanderborg		Et areal udlejet til "bilkirkegård" til 1.9.1977 og yderligere areal kunne udlejes. Udvidelse godkendes ikke, og det allerede udlejede areal må ikke anvendes til oplagsplads efter 1.9.1977.	16.5oo kr.	1o.ooo kr.
	1 c D	o,67 (o,67)			
	29 a D	2,8o (2,8o)			
	5 b Vo	1,58 (1,58)			
24o.	Voerladegård Vandværk, Skanderborg		Vandværk.	o kr.	o kr.
	2 b D	o,o4 (o,o4)			
241.	Ny ejer: Gunner Jensen, Dørup, Skanderborg		Ulovligt hus fjernes. Ingen aftale om frednings-erstatningen. Skøde lyst 12.2 og 23.5.69 til Chr. Henriksen, Buen 1o, Egebjerg, 87oo Horsens, på matr. nr. 2 g Dørup, der er udstykket fra 2 a. Deklaration lyst 23.11.1967.		3.ooo kr.
	2 a D				
242.	S.K.Petersen. Fisker, Dørup, Skanderborg				o kr.
	11 o D	6,71 ((6,71))			
243.	Herluf Jensen, Voerladegård, Skanderborg			14.ooo kr.	14.ooo kr.
	1o e D	4,78 ((4,78))			
	1o g D	o,96 (o,oo)			
	4 d Vo	6,25 (6,19) ((o,o6))			
244.	Henry Mikkelstrup, Solbjerg, Århus				o kr.
	6 h D	12,o6 ((12,o6))			
245.	Ny ejer: James Stewart Currie og fru Anne Lisbeth Currie, Skovly, Voerladegård, Skanderborg		Ingen aftale om frednings-erstatningen.	26.ooo kr.	14.ooo kr.
	7 b D	8,38 (6,78)			
246.	Jørgen Høgh Laursen, Dørup, Skanderborg		Ej særlig erstatning for evt. kraftigere vind efter fjernelse af beplantning på anden ejendom da skade ikke sandsynlig. Skøde lyst 23.3.69 og 2o.6.69 til Karl Steffen Pedersen, Yding, Østbirk, på matr.nr. 4 p Dørup, der er udstykket fra 4 a. Ingen aftale om erstatningen.		1.6oo kr.
	4 a D	8,4o ((8,4o))			
	11 k D	o,82 (o,oo)			

lb.nr.	ejer matr.nr.	areal i ha (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatningskrav	Tilkendt erstatning
247.	Richard Willerslev, Edelgården, Voerladegård				21.000 kr.
	4 f	Vo 13,31			
	4 ar	Vo 0,14 udstykket ifølge Landbrugsministeriets skrivelse af 5/11-1971.			
	3 k	D 1,64 ((1,64))			
248.	Ny ejer: Asger Chr. Rasmussen og Margrethe Rasmussen, Dørup, Skanderborg		Tilladelse til tilbygning mod nævnets nærmere godkendelse. Der tillægges fredningsmyndighederne ret til fældning af træer og buske på ejendommens sydligste ha af hensyn til udsigten fra "Møgelkol". Der gives offentligheden ret til ikke motoriseret færdsel ad klostermølle-vejen over ejendommen mod at fredningsmyndighederne opsætter og vedligeholder hegn på vejens sydside.		15.000,00
	3 f	D 4,20 (4,20)			
249.	Holger Knudsen, Dørup, Skanderborg		Tilladelse til opførelse af helårshus efter nævnets nærmere godkendelse ved landevejen uden for fredningsgrænsen på østlige lod af 17 a.	30.000 kr.	13.000 kr.
	17 a	D 15,25 (1,25) ((10,50))			
	18 o	D 0,48 (0,00)			
lb.nr.	matr.nr.((fredskov))				
250.	Hans Mikkelsen, Brædstrup				0 kr.
	7 e	D 1,51 ((1,51))			
251.	Barbara B. Christensen, Voerladegård, Skanderborg				0 kr.
	6 e	D 5,40 ((5,40))			
252.	Elmar Larsen, Voerladegård, Skanderborg			5.000 kr.	5.000 kr.
	5 p	D 0,48 (0,48)			
	19 b	D 0,57 ((0,57))			
	1 f	Vo 0,25 (0,25)			
	4 c	Vo 2,67 (2,67)			
253.	Hans Jeppesen, Sølystvej 2, Horsens				3.300 kr.
	19 c	D 3,32 (2,72) ((0,60))			
254.	Søren Jensen Sørensen, Voerladegård, Skanderborg				0 kr.
	16 f	D 8,28 ((8,28))			

lb.nr.	ejer	matr.nr.	areal i h.a (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatningskrav	Tilkendt erstatning
255.	Signe Johansen, Vilholt, Skanderborg	8 f D	o,82 ((o,82))	Tilladelse til el-ledning, såfremt brune porcelænskopper.	25.ooo kr.	7.ooo kr.
		2o c D	5,49 (4,99)			
256.	Ifølge tingbogen: Rasmus Edvard Pedersen, Voerladegård, Skanderborg	3 l D	2,5o ((2,5o))	Bebyggelse tillades ikke. Fredskovspligt i henhold til lov 164/1935 iflg. Landbrugsministeriets skrivelse af 22.3.1958.		o kr.
257.	Fru Herdis Pedersen og Jens Vagn Holm, Voerladegård, Skanderborg	2 d D	2,39 ((2,39))			o kr.
258.	Bent Berg Nielsen, Dørup, Skanderborg	18 a D	4,5o ((4,5o))			o kr.
259.	Hans Peter Hansen, Voerladegård, Skanderborg	5 q D	o,12 (o,12)			o kr.
26o.	Ny ejer: Harald Larsen, Ole Rømersgade 72, Århus C	5 s D	1,ol (1,ol)	Ingen aftale om erstatningen. Køber gjort bekendt med fredningssagen. Et areal kan afhændes til lb.nr.259 til benyttelse til erhverv (savskæreri) med ikke bebyggelse.		1.5oo kr.
lb.nr.	ejer	matr.nr.	areal i h.a (areal indenfor byggelinier) ((fredskov))	Specielle ønsker, der imødekommes og bemærkninger iøvrigt.	Erstatningskrav	Tilkendt erstatning
261.	Ny ejer: Karl Laursen, Siimvej 27, Ry	5 t D	o,11 (o,11)	Bebyggelse, der af Georg Nielsen er oplyst at være opført i 1956 og 1957, godkendes. Ingen aftale om fredningserstatningen. Køber gjort bekendt med fredningssagen.		o kr.
262.	Bjarne Damgaard, Voerladegård, Skanderborg	24 e D	2,o8 ((2,o8))			o kr.
263.	Øjvind Jensen, Voerladegård, Skanderborg	24 a D	5,31 ((5,31))			o kr.
264.	J. Olsen, Herning, og fru Annelise Olsen, Marselis Boulevard 38-4o, Århus C	14 i D	o,84 ((o,84))			o kr.
		24 d D	o,4o ((o,4o))			
265.	Bodil Kann Rasmussen, Sølystparken 6, Klampenborg	13 g D	6,oo ((6,oo))	Eksisterende tilladelse til bebyggelse opretholdes.		o kr.
		14 h D	5,56 ((5,56))			
		15 b D	o,64 ((o,64))			

Da fredningen ikke skønnes at forringe panthavernes stilling, og da der ikke fra panthavernes side er fremsat krav om andel i erstatningerne, vil disse være at udbetale til de ovenfor anførte ejere.

Erstatningsbeløbene forrentes med 8½ % årlig fra kendelsens dato og udredes af statskassen med 3/4 og af Århus og Vejle amtsråd med 1/4, således at hvert amtsråd udreder erstatning med hensyn til de ejendomme, der ligger i det pågældende amt.

Kendelsen skal som nævnt af fredningsnævnet forelægges for Overfredningsnævnet, men enhver lodsejer eller iøvrigt interesseret part skal, såfremt kendelsen påstås ændret, tillige selv indanke den for Overfredningsnævnet, Nyropsgade 22^4, København V, inden 4 uger efter kendelsens modtagelse.

Udnyttelse af de ved denne kendelse givne dispensationer inden endelig kendelse fra Overfredningsnævnet foreligger sker på ejernes egen risiko.

Kendelsen vil være at tinglyse på de anførte ejendomme og på de matr. numre, der måtte være udstykket herfra efter den 1. november 1971.

T H I B E S T E M M E S:

De i foranstående fortegnelse anførte og på vedlagte kort viste ejendomme i Ry, Brædstrup og Skanderborg kommuner af areal ca. 1460 ha fredes i overensstemmelse med det foran anførte.

I erstatning udbetales til ejerne de anførte beløb ialt ca. 1.900.000 kr. med renter 8½ % årlig fra kendelsens

dato til betaling sker.

Erstatningerne udredes af statskassen med 3/4 og af Århus og Vejle amtsråd med 1/4.

Albert Andersen C. R. Jacobsen Rs.Skov Christensen

J. J. Bek Anker S. Rasmussen Niels Saugmann

KORT>

REG.NR. 05386.00½

Kortbilag til kendelse af 30. december 1971 fra Fredningsnævnet for Århus amts vestlige fredningskreds vedr.

FREDNING AF MOSSØ

med nærmeste omgivelser

ÅRHUS AMT.

Dele af

Rye og Emborg byer, Rye sogn,

Boes og Alken byer, Dover sogn,

Vrold by samt Justenborg og Fulbro Mølle,

Skanderborg købstads jorder,

Tåning by og sogn,

Hem, Dørup og Vorladegård byer, Vorladegård sogn.

Udfærdiget på grundlag af matrikelkort d. jourført i juli 1968

KORT 12/4 I SV+SØ

REG. NR. 5386 19/9-70

M 2611.2612

U D S K R I F T

AF

FORHANDLINGS- OG KENDELSESPROTOKOL

FOR

FREDNINGSNÆVNET FOR TIDLIGERE SKANDERBORG AMTSRÅDSKREDS

Den 19. september 197o afsagdes i

F. S. 182/1968 Tillægspåstand i sag ang. fredning af Mossø og dens omgivelser (Sommerhuse ved Vrold)

sålydende

K E N D E L S E

Ved skrivelse af 19. september 1968 rejste fredningsplanudvalget for Vejle og Skanderborg amter fredningssag for Mossø og dens nærmeste omgivelser, herunder de nedennævnte matr.numre.

I skrivelse af 24. november 1969 nedlagde fredningsplanudvalget følgende tillægspåstand:

"Under henvisning til fredningsnævnets skrivelse af 5. ds. og vedlagte sekretariatsreferat til et møde den 2o. ds. skal det meddeles, at fredningsplanudvalget efter omstændighederne ikke fremsætter påstand om ekspropriation på nuværende tidspunkt. Da udvalget imidlertid mener, at den frie udsigt over Mossø fra den offentlige bivej og adgangen til søen er så værdifuld for almenheden, at den bør sikres på længere sigt, besluttede udvalget at nedlægge påstand om, at man ved en erstatningsafgørelse i forbindelse med fredningssagen gennemfører ejendommenes erstatningsfrie erhvervelse for fredningsmyndighederne og fjernelse af husene i år 2ooo, og om at fredningsmyndighederne indtil da har forkøbsret, såfremt ejerne ønsker at sælge. Eventuelle ombygningsønsker bør behandles efter de generelle regler, men husenes letflyttelighed bør tilstræbes.

I skrivelse af 5. marts 197o er denne udvidelse af påstanden for fredning af Mossø med nærmeste omgivelser nærmere fikseret til at omfatte løbenumrene 133 (matr.nr. 14 f) - 148 incl.

lb. nr. 133 - Peter O. Faustad, Vrold
matr. nr. 14 f, 16 c Vrold by, Skanderborg købstads jorder

lb. nr. 134 - J. Palludan Mortensen, Adelgade 125, Skanderborg
matr. nr. 14 t Vrold by, Skanderborg købstads jorder

lb. nr. 135 - Niels Mortensen, Alken
matr. nr. 14 s Vrold by, Skanderborg købstads jorder

lb. nr. 136 - Jens Harry Dalsgaard, Silkeborgvej 3oo, Åbyhøj
matr. nr. 14 r Vrold by, Skanderborg købstads jorder

lb. nr. 137 - N. Damgård Andersen, Marius Holstgade 5, Horsens
matr. nr. 14 q Vrold by, Skanderborg købstads jorder

lb. nr. 138 - Leo Madsen, Vædebrovej, Vrold
matr. nr. 14 o Vrold by, Skanderborg købstads jorder

lb. nr. 139 - fru E. Søe Thomsen, Ryvej 34, Hasle
matr. nr. 14 n Vrold by, Skanderborg købstads jorder

lb. nr. 14o - Lilly Jensen, Vestergade 12, Skanderborg
matr. nr. 17 b Vrold by, Skanderborg købstads jorder

lb. nr. 141 - Karen Larsen, Vrold
matr. nr. 17 c, 17 d Vrold by, Skanderborg købstads jorder

lb. nr. 142 - W. Jepsen, N. Juelsgade 7o, Århus N
matr. nr. 14 g, 17 a Vrold by, Skanderborg købstads jorder

lb. nr. 143 - Knud Stenshøj, Rosenbakken 5, Grenå
matr. nr. 14 l Vrold by, Skanderborg købstads jorder

lb. nr. 144 - Helge Pedersen, Trøjborgvej 58, Århus N
matr. nr. 14 m Vrold by, Skanderborg købstads jorder

lb. nr. 145 - Lilly Eriksen, Vrold
matr. nr. 14 d Vrold by, Skanderborg købstads jorder

lb. nr. 146 - Viggo Ehlers Sørensen, Vrold
matr. nr. 14 h Vrold by, Skanderborg købstads jorder

lb. nr. 147 - Sv. Aa. Nielsen, Vrold
matr. nr. 15 f Vrold by, Skanderborg købstads jorder

lb. nr. 148 - Knud A. Richter, Damgården, Vrold
matr. nr. 15 a Vrold by, Skanderborg købstads jorder

Under forhandlinger med lodsejerne har disse protesteret mod den af fredningsplanudvalget nedlagte påstand, idet de har

gjort gældende, at denne vil medføre, at sommerhusområdet vil rykke ned til at blive en slags sommerhusslum, da ingen vil ofre væsentligt på bygninger, der skal overtages af det offentlige år 2ooo, at bestemmelsen ikke kan gennemføres uden efter reglerne for ekspropriation, og at de i grundloven fastsatte betingelser for en ekspropriation ikke foreligger, idet almenvellet ikke kræver den påståede overtagelse, og der allerede efter den oprindelige påstand måtte være rigeligt med arealer, åbne for offentligheden.

Lodsejerne har derhos anset det for umuligt at fastsætte de nøjagtige erstatninger nu, da ingen kan forudsige prisniveauet om 3o år.

En del af lodsejerne har derimod villet godkende en forkøbsret, såfremt der blev gjort undtagelse for nær familie.

Efter lov nr. 314 af 18. juni 1969 § 69 finder lov nr. 14o af 7. maj 1937 med senere ændringer anvendelse på fredningssager, der i henhold til nævnte lovs kap. III er rejst inden den 1. oktober 1969.

Selvom hovedpåstanden er rejst inden dette tidspunkt, finder fredningsnævnet ikke, at forholdet kan henføres under lovbekendtgørelse nr. 194 af 19. juni 1961 § 13 under hensyn til tillægspåstandens selvstændige karakter.

Da det må antages, at det vil være forbundet med et uforholdsmæssigt værditab at kræve de pågældende bygninger fjernet, finder fredningsnævnet, at der ikke under de foreliggende omstændigheder bør pålægges de anførte lodsejere en pligt til afståelse år 2ooo som af fredningsplanudvalget påstået, idet behovet for en sådan gennemførelse ikke findes at være så stort

at det opvejer de meget store gener for lodsejerne.

Derimod findes der at burde pålægges de her anførte ejendomme følgende servitut med prioritet forud for pantegæld i henhold til lov nr. 314 af 18. juni 1969 § 64:

Der pålægges ejendommene en almindelig forkøbsret for fredningsplanudvalget for Århus Amt.

Såfremt den til enhver tid værende ejer eller hans bo ønsker at sælge ejendommen, skal denne med 6 ugers varsel i anbefalet brev tilbydes fredningsplanudvalget til samme pris, som påviseligt af ejeren kan fås fra trediemand.

Forkøbsretten gælder ikke ved ejendommens overgang til nuværende ejeres ægtefælle, enke eller enkemand, eller til søn eller datter af nuværende ejer eller dennes nuværende ægtefælle.

Påtaleretten tilkommer fredningsplanudvalget for Århus Amt.

Forkøbsretten skønnes ikke at være så byrdefuld, at der af den grund vil være at yde erstatning.

Denne afgørelse kan inden 4 uger indankes for Overfredningsnævnet, adr. Nyropsgade 22, 1602 København V.

Dispositioner forinden ankeinstansens evt. afgørelse foreligger sker på ejerens egen risiko.

Anker S. Rasmussen C. R. Jacobsen

J. J. Bek

Fredning af arealer ved

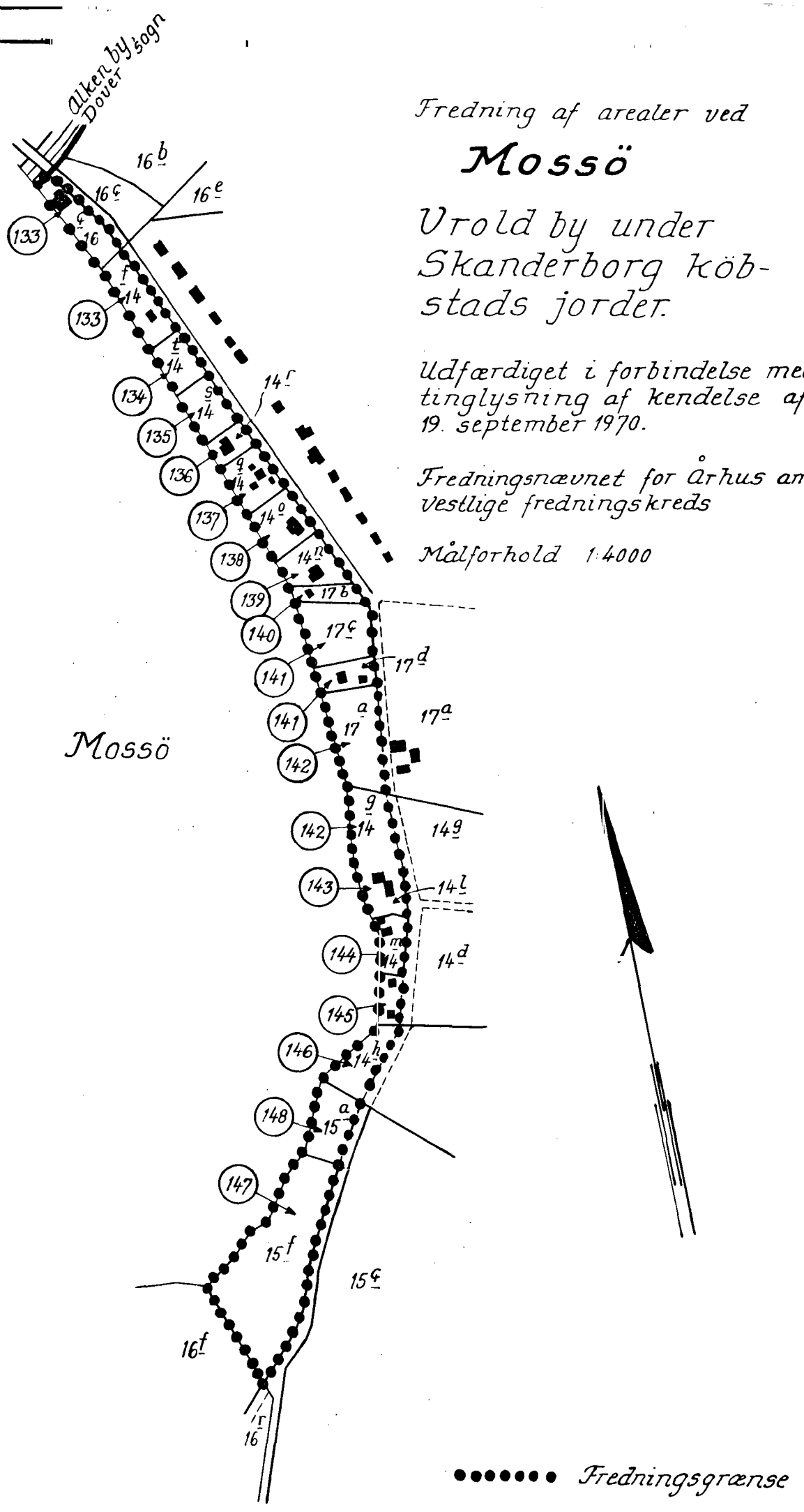
Mossö

Vrold by under Skanderborg köbstads jorder.

Udfærdiget i forbindelse med tinglysning af kendelse af 19. september 1970.

Fredningsnævnet for Århus amts vestlige fredningskreds

Målforhold 1:4000

●●●●●● Fredningsgrænse

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05386.00

Dispensationer i perioden: 06-04-1982 til 21-12-1984

fredning

REG. NR. 5386

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

Modtaget i Fredningsstyrelsen
7 APR. 1982

8000 ÅRHUS C. DEN 6.april 1982.

SAG NR. 8/1982

Nævnet har d.d. skrevet således til Ry kommune:

"

I skrivelse af 16.februar 1982 har kommunen for Ømstyrelsen v/H.O.Poul Pedersen ansøgt om tilladelse til opførelse af en 7o m^2 stor bygning til garage, cykelstald, grovværksted og depot på ejendommen matr.nr. 2y Emborg by, Gl. Ry, beliggende Lindholmvej 8, Emborg, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

I den anledning skal nævnet herved for sit vedkommende med stemmeflertal meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at bygningen udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning, at den placeres i en afstand af 5 meter fra læhegnet langs østskel og langs Lindholmvej, samt at den slørende beplantning opretholdes."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Fredningsstyrelsen.

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS
RETTEN I HORSENS 3. AFD.
8700 HORSENS
TLF. (05) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

Tilbage 21.9.82 Tel.

REG. NR. 5386

HORSENS, DEN 20. september 1982

FA. NR. 36/1982.

Brædstrup Kommune,
Teknisk Forvaltning,
8740 Brædstrup.

Modtaget i fredningsstyrelsen
21 SEP. 1982

GENPART til Fredningsstyrelsen

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 13, 1256 København K) af bl.a. den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Det tilføjes, at nævnets tilladelse ikke fritager for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder, og at forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.

Ifølge naturfredningslovens § 64 a bortfalder en tilladelse, der er meddelt af fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet i henhold til kap. VI eller § 53, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse. Dette gælder også andre tilladelser samt dispensationer, der er meddelt efter denne lov eller udstedt i henhold til loven, en fredningskendelse eller en fredningsbestemmelse.

Ang. landevejsbyggelinie og overfredningsnævnets kendelse af 10/5 1977.

Ved skrivelse af 22. juli 1982 har De for Kjær Jensen, Langkjær 35, Hem til fredningsnævnets udtalelse fremsendt ansøgning om tilladelse til at opføre en garage på 76 m^2 til erstatning for en garage på ca. 50 m^2, der er nedbrændt på ejendommen matr. nr. 6 d Hem by, Voerladegaard.

Sagen har været forelagt Vejle amtskommunes fredningsafdeling, som i en skrivelse af 11. august 1982 udtaler:

"Ejendommen ligger i landzone og omfattes af naturfredningslovens bestemmelser om landevejsbyggelinie samt overfredningsnævnets kendelse af 10/5 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Under forudsætning af, at garagen opføres med samme placering som den nedbrændte garage, ses det ansøgte ikke at være i strid med fredningsbestemmelserne eller øvrige fredningsmæssige interesser."

Idet fredningsnævnet finder, at det ansøgte ikke stider mod formålet med overfredningsnævnets kendelse af 10/5 1977 meddeles der herved - under forudsætning af at garagen opføres med samme placering - dispensation i medfør af naturfredningslovens § 34 samt dispensation fra vejbyggelinien.

J. Bruun

REG. NR. 5386

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C, DEN 7. januar 1983.

SAG NR. 112/82

Nævnet har d.d. skrevet således til Jens Chr. Andersen, Boes Søgaard, 8680 Ry:

" **I skrivelse af 15.december 1982 har amtsfredningskontoret henledt nævnets opmærksomhed på, at De har etableret en losseplads på ejendommen matr.nr. 3a Boes, Dover, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 1o. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.**

Det fremgår af sagen, at amtsvandvæsenet sammen med Dem har besigtiget pladsen den 3. november 1982.

I medfør af forannævnte kendelse pålægges det Dem straks at standse affaldsdeponeringen og at foretage tildækning af affaldet med lerholdigt fyldjord og muldlag senest den 1. juli 1983. Forinden tildækning påbegyndes, bør De fjerne synligt uorganisk affald."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Modtaget i fredningsstyrelsen

10 JAN. 1983

Fredningsstyrelsen.

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS
RETTEN I HORSENS 3. AFD.
8700 HORSENS
TLF. (05) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

REG. NR. 5386

HORSENS, DEN 17. februar 1983.

Modtaget Fredningsstyrelsen

18 FEB. 1983

FA. NR. 7/1983.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 13, 1256 København K) af bl.a. den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Det tilføjes, at nævnets tilladelse ikke fritager for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder, og at forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.

Ifølge naturfredningslovens § 64 a bortfalder en tilladelse, der er meddelt af fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet i henhold til kap. VI eller § 53, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse. Dette gælder også andre tilladelser samt dispensationer, der er meddelt efter denne lov eller udstedt i henhold til loven, en fredningskendelse eller en fredningsbestemmelse.

Mossø Camping v/Erik Munk,
Langkær 17,
8660 Skanderborg.

GENPART til Fredningsstyrelsen

Ang. overfredningsnævnets kendelse af 10/5 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Ved skrivelse af 16. december 1982 til Brædstrup kommune har De ansøgt om tilladelse til at anvende nogle nærmere angivne arealer af ejendommen matr. nr. 3 b og 3 c Hem by, Voerladegaard, til midlertidig camping i perioden fra 15. juli til ca. 27. juli 1983 til brug for Jehovas Vidners landsstævne.

Sagen er fremsendt til fredningsnævnets udtalelse af Vejle Amtskommunes fredningsafdeling, som i en skrivelse af 21. januar 1983 udtaler:

"Idet ejendommen er omfattet af overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 (Mossø-fredningen) anmodes fredningsnævnet herved om at realitetsbehandle sagen, forinden denne behandles ved amtskommunen i medfør af zoneloven, vejloven og loven om sommerhuse og camping m.v.

Af overfredningsnævnets kendelse, side 6, fremgår det,"at på det fredede område må campering og teltning ikke ske, og camping-og beboelsesvogne må ikke opstilles". Det ansøgte ses ikke at være forenligt med bestemmelserne for det fredede område."

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse.

Det blev oplyst, at der skal skaffes plads til ca. 1600 - 2000 personer svarende til ca. 600 enheder. Stævnet finder sted i Århus den 21. - 24. juli i hvilket tidsrum tilstrømningen må forventes at være størst.

Det oplystes videre, at man vil foranledige, at den på arealerne værende lyng, som i vidt omfang er vissen, i forbindelse med arealets ibrugtagen vil blive skåret ned, hvad der vil medvirke til en bedre pleje.

Det oplystes, at Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite af principielle grunde modsætter sig, at tilladelsen gives.

Efter forhandling besluttede nævnet for sit vedkommende, at meddele fornøden dispensation til det ansøgte i henhold til naturfredningslovens § 34, idet man under henvisning til det kortvarige tidsrum arealet, som ligger i umiddelbar tilknytning til den bestående campingplads, skal benyttes, efter omstændighederne finder at en tilladelse ikke vil være i strid med intentionerne i overfredningsnævnets kendelse. Hertil kommer, at der må formodes at være visse plejemæssige fordele forbundet med arealets klargøring til benyttelse. Det er en forudsætning for tilladelsen, at arealet ikke benyttes til camping efter den 31. juli 1983.

J. Bruun

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS
RETTEN I HORSENS 3. AFD.
8700 HORSENS
TLF. (05) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

Se, skal bages kom. tel. Y. Lorentzen

HORSENS, DEN 17. februar 1983.

REG. NR. 05386.000

FA. NR. 56/1982.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 13, 1256 København K) af bl.a. den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Det tilføjes, at nævnets tilladelse ikke fritager for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder, og at forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.

Ifølge naturfredningslovens § 64 a bortfalder en tilladelse, der er meddelt af fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet i henhold til kap. VI eller § 53, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse. Dette gælder også andre tilladelser samt dispensationer, der er meddelt efter denne lov eller udstedt i henhold til loven, en fredningskendelse eller en fredningsbestemmelse.

Brædstrup Kommune,
Teknisk Forvaltning,
8740 Brædstrup.

Thor Frid

GENPART til Fredningsstyrelsen
Modtaget i fredningsstyrelsen
18 FEB. 1983

Ang. overfredningsnævnets kendelse af 10/5 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, samt skovbyggelinie.

Med skrivelse af 4. november 1982 har De til fredningsnævnets udtalelse fremsendt ansøgning om tilladelse til at opføre en tilbygning til eksisterende garage på ejendommen Klostermøllevej 10, matr. nr. 7 b Dørup by, Voerladegaard, tilhørende James Currie.

Sagen har været forelagt Vejle amtskommunes fredningsafdeling, som i en skrivelse af 29. november 1982 udtaler:

"Ejendommen ligger i landzone og omfattes af overfredningsnævnets kendelse af 10/5 1977 om fredning af Mossø med omgivelser samt naturfredningslovens bestemmelser om skovbyggelinie.

Det er oplyst, at tilbygningen ønskes indrettet som arbejdsrum til brug for udvikling af maskiner til tæppefremstilling o.lign.

Efter fredningsbestemmelserne er der intet til hinder for, at det eksisterende udhus på ca. 60 m^2, under forudsætning af fredningsnævnets godkendelse, kan erstattes med en ca. dobbelt så stor bygning med særlig henblik på indretning af keramisk værksted.

Da tilbygningen er på ca. 59 m^2 og i øvrigt synes tilpasset såvel udhusets som beboelseshusets byggestil, vil det ansøgte formentlig ikke være i modstrid med fredningsbestemmelserne, selv om der er tale om en ændret anvendelse af udhusbygningen i relation til det hidtil forudsatte.

Efter omstændighederne skal der ikke herfra rettes fredningsmæssige indvendinger imod det ansøgte, men for at sikre mod en uheldig erhvervsmæssig udvikling på stedet bør det forudsættes, at der ikke

Foto venter

fremtidigt foretages bygningsmæssige udvidelser af virksomheden eller beskæftiges medarbejdere ved denne udover ejerens eller brugerens husstand."

Skovejerne har ikke rejst indvindinger.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse.

Ansøgeren har erklæret sig indforstået med de af fredningsafdelingen ønskede vilkår for tilladelsen.

Fredningsnævnet har enstemmigt fundet, at det ansøgte ikke er i strid med intentionerne i overfredningsnævnets kendelse, og de specielle vilkår for ansøgerens ejendom og meddeler herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34 fornøden dispensation på vilkår, at der ikke fremover foretages bygningsmæssige udvidelser af virksomheden eller beskæftiges medarbejdere ved denne udover ejeren eller brugerens husstand.

Der meddeles samtidig dispensation fra skovbyggelinie.

J. Bruun

OVERFREDNINGSNÆVNET

REG. NR. 5386

Amaliegade 7 jf/kh
1256 København K
Telefon [redacted]
01-13 36 38

Dato: 21. april 1983

J. nr.: 2142/72-2/83

Mossø Camping
v/Erik Munk
Langkær 17
8660 Skanderborg

Ved afgørelse af 17. februar 1983 har fredningsnævnet for Vejle amts nordlige fredningskreds tilladt, at areal af matr.nr. 3 c, Hem, midlertidigt anvendes til camping i perioden fra 15. juli - 27. juli 1983. Tilladelsen er givet ved dispensation fra overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø. Danmarks Naturfredningsforening har påklaget fredningsnævnets afgørelse til overfredningsnævnet.

Af overfredningsnævnets kendelse fremgår, at campering og teltning ikke må ske på det fredede område, og at der ikke må opstilles camping- og beboelsesvogne. 2 nærmere fastlagte områder er dog tilladt anvendt til campingformål, herunder et areal af Deres ejendom, hvor den hidtil stedfundne campingvirksomhed blev tilladt videreført på areal af matr.nr. 3 b og 3 d, Hem.

I december 1982 er der til fredningsnævnet indgivet ansøgning om, at det tillades Jehovas Vidner midlertidigt, d.v.s. i tiden fra 15. juli - 27. juli 1983, at benytte et nærmere angivet areal af matr.nr. 3 c, Hem, til campering.

Det er oplyst, at antallet af campister ved spidsbelastning i dagene den 21. - 24. juli 1983 vil kunne komme op på ca. 2.000 personer, svarende til 600 enheder. Jehovas Vidner har tilbudt i forbindelse med lejrpladsens klargøring at beskære lyngen, som i vidt omfang er vissen.

Det delvis lyngbevoksede areal ligger mellem den eksisterende campingplads og den offentlige vej i fredningens sydgrænse. Der er ikke i forbindelse med overfredningsnævnets behandling af sagen om fredning af Mossøs omgivelser oplyst at være naturvidenskabelige interesser knyttet til det pågældende areal.

Vejle amtsråds forvaltning for teknik og miljø har gjort op-

mærksom på, at tilladelse til det ansøgte kræver dispensation fra fredningskendelsens bestemmelser, og Brædstrup kommune har anbefalet, at sådan dispensation meddeles. Danmarks Naturfredningsforening har i sin ankeskrivelse udtrykt betænkelighed herved, idet foreningen har henvist til, at en tilladelse vil kunne skabe et uheldigt præcedens for andre højt klassificerede fredede områder.

Overfredningsnævnet skal udtale:

Den af fredningsnævnet enstemmigt meddelte dispensation findes efter omstændighederne at burde tiltrædes. Det er dog et vilkår for dispensationen, at der i forbindelse med lejrens afvikling sker en fuldstændig retablering af arealet.

I sagens behandling har deltaget 9 af overfredningsnævnets medlemmer. Overfredningsnævnets afgørelse er truffet med 6 stemmer mod 3. Mindretallet har fundet, at der ikke bør dispenseres fra denne fredning til et arrangement som det ansøgte.

P. o. v.

J. Fisker
eksp.sekr.

REG. NR. 5386

OVERFREDNINGSNÆVNET

Amaliegade 7 jf/ic
1256 København K
Telefon [redacted]
01-13 36 38

Dato: 22. april 1983

J. nr.: 2142/73-3/83

Jens Arne Nielsen
Horndrupvej 44
Tåning
8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Århus amts vestlige fredningskreds har den 16. marts 1983 forelagt overfredningsnævnet en sag om byggeri på Deres ejendom matr.nr. 17 d, Vrold, som er omfattet af overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø.

Sagen omfatter 3 allerede foretagne byggerier, hvortil der ikke er meddelt tilladelse:

1 bådehus på ca. 15 m^2 opført i en afstand af ca. 4 m fra Mossø, 1 havestue på ca. 33 m^2 ud mod søen i en afstand af ca. 16 m og 1 udhus på ca. 6 m^2, som er opført på den side af det eksisterende hus, som vender bort fra Mossø.

Der har i fredningsnævnet været enighed om, at bådehuset bør fjernes, medens udhuset kan bibeholdes. Vedrørende havestuen har et medlem fundet, at den kan bibeholdes i sin helhed, medens 2 medlemmer har stemt for, at kun trækonstruktionen under vinduerne bibeholdes. Da der således ikke har været enighed om sagens afgørelse, har fredningsnævnet i medfør af overfredningsnævnets cirkulæreskrivelse af 15. december 1978 måttet overlade til overfredningsnævnet at træffe afgørelse efter naturfredningslovens § 34.

Af overfredningsnævnets kendelse fremgår bl.a., at de arealer, der er omfattet af Mossø-fredningen, skal bevares i deres nuværende tilstand, og at der bortset fra visse byggerier til landbrugsformål - ikke må ske bebyggelse på det fredede område. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Dog kan der på hver ejendom etableres en mindre bådebro (ca. 50 cm bred og 30 cm over daglig vandstand). Om- og tilbygning af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse må kun finde sted efter fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Af akterne fremgår, at sagen er startet i medfør af zoneloven, og at Skanderborg kommune ikke har villet modsætte sig tilladelse til de 3 foretagne byggerier. Amtsarkitektkontoret har i spørgsmålet om havestuen og udhuset ladet sin afgørelse bero på, hvilken afgørelse fredningsmyndighederne træffer, medens en bibeholdelse af bådhuset ikke har kunnet anbefales.

Til brug ved amtsarkitektkontorets bedømmelse af sagen har amtsfredningsinspektoratet bl.a. udtalt, at der tidligere er givet tilladelse til mindre tilbygninger, som ikke medfører væsentlige ændringer af forholdene. Derimod er der ikke i det omhandlede område blevet tilladt byggeri nærmere søen end allerede eksisterende byggeri. Amtsfredningsinspektoratet har herefter ikke kunnet anbefale bibeholdelse af havestuen og bådhuset, hvorimod inspektoratet ikke har villet modsætte sig, at udhuset bort fra Mossø bevares.

Overfredningsnævnet skal udtale:

Både ud fra en konkret bedømmelse og af hensyn til eventuelle konsekvenser må overfredningsnævnet i overensstemmelse med fredningsnævnets flertal modsætte sig en bevarelse af bådhuset og havestuen bortset fra trækonstruktionen under vinduerne. Derimod kan udhuset på den modsatte side af det eksisterende hus tillades bibeholdt.

De konstruktioner, som overfredningsnævnet ikke har kunnet tillade bibeholdt, skal fjernes senest den 1. august 1983.

I sagens behandling har deltaget 9 af overfredningsnævnets medlemmer. Afgørelsen er truffet enstemmigt.

P. o. v.

J. Fisker
eksp.sekr.

REG. NR. 5386

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C. DEN 22. april 1983.

SAG NR. 34/1983

Nævnet har d.d. skrevet således til ingeniør Poul Helbo, Blåmejsevej 29, 8210 Århus V:

"I skrivelse af 12. marts 1983 til amtsfredningskontoret har De for H.H.Dyrendom ansøgt om tilladelse til opførelse af et ca. 12 m^2 stort træhus på ejendommen matr.nr. 3ai Emborg, Ry, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10.maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Endvidere har De rejst spørgsmål om anvendelsesmulighederne på ejendommen i relation til fredningsbestemmelserne.

Amtsfredningskontoret har med skrivelse af 17.marts 1983 fremsendt sagen til fredningsnævnet, som den 11.april 1983 har besigtiget ejendommen.

Nævnet finder under hensyn til de fastsatte fredningsbestemmelser ikke at kunne imødekomme ansøgningen om opførelse af et mindre træhus på ejendommen. Nævnet finder heller ikke at kunne imødekomme et forslag - som rejst under besigtigelsen - om tilplantning af grunden, da dette vil medføre en væsentlig forringelse af udsigten fra kommunevejen ud over Gudensø."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Modtaget i fredningsstyrelsen

25 APR. 1983

Fredningsstyrelsen.

Miljøministeriet
J. nr. F. 1983/12-40

Bil.

REG. NR. 5386

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C. DEN 17. maj 1983.

SAG NR. 2o/1983

Nævnet har d.d., skrevet således til Risskov Tegnestue ApS., Stenkløvervej 3, 824o Risskov:

"I et hertil indsendt andragende har De for H.Jepsen, Risskov, anmodet om tilladelse til at genopføre et nedbrændt sommerhus på ejendommen matr.nr. 16x Vrold, Skanderborg jorder, beliggende Vædebrovej 3, Vrold, uanset at ejendommen er omfattet af søbeskyttelseslinjen og af Overfredningsnævnets kendelse af lo.maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

I den anledning meddeler fredningsnævnet herved i medfør af naturfredningslovens § 34 og § 47a den ansøgte tilladelse på betingelse af, at huset opføres i overensstemmelse med tegningerne dateret 26. og 27. april 1983 og den hertil indsendte beliggenhedsplan."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Modtaget i fredningsstyrelsen

Fredningsstyrelsen. 16 MAJ 1983

365-09

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
. TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C

REG. NR. 5386

SAG NR. 11/1984

14.marts 1984.

Nævnet har d.d. skrevet således til arkitekt Jørgen K. Schmidt, Marselis Boulevard 34, 8ooo Århus C:

"I november 1983 har De for P. og S.Sonne Frederiksen overfor Århus amtskommune ansøgt om tilladelse til at opføre en tilbygning til det bestående sommerhus på ejendommen matr.nr. 2k og 2l Boes by, Dover, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af lo.maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Århus amtskommune har i skrivelse af 1.marts 1984 tilkendegivet, at amtsrådet vil være indstillet på at give en zonetilladelse i overensstemmelse med den afgørelse, fredningsnævnet træffer med baggrund i fredningskendelsen.

Nævnet har den 5.marts 1984 besigtiget ejendommen og har efterfølgende modtaget en ændret beliggenhedsplan.

Under besigtigelsesforretningen erklærede ejeren, at han, såfremt der kan opnås tilladelse til opførelse af tilbygningen, vil frafalde den i Overfredningsnævnets kendelse indeholdte tilladelse til opførelse af en hestestald.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. ovennævnte kendelse, meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning og placeres som vist på den d. 6.marts 1984 fremsendte beliggenhedsplan. I overensstemmelse med ejerens erklæring kan der ikke senere forventes meddelt tilladelse til opførelse af en hestestald."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Fredningsstyrelsen.

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
• TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C. DEN 21.marts 1984.

SAG NR. 66/1983

REG. NR. 5386

Fredningsnævnet har d.d. skrevet således til Ry kommune, 8680 Ry:

"I skrivelse af 16.maj 1983 har kommunen for Grundejerforeningen Odderholm ansøgt om tilladelse til etablering af en oplagsplads og ophalerplads samt en bådebro på matr.nr. 4cu Emborg by, Gl. Ry, der er fællesareal, og som er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Sagen har af fredningsnævnet været forelagt for Århus amtskommune, der har udtalt, at man intet har at indvende imod det ansøgte.

Ejendommen er besigtiget af nævnet den 19.marts 1984.

Nævnet skal herefter for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. ovennævnte kendelse, og naturfredningslovens § 47a meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at der omkring oplagspladsen etableres en slørende beplantning, alt som vist på den fremsendte skitse. "

Mogens Beier.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Modtaget i fredningsstyrelsen
22 MAR. 1984

Fredningsstyrelsen.

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C. DEN

REG. NR. 5386

16. maj 1984.

SAG NR. 59/1984

Nævnet har d.d. skrevet således til Skarridsø Huse, Solbakken 31, 8450 Hammel:

"I skrivelse af 6. maj 1984 har De for Anders Chr. Svortrup ansøgt om tilladelse til at opføre et sommerhus på ejendommen matr.nr. 4ar Emborg by, Ry, beliggende Klosterfælled 17, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

I den anledning skal nævnet herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. forannævnte kendelse, meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplan."

Mogens Beier.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

17 MAJ 1984

Fredningsstyrelsen.

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

Kopi til fredningsregisteret.
9.kt.10.8.84
Per Hansen

8000 ÅRHUS C. DEN 9. august 1984.

SAG NR. 100/84

REG. NR. 5386

Nævnet har d.d. skrevet således til Skanderborg kommune:

"

I skrivelse af 31.juli 1984 har kommunen for Jens Arne Nielsen ansøgt om tilladelse til at opføre en terrasse/udestue ved sydgavlen til det bestående hus på ejendommen matr.nr. 17d Vrold, beliggende Vædebrovej 35, Skanderborg, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. forannævnte kendelse, og naturfredningslovens § 47a meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan."

Mogens Beier.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Fredningsstyrelsen.

Modtaget i fredningsstyrelsen
10 AUG. 1984

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

Kopi til reg.

REG. NR. 5386

8000 ÅRHUS C. DEN 23. oktober 1984.

SAG NR. 128/84

Nævnet har d.d. skrevet således til Skanderborg kommune, 8660 Skanderborg:

"I skrivelse af 2.oktober 1984, j.nr. 84548, har kommunen for Thue Bentzen, Viby, ansøgt om tilladelse til opførelse af en 23 m^2 stor tilbygning til det eksisterende sommerhus på ejendommen matr.nr. 16f Vrold, beliggende Vædebrovej 27, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10.maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

I den anledning meddeler nævnet herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Modtaget i fredningsstyrelsen

24 OKT. 1984

Fredningsstyrelsen.

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

REG.NR. 5386

8000 ÅRHUS C. DEN 26. oktober 1984.

SAG NR. 45/1984

Nævnet har d.d. skrevet således til Bent O.Svendsen, Fuglsøgaard, Ryvej 18, Sdr. Vissing, 874o Brædstrup:

"I skrivelse af 8. maj 1984 til amtsfredningskontoret har De ansøgt om tilladelse til at tilplante et areal med fyr på Deres ejendom matr.nr. 27e Gl. Ry, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af lo.maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Amtsfredningskontoret har videresendt sagen til fredningsnævnet, og Fredningsstyrelsen har den 26. juli 1984 afgivet en udtalelse i relation til beskyttelseszonen omkring en gravhøj på matr.nr. 4od Gl. Ry, idet en del af det areal, som ønskes tilplantet, tillige er beliggende inden for denne beskyttelseszone. Arealet, der ønskes tilplantet, er beliggende op til skovarealer og vist med vandret skravering på et udsnit af et luftfotografi.

Nævnet har den 22.oktober 1984 besigtiget Deres ejendom.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, og naturfredningslovens § 53 meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at der etableres et lo meter bredt bælte af løvtræer mod syd."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Fredningsstyrelsen.

Modtaget i Fredningsstyrelsen

Ju 365-29

OVERFREDNINGSNÆVNET

REG. NR. 5386

Amaliegade 7 amr/ic
1256 København K
Telefon [redacted]
01-13 36 38

Jens Thorup
Skolegade 31
5450 Otterup

Dato: 29. oktober 1984

J. nr.: 2142/72-2/84

Vedr. et bolværk på matr.nr. 4 ah, Emborg By, Gl. Rye.

Fredningsnævnet for Århus amts vestlige fredningskreds pålagde ved en afgørelse af 14. juni 1984 ejerne af ovennævnte ejendom at fjerne et bolværk ud mod Gudenåen inden den 1. juli 1984. Fredningsnævnets afgørelse er truffet under henvisning til, at bolværket er i strid med kendelsen om fredning af Mossø med omgivelser.

Denne afgørelse har De på ejernes vegne påklaget til overfredningsnævnet. Til støtte for klagen har De anført, at der er tale om et lille beskedent bølgeværn, der er opsat på en ca. 10 m lang strækning. Bølgeværnet er opført i niveau med terrænet ca. 15 cm over vandspejlet, og når græsset igen er groet op og træerne sprunget ud, vil bølgeværnet helt falde ind i den øvrige natur. Bølgeværnet er opført, fordi brinken med træer var ved at forsvinde ud i Gudenåen. Efter Deres opfattelse skyldes nedbrydningen af brinken hovedsagelig den store og hurtige motorbådssejlads, der er på den pågældende strækning af Gudenåen.

Under overfredningsnævnets behandling af sagen har Århus amtskommune, amtsfredningskontoret, oplyst, at der er kørt sand til bredarealet på ejendommen i forbindelse med etableringen af bolværket, at der ikke er konstateret nedbrydning af brinken på de tilgrænsende ejendomme, og at der er hastighedsbegrænsning for sejlads på åen. Efter amtsfredningskontorets vurdering skyldes nedbrydningen af brinken og vegetationen derfor ikke motorbådssejlads, men optrækning af mange kanoer i forbindelse med teltslagning o.lign. på ejendommen. Amtsfredningskontoret finder ikke bolværket skæmmende i området, men kan på grund af afsmittende virkning ikke anbefale en efterfølgende tilladelse.

Det er endvidere oplyst, at fredningsnævnet den 18. juli 1984 har godkendt en beplantningsplan for ejendommen. Fredningsnævnet har samtidig forudsat, at teltning og campering, der er i strid med fredningskendelsen, ophører.

Miljøministeriet J. nr. F.
29 OKT. 1984 07105-3

I sagens behandling har deltaget 9 af overfredningsnævnets medlemmer.

Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Efter bestemmelserne i overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 vedrørende fredning af Mossø med omgivelser må der ikke foretages ændringer af nogen art af vandløbenes areal og tilstand eller ændring i terrænet eller terrænformerne.

Uanset at bolværket efter det oplyste ikke kan antages at virke skæmmende i området, finder overfredningsnævnet ikke, at der i medfør af naturfredningslovens § 34 bør dispenseres fra fredningsbestemmelserne til det allerede udførte bolværk af hensyn til de mulige videre konsekvenser af en sådan dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse må herefter stadfæstes. Fristen til fjernelse af bolværket fastsættes til den 1. januar 1985.

Med venlig hilsen

Anne-Marie Rasmussen

Anne-Marie Rasmussen

fm.

Kopi til fr. reg.

REG. NR. 5386

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C. DEN 4.december 1984.

SAG NR. 160/84

Nævnet har d.d. skrevet således til Århus kommunale skolevæsen, Frederiksgade 79, 8loo Århus C:

"I skrivelse af 21.september 1984 har skolevæsenet ansøgt amtsfredningskontoret om tilladelse til opstilling af en ca. 3o m lang rør- og flydebro i Mossø ud for ejendommen matr.nr. 31 Alken by, Dover "Dakbjerghytten". Det er oplyst, at broen etableres i april og nedtages i november måned.

Amtsfredningskontoret har ved skrivelse af 19.november 1984 fremsendt sagen til nævnet.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, meddele tilladelse til det ansøgte."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

...gen i fredningsstyrelsen
- 5 DEC. 1984

Fredningsstyrelsen.

F1303/12-40

lvs.

REG. NR. 5386

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C. DEN 21.december 1984.

SAG NR. 161/84

Nævnet har d.d. skrevet således til Skanderborg kommune, 8660 Skanderborg:

"I skrivelse af 21.november 1984 har kommunen for Jan Hansen ansøgt om tilladelse til at opføre en tilbygning til den eksisterende beboelse på ejendommen matr.nr. 1r Justenborg, beliggende Vædebrovej 4, Skanderborg, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10.maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

I den anledning skal nævnet herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplan."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Fredningsstyrelsen.

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05386.00

Dispensationer i perioden: 26-06-1985 til 21-09-1987

REG. NR. 5386

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

til fredningsregisteret
til orientering 5/7-85
RK

8000 ÅRHUS C. DEN 26. juni 1985.

SAG NR. 54/1985

Nævnet har d.d. skrevet således til Ry kommune, 8680 Ry:

"

I skrivelse af 31. maj 1985, j.nr. 24-1-5830, har kommunen for Court Nielsen ansøgt om tilladelse til at opføre en tilbygning til det eksisterende sommerhus på ejendommen matr.nr. 4æø Emborg by, Gl. Rye, beliggende Klosterfælled 25, Gl. Rye, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Modtaget i fredningsstyrelsen
27 JUNI 1985

Fredningsstyrelsen.

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

REG. NR. 5386 Reg.

T

8000 ÅRHUS C. DEN 16. juli 1985.

Til fredningsregisteret
til orientering 12/7-85 fsN

SAG NR. 5/1985

Nævnet har d.d. skrevet således til gårdejer Johannes S. Jokumsen, Emborg Østergård, Emborgvej 53, 8660 Skanderborg:

"I skrivelse af 31.januar 1985 meddelte amtsfredningskontoret, at man havde konstateret, at De på Deres ejendom matr.nr. 1a Emborg i strid med Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser har etableret en dam samt foretaget sikring af søbredden ved Mossø ud for ejendommen.

Den 14.februar 1985 fremsendte De en redegørelse til amtsfredningskontoret, hvoraf fremgår, at De ikke har haft til hensigt at etablere nogen dam, men anvendt det opgravede materiale til sikring af søbredden ved Mossø.

Den 24. maj har amtsfredningskontoret fremsendt sagen til fredningsnævnet, og den 8.juli 1985 har nævnet foretaget besigtigelse af Deres ejendom.

I overensstemmelse med amtsfredningskontorets indstilling, hvorefter en opfyldning af dammen formentlig vil skade mere, end den vil gavne, skal nævnet undtagelsesvis godkende den etablerede dam på vilkår, at der ikke foretages yderligere opgravning og oprensning i området, dog at der foretages udjævning af den del af dammens bredder, der ikke er træ- eller buskbevoksede, at dammen herefter får lov til at passe sig selv, samt at der ikke foretages udsætning, opdræt og fodring af ænder i eller omkring dammen.

Vedrørende den foretagne sikring af søbredden ved Mossø finder nævnet ikke, at der bør foretages yderligere sikring, men efter omstændighederne kan nævnet acceptere de allerede udførte arbejder."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Fredningsstyrelsen.

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

REG. NR. 5386

8000 ÅRHUS C. DEN 9. september 1985.

SAG NR. 95/1985

Til fredningsregisteret
til orientering 26/9-85 mk

Nævnet har d.d. skrevet således til Skanderborg kommune, 8660 Skanderborg:

"I skrivelse af 14. august 1985 har kommunen for Ole Thorpstrup Nielsen ansøgt om tilladelse til opførelse af en tilbygning til det eksisterende sommerhus på ejendommen matr. nr. 16l Vrold, beliggende Vædebrovej 13 B, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

I den anledning meddeler nævnet herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. forannævnte kendelse, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Fredningsstyrelsen.

16 SEP.

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C. DEN 11.marts 1986.

REG. NR. 5386

SAG NR. 14/1986

Til fredningsregisteret
til orientering
Mkl. 12/3-86

Modtaget i Fredningsstyrelsen
12 MAR. 1986

Nævnet har d.d. skrevet således til Skanderborg kommune, 8660 Skanderborg:

"I skrivelse af 6.februar 1986 har kommunen for Jens Arne Nielsen ansøgt om tilladelse til opførelse af garage med udhus til erstatning for et tidligere på ejendommen matr.nr. 17d Vrold, beliggende Vædebrovej 35 A, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10.maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

I den anledning meddeler nævnet herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan."

Mogens Beier.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Fredningsstyrelsen.

Ju 365-29

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

Kopi til fredningsregisteret
16.4.1986
P. Hamm.

REG.NR. 5386

8000 ÅRHUS C. DEN 15. april 1986.

SAG NR. 35/1986

Nævnet har d.d. skrevet således til lektor Frede B. Johannesen, Ilsøvej 8, Javngyde, 8680 Ry:

"

I skrivelse af 24. marts 1986 har De ansøgt om tilladelse til at opføre et nyt redskabsskur til erstatning for et bestående, der vil blive nedrevet, på ejendommen matr.nr. 3v Emborg, beliggende Emborgvej 45, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, og § 47a meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Fredningsstyrelsen.

Modtaget Fredningsstyrelsen
15 APR. 1986

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

REG. NR. 5386

8000 ÅRHUS C. DEN 16. juni 1986.

SAG NR. 38/1986

Modtaget i fredningsstyrelsen
17 JUNI 1986

Til fredningsregisteret
til orientering 20/6-86 HM

Nævnet har d.d. skrevet således til Gunni Rasmussen, Engvej 3, 8680 Ry:

"

I skrivelse af 14.februar 1986 har De ansøgt om tilladelse til at tilplante et areal op mod et skovbryn på Deres ejendom matr.nr. 27d Ry, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet har foretaget besigtigelse den 28. april 1986, hvor De nærmere påviste det areal, der ønskes tilplantet.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, meddele tilladelse til tilplantning af det på vedhæftede kort skraverede areal med lav buskbevoksning og løvtræer (eg). "

Grathe.

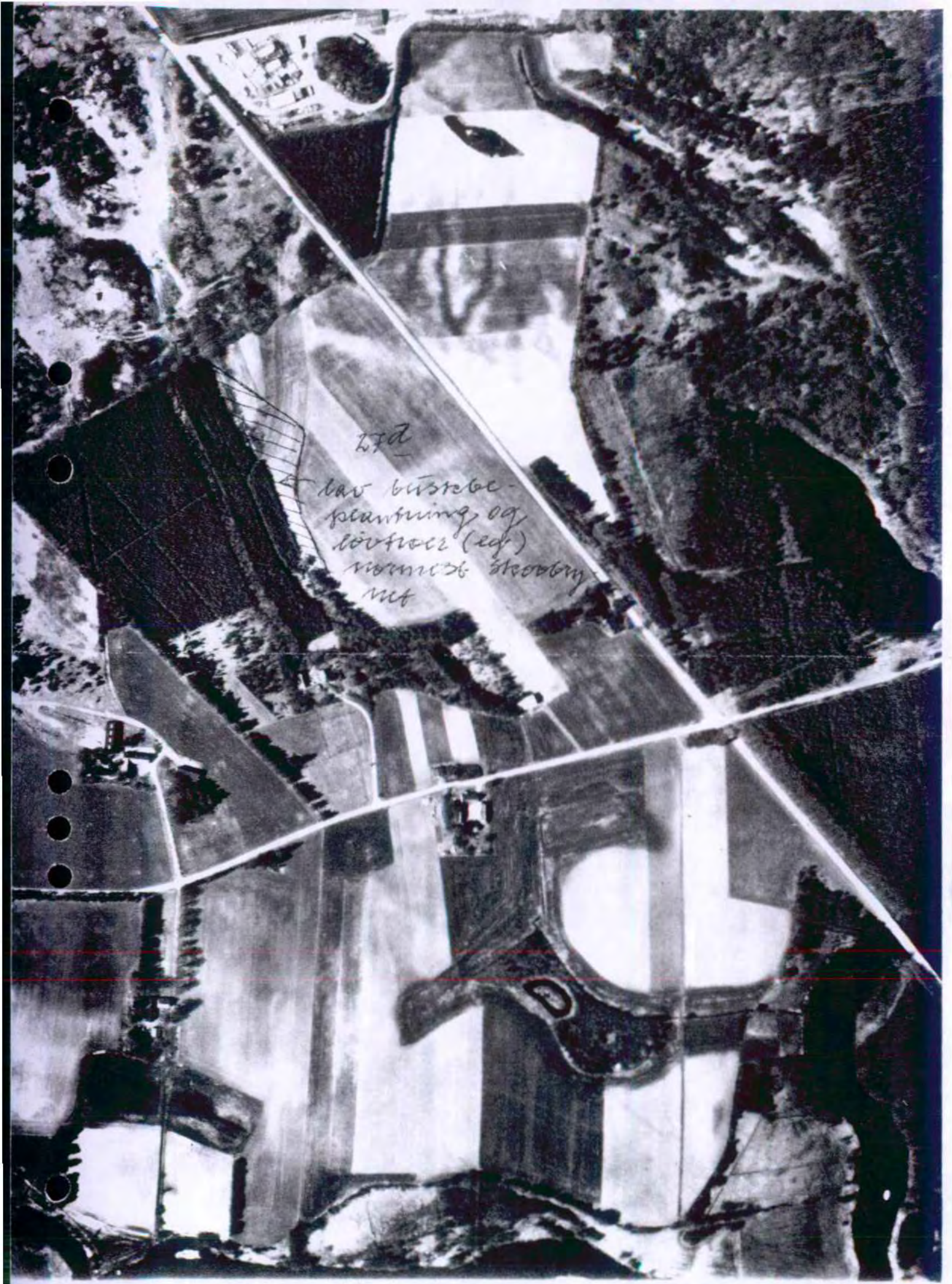
Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Fredningsstyrelsen.

Bilag til fredningsnævnets skrivelse af 16. juni 1986.

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

REG. NR. 5386

8000 ÅRHUS C. DEN 16. juni 1986.

Modtaget i fredningsstyrelsen SAG NR. 124/1985

17 JUNI 1986

Til fredningsregisteret
til orientering 23/6-86 RK

Nævnet har d.d. skrevet således til Virsidan ApS., c/o advokat Steen Christensen, Østergade 11, 8600 Silkeborg:

"I skrivelse af 4. april 1986 har Århus amtskommunes udvalg for teknik og miljø henledt nævnets opmærksomhed på en anlagt mole ved Lindholm Hoved på ejendommen matr.nr. 2k Emborg by, Gl. Rye, tilhørende Virsidan ApS., hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Udvalget har anbefalet, at fredningsnævnet forlanger molen fjernet, og at der i stedet meddeles tilladelse til etablering af en bådebro på 6 m i længden og 1 m i bredden.

Nævnet har den 28. april 1986 foretaget besigtigelse af ejendommen. Det konstateredes, at den omhandlede mole har en længde af 6-8 meter.

Nævnet vedtog i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, at meddele tilladelse til bevarelse af molen i den nuværende tilstand. Endvidere meddeler nævnet tilladelse til etablering af en bådebro på 2 m i længden og 1 m i bredden ud for den omhandlede mole.

For så vidt angår den foretagne tilplantning på en del af ejendommen vil nævnet efter yderligere undersøgelser vende tilbage til dette spørgsmål."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Fredningsstyrelsen

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C. DEN 31. juli 1986.

SAG NR. 83/86 **REG. NR.** 5386

Til fredningsregisteret
til orientering 12/8. 86 [illegible]

Fredningsnævnet har d.d. skrevet således til Skanderborg kommune, 866o Skanderborg:

" **I skrivelse af lo. juni 1986 (byggesag nr. 862oo) har kommunen for gårdejer Holger Binnerup ansøgt om tilladelse til at opføre et maskinhus på ejendommen matr.nr. lp og lz Justenborg, der er omfattet af Mossøfredningen.**

I den anledning meddeler fredningsnævnet herved i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, tilladelse til det ansøgte på betingelse af, at maskinhuset placeres 12 meter længere mod vest end angivet på den indsendte plantegning, at den eksisterende "staklade" øst for den påtænkte nybygning nedrives, og at maskinhuset opføres i overensstemmelse med den indsendte tegning. "

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Fredningsstyrelsen.

Modtaget Fredningsstyrelsen
[illegible] AUG. 1986

J. nr. F 1302-11

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

Kopi til fredningsregisteret.
14.11.1986
Per Hansen.

8000 ÅRHUS C. DEN 13.november 1986.

SAG NR. 142/86

REG. NR. 5386

Nævnet har d.d. skrevet således til advokat T.Kelstrup, Adelgade 46, 8660 Skanderborg:

"I skrivelse af 23.oktober 1986 har De for Peehr Ørnfeldt Svensson ansøgt om tilladelse til at opføre en ny bygning på op til 250 m^2 på ejendommen matr.nr. 1m Justenborg, Skanderborg jorder, beliggende Vroldvej 174, Skanderborg, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Det er over for nævnet oplyst, at der på ejendommen er et stuehus på 72 m^2 bebygget areal med uudnyttet tagetage samt en staldbygning på 56 m^2.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, meddele tilladelse til, at der til erstatning for det nuværende stuehus opføres en bygning, der er noget større end det eksisterende, i tilslutning til de nuværende bygninger. Endelig stillingtagen må afvente forelæggelse af tegninger med beliggenhedsplan."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Fredningsstyrelsen.

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

Kopi til fredningsregistret
4.12.1986
Per Hommy.

REG. NR. 5386

8000 ÅRHUS C. DEN 3. december 1986.

SAG NR. 156/86

Nævnet har d.d. skrevet således til arkitektfirmaet Friis & Moltke, Vesterbrogade 32, 8ooo Århus C:

"I Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser er det bl.a. bestemt, at en øst-vest gående sti over ejendommen matr.nr. 3a m.fl. Boes ("Boes Søgård") skal være åben for offentlighedens ikke-motoriserede færdsel. Stiføringen er angivet på det til kendelsen hørende kort.

I skrivelse af 2o. oktober 1986 (sag nr. 86/76) har firmaet for ejendommens ejer, gårdejer A.Florin, ansøgt om tilladelse til at forlægge stien mod syd som vist på et vedlagt luftfoto.

I den anledning meddeler fredningsnævnet herved i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. ovennævnte kendelse, den ansøgte tilladelse på betingelse af, at forlægningen sker uden udgift for det offentlige. "

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Fredningsstyrelsen.

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

Kopi til fredningsregistret 4.12.1986 Pl Hansen.

REG. NR. 5386

8000 ÅRHUS C. DEN 3. december 1986.

SAG NR. 154/86

Nævnet har d.d. skrevet således til Århus amtskommune, Miljøkontoret, Lyseng Alle 1, 827o Højbjerg:

" I skrivelse af 6.november 1986 (j.nr.8-77-23-1-737-1-86) har miljøkontoret for gårdejer A.Florin ansøgt om tilladelse til at etablere 3 markvandingsboringer på "Boes Søgård", matr.nr. 3a m.fl. Boes by, Dover.

Den pågældende ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø.

Det fremgår af sagen, at der over boringerne vil blive etableret en tørbrønd med overkant o,3 meter over terræn.

I den anledning meddeler fredningsnævnet herved i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. den ovennævnte kendelse, for sit vedkommende den ansøgte tilladelse på betingelse af, at boringerne placeres som vist på det hertil indsendte kort, og at terrænet retableres fuldstændigt efter nedgravningen af de med boringerne forbundne rørledninger. "

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Fredningsstyrelsen.

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS
RETTEN I HORSENS 3. AFD.
8700 HORSENS
TLF. (05) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

5386

REG. NR. HORSENS, DEN 16. januar 1987.

Til fredningsregisteret
til orientering 26/1-87 SW,

FA. NR. 70/1986.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 13, 1256 København K) af bl.a. den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Det tilføjes, at nævnets tilladelse ikke fritager for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder, og at forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.

Ifølge naturfredningslovens § 64 a bortfalder en tilladelse, der er meddelt af fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet i henhold til kap. VI eller § 53, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse. Dette gælder også andre tilladelser samt dispensationer, der er meddelt efter denne lov eller udstedt i henhold til loven, en fredningskendelse eller en fredningsbestemmelse.

E. og J. Roed
Maskedal 3
Dørup
8660 Skanderborg.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
19 JAN. 1987

Ang. skovbyggelinie og Overfredningsnævnets kendelse af 10/5 1977 om fredning af Mossø m.v.

Med skr. af 11/11 1986 har De til fredningsnævnets udtalelse fremsendt ansøgning om tilladelse til opførelse af et maskinhus på landbrugsejd. matr. nr. 14d m.fl. Dørup by, Voerladegård.

Sagen har været forelagt Vejle amtskommunes fredningsafd., som i en skr. af 11/12 1986 udtaler:

"Det ny maskinhus (81 m^2) ønskes opført som erstatning for et ældre nedslidt maskinhus (32m^2), der nedrives i forbindelse med byggeri. Maskinhuset opføres i tæt tilknytning til eksisterende bebyggelse og på samme sted som det gamle maskinhus.

Ejendommen er omfattet af naturfredningslovens skovbyggelinie og tillige af bestemmelserne i Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Ejendommen ligger i landzone. Efter regionplanen for Vejle amt ligger ejendommen i særligt naturområde.

Der er tale om et ret beskedent maskinhus og med en største højde på 6 m. Det ansøgte ses ikke at være i modstrid med fredningskendelsens bestemmelser, jfr. side 7 og der ses ikke herfra at være fredningsmæssige betænkeligheder ved det ansøgte."

De berørte skovejere har ikke rejst indvendinger.

Fredningsnævnet tillader herved for sit vedkommende enstemmigt det ansøgte.

J. Bruun.

Miljøministeriet
J. nr. F. 1302-11 SW. Bil.

Fremsendes til underretning.

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

REG. NR. 5386

8000 ÅRHUS C. DEN 5. marts 1987.

SAG NR. 4/1987

Modtaget
Skov- og Naturstyrelsen

Til fredningsregisteret
til orientering 17/3-87

Nævnet har d.d. skrevet således til Møllebæk Huse, Kattrupvej 4, 8751 Gedved:

"I skrivelse af 14. januar 1987 har De for E.Hartmann-Hansen ansøgt om tilladelse til opførelse af et sommerhus til erstatning for det bestående på ejendommen matr.nr. 16u Vrold, beliggende Vædebrovej 25, Skanderborg, idet ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Der er foretaget besigtigelse den 2.marts 1987.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, og § 47a meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan, og yderligere på vilkår, at beplantningen i skellet mod vest delvis fornyes med rødel. "

Mogens Beier.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

Ju 365-29
Ju 365-29

J. nr. F. 1302-11 SN.

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

REG. NR. 5386

8000 ÅRHUS C. DEN 27. marts 1987.

SAG NR. 41/1987

Skov- og Naturstyrelsen

Til fredningsregisteret
til orientering 2/4-87

Nævnet har d.d. skrevet således til gårdejer Mette Seiring:

" De har overfor miljøkontoret ved amtskommunen ansøgt om tilladelse til etablering af en markvandingsboring på matr. nr. 3 y Emborg, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. forannævnte kendelse meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at boringen placeres som vist på det fremsendte kort. "

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

J.nr. F. 1302-11 SN.

Skov- og naturstyrelsen.

Kopi til fredningsregistret
3.6.1987
Per Hansen

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

REG. NR. 5386

8000 ÅRHUS C, DEN 2. juni 1987.

SAG NR. 63/1987

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 3 JUNI 1987

Nævnet har d.d. skrevet således til Ry kommune,

8680 Ry:

"I skrivelse af 6. maj 1987 har kommunen for ejeren af ejendommen matr.nr. 15i m.fl. Gl. Rye, beliggende Engvej 5 A, Gl. Rye, ansøgt om tilladelse til opførelse af en tilbygning på ca. 35 m^2 ved den eksisterende bebyggelse. Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. ovennævnte kendelse, meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

REG. NR. 5386

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C. DEN 3.uni 1987.

SAG NR. 49/1987

Nævnet har d.d. skrevet således til Ry kommune, 8680 Ry:

"

I skrivelse af 2. april 1987 har kommunen for A. og L.Laursen ansøgt om tilladelse til nedrivning af et udhus og genopførelse af et nyt udhus, der agtes indrettet til beboelse på ejendommen matr.nr. 4g, 4o Emborg, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Det fremgår af sagen, at den nye bygning vil blive opført i samme stil som det bestående byggeri.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning.

Opmærksomheden henledes på, at det ansøgte tillige kræver godkendelse af Århus amt som zonemyndighed. "

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

J. nr. F. 1302-11 3N

Kopi til fredningsregisteret

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 9 JUNI 1987

8000 ÅRHUS C. DEN 4. juni 1987.

SAG NR. 157/86

REG. NR. 5386

Nævnet har d.d. skrevet således til Allan Florin, Teglbakken 11, 8270 Højbjerg:

" I skrivelse af 27. april 1987 har Århus amtskommune meddelt zonetilladelse til opførelse af et 200 m^2 stort stuehus til den bestående landbrugsejendom matr.nr. 1h m.fl. Boes by, Dover, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

De har derefter ansøgt fredningsnævnet om tilladelse til det påtænkte byggeri.

Nævnet har den 25. maj 1987 besigtiget ejendommen og skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. forannævnte kendelse, meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplan, samt at der i en afstand af 5-8 meter syd for huset etableres en slørende beplantning, der i udvokset stand skal have en højde af mindst 2 meter. Hegnet skal ud over husets længde strække sig mindst 3 meter mod øst fra en linje, der flugter med østgavlen. "

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

Ju 365-29

J. nr. 1302-12-12

Kopi til fredningsregistret.

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C. DEN 4. juni 1987.

SAG NR. 72/1987

REG. NR. 5386

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 9 JUNI 1987

Nævnet har d.d. skrevet således til Østjysk Elforsyning, Knudsmindevej loo, 83oo Odder:

" I skrivelse af 22. maj 1987 har amtsfredningskontoret fremsendt en fra Østjysk Elforsyning modtaget sag om kabellægning m.v. af en luftledning ved Emborg. Det fremgår af sagen bl.a., at der opsættes 2 transformerstationer indenfor Mossø-fredningen.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at transformerstationerne udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan. "

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

J. nr 1302-12-12

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

REG. NR. 5386

8000 ÅRHUS C. DEN 7. juli 1987.

SAG NR. 58/1987

Nævnet har d.d. skrevet således til Ulf H. Sørensen, Vestergade 19, 8660 Skanderborg:

" I skrivelse af 28. april 1987 har De ansøgt om tilladelse til at opføre et sommerhus på ejendommen matr. nr. 17c Vrold, beliggende Vædebrovej 35 B, Skanderborg. Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Sagen har været forelagt for amtsfredningskontoret, der ikke har kunnet anbefale det ansøgte, da dette er i strid med bestemmelserne i fredningskendelsen.

Nævnet har foretaget besigtigelse den 22. juni 1987 og finder under hensyn til konsekvenserne ikke at kunne meddele tilladelse til bebyggelse af parcellen. "

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Amaliegade 7, 1256 København K., af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

REG. NR. 5386 + andre

8000 ÅRHUS C. DEN 9. juli 1987.

SAG NR. 76/1987

Nævnet har d.d. skrevet således til arkitekt Jens Stensgaard, Adelgade 18, 8660 Skanderborg:

" I skrivelse af 13.november 1986 meddelte fredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. Overfredningsnævnets kendelse af 10.maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, tilladelse til, at der på ejendommen matr.nr. 1m Justenborg, Skanderborg jorder, beliggende Vroldvej 174, Skanderborg, til erstatning for det nuværende stuehus opføres en bygning, der er noget større end det eksisterende. I nævnets tilladelse var anført, at endelig stillingtagen måtte afvente forelæggelse af tegninger med beliggenhedsplan.

Med skrivelse af 8.maj 1987 har De for ejeren fremsendt et projekt for om- og tilbygning af ejendommen, og nævnet har den 22. juni foretaget besigtigelse.

Nævnet meddeler herved i medfør af naturfredningslovens § 34 tilladelse til opførelse af stuehuset med carport på betingelse af, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de indsendte tegninger med beliggenhedsplan.

Derimod finder nævnet ikke at kunne meddele tilladelse til opførelse af den planlagte erhvervsbygning, da den ikke skønnes at tjene rimelige landbrugsøkonomiske formål, jfr. pkt. B 2 i Overfredningsnævnets kendelse. "

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år

Skov- og Naturstyrelsen.

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

Modtaget:
Skov- og Naturstyrelsen
22 SEP. 1987

REG. NR. 05386.000

8000 ÅRHUS C. DEN 21.september 1987.

SAG NR. 97/1987

Nævnet har d.d. skrevet således til Ry kommune,

868o Ry:

"I skrivelse af 13.juli 1987 har kommunen for Frede Johannesen ansøgt om tilladelse til opførelse af en tilbygning til den eksisterende beboelsesbygning samt opførelse af en staldbygning til erstatning for en faldefærdig bygning på ejendommen matr.nr. 3v, 3x, 3æ Emborg by, Gl. Rye, beliggende Emborgvej 45, Emborg, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Den 14.september 1987 har nævnet foretaget besigtigelse af ejendommen.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplaner, samt at bevoksningen mellem beboelseshuset og søen bevares, således at tilbygningen ikke bliver synlig fra søen. I forhold til staldbygningen er det endvidere et vilkår, at bevoksningen mod vejen bibeholdes, således at bygningen ikke er synlig fra vejen."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 297o Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

J.nr. 1302-11

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

REG. NR. 09386.000

8000 ÅRHUS C. DEN 21.september 1987.

SAG NR. 111/87

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
22 SEP. 1987

Nævnet har d.d. skrevet således til Allan Florin, Teglbakken 11, 8270 Højbjerg:

"I skrivelse af 9.september 1987 har De ansøgt om tilladelse til opførelse af en garagebygning i tilslutning til det stuehus, som nævnet den 4. juni 1987 meddelte tilladelse til opførelse af på landbrugsejendommen matr.nr. 1h m.fl. Boes, Dover, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan."

Grathe.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

JJ9863-89

J.nr. 1302-11

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05386.00

Dispensationer i perioden: 16-03-1988 til 28-11-1989

OVERFREDNINGSNÆVNET

REG. NR. 5386

Slotsmarken 15 LH/bop
2970 Hørsholm
Telefon 02 76 57 18

Advokat T. Kelstrup
Adelgade 46
8660 Skanderborg

Den 16. marts 1988
J.nr. 2142/72-1/87

Deres j.nr. I 18.556.

Fredningsnævnet for Århus Amts Vestlige Fredningskreds har den 9. juli 1987 efter forudgående besigtigelse enstemmigt meddelt tilladelse til, at der til erstatning for det nuværende stuehus på ejendommen matr.nr. 1 m Justenborg, Skanderborg Jorder, opføres en bygning på 190 m^2 med carport og fuld kælder. Derimod har Fredningsnævnet ligeledes enstemmigt afslået at meddele dispensation til opførelse af en 120 m^2 stor erhvervsbygning. De har for ejendommens ejer, Peehr Ørnfeldt Svensson, påklaget Fredningsnævnets afgørelse til Overfredningsnævnet for så vidt angår det meddelte afslag.

Fredningsnævnets afgørelse er truffet i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Efter fredningskendelsen må de fredede arealer ikke bebygges yderligere, men fredningen er dog ikke til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger, når Fredningsnævnet på forhånd har godkendt byggearbejdet. Fredningsnævnet kan nægte godkendelse, bl.a. hvis det ønskede byggeri ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Af de foreliggende oplysninger fremgår, at den omhandlede ejendom er en 6 ha stor landbrugsejendom i den sydøstlige udkant af fredningsområdet. Det eksisterende stuehus med et beboelsesareal på 72 m^2 agtes anvendt til opbevaring af biodynamiske grøntsager, og det meste af den eksisterende stald på 196 m^2

agtes nedrevet og resten anvendt som lade og maskinhus. Et tidligere hønsehus/maskinhus på 80 m^2, der var angrebet af svamp, er revet ned. Den ønskede erhvervsbygning på 120 m^2 vil blive indrettet med et lokale til blomsterbinding samt 2 kontorer til brug for Deres klients virksomhed "Rationel Tagdækning Nord".

De har til støtte for Deres klage henvist til, at der er tale om en landbrugsejendom af en så ringe størrelse, at det vil være vanskeligt at opføre en erhvervsbygning med en rimelig landbrugsøkonomi. De har endvidere anført, at bygningen udelukkende skal bruges til kontorformål og derfor ikke vil fremkalde øget trafik i området. De har oplyst, at Deres klients ægtefælle skal forestå ejendommens drift (blomstertørring og dyrkning af biodynamiske grøntsager). De finder, at erhvervsbygningen og det planlagte nye stuehus vil indgå i en arkitektonisk helhed, og at denne virkning kun opnås, såfremt begge bygninger opføres.

Århus Amt har ikke kunnet anbefale, at der meddeles dispensation fra fredningen til opførelse af den ansøgte erhvervsbygning, og har under henvisning til ejendommens størrelse kun kunnet anbefale godkendelse af en mindre driftsbygning, som alene anvendes til landbrugsformål.

Overfredningsnævnet skal udtale:

Fredningskendelsens særlige bestemmelser om byggeri "til allerede bestående landbrug" er en undtagelse fra kendelsens generelle forbud mod nybyggeri i fredningsområdet og tilsigter at muliggøre, at de på fredningstidspunktet eksisterende landbrug i området fortsat kan drives landbrugsmæssigt.

Af hensyn til konsekvenserne findes det overvejende betænkeligt at tillade det ansøgte nybyggeri til formål, der ikke udelukkende vedrører ejendommens drift som landbrugsejendom.

Fredningsnævnets enstemmigt meddelte afslag stadfæstes derfor.

Opmærksomheden henledes i øvrigt på, at det strider mod fredningsbestemmelserne at foretage såning og nytilplantning med træer og buske uden for eksi-

sterende haver.

I sagens behandling har deltaget samtlige Overfredningsnævnets 11 medlemmer. Afgørelsen er enstemmig.

På Overfredningsnævnets vegne

Lis Henriksen

sekr.

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

REG. NR. 5386

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
14 JUL 1988

8000 ÅRHUS C. DEN 13. juli 1988.

SAG NR. 90/1988

Nævnet har d.d. skrevet således til Østjysk Elforsyning, Knudsminde 10, 8300 Odder:

"Den 29. juni 1988 har Århus amtskommune fremsendt en fra elforsyningen modtaget sag om tilladelse til nedgravning af højspændingskabel ved Mossø i Skanderborg kommune. Det er oplyst, at nedgravningen foretages i et areal, der er omfattet af Mossø-fredningen og naturfredningslovens søbeskyttelseslinje, og at der i forbindelse med nedgravningen etableres 2 transformerstationer.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, og i medfør af naturfredningslovens § 47a meddele tilladelse til det ansøgte."

Mogens Beier.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

Ju 365-29

1302-11

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS
RETTEN I HORSENS 3. AFD.
8700 HORSENS
Tlf. (05) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
18 JULI 1988

REG. NR. 05386.000

HORSENS, DEN 14. juli 1988

FA. NR. 26/1988

Mossø Camping
v/hr. Jens Bach-Mose Sloth
Hem Odde, Langkjær 17,
8660 Skanderborg.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 13, 1256 København K) af bl.a. den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Det tilføjes, at nævnets tilladelse ikke fritager for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder, og at forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.

Ifølge naturfredningslovens § 64 a bortfalder en tilladelse, der er meddelt af fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet i henhold til kap. VI eller § 53, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse. Dette gælder også andre tilladelser samt dispensationer, der er meddelt efter denne lov eller udstedt i henhold til loven, en fredningskendelse eller en fredningsbestemmelse.

Overfredningsnævnet ny adr.:
Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm

Ang. Opsætning af hegn på matr. nr. 3 b m.fl. Hem by, Voerladegaard, omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 vedr. fredning af Mossø m.v. og tildels af søbeskyttelseslinien.

Ved skrivelse af 18. april 1988 har De anmodet om fredningsnævnets udtalelse i ovennævnte anledning.

Sagen har været forelagt Vejle Amtskommunes fredningsafdeling, som i en skrivelse af 9. juni 1988 udtaler:

".....Den 21. april 1988 har Fredningsnævnet anmodet om en udtalelse vedrørende ansøgning om opsætning af hegn på ejendommen, matr. nr. 3 b m.fl., Hem by, Voerladegaard, "Mossø Camping".

Ejendommen er omfattet af fredningsbestemmelser i medfør af OFN's kendelse af 10. maj 1977 vedrørende fredning af Mossø med omgivelser. Ejendommen ligger i landzone. Efter regionplanen For Vejle amt ligger ejendommen i egentligt naturområde.

Opsætning af et hegn som ansøgt forudsætter Fredningsnævnets dispensation fra fredningsbestemmelserne. Ejendommens ny ejer, Jens Sloth, ønsker af hensyn til campingpladsens beboere ved opstilling af det ansøgte hegn at hindre den udbredte færdsel med biler og andre motoriserede køretøjer. Der har gennem årene desværre udviklet sig en generende kørsel mellem landevejen, campingpladsen og det offentligt tilgængelige strandareal nordvest for selve campingpladsen.

Hegnet er af typen Kibo eller Løgstrup, et jævnfør bilagte tilbud såkaldt strengbetonhegn i ca. 2 meters højde. Hegnet forsynes ved indkørsel med porte og dør.

Hegnet placeres, jævnfør vedlagte tegning, lige indenfor campingpladsens sydskel og d.v.s. synligt fra det syd for beliggende hedeareal mellem landevejen og campingpladsen.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
j.nr. F. 1302-11 Bil. IVS.

Hegnet er landskabeligt set uheldigt, men også fra en almen, rekreativ synsvinkel vil det være en stor fordel med mere ordnede forhold på Hem Odde. Trafikken med biler o.å. helt ned på strandarealet er meget uheldigt og kompromitterer i høj grad strandarealets værdi som offentligt tilgængeligt opholdsareal.

Vejen fra landevejen til campingpladsen, som vil blive spærret af det ansøgte hegn, har gennem mange år fungeret som adgangsvej til stranden for publikum. Denne adgang må efter amtskommunens opfattelse opretholdes uhindret for gående, i det mindste indtil der foreligger en anden, lige så bekvem løsning. Hegnet må derfor forsynes med en ulåst dør ved siden af hovedporten. Amtskommunen er imidlertid, efter drøftelse af dette forhold med Jens Sloth, opmærksom på, at Jens Sloth ikke har kunnet tiltræde en sådan løsning.

Amtskommunen vil derfor anbefale nævnet at afholde nævnsmøde på stedet, forud for en stillingtagen til det ansøgte.

Amtskommunen er endvidere af Jens Sloth blevet orienteret om, at han agter at opstille endnu et hegn i ejendommens nordøstligste del, jævnfør påtegning på vedlagte oversigtsplan, på tværs af en vej, også her med henblik på at hindre uønsket og generende bilkørsel. Endvidere agter Jens Sloth at etablere en hundegaard på et areal mellem den tidligere restaurantbygning og en øst herfor beliggende servicebygning, jævnfør oversigtsplan.

Disse to foranstaltninger forudsætter formentlig også nævnets dispensation, men amtskommunen vil efter omstændighederne ikke udtale sig imod de påtænkte foranstaltninger.

For så vidt angår hovedhegnet skal man efter omstændighederne heller ikke udtale sig imod det. Under henvisning til hegnets landskabeligt uheldige virkning bør nævnet dog kun meddele tilladelsen på vilkår af, at der efter nærmere aftale foretages en slørende beplantning syd for hegnet bestående af eg, hvidtjørn og f.eks. hunderose i 3-4 rækkers bredde. Jens Sloth har udtalt sig positivt overfor et sådant vilkår.

Det bemærkes i den forbindelse, at et vilkår af ovennævnte karakter i sig selv vil forudsætte nævnets dispensation, idet beplantning ifølge fredningskendelsen ikke må foretages udenfor eksisterende haver.

Endelig bør det være et vilkår for en tilladelse til opsætning af hegnet, at hegnet ikke hindrer publikums nuværende uhindrede adgang til fods til det med fredningen stadfæstede offentligt tilgængelige opholdsareal ved søbredden, jævnfør den af Fredningsnævnet

tilsendte oversigtsplan.....".

Fredningsnævnet har den 12. juli 1988 foretaget besigtigelse og afholdt møde med deltagelse af repræsentanter for Vejle amt, Brædstrup kommune og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite.

På grundlag af det på mødet fremkomne meddeler fredningsnævnet for sit vedkommende fornøden tilladelse efter naturfredningsloven til det allerede etablerede hegn i ejendommens nordøstlige del samt det ligeledes etablerede hegn om hundegården.

For så vidt angår det endnu ikke etablerede hovedhegn, var der på mødet enighed om, at udsætte afgørelsen, idet Jens Sloth i forening med en nabo vil ansøge vejbestyrelsen om tilladelse til flytning af adgangsvejen, således at denne kommer til at forløbe langs grænsen mod campingpladsen mod vest og derefter mod nord. I den forbindelse skal der føres forhandlinger om evt. anvendelse af nedbrydningsmaterialer til vejanlæg og om etablering af P. plads m.v.

Vejle amt vil inden 1. oktober 1988 give fredningsnævnet besked om resultatet af forhandlingerne, hvorefter nævnet forventer at kunne tage stilling til etablering af hovedhegnet.

J. Bruun

Kopi til:
Vejle Amtskommune, fredningsafdelingen j.nr. 8-7o-53-4-6o1-1-88.
Danmarks Naturfredningsforening
Skov-og Naturstyrelsen
Brædstrup Kommune

LVS
26.7.88
JW

REG. NR. 05386.000

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C. DEN 25. juli 1988
SAG NR. 99/1988

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
26 JULI 1988

Århus amtskommune, by- og landskabskontoret

Lyseng Allé 1

8270 Højbjerg.

I skrivelse af 11. juli 1988 har amtskommunen, by- og landskabskontoret (j.nr. 8-70-53-4-737-4-88) for Miljøkontoret ansøgt om tilladelse til etablering af et slamdepot for en periode af 1 år på et nærmere angivet areal af matr.nr. 2 h Emborg, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, meddele tilladelse til det ansøgte, således at depotet placeres nord for den private fællesvej i et tidsrum af 1 år.

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år

Skov- og Naturstyrelsen
Slotsmarken 13
2970 Hørsholm

Ju 365-29

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
j.nr. F 1302-11 Bil

Ju 365-29

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

REG. NR. 05386.000

8000 ÅRHUS C. DEN 23. august 1988.

SAG NR. 86/1988

Nævnet har d.d. skrevet således til Th. Poulsen, Fuldbro Mølle, 8660 Skanderborg:

"Under henvisning til Deres ansøgning om dispensation fra Mossø-fredningen til etablering af et fiskepas ved Fuldbro Mølle meddeles herved den ønskede tilladelse, jfr. naturfredningslovens § 34."

Mogens Beier.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

Ju 305-24

1302-11

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

REG. NR. 05386.000

8000 ÅRHUS C. DEN 23. august 1988.

SAG NR. 109/88

Nævnet har d.d. skrevet således til Hanne og Jan Bender, Vroldvej 192, Skanderborg:

" I en skrivelse af 30. juli 1988 til Århus amtskommune, by- og landskabskontoret, har De forespurgt, om der kræves tilladelse fra fredningsnævnet til opførelse af en støjmur mod Vroldvej.

Århus amtskommune, by- og landskabskontoret har indbragt sagen for fredningsnævnet, der har besigtiget Deres ejendom den 8. august 1988.

Nævnet meddeler hermed dispensation, jfr. naturfredningslovens § 34, fra Mossø-fredningen til opførelse af støjmur mod Vroldvej i tilknytning til Deres beboelsesejendom."

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

Ju 3[illegible]

1302-11

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

LVS
25.8.88

REG. NR. 5386

8000 ÅRHUS C. DEN 24. aug. 1988.

SAG NR. 76/1988

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
25 AUG. 1988

Nævnet har d.d. skrevet således til Gunni Rasmussen, Engvej 3, Gl. Rye, 8680 Ry:

"I en skrivelse af 6. juni 1988 har Århus amtskommune meddelt tilladelse efter zoneloven til etablering af en sø på ejendommen matr.nr. 9a m.fl. Gl. Rye, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Da anlægget tillige forudsætter en dispensation fra kendelsen om Mossø-fredningen, har fredningsnævnet behandlet sagen på et møde den 8. august 1988, hvorunder besigtigelse fandt sted.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite udtalte herunder, at man af naturfredningsmæssige grunde ikke kunne anbefale en dispensation.

Nævnet finder ud fra en samlet vurdering af principielle grunde ikke at kunne meddele dispensation fra fredningskendelsen, jfr. naturfredningslovens § 34, idet det påtænkte anlæg ikke findes forenelig hermed."

Mogens Beier.

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
j.nr. E 1302-11 Bil
Skov- og Naturstyrelsen.

Foto venler

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

REG. NR. 5386

8000 ÅRHUS C. DEN 27.sept. 1988.

SAG NR. 12o/88

Nævnet har d.d. skrevet således til Gunni Rasmussen, Engvej 3, Gl. Rye, 868o Ry:

"

I en skrivelse af 29. august 1988 til fredningsnævnet har De anmodet om dispensation fra Mossø-fredningen til oprensning af dam m.v. på matr.nr. 9a m.fl. Gl. Rye.

Fredningsnævnet skal herefter for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, tillade, at De foretager oprensning af 5 x 4o m fladvand mod vest og syd ved dammen på matr.nr. 9a m.fl. Gl. Rye samt herunder foretager fældning af selvgroet vækst inden for det ovenfor angivne areal. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 297o Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

J.nr. 363-29
J.nr. 365-24

~~Foto venter~~

1302 11

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS
RETTEN I HORSENS 3. AFD.
8700 HORSENS
TLF. (05) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

REG. NR. 05386.000

HORSENS, DEN 12. maj 1989

FA. NR. 13/1989

Hr. Torben Roesen,
Hummervej 66,
8400 Ebeltoft.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 13, 1256 København K) af bl.a. den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Det tilføjes, at nævnets tilladelse ikke fritager for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder, og at forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.

Ifølge naturfredningslovens § 64 a bortfalder en tilladelse, der er meddelt af fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet i henhold til kap. VI eller § 53, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse. Dette gælder også andre tilladelser samt dispensationer, der er meddelt efter denne lov eller udstedt i henhold til loven, en fredningskendelse eller en fredningsbestemmelse.

Overfredningsnævnet ny adr.:
Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm

Vedr. tilplantning med solbær på et areal i ca. 5 ha af ejendommen matr. nr. 3 c Dørup by, Voerladegård indenfor Mossøfredningen (paragraf 34).

Med skrivelse af 8/3 -1989 har De ansøgt om tilladelse til at foretage ovennævnte tilplantning.

Sagen har været forelagt Vejle Amts fredningsafdeling, som i en skr. af 14/4 -1989 udtaler:

"...

Ejendommen er omfattet af fredningsbestemmelserne, der følger af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af arealerne umiddelbart syd for Mossø.

Ejendommen ligger i landzone. Efter Regionplanen for Vejle Amt ligger ejendommen i særligt naturområde.

Arealet har et let skrånende forløb ned mod Mossø, afbrudt af blandingsskov på skrænten ned mod søen. Mod øst afgrænses ejendommen af granplantage. Mod syd hindres udsyn over arealet fra amtsvejen Voerladegård - Hem dels af bebyggelse dels af ellehegn. Igennem ejendommen går 2 øst-vest-orienterede granhegn. Hegnene vil ved etablering af solbær kultur blive opretholdt, men løbende blive forbedret. Jorden er meget sandet og mager, hvorfor traditionelle afgrøder ikke giver rentabelt udbytte. Der er igennem flere år udelukkende dyrket vinterrug. Derfor er alternativet til solbærtilplantning at lægge arealet brak.

Ansøger var ved besigtigelse af 4. april 1989 indstillet på eventuelt at tidsbegrænse solbærkulturen på ejendommen, så man kan få indtryk af effekten på arealet.

Gødskning vil foregå som depotgødskning for at reducere næringsstofudsivning til Mossø, hvilket ifølge ansøger er sket ved dyrkning af vinterrug.

Der vil blive foretaget afskærmet sprøjtning.

~~Foto venter~~

Ifølge fredningsdeklarationens almene fredningsbestemmelser fremgår det, at området skal bevares i sin nuværende tilstand.

Desuden er det under pkt. II B 2 anført, at såning og nytilplantning med træer og buske er ikke tilladt uden for eksisterende haver.

Derfor anses det for nødvendigt med en dispensation efter paragraf 34 i naturfredningsloven, da der er tale om en længerevarende buskkultur.

Da der ikke ved solbærbeplantning på denne ejendom foreligger væsentlige forringelser i det landskabelige billede, fordi der er skærmende bebyggelse mod syd og beplantning mod nord, syd og øst, anbefales det nævnet at tillade en dispensation til etablering af solbærkulturer på ejendommen. Det anbefales dog, at nævnet eventuelt overvejer i første omgang at give dispensation til solbærdyrkning i en tidsbestemt periode på lo år, grundet ordlyden i fredningsbestemmelsens pkt. II B 2. Efter denne periode kan sagen revurderes.

...."

Fredningsnævnet tillader herved for sit vedkommende det ansøgte, dog således at dispensationens varighed begrænses til lo år, hvorefter sagen skal revurderes.

P. N. V.

J. Bruun.

Kopi til:

1. Vejle Amtskommune, Fredningsafd., j. nr. 8-7o-53-4-6o1-3-89.
2. Danmarks Naturfredningsforening
3. Skov- og Naturstyrelsen
4. Brædstrup kommune.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
16 MAJ 1989

lvs
JH

REG. NR. 05386.000

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C. DEN 29. maj 1989.

SAG NR. 52/189

Nævnet har d.d. skrevet således til ejendomsmægler Peder Bønding, Randersvej 4o, 88oo Viborg:

"

I en skrivelse af 9. maj 1989 har De på vegne ejendommens ejer søgt om fredningsnævnets tilladelse til juletræs- og pyntegransbeplantning på ejendommen matr.nr. 1a Emborg by, Ry.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 22. maj 1989 under deltagelse af ejendommens ejer.

By- og landskabskontoret, Ry kommune og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomitè kunne ikke anbefale det ansøgte.

Fredningsnævnet har herefter besluttet, at der ikke i medfør af naturfredningslovens § 34 kan meddeles dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse af 1o. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningsnævnet har herved lagt vægt på, at det henset til fredningens formål er uheldigt med sløring af terrænets former.

"

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 297o Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
Skov- og Naturstyrelsen.
Akt. nr. 12/10-0001
2
Bil.
Foto venter
lvs
JH

REG. NR. 05386.000

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C. DEN 2. juni 1989.

SAG NR. 38/1989

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 6 JUNI 1989

Nævnet har d.d. skrevet således til Ansgarstiftelsen v/Jesu små Søstre, Lindholmvej 19, Emborg, Skanderborg:

"I skrivelse af 6. april 1989 til fredningsnævnet har De søgt om dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser til beplantning med juletræer på matr.nr. 2f Emborg, Ry.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde på ejendommen den 22. maj 1989.

By- og landskabskontoret og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomitè kunne ikke anbefale det ansøgte.

Fredningsnævnet har herefter besluttet, at der ikke findes grundlag for at dispensere fra fredningskendelsen til det ansøgte, jfr. naturfredningslovens § 34. Derimod meddeles i medfør af samme bestemmelse tilladelse til beplantning af et 3 m bredt læbælte langs vejen og langs bygningen ned til ud for sydenden af det stråtækte udhus. Læbæltet må tilplantes med buskette-bevoksning som f.eks. hyben, rosa rogusa, mirabelle og syren."

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001 Bil.
Akt. nr. 3
Skov- og Naturstyrelsen.

Ju 365-29

Foto venter

16/8/89 iu

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS
RETTEN I HORSENS 3. AFD.
8700 HORSENS
TLF. (05) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

REG. NR. 05386.000

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 7 JUNI 1989

HORSENS, DEN 6. juni 1989

FA. NR. 76/1988

Mossø Camping,
Lise Vibeke og Jens Bach-Mose Sloth,
Hem Odde, Langkjær 17,
8660 Skanderborg.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 13, 1256 København K) af bl.a. den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Det tilføjes, at nævnets tilladelse ikke fritager for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder, og at forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.

Ifølge naturfredningslovens § 64 a bortfalder en tilladelse, der er meddelt af fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet i henhold til kap. VI eller § 53, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse. Dette gælder også andre tilladelser samt dispensationer, der er meddelt efter denne lov eller udstedt i henhold til loven, en fredningskendelse eller en fredningsbestemmelse.

Overfredningsnævnet ny adr.:
Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm

Ang. ansøgning om tilladelse til vintercamping m.m. på ejendommen, matr. nr. 3 b,3 c og 3d Hem by, Voerladegaard.

Den 28. november 1988 har De fremsendt ansøgning om tilladelse til vintercamping til fredningsnævnets udtalelse.

Sagen har været forelagt Vejle Amtskommunes fredningsafdeling, som i en skrivelse af 2o. april 1989 udtaler:

"Med skrivelse af 29. november 1988 har nævnet anmodet om en udtalelse vedrørende bl.a. vintercamping på Mossø Camoing, ejendommen matr. nr. 3b, 3c, 3d, Hem by, Voerladegaard.

Udtalelsen har hidtil som tidligere oplyst afventet amtets stillingtagen i medfør af loven om sommerhuse og campering, jvfr. campingreglementet.

Området er udpeget i regionplanen for Vejle Amt dels som særligt naturområde, dels som egentligt naturområde (beskyttelsesområde for plante- og dyreliv).

Området er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse fra 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Campingpladesen er tilladt etableret ifølge kendelsen og anvendelsen af en del af campingpladsen til vintercampering ses ikke at kræve dispensation fra fredningens bestemmelser.

Campingpladsen er delvist omfattet af søbeskyttelseslinie i medfør af naturfredningsloven.

Amtskommunen har med skrivelse af 7. april 1989 meddelt tilladelse i medfør af loven om sommerhuse og campering m.v. på en nærmere angivet del af pladsen og på nogle nærmere angivene vilkår.

Efter omstændighederne skal man derfor ikke herfra rette fredningsmæssige indvendinger mod vintercampering i et omfang som tilladt af amtskommunen med skrivelse af 7. april 1989.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001
Akt.nr. 4

Pkt. 1

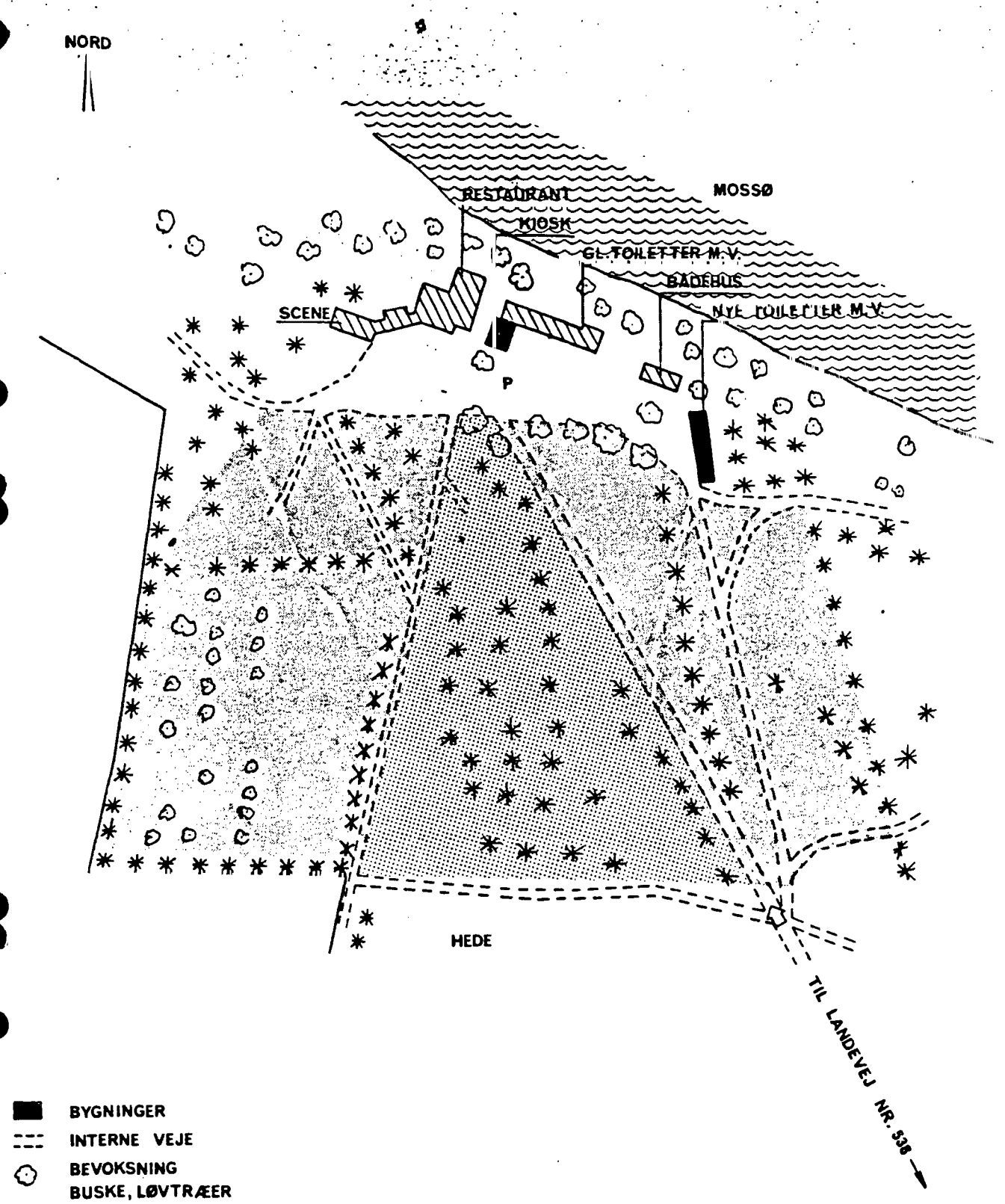
~~Foto venter~~

For så vidt angår de øvrige forhold, der er nævnt i ansøgningen, herunder ændring af campingpladsens afgrænsning, kan det oplyses, at disse forhold efter nærmere aftale med ejeren er stillet i bero indtil videre.".

Fredningsnævnet tillader herved for sit vedkommende det ansøgte på vilkår som nævnt i amtets skrivelse af 2o. april 1989, således at vintercampering alene må finde sted på det på vedlagte kortskitse viste areal, og at tilladelse gælder i lo år til 1. marts 1999.

J. Bruun

Kopi til: Vejle Amtskommune fredningsafd. j.nr. 8-7o-4-6o1-5-88.
Danmarks Naturfredningsforening
Skov-og Naturstyrelsen
Brædstrup kommune

BYGNINGER
INTERNE VEJE
BEVOKSNING
BUSKE, LØVTRÆER
NÅLETRÆER
CAMPINGPLADS
VINTERCAMPERING

MÅL. CA. 1:2000

MATR. NR. 3^b, 3^c OG 3^d, HEM BY, VOERLADEGÅRD

VEJLE AMTSKOMMUNE
FORVALTNINGEN FOR TEKNIK OG MILJØ

MOSSØ CAMPING

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS
RETTEN I HORSENS 3. AFD.
8700 HORSENS
TLF. (05) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

REG. NR. 053.86.000

HORSENS, DEN 13. juni 1989

FA. NR. 14/1989

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
14 JUNI 1989

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 13, 1256 København K) af bl.a. den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Det tilføjes, at nævnets tilladelse ikke fritager for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder, og at forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.

Ifølge naturfredningslovens § 64 a bortfalder en tilladelse, der er meddelt af fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet i henhold til kap. VI eller § 53, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse. Dette gælder også andre tilladelser samt dispensationer, der er meddelt efter denne lov eller udstedt i henhold til loven, en fredningskendelse eller en fredningsbestemmelse.

Overfredningsnævnet ny adr.:
Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm

Fr. Else Marie Bisgaard,
Moskedal 37, Dørup,
8660 Skanderborg.

Ang. ansøgning om tilplantning med solbær af del af ejendommen, matr. nr. 4 g Dørup by, Voerladegaard indenfor Mossøfredningen.

Den 1. marts 1989 har De ansøgt om tilladelse til at foretage tilplantning med solbærbuske på ovennævnte ejendom.

Sagen har været forelagt Vejle Amtskommunes fredningsafdeling, der i en skrivelse af 14. april 1989 udtaler:

".....Ejendommen er omfattet af fredningsbestemmelserne, der følger af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af arealerne umiddelbart syd for Mossø.

Ejendommen ligger i landzone. Efter Regionplanen for Vejle Amt ligger ejendommen i særligt naturområde.

Arealet ligger umiddelbart nord for amtsvejen Voerladegaard-Hem. Fra amtsvejen er der en storslået udsigt over Mossø, pånær ved en lille granbeplantning (foto 119-5), i det nordvestlige hjørne. Imellem ejendommen og Mossø findes en smal bræmme hovedsageligt af rødel.

Da ejendommen ligger meget åbent, vurderes det, at tilplantning med solbær vil ændre arealets karakter væsentligt.

Desuden vil arealets åbne karakter være til ugunst for en solbærkultur, som kræver en vis læ.

Ifølge fredningsdeklarationens almene fredningsbestemmelser fremgår det, at området skal bevares i dets nuværende tilstand.

Desuden er der under pkt. II B 2 anført, at såning og nytilplantning med træer og buske ikke er tilladt uden for eksisterende haver.

Den nuværende storslåede udsigt fra amtsvejen udover arealet og Mossø, sammenholdt med arealets åbne karakter gør, at det i høj grad må anses for betænkeligt med en eventuel dispensation efter

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001
Akt. nr. 5

Bil.

~~Foto venter~~

naturfredningslovens § 34 til det ansøgte, idet solbærbuske på arealet vil være i strid med fredningens formål. ....".

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse af ejendommen, og nævnet har herefter fundet, at den ansøgte tilplantning ikke ses at stride mod fredningens formål, hvorfor der meddeles fornøden dispensation i henhold til naturfredningslovens § 34, dog kun for et tidsrum af 15 år indtil 1. juli 2004. For at modvirke indblik i de lange rækker af solbærbuske fastsættes som vilkår, at buskene nærmest landevejen og indtil en afstand af ca. 50 meter fra denne plantes langs med vejen.

J. Bruun

Kopi til: Vejle Amtskommunes fredningsafd.j.nr. 8-70-53-4-601-2-89.
Danmarks Naturfredningsforening
Skov-og Naturstyrelsen
Brædstrup kommune.

REG. NR. 5386

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C. DEN 22. juni 1989.

SAG NR. 64/1989

Nævnet har d.d. skrevet således til Jens Arne Nielsen, Vædebrovej 35 A, Skanderborg:

"I skrivelse af 18. maj 1989 til Skanderborg kommune har De søgt om tilladelse til at opføre en tilbygning til et eksisterende hus på ejendommen matr.nr. 17d Vrold, Vædebrovej 35 A, Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Mossø-fredningen samt af søbeskyttelseslinie.

Fredningsnævnet behandlede sagen den 19. juni 1989, hvor ejendommen blev besigtiget.

Fredningsnævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34 og § 47a meddele dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø samt søbeskyttelseslinien til opførelse af en tilbygning som beskrevet i indsendte skitseprojekt og beliggenhedsplan. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 297o Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

Ju 365-29

SIV 1211/12-0001 akt 29

REG. NR. 0538600d

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET. VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C. DEN 2o. juli 1989.

SAG NR. 79/1989

Nævnet har d.d. skrevet således til Lis D.Sørensen, c/o E.Nielsen, Vroldvej 128, 866o Skanderborg:

"Den 29. juni 1989 fremsendte Århus amtskommune en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til etablering af en jordvold ud mod Vroldvej på ejendommen matr.nr. lae Justenborg, beliggende Vroldvej 182, Skanderborg, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, meddele tilladelse til etablering af en jordvold som vist på den fremsendte skitse, dog således at volden ikke får en større højde end 1,5 meter over bestående terræn.

Den påtænkte renovering af ejendommen kræver ikke dispensation fra fredningsnævnet. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 297o Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

Ju 365-29

124/12-0001
33

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

REG.NR. 05386.000

8000 Århus C, den 28. november 1989.

Sag nr. 121/89

Nævnet har d.d. skrevet således tilRy kommune,

868o Ry:

"I skrivelse af 3. november 1989 har kommunen for ejeren ansøgt om tilladelse til opførelse af et udhus på 6o m^2 på ejendommen matr.nr. 2v Emborg, Gl. Rye, beliggende Lindholmvej 8, Emborg. Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at udhuset opføres med samme materialevalg og farver som den bestående garage- og/toiletbygning."

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 297o Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

ad SN1211/0-0001

10

Ju 365-29

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05386.00

Dispensationer i perioden: 31-01-1990 til 07-06-1991

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 2 FEB. 1990

REG. NR. 0.5386.000

8000 Århus C, den 31. januar 199o.

Sag nr. 138/89

Nævnet har d.d. skrevet således til Østjysk Elforsyning, Knudsminde lo, 83oo Odder:

"

I skrivelse af 23. januar 199o har Elforsyningen ansøgt om tilladelse til kabellægning af højspænding ved Mossø. Elforsyningen har fremsendt et oversigtskort, hvorpå kabelføringen er indtegnet og samtidig vises den højspændingsluftledning, som kablet skal erstatte. På kortet er endvidere indtegnet en kompakt-station.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at arbejdet udføres i overensstemmelse med det fremsendte oversigtskort."

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 297o Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

Ju 365-29
Ju 365-29
Ju 365-29

ad 5N1211/0-0001

12

REG.NR. 05386.000

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

8000 Århus C. den 21. marts 199o.

Sag nr 14o/89

Nævnet har d.d. skrevet således til Århus amtskommune, Lyseng Alle 1, 827o Højbjerg:

" Fredningsnævnet har fra Århus amtskommune modtaget en ansøgning om tilladelse til opstilling af et 15 m^2 stort læskur til får på matr.nr. 14q Ry by, Gl. Ry, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Opførelsen er anbefalet af Århus amtskommune, by- og landskabskontoret, med henblik på at få plejet det fredede område ved afgræsning.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 12. marts 199o, hvor besigtigelse fandt sted.

Fredningsnævnet tillader hermed i medfør af naturfredningslovens § 34 opførelse af et 15 m^2 stort læskur på ejendommen.

Tilladelsen gælder indtil ophør af græsningsaftalen med Århus amtskommune, som udløber den 31.december 1994.

Tilladelsen er betinget af, at skuret opføres i overensstemmelse med den fremsendte skitse. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 297o Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 12 m/Q-0001
Akt nr 83 1/3

ad

Bil.

OVERFREDNINGSNÆVNET

REG. NR. 05386.000

Slotsmarken 15
2970 Hørsholm
Telefon 45 76 57 18

BA/ic

Ry Golfcenter
v/Stig Nørhede
Mossøvænget 8
8680 Ry

Den 23.04.90
J.nr. 2142/72

Ry Golfcenter har i skrivelse af 6. juni 1989 ansøgt Fredningsnævnet for Århus Amts Vestlige Fredningskreds om dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser til at anvende en del af matr.nr. 1 a m.fl. Emborg By, Gl. Ry, til golfspil i forbindelse med etablering af et golfcenter uden for fredningsområdet. Da der ikke kunne opnås enighed i fredningsnævnet, er ansøgningen den 3. august 1989 videresendt til Overfredningsnævnets afgørelse.

Med skrivelse af 29. marts 1990 har Ry Golfcenter tilsendt Overfredningsnævnet et ændret projekt af 15. marts 1990 til det samlede anlæg og anmodet Overfredningsnævnet om at tage stilling til dispensationsansøgningen på grundlag af det ændrede projekt.

Fredningskendelsen af 10. maj 1977 omfatter landarealer på ialt ca. 1.450 ha og foreskriver - med visse undtagelser - en opretholdelse af arealernes daværende tilstand. Fredningen blev gennemført med særlig henvisning til områdets landskabelige, geologiske og biologiske værdier samt til dets rekreative muligheder.

Det nu foreliggende projekt omfatter en 18 hullers golfbane, et hotel og 50 hytter. Det vil beslaglægge ca. 80 ha, heraf godt 15 ha i fredningsområdet. Hotellet og hytterne vil blive opført uden for fredningsområdet. Også størstedelen af golfbanen vil blive anlagt uden for fredningsområdet. Af de 18 baner vil 5 i større eller mindre omfang blive anlagt i fredningsområdet,

Miljøministeriet, J. nr. SN
1210-0001
25 APR. 1990
Akt. nr. 17

hvori der også vil blive anlagt træningsbaner. Den væsentligste forskel fra det projekt, der blev forelagt fredningsnævnet, består i en reduktion af antallet af hytter.

Ry Byråd anmodede i august 1989 Århus Amtskommune om som regionplanmyndighed at tage stilling til projektet, som byrådet kunne anbefale. Amtsrådets Udvalg for Teknik og Miljø besluttede den 29. november 1989 at udtale, at udvalget ikke kunne medvirke til projektets gennemførelse og ikke kunne anbefale den ansøgte fredningsdispensation. Efter udarbejdelsen af det reviderede projekt har amtskommunen meddelt byrådet, at sagen vil blive taget op til ny vurdering i forbindelse med den afsluttende behandling i maj/juni 1990 af forslaget til regionplan 1989.

Ry Golfcenter har for Overfredningsnævnet fremhævet det begrænsede fysiske indgreb i fredningsområdet, som en virkeliggørelse af projektet vil medføre, og henvist til, at fredningen også tilsigtede en rekreativ udnyttelse af området. Golfcentret har erklæret sig indforstået med, at den ansøgte dispensation meddeles på vilkår, der kan fjerne frygten for en uheldig udnyttelse af arealerne nærmest Mossø, og som kan sikre, at det samlede golfbaneareal ikke kan anvendes til andre formål.

Miljøministeriet v/Skov- og Naturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening har gjort gældende, at den ansøgte afvigelse fra fredningskendelsen ikke kan tillades ved en dispensation i medfør af naturfredningslovens § 34, men forudsætter en ændring af fredningsbestemmelserne efter reglerne i lovens § 34 a. Også Århus Amtskommune har rejst dette spørgsmål.

Ry Byråd, Danmarks Turistråd, Dansk Golf Union og nogle beboere i området har anbefalet, at den ansøgte dispensation meddeles.

Miljøministeriet, Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet, Dansk Ornitologisk Forening, Selskabet for Bygnings- og Landskabskultur, Landsforeningen af Landsbysamfund, Mossø Lodsejerforening og en del beboere i området har anbefalet, at dispensationsansøgningen afslås.

I sagens behandling, herunder besigtigelse og møde med de i sagen interesserede, har deltaget 10 af Overfredningsnævnets 11 medlemmer.

Overfredningsnævnet skal udtale:

Sagens behandling for fredningsnævnet og Overfredningsnævnet er foregået under en omfattende og alsidig interessevaretagelse, og sagen angår ændret anvendelse af et areal, som udgør en yderst begrænset del af det samlede fredningsområde. Sagen findes derfor at kunne afgøres på grundlag af bestemmelserne i naturfredningslovens § 34. Beslutningen herom er truffet enstemmigt.

Mossøfredningen omfatter et kerneområde i det midtjyske søhøjland og har som baggrund, at området er stærkt besøgt især på grund af dets landskabelige værdier. Ved en restriktiv administration af fredningsbestemmelserne er disse værdier opretholdt og dyrelivet i området beskyttet.

På denne baggrund kan der ikke meddeles dispensation fra fredningskendelsen af 10. maj 1977 til, at nogen del af fredningsområdet anvendes til golfspil.

Beslutningen om at afslå den ansøgte dispensation er truffet med 9 stemmer mod én. Mindretallet har lagt vægt på, at al ny bebyggelse til centret vil blive opført uden for fredningsområdet, og har ikke anset anlæg af golfbaner på den pågældende lille del af fredningsområdet for at fremkalde en uheldig påvirkning af landskabet. Mindretallet har derfor stemt for at meddele den ansøgte dispensation.

På Overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS
RETTEN I HORSENS 3. AFD.
8700 HORSENS
TLF. (05) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

LVS 92.04.10 JW

REG. NR. 0 5386.000

HORSENS, DEN 24. april 199o

FA. NR. 7/199o

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 13, 1256 København K) af bl.a. den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Det tilføjes, at nævnets tilladelse ikke fritager for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder, og at forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.

Ifølge naturfredningslovens § 64 a bortfalder en tilladelse, der er meddelt af fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet i henhold til kap. VI eller § 53, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse. Dette gælder også andre tilladelser samt dispensationer, der er meddelt efter denne lov eller udstedt i henhold til loven, en fredningskendelse eller en fredningsbestemmelse.

Overfredningsnævnet ny adr.:
Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm

Mossø Camping
v/Lise Vibeke og Jens Bach-Mose Sloth,
Hem Odde, Langkjær 17,
866o Skanderborg.

Ang. ansøgning om opsætning af campinghytter på matr. nr. 3 b m.fl. Hem by, Voerladegaard.

Den 3o. januar 199o har De til Fredningsnævnets udtalelse fremsendt sålydende ansøgning

"--------

Jeg ønsker indenfor de næste 4 år at opstille 12 stk. Campinghytter, efter de regler der er foreskrevet i Campingreglementet, således at vi hurtigst muligt kan opstille de første 3 stk. (inden sæsonen 199o) og resten løbende over de næste 4 år. Derfor ønsker jeg på en gang en tilladelse til opførsel af 12 hytter, således at vi blot kan opføre dem når det er økonomisk forsvarlig.

Området jeg ønsker hytterne på, er på det område hvor vi i dag har vintercamping, og tættest muligt ved hovedbygningen, det er nok også det område der ud fra en fredningsmæssig synspunkt er bedst egnet, da hytterne kun vil være synlige hvis man opholder sig på selve Campingpladsen, (skitse vedlagt over området)
--------".

Sagen har været forelagt Vejle Amtskommunes fredningsafdeling, som i en skrivelse af 2. april 199o udtaler:

"---------

Arealet ligger i landzone og omfattes af naturfredningslovens bestemmelser om søbeskyttelseslinie ved Mossø og fredningskendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Ifølge regionplanen ligger arealet i egentligt naturområde.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001

De ansøgte hytter ønskes opstillet i løbet af en 4-årig periode på et areal, hvor amtet for nylig har givet tilladelse til vintercamping. Arealet er delvis bevokset, og der synes at være mulighed for at placere hytterne, så de ikke vil kunne ses fra arealerne udenfor campingpladsen.

Campingpladsen drives lovligt i relation til fredningskendelsen, campingreglementet m.v.

Opførelsen af hytterne giver anledning til fredningsmæssige betænkeligheder, da der ifølge fredningsbestemmelserne er forbud mod yderligere bebyggelse på arealet, jf. fredningskendelsens side 7. Hertil kommer, at hytterne placeres i et højt prioriteret naturområde.

I betragtning af campingpladsens lovlige eksistens kan det dog overvejes, om fredningskendelsens forbud mod bebyggelse også gælder for hytter, der anvendes til udlejning. I den forbindelse skal det bemærkes, at det siden fredningstidspunktet er blevet almindeligt med hyttecampering som et attraktivt tilbud til campinggæster på mange campingpladser.

Det foreslås, at der afholdes et besigtigelsesmøde med henblik på en nærmere vurdering af mulighederne for eventuel hyttebebyggelse på Mossø Camping
-------".

Fredningsnævnet har den 1o. april 199o afholdt møde og besigtigelse på ejendommen med deltagelse af ejeren og repræsentanter for Vejle Amtskommune, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite og Brædstrup kommune.

Efter forhandling har Fredningsnævnet truffet følgende afgørelse:
Når henses til de foreliggende oplysninger og de ved besigtigelsen konstaterede forhold findes det ansøgte ikke at ville komme i strid med fredningskendelsen, hvorfor Fredningsnævnet for sit vedkommende enstemmigt meddeler fornøden dispensation til det ansøgte i medfør af Naturfredningslovens § 34 og " 47a.

J. Bruun

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

REG.NR. 05386.000

8000 Århus C. den 3. maj 1990.

Sag nr. 19/90

Nævnet har d.d. skrevet således til landinspektør Preben Pedersen, Adelgade 88, 8660 Skanderborg:

"Fredningsnævnet har fra landinspektør Preben Pedersen modtaget en sag om skelforandring mellem landbrugsejendommen matr.nr. 1l samt 1h Justenborg og matr.nr. 9r Vrold, Skanderborg jorder, og naboejendommen matr.nr. 1ae Justenborg.

Det er oplyst, at der skal overføres et areal på 590 m^2 til sidstnævnte ejendom, hvilket areal ønskes benyttet som haveareal. Ændringen af arealets anvendelse forudsætter dispensation fra kendelsen om fredning af arealer ved Mossø af 10.maj 1977.

Fredningsnævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34 tillade den ændrede anvendelse af arealet."

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001
Akt. nr. 19.

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS
RETTEN I HORSENS 3. AFD.
8700 HORSENS
TLF. (05) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

REG. NR. 05386.000

Modtaget i Skov- og Naturstyrelsen
- 4 MAJ 1990

HORSENS, DEN 3. maj 1990

FA. NR. 14/1990

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 13, 1256 København K) af bl.a. den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Det tilføjes, at nævnets tilladelse ikke fritager for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder, og at forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.

Ifølge naturfredningslovens § 64 a bortfalder en tilladelse, der er meddelt af fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet i henhold til kap. VI eller § 53, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse. Dette gælder også andre tilladelser samt dispensationer, der er meddelt efter denne lov eller udstedt i henhold til loven, en fredningskendelse eller en fredningsbestemmelse.

Overfredningsnævnet ny adr.:
Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm

Dørup Østergaard v/Torben Roesen,
Maskedal 4o, Dørup,
866o Skanderborg.

Ang. dispensation til plantning af solbærbuske på ejendommen, matr. nr. 12 b, 15 a Dørup by, Voerladegaard.

Den 26. marts 199o har De til Fredningsnævnets udtalelse fremsendt ansøgning om dispensation fra Mossø-fredningen til etablering af dyrkning af solbær på ovennævnte ejendom.

Sagen har været forelagt Vejle Amtskommunes fredningsafdeling, som i en skrivelse af 17. april 199o udtaler:

"---------
Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 1o. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser (Ofn. 2142/77).

Ejendommen ligger i landzone. Efter Regionplanen for Vejle amt ligger ejendommen i særligt naturområde (særligt værdifulde landskaber).

Arealet ligger umiddelbart vest for arealer, som i foråret 1989 fik en tidsbegrænset dispensation fra Mossø-fredningen (15 år).

Der ses derfor ikke herfra at være fredningsmæssige betænkeligheder ved det ansøgte, dog således at dispensationen gøres tidsbegrænset til 14 år, så solbærarealet kan vurderes sammen med naboarealet efter dispensationsperioden
--------".

Fredningsnævnet meddeler herved eenstemmigt fornøden dispensation

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0 -0001
Akt. nr. 18.

Bil.

7.5.90

i medfør af Naturfredningslovens § 34, dog således, at dispensationen tidsbegrænses til 14 år.

J. Bruun

Kopi til: Vejle Amtskommunes fredningsafd. j.nr. 8-7o-53-4-6o1-2-9o
Danmarks Naturfredningsforening
Skov-og Naturstyrelsen
Brædstrup kommune

REG. NR. 05386.000

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

8000 Århus C, den 2o. juni 199o.

Sag nr. 5o/9o

Nævnet har d.d. skrevet således til Ry kommune, 868o Ry:

"

Fredningsnævnet har fra Ry kommune modtaget en sag angående tilladelse til opførelse af en lo m^2 stor tilbygning til eksisterende bebyggelse på ejendommen matr.nr. 4al Emborg by, Gl. Rye, beliggende Odderholm 11, Emborg,. der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af mossø m.v.

Fredningsnævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34 og § 47a meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den indsendte tegning med beliggenhedsplan. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 297o Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen

adsn1211/0-0001

LVS

REG. NR. 0.5386002

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

4/7/90

8000 Århus C, den 21. juni 199o.

Sag nr. 51/9o

Nævnet har d.d. skrevet således til Gitte Bille Nielsen, Agerbækvej 7, 75oo Holstebro:

"

Fredningsnævnet har gennem Århus Amtskommune, teknisk forvaltning, modtaget en sag angående tilladelse for ejeren af ejendommen matr.nr. 17b Vrold, Skanderborg jorder, til opførelse af en sommerhytte på 6o m^2 til erstatning for en eksisterende sommerhytte på 16 m^2. Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 1o. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 18. juni 199o, hvor besigtigelse fandt sted.

Fredningsnævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34 godkende det ansøgte på betingelse af, at byggeriet udføres i overensstemmelse med fremsendte skitseprojekt og beliggenhedsplan, samt at det udføres med jordfarver. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 297o Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

adsn 1211/0-0001

22

REG.NR. 05386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

8000 Århus C. den 28. august 1990.

Sag nr. 64/89

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
29 AUG. 1990

Nævnet har d.d. skrevet således til Jens Arne Nielsen, Vædebrovej 35 A, 8660 Skanderborg:

"

Fredningsnævnet har fra Skanderborg kommune modtaget en ændret tegning til opførelse af en tilbygning til et eksisterende hus på matr.nr. 17d Voldd, Vædebrovej 35 A, Skanderborg. Fredningsnævnet meddelte den 22. juni 1989 tilladelse til en tilbygning i medfør af naturfredningslovens §§ 34 og 47a.

Fredningsnævnet skal herved i medfør af de ovennævnte bestemmelser meddele dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø samt søbeskyttelseslinien til opførelse af en tilbygning i overensstemmelse med den ændrede tegning. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

AD: SN 1211/12-0001, akt: 75

REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

8000 Århus C, den 11. januar 1991.

Sag nr. 100/90

Nævnet har d.d. skrevet således til Jens M.Pedersen, Stenmårvej 3, 8680 Ry:

" Den 9.oktober 1990 fremsendte Århus amtskommune, landskabskontoret, en fra Dem modtaget sag om tilladelse til opførelse af bolig og cafeteria på en parcel af matr.nr. 3a Emborg by, Gl. Ry, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Parcellen er endvidere beliggende i umiddelbar nærhed af Øm Klosterruin med tilhørende kanaler.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 7. januar 1991, hvor repræsentanter for Århus amtskommune, Ry kommune, Kulturhistorisk kontor i Jylland, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomitè og Øm Kloster samstemmende udtalte, at man ikke kunne anbefale det ansøgte byggeri.

Nævnet finder, at det ansøgte er i strid med fredningens formål, og meddeler derfor afslag på det ansøgte. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001
Akt. nr. 27

aq

Bil.

REG. NR. 53.86.00

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

8000 Århus C, den 11. januar 1991.

Sag nr. 133/90

Nævnet har d.d. skrevet således til P.J.Jensen, Engvej 5 A, Gl.Rye, 8680 Ry:

"

Den 10.december 1990 fremsendte Århus amtskommune en fra Dem modtaget sag om tilladelse til opførelse af en tilbygning til den bestående staldbygning på ejendommen matr.nr. 14d m.fl. Ry by, Gl. Rye, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet har foretaget besigtigelse den 7. januar 1991, hvor De oplyste, at De ønsker at opføre en 72 m^2 stor tilbygning til ladebygningen mod vest, hvilken tilbygning skal bebos af Deres søn, Max Strunge, som er medejer af ejendommen.

Nævnet finder imidlertid af principielle og landskabelige grunde, at der ikke kan meddeles tilladelse til opførelse af en tilbygning som ansøgt."

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001
Akt. nr. 28

BH.

Ju 365-29

REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

8000 Århus C, den 25. januar 1991.
Sag nr. 142/90

Nævnet har d.d. skrevet således til Ry kommune, 8680 Ry:

"

Fredningsnævnet har gennem Århus amtskommune modtaget en fra Ry kommune fremsendt ansøgning om tilladelse til opførelse af en tilbygning til tørrerum til Dakbjerghytten, matr. nr. 3l Alken by, Dover, beliggende Emborgvej 76, Alken, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. forannævnte kendelse, meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan."

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år

Skov- og Naturstyrelsen

Ju 365-29

Adsn012.11|0-0001
27

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS
RETTEN I HORSENS 3. AFD.
8700 HORSENS
TLF. (05) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

Modtaget i Skov- og Naturstyrelsen
21 FEB. 1990

REG. NR. 5386.00

HORSENS, DEN 19. februar 1990

FA. NR. 52/1989

Brædstrup Kommune,
Teknisk Forvaltning,
8740 Brædstrup.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 13, 1256 København K) af bl.a. den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Det tilføjes, at nævnets tilladelse ikke fritager for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder, og at forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.

Ifølge naturfredningslovens § 64 a bortfalder en tilladelse, der er meddelt af fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet i henhold til kap. VI eller § 53, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse. Dette gælder også andre tilladelser samt dispensationer, der er meddelt efter denne lov eller udstedt i henhold til loven, en fredningskendelse eller en fredningsbestemmelse.

Overfredningsnævnet ny adr.:
Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm

Ang. opførelse af en stald på ejendommen, matr. nr. 7 b Dørup by, Voerladegaard.

Den 15. september 1989 har De til fredningsnævnets udtalelse fremsendt ansøgning fra direktør Knud Hansen om tilladelse til opførelse af en stald på ovennævnte ejendom, beliggende Klostermøllevej 10, Voerladegaard.

Sagen har været forelagt Vejle amtskommunes fredningsafdeling, som i en skrivelse af 7. november 1989 udtaler:

"--------

Den 20. september 1989 har Fredningsnævnet anmodet om en udtalelse vedrørende opførelse af en hestestald, etageareal ca. 130 m^2, på landbrugsejendommen, matr. nr. 7 b Dørup by, Voerladegaard.

Ejendommen ligger i landzone og er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser samt naturfredningslovens bestemmelser om skovbyggelinie.

Efter bestemmelserne i fredningskendelsen skal fredningen ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Det kan i den forbindelse oplyses, at der i fredningskendelsen under 1b.nr. 245 er anført:"Fredningen skal ikke være til hinder for, at den eksisterende garage under Fredningsnævnets censur erstattes med en ca. dobbelt så stor bygning til indretning af keramisk værksted".

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001
Akt. nr. 13

Lvs 10/4-90 HBG

Det fremgår yderligere af fredningskendelsen, at Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri samt om- og tilbygninger:

1 Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller

2 Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Foruden helårsbeboelsen er der en garage-/udhusbygning, der anvendes til tegnestue m.v. på landbrugsejendommen, der efter det oplyste fra Brædstrup Kommune nærmest anvendes som hobbylandbrug.

Fredningsnævnet meddelte den 17. februar 1983 tilladelse til at opføre en tilbygning til den eksisterende garage. Tilbygningen skulle indrettes som arbejdsrum til brug for udvikling af maskiner til tæppefremstilling og lignende (Nævnets j.nr. 56/1982).

Amtet meddelte den 24. februar 1983 zonetilladelse til opførelse af tilbygningen på følgende vilkår:

1. Der må ikke foretages skiltning.

2. Der må ikke beskæftiges fremmed medhjælp.

3. Der må ikke ske udendørs oplag.

4. Udhusbygningen må ikke uden amtskommunens tilladelse tages i brug til andet erhvervsformål and alndbrug.

Det oplystes samtidig, at der ikke kunne forventes tilladelse til yderligere bygningsmæssige udvidelser til brug for det beskrevne udviklingsarbejde.

Den ansøgte hestestald består af en træbygning, der ønskes opført umiddelbart nord for den eksisterende garage-/udhusbygning.

I den anledning udtales det, at det som udgangspunkt forekommer

uheldigt at opføre en ny bygning som ansøgt i et fredet område.

Det foreslås derfor, at der afholdes et nævnsmøde på stedet til vurdering af, om den ansøgte bygning skal tjene rimelige landbrugsmæssige formål, jævnfør kendelsens ordlyd, og i så fald drøftelse af bygningens placering
---------".

Fredningsnævnet har den 13. februar 199o afholdt møde på ejendommen med deltagelse af ejeren og repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite og Brædstrup Kommune.

Direktør Knud Hansen redegjorde på mødet for formålet med det ansøgte som navnlig er at skaffe mulighed for opstaldning af et antal får, som agtes anskaffet med henblik på pleje af arealet, som er på ca. 18 tdr. land. Der ønskes endvidere opstaldet et par heste.

De mødende har ikke udtalt sig imod det ansøgte.

Fredningsnævnet traf følgende afgørelse:

Under forudsætning af, at den ansøgte staldbygning opføres i forlængelse af den eksisterende tilbygning langs med skovbrynet og udføres på tilsvarende måde samt på betingelse af, at stalden ikke uden fredningsnævnets tilladelse tages i brug til andet erhvervsformål end landbrug, findes det ansøgte ikke at ville komme i strid med fredningens formål, hvorfor der meddeles fornøden dispensation i medfør af naturfredningslovens § 34.

Idet det ansøgte findes omfattet af undtagelsesbestemmelserne i § 47 stk. 2 nr. 3 ses dispensation fra skovbyggelinien ufornøden.

J. Bruun

Kopi til: Fru Agnes Tellerup
Preben Søndergaard Andersen
direktør Knud Hansen
Brædstrup kommune
Brædstrup kommunes vurderingsråd
Skov-og Naturstyrelsen.
Danmarks Naturfredningsforening
Vejle Amtskommunes fredningsafd. j.nr. 8-7o-21-2-6o1-8-89

REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

8000 Århus C, den 28. februar 1991.

Sag nr. FR 3/91

Nævnet har d.d. skrevet således til Silkeborg statsskovdistrikt, Vejlbo, 8600 Silkeborg:

"

I skrivelse af 22. januar 1991 har statsskovdistriktet ansøgt om tilladelse til flytning af parkeringspladsen på matr.nr. 1n Justenborg, Skanderborg jorder, hvilken ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, meddele tilladelse til flytning af parkeringspladsen på vilkår, at denne placeres som vist på det fremsendte kort, og yderligere under forudsætning af, at der etableres stiadgang fra parkeringspladsen til Mossø. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år

Skov- og Naturstyrelsen

Ju 365-29 AD 1711/0-0001 AKT30

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS
RETTEN I HORSENS 3. AFD.
8700 HORSENS
Tlf. (05) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
11 MAR. 1991

REG. NR. 5386.00

HORSENS, DEN 8. marts 1991

FA. NR. 4/1991

Vejle Amt,
Forvaltningen for teknik og miljø,
Damhaven 12,
7loo Vejle.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 13, 1256 København K) af bl.a. den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Det tilføjes, at nævnets tilladelse ikke fritager for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder, og at forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.

Ifølge naturfredningslovens § 64 a bortfalder en tilladelse, der er meddelt af fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet i henhold til kap. VI eller § 53, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse. Dette gælder også andre tilladelser samt dispensationer, der er meddelt efter denne lov eller udstedt i henhold til loven, en fredningskendelse eller en fredningsbestemmelse.

Overfredningsnævnet ny adr.:
Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm

Ang. anlæg af rekreativ vej ved Hem Odde, Brædstrup Kommune.

Med skrivelse af 24. januar 1991 har De til Fredningsnævnets udtalelse fremsendt projektforslag for ovennævnte vejanlæg.

Det hedder i en uddybende skrivelse af 1. februar 1991 fra Vejle Amtskommunes fredningsafdeling:

"--------
Vejle Amt har planer om, i samarbejde med Brædstrup Kommune, at anlægge en rekreativ vej ved Hem Odde. Projektet er af amtes vejkontor den 22. januar 1991 sendt til udtalelse ved Fredningsnævnet.

Den planlagte vej er efter regionplanen for Vejle Amt beliggende i egentligt og særligt naturområde, og er samtidig beliggende inden for fredningen af Mossø med omgivelser (Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 (nr. 2142/72).

Projektets formål er at forbedre offentlighedens adgangsmuligheder til Hem Odde. Odden er i fredningskendelsen udlagt som "andet areal med offentlig adgang". Adgangen til Hem Odde foregår i dag tværs igennem Hem Odde Campingplads, til gene for både campingpladsen og de besøgende til odden. Se vedlagte kortskitse.

Vejle Amt har derfor planer om at etablere en alternativ adgangsvej til odden. Vejen skal fungere som adgangsvej til såvel odden som til campingpladsen.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001
Akt. nr. 31

Der etableres endvidere en parkerings- og rasteplads, således at motorkørsel til selve odden undgås.

Amtet skal som sekretariat for Fredningsnævnet fremsætte følgende udtalelse:

I fredningskendelsen for området fremgår, at "veje over det fredede areal må ikke anlægges uden fredningsmyndighedens tilladelse, bortset fra markveje som led i landbrugsdrift."

Den projekterede vej ønskes anlagt som grusvej eller med lignende, ikke-asfalteret vejbelægning. Vejen anlægges på eksisterende markvej, dog i et lidt andet tracé. Den anlægges med et lettere bugtet forløb, som sikrer en lav kørehastighed og muliggør bevarelse af nogle gamle egetræer. Hensigten med det bugtede forløb har tillige været at få vejen til at falde mere naturligt ind i landskabet.

Den eksisterende vej forløber over et kuperet lyngareal med spredte, krogede egetræer. Denne vej sløjfes i forbindelse med det nye anlæg, og en senere landskabspleje på dette areal muliggøres.

Det er vurderingen, at projektet medfører både en forbedring af adgangsforholdene til Hem Odde såvel som en landskabelig forbedring. Der ses derfor ikke at være nogen fredningsmæssige betænkeligheder ved projektet
---------".

I anledning af at Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite i en skrivelse af 6. februar 1991 har foreslået en række ændringer i projektet, har Fredningsnævnet afholdt møde og besigtigelse på ejendommen under deltagelse af repræsentanter for Vejle Amtskommune, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite, Brædstrup Kommune og ejeren af Hem Odde Camping, Jens Sloth.

Sidstnævnte fremførte en række betænkeligheder vedrørende projektet, ligesom repræsentanterne for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite foreslog forskellige alternative løsninger. De fremsatte ind-

vendinger havde ikke relation til de naturfredningsmæssige interesser, men i det store og hele til problemerne for camping-pladsens ejer med at føre kontrol med det formentlig stærkt stigende antal besøgende til arealet ved søen. Fredningsnævnet finder, at disse problemer eventuelt bør finde deres løsning i forbindelse med den allerede berammede ekspropriationsforretning.

Da det for Fredningsnævnet fremlagte projekt findes at tjene til opfyldelse af en af intentionerne med Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om offentlig adgang til et areal ved søen, og da det heller ikke iøvrigt ses at stride mod kendelsen eller naturfredningsinteresser tillader Fredningsnævnet herved for sit vedkommende det foreslåede vejanlæg over det fredede område. Det bemærkes, at Fredningsnævnet - såfremt der i forbindelse med ekspropriationsforretningen træffes beslutning om et andet forløb af vejen, eller en anden placering af P-pladsen vil se positivt på en ansøgning om godkendelse heraf.

J. Bruun

Kopi til: Danmarks Naturfredningsforening
Fr. Birthe Henriksen
Brædstrup Kommune
hr. Jens Sloth
Fr. Agnes Tellerup
Skov-og Naturstyrelsen

REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

TINGHUSET, VESTER ALLÉ 10
TLF. 06 - 12 20 77

8000 ÅRHUS C. DEN 1. maj 1991.

SAG NR. 38/91

Nævnet har d.d. skrevet således til Ry kommune, 8680 Ry:

"

Fredningsnævnet har fra Ry kommune modtaget en ansøgning af 9. april 1991 om tilladelse for Court Aage Nielsen til lukning af en åben terrasse på ejendommen matr.nr. 4aæ Emborg by, Ry, som er beliggende inden for Mossø-fredningen.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 15. april 1991.

Fredningsnævnet meddeler herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, tilladelse til lukning af den åbne terrasse i overensstemmelse med det fremsendte projekt. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0 -0001
Skov- og Naturstyrelsen

REG. NR. 5386.00

OVERFREDNINGSNÆVNET

Slotsmarken 15
2970 Hørsholm
Telefon 45 76 57 18 BA

Poul Johan Jensen og
Max Strunge
"Dalbo"
Engvej 5, 8680 Ry

3. juni 1991

J.nr. 2142/72-1/91

Fredningsnævnet for Århus Amts Vestlige Fredningskreds har den 11. januar 1991 afslået at dispensere fra Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser til, at der må opføres en tilbygning på Deres ejendom matr.nr. 14 d m.fl., Ry By, Gl. Ry. De har påklaget afgørelsen til Overfredningsnævnet.

Det fremgår af sagen, at der på den ca. 10 ha store landbrugsejendom, som De ejer i fællesskab, og hvis jorder for tiden er bortforpagtet, findes et stuehus med et boligareal på ca. 200 m^2 samt driftsbygninger på ialt ca. 180 m^2. De ønsker nu at opføre en 72 m^2 stor tilbygning til en af driftsbygningerne. Tilbygningen agtes anvendt som såkaldt aftægtsbolig for Poul Johan Jensen, som nu bebor stuehuset, hvorefter sønnen Max Strunge, der skal fraflytte en tjenestebolig, vil bebo stuehuset.

Ry Kommune har anbefalet det ansøgte, medens Århus Amt har været betænkelig ved, at der tillades opført en yderligere bolig på ejendommen. Også Danmarks Naturfredningsforening har udtrykt betænkelighed ved en dispensation.

De har i Deres klageskrivelse anført, at der i Overfredningsnævnets kendelse fra 1977 er givet tilladelse til opførelse af en aftægtsbolig. De har supplerende anført, at der er givet tilladelse til større byggerier i fredningsområdet end den ansøgte tilbygning.

Miljøministeriet, J. nr. SN
1211/0-0001
- 6 JUNI 1991
Akt. nr. 35

ad

I sagens behandling har deltaget samtlige Overfredningsnævnets 11 medlemmer. Overfredningsnævnet skal enstemmigt udtale:

Opførelse af den ansøgte tilbygning er ikke omfattet af fredningskendelsens tilladelse til opførelse af en aftægtsbolig, idet denne tilladelse angik en aftægtsbolig på matr.nr. 15 i med en beliggenhed ved kommunevejen vest for indkørslen til gården. Denne tilladelse er i øvrigt ikke udnyttet og er som følge af dens placering i kendelsen og dens indhold nu forældet i henhold til naturfredningslovens § 64 a.

Mossø-fredningen omfatter et kerneområde i det midtjydske søhøjland med store landskabelige værdier. Ved en restriktiv administration af fredningsbestemmelserne er disse værdier opretholdt.

På denne baggrund finder Overfredningsnævnet ikke grundlag for at ændre fredningsnævnets enstemmige afgørelse, som er truffet efter besigtigelse af ejendommen.

Efter at De telefonisk er gjort bekendt med Overfredningsnævnets afgørelse, har De anmodet om, at sagen må blive genoptaget. De har herved anført, at fredningsnævnet i 1987 har meddelt dispensation til opførelse af en yderligere bolig på ejendommen matr.nr. 1 h m.fl. Boes By, Dover, der også ligger i fredningsområdet.

Overfredningsnævnet har fremskaffet fredningsnævnets akter i denne sag. Det fremgår heraf, at den nævnte ejendom er en 118 ha stor landbrugsejendom, og at den pågældende ca. 200 m^2 store bolig med kontor er anset nødvendig for ejendommens drift i forbindelse med en intensivering og omlægning af driften.

Der foreligger således ikke usaglig forskelsbehandling, når Deres ansøgning er afslået, og Overfredningsnævnet kan derfor ikke genoptage sagen.

På Overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
7 JUNI 1991

8000 Århus C, den 4. juni 1991.

Sag nr. 17/91

Nævnet har d.d. skrevet således til Jens M.Pedersen, Stenmårvej 3, 8680 Ry:

"

På et møde den 15.april 1991 meddelte fredningsnævnet, at man ikke ville give tilladelse til etablering af et cafeteria på ejendommen matr.nr. 1k Emborg by, Ry, i projektets daværende udformning, idet antallet af m^2 og facaden mod vejen burde reduceres. Ejendommen er omfattet af Mossø-fredningen og er beliggende i umiddelbar nærhed af Øm Klosterruin med tilhørende kanaler.

Den 19.april 1991 fremsendte De et nyt projekt til fredningsnævnet.

Fredningsnævnet har pånyt foretaget besigtigelse den 27. maj 1991.

Fredningsnævnet meddeler hermed i medfør af naturfredningslovens § 53 og [redacted] jfr. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser tilladelse til byggeri i det omfang, der er angivet i det reviderede skitseprojekt af 17. april 1991.

Det er et vilkår, at fredningsnævnet skal have detailprojektet til byggeriets ydre udformning med bl.a. farve- og materialevalg forelagt til godkendelse. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Miljøministeriet
ad Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001
Akt. nr. 36
Skov- og Naturstyrelsen

Bil.

JH

REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

8000 Århus C, den 7. juni 1991.

Sag nr. 39/91

Nævnet har d.d. skrevet således til Øm Kloster Museum, 8660 Skanderborg:

"Øm Kloster Museum har i skrivelse af 12. april 1991 henledt fredningsnævnets opmærksomhed på salg af is m.v. fra ejendommen matr.nr. 1t m.fl. Emborg by, Gl. Rye, beliggende Munkevej 5, Emborg, der er beliggende inden for Mossø-fredningen i umiddelbar nærhed af Øm Klosterruin med tilhørende kanaler.

Fredningsnævnet har besigtiget ejendommen den 27. maj 1991. Under besigtigelsen oplyste lejeren Svend Jensen, at gårdspladsen ikke skal anvendes som oplagsplads. Der ønskes tilladelse til opsætning af et skilt til højre for indgangsdøren med påskriften: "Antik-Genbrug". Endvidere ønskes tilladelse til opsætning af et is-flag på muren og opstilling af et skilt foran ejendommen. Is-flag og skilt vil blive taget ind uden for åbningstiden.

Fredningsnævnet meddeler hermed i medfør af naturfredningslovens § 53 og § 34, jfr. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser tilladelse til diskret skiltning i det oplyste omfang."

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen

Ads.nr. 211/0-0001

37

Ju 365-29

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05386.00

Dispensationer i perioden: 10-06-1991 til 21-12-1992

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

REG. NR. 5386.00

8000 Århus C, den 10. juni 1991.

Sag nr. 50/91

Nævnet har d.d. skrevet således til Stig Nørhede, Emborgvej 51, 8660 Skanderborg:

"

I en skrivelse af 8. maj 1991 har De fremsendt et projekt til et golfcenter på et område (betegnet område C) syd for Gl. Rye. Området er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet har besigtiget området den 27. maj 1991, hvor De og repræsentanter for Ry kommune, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening m.fl. havde lejlighed til at udtale sig.

Det kommunevalgte medlem Steen Rytter udtaler, at han ikke finder, at der efter særbestemmelsen i førnævnte kendelse er mulighed for etablering af en golfbane. Han lægger vægt på, at området efter kendelsen skal være åben for almenheden, og dette vil ikke i tilstrækkelig grad være tilfældet ved etablering af en golfbane.

Det amtsrådsvalgte medlem Frede Bakkær og formanden udtaler, at etablering af en golfbane på tidspunktet for kendelsens udformning ikke var almindelig. Den udvikling, der er sket i samfundet, med etablering af golfanlæg må, således som særbestemmelsen er udformet, åbne mulighed for et sådant anlæg.

Da disse voterende endvidere finder, at der efter det foreliggende skitseprojekt er åbnet mulighed for almenhedens adgang til arealet, stemmer disse i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, for at godkende et golfprojekt, uden at der herved er taget stilling til det konkrete projekt, som må afvente miljøundersøgelser (VVM-vurdering) m.v.

Der træffes afgørelse i overensstemmelse med flertallet. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år

Skov- og Naturstyrelsen

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001
Akt. nr. 38
Bil. 1

REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

8000 Århus C, den 11. juni 1991.

Sag nr. 17/91

Nævnet har d.d. skrevet således til Jens M.Pedersen, Stenmårvej 3, 8680 Ry:

"I skrivelse af 4.juni 1991 meddelte fredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 53 og § 34, jfr. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser tilladelse til byggeri på ejendommen matr.nr. 1k Emborg by i det omfang, der var angivet i det reviderede skitseprojekt af 17.april 1991,på vilkår, at fredningsnævnet skulle have detailprojektet til byggeriets ydre udformning med bl.a. farve- og materialevalg forelagt til godkendelse.

Med skrivelse af 30. maj 1991 har De fremsendt en facadetegning med oplysninger om materiale- og farvevalg.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 7. juni 1991.

Det skal herved meddeles, at nævnet for sit vedkommende kan godkende byggeriet i overensstemmelse med det fremsendte projekt."

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001
Akt. nr. 89
Bil. C
Ju 365-29

REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

8000 Århus C. den 11. juni 1991.

Sag nr. 55/91

Nævnet har d.d. skrevet således til Silkeborg statsskovdistrikt, Vejlbo, 8600 Silkeborg:

"

I skrivelse af 13. maj 1991 har statsskovdistriktet søgt om tilladelse til opførelse af et fugletårn ved foden af Lindholm Hoved, som er omfattet af Mossø-fredningen.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 27. maj 1991.

Fredningsnævnet meddeler herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, tilladelse til opførelse af et fugletårn i overensstemmelse med det fremsendte skitseforslag og oversigtskort på vilkår, at beplantningen omkring tårnet opretholdes og vedligeholdes, således at tårnet er sløret mest muligt, samt at den øverste del af dette ændres som skitseret af distriktet."

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1210-0001
Akt. nr. 40

Bilag

REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

8000 Århus C, den 15. juli 1991.

Sag nr. 7o/91

Nævnet har d.d. skrevet således til I. Krüger A/S, Klamsagervej 2-4, Postbox 2419, 823o Åbyhøj:

"

Fredningsnævnet har ved skrivelse af lo. juni 1991 fra Århus amtskommune modtaget en ansøgning fra I.Krüger A/S om tilladelse til en udvidelse af Alken renseanlæg. Renseanlægget ligger på ejendommen matr.nr. 3ag Alken by, Dover, der er omfattet af søbeskyttelseslinie og af Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet har besigtiget ejendommen den 8.juli 1991.

Det skal herved meddeles, at fredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 47a og § 34, jfr. fornævnte kendelse, for sit vedkommende tillader, at der foretages en udvidelse af renseanlægget i overensstemmelse med det fremsendte skitseprojekt, og yderligere på vilkår, at den slørende beplantning langs anlæggets vestside udvides mod nord."

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 297o Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.
Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001
Akt. nr. 43

Bil. 1

REG. NR. 5386.00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
19 JULI 1991

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

8000 Århus C, den 17. juli 1991.

Sag nr. 42/91

Nævnet har d.d. skrevet således til Ole Pedersen,

Emborgvej 4o, 866o Skanderborg:

" Fredningsnævnet har ved skrivelse af 17. april 1991 fra Ry kommune modtaget en ansøgning fra Ole Pedersen om tilladelse til at tilplante en del af ejendommen matr.nr. 3n Emborg by, Gl. Rye, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet har besigtiget arealet den 8.juli 1991.

Det skal herved meddeles, at fredningsnævnet ikke kan meddele tilladelse til tilplantning af arealet, da dette vil være i strid med de generelle bestemmelser i fredningskendelsen sammenholdt med områdets landskabelige præg, jfr. naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse.

Fredningsnævnet meddeler derimod - således som De ansøgte under besigtigelsen - tilladelse til beplantning af en trekant på ca. 3oo m^2 i den østlige del af arealet med eg, således at den nordøstlige skovbrynslinje forlænges, som angivet med rødt på vedlagte luftfoto. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 297o Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

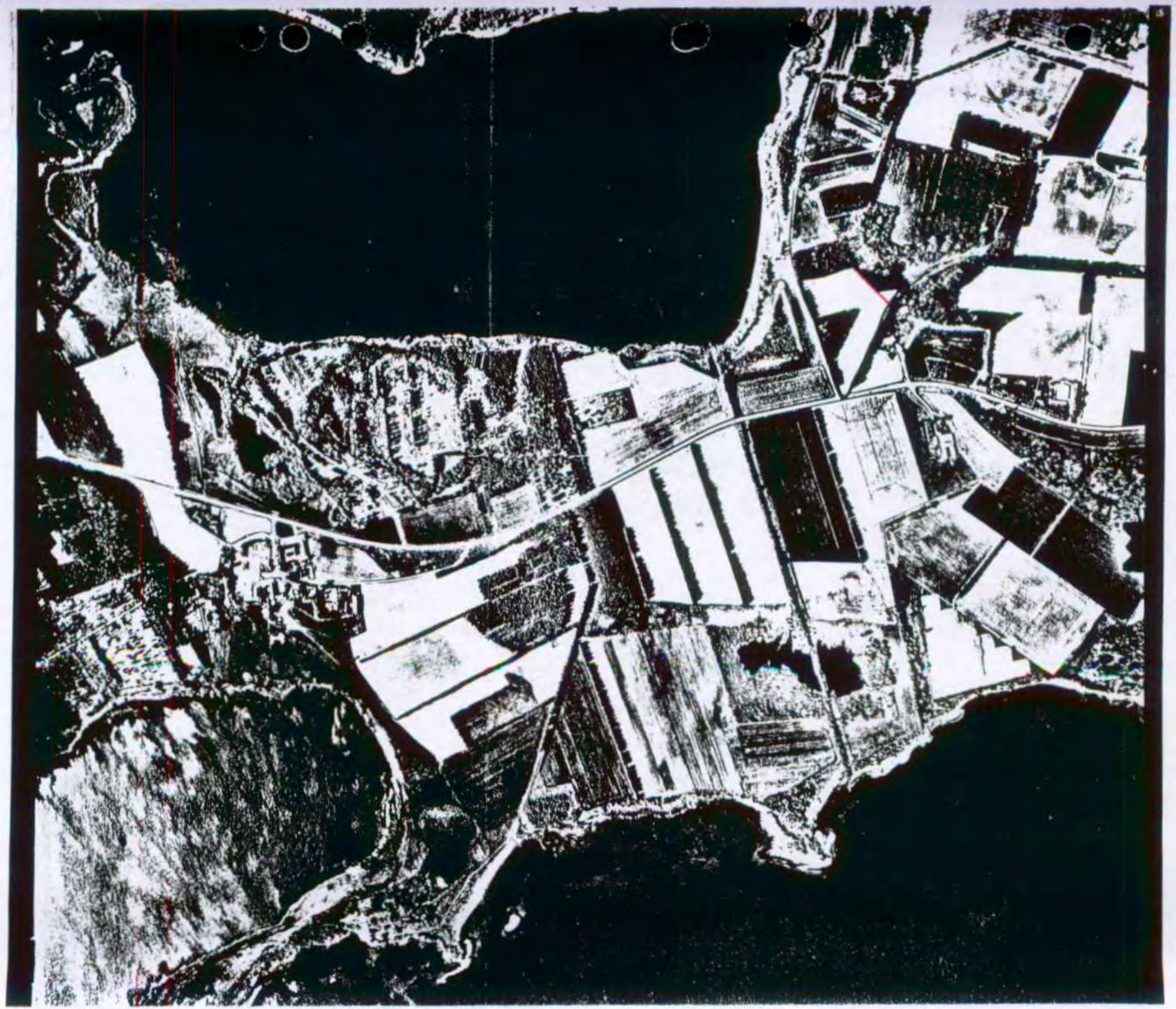
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen.
Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1214/0-0001
Akt. nr. 44

Bil. 1

N

/REG.NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
12 SEP. 1991

8000 Århus C. den 11. september 1991.

Sag nr. 97/91

Nævnet har d.d. skrevet således til Øm Kloster Museum, 8660 Skanderborg:

"

Fredningsnævnet har ved skrivelse af 8.august 1991 fra Kulturhistorisk kontor i Jylland modtaget en ansøgning fra Øm Kloster Museum om tilladelse til opførelse af en carport på ejendommen matr.nr. 3z Emborg by, Ry, der er beliggende inden for Mossøfredningen i umiddelbar nærhed af Øm Klosterruin med tilhørende kanaler.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 26. august 1991.

Det skal herved meddeles, at fredningsnævnet for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 53, stk. 1, og § 34, jfr. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, tillader, at der opføres en carport i overensstemmelse med de fremsendte skitser. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Skov- og Naturstyrelsen

ad 1211/0-0001

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

REG. NR. 5386.00

8000 Århus C. den 19. september 1991.

Sag nr. 105/91

Nævnet har d.d. skrevet således til Silkeborg Statsskovdistrikt, Vejlbo, 8600 Silkeborg:

"

Den 28. februar 1991 meddelte fredningsnævnet for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, tilladelse til flytning af parkeringspladsen på matr.nr. 1n Justenborg, Skanderborg jorder på nærmere angivne vilkår.

Silkeborg statsskovdistrikt har efterfølgende fremsendt en ansøgning om tilladelse til flytning af sti og parkeringsplads i forhold til den oprindelige plan.

Fredningsnævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, meddele tilladelse til den ændrede placering af sti og parkeringsplads som vist på den fremsendte skitse. "

Mogens Beier

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001
Akt. nr. 49

Skov- og Naturstyrelsen

√ REG. NR. 5386.00

OVERFREDNINGSNÆVNET

Slotsmarken 15
2970 Hørsholm
Telefon 45 76 57 18

Jens M. Pedersen
Stenmårvej 3
8680 Ry

17. oktober 1991

J.nr. 2142/72-2/91

Fredningsnævnet for Århus Amts Vestlige Fredningskreds har i skrivelser af 4. og 11. juni 1991 tilladt, at den eksisterende bebyggelse på ejendommen matr.nr. 1 k Emborg By, Rye, må ombygges og udvides i overensstemmelse med et fremsendt detailprojekt med henblik på indretning af et cafeteria. Tilladelsen er meddelt som en dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser og fra naturfredningslovens § 53 om beskyttelse af omgivelserne til et jordfast fortidsminde. Miljøministeriet v/ Skov- og Naturstyrelsen har påklaget fredningsnævnets afgørelse til Overfredningsnævnet.

Ejendommen indgår i det lille bysamfund Emborg, som ligger ved Øm klosterruin og kanalerne mellem Gudensø og Mossø. Der er ingen synsmæssig forbindelse mellem ejendommen og disse fortidsminder. Der har tidligere i mange år været serveringssted på ejendommen, men denne virksomhed blev opgivet på grund af ejerens helbred. De byggearbejder, som fredningsnævnet har tilladt, vil forøge det bebyggede areal fra 230 m^2 til 435 m^2. Udvidelsen vil overvejende ske bag huset set fra facaden mod Munkevej. Formålet med udvidelsen er at skabe mulighed for, at cafeteriet kan modtage gæster fra busser, der besøger klosterruinen.

Hverken Århus Amt, Ry Kommune eller Øm Kloster Museum har indvendinger mod det ansøgte. Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har for fredningsnævnet udtrykt betænkelighed ved bygningsudvidelsen.

adl. SN: 1211/0-0001
SO

Skov- og Naturstyrelsen har påstået fredningsnævnets afgørelse ændret til et afslag. Styrelsen har herved navnlig henvist til de store landskabelige værdier, der knytter sig til Mossøfredningen, og til, at en tilladelse til det ansøgte kan vanskeliggøre den hidtidige meget strenge administration af fredningsbestemmelserne.

Efter besigtigelse og møde med sagens parter skal Overfredningsnævnet udtale:

Der har tidligere i en længere årrække været serveringsvirksomhed i ejendommens bygning. Det er ønskeligt af hensyn til de besøgende ved Øm klosterruin, at denne virksomhed genoprettes, og den ansøgte bygningsudvidelse må anses for nødvendig for, at virksomheden kan drives rentabelt. Ud fra en landskabelig vurdering er bygningsudvidelsen uden større betænkelighed, og som følge af den ganske særlige baggrund kan en tilladelse ikke antages at ville medføre nogen afsvækket administration af fredningsbestemmelserne. Det er dog nødvendigt, at der etableres et indseende med eventuel udendørs skiltning o.lign.

Med disse bemærkninger stadfæster Overfredningsnævnet fredningsnævnets afgørelser af 4. og 11. juni 1991 med tilføjelse af det vilkår for tilladelsen, at fredningsnævnet på forhånd skal godkende enhver form for udendørs skiltning og reklamering.

I sagens behandling har deltaget 8 af Overfredningsnævnets 11 medlemmer. Overfredningsnævnets afgørelse er enstemmig.

Med venlig hilsen

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

8000 Århus C. den 23. oktober 1991.

Sag nr. 121/91

Nævnet har d.d. skrevet således til Østjysk Elforsyning, Knudsminde 10, Postbox 183, 8300 Odder:

"

Fredningsnævnet har fra Århus amtskommune modtaget selskabets ansøgning om tilladelse til nedgravning af højspændingskabel langs Vroldvej og ombygning af eksisterende transformerstationer til ABB moduler.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at dette udføres i overensstemmelse med detindsendte materiale. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

SN: 1211/0-0001

51 Skov- og Naturstyrelsen

Skov og Naturstyrelsen

REG. NR. 5386.00

OVERFREDNINGSNÆVNET

Slotsmarken 15
2970 Hørsholm
Telefon 45 76 57 18

Ry Golf Center
v/ Stig Nørhede
Emborgvej 51
8660 Skanderborg

6. november 1991

J.nr. 2142/72-3/91

Fredningsnævnet for Århus Amts Vestlige Fredningskreds har den 10. juni 1991 ved en flertalsafgørelse meddelt Dem principiel godkendelse af, at der på et areal syd for Gl. Rye by i Ry Kommune må anlægges en golfbane i overensstemmelse med et forelagt skitseprojekt. Afgørelsen angives truffet i medfør af naturfredningslovens § 34, jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Danmarks Naturfredningsforening har påklaget fredningsnævnets afgørelse til Overfredningsnævnet.

Sagens baggrund.

Det pågældende areal er i fredningskendelsen betegnet som område C. Om dette område indeholder kendelsen følgende særbestemmelse:

> "I det på kortet angivne område C, der dækker et areal på ca. 28 ha syd for Rye, kan der efter fredningsnævnets godkendelse udføres sådanne anlæg og bebyggelser, som tjener udøvelsen af kollektivt friluftsliv, herunder opførelse af klubhuse, spejderhytter og lignende samt opførelse af en kollektiv ferieby (åben for almenheden) og indretning af en campingplads."

Område C omfattede på fredningstidspunktet 3 ejendomme i privat eje. Arealerne henlå da som dyrket landbrugsjord, skov og plantage. Fredningskendelsen tillagde ikke almenheden ret til færdsel i område C.

Ad. SN1211/0-0001

52

Fu 10-1

Staten v/ Miljøministeriet købte den ene ejendom i 1977. Formålet med erhvervelsen blev angivet som "anvendelse som kollektiv ferieby og eventuel campingplads" og at tilvejebringe "et støttepunkt for friluftslivet i det Midtjyske Søhøjland". Staten v/ Miljøministeriet har senere erhvervet hele område C. Landbrugsbygningerne er nedrevet, og efter opvækst af selvsåning henligger den tidligere landbrugsjord nu overvejende som et udyrket naturområde, hvortil der er offentlig adgang.

Område C er landzone og grænser mod nord til et ubebygget areal i byzone. I Regionplan 1989 for Århus Amt er området disponeret for "hoteller, feriebyer og lignende ferieanlæg med over 100 sengepladser" og med 1.000 sengepladser som den maksimale kapacitet. I Kommuneplan 1985-97 for Ry Kommune er området fastlagt "til almennyttig ferieformål, som ferieby" med den tilføjelse, at området alternativt kan anvendes "til andre turistmæssige/rekreative formål såsom friluftsgård og teltplads".

Det foreliggende projekt til et golfcenter omfatter ejendommen Emborg Østergård ved Boes samt hele område C og et mindre areal i den tilgrænsende byzone.

På Emborg Østergård agtes anlagt en 18-hullers golfbane på arealer, som ikke er omfattet af fredningskendelsen af 10. maj 1977. De eksisterende landbrugsbygninger, der ligger i fredningsområdet, agtes anvendt som klubhus og maskinbygning. Ejendommen ejes i dag af Ry Golf Center.

På ca. 3 ha i den nordligste del af område C agtes opført en centerbygning med hotel (40 værelser), restauration og administration m.v. samt 50 feriehytter. I den øvrige del af området agtes anlagt en 9-hullers golfbane. Udleje af hotelværelser og hytter vil ske til enhver interesseret, men efter det for fredningsnævnet anførte vil golfspil kræve medlemsskab af en golfklub. Der vil blive anlagt offentligt tilgængelige stier gennem området "efter samråd med relevante instanser". Miljøministeriet v/ Skov- og Naturstyrelsen vil stille område C til rådighed for Ry Golf Center ved enten salg eller udleje.

Fredningsnævnets afgørelse,

Fredningsnævnets flertal har fundet, at fredningskendelsens særbestemmelse for område C, således som bestemmelsen er udformet, giver mulighed for et golfanlæg i området, og at der efter det forelagte skitseprojekt er åbnet mulighed for almenhedens adgang til arealet. Flertallet har derfor stemt for i medfør af naturfredningslovens § 34 at godkende et golfprojekt, uden at derved er taget stilling til det konkrete projekt.

Fredningsnævnets mindretal har forstået særbestemmelsen således, at område C skal være åbent for almenheden. Mindretallet har ment, at området ved anlæg af en golfbane ikke i tilstrækkelig grad vil være offentligt tilgængeligt, og har derfor fundet, at særbestemmelsen ikke giver mulighed for det ansøgte.

Udtalelser for Overfredningsnævnet.

For Overfredningsnævnet er fremsat navnlig følgende påstande og synspunkter:

Danmarks Naturfredningsforening har påstået fredningsnævnets afgørelse ændret til et afslag. Foreningen har gjort gældende, at arealets anvendelse til golfcenter ikke kan sidestilles med den anvendelse, som fredningskendelsens særbestemmelse for område C tillader. Projektet tilgodeser ikke det sociale sigte med særbestemmelsen. Arealet er i dag åben for almenhedens færdsel og ophold, og den nuværende offentlige adgang kan ikke opretholdes, hvis der anlægges en golfbane. Arealet rummer tillige betydelige biologiske værdier, som vil komme under hårdt pres ved den ansøgte anvendelse. Som område C i dag fremtræder, adskiller det sig ikke væsentligt fra andre arealer i det samlede fredningsområde. Det bør derfor undergives den samme restriktive administration af fredningsbestemmelserne, som fredningsnævnet og Overfredningsnævnet har anlagt i fredningsområdet som helhed, og en dispensation efter naturfredningslovens § 34 bør følgelig ikke meddeles.

Ry Golf Center har påstået fredningsnævnets afgørelse stadfæstet. Golfspil må anses for at være "kollektivt friluftsliv", hvis udøvelse i område C fredningskendelsen tillader. Golfbanen vil i samarbejde med myndighederne blive anlagt på naturens præmisser med minimale terrænreguleringer og med bibeholdelse af den nuværende bevoksning i videst muligt omfang. For Overfredningsnævnet har Ry Golf Center udtalt, at golfbanen i område C vil kunne benyttes af enhver interesseret uafhængigt af medlemsskab af en golfklub og uden krav om overnatning på centret, og at almenheden vil kunne færdes ikke blot på stier gennem området, men under iagttagelse af fornødne færdselsregler også på banearealet.

Ry Byråd har ved en flertalsafgørelse besluttet at anbefale projektets gennemførelse. Byrådet agter at tilvejebringe en lokalplan for arealets anvendelse som golfcenter.

Århus Amtsråd har ved en flertalsafgørelse besluttet at anbefale, at projektet principgodkendes i medfør af fredningskendelsen. Allerede i den første regionplan fra 1980 blev område C forbeholdt "større ferieanlæg", og et golfcenter som det projekterede vil ikke være i strid med regionplanlægningen. En golfbane vil biologisk og landskabeligt belaste området i mindre grad end en ferieby med mange huse over hele området. Amtsrådet vil under den videre behandling af projektet lægge megen vægt på, at der sikres offentligheden adgang i området.

Miljøministeriet v/ Skov- og Naturstyrelsen har udtalt, at projektet må anses for omfattet af det i fredningskendelsen tilladte. Det forudsættes herved, at offentlighedens adgang til arealerne sikres, og at alle gives lige mulighed for at indlogere sig i centrets bebyggelse, både på hotellet og i hytterne. Område C rummer ikke naturinteresser, som ikke kan tilgodeses ved en hensigtsmæssig udformning af golfbaneanlægget, og det må formodes, at anlægget kun i meget ringe grad vil medføre en forøget rekreativ belastning af de tilgrænsende følsomme naturområder.

Dansk Ornitologisk Forening har frarådet en godkendelse af projektet og fremhævet områdets naturskønhed og store artsrigdom af planter, insekter og fugle, som gør området særdeles egnet til naturvandringer og naturiagttagelser. Offentligheden og det brede friluftsliv vil få dets rettigheder i

det statsejede areal beskåret kraftigt, hvis området tillades anvendt som golfbane.

Friluftsrådet har ligeledes frarådet projektet, som ikke kan anses stemmende med hverken intentionerne med særbestemmelsen for område C eller statens erhvervelse af området.

Entomologisk Forening har særligt fremhævet, at området rummer mange forskellige dagsommerfuglearter, herunder ret sjældne arter.

Gl. Rye Rideklub, spejderorganisationen FDF/FPF, en grundejerforening og et stort antal enkeltpersoner har protesteret mod, at projektet tillades gennemført. Arealet fungerer som et nærrekreativt område, og et golfcenter vil både begrænse offentlighedens anvendelse af området og skade dyrelivet.

Rye Borgerforening, Ry Golfklub og nogle enkeltpersoner har udtalt sig til støtte for projektet.

Overfredningsnævnets afgørelse.

I sagens behandling, herunder besigtigelse og møde med de i sagen interesserede, har deltaget 8 af Overfredningsnævnets 11 medlemmer.

Sagen angår for Overfredningsnævnet alene den del af det samlede golfbaneprojekt, som ønskes realiseret på det areal, der i fredningskendelsen af 10. maj 1977 er betegnet som område C. Fredningsnævnet har ikke taget stilling til, om den øvrige del af projektet nødvendiggør dispensation fra fredningskendelsen, og om i så fald en sådan dispensation kan meddeles.

Et flertal på 4 medlemmer, herunder formanden, udtaler herefter:

Den særlige fredningsbestemmelse for område C giver ret til, at der i området må foretages anlæg og bebyggelser for kollektivt friluftsliv efter fredningsnævnets godkendelse af anlægget og/eller bebyggelsen. En således udformet fredningsbestemmelse giver kun fredningsnævnet mulighed for at

stille nærmere krav til bl.a. beliggenheden og den ydre fremtræden af de anlæg og bebyggelser, der ved bestemmelsen er principielt tilladt.

Den omhandlede fredningsbestemmelse angiver nogle eksempler på anlæg og bebyggelser for kollektivt friluftsliv, der er principielt tilladt i område C, bl.a. campingplads og ferieby under forudsætning af, at feriebyen er åben for almenheden. På denne baggrund må opførelse af et hotel og 50 feriehytter, der ikke er forbeholdt en afgrænset kreds af gæster, samt anlæg af en golfbane, til hvis benyttelse der ikke kræves medlemsskab af en golfklub, og som i øvrigt er åben for almenhedens færdsel, anses for at være lovligt i relation til fredningsbestemmelsen.

Da en dispensation efter naturfredningslovens § 34 således ikke er påkrævet, bliver der ikke anledning til at foretage en nærmere vurdering af, om projektet kan anses for hensigtsmæssigt ud fra de hensyn, der i øvrigt ligger bag fredningen af Mossø-området.

Det følger af fredningsbestemmelsen, at et endeligt projekt skal forelægges fredningsnævnet til godkendelse for så vidt angår projektets nærmere udformning. Det bemærkes herved, at Miljøministeriet ved salg eller udleje af arealet kan sikre, at den forudsatte og også af ministeriet ønskede tilgængelighed for almenheden opnås.

Mindretallet på 4 medlemmer udtaler:

De anlæg og bebyggelser, som fredningsbestemmelsen for område C omhandler, skal tjene udøvelsen af kollektivt friluftsliv. Heri og i den efterfølgende eksemplifikation ligger en forudsætning om, at området skal være tilgængeligt for almenheden - også for udøvelsen af andre friluftsaktiviteter end dem, som udfoldes som følge af et bestemt anlæg.

Et golfbaneanlæg, der med tilhørende bebyggelse omfatter hele område C, udelukker andre friluftsaktiviteter og giver ikke almenheden en sådan færdsels- og opholdsret i området, som fredningsbestemmelsen forudsætter.

En virkeliggørelse af det foreliggende projekt vil derfor nødvendiggøre en dispensation fra fredningsbestemmelsen i medfør af naturfredningslovens

§ 34. Under hensyn til arealets nuværende karakter og anvendelse findes denne dispensation ikke at burde meddeles.

Overfredningsnævnets afgørelse går herefter ud på, at fredningsbestemmelsen for område C ikke er til hinder for anlæg af et golfcenter, således som skitseprojektet er ændret og suppleret under Overfredningsnævnets behandling af sagen, og at et endeligt projekt kræver fredningsnævnets godkendelse for så vidt angår anlæggets nærmere udformning.

På Overfredningsnævnets vegne

Bendt Andersen
overfredningsnævnets formand

✓ REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

8000 Århus C, den 21. februar 1992.

Sag nr. 147/91

Nævnet har d.d. skrevet således til Gunni Rasmussen, Engvej 3, 8680 Ry:

"

Fredningsnævnet har fra Århus amtskommune modtaget en ansøgning fra Gunni Rasmussen om tilladelse til anlæggelse af en kunstig sø på ejendommen matr.nr. 9a m.fl. Gl. Rye by, Gl. Rye, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet har besigtiget ejendommen den 3.februar 1992.

Det skal herved meddeles, at fredningsnævnet i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. førnævnte kendelse tillader det ansøgte, såfremt udformningen af søen ændres til et mere varieret bredforløb, samt på vilkår:

at opgravet materiale fjernes eller planeres ud på tilgrænsende markarealer i et lag, der højest må være 30 cm på udbringningstidspunktet,

at bredhældningen ikke overstiger 1:5,

at vanddybden ikke overstiger 2 m,

at der ikke etableres øer,

at arealerne omkring dammen holdes fri for træagtig vegetation,

at der ikke opstilles andehuse,

at fodring i og ved dammen ikke finder sted, og

at udsætning af fisk og fugle ikke finder sted. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
24 FEB. 1992

Skov- og Naturstyrelsen

ad SN 124/0-0001
S4

Ju 365-29

REG. NR. 5386-90

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 8 APR. 1992

FREDNINGSNÆVNET FOR
ÅRHUS AMTS VESTLIGE
FREDNINGSKREDS

Tinghuset · Vester Allé 10
Tlf. 06 12 20 77

8000 Århus C, den 6. april 1992.

Sag nr. 24/92

Nævnet har d.d. skrevet således til Thorkild Poulsen, Vroldvej 196, 8660 Skanderborg:

"

Fredningsnævnet har fra Århus amtskommune modtaget en ansøgning fra Thorkild Poulsen om tilladelse til opførelse af en carport/redskabsrum på ejendommen matr.nr. 2oe Tåning by, Tåning, der er omfattet af åbeskyttelseslinie og Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 47a og § 34, jfr. fornævnte kendelse, meddele tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den indsendte tegning med beliggenhedsplan. "

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet, Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm, af bl.a. ansøgeren og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

ad. 1211/0-0001
akt 55

Skov- og Naturstyrelsen

Ju 365-29

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS
RETTEN I HORSENS 3. AFD.
8700 HORSENS
TLF. (05) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

REG. NR. 5386.00

HORSENS, DEN 14. maj 1992

FA. NR. 6/1992

Brædstrup Kommune,
Teknisk Forvaltning,
8740 Brædstrup.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 13, 1256 København K) af bl.a. den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.
Det tilføjes, at nævnets tilladelse ikke fritager for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder, og at forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.
Ifølge naturfredningslovens § 64 a bortfalder en tilladelse, der er meddelt af fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet i henhold til kap. VI eller § 53, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse. Dette gælder også andre tilladelser samt dispensationer, der er meddelt efter denne lov eller udstedt i henhold til loven, en fredningskendelse eller en fredningsbestemmelse.

Overfredningsnævnet ny adr.:
Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm

Ang. ansøgning om tilladelse til om-og tilbygning i forbindelse med ændringer af restaurations-og campingvirksomheden ved Hem Odde, ejendommen matr. nr. 3 b m.fl. Hem by, Voerladegaard.

Den 2o. februar 1992 har De til Fredningsnævnets udtalelse fremsendt ansøgning fra arkitekt Jens Stensgaard, Skanderborg om tilladelse til renovering af hovedbygningen, herunder også nedrivning af den nuværende spillehal og vindfang, opførelse af toiletfaciliteter m.v. samt etablering af swimmingpool - udestue m.m.

Sagen har været forelagt for Vejle Amtskommunes fredningsafdeling, som i en skrivelse af 18. april 1992 udtaler:

"----------
Ejendommen ligger i landzone og omfattes af fredningskendelse af 1o. maj 1977 for Mossø med omgivelser samt naturfredningslovens bestemmelser om søbeskyttelseslinie.

I forbindelse med renovering af den eksisterende restaurations- og beboelsesbygning ønskes der opført en svalegang omkring bygningens 1. sal (beboelse) og 2 nye tilbygninger til stueetagen.

Den ene tilbygning, etageareal ca. 4o m^2, opføres på en del af fundamentet af en eksisterende træbygning og indrettes med toiletfaciliteter m.v. for restaurations- og campingvirksomheden.

Træbygningen (bl.a. gammel spillehal) forudsættes helt nedrevet.

ad

1211/0-0001

56

Den anden tilbygning, også etageareal ca. 4o m^2, indrettes som udestue i tilslutning til restaurationslokalet. Tilbygningen udføres med glasfacader umiddelbart ovenfor en stejl skrænt mod Mossø, ca. 25 m fra denne.

På arealet vest for den nye toiletbygning ønskes der etableret en swimmingpool, lidt tilbagetrukket fra ovennævnte skrænt og ca. 3o - 4o m fra Mossø.

Efter det oplyste tænkes swimming-poolen senere forsynet med en overdækning, der må forventes at få en anselig størrelse. Poolen etableres til brug for restaurations- og campinggæsterne.

De ansøgte om- og tilbygninger m.m. udgør 1. fase af et påtænkt større projekt til renovering/modernisering af campingpladsen, bl.a. opførelse af yderligere bebyggelse m.v. på ejendommen.

Den aktuelle ansøgning bør derfor ses i sammenhæng med det samlede projekt for at få et tilstrækkeligt indtryk af mulighederne for at give de fornødne tilladelser, ikke mindst efter fredningsbestemmelserne. I den forbindelse henledes opmærksomheden på fredningskendelsens bestemmelse om, at arealerne ikke yderligere må bebygges.

Det er vurderingen herfra, at fredningen ikke giver mulighed for at tillade yderligere bebyggelse (ekskl. allerede tilladt hytte-bebyggelse), hvilket betyder, at det samlede langsigtede projekt ikke vil kunne realiseres. Fredningen er dog formentlig ikke til hinder for erstatningsbyggeri, der placeres og udformes på en måde, der kan medføre en forbedret bygningsmæssig tilpasning med omgivelserne
----------".

Fredningsnævnet har den 12. maj 1992 afholdt møde og besigtigelse på ejendommen med deltagelse af ejeren, direktør Bjørn Bagger og arkitekt Stensgaard, samt repræsentanter for Vejle Amtskommune, Brædstrup kommune og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité.

Direktør Bagger redegjorde for projektet. Det blev tilkendegivet, at man - alene ønskede Fredningsnævnets afgørelse med hensyn til projektets 1. fase, idet man var klar over, at gennemførelse af

2. fase vil nødvendiggøre ændring af Overfredningsnævnets kendelse af 1o. maj 1977.

Den nævnte 1. fase omfatter renovering af hovedbygningen herunder opførelse af en ny toiletbygning, opførelse af udestue samt swimmingpool-bygning.

Efter forhandling har Fredningsnævnet vedtaget følgende afgørelse:

Der meddeles tilladelse til den ønskede renovering af hovedbygningen, herunder opførelse af svalegang omkring bygningens 1. sal og opførelse af tilbygning med toiletfaciliteter m.v. på en del af fundamentet af den eksisterende træbygning.

Der meddeles principiel tilladelse til, at der etableres en swimmingpool-bygning vest for den nye toiletbygning, men Fredningsnævnet ønsker at få forelagt et endeligt projekt til godkendelse.

Fredningsnævnet har ikke taget stilling til ansøgningen om etablering af en udestue med glasfacader mod Mossø, idet man først ønsker at få forelagt et endeligt projekt.

J. Bruun

Kopi til: Vejle Amtskommunes fredningsafd. j.nr- 8-7o-53-4-6o1-1-92
Danmarks Naturfredningsforening
Skov-og Naturstyrelsen
hr. direktør Bjørn Bagger
hr. arkitekt Jens Stensgaard
fr. Agnes Tellerup
hr. Preben Søndergaard Andersen

REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS
RETTEN I HORSENS 3. AFD.
[illegible]00 HORSENS
TLF. (05) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

HORSENS, DEN 2o. maj 1992.

FA. NR. 25/1992

Brædstrup Kommune,
Teknisk Forvaltning,
874o Brædstrup.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 13, 1256 København K) af bl.a. den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.
Det tilføjes, at nævnets tilladelse ikke fritager for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder, og at forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.
Ifølge naturfredningslovens § 64 a bortfalder en tilladelse, der er meddelt af fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet i henhold til kap. VI eller § 53, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse. Dette gælder også andre tilladelser samt dispensationer, der er meddelt efter denne lov eller udstedt i henhold til loven, en fredningskendelse eller en fredningsbestemmelse.
Overfredningsnævnet ny adr.:
Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm

Ang. ansøgning om opførelse af sommerhus på matr. nr. 6 p Hem by, Voerladegaard.

Den 6. april 1992 har De til Fredningsnævnets udtalelse fremsendt ansøgning fra assurandør Poul Dall Andersen om tilladelse til at opføre et sommerhus, etageareal 76 m^2 på ovennævnte ejendom beliggende Langkjær 29.

Sagen har været forelagt for Vejle Amtskommunes fredningsafdeling, som i en skrivelse af 1. maj 1992 udtaler:

"----------
Ejendommen ligger i landzone og omfattes af Overfredningsnævnskendelse af lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser og naturfredningslovens bestemmelse om søbeskyttelseslinie.

Ejendommen henligger som et skovbevokset naturareal, og på den centrale del - ca. 6o m fra Mossø - findes et skur på ca. lo m^2, der er indrettet til opbevaring af redskaber og dagophold. Ifølge ejeren har skuret aldrig været anvendt til beboelse, og der er ikke installeret el, vand eller toilet.

Det ansøgte sommerhus ønskes placeret umiddelbart vest for ovennævnte skur.

Ifølge fredningskendelsen er der generelt forbud mod yderligere bebyggelse på de fredede arealer. Under henvisning til kendelsens side 19 er der anført følgende særbestemmelser for den pågældende ejendom (lb.nr. 195):

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001
Akt. nr. 57

"Der må under Fredningsnævnets censur opføres en ny bebyggelse mod fjernelse af den nuværende bebyggelse", (d.v.s. det nævnte skur, som allerede var opført før fredningen).

Efter en gennemgang af tidligere sager kan det oplyses, at Fredningsnævnet i 1962 gav tilladelse til opførelse af et sommerhus på ejendommen, men at denne tilladelse aldrig er blevet udnyttet.

Under den efterfølgende fredningssag for Mossø m.v. opretholdt Fredningsnævnet sin tilladelse, men denne blev dog omgjort til et afslag af Overfredningsnævnet, jf. afgørelse af 15. december 1972.

Under henvisning til det generelle forbud mod yderligere bebyggelse og Overfredningsnævnets afslag til et sommerhus ses der ikke at være grundlag for at tillade den ansøgte bebyggelse ----------".

Idet Fredningsnævnet kan tiltræde det af amtets fredningsafdeling anførte, ses der ikke mulighed for at meddele dispensation, hvorfor der herved meddeles afslag på det ansøgte.

J. Bruun

Kopi til: Vejle Amtskommunes fredningsafd.j.nr. 8-7o-53-4-6o1-3-92
Danmarks Naturfredningsforening
Skov-og Naturstyrelsen
hr. assurandør Poul Dall Andersen

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
21 MAJ 1992

REG. NR. 5386.00

Fredningsnævnet for Århus amts
vestlige fredningskreds,
Vester Alle 10, 8000 Århus C.
Tlf. 86 122077

Århus, d. 9.juli 1992.
FR 23/92

Silkeborg Statsskovdistrikt,
Vejlbo,
8600 Silkeborg.

GENPART
til orientering til Skov- og Naturstyrelsen
under henvisning til j.nr. .....

Fredningsnævnet har fra Silkeborg statsskovdistrikt modtaget en ansøgning om tilladelse til indretning af en primitiv lejrplads på ejendommen matr.nr. 2ad Emborg by, Gl. Rye, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.
Fredningsnævnet har besigtiget området den 6. juli 1992.

Det skal herved meddeles, at fredningsnævnet for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, tillader, at der etableres en primitiv teltplads på et areal beliggende sydvest for det, der er angivet på det fremsendte kort,samt tillader en primitiv skiltning i samråd med amtskommunens naturafdeling.

Mogens Beier

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Overfredningsnævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender klagen til Overfredningsnævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Overfredningsnævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 12410-0001
Akt. nr. 58
AD
Bil. V

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS
RETTEN I HORSENS 3. AFD.
8700 HORSENS
TLF. (05) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
14 AUG. 1992

REG. NR. 5386.00

HORSENS, DEN 13. august 1992

FA. NR. 6/1992 (45/1992)

Brædstrup Kommune,
Teknisk Forvaltning
8740 Brædstrup.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 13, 1256 København K) af bl.a. den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Det tilføjes, at nævnets tilladelse ikke fritager for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder, og at forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.

Ifølge naturfredningslovens § 64 a bortfalder en tilladelse, der er meddelt af fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet i henhold til kap. VI eller § 53, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse. Dette gælder også andre tilladelser samt dispensationer, der er meddelt efter denne lov eller udstedt i henhold til loven, en fredningskendelse eller en fredningsbestemmelse.

Overfredningsnævnet ny adr.:
Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm

Ang. om-og tilbygning af hovedbygningen på Hem Odde, matr. nr. 3 b m.fl. Hem by, Voerladegaard.

Den 2. juli 1992 har De til Fredningsnævnets udtalelse fremsendt projekt til swimmingpoolbygning og udestue.

Sagen har været forelagt for Vejle Amtskommunes fredningsafdeling, som i en skrivelse af 22. juli 1992 udtaler:

"---------
Den 6. juli 1992 har Fredningsnævnet anmodet om en udtalelse vedrørende om-og tilbygning af hovedbygningen på Hem Odde, ejendommen matr. nr. 3 b m.fl. Hem by, Voerladegaard.

Der er tale om et projekt, der er forelagt til Fredningsnævnets godkendelse som forudsat i forbindelse med nævnets principielle tilladelse til opførelse af en swimmingpool-bygning. Der henvises til nævnsafgørelse af 14. maj 1992 (j.nr. 6/92), efter hvilken der også blev givet endelig tilladelse til opførelse af en svalegang og en toiletbygning med et etageareal på ca. 40 m^2 (37 m^2 ifølge forelagte bygningstegninger).

Foruden swimmingpool-bygningen, etageareal 315 m^2, omfatter det forelagte projekt også en udestuebygning, som er nævnt i afgørelsen af 14. maj 1992, men uden at dette dog ses at indebære en principiel tilladelse til byggeriet. Udestuen søges opført med et etageareal på ca. 40 m^2 og placeret ovenfor en stejl skrænt mod Mossø, ca. 25 m fra denne.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
Lnr. SN 1211/0-00001
Bil.

Der skal ikke herfra rettes indvendinger imod eventuel godkendelse af projektet til swimmingpool-bygningen, da byggestilen synes at være tilpasset med den fremtidige hovedbygning m.m., jf. den allerede tilladte om-og tilbygning.

Udestuen søges udført i samme harmoniske byggestil som det øvrige byggeri, men da tilladelsen til det øvrige byggeri allerede resulterer i en bebyggelse på ejendommen, der er større end forudsat ifølge fredningsbestemmelserne, ses der ikke at være grundlag for at tillade udestueprojektet.

Det skal bemærkes, at der på tidspunktet for fredningen af ejendommen i 1977 fandtes en samlet bebyggelse på 1053 m^2, mens bebyggelsen i dag er på 1061 m^2, jf. nyligt indhentede oplysninger fra Brædstrup Kommune.

Opmærksomheden henledes iøvrigt på, at amtets landzonetilladelse til om-og tilbygningen heller ikke omfatter en tilladelse til udestuen
---------".

Når henses til, at Fredningsnævnet ved sin afgørelse af 14. maj 1992 alene gav tilladelse til projektets 1. fase med undtagelse af den ansøgte udestue og under forudsætning af, at swimmingpool-bygningen først opførtes efter forelæggelse af et konkret projekt til nævnets godkendelse, tages der ved nærværende afgørelse alene stilling til projektet vedrørende swimmingpoolbygningen.

Idet Fredningsnævnet kan tiltræde det af Amtets fredningsafdeling anførte, meddeles der herved tilladelse til opførelse af den ansøgte swimmingpoolbygning.

Der er således ikke taget stilling til den ansøgte udestue.

J. Bruun

REG.NR. 5386.00

GENPART til
Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Århus amts
vestlige fredningskreds,
Sandgade 12, 8900 Randers.
Tlf. 86 43 70 00

Randers, den 19. august 1992.
FR 70/92

Ry kommune,
rådhuset,
Knudsvej 34,
8680 Ry.

Fredningsnævnet har fra Århus amt modtaget kommunens ansøgning om lovliggørelse af 2 småbygninger på ejendommen matr.nr. 4 bb Emborg by, Gl. Rye, der er omfattet af overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet skal herved for sit vedkommende i medfør af naturfredningslovens § 34, jfr. fornævnte kendelse, meddele godkendelse af de allerede opførte bygninger.

Mogens Beier.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Overfredningsnævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender klagen til Overfredningsnævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Overfredningsnævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 5 år.

ad SN124/0-0001
62

JUS JH

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMTS NORDLIGE FREDNINGSKREDS
RETTEN I HORSENS 3. AFD.
8700 HORSENS
TLF. (05) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

REG. NR. 5386.00

HORSENS, DEN 10.9.1992.

FA. NR. 36/1992.

Nævnets afgørelse kan efter naturfredningslovens § 58 indbringes for Overfredningsnævnet (adr. Amaliegade 13, 1256 København K) af bl.a. den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse, og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes medmindre den opretholdes af Overfredningsnævnet.

Det tilføjes, at nævnets tilladelse ikke fritager for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder, og at forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.

Ifølge naturfredningslovens § 64 a bortfalder en tilladelse, der er meddelt af fredningsnævnet eller Overfredningsnævnet i henhold til kap. VI eller § 53, såfremt den ikke er udnyttet inden 5 år fra tilladelsens meddelelse. Dette gælder også andre tilladelser samt dispensationer, der er meddelt efter denne lov eller udstedt i henhold til loven, en fredningskendelse eller en fredningsbestemmelse.

Overfredningsnævnet ny adr.:
Slotsmarken 15, 2970 Hørsholm

Hr. Knud Hansen,
Klostermøllevej 10,
Voerladegård,
8660 Skanderborg.

Ang. klage over terrænændring indenfor fredet område samt ulovlig anvendelse af en hestestald på ejendommen matr. nr. 7 b Dørup by, Voerladegård, tilh. Knud Hansen.

I anledning af en henvendelse fra Vejle Amt foranlediget af en klage over ovennævnte forhold har Knud Hansen den 18. maj 1992 tilskrevet fredningsnævnet således:

".....

Som svar på ovennævnte brev kan vi oplyse, at da vi købte omtalte ejendom i 1962, var der i direkte forbindelse med ejendommens bygninger en gammel grusgrav fyldt op med murbrokker og affaldsjord i en højde på 2-3 meter over det originale terræn.

I forbindelse med vore planer om at oprette et hestehold her på ejendommen har vi prøvet at planere en del af den gamle grusgrav for at udlægge dette areal til græsning og beplantning. Arbejdet var sat igang, da en af Deres medarbejdere fra Vejle amt stoppede det videre forløb.

Da vi har landbrugspligt på ejendommen, mener vi ikke at have overtrådt nogen fredningsbestemmelser. Med hensyn til de opstillede maskiner i stalden drejer det sig om textilmaskiner, der har været opbevaret på ejendommen tidligere men i andre bygninger. Maskinerne er flyttet ind i denne stald for at blive efterset og sprøjtemalet, hvorefter de flyttes fra ejendommen. Stalden bliver ikke monteret før 1993.

.....

Overvejelsen
1211 0-0001

Denne 64 skrivelse blev forelagt Vejle Amts fredningsafd., som i en

skrivelse af 12. juni 1992 udtaler:
"....
Der er tale om en større terrænændring på et areal, der er omfattet af fredningsbestemmelserne i Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1979 om fredning af Mossø. Efter fredningskendelsen må der ikke foretages ændringer i terrænet eller terrænformerne og opfyldning og planering er ikke tilladt.

Det er endvidere konstateret, at en hestestald, som i 1990 er tilladt opført af Fredningsnævnet på vilkår om, at stalden ikke uden Fredningsnævnets tilladelse må tages i brug til andet erhvervsformål end landbrug, anvendes erhvervsmæssigt til omstilling af maskiner fra manuel til automatisk drift.

Som det fremgår af vedlagte fotos, er der tale om en meget kraftig terrænændring, hvorved ejendommen ligger total blottet ud mod Mossø uden slørende beplantning af nogen art, ligesom en "ny" sandskrænt, der er opstået i forbidnelse hermed, virker meget synlig og skæmmende bl.a. set fra nordsiden af søen.

Ejeren oplyser, at da man købte ejendommen i 1962 var der i forbindelse med ejendommens bygninger en gammel grusgrav fyldt op med murbrokker og affaldsjord i en højde på 2-3 m over det omgivende terræn. I forbindelse med planer om oprettelse af hestehold på ejendommen er arealet planeret med henblik på at udlægge arealet til græsning og beplantning.

Vedrørende den ulovlige anvendelse af hestestalden til opbevaring af maskiner, oplyses, at maskinerne er flyttet ind i "staldbygningen" for at blive efterset og sprøjtemalet, hvorefter de flyttes fra ejendommen. Stalden bliver ikke monteret før 1993.

Ejendommen ligger i et højt prioriteret naturområde (egentlig og særligt naturområde), som tilmed er fredet med direkte forbud mod terrænændringer.

Det er vurderingen her, at såfremt der behørigt var blevet ansøgt om et foretage en terrænændring, som den nu foretagne, ville dette ikke være blevet tilladt, ligesom det må antages, at staldbygningen alene blev tilladt af Fredningsnænvet, fordi der var tale om en nødvendig driftsbygning til en landbrugsejendom, jf. også det af nævnet fastsatte vilkår.

Såfremt nævnet skønner, at en fuldstændig retablering ikke er mulig foreslås, at der som minimum for en legalisering stilles krav om udjævning og beplantning af skrænten ud mod søen. Endvidere foreslås endeligt, at hestestalden snarest muligt skal rømmes for maskiner m.v. og herefter kun anvendes til det ansøgte - og tilladte formål som staldbygning til landbrugsejendommen. ....."

Fredningsnævnet har den 8. september 1992 afholdt møde og besigtigelse på ejendommen med deltagelse af Knud Hansen samt repræsentanter for Vejle Amt, Brædstrup kommune og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkommité.

De mødende fremkom med Deres påstande og Knud Hansen oplyste, at en væsentlig årsag til at hestestalden ikke er blevet indrettet som sådan er, at han efter at have mistet synet på det ene øje ikke længere må ride.

Naturfredningsforeningens repræsentanter udtalte, at der er tale om en grov tilsidesættelse af fredningsbestemmelser, hvorfor det principielt bør pålægges Knud Hansen at retablere arealet.

Efter en intern drøftelse har fredningsnævnet enstemmigt vedtaget sålydende

AFGØRELSE

Det må indledningsvis på det skarpeste påtales at Knud Hansen uden tilladelse og i strid med Overfredningsnævnets kendelse af 1o. maj 1979 har foretaget den meget betydelige terræn-regulering, og at han i strid med fredningsnævnets afgørelse fra 1990 uden tilladelse har indrettet og anvendt den hestestald, som han fik tilladelse til at opføre til andet erhvervsformål end landbrug.

Da en retablering af den foretagne terræn-ændring imidlertid efter Fredningsnævnets opfattelse ikke er mulig uden at gøre den skete skade endnu værre findes et pålæg herom ikke at burde gives.

Da det afgørende herefter må være at sørge for, at den foretagne afgravning sløres mest muligt, bør der foretages tilplantning med

REG. NR. 5386.00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
0 4 DEC. 1992

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 2/12 1992
Sag nr. 51a/1992

traf Fredningsnævnet afgørelse i angående ansøgning om tilladelse til at opføre en tilbygning til Dakbjerghytten på matr. nr. 3 1 m.fl. Alken by, Dover, der er omfattet af Mossø-fredningen.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det kommunevalgte medlem, salgschef Steen Rytter.
Der foreligger ansøgning fra Århus Skolevæsen, der ansøger om tilladelse til at udvide hytten med ca. 17 m^2 til køkken- og garderobefaciliteter.
Ry kommune har i en skrivelse af 6. november anbefalet det ansøgte.
Århus Amt, Landskabskontoret har i skrivelse af 19. november 1992 ikke haft indvendinger mod det ansøgte.
Fredningsnævnet meddeler efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til den ansøgte tilbygning.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening samt Skov- og Naturstyrelsen.

1211/0-0001
70

REG. NR. 5386.00

OVERFREDNINGSNÆVNET

Slotsmarken 15
2970 Hørsholm
Telefon 45 76 57 18 TG/lh

21. december 1992

Poul Dall Andersen
Ørnevej 7
8766 Nørre-Snede

J.nr. 151-27

Fredningsnævnet for Vejle Amts Nordlige Fredningskreds har den 20. maj 1992 afslået at tillade Dem at opføre et 76 m^2 stort sommerhus på Deres ejendom, matr.nr. 6 p Hem By, Voerladegaard. Fredningsnævnets afgørelse er truffet i henhold til naturfredningslovens § 34, jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. De har påklaget afgørelsen til Overfredningsnævnet.

Ifølge fredningsbestemmelserne i den nævnte fredningskendelse må de fredede arealer ikke yderligere bebygges, men efter en særbestemmelse må der dog på Deres ejendom - under fredningsnævnets censur - opføres en ny bebyggelse mod fjernelse af den nuværende bebyggelse.

På Deres ejendom, som er en skovbevokset naturgrund, findes et træskur (en tidligere garage) på ca. 10 m^2, der er indrettet til opbevaring af redskaber og dagophold. Skuret ligger ca. 60 m fra Mossø og dermed søværts søbeskyttelseslinien. Sommerhuset ønskes placeret umiddelbart vest for skuret.

Fredningsnævnet gav i 1962 tilladelse til opførelse af et sommerhus på ejendommen, men tilladelsen blev ikke udnyttet. Fredningsnævnets kendelse af 30. december 1971 om fredning af Mossø med omgivelser opretholdt tilladelsen, men Overfredningsnævnet besluttede efter besigtigelse at ændre dette til et afslag. Denne beslutning blev meddelt ved skrivelse af 15. december 1972.

2k. 1211/0-0001
2kT 72

Fu 10-1

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05386.00

Dispensationer i perioden: 02-02-1993 til 29-11-1994

REG. NR. 6386.00

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 2/2 1993 traf Fredningsnævnet afgørelse i
Sag nr. 1/1993 angående ansøgning om tilladelse til tilbygning samt restaurering af ejendommen matr. nr. 4 ab Gl. Rye by, Gl. Rye, der er omfattet af Mossø-fredningen.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det kommunevalgte medlem, salgschef Steen Rytter.
Der foreligger ansøgning af 16. oktober 1992.
Sagen har været forelagt Århus Amt, der bl.a. har udtalt:
"Ejendommen har ikke været beboet i en længere årrække og er derfor i meget ringe stand. Den skitserede restaurering kan derfor nærmest sammenlignes med et nyt byggeri.
Med henvisning til, at ejendommen tidligere har været anvendt til beboelse, vil vi ikke udtale os imod det ansøgte.
Materialevalg samt farver bør nærmere aftales på stedet."

Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte, men på vilkår at der forelægges Nævnet en mere udførlig beskrivelse af materialevalg og farver, således at dette kan fastlægges under et senere møde på ejendommen.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening samt Skov- og Naturstyrelsen.

1211/0-0001
76

REG. NR. 5386.00

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen

Kontor	Reference	Dato	Journalnr
Landskab	HJH	15. marts 1993	SN 1211/0-0001

Knud Hansen
Klostermøllevej 10
Voerladegård
8660 Silkeborg

Vedr. godkendelse på vilkår af foretagen terrænregulering indenfor Mossø-fredningen på matr.nr. 7b Dørup By, Voerladegård.

Fredningsnævnet for Vejle Amts Nordlige Fredningskreds har den 10. september 1992 bl. a. godkendt en foretagen terrænregulering på ovennævnte ejendom på nærmere fastsatte vilkår.

Denne del af nævnets afgørelse påklagede Danmarks Naturfredningsforening med påstand om retablering af terrænet til Naturklagenævnet, der, som tidligere meddelt, har videresendt klagen til Skov- og Naturstyrelsen til afgørelse. Nævnets afgørelse er ikke påklaget af Dem selv.

Fredningsnævnet fastsatte ved samme afgørelse bestemmelser for benyttelse af staldbygningen. Denne del af afgørelsen er ikke påanket.

Den pågældende ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1979 om fredning af Mossø og arealer om denne. Efter kendelse må der bl. a. ikke foretages ændringer i terrænet eller terrænformerne og opfyldning og planering er således ikke tilladt. På ejendommen må plantning og såning af skovtræer og buske frit finde sted.

Den 11. november 1992 besigtigede styrelsen området. Ved denne besigtigelse konstateredes, at skrænten mod nord er af nyere dato og stort set ubevokset og står med en markant skræntoverkant samt, at der over en strækning på 30 - 40 meter nord for stalden

Postadresse	Telefon	Telex	Telefax
Haraldsgade 53 2100 København Ø	39 27 20 00	21485 NATURE DK	39 27 98 99

fastholder ved skrivelse af 26. februar 1993, at der er sket en ulovlig terrænregulering.

Ved at sammenholde kurvebillederne, udarbejdet af "Landinspektørkontoret", i en ret linie mod nord fra midten af stuehuset kan det konstateres, at der i en afstand på fra ca. 20 meter fra stuehuset til skrøntoverkant gennem tiden er sket en terrænsænkning på 2 - 3 meter. Det er således åbenbart, at der, evt. over nogle år, er sket en betydelig sænkning af terrænet og at skrænten mod nord er nydannet og stejlere end før.

Styrelsen skal ikke bestride advokatens påstand om, at arealet ikke har været tilplantet, og af den årsag findes fredningsnævnets bestemmelse om etablering af et beplantningsbælte ikke at burde fastholdes. Det bemærkes yderligere, at De selv har oplyst, at De har til hensigt at beplante området når forholdene tillader dette.

På baggrund af alt foreliggende må Skov- og Naturstyrelsen tiltræde fredningsnævnets skarpe påtale af den foretagne betydelige terrænregulering. Styrelsen finder, i modsætning til fredningsnævnet, at der i et vist omfang bør foretages terrænretablering og ændrer derfor afgørelsen af 10. september 1992 som det fremgår af nedenstående.

Det pålægges Dem inden udgangen af indeværende år,

- at retablere skrænten ved afvalming, der skal foretages ved, at jord fra skrænten trækkes tilbage på grunden, således at den øverste del af skrænten udjævnes til en blød runding fra 4 meter ned fra nuværende overkant og mindst 10 meter ind på arealet fra kanten,
- at jævne tidligere omtalte jorddepot ud over arealet samt
- at tilså arealet, herunder skrænten, med græs efter tilførsel af et tilstrækkeligt lag muld.

Det bemærkes, at fredningsnævnets bestemmelser vedrørende hestestalden ikke berøres af nærværende afgørelse.

Modtaget
Skov- og Naturstyrelsen
6 APR. 1993
REG. NR. 5386.00
6 APR. 1993

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 31/3 1993
Sag nr. 32/1993

traf Fredningsnævnet afgørelse i angående ansøgning om tilladelse til udvidelse af Gl. Rye renseanlæg på ejendommen matr. nr. 15 t m.fl. Gl. Rye by, Gl. Rye, der er omfattet af Mossø-fredningen.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det kommunevalgte medlem, salgschef Steen Rytter.
Der foreligger ansøgning af 16. februar 1993 fra Ry kommune.
Landskabskontoret har anbefalet det ansøgte på vilkår, at mere detaljerede bygningstegninger forelægges Fredningsnævnet.
Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 principgodkendelse af det ansøgte på vilkår, at detaljerede bygningstegninger forelægges Nævnet til godkendelse.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening samt Skov- og Naturstyrelsen.

1211/0-0001
80

REG. NR. 5386.00

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 11/5 1993
Sag nr. 54/1993

traf Fredningsnævnet afgørelse i angående ansøgning om tilladelse til opførelse af nye driftsbygning**e**r med et samlet etageareal på 290 m^2 på ejendommen matr. nr. 1 m Justenborg, Skanderborg Jorder, der er omfattet af Mossøfredningen.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det kommunevalgte medlem, Finn Holten Hansen.
Der foreligger ansøgningsmateriale af 17. marts 1993 med angivelse af projektet.
Århus Amt, Landskabskontoret, har anbefalet det ansøgte.
Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte på vilkår, at gamle driftsbygninger nedrives senest 6 måneder efter opførelsen af de nye driftsbygninger.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening samt Skov- og Naturstyrelsen.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0.0001 Bil.
Akt. nr 81

REG. NR. 5386.00

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 25/6 1993
Sag nr. 75/1993

traf Fredningsnævnet afgørelse i angående ansøgning om tilladelse til opførelse af 2 kviste på ejendommen matr. nr. 1 i Justenborg, Skanderborg, der er omfattet af Mossø-fredningen.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det kommunevalgte medlem, Finn Holten Hansen.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 24. april 1993 - var til stede.
Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.
Landskabskontoret har anbefalet det ansøgte.
Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening samt Skov- og Naturstyrelsen.

Miljøministeriet, J. nr. SN 1211/0-0001
29 JUNI 1993
Akt. nr. 82

REG. NR. 5386.00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
12 JULI 1993

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 8. juli 1993
Sag nr. 66/1993

traf Fredningsnævnet afgørelse i angående ansøgning om tilladelse til tilplantning på matr. nr. 3 k Emborg by, Gl. Ry, der er omfattet af Mossø-fredningen.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, suppleanten for det kommunevalgte medlem, Harry Olesen, og sekretæren, overassistent Ingrid Thykier.
For Natur og Miljø mødte ekspeditionssekretær E.H. Mikkelsen.
Ansøgeren, gårdejer Poul Lundgaard, var mødt.
For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Thomas Secher.
Bent Nielsen, Ry kommune, har telefonisk meddelt, at man ikke har bemærkninger til ansøgningen.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 19. april 1993 - var til stede.
Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.
Natur og Miljø har henvist til sin skriftlige indstilling.
Danmarks Naturfredningsforening har tilsluttet sig indstillingen fra Natur og Miljø.
Da det vil stride mod fredningens formål, finder Nævnet ikke at kunne meddele dispensation.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening samt Skov- og Naturstyrelsen.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
Jour. SN 1211/12-0001
Akt. nr. 82

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMT
RETTEN I HORSENS
8700 HORSENS
TLF. (75) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

REG. NR. 5386.00

HORSENS, DEN 12.8.1993.

FA. NR. 21/1993.

Nævnets afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 kan efter lovens § 78 påklages til Naturklagenævnet af den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse og forskellige myndigheder. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. Klagen indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender den til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes, før udløbet af klagefristen.
Nævnets tilladelse fritager ikke for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder. Forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.
Ifølge naturbeskyttelseslovens § 66 stk. 2 bortfalder en tilladelse efter § 50 stk. 1 hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Brædstrup kommune,
Teknisk Forvaltning,
8740 Brædstrup.

Vedr. opførelse af toiletbygning, etageareal 39 m^2 på Hem Odde, ejendommen matr. nr. 3 b m.fl. Hem by, Voerladegård.

Den 14. maj 1993 har De til Fredningsnævnets udtalelse fremsendt ansøgning fra arkitekt Jens Stensgaard om tilladelse til ovennævnte bebyggelse. Sagen har været forelagt for Vejle Amts fredningsafdeling, som i en skrivelse af 14. juli 1993 udtaler:

".....

Ejendommen er bl.a. omfattet af fredningskendelse af 10. maj 1977 for Mossø med omgivelser.

Den ansøgte toiletbygning ønskes opført i stedet for toiletrum, der indgik i en større swimmingpool-bygning, som tidligere er tilladt, men ikke ønskes opført foreløbig. Der henvises til Frednignsnævnets afgørelse af 14. maj 1992 og 13. august 1992, j. nr. 6/1992.

Med tilladelsen til swimmingpool-bygningen er der allerede givet tilladelse til en større bygningsmæssig udnyttelse af den pågældende ejendom, end der er grundlag for ifølge fredningskendelsen. En eventuel tilladelse til den nu ansøgte toiletbygning bør derfor være betinget af, at en eventuel fremtidig swimmingpool-bygning reduceres størrelsesmæssigt svarende til den ansøgte toiletbygning.

Fredningsnævnets godkendelse af 13. august 1992 til swimmingpool-bygningen foreslås i så fald tilbagekaldt, hvorefter en udnyttelse af tilladelsen må bero på fremsendelse af et nyt projekt til godkendelse.

2el 1211/0-0001

På ovennævnte betingelse skal der ikke herfra rettes indvindinger imod opførelse af den ansøgte driftsbygning.

....."

Idet Fredningsnævnet kan tiltræde det af amtets fredningsafd. anførte meddeles der herved tilladelse til det ansøgte. Den den 13. august 1992 meddelte tilladelse til opførelse af swimmingpool-bygning tilbagekaldes således at udnyttelse af tilladelsen kræver fremsendelse af et nyt projekt til godkendelse.

P. N. V.

J. Bruun.

Kopi til:
1. Vejle Amt, fredningsafdelingen j. nr. 8-70-52-6-601-1-93
2. Danmarks Naturfredningsforening
3. Skov- og Naturstyrelsen (2x)
4. Brædstrup kommunes vurderingsråd
5. Arkitekt Jens Stensgaard, Vestergade 64, 8660 Skanderborg.

REG. NR. 5386.00

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
27 SEP. 1993

Den 24/9 1993
Sag nr. 32/1993

traf Fredningsnævnet afgørelse i angående ansøgning om tilladelse til udvidelse af Gl. Rye renseanlæg på ejendommen matr. nr. 15 t m.fl. Gl. Rye by, Gl. Rye, der er omfattet af Mossø-fredningen.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det kommunevalgte medlem, Steen Rytter.

Den 31. marts 1993 meddelte Fredningsnævnet efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte på vilkår, at mere detaljerede bygningstegninger forelægges Fredningsnævnet.

Med skrivelse af 24. august 1993 er bygningstegningerne herefter fremsendt til Fredningsnævnet til godkendelse.

Århus Amt, Natur og Miljø, har vurderet projektet til at kunne placeres i det fredede område uden nævneværdig gene for omgivelserne. Hvad angår valg af farve anbefales en afdæmpet farve, for eksempel mørk brun eller grå.

Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte i overensstemmelse med de fremsendte bygningstegninger.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.

Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.

En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.

Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.

Skovstyrelsen
1211/0-0001
Bil.
84

REG. NR. 5386.00

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
19 OKT. 1993

Den 15. oktober 1993 traf Fredningsnævnet afgørelse i
Sag nr. 89/1993 angående ansøgning om tilladelse til arealoverførsel af dele af matr. nr. 4 ab Emborg by, Gl. Rye, til matr. nr. 4 æ smst., der er omfattet af Mossø-fredningen.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det kommunevalgte medlem, Steen Rytter.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 29. juni 1993 - var til stede.
Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.
Århus Amt, Natur og Miljø, har bemærket, at der efter deres opfattelse ikke er forhold i ovennævnte arealoverførsel, der kræver dispensation fra fredningskendelsen af 10. maj 1977 (Mossø-fredningen).
De omhandlede arealer har lb. nr. 80 og 91 i fredningskendelsen, og der er kun bemærket ved lb. nr. 91, at kendelsen ikke skal være til hindring for ombygning og tilbygning i henhold til foreliggende tegninger.
Under de almindelige fredningsbestemmelser fastslås, at landbrugsejendomme ikke kan overgå til anden anvendelse uden forudgående godkendelse fra Fredningsnævnet, selv om det er efter planlovens § 35 ikke ændret anvendelse at overføre 1.250 m^2 landbrugsjord til haveformål.
Fredningsnævnet var herefter enig i, at arealoverførslen ikke kræver dispensation.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001
Akt. nr. 85

Bil.

REG. NR. 5386.00

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 18. november 1993 traf Fredningsnævnet afgørelse i
Sag nr. 126/1993 angående ansøgning om tilladelse til læplantning i Silkeborg (Galten-Ry), lb. nr. 34, der er omfattet af Mossøfredningen.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, suppleanten for det amtsvalgte medlem, Per Blendstrup, det kommunevalgte medlem, Steen Rytter, og sekretæren, retsassessor Grethe Opstrup.
For Århus Amt, Natur og Miljø, mødte ekspeditionssekretær E.H. Mikkelsen.
Sagens bilag var til stede.
Ansøgeren var mødt ved Bent Søndergaard, Hedeselskabet.
For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Thomas Secher Jensen.
Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.
Århus Amt, Natur og Miljø, har foreslået, at der af hensyn til udsigten til Mossø gives afslag til at plante langs den tilgrænsende vej (ca. 40 m).
Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til plantning af det nord-sydgående læhegn og til, at dette forlænges til samme længde som det eksisterende på vilkår, at det bestående læhegn ikke udskiftes.
Fredningsnævnet fandt ikke at kunne meddele dispensation til plantning langs den tilgrænsende vej.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001
Akt. nr. 124

REG. NR. 5386.00

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Modtaget
Århus Amtsrådsforvaltning
20 JAN. 1994

Den 20. januar 1994 traf Fredningsnævnet afgørelse i
Sag nr. 130/1993 angående ansøgning om tilladelse til opførelse af et sommerhus på ejendommen matr. nr. 14 t Vrold by, Skanderborg jorder, der er omfattet af Mossø-fredningen.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, suppleanten for det amtsvalgte medlem, Per Blendstrup, det kommunevalgte medlem, Jørn Nielsen, og sekretæren, retsassessor Grethe Opstrup.
For Århus Amt, Natur og Miljø, mødte ekspeditionssekretær E.H. Mikkelsen.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 28. oktober 1993 - var til stede.
Ansøgeren, Jens Palludan Mortensen, var mødt.
For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Knud Damsager.
Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.
Århus Amt, Natur og Miljø, har ikke kunnet anbefale det ansøgte, da det af fredningskendelsen fremgår, at der ikke må ske yderligere bebyggelse inden for det fredede område.
Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 afslag på det ansøgte, da det vil være i strid med fredningens formål.
E.H. Mikkelsen bemærkede, at der på ejendommen er henlagt affald, hvorom han henstillede til ejeren at rette henvendelse til kommunen som miljømyndighed. Han henstillede endvidere til ejeren at overveje, om grunden skal ryddes for bevoksning, som er i dårlig forfatning, hvorom der kan rettes henvendelse til Århus amts naturforvaltning.

Jørgen Jensen.

1211/0-0001

87

REG. NR. 5386.00

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Modtaget i Skov- og Naturstyrelsen
26 JAN. 1994

Den 20. januar 1994
Sag nr. 122/1993

traf Fredningsnævnet afgørelse i angående ansøgning om tilladelse til dispensation fra naturfredningsloven til opførelse af et sommerhus på ejendommen matr. nr. 5 m Boes by, Dover, der er omfattet af Mossø-fredningen, udvides til at omfatte den tidligere afdøde ejers tre børn, som har fået ejendommen arveudlagt.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, suppleanten for det amtsvalgte medlem, Per Blendstrup, det kommunevalgte medlem, Frede Johannesen, og sekretæren, retsassessor Grethe Opstrup.
For Århus Amt, Natur og Miljø, mødte ekspeditionssekretær E.H. Mikkelsen.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 19. oktober 1993 - var til stede.
Ansøgerne var mødt ved Vagn Henri Vivike.
For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Thomas Secher Jensen.
Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.
E.H. Mikkelsen redegjorde for sagen og oplyste, at fredningskendelsen ikke tager stilling til den deklaration, der er tinglyst på ejendommen. Deklarationen er tinglyst på baggrund af den daværende naturfredningslovs § 25, stk. 2, dispensation fra skovbyggelinie. Da disse dispensationer ved naturbeskyttelsesloven er overført til amtskommunerne, er påtaleretten ifølge deklarationen ligeledes overført til amtskommunerne, i dette tilfælde Århus Amtskommune.
Som følge af det af Århus amt, Natur og Miljø, anførte, finder Fredningsnævnet, at sagen skal sendes til Århus Amtskommune som rette myndighed til videre foranstaltning.

Jørgen Jensen.

1211/0-0001
86

REG. NR. 5386.00

Skov- og Naturstyrelsen
17 MAJ 1994

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 9. maj 1994
Sag nr. 30/1994

traf Fredningsnævnet afgørelse i angående ansøgning om tilladelse til tilbygning til stuehus på ejendommen matr. nr. 1 n Justenborg, Skanderborg jorder, beliggende Vædebrovej 1 E, tilhørende Ulla Obel. Ejendommen er omfattet af Mossø-fredningen.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det kommunevalgte medlem, Jørn Nielsen.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 17. marts 1994 - var til stede.
Århus Amt, Natur og Miljø, har anbefalet det ansøgte.
Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt samt Skov- og Naturstyrelsen.

12n/0-0001
92

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMT
RETTEN I HORSENS
8700 HORSENS
TLF. (75) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

REG. NR. 5386.00 Jet 64

HORSENS, DEN 12. aug. 1994

FA. NR. 12/1994

Nævnets afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 kan efter lovens § 78 påklages til Naturklagenævnet af den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse og forskellige myndigheder. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. Klagen indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender den til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes, før udløbet af klagefristen.
Nævnets tilladelse fritager ikke for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder. Forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.
Ifølge naturbeskyttelseslovens § 66 stk. 2 bortfalder en tilladelse efter § 50 stk. 1 hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

KFUM-Spejderne
Voerladegaard Gruppe
v/Hal Kyndal
Tyndeleddet 18, Voerladegaard
8660 Skanderborg.

Ang. ansøgning om tilladelse til at benytte ejendommen, matr. nr. 11a Dørup by, Voerladegaard i forbindelse med spejderaktivitet. (Mossøfredningen).

Den 14. marts 1994 har De fremsendt ansøgning om tilladelse til at flytte aktiviteterne fra matr. nr. 7d Dørup til 11a Dørup og i den forbindelse restaurere et eksisterende skur og bygge en simpel bådebro ud til sivkanten.

Sagen har været forelagt Vejle Amtskommune - Åben Land Afdeling, som i en skrivelse af 23. juni 1994 bl.a. udtaler:

"....
Det oplyses i ansøgningen, at spejderne i 15-20 år i forbindelse med søspejderaktivitet har haft bådplads ved Norbert Olsen landsted i Dørup Skov (matr. nr. 7d Dørup by, Dørup (lodsejer nr. 234)), men nu har fået lov af ejeren af matr. nr. 11a Dørup by, Voerladegaard, Kirstine Fisker, (lodsejer nr. 234) til at flytte aktiviteterne dertil.

Ejendommen er omfattet af fredningen omkring Mossø og ligger i landzone. Efter Regionplanen for Vejle amt ligger ejendommen i egentligt naturområde, umiddelbart op til en af de i fredningen udlagte naturstier.

Efter fredningskendelsen - side 22 - fremgår det, at det fortsat skal være tilladt spejderne at telte på et nærmere angivet markareal på den østlige del af matr. nr. 7d. Endvidere at den eksisterende bådebro tillades bevaret - men kendelsen nævnet ikke noget om at broen er til brug for spejderne.

På ejendommen matr. nr. lla findes et ældre og dårligt vedligeholdt bådeskur, som ønskes istandsat af spejderne, ligesom der - som nævnt - ønskes etableret en primitiv bro.

Efter kendelsen må der ikke opføres broer eller lignende anlæg uden tilladelse fra Fredningsnævnet, hvorimod ejeren selv kan etablere en mindre bådebro til eget brug.

Spejderne har følgende både tilknyttet sktiviteten: 5 sejljoller, 3 kanoer og 5 kajakker. Der ønskes endvidere tilladelse til at sejle med endnu en sejljolle fra stedet.

Kendelsen ses ikke at være til hinder for sejlads på søen.

Umiddelbart synes der at være tale om en ret kraftig sejlaktivitet fra stedet, som synes at ligge ud over hensigten med fredningen, og det er opfattelsen, at kendelsen ikke giver mulighed for at placere sådanne kollektive aktiviteter inden for fredningen, som den ansøgte. Der må også udtrykkes betænkelighed ved istandsættelse af det gamle skur ved søen, såfremt dette skal anvendes til almindelige "klubaktiviteter" i forbindelse med sejlsporten.

Der foreslås evt. afholdt et nævnsmøde på stedet, hvor ansøger kan redegøre nærmere for projektet
.....".

Fredningsnævnet har derefter den 9. august 1994 afholdt møde og besigtigelse med deltagelse af ansøgeren og repræsentanter for Vejle Amt, Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling og Brædstrup kommune.

På mødet oplyste ansøger, at man ikke agter at opsætte en bådebro, men man anmoder om godkendelse af en allerede foretaget mindre udgravning, som benyttes til søsætning og ophaling af bådene. Aktiviteterne foregår som regel kun een gang om ugen i 2-3 timer med del-

tagelse af 15 - 25 børn. Skuret ønskes kun anvendt til opbevaring af bådene, og ikke til nogen form for klubaktiviteter.

Efter de således fremkomne oplysninger vedtog Fredningsnævnet for sit vedkommende at meddele godkendelse af den foretagne udgravning og tilladelse til at anvende ejendommen til de nævnte spejderaktiviteter.

J. Bruun

Kopi til: Vejle Amtskommune - Åben Land afdeling
Danmarks Naturfredningsforening
Skov- og Naturstyrelsen
Brædstrup kommune.

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMT
RETTEN I HORSENS
8700 HORSENS
TLF. (75) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

REG. NR. 5386.00

HORSENS. DEN 12. aug. 1994.

FA. NR. 42/1994

Nævnets afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 kan efter lovens § 78 påklages til Naturklagenævnet af den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse og forskellige myndigheder. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. Klagen indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender den til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes, før udløbet af klagefristen.
Nævnets tilladelse fritager ikke for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder. Forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.
Ifølge naturbeskyttelseslovens § 66 stk. 2 bortfalder en tilladelse efter § 50 stk. 1 hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Vejle Amtskommune
Teknik og Miljø
Damhaven 12,
7100 Vejle.

Ang. træhus, bådebro samt anløbsplads for båd etableret uden tilladelse på ejendommen, matr. nr. 7b Dørup by, Voerladegaard (Mossø-fredningen).

Den 27. juni 1994 har De tilskrevet Fredningsnævnet således:

".....
Vedlagte sag fremsendes hermed til nævnets behandling efter bestemmelserne i Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1979 om fredning af Mossø, idet følgende skal anføres:

Amtet rettede i januar 1994 henvendelse til ejeren af ovennævnte ejendom, Knud Hansen, Klostermøllevej 10, Voerladegaard, 8660 Skanderborg, idet amtet havde konstateret, at der på ejendommen var opført et mindre fritidshus, anlagt en anlægsplads for en båd, etableret en bådebro samt foretaget en terrænopfyldning/afgravning i forbindelse med opførelse af huset.

Da området er omfattet af fredningskendelsen for Mossø samt endvidere af søbeskyttelseslinie samt muligvis af bestemmelserne i naturbeskyttelseslovens § 3, henstillede amtet til ejeren, at der blev indgivet ansøgning til såvel Fredningsnævnet som amtet om evt. bibeholdelse af de foretagne anlæg.

Amtet har i den anledning modtaget følgende redegørelse fra ejeren:

"Der har i en årrække været et simpelt fritidshus på ca. 30 m² på området. Huset, der udelukkende anvendtes til opbevaring af fiske-

grej m.v., var indført på matrikelkort i 1968. Huset forfaldt og måtte nedrives. Sidste år opførtes i stedet ca. 10 m fra det oprindelige hus et lille træhus på 9 m². Også dette hus anvendes til opbevaring af fiskeredskaber og bådgrej.

Ligeledes sidste år fik vi anlagt en smal bådbro. Denne fører ud gennem sivene, og den stopper sammen med sivene. Oven for vor ejendom på modsatte side af søen findes flere broer af samme type. Endvidere har vi gravet en smal rende ind fra søen. Denne rende bliver anvendt til bådplads, når vejret er for hårdt til, at båden kan ligge ved broen. Der har tidligere været en bredere bro og en gravet rende. Broen forfaldt for nogle år siden, og renden sandede hurtigt til igen.

De udførte ting erstatter noget, der tidligere har været på stedet. Vi er ikke og har ikke været bekendt med, at det udførte arbejde skulle stride mod bygge- eller fredningsregler. Har vi begået noget fejlagtigt, beder vi Dem fortælle os, hvori det består, således at vi derefter kan søge om at få sagen bragt på plads."

Efter Regionplanen for Vejle amt ligger området i egentligt naturområde. Umiddelbart syd for de foretagne anlæg forløber en udlagt natursti.

På kortbilaget til fredningskendelsen fra 1979 er angivet en bygning i grundens nordøstlige del, som synes at bekræfte, at der tidligere har ligget en bygning på stedet, men hverken på luftfotos fra 1980 og 1985 kan der ses nogen bygning på stedet, og det må antages, at det er en del år siden at bygningen har eksisteret.

Under alle omstændigheder er det utvivlsomt, at opførelse af fritidshuset kræver dispensation fra fredningskendelsen, jf. at de fredede arealer ikke må bebygges yderligere. Der må ikke opføres bygninger, skure boder eller andre indretninger.

Af fredningskendelsen side 6 fremgår, at opførelse af bådebroer og lignende anlæg i eller ved søen må ikke foretages uden forud indhentet tilladelse fra Fredningsnævnet. - Der kan dog for hver ejendom etableres en mindre bådebro (ca. 50 cm bred og 30 cm over normal vandstand) til ejeren til eget brug.

Den opførte bro forekommer noget robust og må nok betegnes som på kanten af, hvad der har været hensigten med bestemmelsen.

Der kan derimod næppe være tvivl om, at anløbspladsen, der er gravet ind i søbredden og forsynes med bolværk, ligesom den terrænændring (opfyldning omkring huset samt afgravning af jord hertil) der har fundet sted, er ulovlig og forudsætter dispensation.

Alt i alt må det beklages, at der atter er foretaget anlæg på ejendommen, jf. tidligere sag om terrænændring, uden at tilladelse fra Fredningsnævnet eller andre myndigheder er indhentet. Der henvises til Fredningsnævnets j.nr. 36/92 og 52/89.

Det foreslås, at der indkaldes til et nævnsmøde på stedet, således at ejeren nærmere kan redegøre for de foretagne anlæg, som der herfra må udtrykkes betænkelighed ved
.....".

Fredningsnævnet har herefter afholdt møde og besigtigelse på ejendommen med deltagelse af ejeren samt repræsentanter for Vejle Amt, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite samt Brædstrup kommune.

De mødende havde lejlighed til at udtale sig.

Efter forhandling har Fredningsnævnet vedtaget følgende afgørelse.

Indledningsvis må det alvorligt påtales, at ejeren af ejendommen Knud Hansen har ladet de fornævnte arbejder udføre uden at indhente fornøden tilladelse fra hverken amt eller Fredningsnævnet.

Fredningsnævnet finder imidlertid ikke, at der efter de på stedet konstaterede forhold og sagens øvrige oplysninger er tilstrækkeligt grundlag for at kræve retablering af arealet, hvorfor Fredningsnævnet for sit vedkommende efter omstændighederne meddeler fornøden godkendelse af den foretagne udgravning til anløbsplads, samt af bådebro og træhus.

J. Bruun

Kopi til: Danmarks Naturfredningsforening - Birte Henriksen
Skov- og Naturstyrelsen
Brædstrup Kommune
Knud Hansen

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMT
RETTEN I HORSENS
8700 HORSENS
TLF. (75) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 9 SEP. 1994

REG. NR. 5386.00

HORSENS, DEN 7. sept. 1994

FA. NR. 45/1994

Nævnets afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 kan efter lovens § 78 påklages til Naturklagenævnet af den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse og forskellige myndigheder. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. Klagen indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender den til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes, før udløbet af klagefristen.
Nævnets tilladelse fritager ikke for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder. Forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.
Ifølge naturbeskyttelseslovens § 66 stk. 2 bortfalder en tilladelse efter § 50 stk. 1 hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Vejle Amt,
Teknik og Miljø
Damhaven 12,
7100 Vejle.

Ang. tilbygning til sommerhus på ejendommen, matr. nr. 5s Dørup by, Voerladegaard.

Den 3. august 1994 har De tilskrevet Fredningsnævnet således:

"..............
Amtet har modtaget en ansøgning fra Harald Larsen om opførelse af en tilbygning til et sommerhus på ejendommen, matr. nr. 5s Dørup by, Voerladegaard. Ansøgningen videresendes hermed til behandling ved Fredningsnævnet.

Amtets udtalelse:
Ejendommen er omfattet af fredningen af Mossø med omgivelser og ligger i landzone. Efter Regionplanen for Vejle amt ligger ejendommen i særligt/egentligt naturområde.

Der ønskes opført en tilbygning på 27 m² til det eksisterende sommerhus på 28 m² på ejendommen. Tilbygningen opføres i forlængelse af huset mod nordøst. Tilbygningen opføres og stænkpudses som det eksisterende hus.

Tilbygningen ønskes primært for at få toilet og bad ligesom der ønskes større køkken, der kan indrettes handicapvenligt.

Et sommerhus på kun 28 m² uden toilet og bad må anses for at være utidssvarende og man skal derfor ikke herfra udtale sig imod det ansøgte. Amtet vil være indstillet på at meddele tilladelse efter planloven og naturbeskyttelsesloven, hvis Fredningsnævnet tillader

SN
ad 1211/0-0001

det ansøgte
.....".

Fredningsnævnet tillader herved for sit vedkommende det ansøgte.

J. Bruun

Kopi til: Danmarks Naturfredningsforening
Skov- og Naturstyrelsen
Brædstrup kommune
Brædstrup Kommunes Vurderingsråd
hr. harald Larsen

REG. NR. 5386.00

Modtaget i Skov- og Naturstyrelsen 9 SEP. 1994

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 7 SEP. 1994 traf Fredningsnævnet afgørelse i
Sag nr. 48/94 angående ansøgning om tilladelse til en 40 m² stor tilbygning på ejendommen, matr. nr. 2 d Emborg by, Gl. Rye, der er omfattet af Mossø-fredningen.

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det kommunevalgte medlem, Frede Johannesen.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 28. april 1994 - var til stede.
Århus Amt, Natur og Miljø har anbefalet det ansøgte.

Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte på vilkår, at det endelige projekt forelægges Nævnet til godkendelse.

Jørgen Jensen

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelses påklages til Naturklagenævnet af blandt andet adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes, før udløbet af klagefristen. Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

...virksen
1214/0-0001
98

Udskrift er sendt til: Ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening samt Skov- og Naturstyrelsen.

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMT
RETTEN I HORSENS
8700 HORSENS
TLF. (75) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

REG. NR. . 5386.00

HORSENS. DEN 28. okt. 1994

FA. NR. 49/1994

Brædstrup Kommune
Teknisk Forvaltning
Niels Wongesvej 8,
8740 Brædstrup.

Nævnets afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 kan efter lovens § 78 påklages til Naturklagenævnet af den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse og forskellige myndigheder. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. Klagen indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender den til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes, før udløbet af klagefristen.
Nævnets tilladelse fritager ikke for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder. Forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.
Ifølge naturbeskyttelseslovens § 66 stk. 2 bortfalder en tilladelse efter § 50 stk. 1 hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

ang. ansøgning om etablering af en ny kvist og udskiftning/etablering af 2 veluxvinduer på ejendommen matr. nr. 3i Dørup by, Voerladegaard.

Sagen har været forelagt for Vejle Amt, Åben Land Afdeling, der i en skrivelse af 11. oktober 1994 udtaler:

".....
Ejendommen er omfattet af fredningen ved Mossø og ligger i landzone. Efter regionplanen for Vejle amt ligger ejendommen i særligt naturområde.

Efter fredningskendelsen - side 7 - må om-og tilbygninger af eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, kun finde sted efter forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet.

Det er tvivlsomt, om den ansøgte ombygning er så omfattende, at tilladelse fra Fredningsnævnet er fornøden.

Vi har ikke fredningsmæssige betænkeligheder ved det ansøgte
....."

Fredningsnævnet tillader herved for sit vedkommende det ansøgte.

J. Bruun

adsn 121/0-0001

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

REG.NR. 5386.00
Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
10 NOV. 1994

Den 14. november 1994 traf Fredningsnævnet afgørelse i
Sag nr. 99/1994 angående ansøgning om tilladelse til tilbygning til sommerhus på ejendommen matr. nr. 4 bm Emborg by, Gl. Rye, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 (Mossøfredningen).

I sagen, der har været behandlet skriftligt, har deltaget Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, og det kommunevalgte medlem, Frede Johannesen.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 14. oktober 1994 - var til stede.
Århus Amt, Natur og Miljø, har ikke haft indvendinger mod det ansøgte.
Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt samt Skov- og Naturstyrelsen.

1211/0-0001
100

FREDNINGSNÆVNET FOR
VEJLE AMT
RETTEN I HORSENS
700 HORSENS
TLF. (75) 62 13 00 (KUN FORMIDDAG)

REG. NR. 5386.00

HORSENS, DEN 22.11.1994.

FA. NR. 51/1994.

Nævnets afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 kan efter lovens § 78 påklages til Naturklagenævnet af den, der har begæret fredningsnævnets afgørelse og forskellige myndigheder. Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede. Klagen indgives skriftligt til fredningsnævnet, der videresender den til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes, før udløbet af klagefristen.
Nævnets tilladelse fritager ikke for at indhente fornøden tilladelse fra andre myndigheder. Forpligtelser ifølge tinglyste servitutter er forbeholdt.
Ifølge naturbeskyttelseslovens § 66 stk. 2 bortfalder en tilladelse efter § 50 stk. 1 hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Vejle Amt,
Teknik og Miljø,
Damhaven 12,
7100 Vejle.

Ang. ansøgning om etablering af forbedrede parkerings- og adgangsforhold til Hem Odde. (jfr. nævnets j. nr. 4/1991).

Den 7. oktober 1994 har De tilskrevet Fredningsnævnet således:
"....
Fredningsnævnet søges hermed om godkendelse af projekt for etablering af bedre parkerings- og adgangsforhold til eksisterende opholdsareal på Hem Odde. De af projektet berørte arealer ligger alle inden for fredningen af Mossø med omgivelser ifølge Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977.

BAGGRUND.
Fredningen udlægger søbredden langs hele Hem Oddes østlige side - svarende til udstrækningen af ejendommen matr. nr. 3 b m.fl., Hem by, Voerladegård - til opholdsareal, hvor ejeren skal tåle almindelig gående færdsel og ophold ved søbredden. På denne ejendom, der tilhører Bjørn Bagger, er der i fredningen endvidere angivet "campinglempelser" for et areal lige syd for de tidligere hotelbygninger og campingareal med heblik på at kunne tilbyde "Mossø Camp Ressort" som en højt klassificeret campingplads med gode rekreative faciliteter.

I den forbindelse vil Bjørn Bagger gerne ved hegning kunne forbeholde søbredden nedenfor bygningerne til campinggæster. Endvidere ønsker han aflysning af en vejret over selve campingarealet for matr. nr. 10 b, smst., kaldet "Gåsefarmen". Gåsefarmens bygninger udlejer ejeren, Per Andersen, i et vist omfang til lejrskoler. Begge ønsker skal ses som led i Bjørn Baggers bestræbelser på ef-

adsh/1211/0-0001

terhånden at kunne opnå Campingrådets højeste klassificeringsneveau.

Vejle Amt har i flere år arbejdet på forbedring af parkerings- og adgangsforholdene til Hem Odde, bl.a. ved et projekt om anlæg af en rekreativ vej, godkendt af Fredningsnævnet i sag nr. 4/1991 den 8. marts 1991. Projektet er opgivet bl.a. på grund af ny ejer og ændret driftsmålsætning for campingpladsen. Udviklingen har endvidere ført til, at amtet foretrækker en løsning, som ikke bare giver besøgende adgang til opholdsareal på søbredden, men som åbner for en rundtursmulighed mellem selve, Odden og landevejen. Det forudsætter bl.a. afmærkning af en sti, som fredningen allerede udlægger langs Bjergskov Bæk. Den manglende afmærkning hidtil skyldes, at der ikke er parkeringsmulighed.

DET NYE PROJEKT.
Det vedlagte oversigtskort 1:10.000 samt fotokortet, viser den planlagte rundturssti. Projektet omfatter også løsningsforslag for campingpladsen med hensyn til brugen af søbredden og færdslen til og fra Gåsefarmen over campingpladsen.

Projektets elementer er følgende:

- Ny offentlig sti udlægges på eksesterende privat fællesvej langs campingpladsens vestskel fra landevejen til søbred,

- til større køretøjer, såsom en bus, etableres parkering på et afskåret areal P1 på landevejens nordside,

- parkering af personvogne og opholdsareal med borde/bænke etableres på et areal maks. 800 m^2, som Vejle Amt lejer vederlagsfrit af Bjørn Bagger. Til gengæld ønsker Bjørn Bagger fredningens angivelse af opholdsareal annulleret på arealet nedenfor bygningerne. Kortbilaget er derfor ikke krydsskraveret dette sted,

- for at løse vejproblemet mellem Gåsefarmen og campingpladsen befæstes strækningen fra det nye parkerings- og opholdsareal P2 og frem til eksisterende adgangsvej til Gåsefarmen (ved campingarealets nordvestlige hjørne) til motorkørsel, men kun

til og fra Gåsefarmen. Dette er indbygget i projektet efter at Brædstrup Kommune sammen med de 2 involverede parter har givet tilsagn om støtte,

- på strækningen mellem Bjergskov Bæk og parkeringsarealet P1 er der tilsagn fra Erik Boes på Skovgården om etablering af en 2 m bred trampesti langs skel.

Vejle Amt skal som teknisk sekretatiat for Fredningsnævnet fremsætte følgende UDTALELSE:

Ifølge fredningskendelsen gælder, at "veje over det fredede område ikke må anlægges uden fredningsmyndighedens tilladelse, bortset fra markveje som led i landbrugsdrift" og "fredningen skal ikke være til hinder for, at der efter nævnets godkendelse tilvejebringes de for almenheden nødvendige parkeringspladser."

I forhold til 1991-projektet beholder campingpladsen sin nuværende udkørsel til landevejen. Det vil til gengæld betyde langt mindre motorkørsel på den nye vej, som kun skal betjene besøgende turister til Odde-rundturen, eller bare til rastepladsen, samt til gåsefarmen. Vejen anlægges som grusvej.

Parkeringspladsen P2 findes mindre dominerende for beskyttelsen af Oddens dyre- og planteliv end den tidligere foreslåede på campingarealets vestlige del. endvidere er en særlig sønær parkering ikke en forudsætning for at gå rundturen. Når P2 i det hele taget ønskes godkendt udover P1, skyldes det campingpladsens ønske om annullering af del af opholdsarealet på søbredden. P2 er et naturligt afskærmet areal, der ikke er støjplaget fra landevejen, og som til være gangske velbeliggende ved en evt. fremtidig fortsættelse af stiføringen på Mossø´s sydside.

På den baggrund er det herfra vurderingen, at projektet samlet set på udmærket vis følger op på fredningens intentioner om ved Hem Odde at åbne for offentlighedens adgang helt til søbredden uden at påføre særlige gener på de landskabelige værdier og områdets naturbeskyttelse.

Det er i nævnets afgørelse af 8.marts 1991 anført, at nævnet - såfremt der i forbindelse med ekspropriationsforretningen træf-

fes beslutning om et andet forløb af vejen, eller en anden placering af parkeringspladsen - vil se positivt på en ansøgning om godkendelse heraf. Uanset dette foreslås der berammet nævnsmøde om det nye projekt.

Ved et nævnsmøde vil nævnet fra parterne kunne høre synspunkter med henblik på en ønskelig nøjagtig fastlæggelse, dels af omfanget af evt. annullering af opholdsareal nedenfor campingpladsens bygninger, og der vil kunne tages stilling til begrebet "søbred" i forhold til terrænet ved søen. På fredningskortet er søbredden blot angivet med en signaturmæssig retlinet bræmme, som ikke er hensigtsmæssig at afmærke på stedet. det vil synes naturligt, om oddens nordligste, noget åbne træbevoksning og det efterfølgende græsklædte terræn i varierende bredde ind til skovbrynet blev vurderet som opholdsareal.

Ligeledes vil det være hensigtsmæssigt at kunne drøfte hegning omkring ~~xxxxxx~~ campingpladsen, og især mod søen med henblik på evt. medtagelse af retningslinier herom i afgørelsen. Bjørn Bagger har ikke nærmere beskrevet hegnstype. Sker det ikke ved mødet, vil et alternativ være i afgørelsen at anføre fredningens generelle bestemmelse om at hegn ikke må opsættes eller plantes uden Fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver.

Sagen ønskes behandlet snarest muligt af hensyn til endelig aftaleindgåelse med lodsejerne og sagens videre myndighedsbehandling efter naturbeskyttelses- og privatvejsloven.

....."

Fredningsnævnet afholdt den 8. november 1994 møde og besigtigelse på ejendommen med deltagelse af ejeren af "Mossø Camp Resort" og reprænsentanter for Vejle Amt, Brædstrup kommune, Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité samt de af forslaget iøvrigt berørte lodsejere.

Der fremkom på mødet forskellige indlæg hvis indhold gengives

nedenfor som de er tilført forhandlingsprotokollen:

".....
Hvideland-Olsen redegjorde for projektet og anmodede om, at det i nævnets afgørelse sættes som betingelser for at meddele dispensation til afspæring af en del af det i fredningskendelsen som opholdsareal udlagte areal, at ejeren af campingpladsen skal tåle, at der som skitseret på kortet indrettes P-plads og opholdsareal ved den nye vej og at der tillades færdsel til fods for offentligheden ad den markvej som syd for campingpladsen forløber fra den nye vej mod øst. Han nævnede endvidere, at den eksisterende færdselsret for de 2 landmænd som benytter den omhandlede vej bliver tinglyst.

Bjørn Bagger redegjorde for sin indstilling til sagen og anførte, at det er af afgørende bestydning for campingpladsens status, at den nye vejadgang til Hem Odde etableres så der bliver mulighed for at indhegne den. Af samme grund bør hegnet føres helt ud til vandkanten, så arealet nedenfor pladsen udelukkende kan benyttes af pladsens gæster. Han erklærede sig indforstået med de af amtet foreslåede betingelser.

Birte Henriksen bemærkede, at Naturfredningsforeningen efter omstændighederne ikke ville protestere mod vejanlægget eller mod at pladsen blev indhegnet, men man var modstander af at en del af det hidtidige opholdsareal skulle tjene udelukkende pladsens gæster, hvorfor man foreslog, at hegnet ikke blev ført ud til vandkanten, men langs med foden af skrænten, der fører op til campingpladsen.

Der blev herefter foretaget besigtigelse af området.

Kl. 15^{30} afholdtes møde med de lodsejere som berøres af det nye vejanlæg.

Hvideland-Olsen redegjorde for projektet.

Gårdejer Erik Boes over hvis ejendom der påtænkes udlagt en trampesti i forbindelse med den foreslåede rundtursmulighed havde ikke indvendinger under forudsætning af, at han på sædvanlig måde om efteråret kan nedtage hegn, så hele arealet kan afgræsses.

Else Marie Bisgaard udtrykte betænkelighed ved den forøgede færdsel i området til skade for jagten.

Per Andersen var indforsået med aflysning af "Gåsefarmens" færdslesret over campingpladsen.

Iøvrigt fremkom der ikke indvendinger.

....."

Fredningsnævnet har truffet følgende afgørelse:

Der meddeles fornøden dispensation til det ansøgte vejanlæg med tilhørende P-pladser. Ejeren af campingpladsen matr. nr. 3 b m.fl. Hem by, Voerladegård skal tåle, at der på ejendommen efter nærmere aftale med Vejle Amt anlægges de i projektet nævnte p-pladser og at der tillægges offentligheden tilladelse til færdsel til fods ad den syd for Campingpladsen fra den nye vej mod øst forløbende markvej.

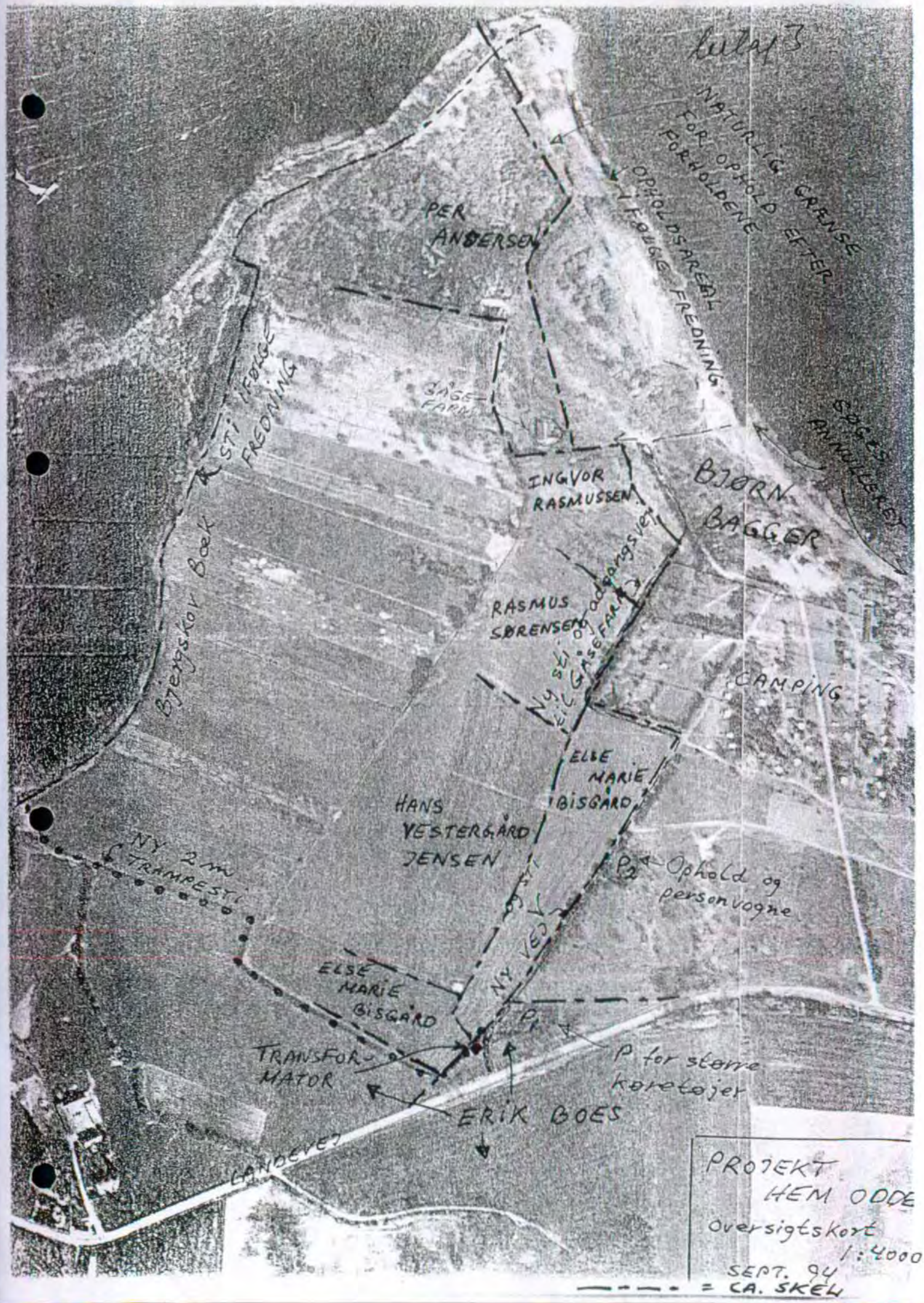
Ejeren af matr. nr. lo b skal tåle, at den tinglyste vejret over campingarealet aflyses, når den nye adgangsvej er etableret.

Der meddeles ejeren af campingpladsen tilladelse til at indhegne pladsen. Hegnet kan ved en på opholdsarealet ved søen placeret container føres ud til vandet hvorved det øst herfor beliggende forholdsvis lille opholdsareal nedenfor campingpladsens bygninger kan forbeholdes pladsens gæster. - Nævnet finder at der er tale om en så beskeden indskrænkning af det i fredningskendelsen udlagte opholdsareal, at det sammenholdt med det fornævnte udlagte P- og opholdsareal ikke kan anses for at stride mod intentionerne i fredningskendelsen.

Den nærmere udformning af hegnet og dettes placering skal aftales mellem Vejle Amt og ejeren af campingpladsen.

Fredningsnævnet kan iøvrigt tiltræde at Oddens nordligste, noget åbne træbevoksning og det efterfølgende græsklædte terræn i varierende bredde ind til skovbrynet vurderes som opholdsareal.

Agnes Tellerup J. Bruun Helle Richelieu

kulpl 3
NATURLIG GRÆNSE FOR OPHOLD EFTER FORHOLDENE
OPHOLDSAREAL I FØLGE FREDNING
PER ANDERSEN
SÆGES ANNULLERET
BJØRN BAGGER
INGVOR RASMUSSEN
RASMUS SØRENSEN
Adgangsvej
CAMPING
ELSE MARIE BISGÅRD
HANS VESTERGÅRD JENSEN
NY 2 M TRAMPESTI
P2 Ophold og personvogne
ELSE MARIE BISGÅRD
TRANSFORMATOR
P1
P for større køretøjer
ERIK BOES
LANDEVEJ
PROJEKT HEM ODDE
Oversigtskort
1:4000
SEPT. 94
= CA. SKEL

REG.NR. 5386.00

U D S K R I F T
AF
forhandlingsprotokollen for
Fredningsnævnet for Århus Amt.

Den 29. november 1994
Sag nr. 115/1994

traf Fredningsnævnet afgørelse i angående efterfølgende tilladelse til opretholdelse af et etableret rodzoneanlæg på ejendommen matr. nr. 40 d Gl. Rye by, Gl. Rye, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Mødt var Fredningsnævnets formand, dommer Jørgen Jensen, det amtsvalgte medlem, amtsrådsmedlem Frede Bakkær, det kommunevalgte medlem, Frede Johannesen, og sekretæren, retsassessor Grethe Opstrup.
For Århus Amt, Natur og Miljø, mødte ekspeditionssekretær E.H. Mikkelsen.
Sagens bilag - herunder ansøgning af 8. november 1994 - var til stede.
Ansøgeren, Jørgen Kleis, var mødt.
For Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité mødte Thomas Secher Jensen.
Endvidere mødte
Peter Fribo, Ry kommune, der oplyste, at kommunen har meddelt tilladelse til det ansøgte.
Nævnet gennemgik sagen og foretog besigtigelse.
Århus Amt, Natur og Miljø, har ikke haft indvendinger mod det ansøgte, såfremt alle jordvolde fjernes fra ejendommen.
Fredningsnævnet meddelte efter naturbeskyttelseslovens § 50 dispensation til det ansøgte på vilkår, at alle jordvolde fjernes fra ejendommen senest 1. januar 1995.

Jørgen Jensen.

Afgørelsen kan efter lov om naturbeskyttelse påklages til

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001 Bil.
Akt. nr. 102

Naturklagenævnet af bl.a. adressaten for afgørelsen og forskellige myndigheder.
Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt den pågældende klageberettigede.
Klage indgives skriftligt til Fredningsnævnet, der videresender klagen til Naturklagenævnet.
En tilladelse kan ikke udnyttes før udløbet af klagefristen.
Er klage iværksat, kan tilladelsen ikke udnyttes, medmindre Naturklagenævnet bestemmer andet.
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år.

Udskrift er sendt til: ansøger, kommune, amt, Danmarks Naturfredningsforening, Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt samt Skov- og Naturstyrelsen.

DISPENSATIONER>

Afgørelser - Reg. nr.: 05386.00

Herunder ses afgørelser i dispensationssager for denne fredning

MILJØ- OG ENERGIMINISTERIET

Ulf H. Sørensen
Vestergade 19
8660 Skanderborg

SKOV- OG NATURSTYRELSEN

REG. NR. 5386.00

Landskabskontoret
J.nr. SN 1214/12-0001
Ref. Lisbeth Toft-Petersen

Den 17. januar 1995

Klage over Fredningsnævnet for Århus Amts afslag på ansøgning om tilladelse til at opføre et sommerhus på ejendommen matr. nr. 17 c, Vrold, Skanderborg jorder.

Afgørelse

Skov- og Naturstyrelsen stadfæster hermed Fredningsnævnet for Århus Amts afslag på ansøgning om tilladelse til at opføre et sommerhus på den ovennævnte ejendom.

Styrelsens afgørelse er truffet i medfør af § 78, stk. 2 og § 85 i naturbeskyttelsesloven, lov nr. 9 af 3. januar 1992, jf. § 16, stk. 1, nr. 24 i bekendtgørelse nr. 217 af 21. marts 1994 om henlæggelse af opgaver og beføjelser til Skov- og Naturstyrelsen.

Redegørelse for sagen

Den ovennævnte ejendom er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977, Mossøfredningen.

Af kendelsen fremgår bl. a., at de arealer, der er omfattet af fredningen, skal bevares i deres nuværende tilstand, og at der bortset fra visse byggerier til landbrugsformål ikke må ske bebyggelse i det fredede område. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Dog kan der på hver ejendom etableres en mindre bådebro. Om- og tilbygning af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Den 16. maj 1994 har De ansøgt fredningsnævnet om tilladelse til opførelse af et 95 m^2 stort sommerhus på den ovennævnte ejendom. Den 11. august 1994 har fredningsnævnet meddelt afslag på det ansøgte, da det vil være i strid med fredningens formål.

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø
Tlf. 39 47 20 00
Fax 39 27 98 99
Telex 21485 nature dk

Den 14. september 1994 har De indbragt afgørelsen for Naturklagenævnet, der har videresendt klagen til behandling i Skov- og Naturstyrelsen.

De anfører i klagen, at Deres ejendom er en af tre grunde, som blev udstykket på samme tid til sommerhusbebyggelse. De to nabogrunde er bebygget, den ene med en nyudvidelse, den anden med nyopførelse af et sommerhus, der er meget større end det oprindelige hus på ejendommen. De anfører videre, at ejendommen er beliggende i et område, der allerede er bebygget med sommerhuse. Et yderligere hus i området vil efter Deres opfattelse derfor ikke kunne skæmme og genere området.

Skov- og Naturstyrelsen har som led i sagens behandling indhentet oplysninger fra Skanderborg Kommune om bebeyggelserne på de omhandlede naboejendommene, som De omtaler i klagen. Det fremgår heraf, at der på naboejendommene, henholsvis matr. nr. 17 b, og 17 d, Vrold var lovligt opført bebyggelse, da fredningen blev gennemført i 1977.

Fredningsnævnet har i overensstemmelse med fredningskendelsen i 1990 givet ejeren af matr. nr. 17 b, Vrold tilladelse til at opføre en sommerhus på 60 m^2 til erstatning for en eksisterende sommerhytte på 16 m^2. Huset er opført i 1994.

Fredningsnævnet har ligeledes i overensstemmelse med fredningskendelsen i 1989 givet ejeren af matr. nr. 17 d, Vrold tilladelse til at opføre en tilbygning til det eksisterende sommerhus på ejendommen. Ombygningen er foretaget i 1990.

Begrundelse for Skov-og Naturstyrelsens afgørelse

Formålet med fredningen er at bevare arealerne i deres nuværende tilstand. Det fremgår direkte af fredningsbestemmelserne, at de fredede arealer ikke må bebygges yderligere, idet dog ombygning og tilbygning af eksisterende bygninger kan finde sted efter tilladelse fra fredningsnævnet.

Styrelsen er enig med fredningsnævnet i, at opførelse af et helt nyt sommerhus på Deres ejendom vil være i strid med fredningens formål.

Klagevejledning

Skov- og Naturstyrelsens afgørelse er endelig. Der kan derfor ikke klages til andre administrative myndigheder.

Afgørelsen kan indbringes for domstolene. Det skal i så fald ske inden 6 måneder fra modtagelsen af denne afgørelse. Det fremgår af naturbeskyttelseslovens § 88 stk. 1.

Med venlig ~~hilsen~~ hilsen
Lisbeth Toft- Petersen

5386.00

NATURKLAGENÆVNET
Sekretariatet

Vermundsgade 38 B
2100 København Ø.
Tlf.: 39 47 27 50
Fax.: 39 47 27 99

Skov- og Naturstyrelsen
Haraldsgade 53
2100 København Ø

17. februar 1995
J.nr. 151/600-0004
AH

LUS
20.2.95

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
20 FEB 1995

Hermed følger Naturklagenævnets afgørelse af dags dato i sagen om offentlighedens adgang til opholdsarealer ved Hem Odde.

Vedlagt: medsendt foto

Med venlig hilsen

Anders Hasselager
fuldmægtig

Afqørelsen er sendt til:

1. Mossø Camp Resort AS, v/Bjørn Bagger, Langkjær 17, Hem Odde 8660 Skanderborg
2. Vejle Amt, Damhaven 12, 7100 Vejle, j.nr. 8-70-51-601-2-94
3. Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K, j.nr. 0111-400.
4. Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Birthe Henriksen, Gammelstrup, 8740 Brædstrup.
5. Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, j.nr. 1211/0-0001
6. Brædstrup Kommune, Niels Wongesvej, 8740 Brædstrup.

Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1211/0-0001 Bil.
Akt. nr. 109

NATURKLAGENÆVNET

17. februar 1995
J.nr. 151/600-0004
AH

Afgørelse
i sagen om ændrede adgangsforhold
og parkeringsforhold ved Hem Odde, Brædstrup Kommune

Fredningsnævnet for Vejle Amt har den 22. november 1994 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddelt dispensation til, at der på nærmere angivne vilkår på ovennævnte ejendom etableres en parkeringsplads og at adgangsforholdene for offentligheden til Hem Odde ændres, jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Danmarks Naturfredningsforening samt Skov- og Naturstyrelsen har påklaget afgørelsen til Naturklagenævnet, for så vidt angår lukning af en offentlig adgang til en strækning langs søbredden øst for Campingpladsen.

Det af fredningsnævnet godkendte projekt omfatter bl.a. tilladelse til, at der etableres et opholdsareal og p-plads (P2) på maksimalt 800 m^2 nord for landevejen.

Arealet til p-pladsen, P2 lejer amtet vederlagsfrit af Bjørn Bagger, mod til gengæld at få annulleret den gældende fredningsbestemmelse, som tillader offentlighedens ophold på søbredden strækningen ud for Mossø Camp Ressort.

Der fremgår endvidere af fredningsnævnets afgørelse, at campingpladsens ejer får ret til at etablere hegn rundt om hele campingpladsen, herunder på strækningen mellem teltpladsens nordligste punkt og nordøst mod søen. Opholdsarealet nordøst for campingpladsen vil således blive forbeholdt campingpladsens gæster.

Miljøministeriet, J. nr. SN 1211/0-0001
20 FEB. 1995
Akt. nr. 109

Der er i dag alene adgang til ovenstående opholdsareal fra Hem Odde, idet der i skellet mod ejendommen sydøst for campingpladsen er opsat et to meter højt stålhegn.

I de eksisterende fredningsbestemmelser fra 1977 er anført om ejendommen matr.nr. 3 b, Hem by, Voervadsgård, at "almindelig gående færdsel og ophold er tilladt ved søbredden, også inden for en afstand af 50 m fra bebyggelse".

Skov- og Naturstyrelsen har i sin klage påstået fredningsnævnets afgørelse for så vidt angår lukning for offentlig adgang til arealerne mellem campingpladsen og Mossø ændret til et afslag. Hegnet bør i stedet opsættes landværts opholdsarealet langs en skrænt.

Danmarks Naturfredningsforening finder ligeledes, at arealerne mellem bebyggelsen på campingpladsen og søen fortsat bør holdes åbne for offentligheden. Foreningen påpeger, at ved at tillade hegning mistes muligheden for på et senere tidspunkt at etablere en sti langs hele den sydlige søbred.
Danmarks Naturfredningsforening finder endvidere, at såfremt det lykkes lodsejeren at få reduceret opholdsarealerne for offentligheden, vil det skabe præcedens i forbindelse med andre fredningsdispensationssager.

Vejle Amt finder, at projektet bør betragtes som en helhed, hvorved fordelene ved projektet i form af forbedrede publikumsfaciliteter overstiger ulemperne.

Bjørn Bagger oplyser, at der i dag er meget få personer, som benytter sig af muligheden for at færdes på opholdsarealet mellem campingpladsen og søen, idet det opfattes som en "blindgyde". Herudover er området ofte oversvømmet i vinterhalvåret. Bjørn Bagger finder, at opsætning af hegnet er en nødvendighed for at opnå sikkerhed for campinggæsternes ejendele og for at leve op til de højeste klassifikationskrav for campingpladser. Bjørn Bagger er i øvrigt meget positiv overfor hele projektet og bemærker, at han har stillet parkeringsarealer til rådighed for offentligheden.

I sagens behandling har deltaget samtlige af Naturklagenævnets 10 medlemmer. Afgørelsen er enstemmig.

Naturklagenævnet skal udtale:

På baggrund af de indgivne klager skal Naturklagenævnet alene tage stilling til, om offentligheden fortsat skal have adgang til opholdsarealerne ved søbredden på den strækning, som er beliggende nordøst for den eksisterende campingplads.

Når der henses til fredningens formål, der bl.a. er at sikre offentligheden muligheder for færdsel til fods, samt ophold ved søbredden, herunder på det omhandlede bredareal ud for campingpladsen, samt under hensyn til de landskabelige og naturmæssige værdier ved Hem Odde og omgivelser, findes der ikke at være grundlag at for begrænse offentlighedens bestående ret til adgang til opholdsarealet.

Fredningsnævnets tilladelse af 22. november 1994 til afspærring af opholdsarealet mellem campingpladsen og Mossø ændres til et afslag, således at offentligheden fortsat har adgang til opholdsarealerne ved søbredden.

På Naturklagenævnets vegne

Bent Jacobsen
Viceformand

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

REG. NR. 3386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12,
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00.

Modtaget i Skov- og Naturstyrelsen
14 MAR. 1995

13. marts 1995

Skanderborg Kommune
Teknisk Forvaltning
Rådhuset
Adelgade 44
8660 Skanderborg

Vedr. j.nr. 130/94 - matr.nr.16 m Vrold, Skanderborg jorder, beliggende Vædebrovej 7, Skanderborg.

I skrivelse af 20. december 1994 ansøgte kommunen for Niels Jørgen Jepsen om tilladelse til opførelse af en tilbygning til det eksisterende sommerhus på ovenævnte ejendom. Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det påtænkte arbejdes begyndelse på vilkår, at tilbygningen udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan.

Klagevejledning.

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen. Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En evt. klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens

AO 1211/0-0001
112

videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jfr. naturbeskyttelseslovens paragraf 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi sendt til:

Århus Amt (j.nr. 8-70-21-2-745-10-94), Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg.
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg.
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt.
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them.
Jørn Nielsen, Hemstokvej 4, 8660 Skanderborg.
Niels Jørgen Jepsen, Nørregade 24, st.th, 8660 Skanderborg.

REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12,
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00.

Skov- og Naturstyrelsen
14 MAR. 1995

13. marts 1995

Skanderborg Kommune
Teknisk Forvaltning
Rådhuset
Adelgade 44
8660 Skanderborg

Vedr. j.nr. 125/94 - matr.nr. 3 c Justenborg, Skanderborg jorder, beliggende Vroldvej 190, Skanderborg.

I skrivelse af 1. december 1994 ansøgte kommunen for Johannes Jensen om tilladelse til opførele af uopvarmet udestue i tilslutning til det bestående byggeri.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, hvorefter om- og tilbygning af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvoved bygningerne i væsentlig grad ændrer karakter, kun må finde sted efter forudgående indhentet godkendelse fra Fredningsnævnet.

Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det påtænkte arbejde på vilkår, at udestuen opføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplan.

Klagevejledning.

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen. Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

AD 1211/0-0001
111

En evt. klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jfr. naturbeskyttelseslovens paragraf 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi sendt til:

Århus Amt (j.nr. 8-70-51-8-745-7-94), Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg.
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg.
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt.
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them.
Jørn Nielsen, Hemstokvej 4, 8660 Skanderborg
Johannes Jensen, Vroldvej 190, 8660 Skanderborg.

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12,
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
12 JULI 1995

10. juli 1995

REG. NR. 5386.00

Thorkild Poulsen
Fuldbro Mølle
8660 Skanderborg

Vedr. j.nr. 54/95 - nedlæggelse af Tåning Søgård Dambrug.

I skrivelse af 31. maj 1995 har De ansøgt om tilladelse til nedlæggelse af Tåning Søgård Dambrug, som ligger på ejendommen matr.nr. 20 e Tåning by, Tåning, og matr.nr. 4 a Justenborg og Fuldbro Mølle, Skannerup.

Det ansøgte indebærer opfyldning af de gamle damme. Opfyldningsmaterialet skal hentes ved opgravning af jordvoldene mellem 3 ca. 80 meter lange eksisterende kanaler. I udgravningen ønskes herefter etableret en sø med dimensionerne 60x80 meter og med en vanddybde på ca. 1 meter.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Under hensyn til, at det ansøgte projekt ikke er i strid med fredningens hovedsigte, meddeler fredningsnævnet herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning.

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen. Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig

AD 1211/12-0013

interesse i afgørelsen.

En evt. klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jfr. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi sendt til:

Århus Amt (Natur & Miljø, j.nr. 8-70-21-1-745-1-95), Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg.
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg,
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand.
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them.
Jørn Nielsen, Hemstokvej 4, 8660 Skanderborg
Skandereborg Kommune, Teknisk forvaltning, Rådhuset, Adelgade 44, 8660 Skanderborg,

REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12,
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00.

10. juli 1995

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
12 JUL 1995

Hans Sivebæk
Rimmersvej 15
8680 Ry

Vedr. j.nr. 47/95 - tilladelse til udstykning og opførelse af énfamiliehus og udhus på matr.nr. 18 c Gl. Rye

Den 8. maj 1995 fremsendte Århus Amt en fra Dem til Ry Kommune indgivet ansøgning om tilladelse til udstykning og opførelse af et enfamiliehus på cirka 110 m2 og et udhus på ca. 40 m2 på ovennævnte ejendom, beliggende Engvej 3.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Ifølge fredningsbestemmelserne for denne ejendom må de fredede arealer ikke bebygges, og der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 28. juni 1995, hvor hverken Ry Kommune eller Århus Amt kunne anbefale det ansøgte.

Da det ansøgte er i strid med fredningens generelle formål, finder Nævnet ikke at kunne meddele tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning.

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen. Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig

AD 1211/12-0013

interesse i afgørelsen.

En evt. klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi sendt til:

Århus Amt (Natur & Miljø, j.nr. 8-70-21-2-737-5-95), Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg.
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, v/Thomas Secher Jensen, Randersvej 51, 8680 Ry.
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand.
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them.
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg.
Ry Kommune, Teknisk Forvaltning, Knudsvej 34, 8680 Ry

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
12 JULI 1995

REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12,
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00.

10. juli 1995

Skanderborg Kommune
Rådhuset,
Adelgade 44
8660 Skanderborg

Vedr. j.nr. 42/95 - opførelse af redskabshus på matr.nr. 16 q Vrold, Skanderborg jorder.

Med skrivelse af 12. april 1995 har kommunen fremsendt en fra Hanne og Flemming Teist modtaget ansøgning om tilladelse til opførelse af et cirka 6 m2 stort redskabsskur på ovennævnte ubebyggede ejendom, beliggende Vædebrovej 17.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Ifølge fredningsbestemmelserne må arealerne ikke yderligere bebygges.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 28. juni 1995.

Da det ansøgte er i strid med fredningens formål, og da der føres en restriktiv holdning til ansøgning om bebyggelse i fredningsområdet, kan Nævnet ikke meddele tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning.

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen. Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

AO 1211/0-0001

En evt. klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi sendt til:

Hanne og Flemming Teist, Såby Møllegård, Møllegårdsvej 4, 8752 Østbirk.
Århus Amt (Natur & Miljø, j.nr. 8-70-51-8-745-3-95), Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg.
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg.
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand.
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them.
Jørn Nielsen, Hemstokvej 4, 8660 Skanderborg

5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12,
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00.

25. august 1995

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
28 AUG. 1995

Skanderborg Kommune
Rådhuset
Adelgade 44
8660 Skanderborg

Vedr. j.nr. 40/95 - matr.nr. 1 ab Justenborg, Skanderborg jorder.

Ved skrivelse af 6. april 1995 har kommunen for ejeren af ovennævnte ejendom ansøgt om tilladelse til opførelse af et sommerhus på 45 m2 med redskabsrum på 3 m2 til erstatning af et ældre sommerhus på 34 m2 på ovennævnte ejendom, beliggende Vædebrovej 1 F.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet har den 9. august 1995 foretaget besigtigelse.

Under hensyn til, at det ansøgte ikke er i strid med fredningen, meddeler fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan.

ad SN1211/0-0001
117

Klagevejledning.

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen. Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En evt. klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jfr. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi sendt til:
Nina Juul Rasmussen og Kaj Rasmussen, Vroldvej 60, 8660 Skanderborg
MSH Gruppen, H.H. Sørensen A/S, Gl. Kattrupvej 4, 8751 Gedved
Århus Amt Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg.
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K.
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, v/ Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand.
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them.
Jørn Nielsen, Hemstokvej 4, 8660 Skanderborg

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
27 SEP. 1995

5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

26/09-95

Skanderborg Kommune
Teknisk Forvaltning
Adelgade 44
8660 Skanderborg

Vedr. j.nr. 41/95 - ejendommen matr.nr. 17 b Vrold, Skanderborg jorder - Deres j.nr. Byggesag 95133.

I skrivelse af 12. april 1995 har kommunen for Frank Isak Bille Nielsen ansøgt om tilladelse til opførelse af et ca. 13 m2 stort redskabshus i forbindelse med sommerhuset på ovennævnte ejendom, beliggende Vædebrovej 37.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Ifølge fredningsbestemmelserne må arealerne ikke yderligere bebygges. Om- og tilbygning af de eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter må kun finde sted efter forud indhentet tilladelse fra Fredningsnævnet.

Da det ansøgte redskabshus placeres i forbindelse med bebyggelsesarealet på ejendommen og væk fra søen, findes der ikke at ske en væsentlig ændring af bebyggelsens karakter, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeleler tilladelse til det påtænkte byggeri på vilkår, at dette udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

AD 1211/0-0001
118

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelsen, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg.
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Jørn Nielsen, Hemstokvej 4, 8660 Skanderborg
Frank Isak Bille Nielsen, Granhøjen 60, Vrold, 8660 Skanderborg

5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

14. december 1995

Jens Peter Andersen
Jernbanevej 22
8660 Skanderborg

Vedr. j.nr. 93/95 - matr.nr. 14 m Vrold, Skanderborg jorder.

I skrivelse af 3. september 1995 har De som ejer af ovennævnte ejendom ansøgt om tilladelse til at sammenbygge toiletbygning og hovedbygning på det eksisterende sommerhus, beliggende Vædebrovej 31. Ved sammenbygningen forøges det bebyggede areal med 17 m2, således at den samlede bebyggelse vil blive på 47 m2.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelser af 15. december 1972 og 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Udvidelsen sker ved sammenbygning af de to huse, som allerede nu er forbundet af et plankeværk mod søsiden.

Under hensyn til at de sanitære forhold ikke er nutidige, og da den ansøgte udvidelse ikke vil medføre en væsentlig ændring af bebyggelsens karakter, er det Fredningsnævnets opfattelse, at det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet tillader derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, at det påtænkte byggeri gennemføres, dog på vilkår

at beplantningen omkring huset opretholdes og vedligeholdes til sløring af huset, og
at hus og tag holdes i mørke jordfarver.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelsen, med mindre klagemyndigheden bestemmer an-

adSW1211/0-0001
120

det.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-7-95)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Jørn Nielsen, Hemstokvej 4, 8660 Skanderborg.
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
18 DEC. 1995

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

14/12-1995

Skanderborg Kommune
Rådhuset
Adelgade 44
8660 Skanderborg

5386.00

Vedr. j.nr. 119/95 - matr.nr. 1 aa Justenborg, Skanderborg jorder.

I skrivelse af 22. november 1995 har kommunen for Anders Theiss Errboe, der er ejer af ovennævnte ejendom, beliggende Vædebrovej 1 B, 8660 Skanderborg, ansøgt om tilladelse til opførelse af et redskabsskur og overdækket terrasse som en tilbygning til sommerhuset på ejendommen. Tilbygningen foretages på den side af sommerhuset, som vender bort fra søen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10.maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Da der er tale om en mindre tilbygning på 12,1 m2, vil der ikke ske væsentlige ændringer i sommerhusets fremtræden, og Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres som vist på den fremsendte tegning med beliggenhedsplan.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen
Mogens Beier

adsn 1211/0-0001
119

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05386.00

Dispensationer i perioden: 14-05-1996 til 11-08-1997

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
20 MAJ 1996

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

14/05-96

Anny Birksø Nielsen
Emborgvej 68
8660 Skanderborg

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 15/1996 - opførelse af 2 staklader på matr.nr. 5 c Boes by, Dover.

Ved skrivelse af 16. januar 1996 har De ansøgt om tilladelse til efterfølgende lovliggørelse af to allerede opførte staklader på ovennævnte ejendom, beliggende Emborgvej 68, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet har den 1. maj 1996 foretage besigtigelse.

I forbindelse med besigtigelsen kunne Nævnet konstatere, at stakladen til brug for hestene er meget synlig, når man kommer fra Boes mod Alken ad Emborgvej. Såfremt ansøgningen om denne staklade havde været forelagt inden projektet var iværksat, ville Fredningsnævnet ikke have meddelt dispensation under hensyn til byggeriets uheldige indvirkning på landskabet. På baggrund heraf findes der ikke grundlag for at meddele efterfølgende dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Nævnet fastsætter samtidig en frist på 2 måneder med hensyn til fremsendelse af forslag til eventuel alternativ placering af stakladen. Stakladen skal være fjernet senest den 1. oktober 1996.

For så vidt angår stakladen til brug for fårene finder Fredningsnævnet ikke, at det ansøgte er i strid med fredningen, og meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at der opretholdes og vedligeholdes en slørende beplantning omkring stakladen.

Fredningsnævnet har i forbindelse med besigtigelsen endvidere kunnet konstatere, at der på ejendommen er etableret en dam, der formentlig ligeledes kræver tilladelse. Når Fredningsnævnet har undersøgt disse forhold, vil De høre nærmere.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:

AD 1996-1211/12-0014
AKT 1

Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-21-3-737-1-96)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Thomas Secher Jensen, Randersvej 51, 8680 Ry.
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

01/07-96

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
3 JUL 1996

Lena og Peehr Svensson
Vroldvej 174
8660 Skanderborg

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 49/1996 - matr.nr. 6 m Justenborg, Skanderborg jorder.

Ved skrivelse af 24. marts 1996 har De ansøgt om tilladelse af opførelse af husstandsmølle med en totalhøjde på 24,75 m på ovennævnte ejendom, beliggende Vroldvej 174, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet har den 26. juni 1996 foretaget besigtigelse.

I forbindelse med besigtigelsen oplyste De, at De var indstillet på at flytte møllen inden for 20 m fra bygningerne på ejendommen samt at reducere højden af møllen til 12 m.

Under hensyn til at opsætning af en husstandsmølle på ejendommen uanset placering og højde findes at være i strid med fredningens intentioner, herunder bevarelse af udsigten inden for det fredede område, finder Fredningsnævnet ikke grundlag for at meddele dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

AD 1996 - 1211/12-0014
AKT 2

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

11/07-96

Bent Schmidt Nielsen
Fynsgade 11
8600 Silkeborg

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 59/1996 - matr.nr. 2 c Emborg by, Dover

Den 24. april 1996 har De ansøgt om tilladelse til om- og tilbygning på ovennævnte ejendom, beliggende Emborgvej 42 A. Af skitseprojektet fremgår det, at De ansøger om tilladelse til nedrivning af eksisterende lagerbygning og om- og tilbygning af eksisterende stuehus samt opførelse af et nyt lager. Ejendommen er omfattet af overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet har den 26. juni 1996 foretaget besigtigelse.

Under hensyn til at det ansøgte ikke findes at stride imod fredningen samt at der er tale om en betydelig forbedring af bygningernes fremtræden og idet nybyggeriet stort set sker, hvor det ældre har ligget, meddeler fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 stk. 1, tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

AD 1996-1211/12-0014

3

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-4-96)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/ Thomas Secher Jensen, Randersvej 51, 8660 Ry.
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry (j.nr. 01.05-16 G01)

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

08/08-96

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
9 AUG. 1996

Silkeborg Statsskovdistrikt
Vejlbo
Vejlsøvej 12
8600 Silkeborg

REG. NR. 5386.00.

Vedr. j.nr. 70/1996 - tilladelse til opførelse af danseforestilling ved Mariendal.

Den 3. juli 1996 ansøgte Distriktet for Danseteatret Terpsichore om tilladelse til opførelse af en danseforestilling på Mariendal en aften i perioden lørdag den 24. august - onsdag den 24. september 1996, på et areal på matr.nr. 2 ad Emborg by, Gl. Rye.

Arealerne er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø.

Anøsningen blev fremsendt til Århus Amt, som med skrivelse af 11. juli 1996 har fremsendt sagen til Fredningsnævnet med anbefaling af det ansøgte.

Det fremgår af distriktets brev, at endelig tilladelse for distriktet først vil blive givet efter besigtigelse af arealerne sammen med ansøgeren, og at der stilles en række vilkår fra distriktets side.

To voterende i Fredningsnævnet finder på baggrund af, at der er tale om en lokal aktivitet, som finder sted i en kort periode med et minimalt indgreb i landskabet, som ikke medfører varige anlæg eller skader, at der kan meddeles dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1. Det tilføjes, at disse voterende er enige om, at der er tale om en konkret vurdering, som ikke kan give forventning om fremtidige tilladelser til tilsvarende arrangementer.

En voterende finder, at det absolut bør være undtagelsen, at der meddeles tilladelse til et arrangement som det ansøgte inden for Mossø-fredningen, og finder derfor af principielle grunde, at der ikke bør meddeles tilladelse.

Der træffes således afgørelse i overensstemmelse med stemmeflertallet.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

adsw 1996-1211/12-0014

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Jona Ingolfsdottir, Danseteater Terpsicore, Oddervej 80, 8270 Højbjerg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-2-96)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Thomas Secher Jensen, Randersvej 51, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

FREDNINGSNÆVNET FOR VEJLE AMT
Domhusgade 24
6000 Kolding

Kolding, den 30/10-96
J. nr. FVA 24/96

FOTOKOPI
RETTEN I KOLDING

Vejle Amt
Teknik og Miljø
Åbent Land
Damhaven 12
7100 Vejle

REG. NR 5386.00.

Vedr. j. nr. 8-70-51-8-601-1-96: ansøgning om etablering af lager og kontor i en staldbygningen inden for Mossø-fredningen

Vejle amt, Teknik og Miljø, Åbent Land, har den 2. juli 1996 indbragt sagen for fredningsnævnet. I skrivelsen hedder det:

" Vi har modtaget en ansøgning om tilladelse til at etablere lager- og kontor med 3-4 arbejdspladser i en staldbygning, areal 130 m^2, der blev tilladt opført i 1990 på ejendommen matr. nr. 7b, Dørup By, Voerladegård.

Sagsfremstilling:

Ejendommen er en landbrugsejendom, areal ca. 8,3 ha, der ligger i egentligt naturområde ved Mossø. Den er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Efter Regionplanen for Vejle amt og Kommuneplanen for Brædstrup kommune ligger ejendommen i egentligt naturområde.

På ejendommen er der foruden den omtalte stald en helårsbeboelse, etage-areal 274 m^2 og en garage-/udhus-/tegnestuebygning, areal ca. 120 m^2.

Ejendommen har for nylig skiftet ejer, og den nye ejer, Svenn Aage Brandt, ønsker at etablere kursusvirksomhed på ejendommen. Til det formål agter han at tage den tidligere garage-/udhus-/tegnestuebygning i brug til kursusvirk-somheden. Derudover søger han om tilladelse til at inddrage tagetagen i stald-bygningen til lager og kontor/installering af et EDB-anlæg, idet der samtidig påregnes etableret 3-4 arbejdspladser i forbindelse med EDB-anlægget.

Svenn Aage Brandt har oplyst, at tagetagen kan tages i brug til formålet, idet de nødvendige installationer allerede før han købte ejendommen var installeret.

Miljø- og Energiministeriet
J.nr. SN 1996 - 1211/12-0014

31 OKT. 1996

Bil nr. 5

Det fremgår bl.a. af bestemmelserne i fredningskendelsen, at Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri samt om- og tilbygninger,

1. *såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og at der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller*

2. *såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.*

Den daværende ejer Knud Hansen, søgte i 1989 om tilladelse til at opføre en stald, areal 130 m^2, til brug for heste og får på ejendommen.

På grund af ovenstående ansøgning blev der den 13. februar 1990 afholdt et nævnsmøde på ejendommen med deltagelse af den daværende ejer og repræsentanter for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité og Brædstrup Kommune.

Efter nævnsmødet gav Fredningsnævnet den 19. februar 1990 dispensation til at opføre en staldbygning, areal 130 m^2, på betingelse af, at stalden ikke uden Fredningsnævnets tilladelse må tages i brug til andet erhvervsformål end landbrug.

Amtet gav senere, den 6. marts 1990, tilladelse efter den daværende lov om by- og landzoner til at opføre den pågældende stald på vilkår, at stalden ikke uden amtets tilladelse må tages i brug til andet erhvervsformål end landbrug.

Vilkåret er på amtets foranledning tinglyst på ejendommen den 15. maj 1990.

Udtalelse:

Bygningen blev i 1990 opført som stald til den daværende ejers heste og for at skaffe mulighed for opstaldning af et antal får med henblik på at pleje arealet og bl.a. under forudsætning af, at stalden ikke uden Fredningsnævnets tilladelse tages i brug til andet erhvervsformål end landbrug.

Med henvisning til ovenstående kan det forekomme uheldigt, at den pågældende staldbygning inddrages til brug for den planlagte kursusvirksomhed.
....."

Fredningsnævnet har den 24. oktober 1996 foretaget besigtigelse af ejendommen og den omhandlede bygning.

Ejeren har i skrivelse af 30. september 1996 nærmere redegjort for ansøgningen. Ansøgningen går ud på, at overetagen til den landbrugsbygning, der blev givet tilladelse til i 1990, ønskes anvendt til kontor, mens underetagen benyttes til lager. I overetagen ønskes etableret et EDB netværk til brug for 3-

4 medarbejdere, der skal udvikle EDB systemerne i ansøgerens virksomhed, der i øvrigt har kontorer i Brædstrup. Der vil ikke ske udvendige ændringer af bygningen. Den af amtet anførte kursusvirksomhed vil være begrænset til 5 - 10 årlige besøg af sikkerhedschefer fra virksomheder eller myndigheder. Disse kommer en eller to ad gangen. Den øvrige, langt mere omfattende kursusvirksomhed vil som hidtil blive holdt på Hotel Pejsegården i Brædstrup.

Vejle Amt har henholdt sig til skrivelsen af 2. juli 1996.

Brædstrup kommune har anført, at den tidligere tilladelse til opførelse af en landbrugsbygning klart er givet under forkerte forudsætning, idet bygningen aldrig har været eller har været tilsigtet anvendt til det ansøgte formål - fåre- eller hestestald. Da ejendommen imidlertid nu har skiftet ejer, da der ikke sker udvendige ændringer og da ændret anvendelse af landbrugsejendomme uden for fredede områder kan ske uden tilladelse, har kommunen ikke afgørende betænkeligheder ved, at ansøgningen imødekommes.

Danmarks Naturfredningsforening har tilsluttet sig kommunens standpunkt.

Nævnets afgørelse:

Efter det af Brædstrup kommune anførte meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til den ansøgte, ændrede anvendelse af den bestående landbrugsbygning på ejendommen, der ikke findes at være i strid med fredningens formål, navnlig i betragtning af, at der ikke sker udvendige ændringer af den allerede tilladte bygning. Det bemærkes herved, at Fredningsnævnet ikke vil være sindet at give tilladelse til opførelse af yderligere bygninger på ejendommen, heller ikke til landbrugsformål.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Genpart er sendt til Svenn Aage Brandt, Kloster Møllevej 10, 8660

Skanderborg, til Brædstrup kommune, Teknisk Afdeling, til Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165, København K, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger

Telefon 75 52 48 22

Direkte telefon 75 50 71 11 - 5000

Telefax 75 52 44 08

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

4/11-96

Lisbeth Grønborg
Albuen 48
6000 Kolding

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
05 NOV. 1996

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 86/1996 - opførelse af fritidshus på matr.nr. 2 z Emborg by, Ry

I skrivelse af 12. september 1996 har De for Lilian Østergaard og Rich. Borgbjerg søgt om tilladelse til opførelse af fritidshus på 95 m2 samt en carport på ovennævnte ejendom.

Ejendommen, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, er beliggende på Emborg Vestermark nordøst for Lindholm Hoved og omgives på alle sider af arealer som tilhører Skov- og naturstyrelsen v/Silkeborg Statsskovdistrikt.

På ejendommen findes et fritidshus på 55 m2 og et udhus på 27 m2. Disse bygninger ønskes nedrevet og erstattet af det nye fritidshus med carport, der placeres hvor de nuværende bygninger er beliggende. Bebyggelsen ligger ca. 100 m fra bredden af Mossø og er sløret for indsyn ved nåletræsbevoksning.

Det nye hus agtes malet i svenskrød og taget dækket af cementteglsten.

Ifølge fredningskendelsen må om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændre karakter, kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra Fredningsnævnet.

Da det nye fritidshus skal erstatte et tidligere, findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål og Fredningsnævnet meddeler herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50 stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår,

at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplan, og
at der opretholdes og vedligeholdes en slørende beplantning, specielt mod Mossø.

AD 1996-1211/12-0014

AKT 6

Såfremt beplantningen på statsskovvæsenets arealer fældes, således at der vil blive indsyn fra Mossø, skal der på ejendommen ske nyplantning, således at sløringen opretholdes.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-10-96)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Thomas Secher Jensen, Randersvej 51, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

20/11-96

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
12 NOV 1996

Anny Birksø Nielsen
Emborgvej 68
8660 Skanderborg

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 15/1996 - etablering af dam på matr.nr. 5 c Boes by, Dover.

I forbindelse med besigtigelse den 1. maj 1996 konstaterede Nævnet, at der på ejendommen var etableret en dam. Samtidig blev det tilkendegivet, at Nævnet ville undersøge disse forhold nærmere.

Efter Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser må der ikke ske ændringer i terrænet eller terrænformerne.

Århus Amt har i skrivelse af 21. oktober 1996 meddelt, at man intet har at indvende mod ovennævnte dam.

Da der er tale om et mindre gravearbejde, meddeler Nævnet efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, efterfølgende godkendelse af det udførte arbejde.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1996 - 1211/12-0014 BH.
Akt. nr. 7

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
17 DEC. 1996

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

11/12-96

REG. NR. 5386.00

Århus Amt
Åben-land afdelingen
Lyseng Allé 1
8270 Højbjerg

Vedr. j.nr. 84/1996 - udskiftning af plankebro i Mossø-Fredningen.

Den 11. september 1996 modtog Fredningsnævnet for Århus Amt en ansøgning fra Amtet vedrørende udskiftning af en plankebro på en af stierne i Mossø-Fredningen.

Amtet anførte i sin skrivelse, at en udskiftning af broen er nødvendig, samt at man ønskede en mere varig løsning, der vil falde bedre ind i naturen, hvorfor man ikke ønskede at genopføre plankebroen, men derimod at udlægge en fiberdug og herpå lægge stabilt grus.

I Mossø-Fredningen (Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977) hedder det bl.a.:

"....
De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
....
Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt ...

Veje over et fredet område må ikke anlægges uden fredningsmyndighedernes tilladelse, bortset fra markveje som led i landbrugsdrift.
....."

Den 6. november 1996 foretog Fredningsnævnet besigtigelse i området.

Det anførtes fra Amtets side, at den ønskede løsning vil falde naturligt ind i naturen i området, og at der ønskes en sti, som er cirka halvanden meter bred mod plankebroens nuværende 80 cm, da det i så fald vil være muligt for Amtet at køre med små traktorer i området. De oplyste endvidere, at højden af stien vil variere, afhængig af området, men typisk vil ligge mellem 10 og 30 cm. For så vidt angår stiens bredde anførtes det, at stien efter en tid ikke vil synes så bred, idet området naturligt vil vokse til.

AD 1996-1211/12-0014
AKT 8

Ejeren af Boes Søgaard oplyste, at han kunne acceptere den foreslåede løsning.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité fandt det ødelæggende for området, at konstruere en sti, og fandt det bedre at udskifte plankebroen med en ny tilsvarende.

Fredningsnævnet har besluttet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, at meddele tilladelse til den af Amtet ønskede sti på vilkår, at stien ikke bliver højere end nødvendig i de enkelte områder, og under alle omstændigheder maksimalt 30 cm, samt at stien bliver så smal som Amtet finder det muligt.

Fredningsnævnet har herved tillagt det betydning, at stien vil falde naturligt ind i skovmiljøet, ligesom den af Amtet ønskede løsning findes at være miljømæssigt bedre end udskiftning af plankebroen med en ny tilsvarende i trykimprægneret træ.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-8-96)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers tlf. 86 43 70 00

22/01-97

Bent Schmidt Nielsen
Fynsgade 11
8600 Silkeborg

REG. NR. 5386.00.

Vedr. j.nr. 59/1996 - matr.nr.2 c Boes by, Dover - Emborgvej 42 A, 8660 Skanderborg

I skrivelse af 11. juli 1996 meddelte Fredningsnævnet tilladelse til om- og tilbygning på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Ry Kommune fremsendte derefter de endelige bygningstegninger til Århus Amt, som fandt at det endelige projekt afveg væsentligt fra det skitseprojekt, som Nævnet havde taget stilling til ved skrivelsen af 11. juli 1996.

Der afholdtes herefter et møde på ejendommen den 8. januar 1997, hvor Nævnet tilkendegav, at de endelige bygningstegninger afveg så meget fra det tidligere godkendte, at en ny tilladelse var påkrævet. På mødet den 8. januar 1997 blev det aftalt med Dem og Deres arkitekt Jens J.Nielsen, at der skulle foretages nogle ændringer i projektet, og at arkitekten derefter skulle fremsende reviderede facadetegninger.

Nævnet har modtaget disse tegninger den 10. januar 1997.

Efter de foretagne ændringer i projektet meddeler nævnet herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det planlagte byggeri, således som dette er udformet ved den reviderede tegning af 9. januar 1997.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig inter-

Jr. SN 1996-1211/12-0014.

esse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-4-96)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Thomas Secher Jensen, Randersvej 51, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry (j.nr. 01.05-16 G01).
Arkitekt Jens J. Nielsen, Frederiksberggade 15 A, 8600 Silkeborg

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

18/03-97

Ry Kommune
Rådhuset
Knudsvej 34
8680 Ry

REG. NR. 5386.00

Ved. j.nr. 21/1997 - opførelse af mellembygning/overdækket flisegang på matr.nr. 2 f m.fl. Emborg by, Gl. Rye, Lille Augustenborg, Lindholmvej 19, 8680 Ry.

Den 17. februar 1997 fremsendte Århus Amt en fra kommunen modtaget ansøgning, hvorefter tilsynsførende H.O.Poul Pedersen for Ansgarstiftelsen har søgt om tilladelse til opførelse af en mellembygning/overbygget flisegang på 20 m2 samt til opsætning af solfanger på ca. 10 m2 på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Der er tale om en mindre forbindelsesgang mellem to bygninger på ejendommen, der ligger cirka 100 meter fra Mossø. Solfangeranlægget ønskes etableret på et sydvendt tag på stuehuset. Denne tagflade vender bort fra Lindholmvej, som er optaget som sti i Mossø-fredningen, men mod Mossø.

Da der er tale om indre ombygninger med rimelige udbedringer af ejendommens varmeforsyning for øje, findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, og Nævnet meddeler herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for

O.SN 1996-1211/12-0014

sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Ansgarstiftelsen, Bredgade 69 A, 1260 København K, Att. H.O.Poul Pedersen.
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-3-97)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Thomas Secher Jensen, Randersvej 51, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg

FREDNINGSNÆVNET FOR VEJLE AMT
Domhusgade 24
6000 Kolding

Kolding, den 16/04-97
J. nr. FVA 7/97
sekretær: Birgitte Andersen

Brædstrup kommune
Teknisk forvaltning
Niels Wongesvej 8
8740 Brædstrup

Modtaget i Brædstrup Kommune
- 22. APR. 1997
REG. NR. 5386.00
FREDNINGSNÆVNET

Vedr. Deres j. nr. 199702-017: ansøgning om tilladelse til etablering af indhegnet tennisbane på matr. nr. 4 aa Voerladegård By, Voerladegård, inden for Mossø fredningen.

Ved skrivelse af 18. februar 1997 har De på vegne en initiativgruppe v/ Arne Rosted, ansøgt om tilladelse til etablering af en tennisbane på på matr. nr. 4 aa Voerladegård By, Voerladegård, inden for Mossø fredningen.

Sagen har været forelagt Vejle Amt, Teknik og Miljø, Åbent Land, der ved skrivelse af 19. marts 1997 har udtalt:

" *Den 19. februar 1997 har Fredningsnævnet anmodet om en udtalelse om etablering af en tennisbane på ejendommen matr.nr. 4aa Voerladegård By, Voerladegård.*

Ejendommen er omfattet af fredningen omkring Mossø og ligger i landzone.

Efter Regionplanen for Vejle Amt ligger ejendommen i særligt naturområde.

Arealet er i 1969 af det daværende Fredningsplanudvalg for Vejle og Skanderborg Amter tilladt anvendt til sportsplads og til forening med en ældre sportsplads på naboarealet. Arealet anvendes som fodboldbane.

På en del af arealet ønskes nu anlagt en tennisbane på 36 x 19 m. Ansøgeren har på forespørgsel fra os oplyst, at der skal etableres et 3 m højt hegn omkring banen, udført med 70 mm stålsøjler pr. max. 3 m. På søjlerne monteres grå eller olivengrøn PVC sintret maskinfletvæv 50/3 mm. Tennisbanens bunddække vil bestå af rødt teglgrus.

I betragtning af at der er tale om anlæg af en tennisbane på et eksisterende, lovligt sportsanlæg, mener vi ikke, at det ansøgte er i strid med fred-

ningens bestemmelser, men at opsætning af hegn omkring tennisbanen forudsætter tilladelse fra Fredningsnævnet, jf. kendelsen side 8, om hegning.

Vi skal ikke herfra udtale os imod det ansøgte, men skal forslå, at Fredningsnævnet evt. stiller betingelse om, at såfremt brugen af tennisanlægget ophører, skal arealet retableres til den oprindelige tilstand (græsareal). "

Sagen har endvidere været forelagt for Danmarks Naturfredningsforening, der ved skrivelse af 11. april 1997 har meddelt, at foreningen ikke har bemærkninger til det ansøgte.

Nævnets afgørelse:

Efter det af Vejle amt anførte meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til den ansøgte etablering af en indhegnet tennisbane. Det er en betingelse for tilladelsen, at arealet retableres til den oprindelige tilstand (græsareal), hvis brugen af tennisbanen ophører.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Genpart er sendt til Vejle Amt, Teknik og Miljø, Åbent Land, Damhaven 12, 7100 Vejle (j. nr. 8-70-51-8-601-2-97), til Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165, København K (j. nr. 0119-15), og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

Telefon 75 52 48 22 | **Direkte telefon** 75 50 71 11 - 5000 | **Telefax** 75 52 44 08

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

06/06-97

Jørgen og Thea Førgaard
Skolegade 8
Nr. Vissing
8660 Skanderborg

KEG. NR. 5386.00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
17 JUNI 1997

Vedr. j.nr. 10/1997 - om- og tilbygning af eksisterende sommerhus på ejendommen matr.nr. 14 q Vrold by, Skanderborg jorder.

Skanderborg kommune har på Deres vegne anmodet om tilladelse til opførelse af en tilbygning på cirka 82 m2 til det eksisterende sommerhus på ovennævnte ejendom, som i dag er på cirka 55 m2, hvortil kommer 2 huse på ialt ca. 19 m2.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 23. april 1997.

Under besigtigelsen redegjorde De nærmere for planerne om udvidelsen af huset og foreviste tegninger og skitser. De oplyste endvidere, at formålet med udvidelsen er at få en større stue samt et værelse yderligere.

Århus Amt v/Eva Ryberg oplyste, at Amtet ikke har noget imod, at huset placeres længere ned mod vandet, men at Amtet ikke kan anbefale, at der gives tilladelse til et hus af den ansøgte størrelse, især på baggrund af at der er tale om et sommerhus, som allerede har en betydelig størrelse.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Knud Damsager anførte, at han fandt, at der burde skeles til, at de øvrige huse i området er relativt store, og at tilbygningen vil blive udført med materialer af god kvalitet. Han anførte endelig, at der måtte lægges vægt på, at der er slørende beplantning på grunden.

Under henvisning til at der er tale om et sommerhus, som allerede har en betydelig størrelse, finder Nævnet ikke at kunne meddele tilladelse til det ansøgte.

Nævnet vil imidlertid tillade en udvidelse, således at bebyggelsen bliver på max. 120 m2 incl. det eksisterende udhus mod nord. Dette forudsætter dog, at reviderede tegninger fremsendes til godkendelse i fredningsnævnet.

ad 12.11/12-0014

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-2-97)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Jørn Nielsen, Hemstokvej 4, 8660 Skanderborg
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg (byggesag 97021)

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
30 JULI 1997

29/07-97

H.O.Poul Pedersen
Bøgebjergvej 11
8600 Silkeborg

REG. NR. 5386.00.

Vedr. j.nr. 64/1997 - solfangeranlæg på "Ømborgen", beliggende Lindholmvej 11, Emborg, 8680 Ry.

De har ansøgt Fredningsnævnet om tilladelse til opsætning af solfangeranlæg på ovennævnte ejendom, som har fladt tag.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse i sagen den 2. juli 1997.

I forbindelse med besigtigelsen blev sagen drøftet, herunder ved en gennemgang af den fremsendte skitse med derpå angivne mål.

Århus Amt anførte, at solfangeranlægget ikke vil ændre væsentligt på den eksisterende bygning, og at Amtet derfor ikke har indvendinger imod det ansøgte.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité tilsluttede sig dette.

Under hensyn til at solfangeranlægget ikke vil ændre væsentligt på den eksisterende ejendom meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at solfangeranlægget placeres og udformes i overensstemmelse med den fremsendte skitse.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

ADSN 1996-1214/12-0014

14

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Thomas Secher Jensen, Randersvej 51, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

06/08-97

Oda Bille
Vædebrovej 35
8660 Skanderborg

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 63/1997 - matr.nr. 17 d Vrold by, Skanderborg jorder, beliggende Vædebrovej 35, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet modtog den 17. juni 1997 fra Århus Amt meddelelse om, at der på Deres ejendom var opført forskelligt byggeri, som tilsyneladende ikke var tilladt af Fredningsnævnet eller Århus Amt.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet afholdt besigtigelse i sagen den 2. juli 1997, hvor De og Deres samlever Edvard Winther oplyste, at De ikke havde været klar over, at det var nødvendigt at opnå tilladelse til de pågældende byggerier, som er dels en carport, dels et undulathus, dels en pavillon og dels et brændeskur. Alle bygninger er hver under 12 m^2. Det anførtes endvidere, at bebyggelserne ikke kan ses hverken fra søen eller fra vejen.

Århus Amt anførte, at byggerierne, selv om der ikke er støbt sokkel, klart er i strid med fredningskendelsen, men at Amtet kan tiltræde, at der meddeles efterfølgende dispensation til opførelse af carporten. For så vidt angår undulathus, pavillon og brændeskur kunne Amtet acceptere, at disse byggerier tillades bevaret på ejendommen, dog alene så længe De og Edvard Winther bebor ejendommen og anvender bygningerne.

Såvel Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité som Skanderborg Kommune oplyste, at de kunne tiltræde det af Amtet anførte.

Fredningsnævnet kan under hensyn til carportens karakter og udformning sammenholdt med den øvrige bebyggelse på ejendommen, meddele efterfølgende dispensation, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

For så vidt angår undulathus, pavillon og brændeskur kan Fredningsnævnet under hensyn til Deres tilsagn om, at der ikke vil ske yderligere bebyggelse, at De nyder Deres otium på stedet og at disse bygninger ikke er opført på støbt sokkel og derfor let

ad 12.11/12-0014
akt 15

kan fjernes, i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele tilladelse til at disse bygninger kan forblive på ejendommen så længe De og Edvard Winther bebor ejendommen og anvender de pågældende bygninger, dog foreløbig for en periode på maksimalt 10 år.

Det er et vilkår for ovennævnte tidsbegrænsede tilladelse, at afgørelsen tinglyses på ejendommens blad i tingbogen samt at De, som ejer af ejendommen, skal betale afgiften til det offentlige i forbindelse med tinglysningen, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Dette vil ske ved Nævnets foranstaltning efter klagefristens udløb.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-4-97)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg.
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Jørn Nielsen, Hemstokvej 4, 8660 Skanderborg
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

11/08-97

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
1 2 AUG. 1997

X Ry Borgerforening
v/formand Ejnar M. Jakobsen
Lille Vangs Vej 6
8680 Ry

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 71/1997 - træbro og påfyldning af jord på matr.nr. 9 d Gl. Rye by, Gl. Rye.

Den 25. juni 1997 fremsende Amtet en fra Borgerforeningen modtaget ansøgning om tilladelse til opfyldning og etablering af gangbro langs Gudenåen i forbindelse med bådplads og opholdsareal ved Emborg Bro.

Arealet er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Efter kendelsen må der ikke uden indhentelse af tilladelse fra Fredningsnævnet opføres bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø og å, og ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder opfyldning op planering er ikke tilladt.

Amtet har anført, at det vil forstyrre områdets karakter af natur ved etablering af større anlæg i det pågældende område. Amtet kan anbefale, at der meddeles tilladelse til etablering af en mindre gangbro langs brinken kort efter bådehavnen. På dette sted er brinken sumpet og optrådt af folk, som går ud for at nå åen med en fiskestand. Ved etablering af en mindre bro undgås, at brinken nedtrædes.

Efter det af Amtet anførte meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til anlæg af en mindre gangbro langs Gudenåen på matr.nr. 9 d Gl. Rye by, Gl. Rye, som skitseret på vedlagte farvefotos.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

ad 1996-1211/12-0014

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 9-26-61-1-97)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Thomas Secher Jensen, Randersvej 51, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

97 5 16

97 5 15

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

11/08-97

Peehr Ø. Svensson
Vroldvej 174
8660 Skanderborg

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
12 AUG. 1997

REG. NR. 5386.00.

Vedr. j.nr. 81/1997 - etablering af vandhul på ejendommen matr.nr. 1 m Justenborg jorder, Skanderborg.

Den 11. juli 1997 fremsendte Århus Amt en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til etablering af et vandhul på 600 m² på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Efter fredningen skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand, og ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder opfyldning og planering er ikke tilladt.

I skrivelse af 4. juli 1997 har Århus Amt i medfør af planloven meddelt tilladelse til etablering af vandhullet.

Amtet har i skrivelsen anført, at der er tale om et indgreb, som tilfører området øget naturværdier.

Efter det af Amtet anførte, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår,

- **at** der ikke etableres øer i vandhullet,
- **at** det opgravede materiale fjernes/udbredes i et lag på højst 30 cm på det omgivende areal. En del af materialet kan kan placeres som en ca. 40-50 cm høj bred terræntilpasset dæmning ind mod naboen mod vest,
- **at** der etableres svage bredhældninger (max 1:5) i udgravningen, og
- **at** evt. beplantning ved vandhullet kun sker langs nord- og vestbredderne og mindst 15 - 20 m fra vandhullets kant.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

ad 1996-1211/12-0017

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-9-97)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Jørn Nielsen, Hemstokvej 4, 8660 Skanderborg
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05386.00

Dispensationer i perioden: 16-09-1997 til 25-05-1998

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

16/09-97

Ry Kommune
Knudsvej 34
8680 Ry

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 102/97 - ansøgning om tilladelse til opførelse af carport på matr.nr. 1 m Emborg by, Gl. Rye - Deres j.nr. 9707-9274.

Den 8. september 1997 fremsendte Århus Amt en fra kommunen modtaget sag om tilladelse til opførelse af en 14 m² stor carport på ovennævnte ejendom tilhørende Jens Jørgensen, Emborgvej 51, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Ejendommen er beliggende umiddelbart neden for skrænten mellem plateauet omkring Boes og det lavtliggende område omkring Emborg. Huset ligger op mod en skrænt bevoksning, og er sløret af beplantning i haven. Mellem huset og den offentlige vej findes bygningerne til en mindre landbrugsejendom.

Da carporten opføres cirka 9 m fra det eksisterende enfamiliehus, og delvis bliver sløret af bevoksning, således at bygningen ikke får afgørende indflydelse på landskabet, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at carporten placeres som vist på den fremsendte beliggenhedsplan, og at den males i dæmpede farver.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for

sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Jens Jørgensen, Emborgvej 51, 8660 Skanderborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-9-96)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Thomas Secher Jensen, Randersvej 51, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg

FREDNINGSNÆVNET FOR VEJLE AMT
Domhusgade 24
6000 Kolding

Kolding, den 22. september 1997
FVA j. nr. 15/97
Sekretær: Birgitte Andersen

REG. NR 5386.00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
24 SEP. 1997

Svenn Aage Brandt
Klostermøllevej 10
Voerladegård
8660 Skanderborg

FOTOKOPI
FREDNINGSNÆVNET

Vedr. Deres ansøgning om dispensation fra fredningen omkring Mossø til bevarelse af opført carport/staklade

Fredningsnævnet har besluttet at give **afslag** på Deres ansøgning om bevarelse af en allerede opført carport/staklade.

Sagens nærmere omstændigheder er følgende:

Fredningsnævnet har den 9. maj 1997 modtaget Vejle amt skrivelse af 7. maj 1997, hvori det hedder:

"Amtet har den 14. april 1997 modtaget en henvendelse fra Brædstrup kommune, om at ejeren af ejendommen matr.nr. 7 b, Dørup By, Voerladegård, Svenn Aage Brandt har opført en carport på ejendommen.

Sagsfremstilling:

Ejendommen er en landbrugsejendom, areal ca. 8,3 ha, der ligger i egentligt naturområde ved Mossø. Den er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Ejendommen er noteret som en fritidslandbrugsejendom i kommunens BBR-register.

Efter Regionplanen for Vejle Amt og Kommuneplanen for Brædstrup kommune ligger ejendommen i egentligt naturområde.

På ejendommen er der opført bebyggelse bestående af en helårsbeboelse, etageareal 274 m², en garage-/udhusbygning, areal ca. 120 m², og en stald-

Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1996 - 12111/00 -0013 Bil. 1
Akt. nr. 20

bygning, areal ca. 130 m², hvoraf tagetagen efter nævnsmøde den 24. oktober 1996 blev tilladt anvendt til kontor - EDB netværk til brug for 3 - 4 medarbejdere, der skal udvikle EDB systemer til brug for Svenn Aage Brandts virksomhed - og hvor underetagen anvendes til lager.

Af nævnets afgørelse af 30. oktober 1996, j.nr. 24/96 til den ændrede anvendelse af staldbygning fremgår det bl.a., at Fredningsnævnet ikke vil være sindet at give tilladelse til opførelse af yderligere bygninger på ejendommen, heller ikke til landbrugsformål. Kopi af Fredningsnævnets afgørelse vedlægges.

"Carporten", areal ca. 48 m², er opført ca. 40 m syd for ejendommens bygninger. Den er opført nærmest som en staklade med åbne sider uden træbeklædning og et tag bestående af mørkegrå eternitplader, hvor tagkonstruktionen hviler ovenpå trykimprægnerede pæle. Svenn Aage Brandt har hertil oplyst, at "carporten" anvendes til opbevaring af foder, som han bruger i forbindelse med vildtplejen på ejendommen.

Ejendommen er besigtiget den 5. maj 1997. På besigtigelsestidspunktet var der placeret en traktor, en mindre trailer og nogle få baller halm i "carporten".

Foruden den opførte "carport", blev det også konstateret, at der var etableret en 3 - 4 m bred vej ca. 60-70 m syd og øst for ejendommens bygninger.

Ifølge fredningens bestemmelser må der ikke, bortset fra markveje der etableres som led i landbrugsdriften, anlægges veje over det fredede område uden Fredningsnævnets tilladelse.

Amtets vurdering:

"Carporten" er opført uden, at der er indhentet de fornødne tilladelser til den og efter, at Svenn Aage Brandt både på nævnsmødet på stedet den 24. oktober 1996 og i nævnets afgørelse af 30. oktober 1996 er gjort opmærksom på, at Fredningsnævnet ikke vil være sindet at give tilladelse til opførelse af yderligere bygninger på ejendommen, heller ikke til landbrugsformål.

På grund af ovenstående, er det derfor Amtets vurdering, at det vil være betænkeligt at legalisere den opførte "carport". Det bør ligeledes vurderes, om

den anlagte vej er etableret i strid med fredningens bestemmelser, eller om den er nødvendig som et led i landbrugsdriften på ejendommen. Kopi af side 8 i Fredningskendelsen vedlægges.

Det kan oplyses, at "carporten" hvis den legaliseres efter fredningens bestemmelser og nævnets afgørelse af 30. oktober 1996, også vil kræve amtets tilladelse efter planloven for såvidt angår placering og udformning, da den ikke er opført i tilknytning til ejendommens samlede bebyggelsesareal, og eventuelt dispensation fra naturbeskyttelseslovens skovbyggelinie, afhængig af om bygningen betragtes som en carport til brug for helårsbeboelsen på ejendommen eller en staklade, der er nødvendig som led i landbrugsdriften..."

I skrivelse dateret 23. april 1997, modtaget af Fredningsnævnet den 26. maj 1997 har De blandt andet anført:

"Vor ejendom er tinglyst som en landbrugsejendom, hvoraf de ca. 4,2 ha er skov, og det resterende areal er landbrugsjord, hvilket vi p.t. er i færd med at klargøre til opdyrkning med de foderafgrøder m.v., som omtalt i vort tidligere brev.

Vi har til dette brug indkøbt en landbrugstraktor med tilhørende redskaber (såmaskine, gødningsspreder, vandingssprøjte, plov, harver m.v. Traktor og såmaskine må nødvendigvis opbevares under tag for ikke at blive ødelagt.

Høsten af vore afgrøder skal foretages på gammeldags vis (traktortrukket selvbinder), således at kornsorterne høstes i neg til brug for senere vinterfodring af vildt - og fuglebestanden. En del af majsen høstes og opbevares til brug som fodertilskud. Den resterende del skal blive stående på marken som vinterføde. Selvbinderen skal ligeledes opbevares under tag.

Vi har til opbevaring af de indhøstede afgrøder samt opbevaring af enghø, maskiner m.v. opført en let carport syd for ejendommens hovedbygning. Carporten er opført på stolpekonstruktion (stolpemål 6 x 8 m), beklædning skal udføres i trykimprægneret træ 1 på 2, tagkonstruktionen er DK-gitterspær med sortblå eternit B6-plader. Carporten vil i løbet af sommeren blive malet svenskrød, så den falder naturligt ind med de to træbygninger på ejendommen.

Vi har tidligere drøftet projektet med Brædstrup kommune og var af den opfattelse, at carporten ikke var en bygning, men en carport på stolper opført i medfør af "småhusreglementet".

Carporten blev i forbindelse med korrektioner af ejendommens BBR-meddelelse behørigt anmeldt og godkendt af Teknisk Forvaltning, Brædstrup kommune, hvilket vi senere erfarede var en misforståelse. Det viste sig efterfølgende, at en decideret ansøgningsprocedure skulle have været sat i værk..."

Ejendommen ligger Klostermøllevej 10, Voerladegård, 8660 Skanderborg. Der henvises til vedlagte kort 1 : 10 000.

Der har været afholdt besigtigelse på ejendommen den 14. juli 1997. Der henvises herom til vedlagte udskrift af Fredningsnævnets protokol.

På mødet blev Fredningsnævnets afgørelse udsat på, at der blev indhentet oplysninger fra Brædstrup kommune om, i hvilket omfang, der var givet tilladelse til at anvende ejendommens bygninger til andet end landbrugsformål.

Ved skrivelse af 17. juli 1997 meddelte Brædstrup kommune følgende:

"Med brev af 15. juli 1997 har Fredningsnævnet bedt kommunen oplyse, om der er bygninger på ejendommen, der er godkendt til andet end landbrugsformål, bortset fra beboelsen.

Idet jeg refererer til numrene på vedlagte situationsplan, kan jeg oplyse følgende:

Bygning 002 og 003 er godkendt som garage, udhus, fyrrum og tegnestue. Bygningen er registreret i BBR-registret under kategorien "kontor, handel, lager, offentlig administration" med et bebygget areal på 148 m², hvoraf erhvervsarealet i bygningen udgør 119 m².

Bygning 004 er godkendt af Vejle Amt efter planloven, med anvendelse af loftsetagen til kontor- og kursusformål. I sagsfremstillingen har Vejle Amt anført, at stueetagen skal anvendes til almindeligt udhusformål. Fredningsnævnet har, efter naturbeskyttelsesloven, godkendt loftsetagen anvendt til kontor og stueetagen anvendt til lager. Hele bygningen er registreret i BBR-registret,

under kategorien "kontor, handel, lager, offentlig administration".

Bygning 005 er godkendt som bådehus til opbevaring af bådgrej og fiskeredskaber. Bygningen er registreret i BBR-registret under kategorien "udhus" og er på 9 m².

Registreringen i BBR skal beskrive de faktiske forhold. Registreringen er således ikke et bevis for, at gældende love og bestemmelser er overholdt..."

Vejle amt har ved skrivelse af 30. juli 1997 givet følgende bemærkninger til Brædstrup kommunes oplysninger:

"Vedrørende udhuset/tegnestuen.

Fredningsnævnet har den 17. februar 1983 givet dispensation til at opføre en tilbygning, etageareal 59 m², til udhuset, etageareal 60 m². Der blev samtidig givet dispensation til at anvende tilbygningen til tegnestue. Dispensationen blev givet på vilkår, at der ikke fremover foretages bygningsmæssige udvidelser af virksomheden eller beskæftiges medarbejdere ved denne udover ejeren eller brugerens husstand. Kopi af dispensationen vedlægges.

Amtet har efterfølgende, den 24. februar 1983 givet tilladelse efter den daværende by- og landzonelov til det samme. Tilladelsen blev givet bl.a. på vilkår, at udhusbygningen ikke uden amtsrådets tilladelse må tages i brug til andet erhvervsformål end landbrug. Vilkåret er tinglyst på ejendommen den 11. april 1983. Kopi af amtets tilladelse og tinglysning vedlægges.

Vedrørende stalden:

Den 19. februar 1990 gav Fredningsnævnet dispensation til at opføre en staldbygning, etageareal 130 m², på ejendommen. Dispensationen blev givet på betingelse af, at stalden ikke uden Fredningsnævnets tilladelse må tages i brug til andet erhvervsformål end landbrug. Kopi af dispensationen vedlægges.

Den 6. marts 1990 gav amtet tilladelse til det samme efter by- og landzoneloven. Tilladelsen blev givet på vilkår, at stalden ikke uden amtets tilladelse må tages i brug til andet erhvervsformål end landbrug. Vilkåret blev tinglyst på ejendommen den 16. maj 1990 - er siden aflyst igen den 15. januar 1997. Kopi af tilladelsen og tinglysningen/aflysningen vedlægges.

Den 30. oktober 1996 gav Fredningsnævnet dispensation til den søgte ændrede anvendelse af den bestående landbrugsbygning - Ejeren redegjorde den 30. september skriftligt for ansøgningen, idet der blev søgt om at anvende overetagen til kontor og underetagen skulle benyttes til lager. Det blev mundtligt oplyst på mødet, at der skulle opbevares foder, fuglefrø o.lign. i underetagen. I forbindelse med dispensationen blev der gjort opmærksom på, at Fredningsnævnet ikke ville være sindet at give tilladelse til opførelse af yderligere bygninger på ejendommen, heller ikke til landbrugsformål, hvilket også mundtligt blev meddelt ejeren på nævnsmødet den 24. oktober 1996. Kopi af dispensationen vedlægges.

Amtet gav den 13. november tilladelse efter planloven til at anvende loftsetagen af staldbygningen til kontor- og kursusformål, idet underetagen af staldbygningen uændret skulle anvendes til udhusformål. Kopi af tilladelsen vedlægges. Det er i forbindelse med denne tilladelse, at den tidligere tinglysning om, at stalden ikke må anvendes til andet erhvervsformål end landbrug, blev aflyst.

Derudover er der opført et bådehus på 9 m², som anvendes til opbevaring af bådgrej og fiskeredskaber.

Ifølge ovenstående er det amtets vurdering, at staldens underetage stadigvæk må henregnes til udhusformål, ligesom 60 m² af udhus/tegnestuebygningen fortsat må henregnes til udhusformål, idet der hverken er søgt om eller givet dispensation/tilladelse til andre formål..."

Endelig har advokat Rita Græbild ved skrivelse af 2. august 1997 fremsendt følgende bemærkninger til Fredningsnævnet:

" *Såvidt jeg kan se, er der to dele i sagen, nemlig den ene er spørgsmålet om forståelsen af Fredningsnævnets afgørelse vedrørende eksisterende udhuse, og den anden del af sagen er spørgsmålet om "carport".*

I Fredningsnævnets kendelse vedrørende anvendelse af udhusene, er det i Fredningsnævnets kendelse direkte citeret, hvad Svenn Aage Brandt har anmodet om tilladelse til, og i kendelsen fremgår, at han gives tilladelse til det ansøgte.

Det vil sige, at der af Fredningsnævnet er givet tilladelse til, at stueplanen i den pågældende bygning anvendes til lager, både for ejendommen og for hans virksomhed.

Ved nærlæsning af Vejle Amts meddelelse, der skal bygge på Fredningsnævnets kendelse, er tilladelsen indskrænket væsentligt.

Man har under besigtigelse af ejendommen fået forevist, hvad det er man vil, og det er præciseret af Svenn Aage Brandt i sin anmodning, og denne anmodning er imødekommet af Fredningsnævnet, hvorfor det gøres gældende, at Vejle Amt ikke kan udsende skrivelser, der indskrænker Fredningsnævnets kendelse.

Det er således min opfattelse, at det er amtets skrivelse, der er forkert, og at Svenn Aage Brandt af samme grund ikke har foretaget sig noget, der strider mod Fredningsnævnets kendelse.

Vejle Amts indlæg går, såvidt jeg kan bedømme på, at man ved tidligere tilladelser har præciseret, at udhusets anvendelse ikke helt må forlade formålet med ejendommen, men enhver har ved selvsyn kunnet se, at den pågældende bygning aldrig har været anvendt som hestestald eller til får.

Det bemærkes, at den anden bygnings nuværende anvendelse til virksomhed er godkendt, og godkendelsen er tinglyst. Denne ejendom har i flere år været godkendt til tegnestue og det bliver allerede i forbindelse med Mossø fredningen tilladt, at ejendommen blev udvidet væsentligt til lignende formål.

Den brug Svenn Aage Brandt har anmodet om at gøre af bygningen, og som Fredningsnævnet har givet tilladelse til er, at 130 m² anvendes til hans virksomhed og lager til samme, medens resten anvendes som lager for landbrugsejendommen og skovbrugsejendommen.

Vejle Amts skrivelse foranlediget af Fredningsnævnets kendelse er ikke i overensstemmelse med kendelsen.

Vejle Amts indlæg i nærværende sag er efter min opfattelse en genoptagelse af en allerede afgjort sag.

Det bestrides, at Vejle Amt eller andre kan tilbagekalde den kendelse, der er afsagt af Fredningsnævnet, og som Svenn Aage Brandt har udført arbejder overensstemmende med.

Svenn Aage Brandt kan ikke tro andet, end at når han modtager Fredningsnævnets kendelse, er han berettiget til at udføre arbejder på ejendommen og foretager indretninger fuldkommen i overensstemmelse med denne kendelse.

Det kan ikke forventes, at Svenn Aage Brandt, uden at sagen har været i en højere instans, kan påregne, at Vejle Amt udsender en tilladelse, der er dårligere og mere indskrænket og iøvrigt på væsentlige punkter helt anderledes end Fredningsnævnets kendelse.

Derfor anmoder jeg om, at Fredningsnævnet meddeler Vejle Amt, at den tidligere afsagte kendelse om udnyttelse af ejendommen står ved magt, således at Vejle Amt får udstedt en tilladelse i overensstemmelse hermed.

I forbindelse med Fredningsnævnets behandling af sager på ovennævnte ejendom, har Svenn Aage Brandt alene omtalt et lager i den pågældende bygning. Det har aldrig været omtalt, at bygningen skulle anvendes som maskinhus og lignende.

Som det fremgår af kendelsen, skal lageret på ca. 70 m² anvendes til opbevaring af vinterfoder til vildtet (nødvendig frostfri opbevaring), samt til opbevaring af værkstedsfaciliteter og værktøj til pasning af skov- og landbrugsarealer.

For på behørig vis at kunne passe ejendommens skov og landbrug, er der som angivet i brevvekslingen indkøbt den nødvendige maskinpark i form af en traktor med tilhørende redskaber. Plove, harver, såmaskiner, skov- og marksprøjte, gødningsspreder m.v.

Disse maskiner er en forudsætning for at kunne passe ejendommens land- og skovbrug.

Jeg går ud fra, at det er bekendt, at Svenn Aage Brandts drift af ejendommen sker i nøje overensstemmelse med rådgivning fra særdeles kyndige

personer.

Skovbruget er der redegjort for, og vildtet og fuglene iøvrigt gøres der tiltag for efter rådgivning fra Vildtbiologisk Station i Kalø Vig.

Man kan således ikke anføre, at Svenn Aage Brandt kan behandle ejendommen bedre set ud fra fredningsmæssige hensyn, og set ud fra almene hensyn.

Med henblik på opfyldelse af disse arbejder, er det nødvendigt, at der udover lagerfaciliteter, er mulighed for at benytte de til ejendommen indkøbte maskiner.

Det vil virke direkte skæmmende for naturen, hvis disse maskiner skal stå ude, og det vil virke direkte ødelæggende for maskinerne, hvis de skal stå ude.

Den eneste fornuftige løsning, for opbevaring af maskinparken er den opførte carport.

Ved besigtigelse af ejendommen vil man konstatere, at man skal helt ned til ejendommens bygninger for at se den pågældende carport, og det fratager således ingen borgere muligheden for at nyde udsigten over Mossø.

Carporten er ikke opført på fundament, der er kun sat nogle stolper ned til at bære tagkonstruktionen. Det skal ligeledes, som anført i skrivelserne, understreges, at carporten bliver beklædt med trykimprægneret brædder 1 på 2 og bliver malet på nøjagtig samme måde som de øvrige træbygninger på ejendommen, for at sikre bygningernes symmetri og fremstående på ejendommen.

Jeg har noteret, at der i tilsvarende fredningssager, også for nylig af Fredningsnævnet afgjorte sager, er givet tilladelse til opførelse af carporte i fredet områder, hvor der ellers var truffet beslutning om, at der ikke måtte opføres yderligere bygninger. I forbindelse med tilladelserne har man som en helt naturlig ting tilladt deciderede carporte.

Fredningsplanen for Mossø præciserer, at den ikke er til hinder for opførelse af bygninger til landbrugs- og skovmæssige formål. Det er min opfattelse,

at nævnets stillingtagen til godkendelse skal bero på juridiske forudsætninger fastlagt i Mossø fredningen og ikke ud fra administrative eller subjektive kriterier baseret på forholdet til tidligere ejer. Det fremgår af Mossø fredningen, at der ikke skal gøres indskrænkninger i lodsejernes ret til at passe deres land- og skovbrug, men at man alene skal varetage bevarelse af den særlige natur og sikring af dyrelivet. Carporten kan ikke være til skade hverken for naturen eller dyrelivet og den kan ikke være til gene for borgerne i området.

På denne baggrund og som ovenfor anført, anmoder jeg derfor om, den Fredningsnævnet præciserer, at den pågældende lette carport er lovlig..."

Endelig har Fredningsnævnet ved skrivelse af 18. september 1997 fra advokat Græbild modtaget et luftfoto, idet det i skrivelsen anføres, at den onhandlede carport ikke er synlig hverken fra luften eller fra vejen.

Fredningsnævnets afgørelse:

Efter det oplyste lægger nævnet til grund, at den vej, der er omtalt i Vejle Amts skrivelse af 7. maj 1997, er en eksisterende mark- eller skovvej, der er blevet befæstet, og at nævnets tilladelse derfor ikke er fornøden.

Vedrørende forståelsen af Fredningsnævnets dispensation af 30. oktober 1996 kan nævnet tiltræde Vejle amts opfattelse som anført i skrivelsen af 30. juli 1997. Nævnet har ved sine bemærkninger, om at "ikke ville være sindet at give tilladelse til opførelse af yderligere bygninger på ejendommen, heller ikke til landbrugsmål" ønsket at gøre ejeren opmærksom på, at de eksisterende udhusbygninger på ejendommen skulle benyttes til landbrugsformål, hvis der var behov herfor. Nævnet finder også anledning til at bemærke, at ejeren først under denne sag har bestridt lovligheden af Vejle amts tilladelse efter planloven af 13. november 1996, hvoraf det fremgår, at "underetagen af stalden skal anvendes til almindeligt udhusformål i forbindelse med ejendommen."

Under henvisning til det anførte finder Fredningsnævnet, at det vil stride mod fredningens formål, hvis der blev givet tilladelse til opførelse af endnu en bygning på ejendommen. Fredningsnævnet meddeler derfor **afslag** på den fremkomne ansøgning om dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kap 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Kopi af dette brev er sendt til advokat Rita Græbild, Løvenørnsgade 3, 8700 Horsens (j. nr. 22490-2), til Vejle Amt, Teknik og Miljø, Åbent Land, Damhaven 12, 7100 Vejle,(j. nr. 8-70-51-8-601--48-97), til Brædstrup kommune, Teknisk Forvaltning, Niels Wongesvej 8, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

Telefon 75 52 48 22

Direkte telefon 75 50 71 11 - 5000

Telefax 75 52 44 08

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

07/10-97

Krüger A/S
Division Danmark
Åboulevarden 52
8700 Horsens

REG. NR 5386.00

Att. Erik Müller.

Vedr. j.nr. 61/1997 - kloakering af sommerhusområde ved Mossø.

Den 4. juni 1997 fremsendte Århus Amt et fra selskabet forelagt projekt om kloakering af sommerhusområdet øst for Mossø.

Kloakledninger og brønde samt pumpebrønde placeres i den østlige vejside og øst for vejen, bortset fra den sydligste pumpebrønd. Sidstnævnte brønd er herefter omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Selve brønden laves underjordisk med brønddæksel i terrænhøjde og med et udluftningsrør ca. 1/2 m over terrænhøjde. I forbindelse med hver pumpebrønd etableres et større elskab, og vedrørende den sydligste pumpebrønd, skal der etableres et skab på Vædebrovej 33 - matr.nr. 14 l Vrold, Skanderborg jorder. Elskabet har en grundflade på 25x60 cm og en højde på 70 cm.

Da det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at elskabet placeres som vist på det fremsendte oversigtskort.

Nævnet beklager den sene besvarelse.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

ad 1211/97-0013

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-7-97)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Jørn Nielsen, Hemstokvej 4, 8660 Skanderborg
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

09/12-97

Skanderborg Kommune
Rådhuset
Adelgade 44
8660 Skanderborg

REG. NR 5386.00.

Vedr. j.nr. 118/1997 - ombygning på matr.nr. 3 d m.fl. Justenborg - Vroldvej 194 - kommunens j.nr. Byggesag 97035.

I skrivelse af 9. oktober 1997 har kommunen for Ole Videbæk søgt om tilladelse til ombygning af den tidligere møllebygning på Fuldbro Mølle, hvor en mindre bolig ønskes udvidet til en del af erhvervslokalerne.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Ansøgeren har fremhævet, at man vil forsøge at restaurere/ombygge ejendommen således, at den kommer til at fremstå i en gammel original stil. Det nuværende bølgeeternittag udskiftes/ombyttes til et nyt rødt tegltag med tagudhæng med buede støttefødder. Buede kvistvinduer/kvisttage med små sprosser. Flunker og tag beklædes med zink. Skorsten i tagryg udføres i gammel stil. De gamle jernrammevinduer bevares. Tagrender udføres i zink. Murværk males i gul farve (Skagengul), eller en simulargul farve. Vinduer og tagudhæng males i en grøn farve (skovgrøn/dybgrøn).

Da der ved projektet er taget væsentlige hensyn til bygningens oprindelige fremtræden, og da ændringerne kun synes at ville forbedre bygningens landskabelige virkning, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte, på vilkår, at murværket males i skagengul farve og i øvrigt udføres som angivet af ansøgeren.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen,

1996 - 1211/8-0013

Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Ole Videbæk, Vroldvej 194, 8660 Skanderborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-17-97)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Jørn Nielsen, Hemstokvej 4, 8660 Skanderborg

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

23/12-97

A.G. Dahlstrøm og Mogens Pedas
Emborgvej 36
8660 Skanderborg

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 137/1997 - ombygning af tidligere landbrugsbygning på matr.nr. 1 e Emborg by, Gl. Rye.

Den 19. november 1997 har Århus Amt fremsendt en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til ombygning af en del af ejendommens staldbygning til beboelse.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

En del af den længe, som indeholder såvel beboelse som tidligere stald, ønskes ombygget, således at en del af stalden inddrages til beboelse, medens resten af bygningen efterhånden tænkes anvendt til garage/udhus.

Ved ombygningen sker der ændringer i facaden, idet en del stålvinduer fjernes og i stedet forsynes facaden med stuehusvinduer og nye døre. De nye vinduer og døre er i harmoni med de eksisterende stuehusvinduer.

Da de ansøgte ændringer ikke er i strid med fredningen meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til ombygning af landbrugsbygningen på vilkår, at arbejdet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beskrivelse.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

ad SN1996-1211/0-0012
26

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-15-97)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

TIL ORIENTERING

23/12-97

Ry Kommune
Teknisk forvaltning
Knudsvej 34
8680 Ry

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 109/1997 - tilladelse til indretning af værelse/lejlighed i en del af en tidligere staldbygning på matr.nr. 3 a m.fl. Emborg by, Gl. Rye.

Århus Amt har fremsendt en fra kommunen modtaget sag, hvor Sten Hulgaard, Munkevej 5, 8660 Skanderborg, søger om tilladelse til indretning af værelse med entre, senere lejlighed, i en del af den vestlige staldbygning på ovennævnte ejendom.

Ejendommen, der er en landbrugsejendom, ligger i Emborg by og er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Da der ikke sker ændringer af facaderne bortset fra isætning dør og bondehusvinduer, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

adsn1996-1211/02-0013
27

Kopi er sendt til:

Sten Hulgaard, Munkevej 5, 8660 Skanderborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-12-97)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Oluf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

15/01-98

Skanderborg Kommune
Adelgade 44
8660 Skanderborg

REG. NR 5386.00

Vedr. j.nr. 142/1997 - om- og tilbygning af sommerhus på matr.nr. 16 v Vrold by, Skanderborg jorder, beliggende Vædebrovej 5, 8660 Skanderborg - Deres byggesag 97524.

Den 27. november 1997 fremsendte kommunen en fra Annie og John Simonsen modtaget ansøgning om tilladelse til om- og tilbygning af sommerhuset på ovennævnte ejendom, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Det nuværende sommerhus på 35 m² ønskes udvidet med 80 m², og huset skal fortsat anvendes som fritidshus. Tilbygningen ønskes opført med længderetningen vinkelret på søbredden ved Mossø. Facadelængden mod Mossø bliver derfor kun forøget fra 6,6 m til ca. 11,5 m. Til- og ombygningen foretages således,at der fremkommer en harmonisk samlet bebyggelse, der i farvevalg bliver mere dæmpet end den nuværende, idet facaderne vil fremtræde i mørk træbeskyttelse.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da det ansøgte ikke findes at stride mod fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk.1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplan.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Annie og John Simonsen, Solvænget 13,8660 Skanderborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-20-979
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Kjellerupvej 111, 8220 Brabrand
Gårdejer Frede Bakkær, Ålhøjvej 4, 8653 Them
Jørn Nielsen, Hemstokvej 4, 8660 Skanderborg
Arkitekt m.a.a. Jens Stensgaard, Vestergade 64, 8660 Skanderborg

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

TIL ORIENTERING
Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
30 MAR. 1998

27/03-98

Annette og Ulrik Haagerup
Lindholmvej 9
Emborg
8660 Skanderborg

REG. NR 5386.00.

Vedr. j.nr. 14/1998 - bygningsændring på ejendommen matr.nr. 2 c Emborg by, Gl. Rye, beliggende Lindholmvej 9.

Den 10. februar 1998 fremsendte Århus Amt en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til at indrette beboelse i tagetagen m.v. på ovennævnte ejendom. I forbindelse hermed sker en udvendig bygningsændring, idet der udføres tre kviste på den sydvendte tagflade mod Mossø, samt flere veluxvinduer og rytterlys.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Århus Amt har udtalt, at man ikke har noget imod det ansøgte, da ombygningen gennemføres harmonisk.

Da det ansøgte ikke findes at stride mod fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at arbejderne udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for

sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-2-98)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Oluf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

TIL ORIENTERING

07/04-98

Ry Kommune
Rådhuset
Knudsvej 34
8680 Ry

REG. NR 5386.00.

Vedr. j.nr. 27/1998 - etablering af tromlefilter på afløb fra Gl. Rye Renseanlæg-Kommunens j.nr. 06.03.12 G01.

Den 9. marts 1998 har Amtet fremsendt en fra kommunen forelagt sag om etablering af tromlefilter på afløb fra Gl. Rye Renseanlæg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Idet der er tale om en mindre bygning på 3,5 x 3,5 meter og kip af tag kun kommer 1,5 meter over terræn, at huset bygges i umiddelbar tilknytning til det eksisterende rensningsanlæg og at byggeriet er begrundet i en forbedret rensning, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at der fortsat opretholdes og vedligeholdes en slørende beplantning.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-737-5-98)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Oluf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry.
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

07/04-98

Ry Kommune
Teknisk Forvaltning
Knudsvej 34
8680 Ry

REG. NR 5386.00.

Vedr. j.nr. 19/1998 - tilladelse til Harley-Davidson træf på matr.nr. 17 b Gl. Rye by, Gl. Rye, i perioden 12. - 14. juni 1998. - Deres j.nr. 04.10.01 G01.

Den 23. februar 1998 fremsendte Århus Amt en fra kommunen modtaget ansøgning fra Michael S. Christiansen, Hasselager, om tilladelse til afholdelse af Harley-Davidsen træf på ovennævnte ejendom beliggende på Horsensvej umiddelbart syd for Gl. Rye, i ovennævnte periode. Arealet ejes af Skov- og Naturstyrelsen ved Silkeborg Statsskov-distrikt.

Af ansøgningen fremgår, at der har været afholdt tilsvarende træf i 1996 og 1997, men dette har ved en fejl ikke været forelagt for Fredningsnævnet.

Arealet er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelse. Ovennævnte ejendom ligger indenfor et område, hvor der gælder følgende særbestemmelser:

"I det på kortet angivne område C, der dækker et areal på ca. 28 ha syd for Rye, kan der efter Fredningsnævnets godkendelse udføres sådanne anlæg og bebyggelse, som tjener udøvelse af kollektiv friluftsliv, herunder opførelse af klubhuse, spejderhytter o.lign. samt opførelse af en kollektiv ferieby (åben for almenheden) og indretning af en campingplads".

Under hensyn til arrangementets placering indenfor området med særbestemmelser og dets korte varighed, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på det på vedhæftede kort med rødt angivne areal på vilkår,

at der ikke foretages jordarbejde i strid med fredningskendelsen
at der foretages fuldstændig oprydning efter lejrens afholdelse, og
at lejren er ryddet og grunden fuldstændig retableret senest den 21. juni 1998

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

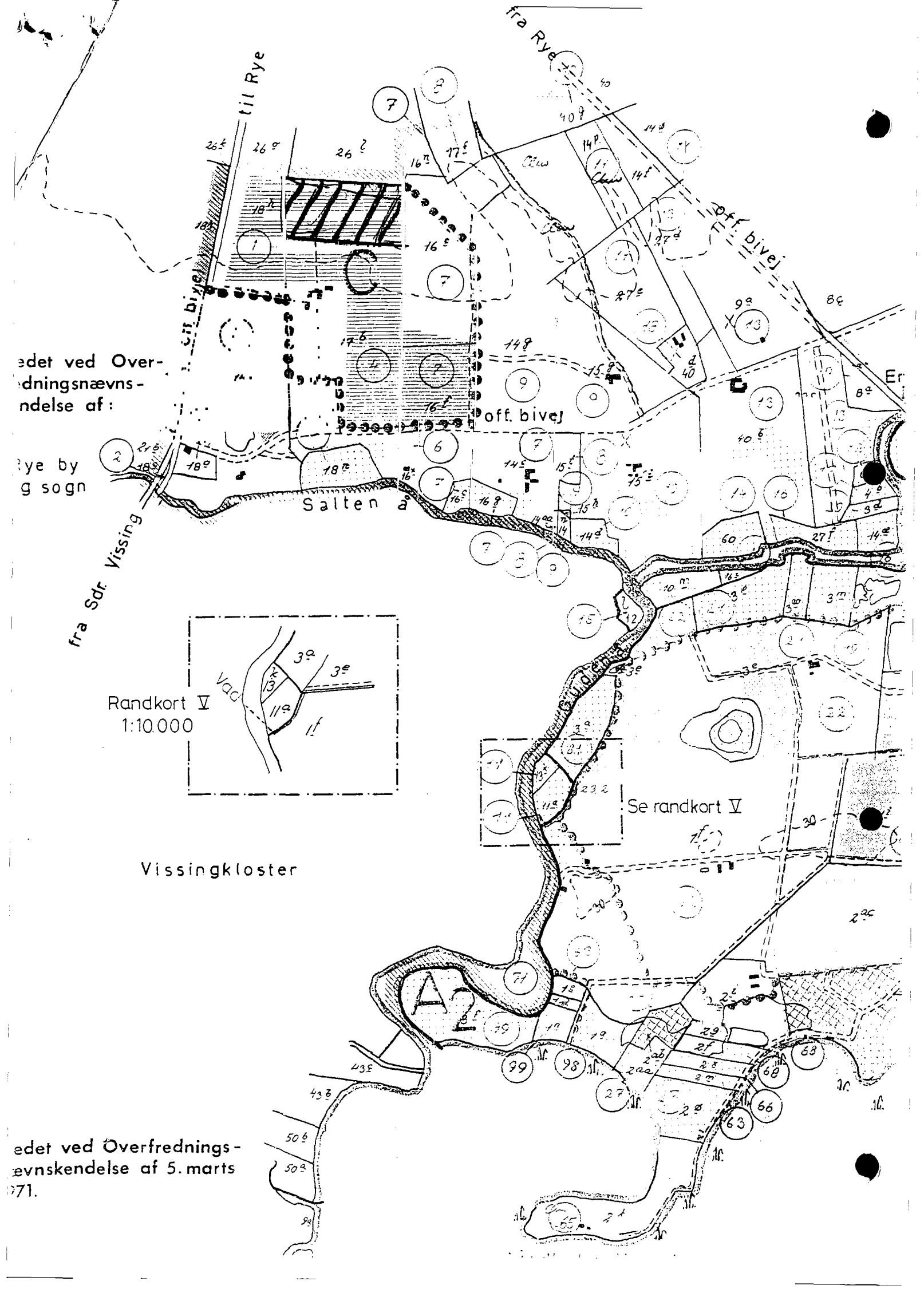
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Michael S. Christiansen, Torshøjvænget 50, 8361 Hasselager
Silkeborg Skovdistrikt, Rødebækshus Skovpart, Virklund, 8600 Silkeborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-3-98)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Oluf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg

edet ved Over-
dningsnævns-
ndelse af:

ye by
g sogn

edet ved Overfrednings-
evnskendelse af 5. marts
971.

FREDNINGSNÆVNET FOR VEJLE AMT

tlf. 75 52 28 00

Domhusgade 24
6000 Kolding
Fax 7552 4408
Giro 7-046-111

REG. NR. 5386.00.

FOTOKOPI
FREDNINGSNÆVNET

Brædstrup kommune
Teknisk Forvaltning
Niels Wongesvej 8
8740 Brædstrup

Åbent fra 08.00 - 14.00
Gennemvalg 75507111
Lokal 5103 - Birgitte Andersen

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
29 MAJ 1998

Den 27. maj 1998
FVA 11/98

Deres j. nr. 199802-037

Ansøgning om dispensation fra Mossø fredningen

Ved skrivelse af 3. marts 1998 har Brædstrup kommune på vegne Henning Jensen ansøgt om tilladelse til at genopføre en fiskerhytte ejendomme matr. nr. 10 e Dørup by, Voerladegård.

Sagen er fremsendt til Vejle amt, der har svaret ved skrivelse af 7. maj 1998, hvori det hedder:

"Med brev af 9. marts 1998 har Fredningsnævnet anmodet om en udtalelse til en ansøgning om at genopføre en 22,6 m² fiskehytte på Henning Jensens landbrugsejendom matr.nr. 10-e m.fl. Dørup By, Voerladegård, der ligger Damtoften 8, Voerladegård.

Amtet har ligeledes den 4. marts 1998 fra Brædstrup Kommune modtaget en tilsvarende ansøgning.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø og omgivelser. Ejendommen ligger i landzone.

Efter Regionplan 97 for Vejle amt ligger ejendommen i naturområde og indenfor søbeskyttelseslinien.

Under henvisning til § 8, stk. 2 i Bekendtgørelse om forretningsorden for Fredningsnævn skal det oplyses at fredningssagen i september 1968 er rejst af Fredningsplanudvalget for Århus og Vejle amter. Ifølge fredningskendelsen ses der ikke at være indsat høringsberettigede eller tillagt nogen påtaleret.

Skov- og Naturstyrelsen
Jour. SN 1996-1211-00013 Bil. 1
33

Efter ansøgers oplysninger er der tale om genopførelse af et redskabsrum/ fiskehytte. Fiskehytten opføres på den eksisterende sokkel. Den gamle hyttes vægge er fjernet for ca. 1 år siden.

Sagen fremsendes til Fredningsnævnets behandling med oplysning om, at amtet ikke skal udtale sig imod det ansøgte. Vi afventer derudover Fredningsnævnets afgørelse førend sagen færdigbehandles."

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kortbilag.

Fredningsnævnets afgørelse:

Efter det af Vejle Amt anførte meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til den ansøgte genopførelse, der ikke findes at stride mod fredningens formål.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Andre myndigheders tilladelse kan være nødvendig.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Henning Jensen, Skovvej 69, Thorning, 8620 Kjellerup, til Vejle Amt, Teknik og Miljø, Åbent Land, Damhaven 12, 7100 Vejle (j. nr. 8-70-51-8-601-2-98), til Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K, til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Marinus Espersen, Sillebjergvej 11, 8740 Brædstrup og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger

formand

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05386.00

Dispensationer i perioden: 04-06-1998 til 19-01-2000

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 8 JUNI 1998

04/06-98

Skanderborg Kommune
Miljø- og byggesagsafdelingen
Adelgade 44
8660 Skanderborg

REG. NR 5386.00

Vedr. j.nr. 36/1998 - om- og tilbygning af eksisterende sommerhus på ejendommen matr.nr. 14 q Vrold by, Skanderborg jorder.

I skrivelse af 6. juni 1997 meddelte Nævnet tilladelse til at bebyggelsen på ovennævnte ejendom maksimalt bliver på 120 m² incl. det eksisterende udhus mod nord.

Kommunen har ved skrivelse af 22. april 1998 fremsendt reviderede bygningstegninger for ejeren Jørgen Førgaard.

Fredningsnævnet kan herefter for sit vedkommende i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddele tilladelse til den planlagte om- og tilbygning på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de til Nævnet den 22. april 1998 fremsendte tegninger med beliggenhedsplan.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

adm1996-1211/a-0063
35

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Jørgen og Thea Førgaard, Skolegade 8, Nr. Vissing, 8660 Skanderborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-2-97)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Jørn Nielsen, Hemstokvej 4, 8660 Skanderborg

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

09/06-98

Ry Kommune
Knudsvej 34
8680 Ry

REG. NR. 5386.00.

Vedr. j.nr. 45/1998 - opførelse af carport og redskabshus på matr.nr. 2 l m.fl. Emborg by, Gl. Rye, beliggende Lindholmvej 1, 8660 Skanderborg.

Den 15. maj 1998 fremsendt Århus Amt en fra kommunen modtaget ansøgning, hvor Foldagers Tegnestue, Ry, søger om tilladelse til opførelse af en carport med redskabsrum på ialt 36 m² på ovennævnte ejendom tilhørende Gerda Madsen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Det fremgår af ansøgningen, at et gammelt redskabshus på ca. 20 m² er blevet nedrevet på grund af ælde.

I forbindelse med behandling af andre fredningssager foretog Nævnet besigtigelse på ejendommen den 6. maj 1998.

Århus Amt har forelagt sagen for Skov- og Naturstyrelsens kulturhistoriske kontor, idet arealet tillige er omfattet af beskyttelseslinie omkring fortidsminder. Skov- og Naturstyrelsen har den 11. maj 1998 meddelt, at det ansøgte ikke giver anledning til bemærkninger.

I skrivelse af 15. maj 1998 har Århus Amt meddelt dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 18.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Da carport med redskabsrum skal erstatte en tidligere carport, findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, og Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplan samt på betingelse af, at udgravning af punktfundamenter følges af museumsleder Holger Garner, Øm Kloster Museum, samt at der opretholdes og vedligeholdes en slørende beplantning for carport med redskabsrum i retning mod Øm Kloster Museum.

ad 1996- 1211/0-0013

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Gerda Madsen, Lindholmvej 1, Emborg, 8660 Skanderborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-8-98)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Foldagers Tegnestue, Ny Kirkevej 10, 8660 Skanderborg
Museumsleder Holger Garner, Øm Kloster Museum.

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

23/07-98

Skovdyrkerforeningen Østjylland
v/skovfoged Lars Hedegaard
Landbocentret, Parallelvej 9 A
8680 Ry

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 35/1998 - ansøgning om tilladelse til læplantning på ejendommen Boes Søgaard, matr.nr. 1 h m.fl. Emborg, Skanderborg jorder, beliggende Emborgvej 56, 8660 Skanderborg.

Skovdyrkerforeningen har på vegne ejeren af ovennævnte ejendom, Thorkild Droob, søgt om Fredningsnævnets dispensation til forskellige former for læplantning samt en mindre arronderende tilplantning forskellige steder på ejendommen, jf. nærmere vedlagte kort.

Området er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

I fredningen hedder det bl.a.: *"Udenfor eksisterende haver er såning og nyplantning med træer og buske ikke tilladt, se dog nedenfor vedrørende "F-områderne". Fredningen er derimod ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer.*

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 6. maj 1998.

Der blev under besigtigelsen redegjort nærmere for det ansøgte, idet det oplystes, at der dels er tale om udskiftning af eksisterende beplantning, dels om nyplantning og dels om tilladelse til udvidelse af de eksisterende hegn.

Vedrørende hegnet, der på vedhæftede kort er mærket **nr. 1**, oplystes det, at der er tale om udvidelse af eksisterende hegn. Det er hensigten, at udvidelsen skal ske med blandet løvfældende bevoksning samt 10 % nåletræer.

Såvel Århus Amt, Natur og Miljø, som Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité udtalte sig i forbindelse med besigtigelsen til fordel for det ansøgte.

Ved hegnet som på kortet er afmærket som **nr. 2** oplystes det, at der her vil være tale om fjernelse af det hidtidige hegn samt plantning af nyt. Endvidere påtænkes det at lave en mindre vinkel/et knæk på hegnet, således at dette følger markvejen. Vinklen er på kortet afmærket **nr. 3**.

Århus Amt, Natur og Miljø, og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité havde

ad 1996-1211 / 10 - 0013

heller ikke indvendinger herimod, dog under forudsætning af, at planterne ikke overstiger en højde på 6 - 8 meter, at der plantes max. 3-rækket hegn, og at læhegnet etableres med 9/10 løvtræer, som hovedsagelig skal være arter, der oprindeligt er danske.

Ved områderne mærket **nr. 4** og **nr. 6** blev det oplyst, at der er søgt om plantning af nyt hegn for at beskytte afgrøderne. Det oplystes, at det ikke er afgørende, om hegnet placeres nøjagtig, hvor det er indtegnet på kortet. De pågældende skråninger er lavninger, hvor hegnene ikke vil forringe udsigten i området væsentligt.

Århus Amt, Natur og Miljø, bemærkede under besigtigelsen, at hegnene findes at ville være udsigtsforringende, og henviste bl.a. til, at der er tale om en udsigtsfredning.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité erklærede sig enig i det af Amtet anførte.

Det blev under besigtigelsen drøftet, hvorvidt beplantning med træer af max. 4 meters højde, ville kunne accepteres, og Århus Amt, Natur og Miljø, anførte i den forbindelse, at dette var en bedre løsning.

Ved arealet, som på kortet mærket **nr. 5**, oplystes det, at der her er tale om arrondering af beplantningen. Arealet skal således plantes til, fordi det er praktisk vanskeligt at dyrke på grund af sin beliggenhed. Også dette område vil skulle tilplantes med blandede løvfældende træer og buske samt højst 10 % nåletræer.

Århus Amt, Natur og Miljø, havde under besigtigelsen ingen indvendinger mod det ansøgte.

Danmarks Naturfredningsforenings Lokalkomité bemærkede, at der burde være tale om danske træsorter, men havde i øvrigt ingen bemærkninger til denne del af det ansøgte.

Ved områderne mærket **7, 8 og 9** blev det oplyst, at der vil være tale om fjernelse af gammelt hegn og plantning af nyt, således at hegnet samtidig udvides til 6 rækker. Også dette sker med henblik på at opnå bedre beskyttelse af afgrøderne.

Hverken Århus Amt, Natur og Miljø eller Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité have indvendinger herimod.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Fra vejen fra Alken til Boes og fra markvejen parallelt med søbredden haves nogle storslåede udsigter over Mossø, og det er væsentligt i overensstemmelse med fredningens intentioner at fastholde disse udsigter frie.

Vedrørende området mærket nr. 1:

Da der her er tale om udvidelse af eksisterende hegn, der primært er driftsmæssig betinget, og vil ske med blandet løvfældende bevoksning og højst 10 % nåletræer, finder Fredningsnævnet ikke, at denne del af det ansøgte vil stride mod fredningens

intentioner, hvorfor der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeles tilladelse hertil.

Vedrørende områder mærket nr. 2. og 3:

Da der her er tale om udskiftning af et hidtidigt hegn, som skal forlænges således, at det følge markvejen, finder Fredningsnævnet at den ansøgte beplantning er i overensstemmelse med de intentioner, der ligger bag fredningen. Fredningsnævnet lægger dog vægt på at sikre, at de pågældende hegn ikke bliver hverken for høje eller for kraftige samt at hegnet består af bevoksning, der passer til det pågældende område.

Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til de ansøgte arbejder på vilkår, at beplantningen sker med planter, der ikke overstiger en højde på 6-8 meter, at der max. plantes 3 rækker træer og at beplantningen består af 9/10 løvtræer, bestående af arter, der oprindeligt er danske.

Vedrørende områderne mærket nr. 4 og nr. 6:

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at bevaringen af udsigten over landskabet ned mod Mossø har været et afgørende hensyn bag fredningen.

Fredningsnævnet finder, at plantning af læhegn i de pågældende områder strider mod disse fredningsmæssige hensyn, hvorfor Nævnet ikke finder at kunne meddele tilladelse til disse hegn i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Vedrørende området mærket nr. 5:

Der er her tale om et areal, som i forvejen er delvist beplantet og vanskeligt opdyrkelig. Da denne del af det ansøgte samtidig ikke findes at være udsigtsforringende, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til denne del af det ansøgte på vilkår at beplantningen sker med løvtræsorter, som er oprindeligt danske.

Vedrørende områderne mærket 7, 8 og 9:

Da der her er tale om fjernelse af hidtidigt hegn og plantning af nyt, samt da den ansøgte udvidelse sker med henblik på at opnå bedre beskyttelse af afgrøderne, og da hegn på disse områder ikke vil virke udsigtsforringende, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til disse dele af det ansøgte på vilkår, at beplantningen hovedsagelig sker med danske træarter.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks

Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

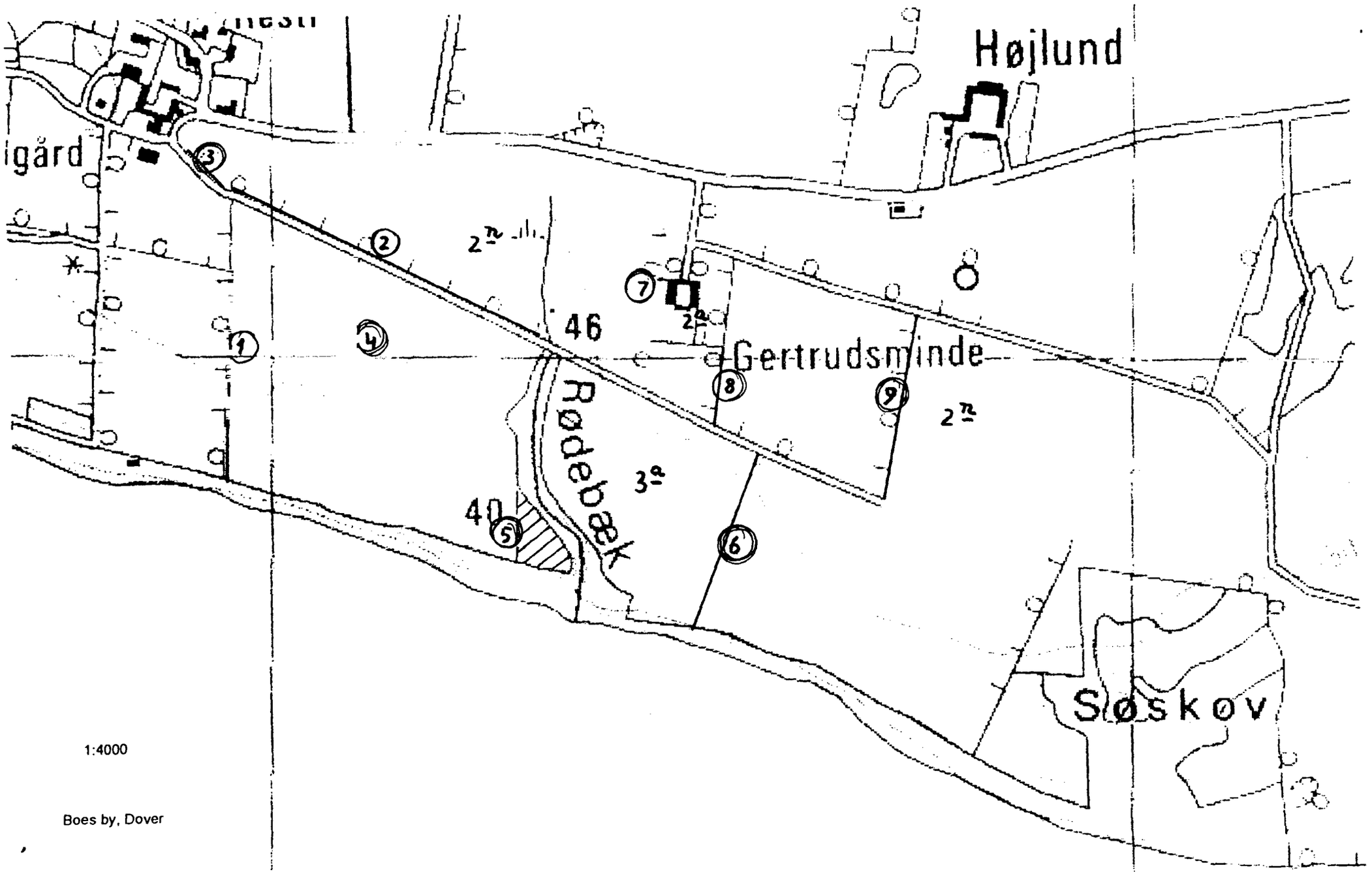
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Thorkild Droob, Boes Søgaard, Emborgvej 56, 8660 Skanderborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-6-98)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Nørregade 2, 1165 København K
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

Højlund
gård
2
2
7
2
46
Gertrudsminde
8
9
2
Rødebæk
3
40
5
6
Søskov
1:4000
Boes by, Dover

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

TIL ORIENTERING

27/08-98

Skanderborg Kommune
Adelgade 44
8660 Skanderborg
(j.nr. 98196)

REG. NR 5386.00.

Vedr. j.nr. 47/1998 - opførelse af toilet/vindfang, væksthus og overdækket gang på ejendommen matr.nr. 1 m Justenborg, Skanderborg jorder, beliggende Vroldvej 174, 8660 Skanderborg.

Den 15. maj 1998 fremsendte kommunen en fra ejeren af ovennævnte ejendom, Peehr Mathias Ø. Svensson modtaget ansøgning om tilladelse til opførelse af toilet/vindfang på 10 m², væksthus på 71 m² og en overdækket gang på ca. 50 m².

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Ejendommens bygninger ligger umiddelbart nord for landevejen fra Skanderborg mod Østbirk. Nybygningerne udføres i samme byggestil og i harmoni med det eksisterende.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 1. juli 1998, hvor det blev konstateret, at toilet/vindfang mod øst var opført, ligesom udgravning og støbning til væksthus og overdækket gang var påbegyndt. Under besigtigelsen konstateredes, at ejeren øst for bygningerne havde opført bygning til traktor og opbevaring af redskaber. Under besigtigelsen tilkendegav ejeren, at der vil blive fremsendt tegninger vedrørende det sidstnævnte udførte byggeri.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Da de ansøgte nybygninger til toilet/vindfang, væksthus og overdækket gang ikke findes at ændre helhedsindtrykket, findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, men Nævnet finder samtidig at burde tilkendegive, at der ikke kan forventes meddelt tilladelse til yderligere bebyggelse på ejendommen.

Fredningsnævnet meddeler herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, godkendelse af den opførte tilbygning til toilet/vindfang og tilladelse til opførelse af væksthus og overdækket gang på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplan.

Nævnet forventer, at ejeren snarest fremsender tegninger vedrørende driftsbygningen opført ved ejendommens østskel.

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

27/08-98

Ry Kommune
Knudsvej 34
8680 Ry

REG. NR 5386.00.

Vedr. j.nr. 75/1998 - opførelse af bygning til slamcentrifuge ved Gl. Rye Renseanlæg på matr.nr. 15 t m.fl. Gl. Rye by, Gl. Rye, beliggende Engvej 5, Gl. Rye.

Den 10. august 1998 fremsendte Århus Amt en fra kommunen fremsendt ansøgning om tilladelse til opførelse af en bygning til slamcentrifuge på ovennævnte renseanlæg.

Bygningen bliver på 5,3x5,3x3,2 m og placeres mellem eksisterende slamlager og slamkoncentreringstank. Yderbeklædning udføres af træ og tagbeklædning af tagpap.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1997 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Da der er tale om en mindre bygning, som udføres i tilknytning til eksisterende bygværker på rensningsanlægget, og da byggeriet er begrundet i bedre funktioner på anlægget, findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, og Fredningsnævnet meddeler herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår,

at bygningen udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan,
at der anvendes jordfarve til facaden, og
at tagbeklædningen udføres i sort eller gråt tagpap.

Nævnet forudsætter, at der opretholdes en slørende beplantning omkring rensningsanlægget.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

06/01-99

Advokat Hanne Bender
Kielberghus
Kr. Kielbergsvej 3
8660 Skanderborg

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 104/1998 - ombygning af ejendommen matr.nr. 3 a m.fl. Justenborg, Skanderborg jorder, beliggende Vroldvej 192 (og 190) - Deres j.nr. 20002-1.

I skrivelse af 19. november 1998 har De søgt om tilladelse til ombygning af nogle driftsbygninger, som er erhvervet fra naboejendommen matr.nr. 3 c samme sted.

En 3-etages bygning ønskes ændret til 1-etages bygning med høj tagrejsning og valmet tegltag. En anden bygning ønskes ændret til garager og pålagt nyt tegltag. Desuden fjernes en eksisterende garage på 4½ x 9 meter.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Århus Amt har i skrivelse af 9. december 1998 anbefalet det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Da bygningerne får en betydelig mindre dominerende virkning i landskabet, og en væsentlig udformningsmæssig forbedring, findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, og Fredningsnævnet meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

adsn 1996-1211/0-0013

40

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

REG. NR. 5386.00

16/02-99

Arkitekt Steen Hassager Petersen
Kielsgårdsvej 22
8680 Ry

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
17 FEB. 1999

Vedr. j.nr. 107/1998 - tilbygning til enfamiliehus på ejendommen matr.nr. 16 x Gl. Rye by, Gl. Rye, beliggende Engvej 9, Gl. Rye.

Den 24. november 1998 fremsendte Århus Amt en fra Dem modtaget ansøgning, hvor De for Olaf J. Møller har søgt om tilladelse til opførelse af en tilbygning på 104 m² til det på ejendommen eksisterende enfamiliehus.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 16. december 1998.

Under besigtigelsen redegjordes nærmere for projektet, idet det oplystes, at den fremtidig beboelse vil blive på 218 m² med tillæg af udhus og garage på cirka 40 m². Det er planen at gennemføre projektet således, at huset fremstår som et almindeligt vinkelhus, og det vil blive holdt i samme farve og stil som den eksisterende bebyggelse.

Århus Amt, Natur og Miljø, tilkendegav under besigtigelsen at ejendommen grænser op til Salten Å, og at den projekterede tilbygning vil komme til at ligge meget tæt på åen. Den vil dog ikke være synlig fra offentlig tilgængelige arealer bortset fra åen, og projektet virker gennemarbejdet i sin funktion med det eksisterende hus og harmonisk i sin udformning.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Når henses til den eksisterende bebyggelses placering i forhold til Salten Å findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler tilladelse til det ansøgte projekt på vilkår, at tilbygningen udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplan.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

ad 1996-12 11/02-0013

FREDNINGSNÆVNET FOR VEJLE AMT

tlf. 75 52 28 00

Domhusgade 24
6000 Kolding
Fax 7552 4408

REG. NR 5386.00

Vejle amt
Teknik og Miljø
Åbent Land
Damhaven 12
7100 Vejle

FOTOKOPI
FREDNINGSNÆVNET

Åbent fra 08.00 - 14.00
Gennemvalg 75507111
Lokal 5103 - Birgitte Andersen

Den 23. marts 1999

Vort j. nr. FVA 37/98, jf. 1/99

Deres j. nr. 8-70-51-8-601-5-98

Ansøgning om dispensation fra fredningen af Mossø og omgivelser.

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved skrivelse af 7. september 1998 fra den tidligere ejer Jes Roed.

Fredningsnævnet har sendt sagen til udtalelse ved Vejle amt, der har svaret ved skrivelse af 20. januar 1998, hvori det hedder:

"Den 11. september 1998 har Fredningsnævnet anmodet om en udtalelse til en ansøgning fra Jes Roed om legalisering af 2 levende hegn på sin landbrugsejendom matr.nr. 9-b Dørup By, Voerladegård.

Ansøgningen er fremsendt til nævnet på vores foranledning, idet vi har konstateret, at et af de omhandlede hegn er etableret i strid med bestemmelserne i fredningskendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Efter nævnets fremsendelse af sagen har vi konstateret, at det andet hegn også er etableret i strid med fredningsbestemmelserne.

Sagen er opstået som følge af en henvendelse fra ægteparret Karen og Niels Jensen, der har beklaget sig over, at Jes Roed har plantet et nyt hegn langs skellet mod ægteparrets ejendom matr.nr. 5-g smst.

Hegnet er etableret lidt nord for landevejen Skanderborg - Sønder Vissing og forløber i øst-vestlig retning over en ca. 120 m. lang strækning. Matr.nr. 9-b og 5-g ligger henholdsvis nord og syd for hegnet.

Efter det oplyste har Karen og Niels Jensen for nylig fældet et ældre nåletræshegn på deres side af skellet for at få udsigt til Mossø fra en ny bolig, som ægteparret ønsker at opføre syd for landevejen.

Jes Roed søger nu om legalisering af det nyplantede hegn, idet der dog synes at være usikkerhed om dettes placering på egen ejendom. Roed søger samtidig om legalisering af et ca. 120 m langt nord-sydgående hegn, som er plantet på matr.nr. 9-b for ca. 1½ år siden.

Ifølge fredningskendelsen har etableringen af hegnene krævet tilladelse fra Fredningsnævnet, jf. kendelsens side 8.

Det er vores vurdering, at fældningen af det gamle nåletræshegn langs skellet mellem matr.nr. 5-g og 9-b har medført en ønskelig åbning af udsigten fra landevejen Skanderborg-Sønder-Vissing mod Mossø. Dette hegn kan derfor ikke anbefales genetableret.

Der synes derimod ikke at være særlige betænkeligheder ved eventuel legalisering af det etablerede nord-sydgående hegn på matr.nr. 9-b.

Inden der træffes afgørelse i sagen, skal vi foreslå, at der afholdes et besigtigelsesmøde på stedet..."

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort 1 : 25 000.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 12. marts 1999. Der henvises til vedlagte udskrift af Fredningsnævnets protokol.

Fredningsnævnets afgørelse:

25 MRS.

Under henvisning til det af Vejle amt anførte kan Fredningsnævnet tiltræde, at det ville stride mod fredningens formål, hvis der blev givet tilladelse til etablering af et øst/vestgående hegn parallelt med det hegn, der for nylig er blevet fjernet på Karen og Niels Jensens naboejendom, og hvorved der er åbnet for fri udsigt over Mossø fra landevejen og fra husene langs landevejen. Fredningsnævnet giver derfor **afslag** på den ansøgte tilladelse under henvisning til naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1. Derimod tillader Fredningsnævnet i medfør af samme bestemmelse, at der etableres et hegn på højst 25 meter øst for det punkt, hvor det nord/sydgående hegn omtalt i Vejle Amts skrivelse, skærer ejendommen sydlige skel, ligesom Fredningsnævnet tillader, at det allerede plantede nord/sydgående hegn bevares, idet ingen af disse hegn i nævneværdigt omfang vil hindre offentlighedens fri udsyn over Mossø.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Andre myndigheders tilladelse kan være nødvendig.

Kopi af denne skrivelse er sendt til ejeren Kennet Olsen, Forten 5, Dørup, 8660 Skanderborg, til Karen og Niels Jensen, Hedevej 6, Dørup, 8660 Skanderborg, til Brædstrup kommune, Teknisk forvaltning, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite ved formanden Kristian R. Sørensen, Skovvejen 42, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

...relsen
...-1211/0-0013
42

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

29/03-99

Ry Kommune
Knudsvej 34
8680 Ry

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 12/1999 - opførelse af landbrugsmaskinhal på matr.nr. 1 e Emborg by, Gl. Rye, beliggende Emborgvej 36, 8660 Skanderborg.

Århus Amt har den 1. marts 1999 fremsendt en ansøgning fra kommunen for M.Pedas og A.G.Dahlstrøm, Emborgvej 36, 8600 Skanderborg, om tilladelse til opførelse af en hal på cirka 187 m² til maskiner og afgrøder. Endvidere ombygges og nedrives en del af de eksisterende bygninger.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet har den 17. marts 1999 besigtiget ejendommen.

M.Pedas redegjorde for projektet. Hallen skal opføres delvist, hvor der i dag er en eksisterende bebyggelse. Bygningen vil blive opført i farven teglrød og med mørkegrå bølgeeternittagplader. M.Pedas og A.G.Dahlstrøm erklærede, at man var indstillet på at opretholde og vedligeholde en slørende beplantning nord og nordøst for maskinhallen.

Århus Amt og Danmarks Naturfredningsforening har ikke villet udtale sig mod det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Fredningsnævnet finder, at opførelsen af en ny maskinhal og de øvrige bygningsmæssige ændringer vil medføre en forbedring af helhedsindtrykket af ejendommen , hvorfor der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeles tilladelse til det ansøgte på betingelse af, at maskinhallen opføres i farven teglrød og med mørkegråt eternittag, samt at der opretholdes og vedligeholdes en slørende beplantning nord og nordøst for hallen.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

M. Pedas og A.G.Dahlstrøm, Emborgvej 36, 8660 Skanderborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-2-99)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjeilerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

27/04-99

"Holgers Venner"
v/Søren Kirk Christiansen,
Lykkegårdsvej 400
8472 Sporup

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 18/1999 - opstilling af mindesten for Holger Vivike ved Mossø.

Århus Amt, Natur og Miljø, har den 17. marts 1999 fremsendt en fra Silkeborg Statsskovdistrikt på vegne foreningen "Holgers Venner" modtaget ansøgning om tilladelse til opstilling af en mindesten, der ønskes placeret på det statsejede areal ved østsiden af Mossø.

Arealerne er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet foretog besigtigelse den 21. april 1999, hvor Søren Kirk Christiansen kort redegjorde for Holger Vivikes liv og levned og foreviste stedet for mindestenens placering, der er drøftet med Statsskovdistriktet. Der ønskes opstillet en natursten af hvid granit af cirka halvanden meters højde. Stenen skal stå på jorden, og på stenen skal placeres en bronzeplade med følgende tekst:

Holger Vivike
1910 - 1992
Aktiv i modstandskampen
Folketingsmedlem for Socialistisk Folkeparti
Fortaler for fredningen af Mossø

Silkeborg Statsskovdistrikt, Århus Amt og Danmarks Naturfredningsforening har tilsluttet sig det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Fredningsnævnet finder ikke, at placering af en natursten til minde om Holger Vivike, der har levet ved og arbejdet for fredningen af Mossø, er i strid med fredningens formål, hvorfor der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeles tilladelse til at opstille en mindesten som ansøgt og med en placering som vist på vedhæftede kort.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet

acd 1996-1211/0-0013

over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Silkeborg Statsskovdistrikt, Vejlbo, Vejlsøvej 12, 8600 Silkeborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-1-99)
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Jørn Nielsen, Hemstokvej 4, 8660 Skanderborg

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

Skov- Modtaget i og Naturstyrelsen
25 MAJ 1999

21/05-99

Silkeborg Statsskovdistrikt
Vejlbo
Vejlsøvej 12
8600 Silkeborg

REG. NR 5386.00.

Vedr. j.nr. 34/1999 - ansøgning om tilladelse til afholdelse af Harley-Davidson træf m.m. på ejendommen matr.nr. 17 b Gl. Rye, Gl. Rye, "Kallehave".

Den 23. april 1999 fremsendte Århus Amt en fra Skovdistriktet modtaget ansøgning om permanent tilladelse til at afholde Harley-Davidson træf på ovennævnte ejendom beliggende på Horsensvej, umiddelbart syd for Gl. Rye. Arealet ejes af Skov- og Naturstyrelsen ved Silkeborg Statsskovdistrikt. Som begrundelse for ansøgningen har Distriktet henvist til, at tilsvarende arrangementer er godkendt igennem flere år, og at det er ønskeligt med en permanent tilladelse for at spare administrative byrder.

Arealet er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Ovennævnte ejendom ligger indenfor et område, hvor der gælder følgende særbestemmelser:

"b. I det på kortet angivne område C, der dannet et areal på ca. 28 ha syd for Ry, kan der efter Fredningsnævnets godkendelse udføres sådanne anlæg og bebyggelse, som tjener udøvelse af kollektivt friluftsliv, herunder opførelse af klubhuse, spejderhytter og lignende samt opførelse af en kollektiv ferieby (åben for almenheden) og indretning af campingplads".

Århus Amt har ved fremsendelse af sagen udtalt, at man intet har at indvende mod det ansøgte, dog at der foreløbig bør gives en tilladelse for 10 år.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Under hensyn til arrangementets placering indenfor området med særbestemmelser og dets korte varighed - idet Nævnet ved et "træf" forstår 3 dage - meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på det på vedhæftede kort med rødt angivne areal foreløbig for en periode **for 10 år** på vilkår:

at der ikke foretages jordarbejde i strid med fredningskendelsen,
at der foretages fuldstændig oprydning efter hver enkelt lejr, og
at lejren er ryddet og grunden fuldstændig retableret senest 7 dage efter en lejrs afholdelse.

od 1996-12 11/a-0013

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

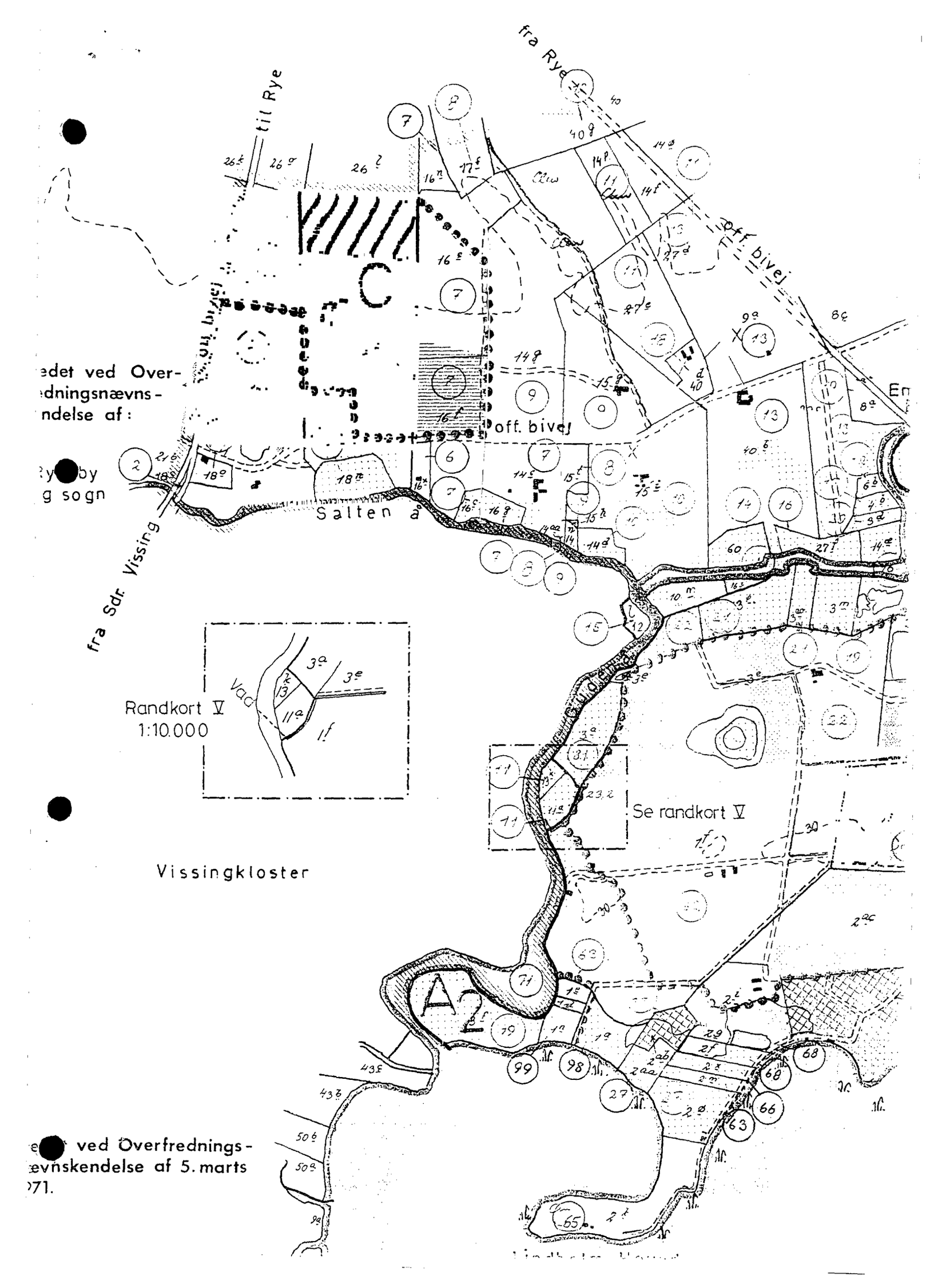
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-3-98)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8680 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

edet ved Over-
dningsnævns-
ndelse af:

y by
g sogn

ved Overfrednings-
evnskendelse af 5. marts
71.

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

22/07-99

Ansgar Stiftelsen v/Poul Pedersen
Bøgebjergvej 1
8600 Silkeborg

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 62/1999 - matr.nr. 2 f Emborg by, Ry.

Den 25. juni 1999 fremsendte Århus Amt en fra Hedeselskabet, Læplantningen, på vegne Dem fremsendt dispensationsansøgning til plantning af 3- eller 6-rækket hegn vest for eksisterende fyrrehegn langs skellet mellem matr.nr. 2 f og 2 a. Hegnet ønskes plantet mellem Mossø og Lindholmvej.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Nævnet foretog besigtigelse den 14. juni 1999, hvor De oplyste, at De ønsker at plante et 3-rækket læhegn for at afskærme det eksisterende fyrretræshegn. Hegnet skal starte sammen med det eksisterende fyrretræshegn 5-6 meter fra søens kant og fortsætte i nord/sydlig retning. Der ønskes endvidere tilladelse til at fortsætte hegnet i nordvest/sydøstlig retning, hvor stien giver et knæk, således at hegnet munder ud i og følger det eksisterende hegn ved Lindholmvej. Ansøgningen om hegn er dels begrundet i et ønske om læ, dels æstetiske grunde.

Århus Amt har ikke villet udtale sig mod, at der gives tilladelse til at opføre et læhegn, der dog ikke bør være længere end det nuværende hegn. Det bør således ikke gå længere end til det sted, hvor stien "knækker".

Danmarks Naturfredningsforening har tilsluttet sig Amtets udtalelse.

Fredningsnævnets bemærkninger:

Det findes ikke at stride mod fredningens formål at plante et 3-rækket lægivende hegn op ad det eksisterende fyrretræshegn, hvorfor der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeles dispensation hertil, således at hegnet plantes 5-6 meter nord for den gamle søbrink, hvor det bestående hegn begynder og således at hegnet slutter, hvor vejen "knækker".

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet

over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Hedeselskabet, Læplantningen, Bødskovvej 16, Sepstrup, 8653 Them
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-9-99)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller,Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 1 NOV. 1999

29/10-99

Arkitekt Niels Møller Salomonsson
Sindbjerg Mosevej 15
Sejs
8660 Silkeborg

REG. NR 5386.00

Vedr. j.nr. 101/1999 - ansøgning om tilladelse til ombygning m.v. på matr.nr. 4 al Emborg by, Gl. Rye, beliggende Odderholm 11, 8680 Ry.

Den 4. oktober 1999 har Århus Amt fremsendt en fra Dem modtaget ansøgning, hvor De for Lars Lilholt søger om tilladelse til følgende:

a. om- og tilbygning af hovedbygningen
b. tilbygning af udbygning (værksted), samt opførelse af arbejdsværelse med udsigt, og
c. efterfølgende principiel mulighed for udvidelse af udbygning m.v.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog en foreløbig besigtigelse og drøftelse med Lars Lilholt den 1. juli 1998.

Den planlagte om- og tilbygning af hovedbygningen indeholder en forlængelse af gavlen og forøgelse af højden i stueetagen. Huset bliver fortsat med stråtag, og der bliver lange kviste på hver side af huset.

Tilbygning af udbygningen sker som en udbygning med ca. 20 m² til den eksisterende bygning.

Århus Amt har ved sagens fremsendelse kunnet anbefale fornævnte arbejder. For så vidt angår opførelse af arbejdsværelse med udsigt og det under punkt c. anførte, der bl.a. vil indebære en udvidelse af udhuset i bredden og med større taghøjde, bør vurderes nøjere af Fredningsnævnet efter foretagen besigtigelse.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da den ansøgte om- og tilbygning af hovedbygningen samt opførelse af en tilbygning på cirka 20 m² til udbygningen findes at være velbegrundet og ikke stride mod formålet med fredningen, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til disse arbejder på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplan.

AD 1996-1211/0-0013

For så vidt angår stillingtagen til opførelse af arbejdsværelse med udsigt og det under punkt c. i ansøgningen anførte, udsættes sagen til afgørelse efter yderligere besigtigelse på ejendommen.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Lars Lilholt, Odderholm 11, 8680 Ry
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-12-98)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

08/11-99

Krüger A/S
Åboulevarden 52
8700 Horsens

REG. NR. 5386.00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 9 NOV. 1999

Vedr. j.nr. 99/1999 - kloakering af sommerhusområde ved Mossø - Vædebrovej og Mossøbrå - Deres j.nr. EKM/975079/KRN.

Århus Amt har den 17. september 1999 fremsendt en fra Dem modtaget ansøgning, hvor De for Skanderborg kommune har forelagt et projekt om kloakering af den sydlige del af sommerhusområderne øst for Mossø.

Området er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelse.

Kloakering og brønde udføres under terræn med brønddæksel i terræn. Disse arbejder kræver ikke Nævnets godkendelse.

Der ud over udføres 4 pumpestationer med følgende placering:

- ved Vædebrovej 1 F
- ved Vædebrovej 3 B
- på Mossøbrå 18, og
- ved Vædebrovej 10 eller Vædebrovej 6

Pumpestationerne bliver underjordiske med dæksel i terrænhøjde og 3 stk. udluftningsrør cirka 0,5 meter over terræn. Ved siden af pumpebrøndene placeres elskab med grundflade 37 x 150 cm og højde cirka 140 cm. Pumpestationen på Mossøbrå 18 får dog et elskab på kun 25 x 60 cm, og en højde på cirka 70 cm samt ét udluftningsrør.

Amtet har ved fremsendelsen anbefalet det ansøgte og anført, at pumpestationerne 1 og 3 og muligvis 2 er omfattet af fredningskendelsen, medens sidstnævnte pumpestation ligger udenfor fredningen.

Fredningsnævnets afgørelse:

Da der er tale om teknisk udstyr i forbindelse med kloakering af sommerhusområde, og da de pågældende pumpestationer med elskabe placeres imellem eller i umiddelbar nærhed af sommerhuse, og da elskabene har en relativ beskeden størrelse, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte.

Ad 1996-1211/0-0013.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-7-97)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg (j.nr. 3317-975079)

FREDNINGSNÆVNET FOR VEJLE AMT

tlf. 75 52 28 00

Domhusgade 24
6000 Kolding
Fax 7552 4408

FOTOKOPI
FREDNINGSNÆVNET

Advokat Michael Bach Jensen
Advokatgruppen
Vitus Berings Plads 1
8700 Horsens

Åbent fra 08.00 - 14.00
Gennemvalg 75507111
Lokal 5103 - Birgitte Andersen

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
17 NOV. 1999

Den 15. november 1999

Vort j. nr. FVA 38/99

REG. NR. 5386.00.

Deres j. nr. 2107424 MBJ

Ansøgning om dispensation fra fredningen af Mossø med omgivelser

Ved skrivelse af 15. oktober 1999 har De anmodet om, at Fredningsnævnet godkender det sommerhusbyggeri, som Vejle amt den 13. oktober 1999 har tilladt opført på matr. nr. 6 p Hem by, Voerladegård.

Sagen har været sendt til udtalelse hos Vejle Amt, der har svaret ved skrivelse af 25. oktober 1999. Det fremgår af amtets besvarelse, at Vejle amt den 13. oktober 1999 har givet planlovstilladelse til opførelse af et sommerhus på ejendommen.

I planlovstilladelsen hedder det blandt andet:

"De har på vegne af Poul Dall Andersen søgt om tilladelse til at opføre et sommerhus på ejendommen matr. nr. 6 p Hem By, Voerladegård. Adressen er Langkjær 29, Hem.

Ansøgningen er modtaget den 7. maj 1999 fra Brædstrup Kommune. Kommunen kan anbefale det ansøgte, jf. efterfølgende udtalelse af 10. juni 1999.

Udover tilladelse fra kommunen kræver byggeriet vores tilladelse efter planloven og naturbeskyttelsesloven samt Fredningsnævnets godkendelse efter fredningskendelsen for Mossø med omgivelser.

Amtets afgørelse
Vi giver hermed tilladelse efter planlovens § 35 og dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 65, jf. § 16 om søbeskyttelseslinier til den ansøgte opførelse af sommerhus med etageareal på 61 m2.

Tilladelsen gives på følgende betingelser:

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1996-1211/0-0013
Dok. nr. 49

1. Huset skal placeres og udføres i overensstemmelse med den forelagte ansøgning og supplerende oplysninger. Dette indebærer bl.a., at huset placeres i en skovbevoksning, ca. 60 m fra Mossø og ca. 30 m nordvest for et eksisterende fritidshus på ejendommen. Huset skal herefter stedse vedligeholdes med afdæmpede farver, der ikke virker dominerende eller skummende på omgivelserne.

2. I forbindelse med byggeriet må der kun afdrives skovareal til selve huset med en bræmme på maksimalt 5 m omkring. Bortset fra dette areal skal den eksisterende skovbevoksning på ejendommens nordlige del - indtil ca. I 00 m fra Mossø - stedse opretholdes med højstammede træer. Ældre, hugstmodne træer eller andre træer, der vantrives eller udgår kan fældes, men skal efterplantes med løvfældende træer, der er naturligt forekommende på stedet.

3. Det eksisterende fritidshus med tilhørende terrasse og en primitiv redskabsbygning skal nedrives senest samtidig med ibrugtagningen af det nye sommerhus.
.....

Sagsfremstilling

Der søges om tilladelse til at opføre et sommerhus, etageareal 61 m2, på Poul Dall Andersens ejendom matr. nr. 6 p Hem By, Voerladegård.

Ejendommen, areal ca. 1,4 ha, henligger som et skovbevokset naturareal og afgrænses mod nord og syd af henholdsvis Mossø og landevejen Skanderborg-Sønder Vissing. Arealet er omfattet af fredningskendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser og naturbeskyttelseslovens bestemmelser om søbeskyttelseslinier.

Ifølge ansøgningen og supplerende oplysninger i brev af 30. september 1999 ønskes huset opført i træ med lavt sadeltag og placeret inde i skovbevoksningen på ejendommens nordlige del. Husets facader og tagudhæng/stem/døre males i henholdsvis lys grøn umbra (E58) og lys flaskegrøn (E60), mens vinduer/døre males i lys svenskrød (E81). Taget ønskes tækket med sorte eternitplader eller sorte cementtagsten.

På den centrale del af ejendommen - ca. 60 m fra Mossø - findes der en ældre træbygning på ca. 15 m2 ekskl. overdækket terrasse på ca. 9 m2 Bygningen er indrettet til fritidsophold, bl.a. med køkkenfaciliteter, men uden toilet og sovepladser.

Den nævnte terrasse må anses for ulovlig i relation til fredningskendelsen og naturbeskyttelsesloven (søbeskyttelseslinien). I øvrigt findes der på ejendommens vestlige del en primitiv redskabsbygning, bl.a. med indrettet tørkloset. Bygningen er opført inden for de seneste 3-4 år og må anses for ulovlig i relation til fredningskendelsen, planloven og naturbeskyttelsesloven.

Ved en tilladelse til sommerhuset er det forudsat, at hele den eksisterende bebyggelse nedrives.

Ansøgningen skal ses på baggrund af, at vi i 1993 gav afslag efter planloven til opførelse af et sommerhus på 76 m2 . Dall Andersen påklagede afslaget, men

dette blev efterfølgende stadfæstet af Naturklagenævnet.

Inden afgørelsen i Naturklagenævnet anlagde Dall Andersen retssag mod os med påstand om, at vi skulle tilpligtes at give tilladelse til sommerhusbyggeriet - bl.a. på grund af utilstrækkelig begrundelse for afslaget. Vi blev efterfølgende frifundet i Landsretten, men Dall Andersen ankede afgørelsen til Højesteret, hvor sagen har beroet indtil for nylig. Dall Andersen har nu hævet sagen og dermed givet grundlag for vores behandling af den aktuelle ansøgning.

Baggrunden for afslaget i 1993 var, at den eksisterende træbygning på ejendommen ikke fremstod som et sommerhus. Det fremgik således klart af både Dall Andersens ansøgning og vores besigtigelse, at der var tale om et redskabsskur, dog med mulighed for dagophold. Bygningen er efterfølgende renoveret og fremstår nu udelukkende som et fritidshus.

Sagens forhistorie er i øvrigt, at Dall Andersen i 1992 fik afslag fra Fredningsnævnet til opførelse af sommerhuset. Efter påklage til det daværende Overfredningsnævn hjemviste nævnet imidlertid sagen til fornyet afgørelse til Fredningsnævnet, idet der henvistes til fredningskendelsens særbestemmelse for den pågældende ejendom: "Der må under Fredningsnævnets censur opføres en ny bebyggelse mod fjernelse af den nuværende bebyggelse".

Med hjemvisningen oplyste Overfredningsnævnet dog, at den nævnte særbestemmelse i kendelsen var en fejl, idet der forinden var truffet endelig beslutning om, at der ikke måtte opføres nybyggeri, og at der var tilkendt en erstatning på 15000 kr. for den mistede byggeret, jf. Overfredningsnævnets afgørelse af 15. december 1972 og kendelse om fredningserstatning af 21. december 1973 fra Taksations-kommissionen vedrørende naturfredning.

Som følge af vores efterfølgende afslag efter planloven har Fredningsnævnet ikke truffet ny afgørelse efter fredningskendelsen.

Amtets vurdering

Tilladelsen gives i betragtning af sagens særlige forhistorie, efter hvilken ejeren må antages at have haft en begrundet forventning om at kunne opnå en tilladelse til sommerhusbyggeriet, både i relation til fredningskendelsen og planloven m.m.

Tilladelsen ses derfor ikke at medføre en uheldig, afsmittende virkning for den sædvanlige administration af planlovens landzonebestemmelser. Der kan således fortsat ikke normalt forventes tilladelser til opførelse af nye bebyggelser i det åbne land.
....."

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort 1 : 25 000.

Fredningsnævnets afgørelse:

Under henvisning til det af Vejle amt anførte meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til opgørelse af det ansøgte sommerhus med et areal på 61 m2.

Tilladelsen gives på samme betingelse som nævnt i Vejle amts planlovstilladelse af 13. oktober 1999.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Andre myndigheders tilladelse kan være nødvendig.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Vejle Amt, Teknik og Miljø, Åbent Land, Damhaven 123, 7100 Vejle (j. nr. 8-70-51-8-601-7-99), til Brædstrup kommune, Niels Wonges Vej 8, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ formanden Kristian R. Sørensen, Skovvejen 42, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Bilag-
16 NOV.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

REG. NR 5386.00

Fredningsnævnet for Århus Amt

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 28. juni 2006.

SCANNET

Helle Mohr Grønfeldt
Emborgvej 53
8660 Skanderborg

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
29 JUNI 2006

Vedrørende journal nr. 11.01.2006-43 Ansøgning om tilladelse til ombygning på driftsbygning på matr. nr. 1 a m.fl. Emborg By, Gl. Rye, beliggende Emborgvej 53.

Århus Amt har den 6. april 2006 modtaget en ansøgning fra Dem om tilladelse til at foretage ombygninger på driftsbygningen.
Bygningen er i stueplan delvist indrettet som frisørsalon og ansøgningen omhandler ombygninger af bygningens tagetage som følge af, at denne ønskes anvendt som depot og til solarium.

Ifølge det foreliggende materiale søges der om følgende ændringer af driftsbygningen:
påsætning af 3 kviste i tagetagen mod vest,
et større vinduesparti med 2-fløjet altandør på sydgavlen,
vinduer og døre på både øst- og vestfacade.

Århus Amt, Natur & Miljø, har den 26. april 2006 afgivet indstilling, hvoraf De har fået kopi.

Fredningsnævnet har ved afgørelse af 21. oktober 2004 meddelt afslag på tilladelse til bibeholdelse af ganske tilsvarende ændringer, der er udført på driftsbygningen.
Afgørelsen blev stadfæstet af Naturklagenævnet den 19. september 2005.
Da der ikke foreligger nye oplysninger i sagen, der kan begrunde en fornyet behandling, meddeles herved afslag på fornyet behandling af sagen.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

SNS-121-00070
7

Fredningsnævnet for Århus Amt

REG. NR. 5386.00

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Svend Erik Kristiansen
Emborgvej 42 a
8660 Skanderborg

SCANNET

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
11 JULI 2006

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 10. juli 2006.

Vedrørende journal nr. 11.01.2006-67 Ansøgning om tilladelse til opførelse af maskinhus/stald på matr. nr. 2 c Boes By, Dover, beliggende Emborgvej 42 a, Skanderborg.

Århus Amt har den19. maj 2006 modtaget en ansøgning fra Dem om tilladelse til at opføre en udbygning på ca. 148 m² på ejendommen matr. nr. 2c Boes By, Dover, beliggende Emborgvej 42a, 8660 Skanderborg.

Udbygningen skal anvendes som stald og maskinhus.

Ejendommen er en landbrugsejendom på ca. 14 ha, der i dag ifølge BBR er bebygget med et enfamiliehus på 271 m² (bruttoetageareal), en erhvervsbygning på 190 m² samt 3 driftsbygninger på hver ca. 60 m². Eksisterende udhuse (lade, maskinhus, halvtag og fårehus) nedrives i forbindelse med opførelsen af den ansøgte bygning.
Bygningen opføres ifølge tegningsmaterialet med sider af træ og med teglsten på taget.

Fredningen
Ejendommen ligger inden for fredningen af Mossø med omgivelser, Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977.
Fredningens formål er at bevare arealerne i deres nuværende tilstand.

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om bebyggelse gælder, at de fredede arealer ikke må bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.
Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- og tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af Fredningsnævnet.

Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri, samt om- og tilbygninger:
1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede.
2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

SNS-121-00099
8

Amtets vurdering
Det ansøgte maskinhus/stald er i udformningen fint tilpasset det omgivende fredede landskab, der på dette sted er relativt skovklædt.
Bygningen erstatter flere udbygninger, der nedrives, og opføres med samme placering som disse og i naturlig tilknytning til ejendommens øvrige bebyggelse. På grund af den eksisterende beplantning vil bygningen ikke være særlig synlig set fra det omgivende fredede landskab. Amtet har som følge heraf ingen indvendinger mod bygningens placering og udformning.
På baggrund af ovenstående kan amtet anbefale en tilladelse til den ansøgte bygning. Det forudsættes, at der til tagbeklædningen ikke anvendes glaserede teglsten.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige grundlag.
Da bygningen erstatter flere udbygninger, der nedrives, da bygningen opføres med samme placering som de nuværende og i naturlig tilknytning til ejendommens øvrige bebyggelse, og da bygningen i udformningen vil blive fint tilpasset det omgivende fredede landskab, finder nævnet ikke, at det ansøgte vil stride mod fredningens formål.
Nævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50. stk. 1, tilladelse til det ansøgte, på vilkår, at der ikke anvendes glaserede teglsten.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-701-4-06)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05386.00

Dispensationer i perioden: 19-01-2000 til 01-12-2000

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

19/01-00

Hedeselskabet
Læplantningen
Bødskovgårdsvej 16, Septrup
8653 Them

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
20 JAN. 2000

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 97/1999 - hegnsplantningen i Mossøfredningen (Peter Bundgaard, Engvej 6, Gl. Rye, 8680 Ry).

Den 17. september 1999 fremsendte Århus Amt nogle fra Hedeselskabet modtagne ansøgninger om tilladelse til at etablere/udskifte en række hegn inden for Mossøfredningen.

For Peter Bundgaard er søgt om tilladelse til at udskifte det eksisterende hegn i skellet mellem matr.nr. 15 g på den ene side og matr.nr. 27 e og 40 d på den anden side, alt Gl. Rye by, Gl. Rye, (hegn 87).

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 6. oktober 1999. Det blev oplyst, at det eksisterende hegn ønskes erstattet af to 3-rækkede hegn, et hegn på hver side af den offentlige sti.

Århus Amt anførte, at det er vigtigt at stien stadigvæk forbliver farbar. Desuden findes et fortidsminde på matr.nr. 40 d Gl. Rye by, Gl. Rye, hvor der kræves dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 18.

Århus Amt har i skrivelse af 4. november 1999 meddelt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 18 i forhold til fortidsmindet på en række nærmere angivne vilkår.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da der er tale om udskiftning af et eksisterende hegn, og da det nye hegn ikke har afgørende indvirkning landskabeligt meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte **som vist på vedhæftede kort** og således at amtets afgørelse af 4. november 1999 i forhold til fortidsmindet respekteres.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet

adsw1996-1211/12-0015
52

over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

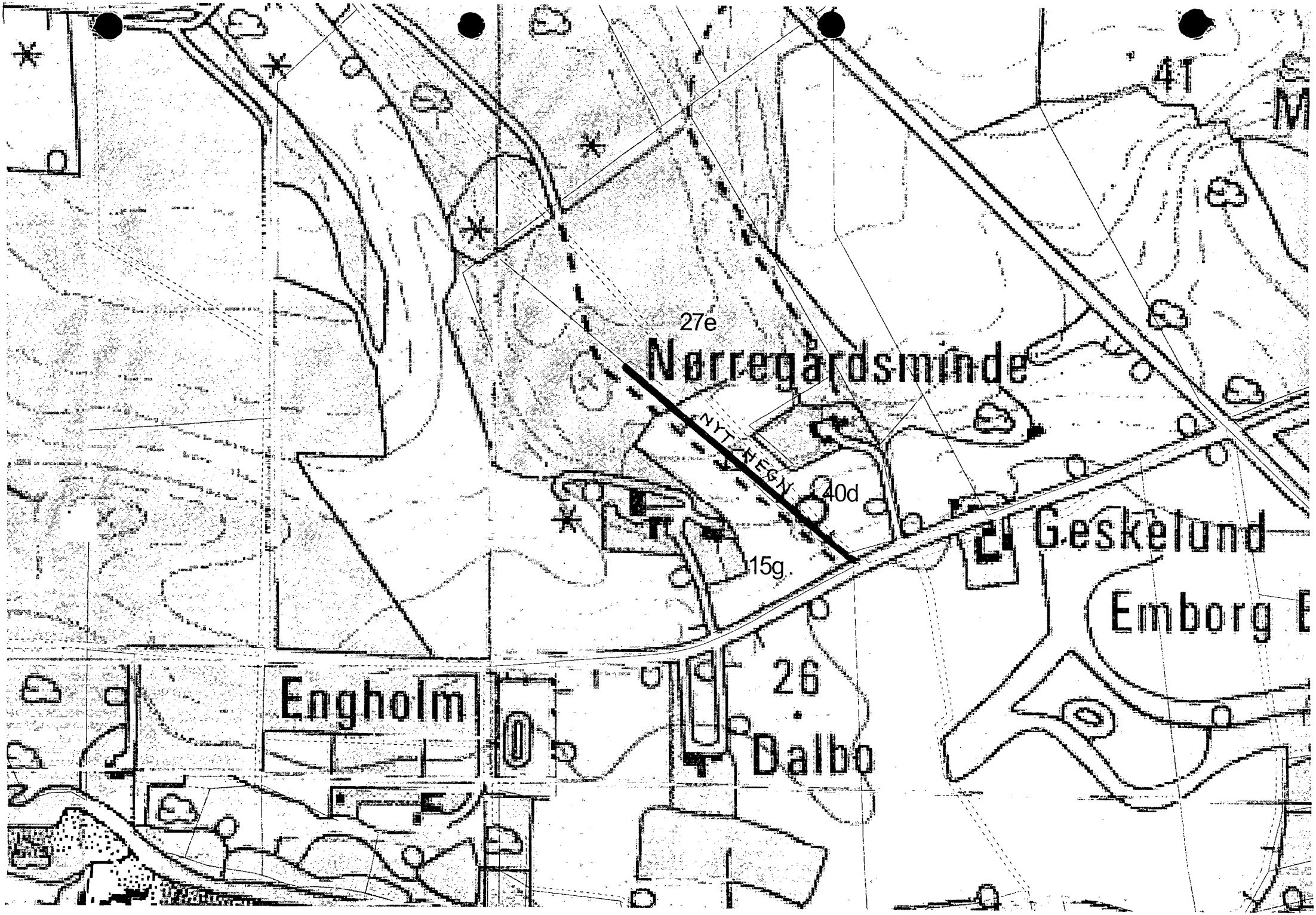
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Peter Bundgaard, Engvej 6, Gl. Rye, 8680 Ry.
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-15-99)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

27e
Nørregårdsminde
NYT HEGN
40d
15g
Geskelund
Emborg
Engholm
26
Dalbo

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

19/01-00

REG. NR. 5386.00

Hedeselskabet
Læplantningen
Bødskovgårdsvej 16, Septrup
8653 Them

Vedr. j.nr. 97/1999 - hegnsplantningen i Mossøfredningen (Gunni Rasmussen, Engvej 3, Gl. Rye, 8680 Ry).

Den 17. september 1999 fremsendte Århus Amt nogle fra Hedeselskabet modtagne ansøgninger om tilladelse til at etablere/udskifte en række hegn inden for Mossøfredningen.

For Gunni Rasmussen er søgt om tilladelse til at plante et 3-rækket hegn langs vestskellet på matr.nr. 40 b Gl. Rye by, Gl. Rye.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 6. oktober 1999.

Under besigtigelsen anførte Århus Amt, at der ved færdsel på Engvejen, som forløber fra den offentlige bro tæt nord for Emborg bro til den offentlige vej tæt nord for Ry bro, haves storslået udsigt over landskabet omkring Gudenåen og med højdedragene syd for Mossø og Klosterkær. Det ansøgte hegn vil derfor være i strid med fredningens intentioner og mulighederne for den storslåede landskabelige oplevelse, hvorfor amtet ikke kan anbefale en dispensation.

Gunni Rasmussen anførte, at hegnet ønskes for at hindre sandfygning.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da etableringen af et 3-rækket læhegn vil hindre den storslåede udsigt over landskabet over Gudenåen og mod højdedragene syd for Mossø og Klosterkær og derfor vil være i strid med intentionerne bag Mossøfredningen meddeler Fredningsnævnet afslag på det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

adsn1996-1211/12-0013

51

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Gunni Rasmussen, Engvej 3, Gl. Rye, 8680 Ry.
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-15-99)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

19/01-00

Hedeselskabet
Læplantningen
Bødskovgårdsvej 16, Septrup
8653 Them

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 97/1999 - hegnsplantningen i Mossøfredningen (Karsten Pedersen, Lindholmvej 41, 8680 Ry og Steen Hulgaard, Munkevej 5, 8660 Skanderborg).

Den 17. september 1999 fremsendte Århus Amt nogle fra Hedeselskabet modtagne ansøgninger om tilladelse til at etablere/udskifte en række hegn inden for Mossøfredningen.

For Karsten Pedersen er søgt om tilladelse til at udskifte et ældre nåletræshegn (hegn 128) øst for den offentlige bivej fra Ry stationsby mod Emborg og for Steen Huulgaard og Bjarne Nielsen er søgt om tilladelse til udskiftning af et eksisterende læhegn i skellet mellem matr.nr. 3 a og 4 ab Emborg (hegn 89) og etablering af plantning med løvtræer i en eksisterende nåletræsplantning på matr.nr. 4 ab (plantning nr. 90).

Ejendommene er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 6. oktober 1999.

Under besigtigelsen blev det oplyst, at hegn nr. 128 skal erstatte et ældre nedslidt nåletræshegn. Der ønskes tilladelse til etablering af et 3-rækket hegn, der skal give læ for kreaturerne, idet der er meget let jord i området.

Århus Amt har ikke indvendinger mod denne ansøgning.

For så vidt angår plantningen nr. 90 har Århus Amt i skrivelse af 27. oktober 1999 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 18 meddelt dispensation i forhold til resterne af den vestlige kanal ved Øm Kloster.

Amtet har ikke indvendinger mod denne ansøgning i øvrigt.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da der er tale om udskriftning af eksisterende hegn og udskiftning af en eksisterende plantning findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation til det ansøgte som **vist på vedhæftede kort.**

adsn1996-1211/6-0012

50

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

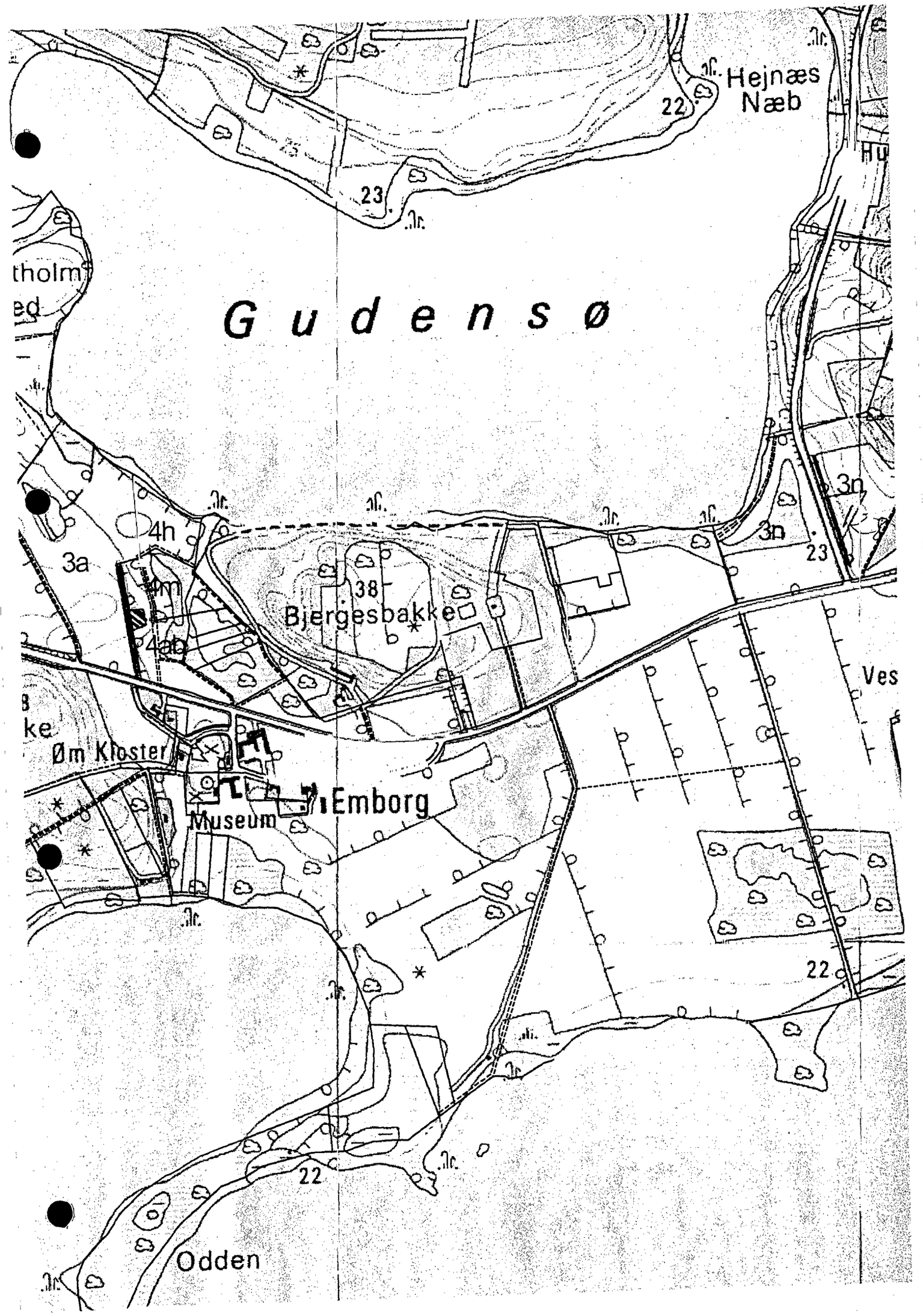
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Karsten Pedersen, Lindholmvej 41, 8680 Ry.
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-15-99)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

Hejnæs
Næb
22
23
tholm
ed
Gudensø
3n
3n
23
4h
3a
4m
38
Bjergesbakke
4ab
Ves
ke
Øm Kloster
Emborg
Museum
22
22
Odden

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
26 JAN. 2000

25/01-00

Søhøjlandets Økomuseum
v/projektkonsulent Bendt Nielsen
Søkildevej 35 C
8680 Ry

REG. NR. 5386.00

Vedr.j.nr. 115/1999 - informationstavler ved Øm Kloster i Ry kommune.

Den 4. november 1999 fremsendte Århus Amt en fra museet modtaget ansøgning om tilladelse til opstilling af 2 informationsskilte ved henholdsvis Klosterkanalen og Munkekanalen ved Øm Kloster.

Informationstavlerne indeholder oplysninger om nogle interessante fortidsminder, og arbejdet sker i samarbejde med bl.a. Øm Kloster Museum.

Arealerne er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10.maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Amtet har ved sagens fremsendelse anbefalet, at fredningsnævnet meddeler den fornødne tilladelse.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da der er tale om informationstavler, der giver oplysninger om de lokale fortidsminder, meddeler fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til opsætning af de ansøgte informationstavler **som vist på vedhæftede kort.**

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende

Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1996 -121/0-0013 Bil.
Akt. nr. 53

virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-1-98)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

Bjerg

61

Vesterlund

Um Klostere

Museum

Embor

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

TIL ORIENTERING

23/05-00

REG. NR. 5386.00

Jørgen Bøndergaard
Adelgade 3
8660 Skanderborg

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
24 MAJ 2000

Vedr. j.nr. 31/2000 - opførelse af udhus/værksted og carport på ejendommen matr.nr. 1 ae Justenborg, Skanderborg jorder.

Den 12. april 2000 fremsendte Århus Amt en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til opførelse af en 45 m² stor bygning til udhus/værksted og carport i forbindelse med den eksisterende helårsbolig på ovennævnte ejendom.

Der søges om tilladelse til opførelse af et 20 m² udhus/værksted umiddelbart ved helårsboligen, og i sammenhæng hermed skal der opføres en åben carport på ca. 25 m². Ydervæggene og taget udføres i samme materialer som det eksisterende helårshus.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da det ansøgte ikke findes at stride mod fredningens formål, meddeler fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplan.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

adsv 1996-1211/0-0003
SY

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-4-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Jørgen Bech Olesen, Slåenvej 2, 8660 Skanderborg
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg
EDC Mæglerne, Adelgade 85 A, 8660 Skanderborg

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

TIL ORIENTERING

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 7 JUNI 2000

06/06-00

Hedeselskabet v/Verner Møller
Bødskovgårdsvej 16
Septrup,
8653 Them

REG. NR. 5386.00

Vedr. j.nr. 11/2000 - hegnsplantning m.v. på matr.nr. 3 a og 2 n Boes by, Dover.

Den 3. februar 2000 fremsendte Århus Amt en fra Hedeselskabet modtaget ansøgning, hvor der for ejeren af ovennævnte ejendom, Thorkild Droob, Emborgvej 56, 8660 Skanderborg, søges om tilladelse til plantning af et 3-rækket hegn i skellet mellem matr.nr. 3 a og 2 n og om tilladelse til plantning af buskgrupper på det skrånende areal ved Mossø på matr.nr. 3 a.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 26. april 2000, hvor ansøgningen om tilladelse til plantning af et 3-rækket hegn i skellet mellem matr.nr. 3 a og 2 n blev tilbagekaldt.

På det skrånende areal mod Mossø konstateredes, at der allerede var foretaget plantning, og at der i de tre beplantede arealer indgik bl.a. bjergfyr og zitkagran.

Både Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite og Århus Amt anførte, at hverken bjergfyr eller zitkagran er en engstypisk plantning, og derfor under ingen omstændigheder bør indgå i en sådan plantning. Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite er principielt imod, at der sker plantning på den sydvendte skrænt, men såfremt nævnet måtte meddele tilladelse bør de fornævnte planter udskiftes med løvbærende planter.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Uanset fredningsnævnet fører en restriktiv holdning vedrørende beplantning inden for områderne ved Mossø findes de etablerede beplantningsområder, som er vist på et af Hedeselskabet fremsendt rids, ikke at være synlige for omgivelserne, hvorfor fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler dispensation til bibeholdelse af de beplantede arealer, dog på vilkår, at bjergfyr og zitkagran, der ikke er egnstypiske, udskiftes med egnstypiske buske, der maksimalt må få en højde af 4 meter. Udskiftning af bjergfyr og zitkagran skal være udført **senest 1. november 2000.**

ad 1996-1211/0-0013

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 1.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Thorkild Droob, Emborgvej 56, 8660 Skanderborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-20-99)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningssforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg.
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry, att. Knud Martin Kjeldsen

REG. NR. 5386-00

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

21/07-00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
24 JULI 2000

Århus Amt, Natur og Miljø
Lyseng Allé 1
8270 Højbjerg

Vedr. j.nr. 63/2000 - etableret hegn og opsætning af skure ved sommerhusområdet Mossøbrå.

Århus Amt, Natur og Miljø, har henledt Fredningsnævnets opmærksomhed på, at nogle opsatte hegn mellem skræntfoden og Mossø på følgende ejendomme:

matr.nr. 1 ac Justenborg, Skanderborg jorder
ejer: Hans Jan Petersen, Haraldsgade 10, 8260 Viby J

matr.nr. 16 ag Vrold by, Skanderborg jorder
ejer: Poul Richard Ulsøe, Gedhøjen 4, 8700 Horsens

matr.nr. 16 af Vrold by, Skanderborg jorder
ejer: Benny Mathiasen Rasmussen, Mossøbrå 30, Vrold, 8660 Skanderborg

matr.nr. 16 ae Vrold by, Skanderborg jorder
ejer: Flemming Erik Rasmussen, Mossøbrå 28, Vrold, 8660 Skanderborg

Natur og Miljøkontoret har endvidere henledt opmærksomheden på to skure opsat på matr.nr. 16 ag og 16 ae.

I forbindelse med sagen har ejerne af ejendommene anmodet om Fredningsnævnets tilladelse til bibeholdelse af de opsatte hegn og skure.

Ejendommene er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 28. juni 2000.

I forbindelse med besigtigelsen oplyste såvel Benny Rasmussen som Flemming Rasmussen, at de har fjernet de opstillede hegn på ejendommene og ikke ønsker at opsætte nye hegn. Også Poul Richard Ulsøe oplyste, at han er indstillet på at fjerne det opsatte hegn.

Vivi Sjøner oplyste på vegne ejeren Hans Jan Petersen, at man ønsker at beholde det opsatte hegn mellem ejendommen og det offentlige område, og at hegnet var opsat, da huset blev erhvervet. Hegnet er nødvendig for at beskytte ejendommen mod indbrud,

ad 1996-1211/0-0013

akt 56.

og man er indstillet på at udskifte hegnet eller forskønne dette.

Vedrørende skure oplyste såvel Flemming Rasmussen som Poul Richard Ulsøe, at skurene anvendes til redskaber og fiskegrej. Poul Richard Ulsøe oplyste endvidere, at skuret allerede stod på ejendommen, da han erhvervede denne for 12 år siden.

Endelig ansøgte Benny Rasmussen under besigtigelsen om tilladelse til at etablere et skur til fiskegrej. Skuret vil blive opført i samme stil som de øvrige skure.

I forbindelse med besigtigelsen udtalte Skanderborg Kommune, at man ikke har indvendinger mod, at der meddeles efterfølgende dispensation til de to skure, som er godt skjulte og diskrete i farvevalg.

Man havde ikke bemærkninger til det opsatte hegn, ud over, at det ikke var kønt.

Århus Amt henholdt sig til den under sagen udarbejdede skrivelse, hvorefter det indstilles, at Fredningsnævnet kræver hegningen fjernet, og at også de to opførte skure, af hensyn til risikoen for præcedens, kræves fjernet.

Danmarks Naturfredningsforening bemærkede, at hegnet opsat mellem matr.nr. 1 ac og det offentlige område bør udskiftes med et dyrehegn. De opsatte skure er små og godt skjulte i området. Da de endvidere ikke tidligere er påtalt, har man ingen indvendinger mod, at der meddeles efterfølgende dispensation til disse.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Det lægges ved afgørelsen til grund, at Poul Richard Ulsøe har erklæret at ville fjerne det opsatte hegn, og at det således forudsættes, at dette hegn fjernes.

Vedrørende hegnet opsat mellem matr.nr. 1 ac og det offentlige område bemærkes, at Fredningsnævnet har forståelse for hensynet bag opsætningen af hegnet. Fredningsnævnet finder dog, at hegnet bør udskiftes med et "fårehegn", som Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, har besluttet at meddele dispensation til.

Vedrørende de allerede opsatte skure bemærkes det, at de er opført på ejendomme, hvor der er opført beboelse. Når endvidere henses til at skurene er holdt i diskrete farver og har en meget lidt synlig placering, har Fredningsnævnet konkret besluttet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, at meddele efterfølgende tilladelse til bibeholdelse af disse skure.

For så vidt angår det af Benny Rasmussen fremsatte ønske om tilladelse til opførelse af skur til fiskegrej på matr.nr. 16 af bemærkes, at skuret vil blive placeret mellem de to fornævnte skure, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler tilladelse til opførelse af et sådant skur på vilkår:

at skuret maksimalt bliver 2 x 2 meter,
at skuret holdes i mørke jordfarver med sort eller brunt tag, og
at skuret placeres umiddelbart neden for skrænten.

Afgørelsen kan ikke tages som udtryk for, at nævnet generelt vil tillade flere skure

langs Mossø. Der er tale om en helt konkret afgørelse.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Hans Jan Petersen, Haraldsgade 10, 8260 Viby J
Poul Richard Ulsøe, Gedhøjen 4, 8700 Horsens
Benny Mathiasen Rasmussen, Mossøbrå 30, Vrold, 8660 Skanderborg
Flemming Erik Rasmussen, Mossøbro 28, Vrold, 8660 Skanderborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-2-99)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Jørgen Bech Olesen, Slåenvænget 2, 8660 Skanderborg
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

REG. NR 5386-00
TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

21/07-00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
24 JULI 2000

Gl. Rye Kajakklub
c/o Lars Borch
Ryesgade 7
8680 Ry

Vedr. j.nr. 29/2000 - bådhus til kajakker for Gl. Rye Kajakklub.

Den 3. april 2000 fremsendte Århus Amt, Natur og Miljø, en fra Kajakklubben modtaget ansøgning om tilladelse til opførelse af et bådhus på 10 x 5,6 meter + overdækket areal på 10 x 2,4 meter. Bådhuset ønskedes primært placeret ved Engholm, subsidiært ved Odderholm.

Begge lokaliteter er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 26. april 2000, hvor de to placeringsmuligheder blev forevist, og hvor en repræsentant for kajakklubben havde lejlighed til nærmere at redegøre for projektet.

Århus Amt kunne ikke anbefale en placering ved Engholm, men derimod en placering ved Odderholm. Samme indstilling havde Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité og Silkeborg Statsskovdistrikt, der tillige anførte, at der bør etableres en direkte vej til det areal, hvor bådhuset ønskes opført.

Ejeren af matr.nr. 4 f Emborg by, Gl. Rye, Odderholm 11, anførte, at der bør etableres en slørende beplantning fra bådhuset mod deres have og ejendom, som vender ned mod bådpladsen, som tillige benyttes af sommerhusområdet umiddelbart ovenfor.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Efter den foretagne besigtigelse finder Fredningsnævnet ikke at kunne meddele tilladelse til opførelse af et bådhus ved Engholm.

En placering af bådhuset ved Odderholm findes ikke at stride mod fredningens formål, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler tilladelse til opførelse af et bådhus på matr.nr. 4 ad Emborg by, Gl. Rye, inden for det **på vedhæftede rids** viste byggefelt på vilkår:

at bådhuset opføres i overensstemmelse med den fremsendte skitse, dateret februar 2000.

Ad 1996-121/0-0013
AKT 57

at bådhusets ydervægge behandles i en jordfarve, og
at taget beklædes med sort tagpap.

Der kan etableres en stikvej ned til bådhuset, som vist på skitsen, ligesom der kan etableres en lille parkeringsplads syd for bådhuset med plads til 5-6 biler. Det er et vilkår, at bygning og parkeringsplads omgives af en slørende beplantning. Det er endvidere et vilkår, at der nord for det eksisterende granhegn etableres et 5-10 meter bredt læbælte, som vist på ridset, dog under forudsætning af, at der kan opnåes § 3-tilladelse fra amtet.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

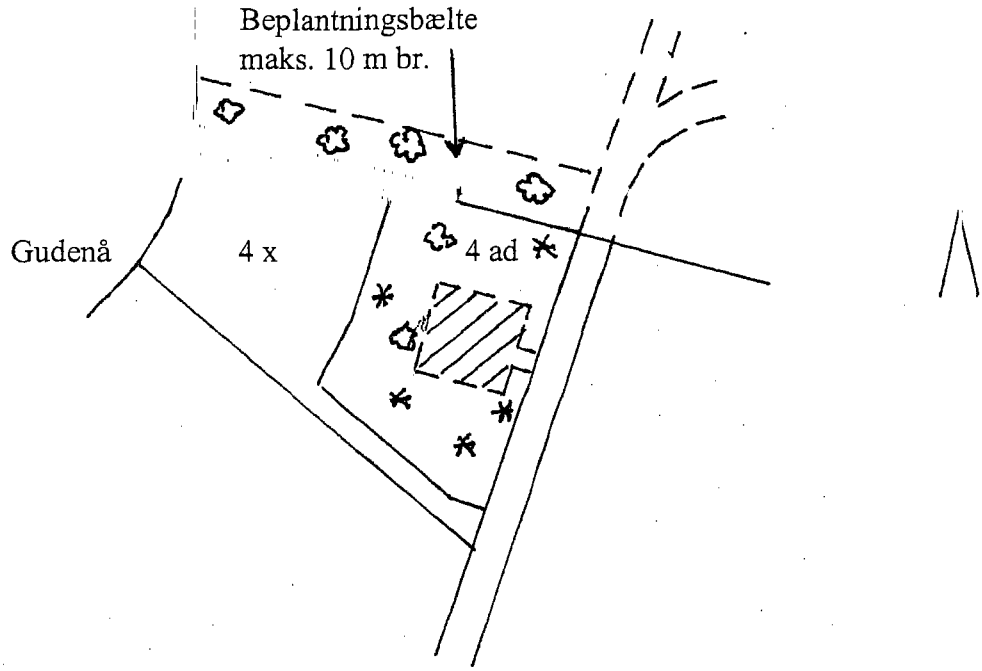
Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-10-98)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry
Silkeborg Statsskovdistrikt v/Ole Juul Andersen
Henrik Brunsø, Boeletvej 25, 8660 Ry
Nina Thomasen, Odderholm

4 f

Rids vedr.
Matr. nr. 4 ad og 4 f
Emborg By
Gl. Rye

Juni 2000
Udarbejdet af Århus Amt
Natur og Miljø

REG. NR. 5386.00

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

25/07-00

Susanne og Palle Holm
Emborgvej 68
Boes
8660 Skanderborg

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
26 JULI 2000

Vedr. j.nr. 78/2000 - udstykning af matr.nr. 1 r Boes by, Dover, beliggende Emborgvej 68, Boes.

Den 4. april 2000 har De fremsendt henvendelse til Ry Kommune vedrørende udstykning af matr.nr. 1 r Boes by, Dover, i store parceller til opførelse af enfamiliehuse.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Ry Kommune har fremsendt Deres henvendelse til Århus Amt, Natur og Miljø, som den 10. juli 2000 har fremsendt sagen til Fredningsnævnet.

Ejendommen ligger sydøst for Boes umiddelbart syd for vejen fra Boes mod Alken, hvorfra der er en storslået udsigt over Mossøfredningens arealer mod Mossø og Ejer Bavnehøj-området.

Århus Amt har ikke kunnet anbefale det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet har ikke fundet anledning til at foretage besigtigelse i sagen.

Efter fredningsbestemmelserne må de fredede arealer ikke yderligere bebygges, og da det ansøgte således er i strid med fredningens formål, finder Fredningsnævnet ikke at kunne meddele tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig inter-

Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1996-1211/0-0013
Akt nr. 58

esse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-2-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry (j.nr. 01.03.03.G01.)

REG. NR. 5386.00

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

25/07-00

Ry Kommune
Knudsvej 34
8680 Ry

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
26 JULI 2000

Vedr. j.nr. 66/2000 - om- og tilbygning af ejendommen matr.nr 1 g Emborg by, Dover, beliggende Emborgvej 40.

Den 8. juni 2000 har Århus Amt, Natur og Miljø, fremsendt en fra kommunen modtaget ansøgning, hvor Carsten B. Pedersen søger om tilladelse til om- og tilbygning til eksisterende ejendom samt nedrivning af del af staldbygning på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Der nedrives cirka 36 m² af den eksisterende avlsbygning, og der søges om tilladelse til opførelse af en tilbygning i forlængelse af det eksisterende stuehus, der er på 118 m². Tilbygningen udgør 44,8 m² og udføres med samme facadehøjde og tagudformning som det eksisterende stuehus.

Amtet har ved sagens fremsendelse anbefalet, at Fredningsnævnet meddeler tilladelse til det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da det ansøgte ikke findes at stride mod fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at om- og tilbygningen udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplan, og således at tagmaterialer og facader afstemmes med eksisterende bygning.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1996 - 1211/0-0013.
Akt. nr. 59

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Carsten B. Pedersen, Emborgvej 40, 8660 Skanderborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-6-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 4 OKT. 2000

TIL ORIENTERING

REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

03/10-00

Søhøjlandets Økomuseum
c/o Bendt Nielsen
Søkildevej 35 C
8680 Ry

Vedr. j.nr.99/2000 - informationstavler - Søhøjlandets Økomuseum.

Den 18. september 2000 har Århus Amt, Natur og Miljø, fremsendt en fra Økomuseet modtaget henvendelse om tilladelse til opstilling af informationstavler.

Informationstavle 1 er omfattet af Fredningsnævnets kendelse af 24. september 1991 om fredning af et område mellem Bakkely og Skvæt Mølle.

Tavle 2 er omfattet af Fredningsnævnets kendelse af 4. februar 1918 om fredning af arealer ved Ejer Bavnehøj.

Tavle 3 er omfattet af Fredningsnævnets kendelse af 15. juni 1976 om fredning af arealer ved Skårup "Vestermølle".

Tavle 4 er omfattet af Fredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Ved sagens fremsendelse har Århus Amt anført, at den ansøgte informationsskiltning er rimelig og ønskelig og har anbefalet, at der meddeles dispensation.

Da der er tale om informationstavler indenfor fredede områder, meddeler Fredningsnævnets formand i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte.

AD 1996-121/0-0013
AKT 62

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-1-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

REG. NR 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR VEJLE AMT

tlf. 75 52 28 00

Domhusgade 24
6000 Kolding

Fax 7552 4408

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
25 OKT. 2000

FOTOKOPI
FREDNINGSNÆVNET

Brædstrup kommune
Byggesagsagdelingen
Rådhuset
Niels Wongesvej 8
8740 Brædstrup

Åbent fra 08.00 - 14.00
Gennemvalg 75507111
Lokal 5000

Den 23. oktober 2000
J.nr. FVA 34/00

Deres j. nr. 200006-127

Ansøgning om tilladelse til opførelse af pavillon til skole inden for fredningen af Mossø med omgivelser

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved kommunens skrivelse af 6. juli 2000.

Fredningsnævnet har forelagt sagen for Vejle amt, der har svaret ved skrivelse af 14. september 2000, hvori det hedder:

> "Med brev af 7. juli 2000 har Fredningsnævnet anmodet om en udtalelse til en ansøgning fra Voerladegård Skole om tilladelse til at opstille en pavillon på 44 m2 til undervisningsbrug m.v. i tilknytning til Voerladegård Skole.
>
> Pavillonen søges placeret på matr. nr. 4 aa Voerladegård By, Voerladegård, der anvendes til sportsplads for skolen.
>
> Ejendommen, der ligger i landzone mellem Voerladegård by og Dørup Skov, er omfattet af fredningskendelse af 10. maj 1977 for Mossø med omgivelser samt naturbeskyttelseslovens § 17 om skovbyggelinier. Ifølge regionplanen ligger ejendommen i "værdifuldt landskab" oh beskynelsesområde omkring Voerladegård Kirke.
>
> Den ansøgte pavillon vil få en fritliggende placering i området, og opstillingen må anses for at være i strid med såvel fredningens formål som den gældende fredningsbestemmelse om, at arealerne ikke yderligere må bebygges.
>
> Det skal oplyses, at fredningssagen i sin tid er rejst af Fredningsplanudvalget for Århus og Vejle amter. Ifølge fredningskendelsen er Fredningsnævnet tillagt påtaleretten, mens Fredningsplanudvalget (nu vedkommende amt) er indsat som

1211/10-0019
19

høringsberettiget."

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

Det hedder i fredningskendelsen blandt andet:

> "De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger."

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 11. oktober 2000. Der henvises til vedlagte udskrift af Fredningsnævnets protokol.

Fredningsnævnets afgørelse:

Efter det af Vejle amt anførte giver Fredningsnævnet **afslag** på dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, da det ansøgte må anses for at være i strid med fredningens formål om at holde det fredede område fri for ny bebyggelse.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Vejle amt, Teknik og Miljø, Åbent Land, Damhaven 12, 7100 Vejle (j.nr. 8-70-51-8-601-3-00), Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ formanden Kristian R. Sørensen, Skovvejen 42, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

FREDNINGSNÆVNET FOR VEJLE AMT

REG. NR. 5386.00

tlf. 75 52 28 00

Domhusgade 24
6000 Kolding

Fax 7552 4408

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
25 OKT. 2000

Åbent fra 08.00 - 14.00
Gennemvalg 75507111
Lokal 5000

Brædstrup kommune
Byggesagsagdelingen
Rådhuset
Niels Wongesvej 8
8740 Brædstrup

FOTOKOPI
FREDNINGSNÆVNET

Den 23. oktober 2000
J.nr. FVA 40/00

Deres j. nr. 200008-150

Ansøgning om tilladelse til opførelse tilbygning til eksisterende udhus inden for fredningen af Mossø med omgivelser

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved kommunens skrivelse af 24. august 2000.

Fredningsnævnet har forelagt sagen for Vejle amt, der har svaret ved skrivelse af 26. september 2000, hvori det hedder:

> "Den 25. august 2000 har Fredningsnævnet anmodet om en udtalelse vedrørende ansøgning fra Leif Olesen, Tyndeleddet 11, Voerladegård, der søger om tilladelse til at opføre en 30 m2 tilbygning til et eksisterende udhus på ejendommen matr.nr. 7d Dørup By, Voerladegård.
>
> Tilbygningen skal anvendes til garage og brænderum. Efter kommunens BBR-oplysninger findes der 2 sommerhuse på ejendommen og 2 udhusbygninger på henholdsvis 14 m2 og 58 m2.
>
> Ejendommen er omfattet af fredningen ved Mossø og ligger i landzone.
>
> Efter Regionplanen for Vejle amt ligger ejendommen i særligt værdifuldt naturområde og er omfattet af naturbeskyttelseslovens skovbyggelinie og søbeskyttelseslinie.
>
> Efter fredningskendelsen må de fredede arealer ikke yderligere bebygge. Der må således ikke opføres bygninger, skure boder eller andre indretninger.
>
> Det er vores vurdering, at det ansøgte byggeri er i strid med fredningens intentioner om at undgå yderligere bebyggelse inden for

1211/10-0018

fredningen. Opførelse af bl.a. en garage til et sommerhus kan næppe betegnes som et nødvendigt byggeri.

Der må på den baggrund udtrykkes betænkelighed ved en dispensation fra fredningskendelsen - bl.a. også på grund af konsekvensvirkningen.

Fredningen er rejst i 1968 af fredningsplanudvalgene for Århus og Vejle Amt.

Påtaleretten tilkommer Fredningsnævnet efter indhentet udtalelse fra vedkommende Fredningsplanudvalg (nu amtet)."

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

Det hedder i fredningskendelsen blandt andet:

" De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændre i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller

2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål."

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 11. oktober 2000. Der henvises til vedlagte udskrift af Fredningsnævnets protokol.

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet giver i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte genopførelse, der ikke skønnes at stride mod fredningens formål. Fredningsnævnet har lagt til grund, at der fra ejendommen drives erhvervsmæssigt fiskeri som bierhverv. Fredningsnævnet er af den opfattelse, at det ikke har været hensigten med fredningskendelsen at be-

grænse lovligt, erhvervsmæssigt fiskeri, og at de bestemmelser, der gælder for landbrug, finder helt tilsvarende anvendelse for erhvervsmæssigt fiskeri. Fredningsnævnet lægger videre vægt på, at tilbygningen tilpasses den øvrige bygning og i øvrigt placeres, så den er mindst muligt synlig, samt til at tilbygningen må anses for nødvendigt for det erhvervsmæssige fiskeri. Det er en betingelse for tilladelsen, at tilbygningen udføres i samme materialer, farve og udformning som den eksisterende bygning.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Vejle amt, Teknik og Miljø, Åbent Land, Damhaven 12, 7100 Vejle (j.nr. 8-70-51-8-601-3-00), Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ formanden Kristian R. Sørensen, Skovvejen 42, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

FREDNINGSNÆVNET FOR VEJLE AMT

tlf. 75 52 28 00

Domhusgade 24
6000 Kolding

Fax 7552 4408

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 4 DEC. 2000

Brædstrup kommune
Byggesagsafdelingen
Rådhuset
Niels Wongesvej 8
8740 Brædstrup

Åbent fra 08.00 - 14.00
Gennemvalg 75507111
Lokal 5000

REG. NR. 5386.00

Den 1. december 2000
J.nr. FVA 46/00

Deres j. nr. 200010-173

Ansøgning om tilladelse til opførelse af carport inden for fredningen af Mossø med omgivelser

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved kommunens skrivelse af 4. oktober 2000.

Fredningsnævnet har forelagt sagen for Vejle amt, der har svaret ved skrivelse af 27. oktober 2000, hvori det hedder:

> "Den 5. oktober 2000 har Fredningsnævnet anmodet om en udtalelse vedrørende opførelse af en ny carport på ejendommen matr. nr. 3 i Dørup By, Voerladegård. Adressen er Maskedal 39, 8660 Skanderborg.
>
> Ejendommen er omfattet af fredningen ved Mossø med omgivelser, og ligger i landzone.
>
> Efter Regionplanen for Vejle amt ligger ejendommen i landzone.
>
> Fredningssagen er rejst af Fredningsplanudvalget for Århus og Vejle Amter den I. september 1968. Dette blev bekendtgjort den 28. oktober 1968 i Statstidende. Fredningsnævnet for Århus Amts vestlige fredningskreds besluttede herefter ved kendelse af 30. december 1971 at frede landarealer på godt 1450 ha, nord, øst og syd for Mossø og de tilhørende søarealer.
>
> Overfredningsnævnet stadfæstede kendelsen den I 0. maj 1977 (OFN 2142/72).

Miljø- og Energiministeriet
Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 1998-1911/0-0013
Akt. nr.

Af kendelsens punkt B. De almindelige fredningsbestemmelser, fremgår det bl.a., at de fredede arealer må ikke yderligere bebygges.

Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Under B 2 fremgår det, at om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra Fredningsnævnet.

Carporten, areal ca. 21 m2, inkl. redskabsrum opføres i træ i tilknytning til en udhusbygning og med samme beliggenhed på ejendommen som en eksisterende, meget forfalden og skummende garage af ca. samme størrelse.

Da der er tale om udskiftning af en bygning, der har været opført på ejendommen i mange år, skal man ikke herfra udtale sig imod opførelsen af den pågældende carport på ejendommen som ansøgt."

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

Fredningsnævnets afgørelse:

Efter det af Vejle amt anførte giver Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte, der ikke skønnes at stride mod fredningens formål.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

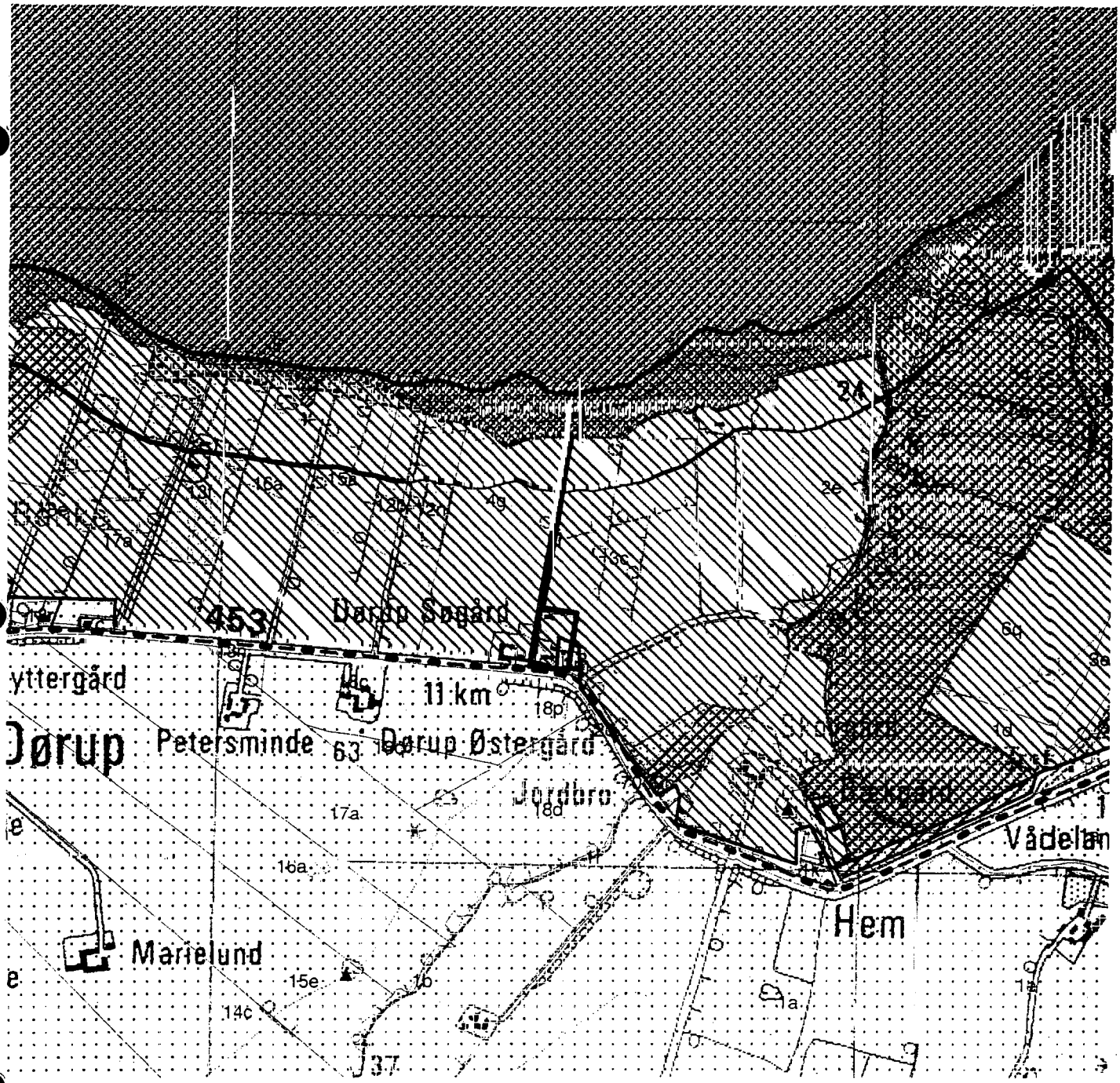
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Vejle amt, Teknik og Miljø, Åbent Land, Damhaven 12, 7100 Vejle (j.nr. 8-70-51-8-601-3-00), Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ formanden Kristian R. Sørensen, Skovvejen

42, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet, Vejle amt, v/ amtsformand Lars R. Petersen, Bjerrevej 91, 8700 Horsens, til Friluftsrådet, Scaniagade 13, 2450 København SV, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

- Naturområde, særlig værdifuldt
- Naturområde
- Småbiotopområde
- Ny natur
- Økologisk forbindelseslinie
- Internationalt beskyttelsesområde
- Værdifuldt landskab
- Råstofgraveområde
- Skovbyggelinie
- §3 område
- Kirkens omgivelser
- Fredning
- Fortidsminde (gravhøj)
- Zoneforhold
- Industriområde m. særlige beliggenhedskrav
- Byområde
- Kulturhistorisk beskyttelsesområde
- Beskyttelseslinie
- Rekreativ stirute
- Vejkorridor
- Jernbanekorridor
- Elledningskorridor
- gasledningskorridor
- Transportkorridor
- Støjkonsekvensområde
- Regionalt erhvervs- og centerområde

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05386.00

Dispensationer i perioden: 16-01-2001 til 27-09-2002

REG. NR. 5386.00

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

16/01-01

Søhøjlandets Økomuseum
c/o landskabsarkitekt Bendt Nielsen
Søkildevej 35 C
8680 Ry

Vedr. j.nr. 117/2000 - opstilling af informationstavle og stiafmærkning.

Den 16. oktober 2000 har Århus Amt, Natur og Miljø, fremsendt en fra Økomuseet modtaget ansøgning om tilladelse til opstilling af informationstavle på Galgebakken samt tilladelse til at foretage afmærkning af en sti fra Klostermølle i Vejle Amt over Rye Bro til Galgebakken. Arealerne hvor informationstavlen ved Galgebakken og den nordligste del af stiforløbet findes, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 18. marts 1971 om fredning af Galgebakken og nærmeste omgivelser.

Stiforløbet fra Rye Bro til umiddelbart syd for Gl. Rye by forløber gennem en række arealer, som er fredet ved Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Med sagens fremsendelse har Amtet oplyst, at projektet har været drøftet med repræsentanter for Økomuseet, og at der mellem museet og Amtet er opnået følgende som foreslås godkendt af nævnet:

> *"Århus Amts skilt på Galgebakken fjernes, og i stedet opstilles en informationstavle som foreslået af økomuseet med såvel museets som amtets logo. Opmærksomheden henledes på, at der alt efter skiltets detaljerede placering skal ske en behandling i medfør af naturbeskyttelseslovens § 12 og/eller 18 om fortidsminder og beskyttelseslinien omkring disse. Amtet vil sørge for denne behandling, når Fredningsnævnet har taget stilling, og der foreligger et detaljeret placeringsforslag.*
>
> *For at der ikke skal være for mange pæletyper og afmærkningstyper i stiens forløb, er vi indforstået med, at amtets afmærkningspæle gennem Galgebakkefredningen erstattes med brunmalede pæle, hvor det fælles symbol for stien fra Galgebakken til Klostermølle angives. Ved udgangspunktet for stien kan der være tale om at anbringe logoer på pælene.*
>
> *Informationstavlerne 5 og 6 skal formentlig anbringes uden for fredningerne henholdsvis på Rye bro og den nyetablerede parkeringsplads ved Rye-Emborgvejen.*

Ad. 2001 - 1211/0 - 0001

Den nye informationstavle for det samlede stiforløb vil efter aftale med repræsentanterne for økomuseet blive udarbejdet og udgivet i fællesskab mellem Silkeborg Statsskovdistrikt, Vejle Amt, Økomuseet og Århus Amt".

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da der er tale om skiltning, der giver information om de fredede arealer, godkender nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, det omhandlede projekt, således som beskrevet af Århus Amt.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-1-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

REG. NR. 5386.00

TIL ORIENTERING

Lus

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

03/05-01

Ry Kommune
Knudsvej 34
8680 Ry

Vedr. j.nr. 25/2001 - ansøgning om tilbygning til bolig på matr.nr. 5 o Alken by, Dover, beliggende Alkenvej 76, 8660 Skanderborg.

Den 19. marts 2001 har Århus Amt, Natur og Miljø, fremsendt en fra kommunen modtaget ansøgning, hvor Lene og Hans Winther søger om tilladelse til tilbygning til den eksisterende bolig på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 15. december 1972 om fredning af Mossø med omgivelser.

Der søges om tilladelse til etablering af en tilbygning på 38 m² til den eksisterende bolig på 119 m². Tilbygningen etableres mod syd ned mod søen og kommer til at fremstå i gule mursten og med fladt tag.

Amtet har ved sagens fremsendelse anbefalet, at der meddeles dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da den ansøgte tilbygning ikke findes at stride mod fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

adsn 2001-\211\0-0001

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Lene og Hans Winther, Alkenvej 76, 8660 Skanderborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-20-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9,,8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg

REG.NR. 5386.00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
28 MAJ 2001

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

25/05-01

Ry Kommune
Knudsvej 34
8680 Ry

Vedr. j.nr. 40/2001 - udskiftning af den gamle Rye Bro over Salten Å.

Den 23. april 2001 fremsendte Århus Amt, Natur og Miljø, en fra kommunen modtaget ansøgning om tilladelse til udskiftning af den gamle Ry Bro over Salten Å, idet den gamle bro er faldefærdig. Kommunen er ejer af ejendommen matr.nr. 18 c Gl. Rye By, Gl. Ry i Århus Amt, mens Silkeborg Statsskovdistrikt ejer ejendommen på sydsiden beliggende i Vejle Amt.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Der ønskes etableret en bjælke-gitter bro i træ.

Ved sagens fremsendelse har Amtet anbefalet, at der meddeles dispensation til det ansøgte, idet Amtet finder, at den ansøgte træbro har en konstruktion der gør, at den i landskabelig henseende er tilpasset stedet.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da den ansøgte bro ikke er væsentlig forskellig fra den eksisterende bro, og da udskiftning af broen ikke har en negativ indflydelse på de arter og naturtyper, som området er udpeget til habitatområde for, findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, hvorfor nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Ads.nr. 2001-1211/0-0001

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-1-01)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg
Odder Kommune, Rådhusgade 3, 8300 Odder
Brædstrup Kommune
Silkeborg Statsskovdistrikt
Vejle Amt

REG.NR. 5386.00X

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
28 JUNI 2001
TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

22/06-01

Ry Kommune
Knudsvej 34
8680 Ry

Vedr. j.nr. 48/2001 - ansøgning om bygning til fyrrum og brændehæk på matr.nr. 4 g Emborg by, Gl. Rye, beliggende Emborgvej 39, 8680 Ry.

Den 16. maj 2001 har Århus Amt, Natur og Miljø, fremsendt en fra kommunen modtaget sag, hvor Steen W. Laursen søger om tilladelse til en bygning på 40 m² til fyrrum og brændehæk på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 15. december 1972 om fredning af Mossø med omgivelser.

Bygningen ønskes opført for at få flyttet et eksisterende fyr i beboelsesbygningen til et separat fyrrum.

Bygningen kommer til at fremstå med vandskurede mursten og med mørke, matte ståltagplader med en taghældning som på den eksisterende beboelsesbygning. Der fjernes et eksisterende brændeskur på 20 m² i forbindelse med etableringen af det ansøgte.

Ved sagens fremsendelse har Århus Amt anbefalet, at der meddeles dispensation.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da den ansøgte bygning ikke vil skæmme i landskabelig henseende, idet bygningen placeres hensigtsmæssigt i forhold til den øvrige bebyggelse på ejendommen og får et udseende, der er i harmoni med ejendommens øvrige bebyggelse, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig inter-

Skov- og Naturstyrelsen
124/0-0001

TIL ORIENTERING

esse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Steen W. Laursen, Emborgvej 39, 8680 Ry
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-3-01
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8680 Ry

Modtaget i
Miljø- og Naturstyrelsen
REG. NR. 53860
TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

21/09-01

Emborgvej 49 ApS
v/direktør Torben Quist
Emborgvej 49
8680 Ry

Vedr. j.nr. 37/01 - ansøgning om tilladelse til oplag af biler i forbindelse med mekanikervirksomhed på ejendommen matr.nr. 1 n Emborg by, Gl. Rye.

De har søgt Fredningsnævnet om tilladelse til et oplag af maksimalt 4 uindregistrerede biler på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg Kommune.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 22. august 2001, hvor De redegjorde nærmere for ansøgningen og foreviste den ønskede placering af bilerne, nemlig i umiddelbar tilknytning til østgavlen på den overflødiggjorte driftsbygning på ejendommen. De oplyste i forbindelse med besigtigelsen, at De har sønner som reparerer biler af mærket Citroén, ligesom De sælger reservedele til biler af mærket Citroén 2CV. De oplyste endvidere, at der vil være tale om tilladelse til maksimalt 4 biler, som er uindregistrerede, men ikke udrangerede.

Under besigtigelsen havde hverken Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite eller Århus Amt, Natur og Miljø, indvendinger mod at der meddeles tilladelse til det ansøgte under forudsætning af, at de pågældende biler placeres som anvist under besigtigelsen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningsnævnet er principielt betænkelig ved at meddele tilladelse til oplag af biler inden for et område som det pågældende.

Henset til den ansøgte placering af bilerne i umiddelbar tilknytning til østgavlen på den overflødiggjorte driftsbygning har nævnet dog i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, besluttet at meddele en tidsbegrænset dispensation til det ansøgte for en periode på 5 år fra afgørelsens dato.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet

Ad: 2001-1211/0-0001

over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-8-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

REG. NR. 5386.00

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

25/09-01

Ry Nørskov
Tinghusvej 4
8680 Ry

Vedr. j.nr. 41/01 - efterfølgende dispensation til et skilt opsat ved Emborg Bro.

Århus Amt, Natur og Miljø, fremsendte den 25. april 2001 en fra Ry Nørskov modtaget ansøgning om efterfølgende dispensation til et skilt opsat ved Emborg Bro på matr.nr. 8 a Gl. Rye by, Gl. Rye. Skiltet beskriver bl.a. regler om fiskeri samt overnatningsmuligheder i området m.v. Skiltet er ophængt mellem stolper af lærk og overdækket med et tag af træ.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg kommune.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 22. august 2001, hvor det bl.a. konstateredes, at skiltekonstruktionen er ca. 1 meter bred og ca. 2 meter høj.

Århus Amt, Natur og Miljø, anførte i forbindelse med besigtigelsen, at skiltet står meget åbent og synligt og er uheldigt i landskabelig henseende, hvorfor Amtet ikke finder, at der bør gives efterfølgende dispensation til det ansøgte.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite tilsluttede sig det af Amtet anførte og oplyste, at de informationer der gives på skiltet, bør samles på et skilt, der ligger mere diskret, f.eks. det skilt som i forvejen er placeret ved den såkaldte Emborg Havn.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningsnævnet finder, at skiltet er placeret meget åbent og synligt og er opført i en meget iøjnefaldende konstruktion. Fredningsnævnet finder på den baggrund ikke grundlag for at meddele efterfølgende dispensation til det ansøgte, hvorfor skiltet skal være fjernet **senest den 1. november 2001.** Fredningsnævnet bemærker i den forbindelse, at de oplysninger der er givet på skiltet, hensigtsmæssigt kan samles på skiltet placeret ved Emborg Havn på Ry Kommunes grund, hvor der i forvejen gives oplysninger vedrørende Gl. Rye Borgerforenings bådudlån.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Ad: 2001-1211/0-0001

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
23 SEP. 2003

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-18-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvej 45, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

REG. NR. 5386.00
TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 3 DEC. 2001

30/11-01

Bjarne Olsen
Stensballe Strandvej 149
8700 Horsens

Vedr. j.nr. 71/2000 - tilbygning til sommerhus på matr.nr. 14 m Vrold, Skanderborg jorder, beliggende Vædebrovej 31, 8660 Skanderborg.

Den 30. juli 2001 har Århus Amt fremsendt en fra Dem modtaget ansøgning med reviderede tegninger til tilbygning til sommerhuset på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 12. juli 2000, hvor det blev aftalt, at De skulle fremsende nye tegninger, idet nævnet på mødet tilkendegav, at udvidelsen burde ske mod Vædebrovej.

Det nu fremsendte projekt omfatter tilbygning på 25,4 m² til det eksisterende sommerhus på 54 m². Mod vest mod Mossø udvides huset med 1,3 meter på hver af 2 karnapper. Disse tilbygninger bliver hver på ca. 4 m² og vinduespartierne i disse tilbygninger bliver som i det bestående sommerhus. Mod øst udvides sommerhuset med 17 m².

Nævnet foretog fornyet besigtigelse den 21. november 2001, hvor De yderligere ansøgte om tilladelse til at udskifte skuret sydvest for sommerhuset med et nyt skur på 3 x 3 m, ialt 9 m², med samme beklædning som sommerhuset og tag med samme hældning og beklædning som sommerhuset.

Repræsentanter for Århus Amt og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite havde ikke indvendinger imod det nu udarbejdede projekt, herunder udskiftning af skuret, dog på vilkår at beplantningen omkring huset skal opretholdes og vedligeholdes.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da den ønskede udvidelse af sommerhus og udskiftning af skur er tilpasset det bestående hus findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, hvorfor Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler tilladelse til det ansøgte på vilkår, at beplantningen omkring huset skal opretholdes og vedligeholdes. Endelige tegninger til projektet skal fremsendes til Fredningsnævnet.

adsv 2001-1211/0-0001

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-12-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Jørgen Bech Olesen, Slåenvænget 2, 8660 Skanderborg
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

REG. NR. 5386-00 X
TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 3 DEC. 2001

30/11-01

Arne Kalsmose
Chr. Kiers Plads 2
8000 Århus C

Vedr. j.nr. 99/2001 - ansøgning om udskiftning af sommerhus på matr.nr. 1 y Justenborg, Skanderborg jorder, beliggende Vædebrovej 1 D, 8660 Skanderborg.

Den 29. oktober 2001 har Århus Amt, Natur og Miljø, fremsendt en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til etablering af nyt sommerhus på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Der søges om tilladelse til et nyt sommerhus i træ (planker) med et boligareal på 52 m² og en overdækket terrasse på 11 m². Sommerhuset vil fremstå i mørke jordfarver og med mørkt mat tag.

På ejendommen er der i dag en bebyggelse på ca. 45 m², hvor ca. 27 m² benyttes som sommerhus og ca. 18 m² til udhus. I tilknytning hertil findes en overdækket terrasse på ca. 22 m².

Det eksisterende sommerhus på 27 m² ønskes ombygget til udhus ved isættelse af port i stedet for vindue, tilmuring af dør og fjernelse af køkken. Det eksisterende udhus på 18 m² og den overdækkede terrasse fjernes.

Århus Amt har ved sagens fremsendelse anbefalet, at der meddeles dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da den ansøgte udskiftning af huset ikke findes at stride mod fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med den fremsendte tegning med beliggenhedsplan.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Ad: 2001-1211/0-0001

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 3 DEC. 2001

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-2-01)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Jørgen Bech Olesen, Slåenvænget 2, 8660 Skanderborg
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

REG. NR. 5386-00

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

13/12-01

Jens Jørgensen
Emborgvej 51
8660 Skanderborg

Vedr. j.nr. 101/2001 - vedrørende beplantning på matr.nr. 3 n Emborg by, Gl. Rye.

I skrivelse af 25. maj 2001 forespurgte De Fredningsnævnet vedrørende beplantning på nabogrunden til Deres ejendom, matr.nr. 1 m Emborg by, Gl. Rye.

Deres henvendelse blev herfra fremsendt til Århus Amt, Natur og Miljø.

Ovennævnte ejendom, matr.nr. 3 n, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

I skrivelse af 17. juli 1991 meddelte Fredningsnævnet tilladelse til beplantning af en trekant på ca. 300 m² i den østlige del af ejendommen med eg.

Ejeren Carsten Pedersen har oplyst, at man oprindelig foretog tilplantning med egetræer, men efter gentagne forsøg kunne dette ikke lykkes, og det blev derfor aftalt med Hedeselskabet, at jorden skulle bearbejdes og tilplantes med eg og ammetræer. På sigt skal arealet fremstå alene med eg.

De har udtalt, at tilplantning efter Deres opfattelse først er foretaget i 1996, efter at tilladelsen fra 1991 ikke længere var gældende.

Århus Amt, Natur og Miljø, har ved sagens fremsendelse til nævnet den 2. november 2001 udtalt, at tilplantningen må anses sket i overensstemmelse med Fredningsnævnets tilladelse fra 1991.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Efter oplysningerne i sagen har Carsten Pedersen udnyttet tilladelsen fra 1991 ved gentagne forsøg, og den i 1999 foretagne tilplantning findes derfor ikke at være i strid med Fredningsnævnets tilladelse fra 1991, idet bemærkes, at en gentilplantning af arealet også ville være tilladt.

Ad: 201-1211/0-0001

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Carsten Pedersen, Emborgvej 40, 8660 Skanderborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-13-01)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 RySkanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Frede Johannesen, Emborgvje 45, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry
Advokatfirmaet Mygind, Vermeij & Partnere, Adelgade 102 A, 8660 Skanderborg - j.nr. ev/87539.

REG. NR. 5386.00
SCANNET
Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
19 APR. 2002

Fredningsnævnet for Vejle amt

Brædstrup kommune
Rådhuset
Bygningsafdelingen
Niels Wongesvej 8
8740 Brædstrup

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 75 52 28 00
Fax 75 52 44 08

Gennemvalg 75507111
Lokal 5000

Nævnets j.nr. FVA 9/2002
Deres j.nr. 199904-085

Mossø Fredningen

17. april 2002

Ansøgning om tilladelse til opførelse af nyt enfamilieshus som erstatning for eksisterende beboelse inden for fredningen af Mossø med omgivelser

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved kommunens brev af 8. marts 2002.

Fredningsnævnet har forelagt sagen for Vejle amt, der har svaret ved brev af 3. april 2002, hvori det hedder:

"Fredningsnævnet har i brev af 18. marts 2002 bedt Vejle Amt om en udtalelse til ovennævnte sag vedr. udskiftning af beboelse på ejendommen matr. nr. 9 p Dørup by, Voerladegård.

Ejendommen er omfattet af fredningen af Mossø med omgivelser og ligger i landzone. Efter Regionplanen for Vejle amt ligger ejendommen i jordbrugsområde i særligt værdifuldt landskab.

Af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2142/72 om fredning af Mossø med omgivelser fremgår det, at sagen oprindelig er rejst som fredningssag i 1968 af fredningsplanudvalget for Århus og Vejle amter.

På denne baggrund besluttede fredningsnævnet for Århus amts vestlige fredningskreds, i kendelse af 30. december 1971, at frede landarealer på godt 1450 ha nord, øst og syd for Mossø.

Kendelsen af 30. december 1971 blev anket. På baggrund af forhandlinger og besigtigelser besluttede Overfredningsnævnet i nævnte kendelse af 10. maj 1977 i det væsentlige at stadfæste de af fredningsnævnet trufne beslutninger.

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 1211/0-0001
Akt. nr. 16 Bil.

Efter fredningskendelsen af 10. maj 1977 må om- og tilbygninger til eksisterende helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra Fredningsnævnet. Der findes ingen påtaleberettigede.

Det er amtets vurdering, at den ansøgte udskiftning af beboelseshus vil få minimale konsekvenser for de landskabelige, naturmæssige og rekreative værdier, som søges beskyttet i fredningen.

Der ses derfor ikke herfra at være fredningsmæssige betænkeligheder ved det ansøgte. Efter omstændighederne skal man ikke herfra udtale sig imod det ansøgte.

Vi kan oplyse om, at det ansøgte ud over Fredningsnævnets godkendelse også kræver tilladelse efter planloven (§35, stk. 1) samt dispensation fra naturbeskyttelseslovens bestemmelser om skovbyggelinie (§17). Disse tilladelse hhv. dispensation forventes givet."

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

Fredningsnævnets afgørelse:

Efter det af Vejle amt anførte giver Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte, der ikke findes at stride mod fredningens formål.

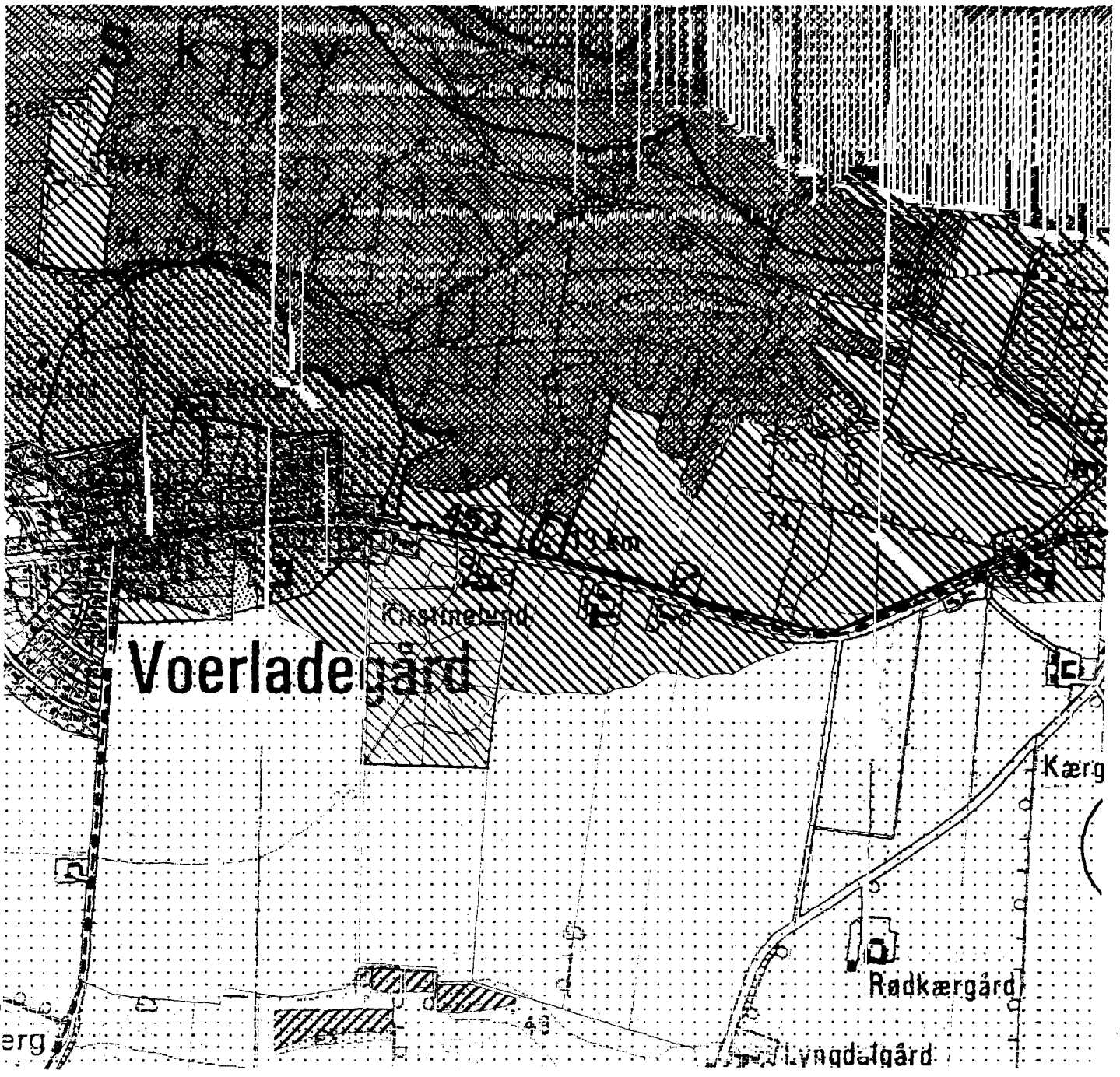
Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Elin og Holger Nielsen, Maskedal 4, 8660 Skanderborg, til arkitekt Bent Schreiber, Hovedvejen 26, Hjarnø, 8700 Horsens, til Vejle amt, Teknik og Miljø, Åbent Land, Damhaven 12, 7100 Vejle (j.nr. 8-70-51-8-601-2-02), til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ formanden Kristian R. Sørensen, Skovvejen 42, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
Formand

Mål 1:10.000
©Kort- & Matrikelstyrelsen

- Naturområde, særlig værdifuldt
- Naturområde
- Småbiotopområde
- Ny natur
- Økologisk forbindelseslinie
- Internationalt beskyttelsesområde
- Værdifuldt landskab
- Råstofgraveområde
- Skovbyggelinie
- §3 område
- Kirkens omgivelser
- Fredning
- Zoneforhold
- Industriområde m. særlige beliggenhedskrav
- Byområde
- Kulturhistorisk beskyttelsesområde
- Beskyttelseslinie
- Rekreativ stirute
- Vejkorridor
- Jernbanekorridor
- Elledningskorridor
- gasledningskorridor
- Transportkorridor
- Støjkonsekvensområde

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

REG.NR. 5386.00
14/05-02

Hanne og Jan Bender
Vroldvej 192
8660 Skanderborg

Vedr. j.nr. 11/02 - ansøgning om tilladelse til om- og tilbygning til eksisterende beboelse på matr.nr. 3 a m.fl. Justenborg, Skanderborg jorder, beliggende Vroldvej 192, 8660 Skanderborg.

Den 3. april 2002 fremsendte Århus Amt, Natur og Miljø, en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til om- og tilbygning af eksisterende beboelse på ovennævnte ejendom.

Beboelsen udvides fra et boligareal på 390 m² til et fremtidigt boligareal på 600 m². Tilbygningen opføres som en symmetrisk forlængelse af stuehuset ved begge gavle, og det nye tag udformes med hel-valm.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 24. april 2002.

I forbindelse med besigtigelsen oplyste De, at årsagen til at beboelsesarealet udvides så meget skyldes følgende forhold:

Reelt er beboelsesarealet ikke så stort, da der er en del skunk i ejendommen, da kælderen tælles med i beboelsesarealet, selv om kælderen reelt ikke kan benyttes til beboelse, og da ejendommens hall, der går over 2½ etage, fylder meget af ejendommens beboelsesareal. Endvidere har De fået bistand fra en professor fra Arkitekthøjskolen, som har anbefalet, at ejendommen forlænges ved begge gavle, således at ejendommen fremstår harmonisk og med proportionalitet i bygningen.

De oplyste endvidere under besigtigelsen, at vindfanget, som er anført på tegningen, frafaldes. Om- og tilbygningen vil være i overensstemmelse med den stil, ejendommen har på nuværende tidspunkt, og materialevalget tilpasses herefter. Vedrørende taget var De indforstået med, at benytte røde teglsten som på de omkringliggende bygninger af ikke reflekterende materiale.

Århus Amt, Natur og Miljø, har indstillet, at tilladelse ikke gives, da udvidelsen af beboelsesarealet er for stort. Kælderen er omfattet af beboelsesarealet, da der er mere end 1,25 m fra jord til loft. En så omfattende udvidelse af den eksisterende beboelse er i strid med både planlov og fredning. Udvidelsen har ikke landbrugsmæssige formål.

adsw 2001-1211/0-0001

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har ingen bemærkninger til den konkrete sag på grund af sagens specielle karakter.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet lægger vægt på, at der på begge sider af ejendommen er store bygninger. En udvidelse af ejendommen vil derfor ikke virke voldsom for området. Det fremsendte projekt fremstår meget harmonisk og giver en bedre proportionalitet i bygningen end hvis der alene blev foretaget en begrænset udvidelse af ejendommen. Ved en begrænset udvidelse med et mindre bebygget areal vil helhedsindtrykket blive ødelagt.

Da det ansøgte herefter ikke findes på afgørende måde at stride mod fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at der til nævnet fremsendes en mere detaljeret tegning over udvidelsen af ejendommen med angivelse af hvilke materialer, der vil blive benyttet, til endelig godkendelse.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-1-02)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Claus Wiese, Sophienlundvej 1, 8660 Skanderborg
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Vejle amt

REG. NR. 5386.00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 4 JUNI

Vejle Amt
Teknik og Miljø
Åbent Land
Damhaven 12
7100 Vejle

SCANNET

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 75 52 28 00
Fax 75 52 44 08

Gennemvalg 75507111
Lokal 5000

Nævnets j.nr. FVA 13/2002
Deres j.nr. 8-70-51-8-601-3-02

Mossø Fredningen

3. juni 2002

Ansøgning om tilladelse til opførelse af en 41 m2 stor tilbygning til eksisterende sommerhus og en 21 m2 stor tilbygning til eksisterende udhus inden for fredningen af Mossø med omgivelser

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved Vejle Amts brev af 30. april 2002, hvori det hedder:

"Fredningsnævnet har den 17. april 2002 anmodet om en udtalelse vedrørende en ansøgning fra Jørgen Søndegård Pedersen om dispensation fra fredningsbestemmelserne til at opføre en 41 m2 stor tilbygning til det eksisterende sommerhus samt en 21 m2 stor tilbygning til det eksisterende udhus på ejendommen matr. nr. 2 e, Dørup By, Voerladegård, Maskedal 43, Voerladegård.

Ejendommen, der er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, ligger i det åbne land og indenfor søbeskyttelseslinjen.

Af fredningens almindelige bestemmelser fremgår, at de fredede arealer ikke yderligere må bebygges. Der må ikke opføres bygninger skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af Fredningsnævnet.

Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger, såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentlig omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 12/1/5-CCC/
Akt. nr. 1 2

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
04 JUNI 2002

væsentlig meromkostning kan modsvares det af lodejeren ønskede eller, såfremt det ønskede ikke tjener landbrugsøkonomiske formål.

Henset hertil finder Amtet ikke, at der er der fredningsmæssige betænkeligheder ved det ansøgte.

Under henvisning til § 8 i bekendtgørelsen om forretningsorden for fredningsnævn skal oplyses, at fredningen er rejst af det daværende Fredningsplanudvalg for Århus og Vejle Amter. Ifølge fredningskendelsen er der ikke indsat høringsberettigede eller tillagt andre end Fredningsnævnet påtaleret".

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

Fredningsnævnets afgørelse:

Under henvisning til det af Vejle amt anførte meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte, der ikke skønnes at stride mod fredningens formål.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

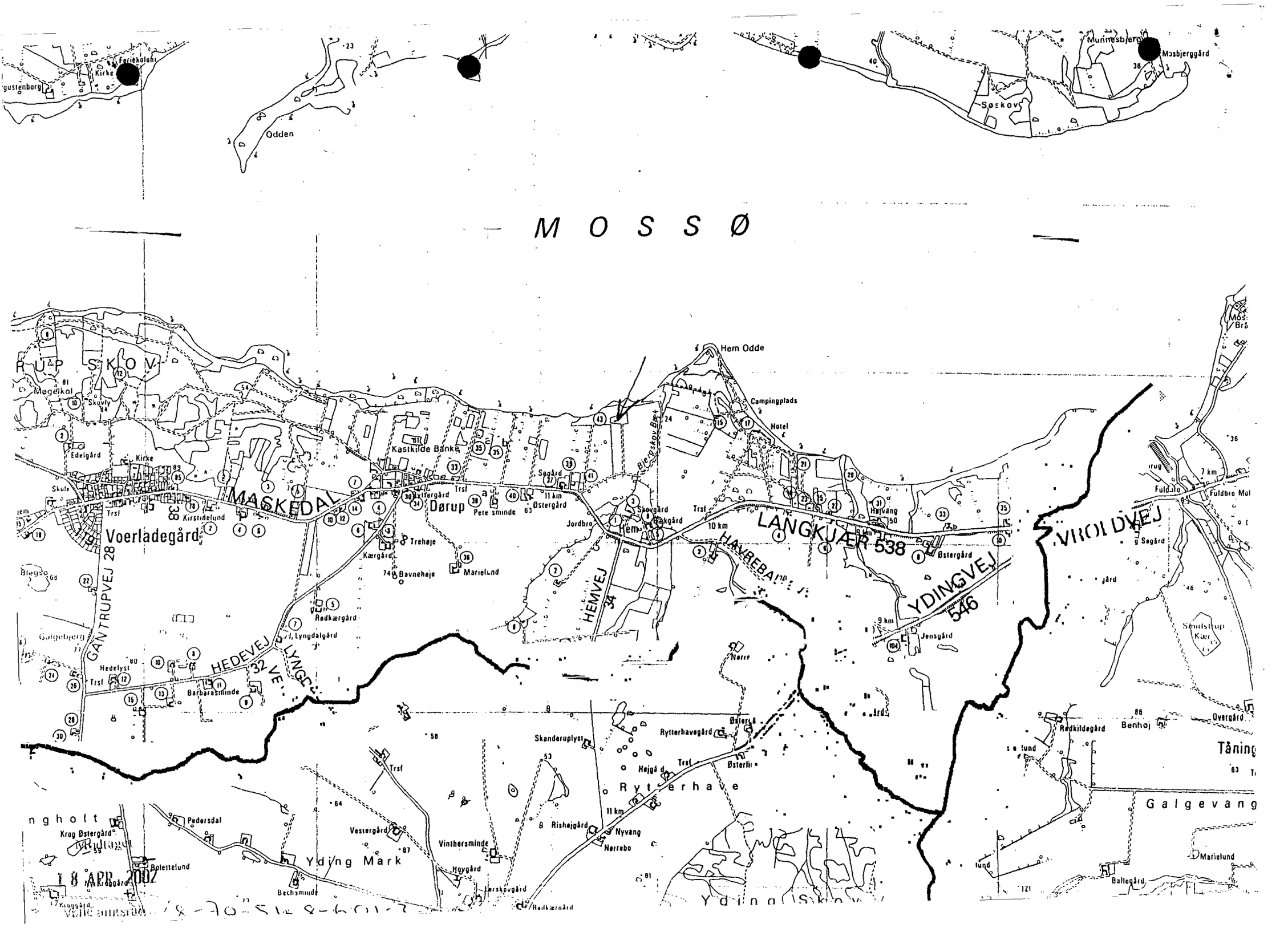
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Andre myndigheders tilladelse kan være nødvendig.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Jørgen Søndergaard Pedersen, Lindealle 51, 8740 Brædstrup, til Brædstrup kommune, Bygningsafdelingen, Niels Wongesvej 8, 8740 Brædstrup (j.nr. 200202-038), til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Kristian R. Sørensen, Skovvejen 42, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet, v/ amtsformand Lars R. Petersen, Bjerrevej 91, 8700 Horsens, til Friluftsrådet, Scandiagde 13, 2450 København SV, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

MOSSØ
RUP SKOV
MASKEDAL
Dørup
Voerladegård
GANTRUPVEJ 28
HEDEVEJ 32
LYNGE
HEMVEJ 34
HAVREBAKKEVEJ
LANGKJÆR 538
YDINGVEJ 546
VIROLVEJ
Hem Odde
Campingplads
Hotel
Kasikilde Bænke
Kirke
Skole
Edelgård
Kirstinelund
Trehøje
Bavnehøje
Marielund
Pere sminde
Østergård
Jordbro
Hem
Skovgård
Bakgård
Højvang
Jensgård
Redkærgård
Lyngdalgård
Hedelyst
Barbarasminde
Galgebjerg
Skanderuplyst
Rytterhavegård
Højgård
Rytterhave
Rishøjgård
Nyvang
Nørrebo
Vestergård
Vinthersminde
Højgård
Lærskovgård
Yding Mark
Pedersdal
Krog Østergård
Bolettelund
Bechsminde
Redkildegård
Benhoj
Overgård
Galgevang
Marielund
Ballegård
Fuldbro
Fuldbro Mølle
Sandstrup Kær
Jensgård
Mosbjerggård
Munnesbjerg
Søskov
Odden
Gudenberg
Feriekolonien
Kirke
Bregnø
Møgelkol
Skovly
Trsf
11 km
10 km
9 km
7 km

18 APR 2002

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
28 JUNI 2002

SCANNET REG. NR. 5386.00

Fredningsnævnet for Vejle amt

Vejle Amt
Teknik og Miljø
Naturgruppen
Damhaven 12
7100 Vejle

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 75 52 28 00
Fax 75 52 44 08

Gennemvalg 75507111
Lokal 5000

Nævnets j.nr. FVA 17/2002
Deres j.nr. 8-70-51-8-601-5-02

Mossø Fredningen

27. juni 2002

Ansøgning om tilladelse til etablering af en boldbane på ca. 250 m2 på Hem Odde inden for Mossø-fredningen

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved Vejle Amts brev af 28. maj 2002, hvori det hedder:

"Dorrit Andersen, Ågårdsvej 7, Underup, 8700 Horsens ønsker tilladelse til at planere et ca. 250 m2 stort areal på sin ejendom matr. nr. 10b Hem By, Voerladegård så det kan bruges som boldbane. Placeringen er vist herunder:

Sekretariatet har følgende bemærkninger:

Arealet der ønskes planeret så det kan benyttes som boldbane, ligger i umiddelbar tilknytning til sommerhuset Gåsefarmen, Langkjær 15, inden for Mossø-fredningen.

Fredningen af Mossø med omgivelser er fra 10. maj 1977.

Arealet er i dag bevokset med græsser og mælkebøtter i den sydlige del og med nælder i den nordlige. I den sydlige del er der en lille bålplads. Arealet er stort set fladt, men overfladen er ujævn, så det ikke er egnet til boldspil. Den nordlige del skal tilføres små mængder jord, så terrænet her kan hæves med op til 20-25 cm. Desuden er en planering og efterfølgende udsåning af græs nødvendig.

Det berørte areal ses på nedenstående foto som er taget fra syd mod nord. Rododendron-buskene der ses i baggrunden, markerer den fjerneste grænse for det areal som ønskes planeret.

Ifølge fredningskendelsen skal området bevares i sin nuværende tilstand, og ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder opfyldning og planering [illegible] ikke tilladt. Dispensation fra fredningsbestemmelserne kan dog meddeles,

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001-1211/0000 1
Akt. nr. 19 Bil.

når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål, jf. § 50, stk. l, i naturbeskyttelsesloven. Der er ikke indsat særlige høringsberettigede i fredningskendelsen.

Området ligger i landzone. Det areal hvor opfyldning og udplanering skal ske, er ikke omfattet af naturbeskyttelseslovens §3 og ligger uden for søbeskyttelseslinien der findes i medfør af naturbeskyttelseslovens § 16.1 Regionplanen for Vejle Amt ligger arealet i naturområde og i særlig værdifuldt landskab.

Da terrænet i forvejen er åbent og stort set fladt, vurderer sekretariatet at indgrebet er ubetydeligt, og at de landskabelige gener vil være meget begrænsede. Det vurderes at indgrebet ikke strider mod fredningens formål og anbefaler at der dispenseres fra fredningsbestemmelserne til det ansøgte.

Dispensationen foreslås givet på betingelse af at det samlede areal som udplaneres, ikke overstiger 250 m2, at terrænet ingen steder hæves med mere end 25 cm, og at der kun anvendes flytbare mål."

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

Fredningsnævnets afgørelse:

Under henvisning til det af Vejle amt anførte meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte, der ikke skønnes at stride mod fredningens formål. Dispensationen gives på betingelse af, at det samlede areal som udplaneres, ikke overstiger 250 m2, at terrænet ingen steder hæves med mere end 25 cm, og at der kun anvendes flytbare mål.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

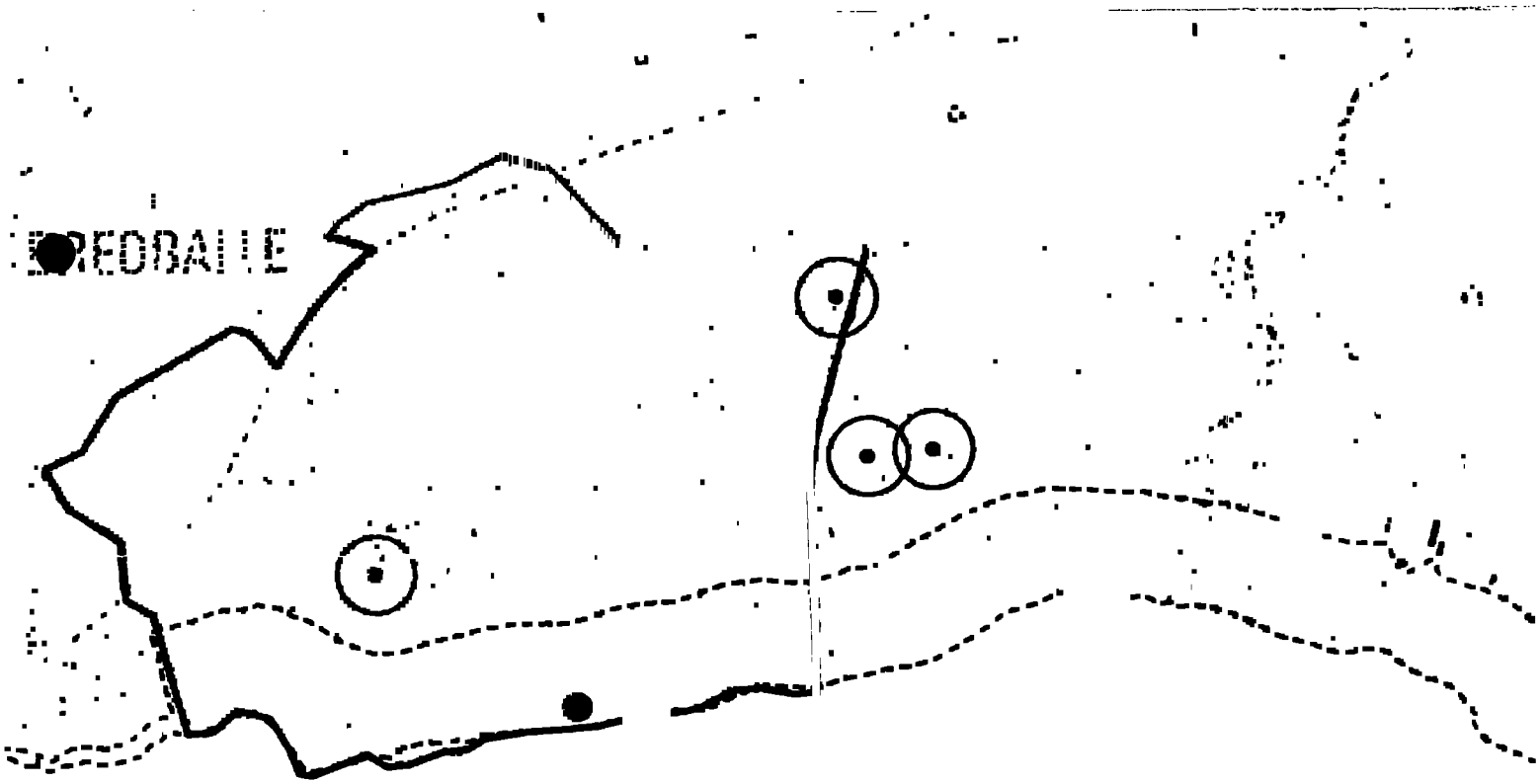
Andre myndigheders tilladelse kan være nødvendig.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Dorrit Andersen, Ågårdsvej 7, Underup, 8700 Horsens, til Brædstrup kommune, Teknisk Forvaltning, Niels Wonges Vej 8, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Kristian R. Sørensen, Skovvejen 42, 8740 Brædstrup, Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet, v/ amtsformand Lars R. Petersen, Bjerrevej 91, 8700 Horsens, til Friluftsrå-

det, Scandiagde 13, 2450 København SV, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

REDBALLE

REG.NR. 5386.00

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

02/07-02

Envidan
Ferskvandscentret
Vejlsøvej 23
8600 Silkeborg

Vedr. j.nr. 66/2002 - ansøgning om tilladelse til ombygning af Gl. Rye Renseanlæg på matr.nr. 15 t og 14 aa Gl. Rye by, Gl. Rye, beliggende Engvej, 8680 Ry.

Den 10. juni 2002 har Århus Amt, Natur og Miljø, fremsendt en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til at ombygge Gl. Rye renseanlæg på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Det eksisterende rensningsanlæg er nedslidt og ønskes om- og nybygget. Ombygningen foretages inden for det areal, der i dag er indhegnet og udpeget som renseanlægsareal, og som er beliggende cirka 1,5 meter under terræn ved Engvej. Der ønskes opført en mandskabs- og maskinbygning på cirka 125 m², et delvis åben slamlager på cirka 150 m² og en proces- og efterklaringstank med en diameter på cirka 20 meter og en højde på cirka 1 meter. Mandskabsbygningen opføres med facader i rød tegl og sort bølgeeternittag, slamlageret opføres som en halvåben bygning i beton med sort bølgeeternittag. Bortset fra et udligningsbassin fjernes eksisterende bygninger og anlæg.

Århus Amt har ved sagens fremsendelse anbefalet, at der meddeles tilladelse på vilkår, at eksisterende levende hegn mod Engvej bevares og vedligeholdes.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da det ansøgte ikke findes at stride mod fredningens formål meddeler fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplan, og at det eksisterende levende hegn mod Engvej bevares og vedligeholdes.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

adsw2001-1211/a-0001

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-10-02)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

REG.NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

02/07-02

Ry Kommune
Knudsvej 34
8680 Ry

Vedr. j.nr. 68/02 - ansøgning om tilladelse til opførelse af ny toiletbygning på matr.nr. 8 a Gl. Rye by, Gl. Rye, beliggende ved p-pladsen ved Emborg Bro.

Den 13. juni 2002 fremsendte Århus Amt, Natur og Miljø, en fra kommunen modtaget ansøgning om tilladelse til at opføre en ny toiletbygning på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Det er oplyst, at den tidligere toiletbygning blev beskadiget og efterfølgende er fjernet. Kommunen ønsker derfor at opføre ny toiletbygning med samme placering. Der søges om en mindre toiletbygning med facader i træ.

Århus Amt har ved sagens fremsendelse anbefalet, at der meddeles dispensation.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da der er tale om en mindre toiletbygning, der opføres i tilknytning til en eksisterende parkeringsplads/rasteplads, findes det ansøgte ikke at stride mod fredningens formål, hvorfor fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddeler tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

adsw2001-124/0-0001

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-11-02)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry
Rye Nørskov Gods, Tinghusvej 4, 8680 Ry

REG.NR. 5386.00
TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

22/07-02

Torben Quist
Emborgvej 49
8660 Skanderborg

Vedr. j.nr. 61/2002 - ansøgning om tilladelse til oplag af bilkarosserier og andre bildele på ejendommen matr.nr. 1 n Emborg by, Gl. Rye, beliggende Emborgvej 49, 8660 Skanderborg.

Århus Amt, natur og Miljø, har ved brev af 24. maj 2002 med bilag oplyst Fredningsnævnet om, at der på ovennævnte ejendom var oplag af bilkarosserier m.v. ud over det tilladte.

Den 21. september 2001 har fredningsnævnet meddelt en tidsbegrænset tilladelse på 5 år til oplag af 4 uindregistrerede biler på ejendommen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 11. juli 2002.

Under besigtigelsen blev tilladelsen fra den 21. september 2001 drøftet. Det blev herunder indskærpet over for Dem, at tilladelsen alene omfatter oplag af 4 uindregistrerede biler.

De oplyste, at de yderligere oplag, der er på ejendommen mod nord, bestående af bl.a. 4 karosserier, ikke kan ses udefra. De oplyste endvidere, at De var indstillet på eventuelt at sætte et hegn eller etablere en beplantning rundt om oplaget.

De oplyste, at De benytter karosserierne og bildelene i forbindelse med renovering af biler. 2 af bilkarosserierne kan ikke genbruges, medens de 2 andre kan genbruges i forbindelse med renovering af biler. Der henvises i øvrigt til de tidligere givne oplysninger i forbindelse med meddelelsen af tilladelsen den 21. september 2001.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Oplag af bilkarosserier samt af forskellige bildele findes at stride mod fredningens formål. De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand.

Fredningsnævnet meddeler afslag på yderligere oplag af uindregistrerede biler og bildele. Den allerede givne tilladelse af 21. september 2001 er fortsat gældende,

ad sn 2001-124/0-0001
23

således at der er givet en tidsbegrænset tilladelse på 5 år til et oplag af 4 uindregistrerede biler på ejendommen.

De pålægges **inden den 1. september 2002** at fjerne oplaget af bilkarosserier og diverse bildele på ejendommen. 2 stk. bilkarosserier, der kan genbruges i forbindelse med renovering af andre biler, kan forblive henstående på ejendommen indtil de er brugt, dog maksimalt 1 år fra modtagelsen af denne afgørelse.

Når der er gået 1 år fra meddelelsen af denne afgørelse, skal al udendørs oplag fra ejendommen således være fjernet, dog undtaget maksimalt 4 stk. uindregistrerede biler, som er omfattet af den givne tilladelse af 21. september 2001.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-8-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

REG.NR. 5386.00

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

22/07-02

Jens Jørgensen
Emborgvej 51
8660 Skanderborg

Vedr. j.nr. 60/2002 - ansøgning om tilladelse til etablering af redskabsskur samt ansøgning om efterfølgende tilladelse til allerede opført skur på ejendommen matr.nr. 1 m Emborg by, Gl. Rye, beliggende Emborgvej 51, 8660 Skanderborg.

Den 23. maj 2002 fremsendte Århus Amt, Natur og Miljø, en fra Dem modtaget ansøgning om henholdsvis tilladelse til opførelse af et redskabsskur på 4,6 m² på ovennævnte ejendom, samt om efterfølgende godkendelse af et allerede eksisterende redskabsskur på ligeledes 4,6 m².

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg kommuner.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 11. juli 2002.

Under besigtigelsen oplyste De, at det nye redskabsskur tænkes udført i træ malet jordfarvet og med tag af tagpap. Redskabsskuret skal etableres ved den eksisterende carport på ejendommen og vil blive trukket så langt som muligt tilbage, så skuret ses mindst muligt fra vejen.

Vedrørende det eksisterende redskabsskur var dette placeret cirka 20-25 meter nord for hovedejendommen. Redskabsskuret var lavet i hvide stålplader.

De oplyste, at redskabsskuret stod på ejendommen, da De overtog den i 1996/97. De ved ikke, hvornår skuret er opført. De vil gerne bibeholde skuret foreløbig som redskabsskur, men senere muligvis til brug som læskur til får eller æsel.

Århus Amt, Natur og Miljø, kunne anbefale, at der gives tilladelse til etablering af et nyt redskabsskur, som ansøgt. Amtet gav derimod udtryk for betænkelighed ved at der blev givet en efterfølgende godkendelse af det eksisterende redskabsskur. Amtet anførte særligt, at redskabsskurets farve og placering er uheldig i landskabet.

Danmarks Naturfredningsforeninges lokalkomite kunne anbefale, at der gives tilladelse til det ansøgte, dog med vilkår om, at det eksisterende skur males mørkegrønt eller i en anden jordfarve.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Skov- og Naturstyrelsen
~~J.nr. SN~~ 2001 -
Akt. nr. ~~Bil.~~

Ad: 2001-124/0-0001, akt 22

Vedrørende etablering af nyt redskabsskur:

Da det ansøgte redskabsskur ikke findes at stride mod fredningens formål, meddeler fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at redskabsskuret udføres i overensstemmelse med de meddelte oplysninger og den oplyste placering under besigtigelsen.

Vedrørende allerede etableret redskabsskur:

Det er ikke for Fredningsnævnet oplyst, hvor længe redskabsskuret har stået på ejendommen, men Fredningsnævnet lægger til grund, at redskabsskuret eksisterede, da De overtog ejendommen i 1996/97. Redskabsskuret er ikke umiddelbart synligt. Herefter og idet Fredningsnævnet ikke finder, at redskabsskuret strider mod fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til bibeholdelse af det allerede etablerede redskabsskur på vilkår, at redskabsskuret males i en mørk jordfarve **inden den 1. oktober 2002.**

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-8-00)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

Skov- og Naturstyrelsen
28 AUG. 2002
REG. NR. 5386-00
TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

27/08-02

Egon Petersen
Dyrehaven 9
8660 Skanderborg

Vedr. j.nr. 59/2002 - ansøgning om udskiftning af anneks på matr.nr. 16 l Vrold, Skanderborg jorder, beliggende Vædebrovej 13, 8660 Skanderborg.

Den 22. maj 2002 fremsendte Århus Amt, Natur og Miljø, en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til udskiftning af et eksisterende anneks på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg kommuner.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 11. juli 2002.

Under besigtigelsen oplyste De, at det nuværende anneks er 13,6 m². Det ønskes udskiftet til et anneks på 15,5 m². De vil i den forbindelse fjerne et udhus på 2,5 m² (gammel toiletbygning) på ejendommen. Endvidere er De indforstået med, at der ikke etableres terrasse i forbindelse med annekset, samt at det store udhæng reduceres i det omfang, det er muligt. Annekset vil blive placeret samme sted som det eksisterende anneks, og vil blive holdt i mørke jordfarver.

Både Århus Amt, Natur og Miljø, og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har meddelt, at man kan anbefale, at der gives tilladelse til det ansøgte på vilkår, at annekset udføres som oplyst af Dem under besigtigelsen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da en udskiftning af annekset ikke findes at stride mod fredningens formål meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de meddelte oplysninger.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig inter-

Ad: 2001-1211/0-0001

esse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-3-02)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Claus Wiese, Sophienlundvej 1, 8660 Skanderborg
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

SCANNET

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

REG.NR. 6386-00 27/09-02

Thorkild Droob
Emborgvej 56
Boes
8680 Ry

Vedr. j.nr. 64/2002 - matr.nr. 3 a Boes by, Dover - ansøgning om tilladelse til etablering af beplantning på ejendommen matr.nr. 3 a Boes by, Dover, beliggende Emborgvej 56, 8660 Skanderborg.

Den 3. juni 2002 fremsendte Århus Amt, Natur og Miljø, en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til etablering af beplantning på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse henholdsvis den 11. juli 2002 og den 11. september 2002.

Årsagen til, at der ønskes yderligere beplantning på ejendommen er hensynet til vildt og fugle i området.

Under den første besigtigelse, hvor De var repræsenteret ved Lise Johansen fra Hedeselskabet, redegjorde Lise Johansen for Deres oprindelige ansøgning af 11. december 2001.

Ansøgningen blev drøftet, og da Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite, protesterede mod, at der blev givet tilladelse, blev sagen udsat på Deres tilbagemelding om, hvorvidt De kunne fremkomme med et fornyet forslag. Naturfredningsforeningen anførte bl.a., at det er vigtigt, at konturerne i landskabet så vidt muligt bibeholdes, da der er tale om en landskabsfredning. Den øgede beplantning ville medføre både at konturerne blev udvisket, ligesom det ville blive sværere at se søen fra vejen. Naturfredningsforeningen anførte særligt, at såfremt der gives en tilladelse, bør tilladelsen have som vilkår, at beplantningen ikke må være over 4 meter i højden, således at det eksisterende forløb i slugten, som fremstår buet i landskabet, bibeholdes.

Ved brev af 1. august 2002 fremsendte Verner Møller, Hedeselskabet, på Deres vegne en fornyet beplantningsplan.

Under den anden besigtigelse den 11. september 2002 redegjorde De nærmere for beplantningsplanen. En løsning, hvorefter det eksisterende forløb af slugten, som fremstår buet i landskabet, kan bibeholdes, blev drøftet. Der var enighed om, at det er be-

ad. 2001/0-0001, akt 25

plantningen øst for åen, der skal tilpasses, således at den buede form bibeholdes og udsynet fra vejen til søen sikres.

En løsning, hvorefter der etableres en beplantning på østsiden, startende 20 meter nede helt inde ved den eksisterende beplantning, bredende sig ud nedefter, således at buen i landskabet bevares, blev drøftet. Det blev foreslået, at der inderst etableres en højere beplantning, svarende til plantevalgtet i beplantningsplanen af 1. august 2002, nr. 6 - 7, mens de yderste rækker skal bestå af planter svarende til nr. 1 og 2 i beplantningsplanen.

Vedrørende tilplantning med fjeldribs anførte De, at fjeldribs er svære at erstatte i planteplanen, da fjeldribs er mørketålende, og derfor særdeles velegnede til etablering i skovbunden, hvor der er høje træer i øvrigt.

Århus Amt har protesteret mod, at der gives tilladelse til etablering af fjeldribs, idet amtet særlig har anført, at arten ikke er naturligt hjemmehørende i området.

Århus Amt kunne i øvrigt tilslutte sig det løsningsforslag og beplantningen, som blev drøftet på mødet og kunne på denne baggrund anbefale, at der blev givet dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningsnævnet finder, særligt under hensyntagen til, at der er tale om en landskabsfredning, at det er vigtigt, at konturerne i landskabet så vidt muligt bibeholdes. Det er herefter vigtigt, at søen fortsat kan ses i samme omfang som tidligere fra vejen, ligesom det eksisterende forløb af slugten, som fremstår buet i landskabet, skal bibeholdes.

Da en udvidet beplantning af området ikke findes at stride mod fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til udvidelse af beplantningsbæltet som vist på **vedhæftede kort** og i øvrigt på følgende vilkår:

Plantebæltet mod vest kan etableres som forudsat i beplantningsplanen, dog skal fjeldribs erstattes af en anden plante, som er naturligt hjemmehørende i området. Plantebæltet må maksimalt etableres 10 meter ud fra den eksisterende beplantning.

Vedrørende plantebæltet mod øst, skal det sikres,

at udsynet til søen bevares, samt

at konturerne i landskabet, hvor slugten buer, skal bevares. Der må etableres beplantning, startende cirka 20 meter nede langs med den eksisterende beplantning. Beplantningen skal starte inde ved den eksisterende beplantning og brede sig ud efter, dog således at det buede forløb bibeholdes. Beplantningen må på det bredeste sted maksimalt være 10 meter fra den eksisterende beplantning. Beplantningen skal snævres ind, hvor det buede forløb stopper. De yderste rækker beplantning skal bestå af planter som anført i beplantningsplanen af 1. august 2002, nr. 1 og 2. Den inderste beplantning kan bestå af planter som anført i beplantningsplanen nr. 6 og

7, dog må der ikke tilplantes med fjeldribs.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

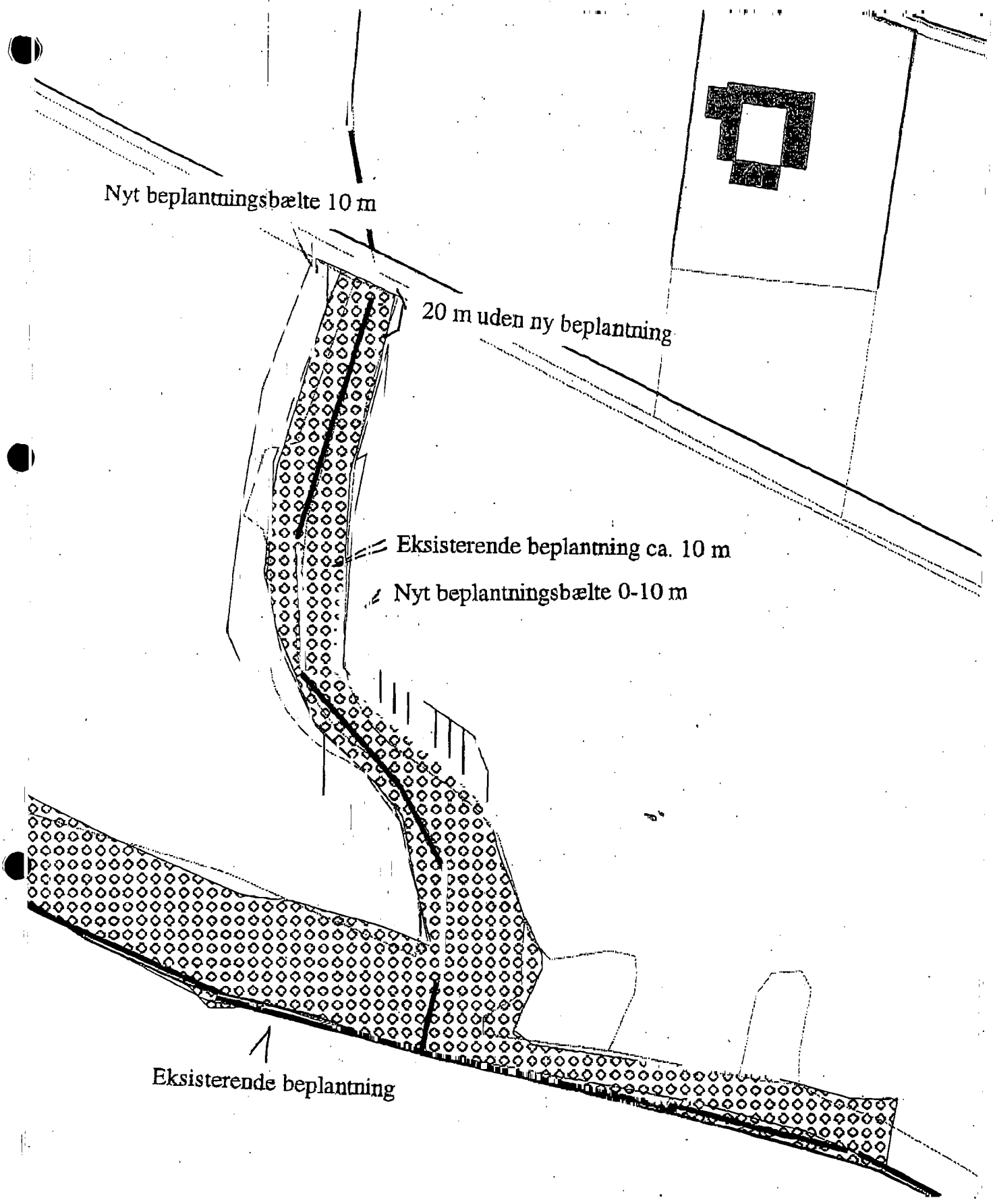
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Hedeselskabet, Bødskovgårdvej 16, Sepstrup, 8653 Them, - att. Verner Møller
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-737-25-01)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Sølyst, Gjellerupvej 11, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

Signaturer:

Beplantning omkring Rødebæk
Matr. nr. 3a Boes By, Dover

Dato 27-9-2002
Mål: 1:2000
J.nr.: 8-70-51-8-737-25-01
Sagsbehandler: LJP

ÅRHUS AMT
Natur og Miljø

Afdeling:

- Landskabsadministration

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05386.00

Dispensationer i perioden: 04-06-2003 til 13-12-2004

5386.00

SCANNET

REG. NR.

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

04/06-03

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 6 JUNI 2003

Hanne Keis
Engvej 4 a
8680 Ry

Vedr. j.nr. 9/2003 - ansøgning om opførelse af atelierbygning på matr.nr. 40 d Gl. Rye by, Gl. Rye, beliggende Engvej 4 a, 8680 Ry.

Den 5. februar 2003 fremsendte Ry Kommune, Teknisk Forvaltning, en fra Dem modtaget ansøgning om tilladelse til opførelse af en ny bygning på ovennævnte ejendom.

Århus Amt, Natur og Miljø, er ved brev af 29. april 2003 fremkommet med Amtets vurdering af ansøgningen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 19. maj 2003.

Den ansøgte bygning vil have et bebygget areal på 98 m² og et etageareal på 161 m². I stueplan indrettes atelier, galleri og toilet, medens der på 1.sal indrettes galleri. Bygningen opføres med murede sider, der pudses og males røde i lighed med de eksisterende bygninger på ejendommen. Ejendommen er et nedlagt landbrug med et grundareal på 12.444 m², som i forvejen er bebygget med en bolig på 121 m² samt to udbygninger på henholdsvis 43 m² og 92 m². I disse udbygninger er der i dag indrettet værksted.

Under besigtigelsen oplyste De at bygningen skal benyttes til atelier, idet De arbejder med udvikling af større vandskulpturer. Bygningen placeres ca. 12 meter fra den eksisterende værkstedsbygning og ikke 20 meter som anført i ansøgningen. Bygningen vil blive højere i den ene ende end i den anden ende, da der er tale om et atelier. Bygningen vil dog ikke blive højere end den øvrige bebyggelse på ejendommen, da placeringen ligger ca. 1½ meter lavere end placeringen for den private beboelse på ejendommen.

Under besigtigelsen oplyste De endvidere, at opførelse af en ny bygning er nødvendig af hensyn til Deres erhverv. De har ikke mulighed for at udvikle Dem yderligere uden bedre faciliteter. I øjeblikket har De problemer med at privatbeboelsen ikke kan adskilles fra erhvervsdelen, hvilket kan gennemføres med opførelsen af en ny bygning. På grund af de begrænsede udfoldelsesmuligheder for Dem på nuværende tidspunkt, er Deres salg nedadgående. De er indstillet på, at bygningen tilpasses og placeres efter Fredningsnævnets eventuelle ønsker.

Århus Amt fastholdt under besigtigelsen, at Amtet ikke kan anbefale en dispensation til

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001 - 1211/12-0001
Akt. nr. 51

det ansøgte. Amtet har lagt vægt på, at opførelsen af en ny selvstændig bygning af den ansøgte størrelse og til erhvervsformål er i strid med fredningens formål. Fredningen åbner ikke mulighed for byggeri af denne type i området.

Ry Kommune har ikke haft bemærkninger til det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Ifølge fredningskendelsen er udgangspunktet, at der ikke må ske yderligere bebyggelse af de fredede arealer. Undtaget herfra er dog bebyggelse til bestående landbrug og om- og tilbygninger af helårs- og sommerhuse.

Da den ansøgte bygning er til brug for erhverv og herefter ikke er omfattet af den form for bebyggelse, der tillades ifølge fredningskendelsen, finder et flertal af nævnet bestående af formanden og det amtsrådsvalgte medlem, at det ansøgte strider mod fredningens formål, hvorfor der meddeles afslag på dispensation til det ansøgte.

Et mindretal af nævnet bestående af det kommunevalgte medlem finder ikke, at det ansøgte strider mod fredningens formål, da den bygning der ønskes opført, er veltilpasset i området og skjult udefra. Under forudsætning af et vilkår om, at bygningen ikke må overgå til beboelse finder dette medlem, at der bør gives tilladelse til det ansøgte.

I overensstemmelse med flertalsafgørelse meddeles der herefter afslag på dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-739-1-03)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

X

REG. NR. 5386.00

TIL ORIENTERING

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

25/06-03

Kopi til

Ry Kommune
Knudsvej 34
8680 Ry

Vedr. j.nr. 35/03 - ansøgning om tilladelse til opførelse af staldlænge på matr.nr. 1 a Emborg by, Gl. Rye, beliggende Emborgvej 53, 8660 Skanderborg.

Den 28. april 2003 har kommunen fremsendt en ansøgning om tilladelse til opførelse af en løsdriftsstald på ovennævnte ejendom tilhørende Helle og Johannes Mohr.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Sagen har været forelagt Århus Amt, der i skrivelse af 17. juni 2003 har anbefalet, at der meddeles dispensation til det ansøgte.

Det fremgår af sagen, at den ansøgte længe udgør en del af et 4-længet gårdanlæg. Den nuværende længe er i dårlig stand og ønskes derfor udskiftet. Den nye bygning vil blive bredere end den eksisterende længe. Bygningen udformes i stil med de øvrige staldlænger.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da det ansøgte ikke findes at stride mod fredningens formål, meddeler nævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplan.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

adl.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Helle og Johannes Mohr, Emborgvej 53, 8660 Skanderborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-6-03)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry

REG. NR. 5386.00 X

TIL [illegible]

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

01/09-03

Rudolf Foustad
Eskebækparken 29, st.th.
8660 Skanderborg

Vedr. j.nr. 65/2003 - ansøgning om tilladelse til kystsikring på matr.nr. 16 c Vrold by, Skanderborg jorder, beliggende Vædebrovej 53, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet har den 23. juli 2003 fra Århus Amt modtaget Deres ansøgning om tilladelse til at foretage kystsikring på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 13. august 2003.

De har oplyst, at kystsikringen påtænkes udført som en armering af brinken, bestående af kampesten i højde med brinken og i en bredde på ca. 2 meter. Stenene skal være så store som muligt, dog ikke større end de kan transporteres til stedet uden brug af store maskiner.

Endvidere har De oplyst, at behovet for kystsikringen er opstået idet Mossø siden flytningen af Illerup Å's forløb har gjort kraftig indhug i stranden i den østlige ende af søen, således at bygningerne på ejendommen nu er truet. Volden vil være skjult under bevoksning og vil kun være synlig ved sejlads meget tæt på land.

Århus Amt har oplyst, at ejendommen er en beboelsesejendom på ca. 4.100 m².

Ejendommens bygninger ligger ca. 10 meter fra Mossø. Amtet har bekræftet, at luftfotos fra de sidste 30 år viser, at søen er rykket 5 - 10 meter nærmere huset siden 1970-erne, og at dette formentlig er på grund af ændrede aflejringer af sand i denne del af søen efter omlægning af Illerup Å.

I forbindelse med besigtigelsen anbefalede Århus Amt, at der meddeles tilladelse til kystsikringen, idet det er Amtets vurdering, at ejendommens bygninger kan være truet på grund af at de store træer, hvis rodnet er undermineret, kan vælte i storm.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har tilsluttet sig Amtets vurdering.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Under hensyn til Mossø's indhug i stranden på ejendommen, hvorefter der er risiko for ejendommens bygninger, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelses-

lovens § 50, stk. 1, tilladelse til etablering af kystsikring som ansøgt, på vilkår at beplantningen og de nuværende terrænformer videst muligt bibeholdes.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Elly Foustad, Vædebrovej 53, 8660 Skanderborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-1-03)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Claus Wiese, Sophienlundvej 1, 8660 Skanderborg
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

5386.00 X

TIL [illegible]

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT
Retten i Randers, Sandgade 12
8900 Randers - tlf. 86 43 70 00

30/09-03

Hanne og Jørgen Keis
Engvej 4 A
8680 Ry

Vedr. j.nr. 9/2003 - ansøgning om tilladelse til opførelse af atelierbygning samt en garage og et halvtag på ejendommen matr.nr. 40 d Gl. Rye by, Gl. Rye, beliggende Engvej 4 A, 8680 Ry.

Fredningsnævnet har den 2. september 2003 fra Århus Amt modtaget Deres ansøgning om tilladelse til opførelse af en atelierbygning samt en garage og et halvtag på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 24. september 2003.

Indledningsvis bemærker Fredningsnævnet, at nævnet fornylig har behandlet en ansøgning om opførelse af ny atelierbygning på samme ejendom, og at nævnet i den forbindelse den 4. juni 2003 meddelte afslag på det ansøgte.

Af det nu fremsendte reviderede projekt fremgår det, at den eksisterende udbygning på ca. 92 m² ønskes erstattet af en ny bygning på 130 m². Endvidere ønskes opført en garagebygning på ca. 36 m² og et halvtag på ca. 24 m².

Under besigtigelsen oplyste De, at den nye atelierbygning bliver placeret en smule forskudt for den eksisterende udbygning, som bliver revet ned. Den nye bygning bliver lidt bredere, men kortere end den eksisterende bygning. Garagen og halvtaget bliver opført henholdsvis 7 og 10 meter fra den nye atelierbygning.

Bygningen opføres med sider af pudsede mursten, der males Bornholmsrøde, ligesom beboelseshuset på ejendommen.

Den nye atelierbygning ønskes indrettet som galleri og atelier således at privatbeboelsen og erhvervsarealet er adskilt på ejendommen. De har oplyst, at den kunstvirksomhed som udøves, består af fremstilling af keramisk kunst, herunder vandtrapper, hvilket er meget pladskrævende. De ønskede glasflader i atelierbygningen, vinduer/døre samt Velux-vinduer, ønskes ligeledes på grund af udøvelsen af kunstvirksomheden og dermed behovet for et godt lysindfald i bygningen.

Århus Amt, Natur og Miljø, har meddelt, at Amtet ingen indvendinger har imod, at den nuværende udbygning på 92 m² fjernes og erstattes af den ønskede nye bygning.

Ad: 2001-124/0-0001, 29

Amtet har ligeledes ingen indvendinger mod farve- og materialevalg. Under besigtigelsen gav Amtet udtryk for betænkelighed ved at atelierbygningens vindues- og dørpartier, idet Amtet særlig anførte, at disse virker dominerende og fremmede for en udbygning. Bygningen bør ikke fremstå som en beboelsesbygning. Amtet meddelte endvidere, at det ikke kan anbefales, at der gives tilladelse til opførelse af en garage samt halvtag på ejendommen. Amtet henviste til, at opførelse af nye bygninger er i strid med fredningskendelsen.

Ry Kommune meddelte under besigtigelsen, at det kan anbefales, at der gives tilladelse til det ansøgte. Kommunen henviste særligt til ejendommens beliggenhed, herunder at bygningerne kommer til at ligge i skjul set udefra på grund af beplantningen i området.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite har telefonisk meddelt nævnet, at det kan anbefales, at der gives tilladelse til atelierbygningen, hvorimod lokalforeningen udtrykker en vis betænkelighed ved, at der gives tilladelse til den ønskede garage samt halvtaget.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Under hensyn til at den ønskede atelierbygning erstatter en eksisterende udbygning, samt under hensyn til at bebyggelsen i øvrigt er veltilpasset i området og skjult udefra, finder Fredningsnævnet, at det ansøgte ikke strider mod fredningens formål. Nævnet meddeler herefter i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på følgende vilkår:

at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger og de i øvrigt meddelte oplysninger, og
at der bibeholdes og vedligeholdes en slørende beplantning omkring bygningerne, således at disse er skjult udefra.

Nævnet bemærker samtidig, at der ikke kan forventes givet tilladelse til yderligere bebyggelse på ejendommen fremover.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derpå vil sørge for sagens videresendelse til Naturklagenævnet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Mogens Beier

Kopi er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-737-1-03)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, 8680 Ry
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af Nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

Fredningsnævnet for Vejle amt

5386.00

SCANNET

Vejle Amt
Teknik og Miljø
Naturgruppen
Damhaven 12
7100 Vejle

LWS

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
30 OKT. 2003

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 76 31 96 00
Fax 76 31 96 41

Bemærk !
Nyt telefon- og fax nr.

Nævnets j. nr. FVA 52/2003
Deres j.nr. 8-70-51-8-601-4-03

Fredningen af Mossø med omgivelser

29. oktober 3003.

Ansøgning om oprensning og udvidelse af et vandhul, samt ansøgning om etablering af et lavvandet vandhul inden for fredningen af Mossø med omgivelser

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved Vejle Amts brev af 24. september 2003, hvori det hedder:

"Der henvises til Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2142/72 om fredning af Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg Kommuner i Århus Amt og i Brædstrup Kommune i Vejle Amt.

Carsten Mathisen, Holmedal 78, 8660 Skanderborg har ansøgt om at oprense og udvide et vandhul, beliggende på Hem Odde på matr. nr. 2g Dørup By, Voerladegård.

Vandhullet er etableret i 1960'erne med en vold hele vejen rundt. Det er nu denne vold, der ønskes fjernet, så vandhullet får et mere naturligt udseende. Samtidig ønskes vandhullet udvidet med ca. 200 m2 i retningen væk fra Mossø. Det er svært at sige, hvor stort vandhullet i virkeligheden er, da det er dækket af træer på luftfotos, men det anslås til 500 m2.

I Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2142/72 om fredning af Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg Kommuner i Århus Amt og i Brædstrup Kommune i Vejle Amt, hedder det bl.a.:

"Ændringer i terrænet eller terrænformerne, ... opfyldning eller planering er ikke tilladt".

Vandhullet blev besigtiget den 29. august 2003. Vandhullet er tilgroet med Bredbladet Dunhammer, Pindsvineknop og Rørgræs mv., og trænger til en oprensning. Det vil være til gavn for dyre- og plantelivet at oprense og udvide vandhullet. Desuden vil det være en betydelig forbedring af de landskabelige forhold, hvis brinkerne jævnes ud.

Vejle Amt er derfor indstillet på at give en dispensation fra §3 i naturbeskyttelsesloven til det ansøgte.

Ved besigtigelsen blev der desuden konstateret, at på et moseareal i nærheden var forsøgt harvet, idet man troede, at der skulle sås græs for at få en MVJ - græsningsordning. Resultatet var store meterdybe furer i terrænet. Der ansøges om, at der på dette areal kan etableres et lavvandet vandhul ved at lave et skrab. Terrænet vil således blive jævnet ud, og

1211/10-0008

5

vandhullet bliver ca. ½ m dybt. Vandhullet vil ca. blive 300 m2.

Sekretariatet anbefaler, at der laves et skrab frem for en reetablering, idet jordstrukturen er ødelagt, og der nu sandsynligvis bare vil være grobund for elletræer mv. Den oprindelige vegetation på stedet er Kragefod og gamle flotte tuer med Stiv Star.

Det vil være et krav for begge projekter, at overskydende materiale ikke placeres på naturarealet. Det kan evt. jævnes ud i et tyndt lag i et område, hvor der for nyligt er fældet grantræer eller fjernes helt fra ejendommen.

Sekretariater beder hermed Fredningsnævnet tage stilling til, om terrænreguleringen i disse 2 projekter kan forenes med fredningens formål."

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

Fredningsnævnets afgørelse:

Under henvisning til det af Vejle amt anførte meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte, der ikke skønnes at stride mod fredningens formål.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Andre myndigheders tilladelse kan være nødvendig.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Carsten Mathisen, Holmedal 78, 8660 Skanderborg, til Brædstrup kommune, Bygningsafdelingen, Niels Wongesvej 8, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Kristian R. Sørensen, Skovvejen 42, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet, v/ amtsformand Lars R. Petersen, Bjerrevej 91, 8700 Horsens, til Friluftsrådet, Scandiagde 13, 2450 København SV, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Claus Rasmussen
formandssuppleant

VEJLE AMT

Fredningsnævnet for Vejle Amt
Retten i Kolding
Domhusgade 24
6000 Kolding

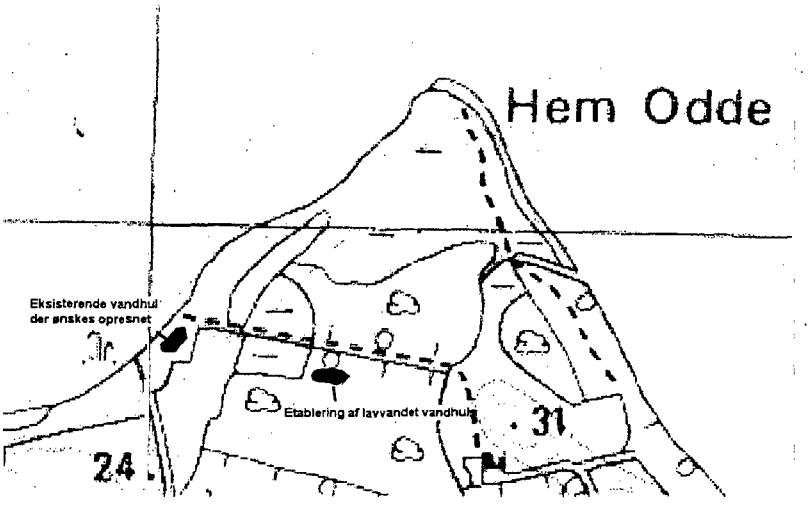
Indgået
25 SEP 2003
Retten i Kolding

Dato	Sagsbehandler	Brev	Journal nr.
24. september 2003	Inge Lise Møller Jensen	ILM/bbr-4638	8-70-51-8-601-4-03

Vedrørende ansøgning om oprensning og udvidelse af et vandhul, samt ansøgning om etablering af et lavvandet vandhul inden for fredningen af Mossø med omgivelser.

Der henvises til Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2142/72 om fredning af Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg Kommuner i Århus Amt og i Brædstrup Kommune i Vejle Amt.

Carsten Mathisen, Holmedal 78, 8660 Skanderborg har ansøgt om at oprense og udvide et vandhul, beliggende på Hem Odde på matr. nr. 2g Dørup By, Voerladegård.

Copyright: KMS

Teknik og Miljø
Naturgruppen

Damhaven 12
7100 Vejle

Telefon 75 835333 Telefax 75 84 37 01
Direkte telefon 75723144 + 5213 E-mail: vejleamt@vejleamt.dk

SCANNET

5386.00

Brædstrup Kommune
Rådhuset
Bygningsafdelingen
Niels Wongesvej 8
8740 Brædstrup

LOS

FOTOKOPI
FREDNINGSNÆVNET

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 76 31 96 00
Fax 76 31 96 41

Nævnets j.nr. FVA 49/2003
Deres j.nr. 200309-160

Mossø Fredningen

7. januar 2004

Ansøgning om opførelse af dobbelt caport med redskabsrum inden for fredningen omkring Mossø

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved kommunens brev af 15. september 2003. Ved en fejl fra nævnets side er sagen først blev videresendt til Vejle Amt den 26. november 2003. Vejle Amt har svaret ved brev af 15. december 2003, hvori det hedder:

"Den 26. november 2003 har Fredningsnævnet anmodet om en udtalelse vedrørende opførelse af dobbelt carport på ejendommen matr.nr. 5 s, Dørup By, Voerladegård.

Ejendommen er omfattet af fredningen af Mossø med omgivelser og ligger i landzone.

Efter Regionplanen for Vejle amt ligger ejendommen i et værdifuldt natur-område.

Fredningssagen er rejst i september 1968 af Fredningsplanudvalget for Århus og Vejle Amter. Fredningsnævnet har afsagt kendelse den 30. december 1971, og Overfredningsnævnet har stadfæstet kendelsen den 10. maj 1977, OFN j. nr. 2142/72.

Der søges om tilladelse til at opføre en dobbelt carport med redskabsrum på ca. 43 m2 til erstatning for og med samme placering som et eksisterende udhus på ca. 23 m2.

Af punkt B, nr. 2 - De almindelige fredningsbestemmelser, fremgår det, "at om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentligt grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra Fredningsævnet".

Det er vurderingen, at opførelsen af den ansøgte carport/udhus ikke vil ændre væsentligt på forholdene i området og ikke er i strid med fredningens bestemmelser.

Der ses derfor ikke herfra at være fredningsmæssige betænkeligheder ved det ansøgte."

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

1211/0-0001
30 Bil.

Fredningsnævnets afgørelse:

Under henvisning til det af Vejle amt anførte meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte, der ikke skønnes at stride mod fredningens formål.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Andre myndigheders tilladelse kan være nødvendig.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Vejle Amt, Teknik og Miljø, Landskabsgruppen, Damhaven 12, 7100 Vejle, til Danmarks Naturfrednings-forenings lokalkomite v/ Kristian R. Sørensen, Skovvejen 42, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet, v/ amtsformand Lars R. Petersen, Bjerrevej 91, 8700 Horsens, til Friluftsrådet, Scandiagde 13, 2450 København SV, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 8 JAN. 2004

Fredningsnævnet for Århus Amt

REG. NR. 5386.00

SCANNET

Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 - 4000
CVR-nr. 11 98 62 93

Anline Ruby og Hans Jan Pedersen
Bogøvænget 24
8381 Tilst

L05

3. marts 2004

Vedr. Journal nr. 86/03- ansøgning om tilladelse til udvidelse af sommerhus på matr. nr. 1 ac Justenborg, Skanderborg Jorder, beliggende Vædebrovej 1 G, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet har modtaget Deres ansøgning om tilladelse til at opføre en tilbygning til sommerhuset på ovennævnte ejendom.
Århus Amt, Natur & Miljø, har behandlet Deres ansøgning, og Fredningsnævnet har modtaget Amtets indstilling ved brev af 22. december 2003.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 23. februar 2004.

Det er oplyst, at det eksisterende sommerhus på ejendommen ifølge BBR har et bebygget areal på 74 m^2, bestående af en bolig, der er sammenbygget med garage/udhus. Af det bebyggede areal udgør boligarealet 35 m^2.

I Deres oprindelige ansøgning ønskede De at opføre en tilbygning til sommerhuset på ca. 65 m^2 samt kælderrum på ca. 28 m^2.

Under besigtigelsen ændrede De Deres ansøgning således, at De alene ansøgte nævnet om dispensation til at opføre en tilbygning på maximalt 20 m^2. Tilbygningen ønskes opført på sydlig side af det eksisterende sommerhus. De oplyste samtidig, at tilbygningen vil blive opført i samme stil og med samme materialer, som det eksisterende sommerhus.

I forbindelse med besigtigelsen anbefalede både Århus Amt og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, at der meddeles tilladelse til Deres ændrede ansøgning.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

1211/0-0001

32

Da den ansøgte tilbygning er af beskeden størrelse, og da tilbygningen opføres på sydlige af det eksisterende sommerhus, finder Fredningsnævnet, at det ansøgte ikke strider imod fredningens formål.
Nævnet meddeler herefter i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med det oplyste, og at de endelige bygningstegninger forelægges nævnet til godkendelse.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Klagevejledning:
Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
For behandling af klager, der indbringes for Naturklagenævnet, betales et gebyr på 500 kr.
Gebyret skal indbetales til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.
Såfremt Naturklagenævnet ikke ved modtagelsen af en klage har modtaget gebyret, fastsætter Naturklagenævnet en frist for indbetalingen af beløbet. Indbetales gebyret herefter ikke inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening, samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.
Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra dato, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Kopi af denne afgørelse er sendt til:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. 8-70-51-8-745-10-03)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Knud Damsager, Oddervej 15, 8660 Skanderborg
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Det amtsrådsvalgte medlem af Nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå

REG. NR. 5386.00

Fredningsnævnet for Vejle amt

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
16 APR. 2004

Brædstrup Kommune
Bygningsafdelingen
Rådhuset
Niels Wongesvej 8
8740 Brædstrup

SCANNET

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 76 31 96 00
Fax 76 31 96 41

CVR nr. 21-65-95-09

Nævnets j.nr. FVA 3/2004
Deres j.nr. 200401-003

Mossø Fredningen

Ansøgning om tilladelse til opførelse af en vandværksbygning på ejendommen matr. nr. 6 p Hem By, Voerladegård, inden for fredningen af Mossø med omgivelser

15. april 2004.

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved Brædstrup Kommunes brev af 20. januar 2004. Fredningsnævnet har forelagt sagen for Vejle Amt, der har svaret ved brev af 23. marts 2004, hvori det hedder:

Vedrørende ansøgning om opførelse af vandværksbygning på ejendommen matr.nr. 6 p, Hem By, Voerladegård, beliggende Langkjær 29, 8660 Skanderborg - nævnets j.nr. FVA 3-04.

Nævnet har fremsendt en ansøgning om tilladelse til at etablere en vandvæksbygning på ovennævnte ejendom, der er beliggende i landzone indenfor fredningen af Mossø med omgivelser.

Efter Regionplanen vor Vejle Amt ligger ejendommen i et værdifuldt landskab.

Fredningssagen er rejst af Fredningsplanudvalget for Århus og Vejle Amter i september 1968. Fredningsnævnet har afsagt kendelse den 30. december 1971, og Overfredningsnævnet har stadfæstet kendelsen den 10. maj 1977 (OFN 2152/72).

Af de almindelige fredningsbestemmelser fremgår det, at området stort set skal bevares i dets nuværende tilstand, og at de fredede arealer ikke må yderligere bebygges.

Det kan oplyses, at Nævnet den 15. november 1999 har givet dispensation til opførelse af et sommerhus på ejendommen - FVA 38/99, og at sommerhuset iflg. BBR-registeret er opført i 2002.

Der sælges naturlig mineralvand fra ejendommen til industriel formål. Vandet bliver afhentet af en tankbil ca. en gang om ugen.

Af medsendte bilag fremgår det, at der nærmest er tale om etablering af en "kælderbygning" til erstatning for en brønd samt, at der skal etableres et 2 m langt iltningsanlæg ved boringen.

"Kælderen" bliver i udvendige mål 4,6 x 3,6 m samt 2,5 m i dybden. Den placeres umiddelbart bag et 3 rækket granhegn og graves ned, således at bygningen kun er 1 m over niveau. Væggene bliver beklædt med naturtræ (brædder) i umbragrøn farve. Taget bliver

2201-1211/0-0001

eternit, der dækkes med græstørv. Bygningen vil kun være synlig i meget kort afstand, og således hverken fra Mossø eller fra landevejen.

Det er Amtets vurdering, at opførelsen af den pågældende bygning, der for størstedelen vil være nedgravet, ikke vil ændre væsentligt hverken på forholdene på ejendommen eller på omgivelserne.

Der ses derfor ikke at være væsentlige fredningsmæssige betænkeligheder ved det ansøgte.

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

Fredningsnævnets afgørelse:

Under henvisning til det af Vejle Amt anførte meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte, der ikke skønnes at stride mod fredningens formål.

Fredningsnævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra Fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandling af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

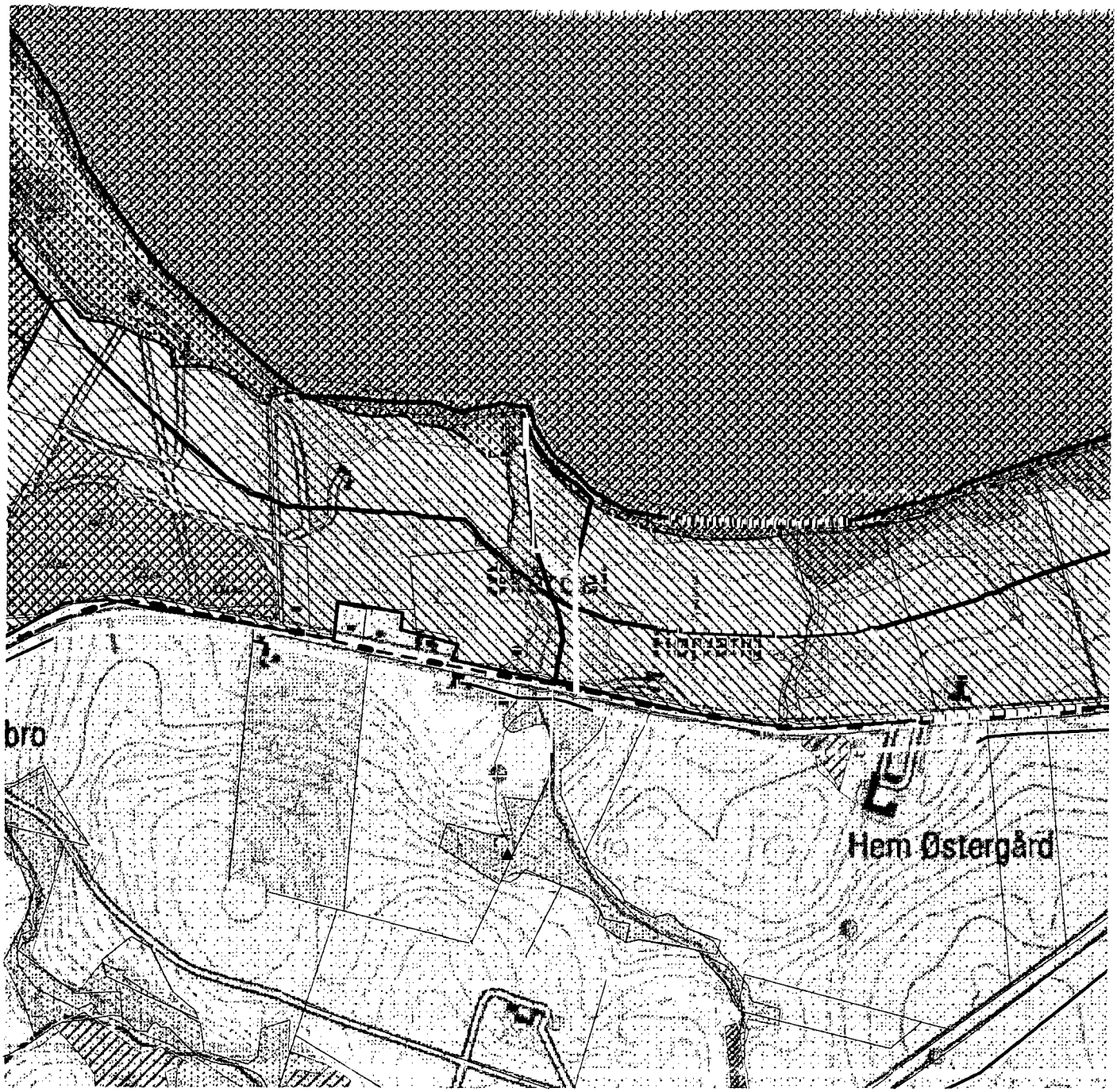
Andre myndigheders tilladelse kan være nødvendig.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Vejle Amt, Teknik og Miljø, Landskabsgruppen, Damhaven 12, 7100 Vejle (j.nr. 8.70.51.8-12) til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Kristian R. Sørensen, Skovvejen 42, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet, v/ amtsformand Lars R. Petersen, Bjerrevej 91, 8700 Horsens, til Friluftsrådet, Scandiagde 13, 2450 København SV, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

for Preben Bagger
formand:

Claus Rasmussen, suppleant

Mål 1:10.000
©Kort- & Matrikelstyrelsen

- Naturområde, særlig værdifuldt
- Naturområde
- Småbiotopområde
- Ny natur
- Økologisk forbindelseslinie
- Internationalt beskyttelsesområde
- Værdifuldt landskab
- Råstofgraveområde
- Skovbyggelinie
- §3 område
- Kirkens omgivelser
- Fredning
- Fortidsminde (gravhøj)
- Zoneforhold
- Industriområde m. særlige beliggenhedskrav
- Byområde
- Kulturhistorisk beskyttelsesområde
- Beskyttelseslinie
- Rekreativ stirute
- Vejkorridor
- Jernbanekorridor
- Elledningskorridor
- gasledningskorridor
- Transportkorridor
- Støjkonsekvensområde
- Regionalt erhvervs- og centerområde

SCANNET REG. NR. 5386.00

FREDNINGSNÆVNET FOR ÅRHUS AMT

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C
Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 - 4000
CVR-nr. 21-65-95-09

Thorkild Droob
Emborgvej 56, Boes
8660 Skanderborg

Lus.

13. august 2004

Vedrørende journal nr. 67/04 – ansøgning om tilladelse til brede hegn og enkeltstående træer på ejendommen matr. nr. 3 a, Boes By, Boes, beliggende Emborgvej 56, Boes, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet har den 10. maj 2004 fra Århus Amt, modtaget Hedeselskabets ansøgning på Deres vegne om tilladelse til plantning af nogle brede løvhegn samt enkeltstående løvtræer på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø om omgivelser i Ry og Skanderborg kommuner.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 27. juli 2004.

Under besigtigelsen blev Deres ansøgning under henvisning til tegninger af 2. december 2003 revideret, således at De ansøger om følgende:

- Etablering af høje, enkeltstående træer (eg, lind, bøg og ask) langs skovbrynet mod vest og vejen mod nord.

- Plantning af ca. 5 større træer (eg, kastanje eller lignende) spredt på marken.

- Etablering af bugtede løvtræshegn mod syd, hvor hegnene grænser op til et mindre skovområde. Hegnet vil være ca. 25 meter bredt og vil bestå af både blomstrende løvtræer og buske.

Under besigtigelsen udvidede De endvidere Deres oprindelige ansøgning til at omfatte etablering af hegn videre østpå, dog således, at dette hegn alene skal bestå af lave buske.

I forhold til den oprindelige ansøgning har De frafaldet ønsket om etablering af 2 brede hegn mod nord.

Deres ansøgning er en følge af, at nogle gamle, udlevede, enrækkede sitkahegn er blevet fældet på ejendommen, hvorfor der ønskes etableret beplantning til erstatning herfor og til forskønnelse af området.

Skov- og Naturstyrelsen
J.nr. SN 2001-1211/0-0001
Akt. nr. 34 Bil.

Århus Amt, Nstur & Miljø, har ved brev af 6. maj 2004 meddelt, at det kan anbefales, at der gives tilladelse til det ansøgte. Vedrørende etablering af enkeltstående løvtræer langs skovbrynet mod vest samt syd for vejen mod nord har amtet anført, at det bør sikres, at træerne ikke sættes så tæt, at udsigten til Mossø forringes eller hindres.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har tilsluttet sig amtets indstilling i sagen og har endvidere under besigtigelsen kunnet tiltræde, at der meddeles tilladelse til det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Da den ansøgte beplantning ikke vil hindre det frie udsyn til Mossø og heller ikke i øvrigt findes at ændre området på en måde der strider mod fredningens formål, meddeler Fredningsnævnet dispensation til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på følgende vilkår:

- at beplantningen etableres i overensstemmelse med det anførte på kort af 2. december 2003 med de ændringer, der fremgår ovenfor, og

- at de enkeltstående løvtræer, der etableres langs skovbrynet mod vest samt syd for vejen mod nord, ikke sættes så tæt, at udsigten til Mossø på sigt forringes eller hindres.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.
Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Hedeselskabet, Bødskovgårdevej 16, Septrup, 8653 Them
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-737-13-03)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen samt Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry.

REG.NR. 5386.02

Fredningsnævnet for Vejle amt

SCANNET

Brædstrup Kommune
Niels Wongesvej 8
8740 Brædstrup

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 5 OKT. 2004

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 76 31 96 00
Fax 76 31 96 41

CVR nr. 21-65-95-09

Nævnets j.nr. FVA 28/2004
Deres j.nr. 200406-110

30. september 2004

Mossø Fredningen

Ansøgning om opførelse af nyt stuehus inden for fredningen omkring Mossø

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved kommunens brev af 11. juni 2004. Sagen har været forelagt for Vejle Amt, der har svaret ved brev af 1. september 2004, hvori det hedder:

"Den 17. juni 2004 har Fredningsnævnet anmodet om en udtalelse vedrørende opførelse af et nyt stuehus på matr.nr. 2 p, Hem By, Voerladegård, beliggende Langkjær 4. Ejendommen er omfattet af Mossøfredningen og ligger i landzone.

Efter Regionplanen for Vejle Amt ligger ejendommen i værdifuldt landskab med ny natur.

Fredningssagen er rejst i september 1968 af Fredningsplanudvalget for Århus og Vejle amter. Fredningsnævnet har afsagt kendelse den 30. december 1971, og Overfredningsnævnet har stadfæstet kendelsen den 10. maj 1977, OFN j.nr. 2142/72.

Der søges om tilladelse til at opføre et nyt stuehus på ca. 90-120 m2 til erstatning for et eksisterende stuehus på matr.nr. 2 f, Hem By, Voerladegård, som nedrives. Det nye stuehus skal opføres som en handicapvenlig bolig.

Af punkt B - De almindelige fredningsbestemmelser, fremgår det "at de fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger".

Det er vurderingen, at opførelsen af det ansøgte stuehus vil ændre væsentligt på forholdene i området og er i strid med fredningens bestemmelser.

Amtet kan ikke anbefale, at der meddeles dispensation til det ansøgte".

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 23. september 2004. Der henvises til vedlagte referat.

2001-7211/0-0001
36

Fredningsnævnets afgørelse:

To af nævnet medlemmer (Lars Aarup og Arne Rodsted) anser et træhus i naturfarver afstemt efter omgivelserne for en landskabelig forbedring i forhold til det læskur til kreaturer, der nu er på stedet. Under henvisning hertil finder disse medlemmer, at der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan gives dispensation til det ansøgte, der ikke skønnes at stride mod fredningens formål. Det er en betingelse, at det konkrete byggeprojekt med angivelse af materiale- og farvevalg fremsendes til nævnet til endelig godkendelse.

Et af nævnets medlemmer (Preben Bagger) er enig med det, der er anført af Vejle Amt. Formålet med fredningen har været at friholde Mossøs omgivelser for yderligere byggeri, og det vil derfor stride mod fredningens formål at tillade byggeri på et hidtil helt ubebygget areal.

Efter flertallets afgørelse gives der tilladelse på de nævnte betingelser.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra Fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandling af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Andre myndigheders tilladelse kan være nødvendig.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Vejle Amt, Teknik og Miljø, Landskabsgruppen, Damhaven 12, 7100 Vejle, til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Kristian R. Sørensen, Skovvejen 42, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet, v/ amtsformand Lars R. Petersen, Bjerrevej 91, 8700 Horsens, til Friluftsrådet, Scandiagde 13, 2450 København SV, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 5 OKT. 2004

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

Fredningsnævnet for Vejle amt

Domhusgade 24
6000 Kolding
Tlf. 76 31 96 00
CVR nr. 21-65-95-09

Nævnets j.nr. FVA 28/2004

Mossø Fredningen

23. september 2004

REFERAT AF BESIGTIGELSE DEN 23. SEPTEMBER 2004 KL. 10.00 PÅ ADRESSEN LANGKJÆR 4, 8660 SKANDERBORG

FVA 28/2004

Ansøgning om opførelse af nyt stuehus
matr. nr. 2 p Hem By, Voerladegård
inden for Mossø Fredningen

Fredningsnævnet bestod af kommunevalgt medlem Arne Rodsted, amtsrådsvalgt medlem Lars Aarup og formanden, dommer Preben Bagger.

Følgende var mødt:

Ejeren Poul Stouby Nielsen
For Vejle Amt, Teknik og Miljø, Morten Hougaard.
For Brædstrup Kommune, Henny Engebjerg.

Danmarks Naturfredningsforening, Friluftsrådet samt Skov- og Naturstyrelsen var indkaldt, men ikke mødt.

Forholdene på stedet blev besigtiget.

Som det fremgår af kortmaterialet, ligger det areal, der ønskes bebygget, ca. 150 m i luftlinje fra de eksisterende bygninger, der ligger uden for det fredede område. Der er ca. 50 m til nærmeste beboelseshus.

Poul Stouby Nielsen henviste til sin skriftlige ansøgning og til, at det eksisterende læskur til kreaturer vil blive fjernet. Han ønsker at opføre huset med en skalmur af mursten, men vil være indstillet på at ændre huset til et træhus, hvis fredningsnævnet kræver dette.

Henny Engebjerg oplyste, at Brædstrup Kommune ikke kan anbefale ansøgningen.

Morten Hougaard oplyste, at Vejle Amt indstiller, at der gives afslag og henviste til amtets skriftlige indstilling. Et byggeri forudsætter desuden, at der bliver givet tilladelse til etablering af en ny overkørsel til amtsvejen.

Formanden konstaterede, at de mødte havde haft lejlighed til at udtale sig.

Efter drøftelse tilkendegav nævnets flertal, at der vil blive givet tilladelse på nærmere betingelse, der vil fremgå af Fredningsnævnets skriftlige afgørelse.

Nævnet vil fremsende en skriftlig afgørelse med klagevejledning.

Mødet blev sluttet ca. kl. 10.40.

Preben Bagger
formand

Mål 1:10.000
©Kort- & Matrikelstyrelsen

- Naturområde, særlig værdifuldt
- Naturområde
- Småbiotopområde
- Ny natur
- Økologisk forbindelseslinie
- Internationalt beskyttelsesområde
- Værdifuldt landskab
- Råstofgraveområde
- Skovbyggelinie
- §3 område
- Kirkens omgivelser, højdebyggelinie
- Fredning
- Fortidsminde (gravhøj)
- Zoneforhold
- Industriområde m. særlige beliggenhedskrav
- Byområde
- Kulturhistorisk beskyttelsesområde
- Beskyttelseslinie
- Rekreativ stirute
- Vejkorridor
- Jernbanekorridor
- Elledningskorridor
- gasledningskorridor
- Transportkorridor
- Støjkonsekvensområde
- Regionalt erhvervs- og centerområde

REG. NR. 5386.00

Fredningsnævnet for Vejle amt

SCANNET

Brædstrup Kommune
Rådhuset
Niels Wongesvej 8
7840 Brædstrup

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
22 OKT. 2004

LUS

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 76 31 96 00
Fax 76 31 96 41

CVR nr. 21-65-95-09

Nævnets j.nr. FVA 30/2004
Deres j.nr. 200406-113

Mossø Fredningen

21. oktober 2004

Ansøgning om opførelse af tilbygning, småbygninger og maskinhus inden for fredningen omkring Mossø

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved Brædstrup Kommunes brev af 15. juni 2004. Sagen har været forelagt for Vejle Amt, der har svaret ved brev af 31. august 2004, hvori det hedder:

"Ad nævnets j.nr. FVA 30/2004 - Opførelse af tilbygning, små-bygninger og maskinhus.

Den 17. juni 2004 har Fredningsnævnet anmodet om en udtalelse vedrørende opførelse af en tilbygning, småbygninger og maskinhus på matr.nr. 13 f, Dørup By, Voerladegård, beliggende Maskedal 35A. Ejendommen er omfattet af Mossøfredningen og ligger i land-zone.

Efter Regionplanen for Vejle Amt ligger ejendommen i værdifuldt landskab. En del af ejendommen er omfattet af Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om søbeskyttelseslinie.

Fredningssagen er rejst i september 1968 af Fredningsplanudvalget for Århus og Vejle amter. Fredningsnævnet har afsagt kendelse den 30. december 1971, og Overfredningsnævnet har stadfæstet kendelsen den 10. maj 1977, OFN j.nr. 2142/72.

Der søges om tilladelse til at opføre en tilbygning på ca. 70-80 m2 i den østlige ende af beboelsen, et brændeskur på ca. 10 m2, en viktualiekælder på ca. 10 m2 og et skur på ca. 10 m2. Arealet mellem til-bygningen og småbygningerne overdækkes. Desuden ønskes opført et maskinhus på ca. 60 - 100 m2, som skal ligge i forbindelse med tilkørselsvejen, og et lille skur på ca. 9 m2 til drift og vedligeholdelse af bistader i den sydlige del af skoven, lige inden for skovbrynet.

Af et gammelt bondehus ønskes den del, der er bygget af kampesten, ca. 50 m2, bevaret, resten ca. 112 m2 nedrives. Et lille hønsehus opføres i forbindelse hermed.

Af punkt B, nr. 2 - De almindelige fredningsbestemmelser, fremgår det, "at om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs-og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, kun må finde sted efter forud indhentet godkendelse fra Fredningsnævnet. Landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse.

2001-1211/10-0001
37

Efter omstændighederne skal man på den baggrund ikke herfra udtale sig imod det ansøgte."

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

Fredningsnævnets afgørelse:

Under henvisning til det af Vejle amt anførte meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte, der ikke skønnes at stride mod fredningens formål.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra Fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandling af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

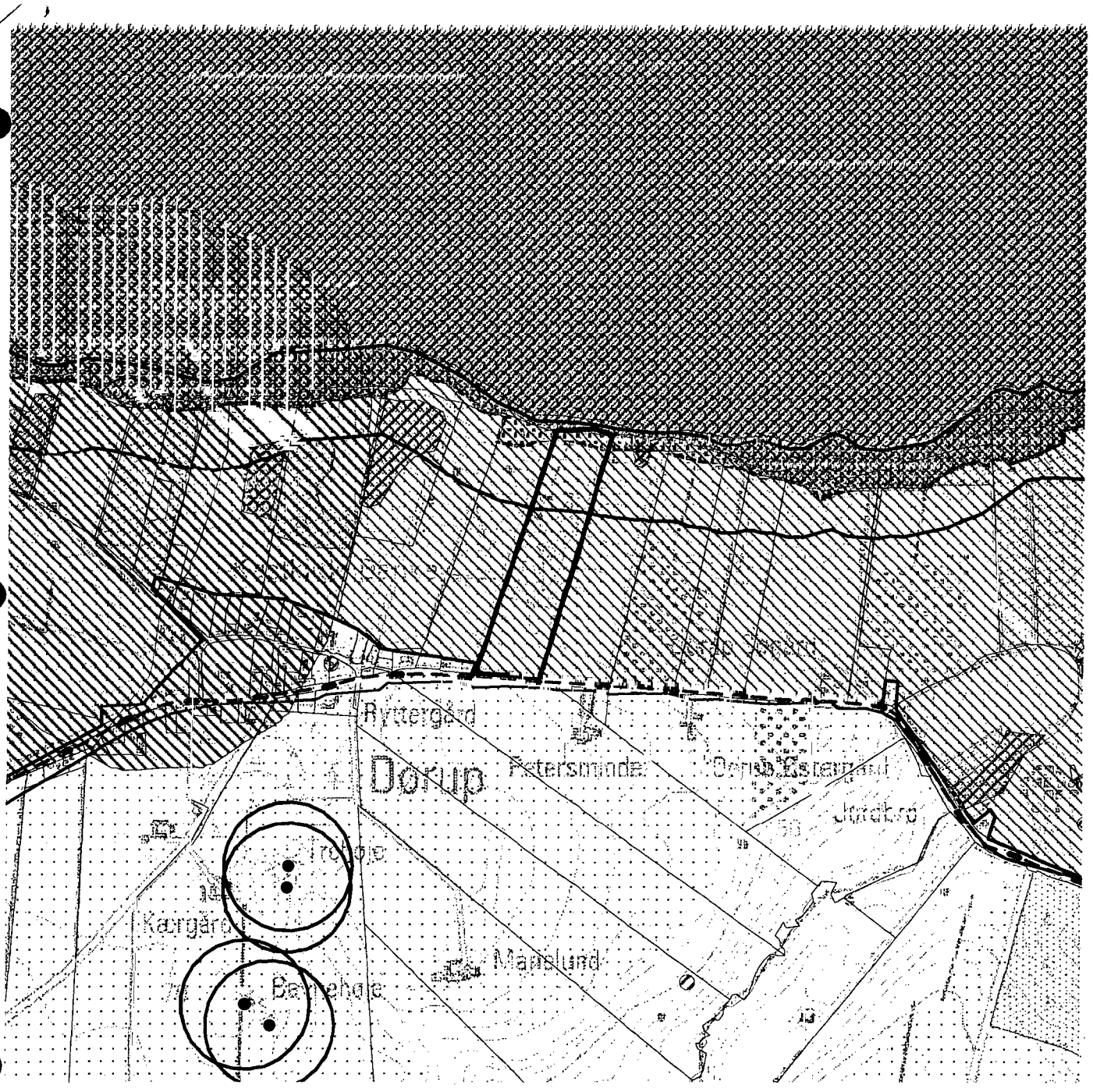
Andre myndigheders tilladelse kan være nødvendig.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Vejle Amt, Teknik og Miljø, Plangruppen, Damhaven 12, 7100 Vejle (j.nr. 8.70.51.8-54), til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Kristian R. Sørensen, Skovvejen 42, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet, v/ amtsformand Lars R. Petersen, Bjerrevej 91, 8700 Horsens, til Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
22 OKT. 2004

Mål 1:10.000
©Kort- & Matrikelstyrelsen

- Naturområde, særlig værdifuldt
- Naturområde
- Småbiotopområde
- Ny natur
- Økologisk forbindelseslinie
- Internationalt beskyttelsesområde
- Værdifuldt landskab
- Råstofgraveområde
- Skovbyggelinie
- §3 område
- Kirkens omgivelser, højdebyggelinie
- Fredning
- Fortidsminde (gravhøj)
- Zoneforhold
- Industriområde m. særlige beliggenhedskrav
- Byområde
- Kulturhistorisk beskyttelsesområde
- Beskyttelseslinie
- Rekreativ stirute
- Vejkorridor
- Jernbanekorridor
- Elledningskorridor
- gasledningskorridor
- Transportkorridor
- Støjkonsekvensområde
- Regionalt erhvervs- og centerområde

REG.NR. 5386.00

Fredningsnævnet for Vejle amt

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
29 OKT. 2004

FOTOKOPI
FREDNINGSNÆVNET

SCANNET

Brædstrup Kommune
Rådhuset
Niels Wongesvej 8
8740 Brædstrup

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 76 31 96 00
Fax 76 31 96 41

CVR nr. 21-65-95-09

Nævnets j.nr. FVA 37/2004
Deres j.nr. 200408-166

Mossø Fredningen **27. oktober 2004**

Ansøgning om opførelse af nyt enfamilieshus til erstatning af eksisterende beboelse og udhus inden for Mossø Fredningen.

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved Brædstrup Kommunes brev af 27. august 2004. Sagen har været forelagt for Vejle Amt, der har svaret ved brev af 26. september 2004, hvori det hedder:

"**Ad nævnets j.nr. FVA 37/2004 - opførelse af helårsbolig.**

Den 31. august 2004 har Fredningsnævnet anmodet om amtets udtalelse vedrørende opførelse af nyt enfamiliehus til erstatning for eksisterende bolig og udhus der nedrives på ejendommen matr.nr. 2 h, Hem By, Voerladegård, beliggende Langkjær 19.

Ejendommen er beliggende i landzone og omfattet af fredningen af Mossø og omgivelser. Efter Regionplanen ligger ejendommen i værdifuldt landskab.

Fredningssagen er rejst af Fredningsplanudvalget for Århus og Vejle Amter i september 1968. Fredningsnævnet har afsagt kendelse den 30. december 1971, og fredningen er stadfæstet af overfredningsnævnet den 10. maj 1977, OFN j.nr. 2142/72.

Fredningsnævnet er alene indsat som påtaleberettiget.

Der søges om tilladelse til at opføre ca. 180 m2 ny bolig til erstatning for eksisterende bolig og udhus der nedrives. Den nye bolig placeres samme sted som den nuværende bolig.

Ad fredningens stk. 2 fremgår det bl.a., at om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, kun må finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Det er Amtets vurdering, på baggrund af de med ansøgningen fremsendte tegninger og under forudsætning af, at beboelsen placeres samme sted som den nuværende beboelse, at det ansøgte ikke strider mod fredningsbestemmelsen.

Amtet skal på den baggrund ikke udtale sig imod det ansøgte."

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

2001-1211/0-0001
40

Fredningsnævnets afgørelse:

Under henvisning til det af Vejle amt anførte meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte, der ikke skønnes at stride mod fredningens formål.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra Fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandling af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage.

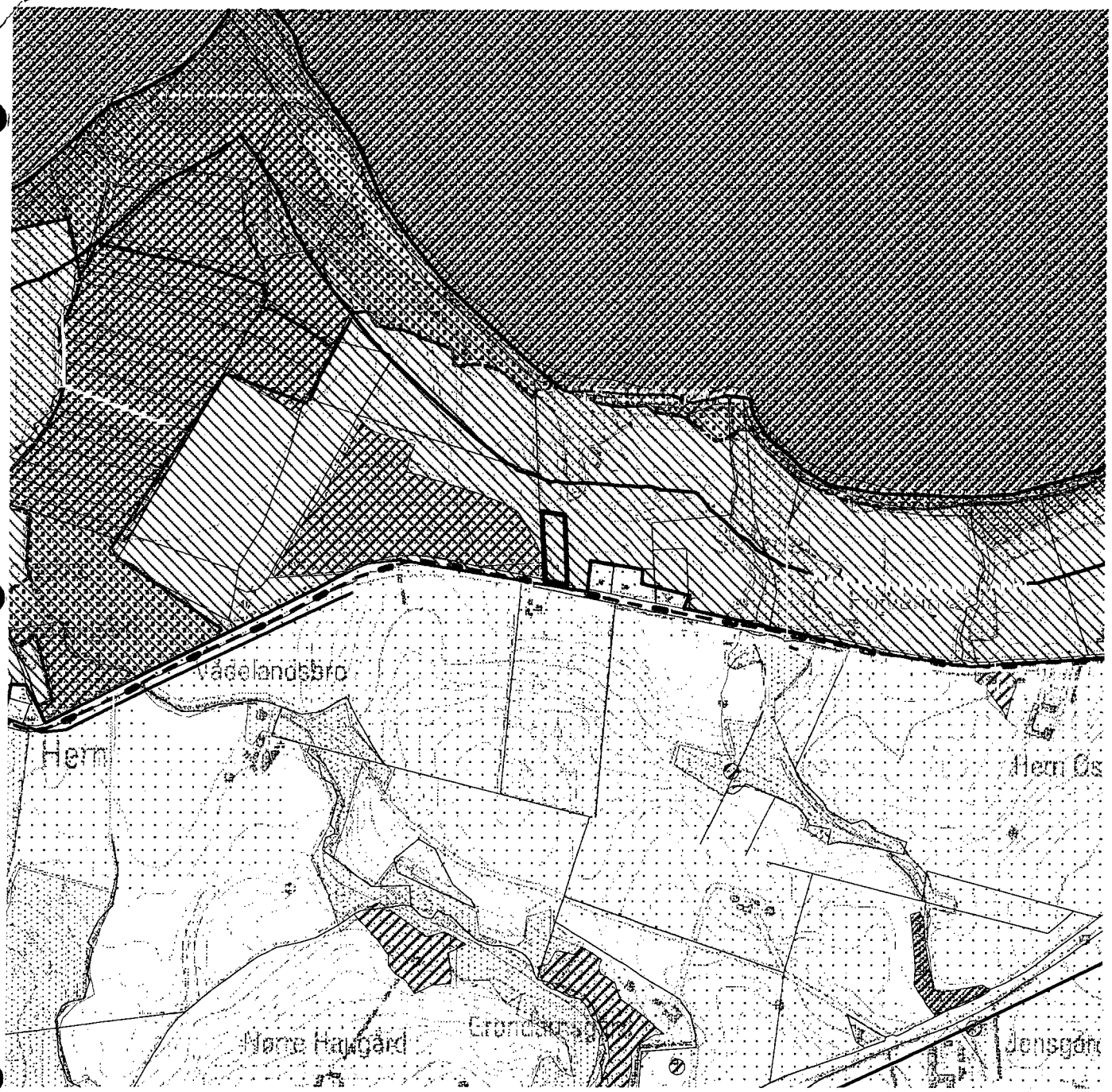
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Andre myndigheders tilladelse kan være nødvendig.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Vejle Amt, Teknik og Miljø, Landskabsgruppen, Damhaven 12, 7100 Vejle (j.nr. 8.70.5.8-70), til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Per Bjørn Olsen, Gammelstrupvej 26, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet, v/ amtsformand Lars R. Petersen, Bjerrevej 91, 8700 Horsens, til Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

Mål 1:10.000
©Kort- & Matrikelstyrelsen

- Naturområde, særlig værdifuldt
- Naturområde
- Småbiotopområde
- Ny natur
- Økologisk forbindelseslinie
- Internationalt beskyttelsesområde
- Værdifuldt landskab
- Råstofgraveområde
- Skovbyggelinie
- §3 område
- Kirkens omgivelser, højdebyggelinie
- Fredning
- Fortidsminde (gravhøj)
- Zoneforhold
- Industriområde m. særlige beliggenhedskrav
- Byområde
- Kulturhistorisk beskyttelsesområde
- Beskyttelseslinie
- Rekreativ stirute
- Vejkorridor
- Jernbanekorridor
- Elledningskorridor
- gasledningskorridor
- Transportkorridor
- Støjkonsekvensområde
- Regionalt erhvervs- og centerområde

REG. NR 5386.00

Fredningsnævnet for Århus Amt

SCANNET

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Den 21. oktober 2004

Helle Mohr Grønfeldt
Emborgvej 53
8660 Skanderborg

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
22 OKT 2004

Vedrørende journal nr. 122/04 – ansøgning om efterfølgende tilladelse til revideret projekt i forbindelse med udskiftning af en udbygning og indretning af frisørsalon i samme ejendom på matr.nr. 1 a m.fl. Emborg By, Gl. Rye, beliggende Emborgvej 53, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet har den 13. september 2004 fra Århus Amt modtaget Deres reviderede ansøgning om efterfølgende tilladelse til revideret projekt i forbindelse med udskiftning af en udbygning på ovennævnte ejendom.

Fredningsnævnet har tidligere ved afgørelse af 25. juni 2003 givet tilladelse til opførelse af en løsdriftsstald, som erstatning for en eksisterende staldlænge, der var i dårlig stand (nævnets j.nr. 35/03). Bygningen skulle udformes i stil med de øvrige staldlænger og tilladelsen blev givet på vilkår om, at byggeriet blev udført i overensstemmelse med de dengang fremsendte tegninger med beliggenhedsplan.

De har nu ansøgt om at indrette frisørsalon i en del af bygningen. Af den reviderede ansøgning fremgår det, at løsdriftsstalden ikke er udformet i overensstemmelse med den givne tilladelse, idet bygningen er påført 3 kviste, og idet udformningen og placeringen af døre og vinduer afviger fra det ansøgningsmateriale, der lå til grund for den meddelte tilladelse.

Ændringerne i byggeprojektet er så væsentlige, at det er nødvendigt med en ny tilladelse fra Fredningsnævnet.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 7. oktober 2004.

Bygningen, som den fremstår i dag, afviger på følgende punkter fra det tilladte:

- Bygningens vestfacade er påsat 3 kviste,
- vinduer og døre på både øst- og vestfacaden er placeret og udformet anderledes end illustreret i tegningsmaterialet, der ligger til grund for tilladelsen og
- gavlene mod nord og syd er påført et større vinduesparti i form af en tofløjet altandør.

Endvidere er der ved vestfacaden placeret et mindre legehus.

2001-1211/0-0001
39

De har oplyst, at bygningen fortsat delvis skal benyttes som stald, idet henholdsvis frisørsalon, toilet og garage kommer til at fylde knap halvdelen af bygningens areal i stueplan. Vedrørende kvistene har De oplyst, at disse er påført for at skabe bedre harmoni mellem bygningerne og er en del af en proces, hvor De på længere sigt ønsker at påføre alle bygningerne på ejendommen kviste. Endvidere henviste De til den forskønnelse, renoveringen af bygningen har medført, herunder at taget er skiftet til tegltag.

Vedrørende legehuset har De oplyst, at der er tale om en mobil bygning, som er midlertidig stillet op, mens De har mindre børn.

Århus Amt, Natur & Miljø, har anbefalet, at der gives en efterfølgende tilladelse til de bygningsmæssige ændringer. Amtet har anført, at kvistene og vinduespartierne i gavlene ikke hører naturligt hjemme på en driftsbygning, idet bygningen dermed får karakter af beboelse. Amtet har dog – på grund af terrænformerne og beplantningen på stedet – fundet, at bygningselementerne kun er synlige fra ganske nært hold, og da udformningen af kvistene og gavlvinduerne findes at være tilpasset bygningens øvrige udformning, har amtet på denne baggrund anbefalet en efterfølgende tilladelse som ansøgt.

Vedrørende indretningen af frisørsalon har amtet oplyst, at fredningskendelsen ikke omfatter bestemmelser om bygningers indvendige indretning og anvendelse, og at Fredningsnævnets tilladelse derfor umiddelbart ikke er påkrævet. Amtet har endvidere anført, at ejendommen ligger med god tilgængelighed fra offentlig vej, og indretning af en mindre virksomhed på stedet vurderes ikke at ville skabe væsentlig forøget trafikmængde i det fredede område.

Ry Kommune har meddelt, at det er kommunens opfattelse, at de viste kviste, altandøre i gavle m.m. bør gives et udseende, således at de svarer arkitektonisk til udseendet af en driftsbygning, og ikke en beboelsesbygning. Kommunen foreslår, at dette f.eks. kan ske, ved at der etableres "skodder" for vinduer og døre.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har protesteret mod at der gives en efterfølgende tilladelse til bygningsændringerne. Lokalkomitéen har særligt henvist til, at bygningen i sin ydre udformning ikke ligner en løsdriftsstald, men derimod en bygning med vinduesåbninger i to etager, der i kombination med kviste, garager, franske altaner m.v. får løsdriftsstalden til at ligne beboelse. Nyopførelsen har ført til en væsentlig forandring af det eksisterende helhedsindtryk, hvilket er i strid med fredningskendelsen. Lokalkomitéen har endvidere henvist til den præcedens, en efterfølgende tilladelse til bygningsændringerne kan få for området og dermed for fredningens samlede fremtoning.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Indledningsvis bemærker fredningsnævnet, at det tilslutter sig amtets vurdering, hvorefter der ikke kræves tilladelse fra nævnet til indretning af frisørsalon i udbygningen.

Vedrørende bebyggelse i det fredede område, er det i fredningskendelsen anført, at nævnet kan nægte tilladelse til ombygning, såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentlig omfang og i uheldig retning, eller hvis den ønskede ombygning ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Dette skal sammenholdes med, at fredningens formål er at bevare arealerne i deres nuværende tilstand.

Fredningsnævnet finder, at bygningens ændrede udformning i forhold til den foreliggende tilladelse af 25. juni 2003 giver bygningen karakter af beboelse, idet særligt kvistene og vinduespartierne i gavlene ikke naturligt hører hjemme på en driftsbygning. Helhedsindtrykket ændres herved i væsentlig omfang og i uheldig retning, hvilket er i strid med fredningens formål og fredningens bestemmelser om bebyggelse i øvrigt, jf. ovenfor. Herefter, og da bygningsændringerne ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål, meddeler nævnet et afslag på det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Nævnet giver frist til 1. juni 2005 til ændring af bygningen, således at den fremstår i lovlig stand i overensstemmelse med den tidligere tilladelse.

Vedrørende lejehuset meddeler Fredningsnævnet dispensation hertil, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1. Nævnet har lagt vægt på, at legehuset efter det oplyste er mobilt, og alene er opstillet til brug mens ansøgers børn er små, samt på at legehuset ikke ændrer helhedsindtrykket af betydning..

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-737-11-04)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 10, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller Engvej 9, 8680 Ry

Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

REG. NR. 5386.00

Fredningsnævnet for Århus Amt

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Jørgen S. Jensen
Engvej 13
8680 Ry

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
22 OKT. 2004

SCANNET

Tlf. 86 12 20 20
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Den 21. oktober 2004

Vedrørende journal nr. 105/04 – ansøgning om tilladelse til opførelse af tilbygning til bolig på ejendommen matr. nr. 18 c, Gl. Rye By, Gl. Rye, beliggende Engvej 13, 8680 Ry.

De har via Århus Amt ansøgt om tilladelse til opførelse af en tilbygning på 60 m^2 til boligen på ovennævnte ejendom.

Ejendommen har i dag et boligareal på 60 m^2. Beboelsesarealet efter udbygningen vil være 112 m^2, idet 8 m^2 af tilbygningen består af et udvendigt depot.

Tilbygningen ønskes opført umiddelbart vest for ejendommens øvrige bebyggelse på et areal beliggende i ejendommens have og tæt ved indkørslen til bebyggelsen.

Tilbygningen vil blive opført i materialer og udformning svarende til den eksisterende bolig, d.v.s. som rødt murstenshus med sorte ståltagplader.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 27. september 2004, hvor De redegjorde for projektet. De oplyste i den forbindelse, at taghældningen vil være næsten som på den eksisterende bygning.

Hverken Ry Kommune eller Århus Amt, Natur & Miljø, havde indvendinger imod, at der meddeles tilladelse til det ansøgte.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/formand Olav J. Møller, har skriftligt over for Fredningsnævnet oplyst, at man finder, at omstændighederne taler for en udvidelse af boligen, og at den påtænkte udvidelse er i stil med det nuværende hus. Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har derfor ingen indvendinger imod det påtænkte byggeri.

Århus Amt har i forbindelse med sagen oplyst, at det pågældende areal ligger inden for EF-habitatområde nr. 48. Det er imidlertid amtets vurdering, at det ansøgte ikke vil medføre forringelse af levevilkårene for de plante- og dyrearter samt de habitattyper, som habitatområdet er udpeget for at tilgodese.

2201-1211/00-0001
38

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Henset til den ansøgte placering af tilbygningen umiddelbart vest for ejendommens øvrige bebyggelse på et areal beliggende i ejendommens have og tæt ved indkørslen til bebyggelsen, samt henset til, at tilbygningen ønskes opført i materialer og udformning svarende til den eksisterende bolig, og da boligen fortsat efter udvidelsen vil være af begrænset størrelse, har Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, besluttet at meddele dispensation fra fredningen til den ansøgte tilbygningen.
Det bemærkes, at nævnet kan tiltræde amtets vurdering af, at byggeriet ikke vil have indflydelse på habitatområdet.

Klagevejledning

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
For behandling af klager, der indbringes for Naturklagenævnet, betales et gebyr på 500 kr.
Gebyret skal indbetales til Naturklagenævnet, Frederiksborggade 15, 1360 København K.
Såfremt Naturklagenævnet ikke ved modtagelsen af en klage har modtaget gebyret, fastsætter Naturklagenævnet en frist for indbetalingen af beløbet. Indbetales gebyret herefter ikke inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Klageberettigede er:
Ansøgeren, Kommunalbestyrelsen, Århus Amt, Skov- og Naturstyrelsen, Danmarks Naturfredningsforening samt lokale foreninger og lignende, der har en væsentlig interesse i afgørelsen.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet.
Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, medmindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

P. Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:

Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-737-4)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry
Ry Kommune v/Jakob Mogensen, Knudsvej 34, 8680 Ry

Fredningsnævnet for Vejle amt

REG. NR. 5386.00

Brædstrup Kommune
Rådhuset
Niels Wongesvej 8
8740 Brædstrup

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
14 DEC. 2004

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 76 31 96 00
Fax 76 31 96 41

CVR nr. 21-65-95-09

SCANNET

Nævnets j.nr. FVA 44/2004
Deres j.nr. 200409-182

Mossø Fredningen

13. december 2004

Ansøgning om opførelse af nyt enfamilieshus inden for fredningen omkring Mossø.

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved Brædstrup Kommunes brev af 1. oktober 2004. Sagen har været forelagt for Vejle Amt, der har svaret ved brev af 9. november 2004, hvori det hedder:

"Ad nævnets J. nr. FVA 44/2004.

Med brev af 7. oktober 2004 har Fredningsnævnet anmodet om en udtalelse til en ansøgning om tilladelse til at opføre et enfamiliehus med tilhørende udhuse på ejendommen matr.nr. 2 d Dørup By, Voerladegård. Adressen er Klostermøllevej 26 i Brædstrup Kommune.

Matr. nr. 26 d, areal ca. 2,4 ha, er en ubebygget, skovbevokset ejendom, der i sin helhed er omfattet af fredskovspligt samt fredningskendelse af 10. maj 1977 for Mossø med omgivelser.

Ifølge regionplanen for Vejle Amt ligger ejendommen i værdifuldt landskab og særlig værdifuldt naturområde.

Fredningen er i sin tid rejst af det daværende Fredningsplanudvalg for Århus og Vejle Amter. I relation til Bekendtgørelse om forretningsorden for Fredningsnævn ses der ikke i fredningskendelsen at være indsat hørings- eller påtaleberettigede i.f.t. til det ansøgte.

Ifølge fredningsbestemmelserne må de fredede arealer ikke yderligere bebygges, hverken med bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Det ansøgte nybyggeri ses ikke at være begrundet i forhold, der kan lægges til grund for en eventuel dispensation."

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

2001-1211/10-0001
43

Fredningsnævnets afgørelse:

Fredningsnævnet giver **afslag** på ansøgningen. Fredningsnævnet er enig med det, som Vejle Amt har anført. En tilladelse til helt ny bebyggelse er i direkte modstrid med fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1. Fredningens formål har været at holde området fri for yderligere bebyggelse.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

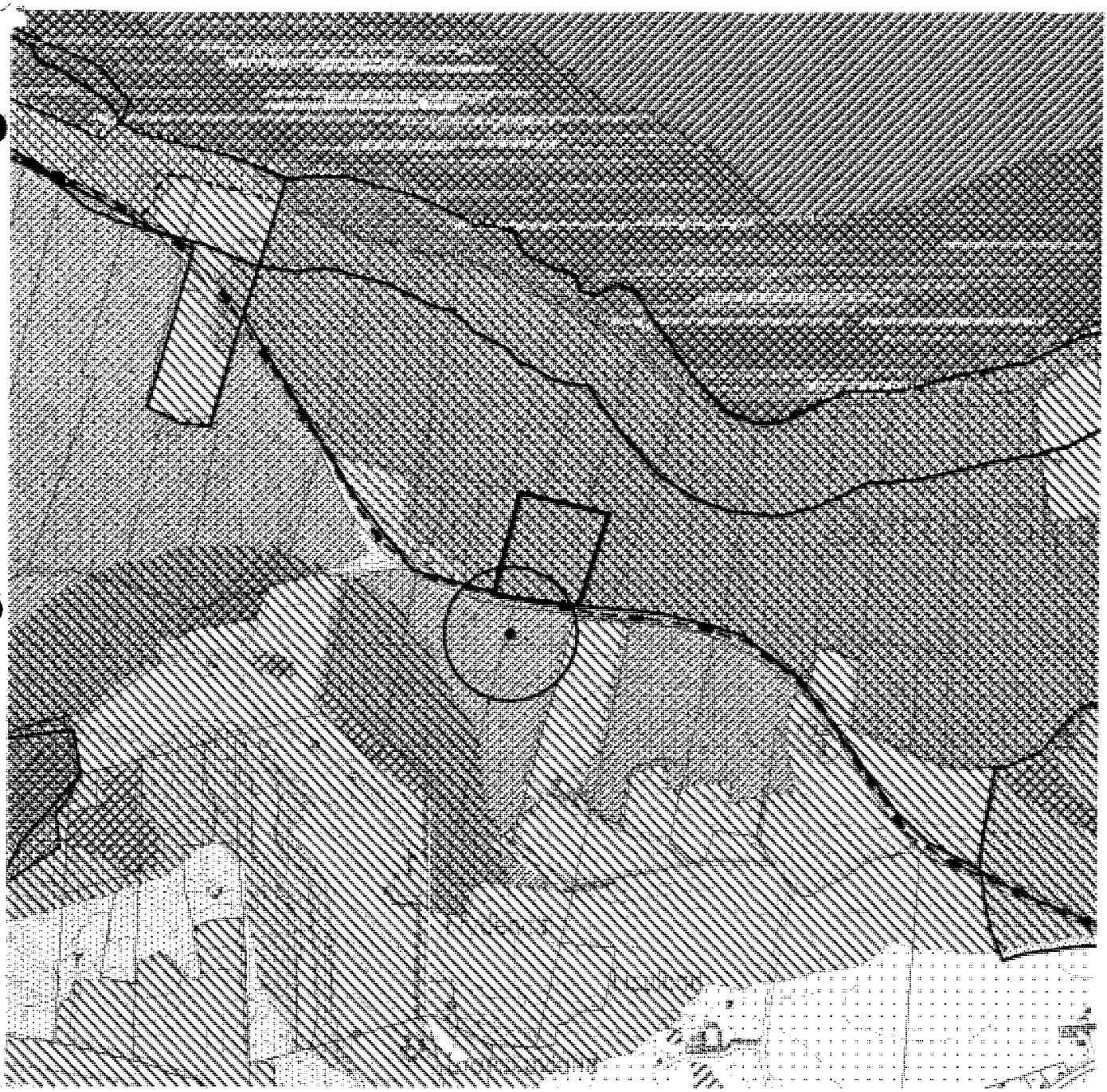
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra Fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandling af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Jeanette og Carsten Hansen, Oddervej 30 A, 8660 Skanderborg, til Vejle Amt, Teknik og Miljø, Friluftsgruppen, Damhaven 12, 7100 Vejle (j.nr. 8.70.51.8-78), til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Inge Nystrøm, Søhalevej 12, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet, v/ amtsformand Lars R. Petersen, Bjerrevej 91, 8700 Horsens, til Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

Mål 1:10.000
©Kort- & Matrikelstyrelsen

- Naturområde, særlig værdifuldt
- Naturområde
- Småbiotopområde
- Ny natur
- Økologisk forbindelseslinie
- Internationalt beskyttelsesområde
- Værdifuldt landskab
- Råstofgraveområde
- Skovbyggelinie
- §3 område
- Kirkens omgivelser, højdebyggelinie
- Fredning
- Fortidsminde (gravhøj)
- Zoneforhold
- Industriområde m. særlige beliggenhedskrav
- Byområde
- Kulturhistorisk beskyttelsesområde
- Beskyttelseslinie
- Rekreativ stirute
- Vejkorridor
- Jernbanekorridor
- Elledningskorridor
- gasledningskorridor
- Transportkorridor
- Støjkonsekvensområde
- Regionalt erhvervs- og centerområde

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05386.00

Dispensationer i perioden: 05-01-2005 til 26-11-2006

REG. NR. 5386-00 Modtaget i Skov- og Naturstyrelsen
- 6 JAN. 2005

Fredningsnævnet for Århus Amt

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 5. januar 2005.

Heinrich Jepsen
Vædebrovej 12
8660 Skanderborg

SCANNET

Vedrørende journal nr. 141/04 – ansøgning om efterfølgende tilladelse til jordopfyldning samt udskiftning af hegn på matr. nr. 17 a Vrold, Skanderborg Jorder, beliggende Vædebrovej 12, 8660 Skanderborg.

I forbindelse med at Århus Amt har konstateret, at der på ovennævnte ejendom er blevet foretaget en mindre opfyldning med jord samt sket udskiftning af et hegn mod Vædebrovej, har sagen været forelagt Fredningsnævnet.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 17. november 2004, hvor De gav møde.

Vedrørende jordopfyldningen har De oplyst, at denne er foretaget tæt ved Vædebrovej og i et lag på højst 20-25 cm. De fik leveret 4 læs jord hertil. Der er alene tale om, at De har glattet arealet ud ned mod søen.

Vedrørende hegnet oplyste De, at der har været hegn samme sted i mere end 40 år. Der er ikke tale om, at De har skiftet hegnet ud. De har alene rettet de gamle hegnspæle op. Det tidligere hegn var lidt højere og med 2 tråde. I forbindelse med at De rettede pælene op, er hegnet blevet lavere og alene etableret med én tråd. Oprindelig blev arealet bagved hegnet benyttet til dyrehold, men dette har ikke været tilfældet de sidste 25 år.

Under besigtigelsen foreviste De billeder fra ejendommen fra 1970'erne, hvoraf hegnets tilstedeværelse fremgår.

Århus Amt har i brev af 13. oktober 2004 vurderet, at jordopfyldningen er af så begrænset karakter, at arealerne stort set fremstår uændrede i forhold til før. Amtet har på denne baggrund ingen indvindinger imod efterfølgende tilladelse til jordopfyldning.

Vedrørende hegnet har amtet anført, at dette virker skæmmende i det fredede landskab, da landskabet i videst mulig omfang bør fremstå uden anlæg. I det omfang hegnet er opført før fredningens ikrafttræden i 1977 er hegnet imidlertid lovligt i forhold til fredningen.

2001-1211/0-0001
44

Skanderborg Kommune og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har begge meddelt, at der ingen bemærkninger er til sagen. Naturfredningsforeningens lokalkomité har vedrørende hegnet særlig anført, at det må lægges til grund, at det er fra før fredningen og derfor lovlig.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

På baggrund af de af Heinrich Jepsen foreviste fotos lægger Fredningsnævnet til grund, at hegnet – med et udseende og en placering stort set svarende til det nuværende hegn – var til stede på tidspunktet for fredningens gennemførelse. Udskiftningen/renoveringen af hegnet kræver således ikke tilladelse fra Fredningsnævnet, jf. fredningskendelsens bestemmelser om hegning.

Vedrørende jordopfyldningen er det nævnets vurdering, at denne er af så begrænset karakter, at arealerne stort set fremstår uændret i forhold til før. På denne baggrund meddeler nævnet dispensation til opfyldningen, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk.1.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-745-12-03)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

REG.NR. 5386,00

Fredningsnævnet for Århus Amt

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 5. januar 2005.

Hans Jan Petersen
Bogøvænget 24
8381 Tilst

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 6 JAN. 2005

SCANNET

Vedrørende journal nr. 148/04 – ansøgning om tilladelse til opførelse af tilbygning til sommerhuset på matr. nr. 1 ac Justenborg, Skanderborg Jorder, beliggende Vædebrovej 1 G, 8660 Skanderborg.

De har via Århus Amt den 21. oktober 2004 søgt om Fredningsnævnet tilladelse til at opføre en tilbygning til beboelsen samt en overdækket terrasse på ovennævnte sommerhusejendom.

Ejendommen omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 17. november 2004.

Fredningsnævnet meddelte den 3. marts 2004 tilladelse til opførelse af en tilbygning på maksimalt 20 m^2 (j.nr. 86/03). Tilladelsen er udnyttet med en tilbygning på 16 m^2 udført på sommerhusets sydlige facade.

Den aktuelle ansøgning omfatter udvidelse af sommerhusets stue, der er på 16,5 m^2, med ca. 8 m^2 ved inddragelse af en overdækket terrasse mod vest, dvs. mod søen. Facaden rykkes derved 1,5 m længere mod vest.

Sommerhusets tag ønskes endvidere forlænget med 1,5 m, således at den overdækkede terrasse bibeholdes.

I øvrigt er oplyst, at sommerhusets boligareal med tilbygningen vil blive ca. 59 m^2. De nærmeste 20 sommerhuse har ifølge BBR oplysningerne et boligareal på mellem 45 og 94 m^2.

Under besigtigelsen oplyste De, at tilbygningen foretages ud mod Mossø, således at sommerhusets vestfacade kommer til at ligge 1,5 m tættere ved søen end i dag. Endvidere oplyste De, at der ikke vil blive fældet beplantning i forbindelse med tilbygningen.

Amtet har i brev af 21. oktober 2004 anbefalet, at der gives tilladelse til det ansøgte. Amtet har lagt vægt på, at tilbygningens udformning er tilpasset det øvrige sommerhus, og at sommerhusets indvirkning på det omgivende fredede landskab ikke ændres væsentligt som følge af det ansøgte projekt.

2001-1211/0-0001
45

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité og Skanderborg Kommune har begge ligeledes anbefalet, at der gives tilladelse til det ansøgte. Naturfredningsforeningens lokalkomité har særlig udtrykt forståelse for behovet for en tilbygning og anført, at indsigten fra søen ikke ændres ved tilbygningen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningens formål er at bevare arealerne i deres nuværende tilstand.

Under hensyn til at tilbygningens udformning er tilpasset det øvrige sommerhus, og da indsigten udefra ikke ændres, finder Fredningsnævnet, at etableringen af tilbygningen ikke vil have en væsentlig indvirkning på det omgivende fredede landskab. Nævnet gav herefter tilladelse til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk.1, på vilkår at tilbygningen udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger og de i øvrigt meddelte oplysninger.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-745-10-03)
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

REG. NR. 5386.00

Fredningsnævnet for Århus Amt

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Danbolig
Adelgade 101
8660 Skanderborg

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
12 APR 2005

Lus

SCANNET

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 11. april 2005

Vedrørende journal nr. 166/04 – ansøgning om efterfølgende godkendelse af bolig i tagetage samt tilladelse til udvidelse og mindre ændringer af bygningen på matr.nr. 3 aq Emborg By, Dover, beliggende Emborgvej 28, 8680 Ry.

Fredningsnævnet har den 22. november 2004 fra Ry Kommune modtaget Deres ansøgning om tilladelse til ændring af gavl på vestfløjen på ejendommen.

Ansøgningen har været behandlet af Århus Amt, Natur & Miljø, som ved brev af 6. januar 2005 er kommet med indstilling i sagen.

Det er oplyst, at ejendommen er på 1,5 ha, at der findes et stuehus med et grundareal på 119 m^2, og et boligareal på 198 m^2. Desuden findes en overflødiggjort driftsbygning med et grundareal på 185 m^2.

Tagetagen i den overflødiggjorte driftsbygning er i 1976 blevet indrettet til beboelse med et areal på 131 m^2. I den forbindelse er der isat 8 Velux-vinduer mod øst og 5 mod vest.
Beboelsen er ikke i 1976 blevet godkendt i henhold til planloven eller fredningsbestemmelserne for området.

Der søges nu om efterfølgende godkendelse af boligen i tagetagen.
Endvidere søges tilladelse til udvidelse af denne bolig, idet 127 m^2 i underetagen ønskes ombygget til beboelse, således at det samlede boligareal i den tidligere driftsbygning bliver på 258 m^2.
I forbindelse med etablering af beboelse i underetagen ønskes tilladelse til foretagelse af mindre ydre ændringer af bygningen i form af isætning af to vinduer og dobbeltdør i gavl mod syd, isætning af vindue og udskiftning af dør på langside mod gården, isætning af vindue på langside modsat gården og udskiftning af stålskorsten til muret skorsten.

Ejendommen er omfattet af Fredningsnævnets kendelse af 30. december 1971 og Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelse i Ry og Skanderborg kommuner.

Ifølge fredningsbestemmelserne må om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, kun finde sted efter forud

2001-121/18-0001
47

indhentet godkendelse fra Fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse, henhører under denne bestemmelse.

Ry Kommune har udtalt, at det af tegningsmateriale hos kommunen fra 1976 fremgår, at der er meddelt tilladelse til to boliger på ejendommen med et samlet areal på over 250 m^2.

Århus Amt, Natur & Miljø, har i indstillingen af 6. januar 2005 anbefalet, at der meddeles efterfølgende godkendelse til to boliger på ejendommen, og at der gives tilladelse til etablering af yderligere et boligareal på 127 m^2 i den tidligere driftsbygning, således at det samlede boligareal i denne bliver på 258 m^2.
Amtet finder, at det i forhold til fredningsbestemmelserne ikke er problematisk med to boliger på ejendommen, samt at de ydre ændringer på den tidligere driftsbygning er tilpasset bygningens oprindelige udseende.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningsnævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige grundlag.
Idet nævnte kan tiltræde amtets vurdering, hvorefter det i forhold til fredningsbestemmelserne ikke findes problematisk med to boliger, og da de ydre ændringer på den tidligere driftsbygning er tilpasset bygningens oprindelige udseende, meddeler nævnet hermed efterfølgende dispensation til den etablerede beboelse samt til det ansøgte projekt, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår, at projektet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er indgivet.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jfr. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Rina og Lars Laursen, Gedskovvej 1, 5300 Kerteminde
Maria Tonia Mathiasen, Emborgvej 28, 8660 Skanderborg
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-737-14-04)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

REG. NR. 5386.00

Fredningsnævnet for Århus Amt

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Den 23. juni 2005

Dorte Rasmussen
Sophus S. Petersen
Lindholmvej 35
8680 Ry

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
24 JUNI 2005

SCANNET

Vedrørende journal nr. 174/2004 – ansøgning om tilladelse til om- og tilbygning samt etablering af altaner på ejendommen matr. nr. 2 i Emborg By, Gl. Rye, beliggende Lindholmvej 35, 8680 Ry.

Fredningsnævnet har den 7. december 2004 fra Ry Kommune modtaget Deres ansøgning om tilladelse til om- og tilbygning samt etablering af altaner på ejendommen.

Ansøgningen har været behandlet af Århus Amt, Natur & Miljø, som ved brev af 12. april 2005 er kommet med indstilling i sagen.

Det er oplyst, at der i boligens vestgavl ønskes etableret flere vinduer samt en ny dør. Desuden ønskes etableret en altan på 14 m^2. Under altanen ønskes etableret en mindre tilbygning på 8 m^2 i forbindelse med boligens indgang. Tilbygningen etableres i lærk der males sort og en taghældning på 15 grader.

I boligens østgavl ønskes etableret en altan på 5 m^2.

Døre og vinduer i facaden mod syd ønskes ændret, således at disse opdeles i mindre enheder.

Fredningen
Ejendommen ligger inden for Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg Kommuner i Århus Amt og i Brædstrup Kommune i Vejle amt.

Fredningens formål er bevarelse af områdets tilstand.

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om om- og tilbygninger gælder, at "Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhus, hvorved bygningen i væsentligt grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra Fredningsnævnet".

Amtets Vurdering
Amtet finder overordnet, at de ansøgte ændringer angående døre og vinduer sker i harmoni med boligen på stedet.

Amtet finder ligeledes, at de to altaner er tilpasset boligen samt at dette gælder også den mindre tilbygning ved indgangen til boligen.

2021-7211/0-0001
50

På den baggrund anbefaler amtet at Fredningsnævnet meddeler dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til det ansøgte.

Andre tilladelser
Det ansøgte kræver endvidere byggetilladelse fra kommunen.

Amtet vurderer, at det ansøgte ikke kræver en dispensation fra skovbyggelinien, idet amtet finder, at den omtalte bolig ligger inde i skoven.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Fredningsnævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige grundlag.
Nævnet finder at kunne tiltræde amtets vurdering, hvorefter de ønskede ændringer og tilbygning sker i harmoni med den eksisterende bolig, hvorfor nævnet finder at kunne godkende det ønskede projekt.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes før klagefristen er udløbet uden at der er indgivet klage.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra dato, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

REG. NR. 5386.00

NATURKLAGENÆVNET

Frederiksborggade 15, 1360 København K
Tlf.: 3395 5700
Fax: 3395 5769
X.400: S=nkn; P=sdn; A=dk400; C=dk
Internet: nkn@nkn.dk

19 SEP. 2005

J.nr.: 03-121/700-0033
Jkw

Afgørelse
i sagen om ændring af udbygning på en landbrugsejendom indenfor en fredning ved Mossø i Ry Kommune, Århus Amt.

Fredningsnævnet for Århus Amt har den 21. oktober 2004 efter naturbeskyttelseslovens § 50 truffet afgørelse i en sag om efterfølgende tilladelse til ændring af et godkendt byggeprojekt for ejendommen matr.nr. 1a m.fl. Emborg By, Gl. Ry i Ry Kommune. Fredningsnævnet meddelte afslag på lovliggørelse af de foretagne ændringer og har påbudt bygningen tilbageført i overensstemmelse med den oprindelige tilladelse. Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af ansøger.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af arealer ved Mossø med omgivelser. Klager fik den 25. juni 2003 tilladelse af fredningsnævnet til at nedrive en ældre længe på 110 m² og opføre en ny løsdriftsstald på 147 m².

Ry kommune har den 7. august 2003 meddelt, at det anmeldte byggearbejde - som ikke kræver tilladelse idet der er tale om landbrugsbyggeri - kunne igangsættes på nærmere angivne vilkår.

Ifølge fredningsbestemmelserne skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand. Ifølge bestemmelserne gælder endvidere:

"de fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder og andre indretninger. Fredninger skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- og tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- og tilbygnin-

2001-1211/0-0001

ger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed er godkendt af Fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri samt om- og tilbygninger:

- såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
- såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål."

I fredningsnævnets tilladelse af 25. juni 2003 er anført, at bygningerne udformes i stil med de øvrige staldbygninger på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplan.

Ansøger har efterfølgende ændret bebyggelsens ydre, bl.a ved tilføjelse af kviste. Det ændrede projekt blev alene fremsendt til kommunen den 3. juni 2004 og kommunen har samme dag meddelt, at betingelserne i kommunens godkendelse af 7. august 2003 fortsat er gældende.

Klager har herefter opført den nye længe, hvis ydre på væsentlige punkter afviger fra det af fredningsnævnet godkendte tegningsmateriale. Vinduer og døre er placeret anderledes, der er anbragt 3 kviste i taget og franske altandøre i gavlen, således at bygningen efter fredningsnævnets vurdering har fået karakter af beboelse, idet særligt kvistene og vinduespartierne i gavlene ikke naturligt hører hjemme på en driftsbygning. Helhedsindtrykket er herved ændret i væsentlig omfang og i en uheldig retning, hvilket er i strid med fredningens formål og fredningens bestemmelser om bebyggelse i øvrigt.

Århus Amt mener ligesom fredningsnævnet, at kviste og vinduespartier ikke hører naturligt hjemme på en driftsbygning, idet bebyggelsen derved får karakter af beboelse. Bygningselementerne er imidlertid på grund af terrænformer og beplantningen på stedet kun synligt på nært hold, hvorfor amtet på denne baggrund kan anbefale en dispensation.

Amtet har endvidere bemærket, at der i forhold til fredningen ikke skal ske godkendelse af bygningens indre indretning og anvendelse.

Ry kommune har anbefalet det ansøgte, men finder at der bør etableres skodder omkring vinduerne.

Fredningsnævnet har tilsluttet sig amtets vurdering af, at der ikke krævedes tilladelse fra nævnet til indretning af frisørsalon i udbygningen. Nævnet har imidlertid ikke fundet, at kviste og vinduespartier i gavlene naturligt hører hjemme i landbrugsbyggeri. Endvidere har nævnet ikke fundet, at bygningsændringerne tjente rimelige landbrugsøkonomiske formål, hvorfor der blev meddelt afslag på det ansøgte. Bygningens ydre skal derfor tilbageføres således at den fremstår i overensstemmelse med den tidligere tilladelse.

Klager har anført i sin klage, at man har indsendt det nye tegningsmateriale til Ry Kommune, der gav tilladelse til den ønskede ændring. Klager fastholder, at de har en skriftlig tilladelse til de ønskede ændringer, og anfører, at det efter 1. januar 2004 efter gældende regler er kommunen, der der skal sørge for, at fredningsnævnet accepterer de givne tilladelser, inden ansøger modtager bygge/ændringstilladelser.

Endvidere anføres, at der alene er opført franske altandøre i bygningens sydlige gavl og ikke, som anført af fredningsnævnet også i den nordlige.

Naturklagenævnets sekretariat har besigtiget bebyggelsen og kunne da konstatere, at der alene er franske altandøre i den sydlige gavl som anført af klager.

Afgørelse

Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3, truffet følgende afgørelse.

Efter naturbeskyttelseslovens § 50 kan et fredningsnævn meddele dispensation fra fastsatte fredningsbestemmelser, såfremt det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det ansøgte byggeri er landbrugsbyggeri. Efter planlovens § 36, pkt. 3 kræves der ikke tilladelse (efter planloven) til opførelse af erhvervsmæssigt byggeri. Et sådant byggeri skal alene anmeldes til kommunen, der ved sin sagsbehandling ikke foretager en egentlig godkendelse af byggeriet, men alene skal sikre at nødvendige byggeretlige forskrifter overholdes.

Klager kan således ikke antages at have været i berettiget tvivl om at en ændring af bygningens ydre fremtræden skulle have være godkendt af fredningsnævnet, også selv om kommunen godkendte det fremsendte reviderede tegningsmateriale. Som et vilkår i Fredningsnævnets tilladelse er

det udtrykkeligt anført, at bebyggelsen skal opføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger.

Efter fredningen kan der etableres om- og tilbygninger til eksisterende landbrugsejendomme.

Bestemmelsens udformning tager sigte på, at der ikke lægges hindringer i vejen for landbrugserhvervet hvorfor der kan etableres om- og tilbygninger som tjener et landbrugsmæssigt formål (og hvor planer og beliggenhed forinden skal godkendes af fredningsnævnet).

Opførelse af en tilbygning til anden anvendelse end landbrug er ikke omfattet af bestemmelserne vedrørende om- og tilbygninger til landbrugsejendomme, men vil kræve en egentlig dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Det er Naturklagenævets vurdering, at bebyggelsens fremtræden afviger væsentligt fra hvad der kan opfattes som værende landbrugsbyggeri og fra den oprindelige ansøgning.

Sammenholdt med formålet med fredningen er Naturklagenævnet derfor enig med fredningsnævnet i, at bygningen bør tilbageføres i overensstemmelse med fredningsnævnets afgørelse.

På denne baggrund stadfæstes Fredningsnævnet for Århus Amts afgørelse af 21. oktober 2004.

Bebyggelsen skal være bragt i lovlig stand i overensstemmelse med den meddelte tilladelse inden den 1. juni 2006.

Mikkel Schaldemose/
Viceformand

Jan Kofod Winther
Fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

REG.NR. 5386.00

NATURKLAGENÆVNET

Frederiksborggade 15, 1360 København K
Tlf.: 3395 5700
Fax: 3395 5769
X.400: S=nkn; P=sdn; A=dk400; C=dk
E-mail: nkn@nkn.dk

20 SEP. 2005

J.nr.: 03-121/600-0006
SNI

Afgørelse
i sagen om opførelse af nyt stuehus inden for fredningen omkring Mossø

Fredningsnævnet for Vejle Amt har den 30. september 2004 efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddelt dispensation fra fredningen omkring Mossø til opførelse af et nyt stuehus på matr.nr. 2 p, Hem By, Voerladegård. Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af Vejle Amt og Danmarks Naturfredningsforening (DN).

Det omhandlede matr.nr. ligger på sydsiden af Mossø umiddelbart øst for Hem Odde og er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Der er i kendelsens pkt. B. om de almindelige fredningsbestemmelser bl.a. fastsat følgende:

"De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
(.....)
De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.
Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.
Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri samt om- og tilbygninger:

2001-121/0-0001

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål."

Ansøgeren ejer en landbrugsejendom bestående af to matrikler i landzone. Dels matr.nr. 2 f, Hem By, Voerladegård, på adressen Langkjær 4, der ligger uden for det fredede område, og dels matr.nr. 2 p Hem By, Voerladegård, der ligger på den anden side af Langkjær i det fredede område.

Ejendommens landbrugsbygninger og stuehus ligger på den del af ejendommen, der ikke er fredet. Der er søgt om tilladelse til at opføre et nyt stuehus på 90-120 m^2 i det fredede område til erstatning for det eksisterende stuehus, der nedrives. Det nye stuehus ønskes placeret mellem landevejen og søen i en afstand af ca. 250 m fra søen. På den fredede del af ejendommen ligger der i dag et læskur til kreaturer på ca. 50-60 m^2, der vil blive fjernet.

Ejeren har i ansøgningen oplyst, at det nye stuehus af hensyn til hans ægtefælle ønskes opført som handicapvenlig bolig.

Området er ifølge regionplanen for Vejle Amt "værdifuldt landskab med ny natur".

Fredningsnævnet foretog en besigtigelse af ejendommen. Herunder udtalte Vejle Amt, at amtet ikke kunne anbefale, at der blev meddelt dispensation til det ansøgte. Brædstrup Kommune udtalte, at kommunen heller ikke kunne anbefale det ansøgte.

Efter besigtigelse af ejendommen traf fredningsnævnet den 30. september 2004 den påklagede afgørelse. Nævnet (et flertal) anså et træhus i naturfarver afstemt efter omgivelserne for en landskabelig forbedring i forhold til det læskur til kreaturer, der er på stedet. Flertallet fandt på den baggrund, at der kunne dispenseres til det ansøgte, der ikke skønnedes at stride mod fredningens formål. Flertallet stillede som betingelse, at det konkrete byggeprojekt med angivelse af materiale- og farvevalg fremsendes til fredningsnævnet til endelig godkendelse.

Vejle Amt har i klagen henvist til, at det af de almindelige fredningsbestemmelser fremgår, at "de fredede arealer ikke yderligere må bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger." Amtet har udtalt, at det er amtets vurdering, at den nye bolig kan opføres, hvor det eksisterende stuehus ligger, da det ønskede byggeri vil ændre væsentligt på forholdene i området og er i strid med fredningens bestemmelser. Byggeriet forudsætter desuden adgangsdispensation til etablering af en ny overkørsel.

Danmarks Naturfredningsforening har i klagen anført, at formålet med fredningen omkring Mossø er at friholde Mossøs omgivelser for yderligere byggeri. DN finder, at en tilladelse til at bygge på et hidtil ubebygget areal er i direkte strid med fredningens formål og har henvist til, at Brædstrup Kommune og Vejle Amt støtter denne vurdering. DN frygter endvidere for præcedensvirkningen, hvis der gives en tilladelse. DN finder, at Naturklagenævnets praksis understøtter foreningens opfattelse.

Naturklagenævnets afgørelse

I sagens afgørelse har deltaget 7 af nævnets 10 medlemmer: Lars Busck (formand), Bent Hindrup Andersen, Marie-Louise Andreasen, Martin Glerup, Anders Stenild, Poul Søgaard og Jens Vibjerg.

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50 kan der meddeles dispensation fra en fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Ifølge fredningskendelsen er fredningens formål at bevare tilstanden af de fredede arealer. Der er derfor et generelt forbud mod yderligere bebyggelse. Dette gælder dog ikke eksisterende landbrug, hvor der kan opføres nybygninger på betingelse af forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte at give tilladelse, hvis det eksisterende helhedsindtryk ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering.

Naturklagenævnet finder, at det fredede område det pågældende sted, hvor afstanden mellem landevejen og Mossø er relativ lille, i særlig grad er sårbart overfor opførelse af ny bebyggelse. Uanset at der er tale om et bestående landbrug og uanset, at der nedrives et læskur til

kreaturer på det omhandlede areal, finder Naturklagenævnet, at opførelse af et nyt stuehus på 90-120 m^2 vil medføre en væsentlig negativ påvirkning af udsigten fra landevejen mod søen. Der må desuden lægges vægt på, at et nyt handicapvenligt stuehus vil kunne opføres, hvor det eksisterende stuehus ligger.

På den baggrund ændrer Naturklagenævnet fredningsnævnets afgørelse af 30. september 2004 til et afslag.

På Naturklagenævnets vegne

Signe Andersen

Signe Andersen
Fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

REG.NR. 5386.00 SNS

NATURKLAGENÆVNET

Frederiksborggade 15, 1360 København K
Tlf.: 3395 5700
Fax: 3395 5769
X.400: S=nkn; P=sdn; A=dk400; C=dk
Internet: nkn@nkn.dk

SCANNET
Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
15 SEP. 2005

19 SEP. 2005

J.nr.: 03-121/700-0033
Jkw

Afgørelse
i sagen om ændring af udbygning på en landbrugsejendom indenfor en fredning ved Mossø i Ry Kommune, Århus Amt.

Fredningsnævnet for Århus Amt har den 21. oktober 2004 efter naturbeskyttelseslovens § 50 truffet afgørelse i en sag om efterfølgende tilladelse til ændring af et godkendt byggeprojekt for ejendommen matr.nr. 1a m.fl. Emborg By, Gl. Ry i Ry Kommune. Fredningsnævnet meddelte afslag på lovliggørelse af de foretagne ændringer og har påbudt bygningen tilbageført i overensstemmelse med den oprindelige tilladelse. Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af ansøger.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af arealer ved Mossø med omgivelser. Klager fik den 25. juni 2003 tilladelse af fredningsnævnet til at nedrive en ældre længe på 110 m² og opføre en ny løsdriftsstald på 147 m².

Ry kommune har den 7. august 2003 meddelt, at det anmeldte byggearbejde - som ikke kræver tilladelse idet der er tale om landbrugsbyggeri - kunne igangsættes på nærmere angivne vilkår.

Ifølge fredningsbestemmelserne skal arealerne bevares i deres nuværende tilstand. Ifølge bestemmelserne gælder endvidere:

"de fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder og andre indretninger. Fredninger skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- og tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- og tilbygnin-

2001-1211/0-0001
54

ger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed er godkendt af Fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri samt om- og tilbygninger:

- såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
- såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål."

I fredningsnævnets tilladelse af 25. juni 2003 er anført, at bygningerne udformes i stil med de øvrige staldbygninger på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger med beliggenhedsplan.

Ansøger har efterfølgende ændret bebyggelsens ydre, bl.a ved tilføjelse af kviste. Det ændrede projekt blev alene fremsendt til kommunen den 3. juni 2004 og kommunen har samme dag meddelt, at betingelserne i kommunens godkendelse af 7. august 2003 fortsat er gældende.

Klager har herefter opført den nye længe, hvis ydre på væsentlige punkter afviger fra det af fredningsnævnet godkendte tegningsmateriale. Vinduer og døre er placeret anderledes, der er anbragt 3 kviste i taget og franske altandøre i gavlen, således at bygningen efter fredningsnævnets vurdering har fået karakter af beboelse, idet særligt kvistene og vinduespartierne i gavlene ikke naturligt hører hjemme på en driftsbygning. Helhedsindtrykket er herved ændret i væsentlig omfang og i en uheldig retning, hvilket er i strid med fredningens formål og fredningens bestemmelser om bebyggelse i øvrigt.

Århus Amt mener ligesom fredningsnævnet, at kviste og vinduespartier ikke hører naturligt hjemme på en driftsbygning, idet bebyggelsen derved får karakter af beboelse. Bygningselementerne er imidlertid på grund af terrænformer og beplantningen på stedet kun synligt på nært hold, hvorfor amtet på denne baggrund kan anbefale en dispensation.

Amtet har endvidere bemærket, at der i forhold til fredningen ikke skal ske godkendelse af bygningens indre indretning og anvendelse.

Ry kommune har anbefalet det ansøgte, men finder at der bør etableres skodder omkring vinduerne.

Fredningsnævnet har tilsluttet sig amtets vurdering af, at der ikke krævedes tilladelse fra nævnet til indretning af frisørsalon i udbygningen. Nævnet har imidlertid ikke fundet, at kviste og vinduespartier i gavlene naturligt hører hjemme i landbrugsbyggeri. Endvidere har nævnet ikke fundet, at bygningsændringerne tjente rimelige landbrugsøkonomiske formål, hvorfor der blev meddelt afslag på det ansøgte. Bygningens ydre skal derfor tilbageføres således at den fremstår i overensstemmelse med den tidligere tilladelse.

Klager har anført i sin klage, at man har indsendt det nye tegningsmateriale til Ry Kommune, der gav tilladelse til den ønskede ændring. Klager fastholder, at de har en skriftlig tilladelse til de ønskede ændringer, og anfører, at det efter 1. januar 2004 efter gældende regler er kommunen, der der skal sørge for, at fredningsnævnet accepterer de givne tilladelser, inden ansøger modtager bygge/ændringstilladelser.

Endvidere anføres, at der alene er opført franske altandøre i bygningens sydlige gavl og ikke, som anført af fredningsnævnet også i den nordlige.

Naturklagenævnets sekretariat har besigtiget bebyggelsen og kunne da konstatere, at der alene er franske altandøre i den sydlige gavl som anført af klager.

Afgørelse

Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3, truffet følgende afgørelse.

Efter naturbeskyttelseslovens § 50 kan et fredningsnævn meddele dispensation fra fastsatte fredningsbestemmelser, såfremt det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det ansøgte byggeri er landbrugsbyggeri. Efter planlovens § 36, pkt. 3 kræves der ikke tilladelse (efter planloven) til opførelse af erhvervsmæssigt byggeri. Et sådant byggeri skal alene anmeldes til kommunen, der ved sin sagsbehandling ikke foretager en egentlig godkendelse af byggeriet, men alene skal sikre at nødvendige byggeretlige forskrifter overholdes.

Klager kan således ikke antages at have været i berettiget tvivl om at en ændring af bygningens ydre fremtræden skulle have være godkendt af fredningsnævnet, også selv om kommunen godkendte det fremsendte reviderede tegningsmateriale. Som et vilkår i Fredningsnævnets tilladelse er

det udtrykkeligt anført, at bebyggelsen skal opføres i overensstemmelse med de fremsendte tegninger.

Efter fredningen kan der etableres om- og tilbygninger til eksisterende landbrugsejendomme.

Bestemmelsens udformning tager sigte på, at der ikke lægges hindringer i vejen for landbrugserhvervet hvorfor der kan etableres om- og tilbygninger som tjener et landbrugsmæssigt formål (og hvor planer og beliggenhed forinden skal godkendes af fredningsnævnet).

Opførelse af en tilbygning til anden anvendelse end landbrug er ikke omfattet af bestemmelserne vedrørende om- og tilbygninger til landbrugsejendomme, men vil kræve en egentlig dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Det er Naturklagenævets vurdering, at bebyggelsens fremtræden afviger væsentligt fra hvad der kan opfattes som værende landbrugsbyggeri og fra den oprindelige ansøgning.

Sammenholdt med formålet med fredningen er Naturklagenævnet derfor enig med fredningsnævnet i, at bygningen bør tilbageføres i overensstemmelse med fredningsnævnets afgørelse.

På denne baggrund stadfæstes Fredningsnævnet for Århus Amts afgørelse af 21. oktober 2004.

Bebyggelsen skal være bragt i lovlig stand i overensstemmelse med den meddelte tilladelse inden den 1. juni 2006.

Mikkel Schaldemose/
Viceformand

Jan Kofod Winther
Fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

REG. NR. 5386.00

Fredningsnævnet for Vejle amt

SCANNET

Brædstrup Kommune
Rådhuset
Niels Wongesvej 8
8740 Brædstrup

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 8 FEB 2006

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 76 31 96 00
Fax 76 31 96 41

CVR nr. 21-65-95-09

Nævnets j.nr. FVA 51/2005
Deres j.nr. 200511-248

Mossø Fredningen

7. februar 2006

Ansøgning om genopførelse og udvidelse af gæstehus på matr. nr. 3 f Dørup By, Voerladegård, Klostermøllevej 8, 8660 Skanderborg inden for Mossø Fredningen

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved Brædstrup Kommunes brev af 24. november 2004 Sagen har været forelagt for Vejle Amt, der har svaret ved brev af 18. januar 2006, hvori det hedder:

"Ad nævnets j. nr. FVA 51/2005 - Genopførelse og udvidelse af gæstehus.

Den 28. november 2005 har Fredningsnævnet anmodet om en udtalelse vedrørende opførelse af et gæstehus på matr.nr. 3 f, Dørup By, Voerladegård, beliggende Klostermøllevej 8. Ejendommen er omfattet af Mossøfredningen og ligger landzone.

Efter Regionplanen for Vejle Amt ligger ejendommen i værdifuldt landskab.

Fredningssagen er rejst i september 1968 af Fredningsplanudvalget for Århus og Vejle amter. Fredningsnævnet har afsagt kendelse den 30. december 1971, og Overfredningsnævnet har stadfæstet kendelsen den 10. maj 1977, OFN j.nr. 2142/72.

Af deklarationen fremgår det, at Fredningsnævnet er påtaleberettiget.

Der søges om tilladelse til at opføre et gæstehus på 40 m2 bebygget areal og med 40 m2 udnyttet tagetage til erstatning for et eksisterende gæstehus på 24 m2. Gæstehuset ligger ca. 100 m syd for hovedhuset, og bygningen opføres i træ, der skal males i grøn eller sort farve, således at det falder pænt ind i naturen. Bygningen opføres med listedækning, der er sort og ligeledes falder i med naturen.

Af punkt B, punkt 2 -De almindelige fredningsbestemmelser, fremgår det, at "om- og tilbygninger af eksisterende, lovligt opførte hel- års- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, kun må finde sted efter forud indhentet godkendelse fra Fredningsnævnet" .

Der ses ikke herfra at være fredningsmæssige betænkeligheder ved det ansøgte. Man skal ikke herfra udtale sig imod det ansøgte."

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

SNS-121-00099

Fredningsnævnets afgørelse:

Under henvisning til det af Vejle amt anførte meddeler fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte, der ikke skønnes at stride mod fredningens formål.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

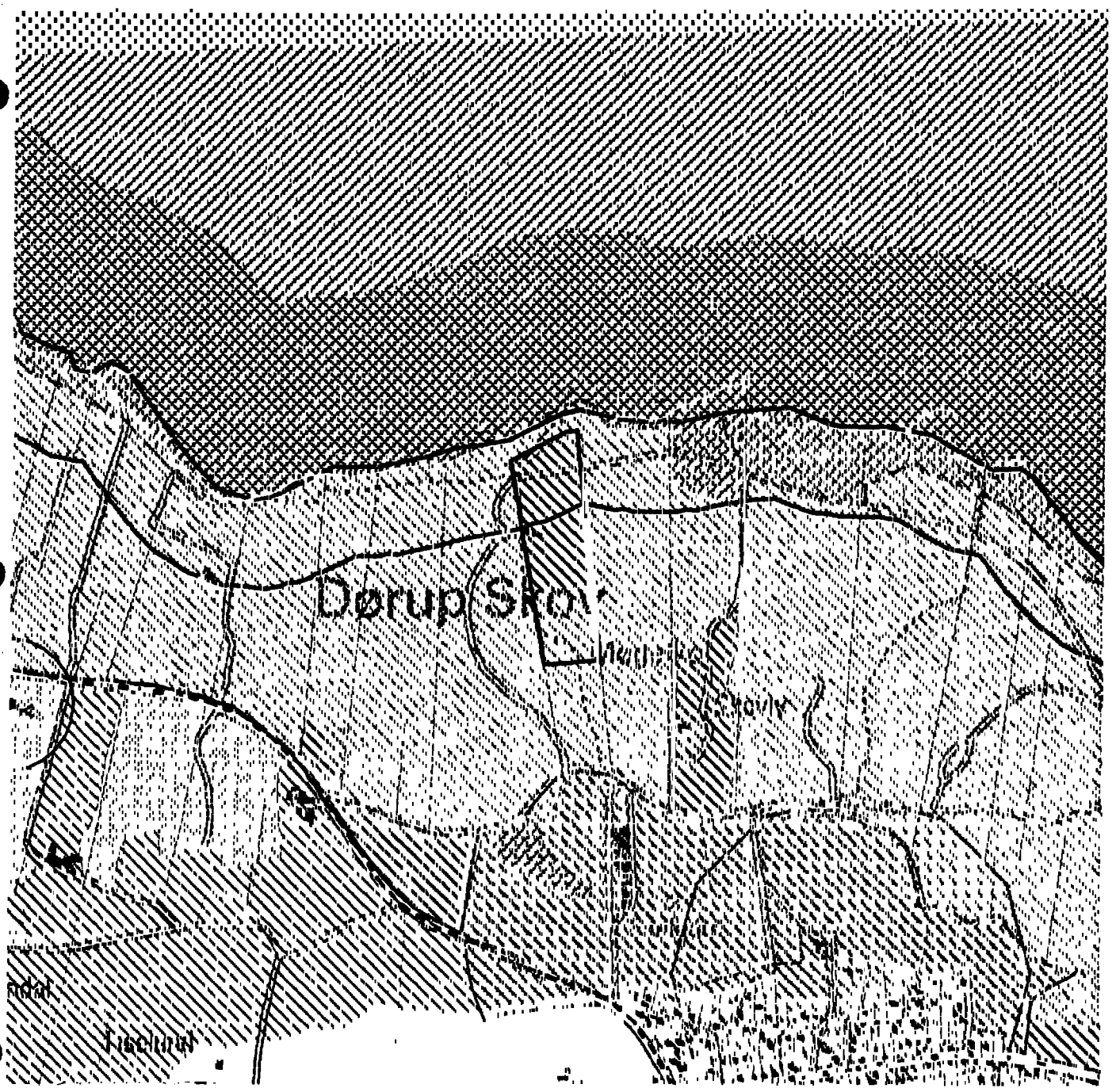
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra Fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandling af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Laila og Lars Adamsen, Fugldalen 30, 8680 Ry, til Vejle Amt, Teknik og Miljø, Plangruppen, Damhaven 12, 7100 Vejle (j.nr. 8.70.51.8-146), til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Birthe Anker Christensen, Torsted Allé 97, 8700 Horsens, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet, v/ amtsformand Peder Rasmussen, Calvinsvej 53, 7000 Fredericia, til Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

Mål 1:10.000
©Kort- & Matrikelstyrelsen

- Naturområde, særlig værdifuldt
- Naturområde
- Småbiotopområde
- Ny natur
- Økologisk forbindelseslinie
- Internationalt beskyttelsesområde
- Værdifuldt landskab
- Råstofgraveområde
- Skovbyggelinie
- §3 område
- Kirkens omgivelser, højdebyggelinie
- Fredning
- Fortidsminde (gravhøj)
- Zoneforhold
- Industriområde m. særlige beliggenhedskrav
- Byområde
- Kulturhistorisk beskyttelsesområde
- Beskyttelseslinie
- Rekreativ stirute
- Vejkorridor
- Jernbanekorridor
- Elledningskorridor
- gasledningskorridor
- Transportkorridor
- Støjkonsekvensområde
- Regionalt erhvervs- og centerområde

SCANNET

5386.00

Fredningsnævnet for Vejle amt

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 5 FEB. 2004

Brædstrup Kommune
Bygningsafdelingen
Niels Wongesvej 8
8740 Brædstrup

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 76 31 96 00
Fax 76 31 96 41

CVR nr. 21-65-95-09

FOTOKOPI
FREDNINGSNÆVNET

Nævnets j.nr. FVA 60/2004
Deres j.nr. 8.70.51.8-4

Mossø Fredningen

4. februar 2004

Ansøgning om etablering af ferielejligheder i en overflødiggjort drifts-bygning

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved kommunens brev af 21. november 2003. Fredningsnævnet har forelagt sagen for Vejle Amt, der har svaret ved brev af 19. januar 2004, hvori det hedder:

"Den 26. november 2003 har Fredningsnævnet anmodet om en udtalelse vedrørende etablering af ferielejligheder i en overflødiggjort driftsbygning på ejendommen matr.nr. 7 m.fl., Hem By, Voerladegård. Ejendommen tilhører Karsten Buchhave. Adressen er Vroldvej 198, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af fredningen Mossø Fredningen og ligger i landzone.

Efter Regionplanen for Vejle amt ligger ejendommen i et værdifuldt landskab.

Fredningssagen er rejst af Fredningsplanudvalget for Århus og Vejle Amter i september 1968. Fredningsnævnet har afsagt kendelse den 30. december 1971, og Overfredningsnævnet har stadfæstet kendelsen den 10. maj 1977, OFN 2142/72.

Af fredningsbestemmelserne fremgår det, at de fredede arealer ikke må yderligere bebygges, men at fredningen ikke skal være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af Fredningsnævnet.

Ifølge medsendte bilag søges om tilladelse til at etablere fire ferieværelser i tagetagen i en overflødig driftsbygning. I tilknytning til hver værelse skal etableres en ca. 2,5 m2 stor tagterrasse. Resten af bygningerne skal indrettes med faciliteter - swimmingpool, køkken/ alrum, aktivitetshal bad/toilet m.m. - til brug for feriegæsterne.

De eneste udvendige ændringer på bygningen er etableringen af de fire viste tagterrasser.

Ansøgningen har været sendt til Skov- og Naturstyrelsen til afgørelse efter Lov om sommerhuse og campering (sommerhusloven) til udlejning af de pågældende værelser.

Skov- og Naturstyrelsen har den 9. januar 2004 givet tilladelse til udlejning af ferieboligerne på den pågældende ejendom.

J.nr. SN 2001-1211/0-0001
Akt. nr. 31 Bil.

Det er Amtets vurdering, at de pågældende ændringer, der skal ske i forbindelse med etableringen af de pågældende ferielejligheder ikke vil ændre væsentligt på forholdene på ejendommen.

Der ses derfor ikke herfra at være fredningsmæssige betænkeligheder ved det ansøgte."

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

Fredningsnævnets afgørelse:

Under henvisning til det af Vejle amt anførte meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte, der ikke skønnes at stride mod fredningens formål.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelseslovens kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

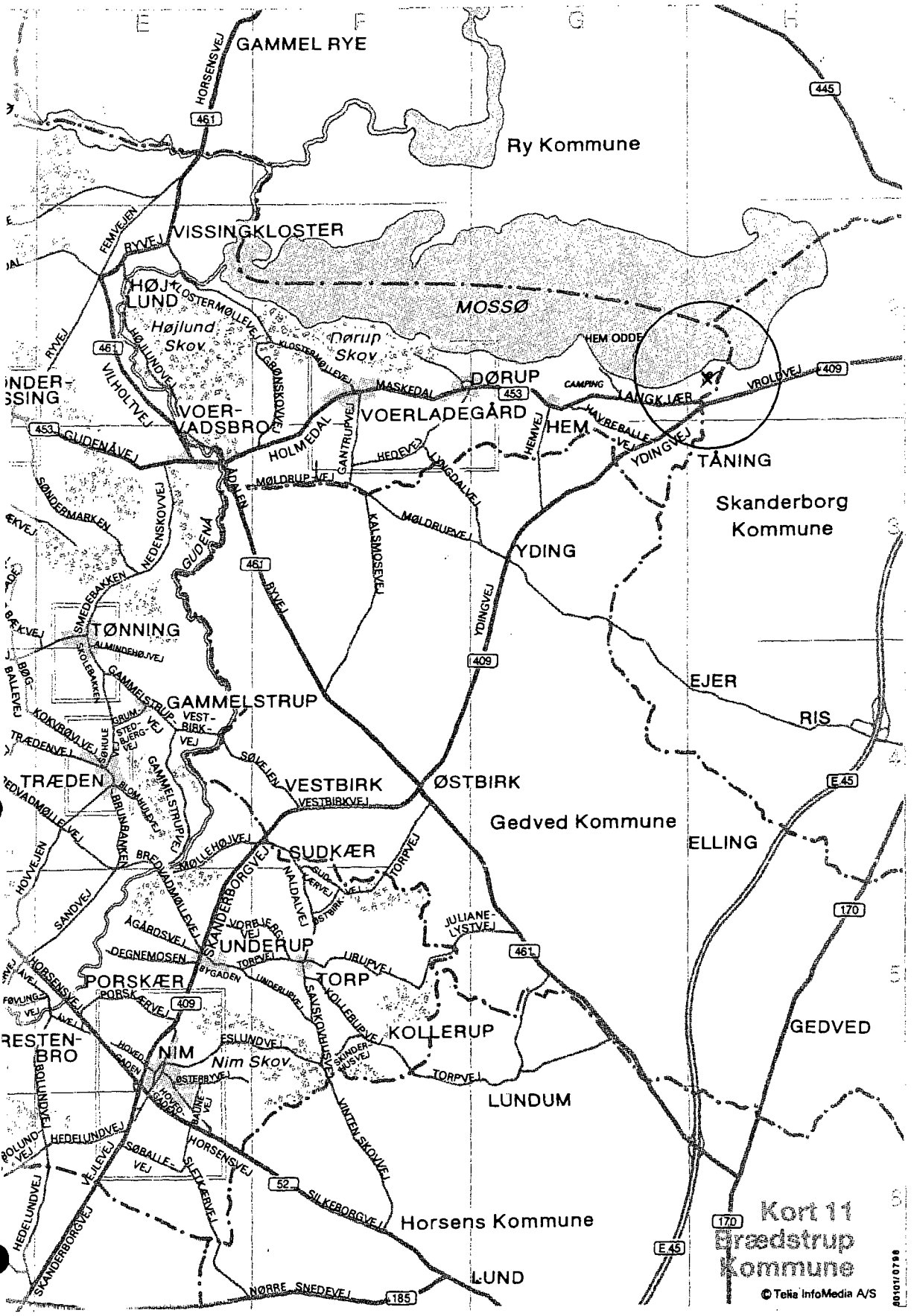
Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Andre myndigheders tilladelse kan være nødvendig.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Karsten Buchhave, Vroldvej 198, 8660 Skanderborg, til Vejle Amt, Teknik og Miljø, Landskabsgruppen, Damhaven 12, 7100 Vejle (j.nr. 8.70.51.8-4), til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Per Bjørn Olsen, Gammelstrupvej 26, 8740 Brædstrup, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet, v/ amtsformand Lars R. Petersen, Bjerrevej 91, 8700 Horsens, til Friluftsrådet, Scandiagde 13, 2450 København SV, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

Brædstrup Taxi v/Ejner & Berit Rasmussen •17 pers. liftbus •Turistkørsel 50 pers. bus •5-9 pers. vogne •Handicapkørsel 75 75 33 33

REG. NR. 5386.00

Fredningsnævnet for Århus Amt

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

SCANNET
Skov- og Naturstyrelsen
- 3 APR. 2006

Torben Andersen
Birkhedevej 30
8680 Ry

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 1. april 2006.

Vedrørende journal nr. 11.01.2006-3 Ansøgning om tilladelse til ændring af facader m.v. på matr. nr. 3 aq Emborg By, Dover, beliggende Emborgvej 28, Ry.

På ejendommen på 1,5 ha findes et stuehus med et grundareal på 119 m² og et boligareal på 198 m².
I driftsbygningen på stedet blev der i 1976 indrettet bolig i bygningens tagetage. Dette skete uden godkendelse i henhold til planloven og fredningsbestemmelserne for området.

De ønskede boligen i tagetagen efterfølgende godkendt samt tilladelse til benyttelse af dele af underetagen til bolig. Desuden ønskedes mindre bygningsmæssige ændringer af bygningens facader.
Det samlede boligareal i den tidligere driftsbygning blev herved på 258 m².

Fredningsnævnet meddelte den 11. april 2005 (j.nr. 166/04) efterfølgende tilladelse til en indrettet bolig i overflødiggjort driftsbygning, samt tilladelse til en udvidelse af bolig i stuehuset og mindre bygningsmæssige ændringer på denne bygning.

Fredningsnævnet gav dispensation til det ansøgte, med henvisning til, at nævnet ikke fandt det problematisk i forhold til fredningen med to boliger på ejendommen.
Fredningsnævnet lagde desuden vægt på, at de ansøgte bygningsmæssige ændringer på den tidligere driftsbygning var tilpasset bygningens oprindelige udseende.

Det er oplyst, at De ved den første ansøgning lige havde købt ovennævnte bolig.
Efter at have benyttet den oprindelige driftsbygning som bolig i nogle måneder, ønsker De foretaget nogle ændringer i forhold til det i april 2005 godkendte.
Overordnet ønskes godkendte dele af boligarealet i såvel tagetagen som i underetagen alligevel ikke udnyttet som bolig, men blot benyttet som udhus.
Dernæst ønskes sydgavlen ændret fra at fremstå med en altan på 1.sal i 70'er stil, til en tilbageføring til en gavl, der leder tanken hen på den stald, bygningen oprindelig blev

SNS-121-00099
2

opført som i 1922.
Bygningens sider ønskes ligeledes tilpasset bygningens oprindelig udseende som en stald. Dette indebærer bl.a. isætning af en port i henholdsvis øst- og vestfacaden.
Det samlede godkendte boligareal i den oprindelige driftsbygning bliver efter amtets angivelse reduceret fra 258 m² til 175 m² grundet de ønskede ændringer.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelse i Ry og Skanderborg kommuner i Århus Amt og i Brædstrup kommune i Vejle Amt.

Fredningens formål er bevarelse af området i tilstanden på fredningstidspunktet, samt at øge adgangen for offentligheden i det fredede område.
Ifølge fredningskendelsen, gælder det, at "Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.
Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse."

Amtet har i indstilling af 16. januar 2006 til Fredningsnævnet anført, at amtet finder, at de ønskede ændringer af bygningens facader er harmoniske og i endnu højere grad end tidligere tilpasset den oprindelige staldbygnings udseende.
Amtet har derfor anbefalet, at Fredningsnævnet giver dispensation til de ansøgte facadeændringer og til den ønskede reduktion af boligarealet.

Det kan oplyses, at Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite har tiltrådt amtets indstilling.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige grundlag.
Nævnet kan tiltræde amtets vurdering, hvorefter de nu ønskede ændringer vil bevirke, at bygningens facader bliver mere harmoniske og i endnu højere grad end tidligere tilpasset den oprindelige staldbygnings udseende.
Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50. stk. 1, dispensation til de ansøgte facadeændringer.
Nævnet har ingen bemærkninger til den ønskede reduktion af boligarealet.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.

Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen
Kopi er tilsendt:
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-737-14-04)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

Fredningsnævnet for Århus Amt

REG. NR. 5386.00

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

SCANNET

Niels Peter Dalsgård Jensen
Højkolvej 29
8680 Ry

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
16 MAJ 2006

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 15. maj 2006.

Vedrørende journal nr. 11.01.2005-95, ansøgning om tilladelse til opstilling af shelter på ejendommen beliggende Lindholmvej 39, 8680 Ry.

De har ansøgt Fredningsnævnet om tilladelse til opstilling af shelter på ejendommen Lindholmvej 39, 8680 Ry.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø og omgivelser i Ry og Skanderborg Kommuner.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 5. april 2006, hvor De foreviste den ansøgte placering af shelteren og endvidere oplyste, at shelteren med denne placering opføres i en afstand af ca. 135 m fra den eksisterende beboelse. Den bliver på ca. 12 m^2 og vil alene kunne skimtes mellem træerne fra nordvest. Den er til privat brug, men vil også blive stillet til rådighed for de lokale spejdere.

Århus Amt, Natur & Miljø, anførte, at der ifølge fredningskendelsen ikke på det fredede område må ske campering og teltning, ligesom camping- og beboelsesvogne ikke må opstilles. Det er amtets vurdering, at opstillingen af den ansøgte shelter vil være i strid med fredningsbestemmelserne, og det anbefales derfor, at der meddeles afslag til det ansøgte.

Hverken Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité eller Ry Kommune havde indvendinger mod, at der meddeles dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Således som fredningskendelsens almindelige bestemmelser er formuleret, indeholder disse et generelt forbud mod at opstille shelters og andet inden for det fredede område.

Fredningsnævnet finder imidlertid, at der i dette konkrete tilfælde er tale om en placering og udformning, hvor shelteren vil være stort set skjult og ikke generende for omgivelserne, hvorfor shelteren ikke findes at være i afgørende strid med fredningens formål. Der meddeles derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

SNS-121-00099
4

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-737-10-05)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

Fredningsnævnet for Århus Amt

REG. NR. 5386.00

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
16 MAJ 2006

LAJ-tegnestuen
Att. Leon A. Jørgensen
Galtenvej 7
8670 Låsby

SCANNET

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 15. maj 2006.

Vedrørende journal nr. 11.01.2005-72, ansøgning om tilladelse til tilbygning til sommerhus på matr. nr. 14n Vrold, Skanderborg Jorder, beliggende Vædebrovej 39, 8660 Skanderborg.

De har på vegne ejeren af ovennævnte ejendom, Erik Nielsen, ansøgt om tilladelse til at foretage en udvidelse på i alt 31 m^2 til det eksisterende sommerhus på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnet kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø.

Ejendommen er på nuværende tidspunkt bebygget med et sommerhus på 74 m^2, hvortil kommer 13 m^2 overdækket terrasse.
Der er ansøgt om udvidelse med 2 tilbygninger på henholdsvis nord- og østsiden af sommerhuset.
Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 5. april 2006.

Under besigtigelsen redegjorde De for projektet og oplyste i den forbindelse, at sommerhuset ønskes udvidet med 2 tilbygninger på henholdsvis nord- og østsiden af sommerhuset. Tilbygningen på østsiden er 15,8 m^2 og består af en garage sammenbygget med det eksisterende hus.
Tilbygningen mod nord på 15,6 m^2 består af en forlængelse på 2,5 m af det eksisterende hus.
Tilbygningerne udføres i én etage i samme facademateriale og med samme taghældning som det eksisterende hus.

Ejerens datter, Susanne Thomsen, anførte, at faderen værner meget om stedet. Huset er holdt i farver og materialer, således at det alene er meget lidt synligt fra søen i modsætning til visse af de omkringliggende ejendomme. Der er tale om en meget lille udvidelse til beboelse, som er begrundet i, at faderen ønsker at kunne samle sin familie i sommerhuset.

Århus Amt anførte, at der efter amtets opfattelse bør meddeles dispensation til den ansøgte garage og afslag til den ansøgte udvidelse af boligarealet. Det er i fredningskendelsen specifikt anført, at en tidligere meddelt tilladelse til en carport opretholdes, og garagen må kunne sidestilles med en carport. Garagen er tilpasset det eksisterende byggeri, og en garage sammenbygget med boligen er at foretrække frem for en fritliggende carport. Der bør dog stilles vilkår om, at garagearealet ikke senere kan indgå i boligarealet. Derimod bør der ikke meddeles tilladelse til udvidelsen af boligarealet. Der er i forvejen tale om et forholdsvis stort sommerhus. Hertil kommer, at det nuværende hus ligger meget tæt på Mossø, og at en udvidelse af huset langs med søen (mod nord) vil påvirke både indsynet til søen samt oplevelsen af søbredden ude fra søen. Herefter, og henset til

SNS-121-00099

5

hidtidig praksis fra Naturklagenævnets side, bør der meddeles afslag på udvidelse af beboelsesarealet.

Såvel Skanderborg Kommune som Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité erklærede sig enige i det af amtet anførte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

I fredningskendelsen opretholdes en tidligere angiveligt meddelt tilladelse til carport på ejendommen. Den ansøgte garage bør sidestilles med en carport.
Hertil kommer, at den ansøgte garage er tilpasset det eksisterende byggeri, ligesom en garage er at foretrække frem for en fritliggende carport.
Fredningsnævnet har derfor besluttet at meddele dispensation til tilbygningen af garage på østsiden af huset.

For så vidt angår ansøgningen om tilbygningen til beboelsesarealet bemærker Fredningsnævnet, at der er tale om et sommerhus på 74 m^2. Henset hertil og til beliggenheden tæt på Mossø, samt henset til, at udvidelsen af huset langs med søen vil påvirke indsynet til søen samt oplevelsen af søbredden, finder Fredningsnævnet ikke grundlag for at meddele dispensation til det ansøgte, som derfor afslås.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Fredningsnævnet for Århus Amt

REG. NR. 5386.00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
24 MAJ 2006

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Salomonsson Arkitekter
Att. Niels Møller Salomonsson
Frederiksberggade 15 a
8600 Silkeborg

SCANNET

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 23. maj 2006.

Vedrørende journal nr. 11.01.2005-129 – ansøgning om tilladelse til om- og tilbygning af udhuset på ejendommen matr. nr. 4al Emborg By, Gl. Rye, beliggende Odderholm 11, 8680 Ry.

De har på vegne ejeren af ovennævnte ejendom, Lars Lilholt, anmodet om principiel tilladelse til om- og tilbygning af udhuse på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø og omgivelser i Ry og Skanderborg Kommuner.

Fredningsnævnet holdt møde på ejendommen den 5. april 2006.

På mødet redegjorde De nærmere for det ansøgte. De oplyste i den forbindelse, at ansøger i forbindelse med sin virksomhed har behov for nogle mindre rum til opbevaring, arbejdsrum og overnatning for musikere. Det foreslås derfor, at der ryddes op i de mindre skure, knopskydninger m.v., der er på ejendommen, og i stedet opføres én udbygning, der indeholder de samlede funktioner. Det søges at opnå et enkelt og roligt helhedsindtryk. Materialevalget bliver egnstypisk for ikke at tage opmærksomheden fra hovedbygningen og naturen i øvrigt.

Århus Amt, Natur & Miljø, at man ikke har indvendinger mod den skitserede om- og tilbygning, der vurderes at være tilpasset ejendommens eksisterende bebyggelse og området i øvrigt. Der vurderes at være tale om en æstetisk forbedring, idet udhusarealet samles i én bygning. De færdige tegninger bør dog fremsendes til endelig godkendelse.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité tilsluttede sig det af amtet anførte med bemærkning, at der eventuelt kunne stilles vilkår om skærmende beplantning.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Den ansøgte om- og tilbygning vuderes at være tilpasset ejendommens eksisterende bebyggelse og det fredede område. Hertil kommer, at det vil være en forbedring for området, at udhusarealet samles i én bygning. Herefter, og henset til om materialevalget oplyste, har Fredningsnævnet besluttet at meddele principiel dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til det

SNS-121-00099

6

ansøgte på vilkår, at endelige tegninger fremsendes til Århus Amt med henblik på amtets og Fredningsnævnets endelige godkendelse heraf.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-737-9-95)
Lars Lilholt, Odderholm 11, 8680 Ry
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 R

Fredningsnævnet for Vejle amt

REG. NR. 5386.00

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 2 JUNI 2006

Brædstrup Kommune
Rådhuset
Niels Wongesvej 8
8740 Brædstrup

Domhusgade 24
6000 Kolding
man-tor 9-15, fre 8-14
Tlf. 76 31 96 00
Fax 76 31 96 41

CVR nr. 21-65-95-09

SCANNET

Nævnets j.nr. FVA 11/2006
Deres j.nr. 200504-061

Mossø Fredningen

1. juni 2006

Ansøgning tilbygning til nuværende garage, opførelse af et overdækket areal samt retablering af vendeplads på matr. nr. 2 k Hem By, Voerladegård, Langkjær 17, Hem, 8660 Skanderborg inden for Mossø Fredningen

Sagen er indbragt for Fredningsnævnet ved Brædstrup Kommunes brev af 15. marts 2006 Sagen har været forelagt for Vejle Amt, der har svaret ved brev af 4. april 2006, hvori det hedder:

"Ad nævnets j.nr. FVA 11/2006 - Opførelse af garage samt overdækket areal.

Den 20. marts 2006 har Fredningsnævnet anmodet om en udtalelse vedrørende tilbygning til nuværende garage samt til overdækning af et brændeskur på matr.nr. 2 k, Hem By, Voerladegård, beliggende Langkjær 27. Ejendommen er omfattet af Mossøfredningen og ligger i landzone.

Efter Regionplanen for Vejle Amt ligger ejendommen i værdifuldt landskab.

Fredningssagen er rejst i september 1968 af Fredningsplanudvalget for Århus og Vejle amter. Fredningsnævnet har afsagt kendelse den 30. december 1971, og Overfredningsnævnet har stadfæstet kendelsen den 10. maj 1977, OFN j.nr. 2142/72.

Af deklarationen fremgår det, at Fredningsnævnet er påtaleberettiget.

Der søges om tilladelse til at tilbygge en garage med udnyttelig tagetage, etageareal 104 m2, samt et overdækket areal på 84 m2. Garagen opføres i tilknytning til en eksisterende garage. Tilbygningen skal ikke anvendes til erhvervsmæssigt formål.

På vendepladsen reetableres ca. 500 m2, som ønskes beplantet med græs, frugttræer og frugtbuske.

Af punkt B - De almindelige fredningsbestemmelser, fremgår det "at de fredede arealer ikke må yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt. Fredningen er derimod ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer".

Det er vurderingen, at der kan meddeles dispensation til opførelse af den ansøgte garage.

SNS-121-00099
7

Det er i strid med fredningsbestemmelserne, at reetablere vendepladsen med græs, frugttræer og frugtbuske.

Amtet kan ikke anbefale, at der meddeles dispensation til den ansøgte reetablering af vendepladsen."

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse den 29. maj 2006.

Der henvises til vedlagte referat.

Om ejendommens beliggenhed henvises til vedlagte kort.

Fredningsnævnets afgørelse:

Som det fremgår af referatet har ejeren tilbagekaldt sin ansøgning om genplantning med frugttræer og frugtbuske. Ejeren har oplyst, at han inden den 1. december 2006 vil rydde oplagspladsen, fjerne belægning og stabilgrus og derefter lægge den opmagasinerede muld på igen, planere arealet samt foretage tilplantning med blandet nåle- og løvskov af hjemmehørende træarter som rødgran, bøg, eg og birk.

Under henvisning til det af Vejle amt anførte meddeler fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til den ansøgte garage og brændeskur, der ikke skønnes at stride mod fredningens formål. Det er et vilkår for tilladelsen, at der ikke må drives erhverv fra ejendommen, heller ikke af en evt. senere erhverver, og at skurene fra den nuværende murede udhusbygning og ud mod Langkjær fjernes senest samtidig med ibrugtagning af den nye garage med brændeskur.

Nævnets afgørelse kan påklages i overensstemmelse med reglerne i naturbeskyttelsesloven kapitel 12. Klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet for Vejle amt, Domhusgade 24, 6000 Kolding, inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt. Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af Deres klage, at De indbetaler et gebyr på 500 kr. til Naturklagenævnet. Nævnet vil sende Dem en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget klagen fra Fredningsnævnet. Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandling af klagen, før gebyret er modtaget. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Naturklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk

Gebyret tilbagebetales, hvis De får helt eller delvis medhold i Deres klage.

Kopi af denne skrivelse er sendt til Kim Munk, Langkjær 27, Hem, 8660 Skanderborg, til Vejle Amt, Teknik og Miljø, Plangruppen, Damhaven 12, 7100 Vejle (j.nr. 8.70.51.8-106), til Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite v/ Birthe Anker Christensen, Torsted Allé 97, 8700 Horsens, til Danmarks Naturfredningsforening, Madsnedøgade 20, 2100 København Ø, til Friluftsrådet, v/ amtsformand Peder Rasmussen, Calvinsvej 53, 7000 Fredericia, til Friluftsrådet, Scandiagade 13, 2450 København SV, og til Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø.

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 2 JUNI 2006

Med venlig hilsen

Preben Bagger
formand

Fredningsnævnet for Århus Amt

REG. NR. 5386.00

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Salomonsson Arkitekter
Frederiksberggade 15 a
8600 Silkeborg

SKAL KASSERES

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 26. november 2006.

Vedrørende journal nr. 11.01.2005-129 Ansøgning om tilladelse til om- og tilbygning på ejendommen Odderholm 11, 8660 Ry.

Fredningsnævnet meddelte ved brev af 23. maj 2006 principiel dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til om- og tilbygning af udhuset på ejendommen matr. nr. 4 al Emborg By, Gl. Rye, beliggende Odderholm 11, 8680 Ry.
Tilladelsen blev meddelt på vilkår, at endelige tegninger fremsendtes til Århus Amt med henblik på amtets og Fredningsnævnets godkendelse heraf.

Århus Amt har den 31. august 2006 modtaget endelige tegninger til godkendelse, og efterfølgende har Fredningsnævnet for Århus Amt anmodet om en udtalelse i forhold til det fremsendte materiale.

Det fremgår af det endelige tegningsmateriale, at der er ændringer i projektet i forhold til Fredningsnævnets principielle dispensation. Ændringerne er udført med henblik på et mere rent og enkelt udtryk samt en bedre balance i facaderne.

Oprindelig er der ansøgt om et udhus på 111 m² samt en udnyttet 1. sal på ca. 30 m².
I det endelige tegningsmateriale er grundarealet forøget til ca. 125 m² samt tilsvarende en lidt større 1. sal.
De væsentligste ydre ændringer gælder overdække i gavl mod vest, der er fjernet.
Der etableres 2 mindre kviste i stedet for en stor.
De oprindelige partier/gavle i træ er ændret så alle facader udføres i pudset teglsten.

Amtet har udtalt, at det fremsendte tegningsmateriale overordnet er i overensstemmelse med det oprindelige ansøgningsmateriale. Det vurderes, at projektet i højere grad har fået udformning/karakter af et beboelsesanneks end af et udhus.
Da ændringerne imidlertid er forholdsvis beskedne, og da projektet vurderes at være tilpasset stedet og ejendommens eksisterende bebyggelse, anbefaler amtet, at Fredningsnævnet godkender det fremsendte tegningsmateriale.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite har tiltrådt amtets indstilling.

SNS-121-00097
12

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige grundlag.
Nævnet kan tiltræde amtets indstilling, og nævnet meddeler derfor herved endelig godkendelse til udførelse af det nu foreliggende projekt, jf. naturbeskyttelseslovens § 50. stk. 1.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Lars Lilholt, Odderholm 11, 8680 Ry
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-737-9-05)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05386.00

Dispensationer i perioden: 29-10-2006 20-07-2007

Fredningsnævnet for Århus Amt

REG. NR. 5386.00

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Birgitte og Allan Nygaard
Munkevej 14
Emborg
8680 Ry

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
30 OKT. 2006

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
post@aarhus.byret.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93
Den 29. oktober 2006.

Vedrørende journal nr. 11.01.2006-105, Ansøgning om tilladelse til indretning af beboelse og udlejningsværelser på Øm Gæstgiveri.

Ansøgning
Århus Amt har den 14. juni 2006 modtaget en ansøgning fra Birgitte og Allan Nygaard, Munkevej 14, Emborg, 8680 Ry, om tilladelse til at indrette beboelse i en eksisterende uudnyttet tagetage samt indrette 2 udlejningsværelser i den nuværende bolig på ejendommen matr. nr. 1k Emborg By, Gl. Rye, beliggende Munkevej 14 (Øm Gæstgiveri).

Ejendommen ligger i landsbyen Emborg ved Øm Kloster og anvendes til beboelse, restauration og festlokale.

Fredningen
Ejendommen ligger inden for fredningen af Mossø med omgivelser, Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977.

Fredningens formål er at bevare arealerne i deres nuværende tilstand.

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om bebyggelse gælder, at de fredede arealer ikke må bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra Fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse, henhører under denne bestemmelse.

Amtets vurdering
Ejendommen ligger i et område, der i Århus Amts Regionplan 2005 er udpeget som bevaringsværdigt kulturmiljø, særligt landskabeligt interesseområde og geologisk interesseområde. Ejendommen ligger inden for fortidsmindebeskyttelseslinien omkring Øm Kloster. Umiddelbart syd for ejendommen findes Mossø, der er udpeget som internationalt naturbeskyttelsesområde. Ejendommen ligger således i et område med væsentlige natur- og landskabsmæssige interesser.

SNS-121-00099

11

Ejendommen er i dag bebygget med en bygning på 351 m², der benyttes til beboelse, restauration mv. Beboelsen udgør 85 m² heraf. Desuden findes et udhus på 84 m².

De ansøgte ombygninger medfører isætning af yderligere 8 Velux- vinduer i ejendommens tagetage. De nye vinduer får samme udformning som de eksisterende.

Der er tale om begrænsede udvendige bygningsændringer, og bygningens fremtoning i det omgivende fredede landskab vil efter amtets vurdering ikke blive ændret væsentligt i forhold til de nuværende forhold.

Det er endvidere amtets vurdering, at indretningen af de ansøgte udlejningsværelser ikke vil medføre en væsentlig øget belastning af området.

Amtet kan på den baggrund anbefale en tilladelse til de ansøgte ombygninger samt til indretning af udlejningsværelser på ejendommen.

Andre tilladelser
Det ansøgte kræver landzonetilladelse og byggetilladelse fra Ry Kommune samt udlejningstilladelse fra Skov- og Naturstyrelsen, som ansøger selv skal ansøge om inden ombygningen påbegyndes.

Ejendommen ligger inden for fortidsmindebeskyttelseslinien omkring Øm Kloster. Opførelse af bygninger, etablering af beplantning og terrænændringer kræver derfor dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 18. Det ansøgte omfatter ikke bygningsændringer i et sådant omfang, at en dispensation er påkrævet.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomite har tilsluttet sig amtets indstilling om godkendelse af det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige grundlag.
Nævnet kan tiltræde amtets vurdering, hvorefter der er tale om begrænsede udvendige bygningsændringer, og at bygningens fremtoning i det omgivende fredede landskab ikke vil blive ændret væsentligt i forhold til de nuværende forhold.
Det kan endvidere tiltrædes, at indretningen af de ansøgte udlejningsværelser ikke kan antages at ville medføre en væsentlig øget belastning af området.
Fredningsnævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50. stk. 1, dispensation til det ansøgte.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Århus Amt, Natur & Miljø, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (journalnr. 8-70-51-8-737-11-06)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Det amtsrådsvalgte medlem af nævnet, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8870 Langå
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Niels Jørgen Dideriksen, Lyngvej 14, 8680 Ry
Ry Kommune, Knudsvej 34, 8680 Ry

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

REG. NR. 5386.00

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

SCANNET

Carsten og Kirsten Breth Pedersen
Emborgvej 40,
8660 Skanderborg

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
21 JUNI 2007

Den 20. juni 2007.

Vedrørende journal nr. 11.01.2006-127 – ansøgning om tilladelse til udskiftning af fritidshus på ejendommen Klostervej 170 A, 8680 Ry, og til etablering af fritidshus på ejendommen Klostervej 170 B, 8680 Ry, matr. nr. 3n Emborg By, Gl. Rye, tilhørende ejendommen Emborgvej 40, 8660 Skanderborg, (matr. nr. 1 g m.fl. Emborg By, Gl Rye).

Fredningsnævnet for Århus Amt modtog den 20. november 2006 fra Århus Amt Deres ansøgning om tilladelse til udskiftning af fritidshuset på Klostervej 170 A.

Det eksisterende fritidshus er på ca. 15 m^2. Der ønskes etableret et nyt hus på ca. 26 m^2 + en overdækket terrasse på ca. 12½ m^2.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 7. december 2006. Da sagen ikke kunne færdigbehandles inden udgangen af 2006, er sagen overtaget af Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, der foretog besigtigelse den 14. maj 2007.
Under besigtigelsen afleverede De en yderligere ansøgning om tilladelse til etablering af et fritidshus på Klostervej 170 B.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Det er oplyst, at ejendommen med adressen Emborgvej 40 er et landbrug på i alt ca. 36 ha.

Klostervej 170 A og B er arealer, der ligger uden tilknytning til ejendommens gårdanlæg.

Klostervej 170, som består af A, B og C, er ifølge BBR bebygget med et sommerhus på 15 m^2, et udhus på 25 m^2 og et udhus (toiletbygning) på 2 m^2.
Udhuset er i dag delvist ombygget til terrasse/broanlæg meget tæt ved søbredden.

Bygningerne er opført i 1950, men er senere renoveret. Arealet og bygningerne har været anvendt til udlejning til fritidsformål samt teltning og campering siden 1959, og Boligministeriet og

SNS - 121 - 22099
13

Planstyrelsen har hhv. i 1973 og 1991 meddelt udlejningstilladelse hertil. Tilladelserne bortfalder ved ejerskifte.

Nævnet konstaterede under besigtigelsen, at udhuset, som efter det oplyste væltede i en storm i 1999, i dag alene består af en væg med markise samt foranliggende terrasse ved broanlægget. Udhuset ønskes nu genetableret som et fritidshus på 25 m^2.

Under besigtigelsen oplyste De, at De er indforstået med eventuelt at etablere fritidshuset på Klostervej 170 B længere væk fra søbredden, op til vejen. Der ønskes opført et hus svarende til ansøgningen vedr. Klostervej 170 A.

Århus Amt i brev af 17. november 2006 oplyst, at der den 22. november 2004 blev meddelt afslag efter naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinje) og § 17 (skovbyggelinje) til opførelse af et nyt sommerhus på 25 m^2 + en overdækket terrasse på ca. 15 m^2 som erstatning for udhuset/terrasseanlægget, der dækker et areal på ca. 25 m^2 (Klostervej 170 B). Naturklagenævnet stadfæstede afslaget, og sagen blev dengang ikke forelagt Fredningsnævnet.

Århus Amt har i samme brev endvidere oplyst, at ejendommen ligger inden for EF-habitatområde nr. 48 (Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenaa).

Århus Amts beskrivelse af udpegningsgrundlaget for habitatområde samt amtets vurdering af det ansøgte i forhold til habitatområdet fremgår således af brevet:

"Udpegningsgrundlaget for habitatområdet er:

1082	Lys skivevandkalv (Graphoderus bilineatus)
1096	Bæklampret Lampetra planeri)
1066	Stor vandsalamander (Triturus cristatus cristatus)
1318	Damflagermus (Myotis dasycneme)
1355	Odder (Lutra lutra)
3110	Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller
3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3160	Brunvandede søer og vandhuller
3260	Vandløb med vandplanter
3270	Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter
4010	Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
5130	Enekrat på heder, overdrav eller skrænter
6230	*Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
7140	Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
7210	*Kalkrige moser og sumpe med hvas avneknippe
7230	Rigkær
9120	Bøgeskove på morbund med kristtorn
9190	Stilkegeskove og krat på mager sur bund
91D0	*Skovbevoksede tørvemoser
91E0	*Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Kilde: www.natura2000.dk

Ifølge Bekendtgørelse nr. 477 af 7. juni 2003 må der ikke meddeles tilladelse til projekter, der kan indebære forringelse af områdets naturtyper og levestederne for arterne, eller kan medføre forstyrrelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Bebyggelsen ved søen består udover det mindre fritidshus af spredte skure og terrasseanlægget ved søbredden. Beliggenheden er uheldig af både landskabelige og biologiske årsager, idet bebyggelsen ligger meget sønær på en i øvrigt uberørt søbred, der har stor værdi som levested og spredningskorridor. Aktivitet på arealet vil uundgåeligt forstyrre dyrelivet i og ved søen. Yderligere bebyggelse og aktivitet på arealet bør derfor efter amtets vurdering videst muligt undgås af både landskabelige og naturmæssige årsager."

Århus Amt, Natur & Miljø, har anbefalet, at fritidshuset på Klostervej 170 A tillades udskiftet, da det er af ældre dato og i utidssvarende stand. Amtet vurderede, at huset kunne tillades udvidet med 6-8 m^2 beboelsesareal.
Under hensyn til, at der allerede er en større overdækket terrasse på ejendommen (i forbindelse med udhuset), har amtet anført, at den overdækkede terrasse til fritidshuset ikke bør tillades.
At ejendommen i BBR har 3 adresser, kan efter amtets opfattelse ikke begrunde opførelse af flere terrasseanlæg på ejendommen. Denne opdeling har ingen praktisk betydning, og ejendommen bør derfor betragtes, som om der var tale om én adresse.
Amtet henviser endvidere til, at bebyggelsen placeres i et følsomt naturområde, og yderligere bebyggelse vil være i klar strid med fredningens formål og kan være i konflikt med områdets udpegning som EF-habitatområde.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har ved e-mail af 4. maj 2007 tilsluttet sig amtets vurdering i sagen. Lokalkomitéen har endvidere henvist til, at der kun bør være ét hus og én bro på grunden ved ejerskifte.

Skanderborg Kommune har vedrørende Klostervej 170 A anbefalet, at der meddeles tilladelse til opførelse af et nyt hus med samme beliggenhed. Huset bør opføres i mørke farver og med mørk tagbeklædning.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Klostervej 170 A:

Det eksisterende fritidshus på ejendommen er af ringe størrelse (15 m^2) og i utidssvarende stand. Under hensyn hertil meddeler Fredningsnævnet tilladelse, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til udskiftning med et fritidshus på op til 26 m^2 på vilkår, at det udføres med mørke jordfarver og mørk, ikke-reflekterende tagbeklædning.

Huset er placeret umiddelbart ved søbredden i et særdeles følsomt naturområde, som ligger inden for EF-habitatområde nr. 48. På denne baggrund gives der ikke tilladelse til yderligere anlæg på ejendommen i form af overdækket terrasse.

Klostervej 170 B:

Udhuset på ejendommen blev væltet i 1999. Siden da har der alene været en mindre bebyggelse ved broanlægget. Fredningsnævnet finder ikke, at det i dag er foreneligt med fredningens formål at nyopføre et fritidshus på ejendommen. Området har endvidere karakter af særligt følsomt naturområde og er udpeget som EF-habitatområde. På denne baggrund meddeler Fredningsnævnet afslag på det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen (170 A) må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg,
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Fredningsnævnets ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Fredningsnævnets kommunalt udpegede medlem, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

REG. NR. 5386.00

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

SCANNET

Aase og Steen Hulgaard
Munkevej 5, Emborg
8680 Ry

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
21 JUNI 2007

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Den 20. juni 2007.

Vedrørende journal nr. 11.01.2006-80 – ansøgning om tilladelse til indretning af drivhus/væksthus og gårdbutik i udbygninger på Munkevej 5, Emborg, 8660 Ry, matr. nr. 3a m.fl. Emborg By, Gl. Rye.

Fredningsnævnet for Århus Amt modtog den 7. september 2006 fra Århus Amt Deres ansøgning om tilladelse til opførelse af et drivhus samt indretning af en bolig i en udbygning på ovennævnte ejendom.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 7. december 2006.

Da sagen ikke kunne færdigbehandles inden udgangen af 2006, er sagen blevet overtaget af Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, som foretog besigtigelse den 14. maj 2007.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Det er oplyst, at ejendommen er en landbrugsejendom på 61,2 ha. Bebyggelsen består af et stuehus på 259 m^2 (bruttoetageareal) samt 5 udbygninger på hhv. 228, 138, 192, 320 og 560 m^2. Bygningerne er beliggende i landsbyen Emborg ved Øm Kloster.

De ansøgte oprindelig om tilladelse til at opføre et drivhus på 500 m^2 uden for bygningerne, samt til at indrette en forpagterbolig i en eksisterende udbygning på ejendommen.

Ved brev af 7. maj 2007 har De ændret ansøgningen således, at De nu ansøger om tilladelse til at indrette ejendommens østligste bygning (320 m^2) til væksthus. Det eksisterende tag og ca. halvdelen af den murede facade skal erstattes af et gennemsigtigt materiale (glas) på aluminiumskonstruktion. De oprindelige bygningsdimensioner fastholdes.
De ønsker endvidere at indrette en gårdbutik på ca. 60 m^2 i en anden udbygning.
Indretning af en forpagterbolig i en eksisterende udbygning opgives og erstattes af en udvidelse af den eksisterende lejlighed i den vestlige udbygning.

Under besigtigelsen anførte De blandt andet, at projektet skal gøre landbruget rentabelt.

SNS-121-00099

15

I forhold til det oprindelige projekt er glasarealet reduceret med ca. 35 %, og der etableres ikke nybygninger på ejendommen. De vil være indforstået med at skulle etablere afskærmende beplantning ud mod Emborgvej.

Skanderborg Kommune har anført, at det er positivt, at væksthuset ønskes etableret i en eksisterende bygning. Der er dog fortsat tale om store glaspartier, herunder ud mod Emborgvej. Såfremt der gives tilladelse til det ansøgte, bør der etableres afskærmende beplantning mod vejen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Ifølge fredningskendelsen er det ikke tilladt at oprette blandt andet drivhusgartnerier i det fredede område. Da ejendommen ikke tidligere har været anvendt som drivhusgartneri, og da det ansøgte væksthus med store glaspartier blandt andet ud mod Emborgvej og lys døgnet rundt efter nævnets vurdering strider afgørende mod fredningens formål, meddeler nævnet afslag på det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg,
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

REG. NR. 5.386.00

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Thorkild Droob
Emborgvej 56, Boes
8660 Skanderborg

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
21 JUNI 2007

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

SCANNET

Den 20. juni 2007.

Vedrørende journal nr. 11.01.2006-122 – ansøgning om tilladelse til plantning af 33 træer nord for Mossø på en strækning beliggende Emborgvej 56, Boes, 8660 Skanderborg – matr.nr. 2n m.fl. Boels By, Dover.

Fredningsnævnet for Århus Amt modtog den 2. november 2006 fra Århus Amt Deres ansøgning om tilladelse til plantning af 33 træer på ovennævnte ejendom.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 7. december 2006.

Grundet sygdom kunne sagen beklageligvis ikke færdigbehandles i 2006. Sagen er derfor efterfølgende blevet behandlet af Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, som foretog besigtigelse den 14. maj 2007.

Det er oplyst, at træerne ønskes plantet over en strækning på 600-700 m langs en markvej beliggende nord for Mossø. Der ønskes plantet ca. 33 træer af arterne eg og lind. Træerne placeres naturligt i grupper på 2-3 stk. Der har tidligere været et hvidtjørnehegn på strækningen, og der findes stadig en lille rest tilbage af dette.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Den 14. maj 2007 blev strækningen, hvor træerne ønskes plantet, besigtiget fra Emborgvej.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har over for nævnet anført, at de 33 træer ikke må dække for udsigten fra landevejen over Mossø.

Ry Kommune har anbefalet, at der gives tilladelse til det ansøgte, såfremt det kun er den østlige 2/3 af strækningen, der plantes til med 25-30 træer, placeret i grupper på 2-3 stk. En beplantning af den vestlige del af strækningen vil hindre udsigten over Mossø.

Det tidligere Århus Amt har i brev af den 1. november 2006 anført, at en beplantning på strækningen i en vis grad kan bidrage positivt til landskabets variation. Amtet vurderede dog, at en

beplantning, der kunne forringe udsigten over Mossø, burde undgås. Amtet henviste endvidere til, at den ansøgte beplantning kunne forringe udsigten over Mossø fra gården "Gertrudsminde", som ikke er ejet af Dem.

Det er oplyst, at De under besigtigelsen den 7. december 2006 var indforstået med at begrænse beplantningen til den østlige del af strækningen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Den ansøgte beplantning vil bestå af små grupper af træer og vil derfor ikke udgøre et massivt hegn. På denne baggrund er nævnet enigt med det tidligere Århus Amt i, at beplantningen vil kunne bidrage positivt til landskabets variation. En beplantning af den vestlige del af den ansøgte strækning vil forringe udsigten over Mossø og kan derfor ikke accepteres. En beplantning på den østlige del af strækningen, svarende til ca. 2/3 af den samlede ansøgte strækning finder nævnet derimod ikke vil påvirke udsigten over Mossø i væsentlig grad. Nævnet meddeler derfor tilladelse til det ansøgte på denne strækning på følgende vilkår:

- Det eksisterende hvidtjørnehegn på strækningen fjernes,
- der kan plantes 25-30 træer, som placeres i grupper på 2-3 stk. og
- der skal være udsigtskik mellem trægrupperne, også når træerne er vokset op.

Der skal inden plantning indsendes en beplantningsplan med angivelse af træernes placering samt en plejeplan til Fredningsnævnets endelige godkendelse. Beplantningsplan og plejeplan skal indsendes via Skanderborg Kommune, der efter kommunens godkendelse fremsender planerne til Fredningsnævnets endelige godkendelse.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
HedeDanmark A/S, Driftscenter Midt/Vest, Bødskovvej 16, 8653 Them, att. Verner Møller
Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg,
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Fredningsnævnets ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Fredningsnævnets kommunalt udpegede medlem, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

DISPENSATIONER>

Afgørelser – Reg. nr.: 05386.00

Dispensationer i perioden: 15-07-2007 - 15-11-2007

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

REG. NR. 5386.00

SCANNET

SKAL KASSERES

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Anette Haagerup
Lindholmvej 9
8680 Ry

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
17 JULI 2007

Den 15. juli 2007.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2007.130 – ansøgning om tilladelse til opførelse af udhus m.m. på ejendommen matr. nr. 2c Emborg by, Gl. Ry, beliggende Lindholmvej 9, 8680 Ry.

Fredningsnævnet har den 6. december 2006 fra det daværende Århus Amt, Natur & Miljø, modtaget Deres ansøgning om tilladelse til at opføre et nyt udhus samt til at ændre et eksisterende værksted til havestue på ovennævnte ejendom.

Det er oplyst, at der ønskes opført et nyt udhus på ca. 140 m^2 med udnyttet tagetage. Udhuset indeholder en dobbelt garage, værksted, hestestald, og i tagetagen etableres depot og høloft. Udhuset opføres i tilknytning til ejendommens beboelsesbygning og får omtrent samme placering som eksisterende 2 mindre udhuse, der nedrives. Udhuset opføres med facader i træ, og på taget etableres rytterlys.

Ifølge BBR er der i dag på ejendommen et boligareal på 401 m^2 og 2 mindre udhuse på i alt 40 m^2. Ejendommen, der er en beboelsesejendom, har et areal på ca. 1,4 ha.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg kommuner.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 14. juni 2007.

Under besigtigelsen var der enighed om, at de 2 eksisterende mindre udhuse på ejendommen tilsammen var større end 40 m^2, formentlig ca. 55-60 m^2. Værkstedet, som ønskes ændret til havestue, har en størrelse af 32 m^2. De oplyste, at de ydre ændringer, der foretages i forbindelse med at værkstedet ændres til havestue, består i, at der isættes en terrassedør i gavlen ud mod søen til erstatning for de eksisterende vinduer. Terrassedøren bliver i stil med den eksisterende dør, der er på hoveddøren. Muligvis bevares et enkelt staldvindue i gavlen.

Under besigtigelsen oplyste De endvidere, at udhuset eventuelt ønskes skubbet en smule længere væk fra stuehuset end de eksisterende 2 udhuse, men at der maksimalt vil være tale om en placering 10 m fra stuehuset. Der vil blive bevaret bevoksning omkring udhuset.

Skanderborg Kommune har anbefalet, at der meddeles dispensation til det ansøgte på vilkår, at udhuset ikke rykkes længere frem mod søen end stuehuset på ejendommen, ligesom tagrygningen

SNS-121-00099, 16

på udhuset ikke må være højere end tagrygningen på hovedhuset. Endvidere har kommunen anført, at bevoksningen omkring udhuset bør bevares, ligesom udhuset bør holdes i mørke jordfarver.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Det ansøgte udhus opføres til erstatning for 2 mindre eksisterende udhuse, der nedrives. Under hensyn hertil, og da det ansøgte udhus med hensyn til udformning og placering vurderes at være tilpasset ejendommens øvrige bebyggelse og beliggenhed, meddeler Fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte på følgende vilkår:
Udhuset må ikke være mere fremrykket i forhold til søen end stuehusetm,
tagrygningen på udhuset må ikke være højere end tagrygningen på stuehusets hovedbygning,
udhuset skal holdes i mørke jordfarver og med ikke-reflekterende tagbeklædning,
der skal bevares bevoksning omkring udhuset,
udhuset skal opføres i overensstemmelse med tegningsmateriale af 23. august 2006 fra Årstiderne Arkitekter og de i øvrigt meddelte oplysninger.

I forbindelse med, at det eksisterende værksted i hovedbygningen ændres til havestue, foretages der mindre ændringer af hovedbygningen. Disse ændringer fremstår harmoniske i forhold til den øvrige bebyggelse. På denne baggrund meddeler Fredningsnævnet ligeledes dispensation hertil, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår, at ændringerne i facaden udføres i overensstemmelse med tegningsmaterialet af 23. august 2006 fra Årstiderne Arkitekter og de i øvrigt meddelte oplysninger.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Årstiderne Arkitekter, Papirfabriken 24, 8600 Silkeborg
Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Fredningsnævnets ministerudpegede medlem, Børge Sundahl, Vinkelvej 5, 8860 Langå
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

REG. NR. 5386.00

SCANNET

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Rambøll Danmark A/S
Att. Arkitekt MAA, MDB
Anna Søgaard Nielsen
Olof Palmes Allé 22
8200 Århus N

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
12 SEP. 2007

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Den 11. septmber 2007.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2007.41 – ansøgning om tilladelse til udskiftning af boligen på ejendommen matr. nr. 2t, Emborg By, Gl. Rye, beliggende Lindholmvej 15, 8680 Ry.

Fredningsnævnet har den 20. april 2007 fra Miljøcenter Århus modtaget Deres ansøgning på vegne af Den Katolske Kirke i Danmark om tilladelse til udskiftning af boligen på ovennævnte ejendom. Boligen skal bruges som pedelbolig.

Ejendommen er i dag bebygget med en bolig i træ med stråtag og har et bebygget areal på 86 m^2 og en tagetage på 60 m^2. Boligen er opført i 1935. Herudover findes der ifølge BBR en mindre bygning på ca. 30 m^2 på ejendommen. Den nye bolig ønskes opført i 1½ plan og med et bebygget areal på ca. 119 m^2 og et bruttoetageareal på 169 m^2. Til ydervægge anvendes træ, og til tagbeklædning anvendes tegl. Der er tale om et hus fra Trelleborg Huse model "Hallandshuset". Nævnet har været forelagt foto heraf. Der ønskes endvidere opført en garage/carport på ca. 61 m^2 på ejendommen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningens formål er at bevare området i den på fredningstidspunktet værende tilstand.

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om byggeri gælder det, at om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, kun må finde sted efter forud indhentet godkendelse fra Fredningsnævnet.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 14. maj 2007.

Under besigtigelsen redegjorde De for det ansøgte projekt. De anførte bl.a., at der er lagt vægt på, at det nye hus skal ligne det eksisterende hus så meget som muligt. Huset placeres på det eksisterende hus' sokkel. Grundplanen bliver større, men facaden ud mod søen bliver kortere, fordi det nye hus er bredere. Taghældningen bliver 48°, og huset holdes i jordfarver. Der isættes 2 Velux-vinduer i taget ud mod søen og 1 i taget væk fra søen. Huset bliver 7,57 meter højt, hvilket er højere end det eksisterende hus.

SNS-121-00099

18

Skanderborg Kommune har ved brev af 21. februar 2007 oplyst, at der kan meddeles tilladelse efter planloven og dispensation fra naturbeskyttelseslovens beskyttelseslinier til det ansøgte projekt under forudsætning af, at der ikke anvendes glaserede teglsten til tagbelægningen.

Skanderborg Kommune anførte under besigtigelsen, at tagfladen ud mod søen er stor og derfor virker dominerende. Tagbeklædningen bør være mørke, ikke-reflekterende tagsten. Kommunen havde i øvrigt ingen bemærkninger til ansøgningen.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité for Skanderborg har over for nævnet anført, at den nye bygning bør have samme grundareal som det nuværende hus og bør have mørkt, ikke-reflekterende tag i stedet for rødt tegl, som vil være meget synligt.

Efter votering meddelte Fredningsnævnet under besigtigelsen, at der ikke kunne gives dispensation til det ansøgte projekt. Nævnet lagde vægt på, at husets store tagflade virker dominerende i landskabet. Nævnet opfordrede til, at der udfærdigedes et nyt projekt med et hus af dimensioner nogenlunde som det eksisterende hus. Nævnet oplyste, at det ville være indstillet på at acceptere et hus med et større grundareal, eventuelt i en vinkel væk fra søen, såfremt husets højde dermed gøres mindre. Huset skal holdes i mørke farver.

I forlængelse af besigtigelsen fremsendte De ved brev af 6. juni 2007 et revideret projekt. Herefter males træhuset sort, tagbeklædningen ændres til sorte tagsten, taghældningen ændres til 45°, og huset trækkes 9 meter tilbage på grunden i forhold til den eksisterende bolig. I brevet oplyser De endvidere, at husets højde reduceres til 7,1 meter over terræn, og at det eksisterende hus' højde er ca. 6,4 m over terræn. De anfører, at tilbagetrækningen på grunden og det mørke tag sammenholdt med højdeforskellen på ca. 70 cm vil medføre, at det nye hus visuelt vil forsvinde imellem de store træer.

Til nærmere belysning af projektet har De endvidere ved brev af 30. juli 2007 fremsendt supplerende tegningsmateriale vedrørende bygningsvolumener, samt bygningsprofil for både den eksisterende og den fremtidige bebyggelse på ejendommen. De har endvidere vedlagt fotos taget på ejendommen.
Det nye materiale har været drøftet i nævnet.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Det nuværende hus på ejendommen har et diskret udtryk og er tilpasset det omgivende landskab. Fredningsnævnet finder, at det ansøgte hus har en meget dominerende tagflade og et udseende, der i væsentlig grad afviger fra det eksisterende, og som – uanset at huset trækkes længere væk fra søen, og uanset den omgivende beplantning – vil virke afvigende i negativ retning. Herefter, og da de fysiske rammer på ejendommen gør det muligt at udvide boligarealet som ønsket af ansøgeren ved, at det bebyggede grundareal eventuelt udvides bagud, væk fra søen, uden en høj, udnyttet tagetage, meddeler Fredningsnævnet afslag på ansøgningen, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Den Katolske Kirke, Danmark, v/ Lena og Ole le Févre, att. Erik Lindegaard, Gl. Kongevej 15, 1610 København V
Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. AAR-412-00032)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Fredningsnævnets ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

REG.NR. 5-386.00

SCANNET

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Anne Olesen
Emborgvej 31, Gl. Rye
8680 Ry

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
- 4 SEP. 2007

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Den 2. september 2007.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2007.44 – ansøgning om tilladelse til opførelse af en kvist på huset på ejendommen beliggende Emborgvej 31, 8680 Ry, matr. nr. 3y, Emborg By, Gl. Rye.

Fredningsnævnet har den 20. april 2007 fra Miljøcenter Århus modtaget Deres ansøgning om tilladelse til opførelse af en kvist på huset på ovennævnte ejendom.

Nævnet har været forelagt tegningsmateriale vedrørende kvistens udformning og placering. Kvisten beklædes med zink.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningens formål er at bevare området i den på fredningstidspunktet værende tilstand.

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om byggeri gælder det, at om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, kun må finde sted efter forud indhentet godkendelse fra Fredningsnævnet.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 1. august 2007.

Nævnet konstaterede under besigtigelsen, at kvisten vil blive synlig fra Gudenåen.

Skanderborg Kommune er ikke kommet med bemærkninger til ansøgningen.

Danmarks Naturfredningsforening finder, at kvisten vil afvige markant fra øvrig bebyggelse.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Efter Fredningsnævnets vurdering vil den ansøgte kvist ved sin størrelse og udforming markant afvige fra den øvrige bebyggelse og ikke være tilpasset det omgivende landskab. Herefter, og da kvisten vil være synlig fra Gudenåen, meddeler Fredningsnævnet afslag på ansøgningen, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

SNS-121-00099

17

Nævnet vil være indstillet på at meddele tilladelse, såfremt kvistens udformning ændres til en rytterkvist med tegltag. Ansøgning herom forudsætter fremsendelse af nyt tegningsmateriale til Fredningsnævnet.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Fredningsnævnets ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

REG. NR. 5386.00

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
25 SEP. 2007

Anne Kristine Thirsvad Rasmussen
Ydinggade 64
8752 Østbirk

GENPART
TIL UNDERRETNING

pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 24. september 2007

Vedrørende journal nr. 8901-01.2007.76 ansøgning om tilladelse til opførelse af nyt enfamiliehus på matr. nr. 1 v Justenborg, Skanderborg Jorder, beliggende Vroldvej 186, 8660 Skanderborg.

Ansøgning
Skanderborg Kommune modtog den 29. januar 2007 fra arkitekt Jens Steensgaard på Deres vegne ansøgning om tilladelse til opførelse af nyt enfamiliehus til erstatning for det eksisterende ældre hus på ovennævnte ejendom.

Den 25. maj meddelte kommunen, at man var indstillet på at meddele tilladelse efter planloven, hvis Fredningsnævnet gav dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.
Formålet med fredningen er, at området skal bevares i den på fredningen værende tilstand.
Af fredningsbestemmelserne fremgår, at ændringer i terrænet eller terrænformer, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering ikke er tilladt.
De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure boder eller andre indretninger.
Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra Fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse.

Fredningsnævnet besigtigede stedet den 1. august 2007 hvor projektet drøftedes.
Den 17. august modtog kommunen et revideret projekt, der er tilpasset de tilkendegivelser, der blev udtrykt af nævnet under besigtigelsen.
Den 7. september modtog nævnet kommunens brev af 5. september og tegningsmaterialet vedrørende det ændrede projekt, dateret 12.08.07.

Det er kommunens vurdering, at huset trods en mindre tilbagerykning er placeret, så det indgår i rækken af eksisterende ejendomme langs Vroldvej og derved knytter sig til landevejen.

Huset får et etageareal på 261 m^2 og erstatter et ældre hus med et etageareal på 154 m^2.
Huset opføres i én etage mod Vroldvej, mens facaden mod nordvest og gavlen mod sydvest vil fremstå i 2 etager på grund af det skrånende terræn. I tagfladen mod nordvest udføres en ca. 11 m^2 tilbagetrukken tagterrasse.

SNS-121-00099
19

Terrænet omkring huset tilpasses projektet ved påfyldning og afgravning.
Materialevalget er gule facadesten og sort paptag med listedækning. Taghældningen er 30^0.
Med den tilbagetrukne tagterrasse mindskes lysvirkninger i tagfladen.

Fredningsnævnet har den 19. september drøftet det nu foreliggende projekt.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Det ønskede hus vil have en væsentlig anden karakter end det eksisterende forfaldne hus.
Nævnet kan imidlertid tiltræde, at det nu foreliggende projekt er fint tilpasset omgivelserne, og nævnet meddeler derfor tilladelse til udførelse af projektet i overensstemmelse med de foreliggende tegninger, dateret 12.08.07, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk.1.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Arkitekt Jens Steensgaard, Vestergade 64, 8660 Skanderborg
Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

J.NR. 5386-07

SCANNET

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
27 SEP. 2007

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Sigrid og Kenneth Olesen
Forten 5, Dørup
8660 Skanderborg

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk
Direkte: 86125911 – 4001
CVR 11 98 62 93

Den 26. september 2007.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2007.103 – ansøgning om tilladelse til opførelse af en landbrugshal på ejendommen matr. nr. 9 b Dørup By, Voerladegård, beliggende Forten 5, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet har den 18. juli 2007 fra Skanderborg Kommune modtaget Deres ansøgning om tilladelse til opførelse af en landbrugshal på ca. 370 m^2 på ovennævnte ejendom. Landbrugshallen opføres i tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Det fremgår af kendelsen, at fredningens formål er, at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug kan opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- og tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger er godkendt af fredningsnævnet.

Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

- såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for en placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede (punkt 1), eller
- såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomoske forhold (punkt 2).

Det er oplyst, at landbrugshallen ønskes placeret i forlængelse af de eksisterende driftsbygninger, og at kiphøjden bliver ca. 7,20 m. Der ønskes anvendt grå eternitbølgeplader til tagbeklædning og stålplader til de udvendige facader. Nævnet har været forelagt tegningsmateriale af 22. juni 2007, udarbejdet af HK-Trælast A/S, Hornsyld.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 19. september 2007.

Jave, BLS 121-00059 akt 1

I forbindelse med besigtigelsen blev farvevalget til tagbeklædningen og facaderne drøftet, og De erklærede Dem indforstået med at benytte en mørkere farve end den foreslåede grå.

Under besigtigelsen blev det endvidere oplyst, at ejendommen har et jordtilligende på 18,5 ha. Der er en besætning på 16 køer (moderdyr). Besætningen ønskes udvidet til 24 køer. Udvidelsen af besætningen kræver forøget staldkapacitet. Landbrugshallen graves ned i terrænet, ca. 1 m. Hallen kommer herved til at fremstå ca. 1 m højere end den eksisterende staldbygning, som den bygges i forlængelse af. Arealet, hvorpå hallen placeres, er faldende set fra vejen.

Skanderborg Kommune har anbefalet, at der meddeles tilladelse til det ansøgte projekt på vilkår, at facader og tag fremstår i mørke farver.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har tilsluttet sig kommunens indstilling i sagen. Lokalkomitéen har endvidere lagt vægt på, at der er tale om en nødvendig driftsbygning, som det ikke er muligt at placere et mere hensigtsmæssigt sted på ejendommen. Der bør etableres slørende beplantning op mod vejen (Maskedal).

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

I forbindelse med en udvidelse af besætningen på ejendommen ønskes der opført en yderligere driftsbygning. Da bygningen således tjener rimelige landbrugsøkonomiske forhold, og da den er placeret hensigtsmæssigt på ejendommen, meddeler Fredningsnævnet dispensation til det ansøgte projekt, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår, at byggeriet udføres i overensstemmelse med følgende vilkår:

- Tagbeklædningen og facaderne bliver mørkegrå eller sorte,
- Der etableres slørende beplantning mod Maskedal, og
- Byggeriet udføres i overensstemmelse med det fremsendte tegningsmateriale og de i øvrigt meddelte oplysninger.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
HK-Trælast A/S, Nørregade 28, 8783 Hornsyld
Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg,
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, og Niels Ternøe,
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Det kommunalvalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning
Skanderborg Kommune v/ Hanne Mortensen, Adelgade 44, 8660 Skanderborg (Byggesager 2007-0662, journalnr. 07/23719)

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig afd. J.NR. 5386.00

SCANNET

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Bettina Kristensen
Adelgade 23, 2.th.
8660 Skanderborg

Den 16. oktober 2007.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2007.124 – ansøgning om efterfølgende dispensation til forstærkning af en støttemur ud mod Mossø på ejendommen matr. nr. 17d Vrold, Skanderborg Jorder, beliggende Vædebrovej 35 A, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet har den 6. november 2006 fra Århus Amt, Natur & Miljø, modtaget ansøgning om efterfølgende dispensation til foretaget forstærkning af støttemuren ud mod Mossø på ovennævnte ejendom.

Det er oplyst, at Århus Amt i forbindelse med besigtigelse på en anden ejendom i området blev opmærksom på, at der var opført en støttemur i forbindelse med en eksisterende mur/terrasseanlæg på ejendommen.

Den tidligere ejer af ejendommen, Oda Bille Nielsen, har over for amtet telefonisk oplyst, at terrasseanlægget ved søen har været der i over 30 år, idet det fandtes på ejendommen ved hendes overtagelse i 1977. Anlægget er løbende renoveret med nyt træværk og murværk. For et par år siden blev der på ydersiden af den oprindelige terrassemur opført en støttemur med en bredde på 14,5 cm, idet terrassemuren var faldefærdig og kunne skride sammen, fordi bølgerne om vinteren kan slå ind over muren.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningens formål er at bevare arealernes tilstand.

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om bebyggelse gælder, at det fredede areal ikke må bebygges yderligere.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 19. september 2007.

Under besigtigelsen, hvor De deltog ved Deres ægtefælle, Jørn Andersen, oplyste Jørn Andersen, at De er indstillet på at få støttemuren til at se pænere ud. Han foreslog, at muren bliver tjæret sort, eller at der bliver sat plader med kampestenslignende sten op på muren. De er indstillet på, at det øverste lag af fundamentsblokke bliver taget af, så støttemuren kommer i niveau med den

J.nr. BLS-121-00188 akt 5

oprindelige støttemur. Jørn Andersen foreslog i den forbindelse, at man eventuelt kan lave en afrunding af natursten på det øverste stykke.

Nævnet konstaterede under besigtigelsen, at søbredden er smal ud for Deres ejendom. Støttemuren medvirker til, at søbredden bliver endnu smallere.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Olaf J. Møller og Niels Thernøe, anbefalede, at der ikke meddeles efterfølgende dispensation til det ansøgte. Lokalkomitéen ønsker, at den nye støttemur bliver fjernet. Lokalkomitéen henviste til, at støttemuren virker skæmmende i landskabet og gør søbredden smallere for forbipasserende.

Århus Amt, Natur & Miljø, har anført, at terrasseanlægget og murværket, der understøtter dette, må anses for opført før fredningstidspunktet og derfor er lovligt i forhold til fredningen. Hvis et sådant terrasseanlæg var nyopført, ville det efter amtets vurdering være i klar strid med fredningens formål. Da der er tale om en vedligeholdelse af et eksisterende anlæg ved opførelse af en ekstra støttemur, er der ifølge amtet imidlertid ikke tale om en væsentlig ændring på den indvirkning, som terrasseanlægget i forvejen har i det fredede landskab, nemlig at det virker forstyrrende i landskabsbilledet og forstyrrende for dyre- og plantelivet tilknyttet søen og søbredden. Amtet har derfor ikke indvendinger imod en efterfølgende tilladelse. Amtet har dog anført, at det ved en fremtidig renovering af terrasseanlægget vil være ønskeligt, om der kommer en helhedsløsning, der i højere grad tilgodeser det fredede landskab, f. eks. ved brug af natursten i stedet for gasbeton, cement m.v. Endvidere har amtet anført, at det bør indskærpes, at renovering af terrasseanlægget og muren kræver forudgående tilladelse og dispensation, og at der ikke fremover kan forventes tilladelse til opførelse af anlæg tættere på søen end hidtil, heller ikke selv om der er tale om vedligeholdelsesarbejde.

Skanderborg Kommune, som efter den 1. januar 2007 har overtaget behandlingen af fredningssager efter Århus Amt, har ved mail af 19. september 2007 tiltrådt indstillingen fra Århus Amt.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om bebyggelse gælder det, at de fredede arealer ikke må bebygges yderligere.

Der er på ejendommen opført et terrasseanlæg, som er lovligt, idet det var til stede ved fredningens gennemførelse.

Efter fredningens gennemførelse er der blevet opført en ny mur, som støtter det oprindelige murværk under terrasseanlægget. Muren er højere end den oprindelige mur og er placeret på søbredden.

Da støttemuren virker skæmmende i landskabet, da den gør søbredden smallere og derfor mindre tilgængelig for offentligheden, der færdes ad søbredden, og da en eventuel sløring af muren som foreslået ikke findes at være et rimeligt og hensigtsmæssigt alternativ, meddeler Fredningsnævnet afslag på ansøgningen om efterfølgende dispensation til støttemuren, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1. Støttemuren skal være fjernet senest den 1. januar 2008.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry og Niels Thernøe, Ottestoften 17, 8660 Skanderborg
Fredningsnævnets ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig REG. NR. 5386.00

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Poul Stouby Nielsen
Langkjær 19
8660 Skanderborg

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 16. oktober 2007.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2007.51 – ansøgning om tilladelse til opførelse af carport på ejendommen matr. nr. 2 h, Hem By, Voerladegård, beliggende Langkjær 19, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet har den 30. april 2007 fra Miljøcenter Århus modtaget Deres ansøgning om tilladelse til opførelse af en carport på ovennævnte ejendom.

Den ansøgte carport er på 42 m^2 med ydervægge i mursten og tag af sorte betontagsten. Carportens placering fremgår af tegningsmateriale af 3. februar 2006.

Ejendommen er omfattet af fredningskendelsen af 10. maj 1977 for Mossø med omgivelser. Fredningen er rejst i 1968 af Fredningsplanudvalget for Århus og Vejle amter.

Formålet med fredningen er, at området skal bevares i sin nuværende tilstand med specielle restriktioner eller lempelser for visse områder. Af punkt B i de almindelige fredningskendelser fremgår det, at de fredede arealer ikke må bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 1. august 2007.

Under besigtigelsen redegjorde De for ansøgningen og foreviste nævnet den ønskede placering for carporten.

Skanderborg Kommune havde forinden besigtigelsen meddelt, at der ikke var yderligere kommentarer fra kommunens planlægningsafdeling vedrørende ansøgningen.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, som var repræsenteret under besigtigelsen, anbefalede, at der meddeles tilladelse til det ansøgte.

Ejendommen var før den 1. januar 2007 omfattet af Fredningsnævnet for Vejle Amts kompetence. Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, har fra Skanderborg Kommune modtaget oplysning om, at Fredningsnævnet for Vejle Amt ved dispensation af 27. oktober 2004 har meddelt tilladelse til at opføre parcelhuset på ejendommen. Det fremgår af materialet fra Fredningsnævnet for Vejle Amt, at der ved dispensationen var forudsat, at en eksisterende carport på 35 m^2 skulle bibeholdes.

J.NR. BLS-121-00188 akt 3

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Den ansøgte carport er i sin udformning tilpasset den øvrige bebyggelse på ejendommen og opføres i tæt tilknytning hertil. Carporten erstatter en eksisterende carport af næsten samme størrelse. På denne baggrund meddeler Fredningsnævnet dispensation til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, da carporten ikke skønnes at stride mod fredningens formål.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Miljøcenter Århus, Lyseng Allé 1, 8270 Højbjerg (j.nr. AAR-412-00022)
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Fredningsnævnets ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg.

REG. NR 5386.00

NATURKLAGENÆVNET
Formanden

Frederiksborggade 15, 1360 København K
Tlf.: 3395 5700
Fax: 3395 5769
X.400: S=nkn; P=sdn; A=dk400; C=dk
Internet: nkn@nkn.dk

SCANNET
Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen
22 NOV. 2007

15 NOV. 2007
J.nr. NKN-121-00079
jkw

Afgørelse
i sagen om indretning af et drivhus og en gårdbutik i eksisterende landbrugsbygninger indenfor en fredning ved Mossø i Skanderborg Kommune.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlige del har den 20. juni 2007 meddelt afslag på dispensation til at opføre/indrette et væksthus, opføre en gårdbutik samt udvidelse af en en eksisterende lejlighed i en vestlig udbygning på ejendommen matr.nr. 3a m.fl., Emborg By, Gl. Rye, beliggende Munkevej 5, 8660 Ry. Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af ansøger.

Ejendommen er en landbrugsejendom på 61,2 ha. Ansøger ønsker at etablere specialproduktion i et væksthus, etablere en gårdbutik for udsalg af specialprodukter samt indrette forpagterbolig, alt indenfor den eksisterende bygningsmasse, idet der foretages ombygning heraf. Der ønskes etableret et væksthus på ca. 320 m² i en eksisteende bygning, således at der etableres glastag og sider. Endvidere ønsker man at indrette en gårdbutik på 60 m² i en anden bygning.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets fredningskendelse af 10. maj 1977, om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningens formål er bl.a. at bevare arealerne - landskabet - i deres daværende tilstand.

Efter fredningen må der ikke oprettes nye pelsdyrfarme, fjerkræfarme og drivhusgartnerier.

J.nr. BLS-121-00059 akt 2

Fredningen er ikke til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- og tilbygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- og tilbygninger ikke påbegyndes forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.

Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostning, kan modsvare det af lodsejeren ønskede eller såfremt det ønskede ikke tjener rimeligt landøkonomisk formål.

Fredningsnævnet har konstateret at ejendommen ikke tidligere har været anvendt som drivhusgartneri. Det ansøgte drivhus med store glaspartier ud mod Emborgvej og med lys døgnet rundt vil efter fredningsnævnets vurdering afgørende stride mod fredningens formål. Fredningsnævnet har derfor meddelt afslag.

Ry Kommune (nu Skanderborg) har ikke kunnet støttet ansøgningen og Århus Amt har heller ikke kunnet støtte ansøgningen. Begge parter henviser til, at etablering af gartneri/opførelse af drivhuse er forbudt efter fredningskendelsen.

Ansøger har i klagen og en supplerende redegørelse navnlig anført, at det ansøgte ikke er omfattet af fredningens påstand om oprettelse af drivhusgartneri. Der er tale om et mindre væksthus på 320 m², hvilket ikke er omfattet af fredningens bestemmelse om etablering af drivhusgartneri. Subsidiært finder ansøger, at der bør meddeles dispensation efter § 50, stk. 1.

Ansøger finder endvidere, at man efter fredningen ikke skal forhindre en "naturlig udvikling af eksisterende erhverv". Etablering af bl.a. et mindre væksthus samt en gårdbutik, hvorfra der kan sælges produkter findes at være en naturlig udvikling for landbrugserhvervet, og endvidere tjener projektet "rimelige landøkonomiske formål". Endvidere anføres, at det er fejlagtigt anført af fredningsnævnet, at drivhuset vil være oplyst hele døgnet.

Afgørelse.

Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne, jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3, truffet følgende afgørelse.

Efter naturbeskyttelseslovens § 50 kan der meddeles dispensation fra en frednings bestemmelser, forudsat dette ikke vil stride mod fredningens formål. Såfremt et ansøgt projekt ikke strider mod en frednings formål er dette dog ikke ensbetydende med, at der skal meddeles dispensation idet andre forhold kan tale imod en dispensation.

Såfremt et projekt strider mod fredningens formål kan det alene gennemføres ved at rejse ny fredningssag.

Efter fredningen er der forbud mod oprettelse af nye drivhusgartnerier.

Det ansøgte er efter Naturklagenævnets vurdering at sidestille med oprettelse af et nyt drivhusgartneri. Det er nævnets vurdering, at bestemmelsen også omfatter etablering af disse driftsformer indenfor eksisterende bygningsrammer. Naturklagenævnet finder derfor, at det ansøgte er omfattet af fredningens forbud mod drivhusgartnerier.

I og med at der er tale om et mindre anlæg samt, at dette etableres indenfor rammerne af eksisterende bebyggelse, finder nævnet dog ikke, at det vil stride afgørende imod fredningens formål. Der vil derfor kunne dispenseres hertil, såfremt andre forhold ikke taler imod en dispensation.

Naturklagenævnets finder, at der ved ombygningen af den eksisterende driftsbygning vil ske en væsentlig og uønsket ændring af bebyggelsens ydre fremtræden. Naturklagenævnet finder ikke anledning til at tilsidesætte Fredningsnævnet for Midtjylland, østlige dels vurdering af, at der på denne baggrund ikke bør meddeles dispensation til projektet i den ansøgte udformning.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlige dels afgørelse af 20. juni 2007 stadfæstes hermed.

Bent Jacobsen
Viceformand

Jan Kofod Winther
Fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen
29 JAN. 2008

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Berit Hedegaard
Villavej 16, Hov
8300 Odder

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 28. januar 2008.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2007.117 – ansøgning om tilladelse til opførelse af carport på ejendommen matr. nr. 5 s Dørup By, Voerladegård, beliggende Klostermøllevej 34, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet har modtaget brev af 30. august 2007 fra Skanderborg Kommune med Deres ansøgning om tilladelse til opførelse af en ny carport på ovennævnte ejendom.

Carporten bliver på ca. 21 m^2 og udføres i lærketræ i original farve med tagbeklædning af trapeztagplader. Carporten ønskes placeret langs med vejen, således at der mellem carporten og vejen er en række bøgetræer.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Formålet med fredningen er at bevare arealerne i deres nuværende tilstand.

Af kendelsen fremgår det, at de fredede arealer ikke må yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 17. december 2007.

Ved afgørelse af 7. januar 2004 meddelte Fredningsnævnet for Vejle Amt tilladelse til en dobbelt carport med redskabsrum på ca. 43 m^2 til erstatning for og med samme placering som et eksisterende udhus på ca. 23 m^2.

Under besigtigelsen oplyste De, at den tidligere tilladelse ikke omhandlede en dobbelt carport, men derimod et nyt udhus til erstatning for det eksisterende. Under besigtigelsen blev nævnet forevist det pågældende udhus. Der har aldrig været tale om, at udhuset skulle fungere som carport. De oplyste endvidere, at der til ejendommen er tilknyttet ca. 2 ha skov. Dette kræver opbevaringsplads på ejendommen.

Skanderborg Kommune, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Charlotte Krøyer, og Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, som under besigtigelsen var repræsenteret ved

Olaf J. Møller og Niels Thernøe, har begge anbefalet, at Fredningsnævnet ikke meddeler tilladelse til den ansøgte carport. Begge har henvist til, at udhusarealet på ejendommen bliver større end boligarealet, ligesom ejendommens karakter af sommerhusbeboelse vil ændres væsentlig ved opførelse af flere udhusbygninger/carporte på ejendommen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Carporten, som opføres ca. 10 m fra det eksisterende sommerhus og på et areal, som er omkranset af skærmende beplantning, vil ikke være synlig fra det omkringliggende landskab. Herefter, og da bygningen, som fredningsnævnet meddelte tilladelse i 2004, benyttes som udhusbygning, finder Fredningsnævnet, at der er grundlag for at meddele dispensation til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, idet det ansøgte ikke findes at stride mod fredningens formål. Dispensationen meddeles på vilkår, at carporten opføres i overensstemmelse med de meddelte oplysninger.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø

Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen
29 JAN. 2008

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

P. J. Jensen og Max Strunge
Engvej 5 A, Gl. Rye
8680 Ry

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 28. januar 2008.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2007.50 – ansøgning om tilladelse til opførelse af dobbelt carport på ejendommen matr. nr. 15 i, Gl. Rye By, beliggende Engvej 5 A, Gl. Rye, 8680 Ry.

Fredningsnævnet har modtaget brev af 26. april 2007 fra Miljøcenter Århus med Deres ansøgning om dispensation til opførelse af en dobbelt carport på ovennævnte ejendom.

Der ønskes opført en dobbelt carport på 7,32 m x 7,90 m, svarende til 57,8 m^2.

Carporten udføres i træ med tag af tagpap eller andet fast tag og opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelse, ca. 3 m fra en lade.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningens formål er at bevare området og derfor gælder det generelt, at de fredede områder ikke må yderligere bebygges. Desuden står der om helårsboliger:

> Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse.
>
> Arealerne må anvendes som hidtil, medmindre der for de enkelte ejendomme er anført undtagelser nedenfor.

Ifølge fredningskendelsen har ejendommen løbenr. 10, hvortil der er knyttet en særbestemmelse om opførelse af en aftægtsbolig (side 11 i kendelsen). Denne bestemmelse har ikke betydning for det ansøgte.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 17. december 2007.

Under besigtigelsen, hvor Max Strunge deltog, oplystes, at carporten ønskes pålagt et sadeltag, hvor gavlene vender nord-syd. Der ønskes høj rejsning på taget, for at carporten er tilpasset den øvrige

bebyggelse, som også har høj rejsning. Max Strunge henviste til, at carporten ikke ville kunne ses fra åen.

Skanderborg Kommune, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Charlotte Krøyer, havde ikke bemærkninger til ansøgningen.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Olaf J. Møller og Niels Thernøe, anførte, at carporten bør have fladt tag, da dette syner mindre.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Carporten ønskes opført i tæt tilknytning til eksisterende bebyggelse og tilpasses denne, herunder med høj rejsning på taget. På denne baggrund finder Fredningsnævnet, at det ansøgte ikke strider mod fredningens formål. Nævnet meddeler derfor dispensation til den ansøgte carport, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår, at carporten opføres i overensstemmelse med de meddelte oplysninger.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år fra dato.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø

Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen
29 JAN. 2008

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Maj Britt Thøgersen
Vroldvej 194
8660 Skanderborg

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 28. januar 2008.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2007.119 – ansøgning om efterfølgende tilladelse til tilbygning til eksisterende bygning og opførelse af skur på ejendommen matr. nr. 3 d Justenborg, beliggende Vroldvej 194, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet har modtaget brev af 4. september 2007 fra Skanderborg Kommune med Deres ansøgning om efterfølgende tilladelse til tilbygning til eksisterende bolig og opførelse af skur på ovennævnte ejendom.

Fredningsnævnet meddelte den 9. december 1997 tilladelse til at restaurere/ombygge ejendommen. De har efterfølgende oplyst, at der i byggeprocessen er foretaget nogle ændringer. Herunder er facaden mod nord ændret, dels for at få facaden til syne som en helhed og langt mere homogen, dels for at få et ekstra værelse og bad. Ved den nordlige facade er der ligeledes opført et lille skur, der er tilpasset facade og tag. Skuret er opført for at tildække og neddæmpe støjen fra to kompressorer til køle- og fryserum.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Ifølge fredningskendelsen skal de fredede arealer bevares i den nuværende tilstand.

Arealerne må ikke yderligere bebygges, der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Om- og tilbygning af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra Fredningsnævnet.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 17. december 2007.

Det er oplyst, at der er ændret på tagets forløb, hvorved den nordlige facade ændrer udtryk. Den oprindelige nordlige facade gav indtryk af flere bygninger med forskellig funktion, der er bygget til huse i flere tempi. Med den nye facade er indtrykket af disse forskelligheder væk, og bebyggelsen fremstår mere samlet, dog med et forskelligt formudtryk på de to bygninger. Det opførte skur er på

ca. 9 m^2 og er bygget til ved den østlige del af nordfacaden. Afstanden fra ejendommens bygninger til åen er ca. 25 m. Ombygningen er udført med en etage oven på en eksisterende bygning, og der er således ikke bygget nærmere på åen end de tidligere eksisterende bygninger. Skuret ligger i forbindelse med de eksisterende bygninger og ved den gavl, der er længst væk fra åen.

Ejendommen er omfattet af EF-habitatområde nr. 48 og fuglebeskyttelsesområde nr. 35. Udpegningsgrundlaget for habitatområdet er en række vandlevende arter, damflagermus og odder samt en række med habitat-naturtyper. Udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet er rørhøg og isfugl.

Da om- og tilbygningen er sket i tæt tilknytning til eksisterende bebyggelse og ikke tættere på åen end hidtil, har Skanderborg Kommune vurderet, at ændringerne i byggeprojektet ikke vil medføre forstyrrelser udover hidtidigt omfang i forhold til beskyttelsesområderne. Derfor har kommunen vurderet, at det ansøgte ikke har konsekvenser for naturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget.

Skanderborg Kommune, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Charlotte Krøyer, har anbefalet, at der meddeles efterfølgende tilladelse til ændringerne. Kommunen har henvist til, at den eksisterende bygningsmasse på ejendommen i forvejen har et bygningsareal på 776 m^2, og den mindre tilbygning vurderes derfor i den sammenhæng at være af mindre betydning. Kommunen har endvidere lagt vægt på, at der ikke bygges nærmere på åen, end hvad der i forvejen var givet tilladelse til.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Olaf J. Møller og Niels Thernøe, har tilsluttet sig kommunens indstilling i sagen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

De efterfølgende ændringer af det oprindelige projekt, som Fredningsnævnet gav tilladelse til ved afgørelse af 9. december 1997, er af mindre omfang og er pænt tilpasset den øvrige bebyggelse. På denne baggrund meddeler Fredningsnævnet efterfølgende dispensation til de foretagne bygnings-ændringer og opførelse af skur, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Christian og Jonna Münster
Langkærvej 9, Hem
8740 Brædstrup

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen
17 APR. 2008

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 16. april 2008.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2007.96 – ansøgning om efterfølgende dispensation til reetablering af dræn og etablering af tilkørselsvej i eng på matr. nr. 2a Hem By, Voerladegaard, beliggende Langkjær 9 (Langkærvej 9), Dørup, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet modtog den 11. juli 2007 fra Skanderborg Kommune Deres ansøgning om efterfølgende dispensation til reetablering af dræn og etablering af tilkørselsvej i eng på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

I kendelsen står der om landskabet

Landskabet.

Der knytter sig store videnskabelige interesser til området, der bl.a. betegnes som en geologisk interessekoncentration. Det hedder herom i en udtalelse fra Danmarks geologiske Undersøgelse:

De største geologiske interesser knytter sig selvsagt til de store dalstrøg, der gennemskærer egnen, idet de gennem deres anlæg, udformning og aflejringer først og fremmest afspejler den geologiske udvikling og tillige rummer store og vigtige elementer, som måske ikke alle er tydet og forstået endeligt og rigtigt. Det er derfor både forsknings- og undervisningsmæssigt af afgørende betydning, at der ved planlægningen tages videst muligt hensyn til de store natur- og landskabsværdier, disse egne rummer.

Og om terrænændringer m.m. står der:

B. De almindelige fredningsbestemmelser:

De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

Inden for det fredede område må der ikke udover normal oprensning foretages ændring af nogen art af søernes og vandløbenes areal og tilstand.

Opførelse af bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø og å må ikke foretages uden forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet. Der kan dog for hver ejendom etableres en mindre bådebro (ca. 50 cm bred og 30 cm over normal vandstand) til ejerens eget brug.

Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt. Dog kan udnyttelse af de nævnte forekomster ske til ejendommens eget forbrug.

Om beplantning står der:
Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt .....". Fredningen er derimod ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer.

Om Veje står der:
Veje over det fredede må ikke anlægges uden fredningsmyndighedernes tilladelse, bortset fra markveje som led i landbrugsdrift.

Om Byggeri står der:
Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1) Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i heldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2) Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsmæssige formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse.

Ejendommen er tillige omfattet af habitatområde H-48 "Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen".

Skanderborg Kommune har ved brev af 4. juli 2007 vurderet, at der ikke er registreret habitatnaturtyper eller arter fra udpegningsgrundlaget inden for området, og at det ansøgte derfor vurderes ikke at have betydning for bevaringsstatus for naturtyper eller arter fra udpegningsgrundlaget.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 19. september 2007.

Vedrørende tilkørselsvejen er det oplyst, at der er givet tilladelse efter vejloven til denne adgangsvej. Tilladelsen blev givet den 10. november 2004. Adgangen til ejendommen foregik tidligere ad en privat fællesvej. Den nye adgangsvej er anlagt, fordi oversigtsforholdene ved den private fællesvej var dårlige. Den nye adgangsvej er anlagt langs åen mod øst.

Vedrørende drænene på ejendommen er det oplyst, at De påbegyndte reetablering af de gamle dræn, da disse var nedbrudte/tilstoppede. Da området er meget vådt, er det nødvendigt, at drænene fungerer.

Under besigtigelsen konstaterede Fredningsnævnet, at der på stort set hele ejendommen – på nær på et areal ud mod den offentlige vej – var sket udjævning af arealet og nysåning med græs. De oplyste, at området er meget fugtigt, og at der om vinteren står vand. I forbindelse med renoveringen af drænforholdene på ejendommen arbejdede De efter et gammelt drænkort. De blev stoppet i Deres arbejde af Vejle Amt og blev påbudt at dække drænene til igen.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Olaf J. Møller og Niels Ternøe, anbefalede, at Fredningsnævnet ikke meddeler efterfølgende tilladelse til hverken adgangsvejen eller reetablering af drænene. Adgangsvejen bør fjernes, og engområdet reetableres helt ud til åen.

Vedrørende renoveringen af bygningerne, som er blevet pudset op til en hvid facade og har fået lagt glaseret tegltag, har Miljøcenter Århus oplyst, at der i forbindelse med byggesagen hos kommunen fra 2004 er søgt renovering af den eksisterende beboelse og udnyttelse af tagetagen. Kommunen (dengang Brædstrup Kommune) vurderede, at det ansøgte ikke krævede byggetilladelse. Da kommunen formentlig har vurderet, at der tale om en mindre ombygning og istandsættelse af beboelsen, har sagen ikke været forelagt Fredningsnævnet. Ifølge fredningskendelsen er det alene "større om- og tilbygninger", der kræver Fredningsnævnets tilladelse.

Skanderborg Kommune, som ikke var repræsenteret under besigtigelsen, har ved brev af 4. juli 2007 anbefalet, at der gives dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Den nye adgangsvej er efter det oplyste anlagt, fordi oversigtsforholdene på den tidligere adgangsvej var dårlige. På denne baggrund, og da Fredningsnævnet vurderer, at de landskabelige hensyn ikke strider afgørende imod en efterfølgende lovliggørelse af vejen, meddeler nævnet dispensation hertil, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Vedrørende dræningen af området må det lægges til grund, at arealet tidligere har været drænet. Det ansøgte omfatter alene en renovering af de eksisterende dræn. På denne baggrund, og idet det forudsættes, at dræningen ikke udvides, d.v.s. kun udføres i samme omfang som hidtil med rør af samme diameter og i samme dybde, meddeler nævnet dispensation til udførelse af det gravearbejde, renoveringen forudsætter, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår, at arealet efterfølgende reetableres som eng. Nævnet bemærker i den forbindelse, at haveanlæg omkring ejendommen, d.v.s. anlæg af græsplæne o. lign., kun må ske på arealer, der ikke er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 som engområde. Der kan i den forbindelse henvises til Skanderborg Kommunes registrering af § 3-område.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Rye
Fredningsnævnets ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning
Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Anne Olesen
Emborgvej 31, Gl. Rye
8680 Ry

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen
17 APR. 2008

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 16. april 2008.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2007.44 – ansøgning om tilladelse til opførelse af en kvist på huset på ejendommen beliggende Emborgvej 31, 8680 Ry, matr. nr. 3y, Emborg By, Gl. Rye.

Fredningsnævnet har modtaget Deres brev af 28. november 2007 med ansøgning om tilladelse til opførelse af en kvist på huset på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningens formål er at bevare området i den på fredningstidspunktet værende tilstand.

Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om byggeri gælder det, at om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, kun må finde sted efter forud indhentet godkendelse fra Fredningsnævnet.

Fredningsnævnet meddelte ved afgørelse af 2. september 2007 afslag på Deres tidligere ansøgning om tilladelse til opførelse af en kvist på huset. Fredningsnævnet havde i den forbindelse foretaget besigtigelse den 1. august 2007. Nævnet konstaterede under besigtigelsen, at kvisten vil blive synlig fra Gudenåen.

Nævnet tilkendegav ved afgørelsen af 2. september 2007, at nævnet ville være indstillet på at meddele tilladelse, såfremt kvistens udformning blev ændret til en rytterkvist med tegltag.

Ved den foreliggende ansøgning har De ændret udformningen af kvisten. Udformningen fremgår af tegningsmateriale fra november 2007. Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller og Niels Ternøe har været forelagt tegningsmaterialet. Lokalkomitéen har ikke haft bemærkninger hertil.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Den ansøgte kvist er i sin udformning ændret i overensstemmelse med Fredningsnævnets tilkendegivelse i afgørelsen af 2. september 2007. Fredningsnævnet finder herefter, at kvisten er tilpasset den øvrige bebyggelse og det omgivende landskab, dog med undtagelse af sidevinduerne. På denne baggrund meddeler Fredningsnævnet dispensation til den ansøgte kvist, jf.

naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår, at kvisten udføres i overensstemmelse med tegningsmaterialet fra november 2007 og uden sidevinduer.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
By- og Landsakabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Rye
Fredningsnævnets ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning
Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Adelgade 44, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Anne Kristine T. Rasmussen
Ydinggade 4, Yding
8752 Østbirk

Modtaget i
By- og Landskabsstyrelsen
27 MAJ 2008

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 25 maj 2008.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2008. 35 – ansøgning om tilladelse til ændret vejføring på ejendommen matr. nr. 1 v Justenborg, Skanderborg Jorder, beliggende Vroldvej 186, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet har den 18. marts 2008 fra Skanderborg Kommune modtaget Deres ansøgning om tilladelse til ændring af vejføringen på ovennævnte ejendom.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Formålet med fredningen er, at området skal bevares i dets nuværende tilstand.

Af kendelsens afsnit B fremgår desuden, at

- Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus og lergravning, opfyldning og planering ikke er tilladt.
- De fredede arealer ikke må yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.
- Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 11. april 2008.

Nævnet har været forelagt tegningsmateriale af 4. februar 2008, udarbejdet af Rådgivende Ingeniørfirma Benny Hansen A/S, Tørring, som viser den ønskede, ændrede vejføring på ejendommen.

Det er oplyst, at den nuværende vej ind til ejendommen trafiksikkerhedsmæssigt er betænkelig, da det er umuligt ved udkørsel at holde vinkelret på Vroldvej. Den ændrede vejføring tilgodeser ønsket om en sikker udkørsel fra ejendommen til Vroldvej.

Skanderborg Kommune, Teknik- og Miljø, har den 7. februar 2008 godkendt den ændrede vejadgang til ejendommen.

Under besigtigelsen erklærede De Dem indforstået med at etablere slørende beplantning på de skrænter, der skabes ved vejføring på rampe.

Skanderborg Kommune, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Charlotte Krøyer, har anført, at kommunen finder terrænreguleringen betænkelig set i forhold til fredningens bestemmelser om ændringer i terrænet eller terrænformerne.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Olaf J. Møller og Niels Ternøe, har anført, at der er tale om en kraftig terrænregulering, og at det er nødvendigt, at den nye vej sløres ved beplantning ud mod søen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

En ændring af vejføringen til ejendommen er hensigtsmæssig af trafikale årsager. På denne baggrund, og da en vejføring som ansøgt kun i begrænset omfang vil være synlig i det omgivende landskab, såfremt der etableres slørende beplantning på rampens skrænter, finder nævnet ikke, at det ansøgte strider mod fredningens formål. Nævnet meddeler derfor tilladelse til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på følgende vilkår:

- at vejen etableres i overensstemmelse med tegningsmaterialet af 4. februar 2008, og
- at der etableres en lav, slørende beplantning med hjemmehørende arter for området på begge skrænter ved den nye vej.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Kopi er tilsendt:
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø
Skov- og Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø
Dansk Ornitologisk Forening i Århus Amt, Louisevej 100, 8220 Brabrand
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Rye
Fredningsnævnets ministerudpegede medlem, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning
Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Adelgade 44, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Aase og Bjarne Nielsen
Munkevej 1, Emborg
8680 Ry

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 22. juli 2008.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2007. 71 – ansøgning om tilladelse til opførelse af carport på ejendommen matr. nr. 4 ab Emborg By, Gl. Rye, beliggende Munkevej 1, 8680 Ry.

Fredningsnævnet har modtaget Skanderborg Kommunes brev af 24. maj 2007 vedrørende Deres ansøgning om opførelse af en carport på ovennævnte ejendom.

Der ønskes opført en carport på ca. 47 m^2. Carporten ønskes placeret ud mod Emborgvej og nord for den øvrige bebyggelse på ejendommen. Carporten opføres i træ med røde teglsten på taget.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Ifølge fredningskendelsen er følgende gældende:

"De almindelige fredningsbestemmelser.
De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af Fredningsnævnet.

Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:
1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/ eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra Fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse."

Hele ejendommen er endvidere omfattet af beskyttelseslinier omkring Øm Kloster og Øm Klosterkanal, jf. naturbeskyttelseslovens § 18, og er udpeget til kulturmiljø, geologisk og landskabeligt interesseområde samt EF-fuglebeskyttelses- og habitatområde. For så vidt angår disse beskyttelser har Skanderborg Kommune vurderet, at ansøgningen ikke har betydning.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse af ejendommen den 10. marts 2008.

Både Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Olaf J. Møller og Niels Ternøe, og Skanderborg Kommune, som under besigtigelsen var repræsenteret ved Hanne Mortensen, kunne anbefale, at der meddeles dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Den ansøgte carport er med sin udformning og placering pænt tilpasset det omgivende landskab. På denne baggrund meddeler nævnet dispensation til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, på vilkår, at carporten opføres i overensstemmelse med de meddelte oplysninger.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er 22. juli 2008 sendt pr.mail til følgende:
Bjarne Hass Nielsen, Munkevej 1, 8680 Ry, bhn@nnf.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, blst@blst.dk
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, blstnatur@blst.dk
Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, hanne.mortensen@skanderborg.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Skov- og Naturstyrelsen, Søhøjlandet
Vejlsøvej 12
8600 Silkeborg

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
{ HYPERLINK
"mailto:pho@domstol.dk" **}**

CVR 11 98 62 93

Den 17. december 2008.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2008.9 – ansøgning om tilladelse til udvidelse af sommerhus på ejendommen Vædebrovej 1 G, 8660 Skanderborg.

Skanderborg Kommune har den 21. juni 2007 modtaget en revideret ansøgning om udvidelse af sommerhus fra ejeren af ejendommen matr. nr. 1 ac, Justenborg, Skanderborg Jorder med adressen Vædebrovej 1 G, 8660 Skanderborg tilhørende Anline Ruby og Hans Jan Pedersen, samme adresse.

Ved udvidelsen nedrives en del af den eksisterende bebyggelse, således at boligarealet i sommerhuset forøges med 29 m^2 svarende til en udvidelse fra 59 m^2 til 88 m^2. Herudover ønskes kælder, hvorom der mod vest (mod søen) og syd er nedgravet en terrasse 1 m under terræn for at opnå bedre lysindfald i kælderrum. Kælderens areal på 55 m^2 indgår ikke i etagearealet.

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort.

© Kort og matrikelstyrelsen

Uanset at en sådan kælder ikke må benyttes til beboelse vil det efter Skanderborg Kommunes skøn have stor præcedenseffekt, især på ejendomme med i forvejen begrænsede udvidelsesmuligheder.

Nævnet har drøftet sagen på ny efter modtagelsen af kommunens supplerende udtalelse

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet er enig med Skanderborg Kommune i, at ejendommen ud fra en landskabelig betragtning ikke er beliggende umiddelbart uden for sommerhusområdet, men derimod er sidste bygning i sommerhusområdet.
Nævnet er ligeledes enig i, at huset med den ansøgte udvidelse ligger så lavt i forhold til de bagvedliggende arealer, at der ikke lukkes for udsigten til søen.
Nævnet kan derfor tiltræde, at der nedrives en del af den eksisterende bebyggelse og samtidig foretages udvidelse, således at boligarealet i sommerhuset forøges med 29 m^2 svarende til en udvidelse fra 59 m^2 til 88 m^2, og at byggeriet udføres med den ansøgte facadeudformning.
Nævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til udbygning i det nævnte omfang og på betingelse af, at byggeriet opføres med gulv maks. 30 cm over eksisterende terræn som vist i projekt, og at der bibeholdes en slørende beplantning mellem skrænten og en linie 5 m bag denne.

Nævnet er enig i, at det kan være forbundet med stor præcedenseffekt i forbindelse med behandling af ansøgninger om fornyelse af utidssvarende hytter og sommerhuse samt ved mindre udvidelser, hvis det er muligt gennem udgravning/terrænregulering at opføre en kælder (i dette tilfælde på 56 m^2), der pga. bygningsreglementets metoder for beregning af arealer ikke medregnes i sommerhusets etageareal.
Nævnet meddeler derfor afslag på ansøgningen om tilladelse til etablering af kælder.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

© Kortet må alene anvendes iflg. aftale med kortejer

Ejendommen er beliggende i et område, der er omfattet af en lokalplan, en fredning samt naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinie).

Lokalplan nr. 069
Ejendommen er beliggende i et sommerhusområde, der er omfattet af tidligere Skanderborg Kommunes lokalplan nr. 069 for den eksisterende sommerhusbebyggelse ved Mossø - Mossøbrå.

Byggeriet er i overensstemmelse med lokalplanens bestemmelser.

Fredning
Ejendommen er omfattet af fredning jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2142/72 om fredning af Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg kommuner i Århus Amt og i Brædstrup kommune i Vejle Amt.

Af kendelsens afsnit B, de almindelige fredningsbestemmelser, fremgår, at "de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser". Det fremgår også i afsnit B, at "ændringer i terrænet eller terrænformerne ikke er tilladt", og at "de fredede arealer ikke må yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger".

Af fredningens særlige bestemmelser fremgår det, at de øvrige ejendomme i lokalplan 69 er undtaget fra fredningen af Mossø med omgivelser, da sommerhusområdet allerede eksisterede ved fredningens gennemførelse. Det fremgår derimod ikke af fredningskendelsen, at ejendommen matr. nr. 1 ac, Justenborg var udstykket ved fredningens gennemførelse.

Til orientering kan oplyses, at det fremgår under lb.nr. 177 i den oprindelige kendelse afsagt den 30. december 1971 af fredningsnævnet for Århus amts vestlige fredningskreds vedrørende fredning af Mossø med omgivelser, at den berørte ejendom er udstykket i forbindelse med fredningen og statens overtagelse af et større areal syd for sommerhusarealet.

Byggeriet kræver tilladelse fra Fredningsnævnet.

Søbeskyttelseslinie
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder og spredningskorridorer for plante- og dyreliv.

I modsætning til de øvrige ejendomme i lokalplan 69 er ejendommen Vædebrovej 1G ikke undtaget fra naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinie).
Dette skyldes, at søbeskyttelseslinien ved lokalplanens udarbejdelse blev reduceret af skov- og naturstyrelsen til et sammenfald med fredningsgrænsen – 5 m bag skrænttoverkanten. Fredningsgrænsen fremgår af overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 under lb.nr. 161-172.

Byggeriet kræver derfor dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinie), hvor Skanderborg Kommune er myndighed.

Bygningens beliggenhed fremgår af nedenstående ortofoto.

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anvendes iflg. aftale med kortejer

Kommunens bemærkninger
Skanderborg Kommune skal vurdere projektet i forhold til naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinien). Det fremgår af § 16, at der ikke må placeres bebyggelse, campingvogne og lignende eller foretages beplantning eller ændringer i terrænet inden for en afstand af 150 m fra søer.

Ejendommen er som nævnt beliggende i et område, der er fredet og omfattet af søbeskyttelseslinien. Samtidig indgår ejendommen i et lokalplanlagt sommerhusområde, hvor fredningsgrænsen og den reducerede søbeskyttelseslinie for de øvrige ejendomme mod søen forløber 5 m bag skræntoverkanten og dermed ikke hindrer et tilsvarende byggeri på disse ejendomme.

Det er Skanderborg Kommunes vurdering, at ejendommen ud fra en landskabelig betragtning ikke er beliggende umiddelbart uden for sommerhusområdet, men derimod er sidste bygning i sommerhusområdet. Skanderborg Kommune er på dette grundlag positiv overfor den ansøgte facadeudformning.

Tilsvarende er det kommunens vurdering, at den ansøgte udvidelse ligger så lavt i forhold til de bagvedliggende arealer, at den ikke lukker for udsigten til søen.

Skanderborg Kommune finder derimod, at en terrænregulering, der muliggør vinduer i kælderniveauet ikke er rimelig set i forhold til den meget sønære placering og i forhold til områdets anvendelse som sommerhusområde.

På baggrund af ovennævnte vurdering finder Skanderborg Kommune, at der kan meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinien) til tilbygningen på betingelse af, at byggeriet opføres med gulv maks. 30 cm over eksisterende terræn som vist i projekt, og at

der ikke udføres synlig kælder. Terræn skal således føres ind til fundament.

I overensstemmelse med, at det i Skanderborg Kommunes vurdering er tillagt betydning, at ejendommen er beliggende som sidste sommerhus i rækken, finder Skanderborg Kommune, at der skal bibeholdes en slørende beplantning mellem skrænten og en linie 5 m bag denne. Dette krav om beplantning findes på naboejendommene jf. overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 (Afsnit D. Særlige forhold vedrørende enkelte ejendomme, lb. nr. 161-172).

Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinien) til projektet uden (synlig) kælder og på de nævnte betingelser, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Supplerende udtalelse fra Skanderborg Kommune om præcedenseffekt ved udvidelse af sommerhus på Vædebrovej 1 G, 8660 Skanderborg

Skanderborg Kommune har den 16. januar 2008 fremsendt sin udtalelse til Fredningsnævnet om udvidelse af sommerhus på matr. nr. 1 ac, Justenborg, Skanderborg Jorder med adressen Vædebrovej 1 G, 8660 Skanderborg tilhørende Anline Ruby og Hans Jan Pedersen, samme adresse.

Fredningsnævnet besigtigede ejendommen den 11. april 2008, og i brev af den 25. maj 2008 har Fredningsnævnet fremsendt referat fra besigtigelsen, hvoraf det fremgår, at der ønskes supplerende udtalelse fra Skanderborg Kommune om omfanget af en evt. præcedenseffekt for tilsvarende byggeri uden for lokalplanområdet, såfremt nævnet meddeler tilladelse til byggeriet.

Herudover ønskes fremsendt kort med angivelse af fredningsgrænse og grænsen for lokalplanområdet.

Kommentar til referat
Indledningsvis skal det bemærkes, at Charlotte Krøyer, der var tilstede ved besigtigelsen, har gjort opmærksom på, at hun er fejlciteret. Charlotte Krøyer har ved besigtigelsen givet udtryk for, at Skanderborg Kommune ikke har indvendinger mod byggeriet, hvis det opføres uden synlig kælder.

Af Skanderborg Kommunes tidligere redegørelse fremgik, at gulv i det nye byggeri skulle være maks. 30 cm over eksisterende terræn, og at terrænet skulle føres ind til fundament, så en evt. kælder ikke er synlig.

Præcedensvirkning
Skanderborg Kommunes tilbageholdenhed med tilladelse til synlig kælder skyldes, at ejendommen Vædebrovej 1 G er et sommerhus beliggende i et område omfattet af fredning og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinie).

Der er i kommunen mange hytter og sommerhuse beliggende i fredede områder og/eller i områder omfattet af naturbeskyttelseslovens bygge- og beskyttelseslinier.

Ved administrationen af lovgivningen er det derfor vigtigt at sikre, at planlægningen ikke efterhånden gennemhulles ved enkeltstående tilladelser, der måske hver især kan synes rimelige og forsvarlige, men som samlet set kan være i strid med intentionerne i den sammenfattende fysiske planlægning.

Derfor er det kommunens vurdering, at det kan være forbundet med stor præcedenseffekt i forbindelse med kommunens behandling af ansøgninger om fornyelse af utidssvarende hytter og sommerhuse samt ved mindre udvidelser, hvis det er muligt gennem udgravning/terrænregulering at opføre en kælder (i dette tilfælde på 56 m^2), der pga. bygningsreglementets metoder for beregning af arealer ikke medregnes i sommerhusets etageareal, selvom rummene har vinduer til det fri.

landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail fremsendt til:
Anline Ruby og Jan Hans Pedersen, Vædebrovej 1 G, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:anline@mail.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, **{** HYPERLINK "mailto:olaf.moeller@sol.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, **{** HYPERLINK "mailto:bi-avler@mail.tele.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:geert.nielsen@skanderborg.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Advokat Henrik Adam Staunskjær
Adelgade 102 A
8660 Skanderborg

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
{ HYPERLINK
"mailto:pho@domstol.dk" **}**

CVR 11 98 62 93

Den 21. januar 2009.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2008.37 – ansøgning om tilladelse til udskiftning af sommerhus på ejendommen Vædebrovej 33, 8660 Skanderborg.

Den 16. januar 2008 har Fredningsnævnet anmodet Skanderborg Kommune om bemærkninger i forhold til planlovens § 35 og naturbeskyttelseslovens § 16 til opførelse af et nyt sommerhus til erstatning for eksisterende sommerhus på ejendommen matr.nr. 14 l Vrold, Skanderborg med adressen Vædebrovej 33, 8660 Skanderborg.
Ejendommen ejes ifølge det oplyste af Sinne Tersbøl Stenshøj, Egebjergvej 29, 8220 Brabrand.

Skanderborg Kommune har i udtalelse af 21. april 2008 anført:

Vedr. planlovens § 35
Det fremgår af kommunes retningslinier for administration af planloven, at der som hovedregel meddeles tilladelse til:

- at udvide sommerhuse i det åbne land inden for en bebyggelsesprocent på 10, dog max. op til 110 m² ud fra en konkret vurdering af husets hidtidige areal og stand under forudsætning af, at ejendommens karakter som sommerhusejendom fastholdes. Byggeriet må ikke overstige 5 m.

Vedr. naturbeskyttelseslovens § 16
Det fremgår af kommunens retningslinier, at:

- Der meddeles normalt ikke dispensation til opførelse af helt nye sommerhuse ved søer og åer. Heller ikke udvidelse af enligt beliggende sommerhuse, medmindre der er tale om nødvendig modernisering af køkken og bad.
- I mindre udbyggede områder kan der efter omstændighederne meddeles dispensation op til 110 m². Præcedens er vigtig i områder med mange sommerhus.
- Carporte og udhuse ved sommerhus tillades kun, hvis det landskabeligt kan indpasses.

Vurdering
Ejendommen, der har et areal på 1350 m², er beliggende i et område i det åbne land, som på visse

steder langs med Mossø har karakter af et sommerhusområde.

I den aktuelle sag er der tale om opførelse af et nyt sommerhus på ca. 79 m² samt en overdækket terrasse på ca. 11 m². Sommerhuset opføres som erstatning for et mindre sommerhus på 49 m² med en overdækket terrasse på 14 m². Højden på det eksisterende sommerhus er ca. 3,4 m.

Derudover findes der tre mindre udhuse mod Vædebrovej på i alt 31 m² på ejendommen. Disse ønskes nedrevet i forbindelse med opførelse af det nye sommerhus.

Det nye sommerhus ønskes placeret med samme afstand fra søen som det eksisterende hus. Sommerhuset opføres med en taghældning på ca. 25 grader, og højden til kip bliver ca. 4 m, dvs. ca. 0,6 m højere end det eksisterende. Til tagbelægning anvendes listetækket tagpap, til udvendige beklædning anvendes sort træbeklædning.

Udover den overdækkede terrasse ønskes opført en træterrasse omkring sommerhuset. Den ny terrasse kommer ca. 1,5 m nærmere søen end den eksisterende.

Kommunen finder, at sommerhuset er i overensstemmelse med kommunes retningslinier dels vedr. planloven og dels vedr. naturbeskyttelsesloven, ligesom farvevalget er i overensstemmelse men farvevalget på den overvejende del af de ældre sommerhuse i området. Dog er kommunen af den opfattelse, at huset incl. træterrassen ikke bør placeres tættere på søen end den eksisterende træterrasse.

Såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation, er Kommunen jf. ovenstående indstillet på at meddele tilladelse efter planlovens § 35 til det ansøgte og dispensation fra naturbeskyttelsesloven til selve sommerhuset med den foreslåede placering.

Fredningsnævnet har den 7. juli 2008 modtaget tegninger, angivet som bilag 4, 5, og 6, over det projekterede sommerhus, herunder profiltegning og angivelse af placering på grunden.

Fredningen
Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.
De fredede arealer skal bevares i den på fredningstidspunktet værende tilstand med nærmere anførte generelle og specielle undtagelser.
Om bebyggelse gælder, at de fredede arealer ikke må yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.
Der er ingen særbestemmelser for den pågældende ejendom.

Sommerhuset ligger inden for EF habitatområde og EF-fuglebeskyttelsesområde ved Mossø. Miljøcenter Århus har i udtalelse af 29. maj 2007 anført, at en udskiftning af et eksisterende sommerhus med et tilsvarende hus vurderes ikke at have nogen indvirkning på de arter og den flora, som området er udpeget for at beskytte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Fredningsnævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige grundlag.
Henset til den beskedne størrelse af eksisterende sommerhus finder nævnet, at der i medfør af Naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan gives dispensation til opførelse af det projekterede sommerhus, således som dette er beskrevet og på de af kommunen angivne betingelser, herunder at hus incl. træterrasse ikke placeres tættere på søen end eksisterende terrasse.
Det er endvidere en betingelse, at de øvrige bygninger på grunden fjernes.
Det bemærkes, at nævnet kan tiltræde, at udskiftningen af sommerhuset ikke kan antages at have betydning for EF habitatområde og EF-fuglebeskyttelsesområde.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail fremsendt til:
Advokat Henrik Adam Staunskjær, Adelgade 102 A, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:gn@adv-skan.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V – **{** HYPERLINK "mailto:natur@dof.dk" **}**
Dansk Ornitologisk Forening lokal, **{** HYPERLINK "mailto:Skanderborg@dof.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, **{** HYPERLINK "mailto:olaf.moeller@sol.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, **{** HYPERLINK "mailto:bi-avler@mail.tele.dk" **}**

Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:Hanne.Mortensen@skanderborg.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg,
{ HYPERLINK "mailto:Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Skanderborg Kommune
Adelgade 44
8660 Skanderborg

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
{ HYPERLINK
"mailto:pho@domstol.dk" **}**

CVR 11 98 62 93

Den 26. januar 2009.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2008.160 – ansøgning om tilladelse til opførelse af legeplads/forhindringsbane på ejendommen Damtoften 32 Am 8660 Skanderborg

Skanderborg Kommune har den 29. maj 2008 modtaget en ansøgning fra Voerladegård IF om opførelse af en legeplads / forhindringsbane på matr.nr. 4 aa, Voerladegård By, Voerladegård med adressen Damtoften 32 A, tilhørende Skanderborg Kommune.

Ansøgningsmaterialet og kommunens udtalelse er modtaget i Fredningsnævnet den 3. november 2008.12.16

Fredningen

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af fredning jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2142/72 om fredning af Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg kommune i Århus Amt samt i Brædstrup kommune i Vejle amt.

Af kendelsens afsnit B. – De almindelige fredningsbestemmelser – fremgår, at de fredede arealer ikke yderligere må bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Sagsgrundlag

Ejendommen er beliggende i landzone, hvormed ansøgningen skal behandles efter planlovens § 35. Dertil er ejendommen omfattet af naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinie) og § 19 (kirkebyggelinie), hvormed det ansøgte skal behandles for dispensation herfra.

Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.

Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun

meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

Skovbyggelinie
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinie) er at sikre skovenes værdi som landskabselementer samt opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet og beskytte skovene mod blæst.
Bestemmelsen indeholder et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) i en afstand af 300 m fra de omfattede skovområder.

Kirkebeskyttelseslinie
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 19 (kirkebyggelinie) er at beskytte kirker, der ligger mere eller mindre åbent i landskabet, mod, at der opføres bebyggelse på over 8,5 m, som virker skæmmende på kirken.
Bestemmelsen indeholder et generelt forbud mod, at der opføres bebyggelse med en højde over 8,5 m inden for en afstand af 300 m fra en kirke, medmindre kirken er omgivet af bymæssig bebyggelse i hele beskyttelseszonen.

Kommunens bemærkninger

I den aktuelle sag er der tale om opførelse af en legeplads / forhindringsbane på et areal der allerede i dag bruges til fritidsmæssige formål. Legepladsen / forhindringsbanen ønskes opført som erstatning for dele af de eksisterende anlæg.

Det ansøgte areal ligger tæt op mod skovbrynet til Dørup skov. Legepladsen / forhindringsbanen ønskes opført i træ af forskellige sorter; Kalmar, lærk og eg, hvormed det ansøgte så vidt muligt indpasses til omgivelserne naturmæssige karakter.
Kommunen finder ikke at det ansøgte væsentlig vil påvirke skovbrynet som landskabselement eller levested for planter og dyr.
Herudover kan Skanderbor Kommune konstatere at det ansøgte ikke overstiger 8,5 meter, og er dermed uden betydning for kirkebyggelinien.

Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele tilladelse efter planlovens § 35 samt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17 og § 19 til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Besigtigelse

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 24. november 2008.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Legepladsen/forhindringsbanen ønskes opført som erstatning for dele af et allerede eksisterende anlæg. Da arealet allerede anvendes til fritidsmæssige formål, og da der ved opførelsen af legepladsen/forhindringsbanen vil blive anvendt træ i forskellige sorter, hvorved det ansøgte tilpasses omgiverne, finder fredningsnævnet, at det ansøgte er foreneligt med fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.

Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail fremsendt til:
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, **{** HYPERLINK "mailto:olaf.moeller@sol.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, **{** HYPERLINK "mailto:bi-avler@mail.tele.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:skanderborg.kommune@skanderborg.dk" **}** og **{** HYPERLINK "mailto:lisa.hojfeldt@skanderborg.dk" **}**
Voerladegård IF ved formanden Jette Rathcke Memory, Galgebjergvej 2, Voerladegård, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:iain-jette@get2net.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Jens Jørgen Binderup
Vroldvej 176 A, Vrold
8660 Skanderborg

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
{ HYPERLINK
"mailto:pho@domstol.dk" **}**

CVR 11 98 62 93

Den 26. januar 2009.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2008.70 - ansøgning om tilladelse til tilbygning på ejendommen Vroldvej 176 A, Skanderborg

Skanderborg Kommune har den 21. juni 2008 modtaget en ansøgning fra rådgiver for ejeren af ejendommen matr.nr. 1 p Justenborg, Skanderborg Jorder, med adressen Vroldvej 176A, Skanderborg, tilhørende Jens Jørgen Binderup.

Det fremgår af ansøgningsmaterialet, at der ønskes opført en stort set kvadratisk tilbygning på 37 kvadratmeter til den eksisterende beboelse. Tilbygningen ønskes opført i mursten med tagpap på 16 mm tagplader.

Fredning

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af fredning jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2142/72 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Ifølge fredningskendelsen skal de fredede arealer bevares i deres nuværende tilstand.

Arealerne må ikke yderligere bebygges, der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der i tilknytning til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger. Det er dog en betingelse at nybyggeri eller om- og tilbygninger, der væsentlig ændrer bygningens ydre fremtræden, ikke påbegyndes før udseende og placering er godkendt af fredningsnævnet.

Da det ansøgte vurderes at være en væsentlig ændring af bygningernes ydre fremtræden, har Skanderborg Kommune fremsendt sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse.

Kommunens bemærkninger

Det samlede boligareal på ejendommen overstiger ikke 250 m², hvorfor ansøgningen ikke skal behandles efter planlovens § 35 (landzone-tilladelse).

Hvis Fredningsnævnet meddeler dispensation, vil der efterfølgende blive meddelt byggetilladelse til det ansøgte.

Besigtigelse

Fredningsnævnet besigtigede ejendommen den 24. november 2008. Under besigtigelsen havde hverken Skanderborg Kommune eller Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité indvendinger mod, at der meddeles dispensation til det ansøgte.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse

På baggrund af, at det ansøgte opføres i tilknytning til den eksisterende beboelse, og på baggrund af oplysningerne om tilbygningens størrelse og ydre fremtræden finder fredningsnævnet, at det ansøgte ikke vil være i strid med fredningens formål.
Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation fra fredningen til det ansøgte, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail fremsendt til:

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, **{** HYPERLINK "mailto:olaf.moeller@sol.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, **{** HYPERLINK "mailto:bi-avler@mail.tele.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:skanderborg.kommune@skanderborg.dk" **}** og **{** HYPERLINK "mailto:hanne.mortensen@skanderborg.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Anne Kirstine Rasmussen
Ydingenggård
Ydinggade 4
8752 Østbirk

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
{ HYPERLINK

"mailto:pho@domstol.dk" }

CVR 11 98 62 93

Den 7. april 2009.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2008.174 – ansøgning om tilladelse til etablering af maskinhus på ejendommen matr. nr. 1 v, Justenborg, Skanderborg Jorder, Vroldvej 186, 8660 Skanderborg.

Ansøgning om opførelse af maskinhus på Vroldvej 186 i Skanderborg

Skanderborg Kommune har den 21. august 2008 modtaget en ansøgning om et maskinhus på ejendommen matr. nr. 1 v, Justenborg, Skanderborg Jorder med adressen Vroldvej 186 i Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af arkitekt Jens Steensgaard, Skanderborg på vegne af ejeren.

Ansøgningsmaterialet er forelagt nævnet.
Det skal bemærkes, at det er aftalt mellem ejer og Skanderborg Kommune, Vej og Park (som vejmyndighed), at maskinhuset forskydes i bygningens længderetning, så der bliver en meters afstand til skel. Aftalen er suppleret med, at der tinglyses en fjernelsesdeklaration, således at bygningen kan fjernes, hvis en udvidelse af Vroldvej bliver aktuel.

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort.

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anvendes iflg. aftale med kortejer

Ejendommen er omfattet af fredningen vedrørende Mossø med omgivelser jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2142/72. Formålet med fredningen er, at området skal bevares i dets nuværende tilstand (afsnit B, de almindelige fredningsbestemmelser).

Af kendelsens afsnit B fremgår desuden:

- at de fredede arealer ikke må yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

- at fredningen ikke skal være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

  1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller

  2. såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske hensyn.

- at ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus og lergravning, opfyldning og planering ikke er tilladt.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Kommunens bemærkninger
Ejendommen matr. nr. 1 v, Justenborg, Skanderborg Jorder er i brev af den 21. januar 2008 fra Jordbrugskommisionen tilladt genoprettet som landbrugsejendom i forbindelse med, at den suppleres med landbrugsejendommen matr. nr. 1 z, Justenborg, Skanderborg Jorder. De to matrikler grænser op til hinanden, og arealet vil efter sammenlægning være 4,88 ha.

I den aktuelle sag om opførelse af et nyt maskinhus er det Skanderborg Kommunes vurdering, at det ansøgte er placeret hensigtsmæssigt i forhold til fredningens bestemmelser. I denne vurdering indgår, at ejendommens bygninger er placeret lavt i forhold til Vroldvej, og at en allerede udført adgangsvej fra Vroldvej vil afskærme bygningen mod vest og dermed reducere indtrykket af maskinhuset set fra Mossø.

Samtidig er det Skanderborg Kommunes vurdering, at det ansøgte er placeret i rækken af eksisterende ejendomme langs Vroldvej og dermed ikke i placering er afvigende fra den lokale bebyggelse.

Det kan oplyses, at Skanderborg Kommune, med henvisning til den begrænsede størrelse, har vurderet at maskinhuset er en nødvendig driftsbygning. Driftbygninger, der er nødvendige for en landbrugsejendoms drift, og som opføres i tilknytning til de eksisterende bygninger, kræver ikke tilladelse efter planlovens § 35 (landzonetilladelse).

Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele tilladelse efter byggelovgivningen, hvis Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 27. marts 2009.

Det oplystes under besigtigelsen, at ejer, ud over de ovenfor nævnte 4,88 ha, driver 3,2 ha på tidligere ejendom samt 5,6 ha skovareal.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité anførte under besigtigelsen, at der bliver tale om en dominerende bygning, og at den i hvert fald ikke må være højere end den nye vej.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Den projekterede bygning vil efter nævnets opfattelse ændre helhedsindtrykket i væsentligt omfang og i uheldig retning. Nævnet finder derfor, at der alene i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan meddeles dispensation til opførelse af maskinhus med den ansøgte placering og med det ansøgte bygningsareal, på betingelse af, at højden ikke noget sted overstiger højden på den nyetablerede adgangsvej til ejendommen.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail fremsendt til:
Anne Kirstine Rasmussen, Ydingenggård, Ydinggade 4, 8752 Østbirk, **{** HYPERLINK "mailto:ewr@ydingenggaard.dk" **}**

Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, { HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" }
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, { HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" }
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, { HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" }
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 140, 1620 København V, { HYPERLINK "mailto:natur@dof.dk" }
Dansk Ornitologisk Forening lokal, { HYPERLINK "mailto:Skanderborg@dof.dk" }
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, { HYPERLINK "mailto:olaf.moeller@sol.dk" }
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, { HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" }
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, { HYPERLINK "mailto:bi-avler@mail.tele.dk" }
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, { HYPERLINK "mailto:geert.nielsen@skanderborg.dk" }
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg,
{ HYPERLINK "mailto:Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk" }

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Bendt Nielsen
bn@bn-tegnestue.dk

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
{ HYPERLINK

"mailto:pho@domstol.dk" }

CVR 11 98 62 93

Den 6. juli 2009.

Vedr.: journal nr. 8901-01.2009.6, Ansøgning om tilladelse til etablering af bål/grillhytte med shelters syd for Skovstedvej, Gl. Rye

Skanderborg Kommune har den 3. april 2008 modtaget en ansøgning fra Dem på vegne af Mølleskolens SFO, der søger om tilladelse til opstilling af en bål- eller grillhytte bl.a. indeholdende shelters og et aflukkeligt opbevaringsrum på ejendommen matr.nr. 17 b, Gl. Rye By, Gl. Ry tilhørende Skov- og Naturstyrelsen.

Skov- og Naturstyrelsen har med mail af 5, december 2008 oplyst, at de har godkendt projektet på en række nærmere angivne betingelser.

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af fredning jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2142/72 om fredning af Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg Kommuner i Århus amt og i Brædstrup kommune i Vejle amt.

Af kendelsens side 9, første afsnit benævnt b. fremgår, at "I det på kortet angivne område C, der dækker et areal på ca. 28 ha syd for Rye, kan der efter fredningsnævnets godkendelse udføres sådanne anlæg og bebyggelser, som tjener udøvelsen af kollektivt friluftsliv, herunder opførelse af en kollektiv ferieby (åben for almenheden) og indretning af en campingplads".

Bålhytten m.v. ønskes opført inden for område C.

Skanderborg Kommune har fremsendt sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Kommunens bemærkninger:
Da det pågældende areal ligger i landzone og inden for skovbyggelinie, skal ansøgningen behandles efter planlovens § 35 og naturbeskyttelseslovens § 17.

Udgangspunktet i planlovens § 35 er, at det åbne land skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

Det fremgår af kommunes retningslinier for administration af planloven, at der normalt meddeles tilladelse til at der normalt meddeles tilladelse til opførelse af klubhuse ved idrætsanlæg og lignende

eller til brug for naturbaserede foreninger med almennyttige formål (spejdere). Der stilles særlige vilkår til husets udformning, materialevalg m.v. Det fremgår videre, at der normalt meddeles tilladelse til etablering af børnehaver (skovbørnehaver) i det åbne land, såfremt de oprettes som supplement til en eller flere eksisterende børnehaver, at transport til og fra børnehaven sker samlet og at bygningen er af midlertidig karakter.

Formålet med naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinie) er at sikre skovenes værdi som landskabselementer samt opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet og beskytte skovene mod blæst.

Bestemmelsen indeholder et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) i en afstand af 300 m fra de omfattede skovområder.

I den aktuelle sag er der tale om en hytte, der opføres som en bygning af midlertidig karakter, i træ, overdækket areal ca. 80-100 m2 og begrænset højde. Hytten skal anvendes af både Mølleskolens SFO, andre lokale grupper og almindelige skovgæster.

Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele tilladelse efter planlovens § 35 og dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 17 til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Projektet er nærmere beskrevet i "Projektbeskrivelse om etablering af bålhytte syd for Gl. Rye" fra januar 2008.

Fredningsnævnet besigtigede området den 26. maj 2009.

Danmarks Naturfredningsforening, der var repræsenteret under besigtigelsen, kunne gå ind for projektet.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Idet bålhytten skal anvendes af både Mølleskolens SFO, andre lokale grupper og almindelige skovgæster og da hytte og shelters findes at blive indpasset i naturen på god måde, finder nævnet, at det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.
Fredningsnævnet meddeler derfor tilladelse til det ansøgte, jf.naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail fremsendt til:
Bendt Nielsen, **{** HYPERLINK "mailto:bn@bn-tegnestue.dk" **}**
Allan Stjerne Hansen, Skov- og Naturstyrelsen. Søhøjlandet, **{** HYPERLINK "mailto:all@sns.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, **{** HYPERLINK "mailto:olaf.moeller@sol.dk" **}** og **{** HYPERLINK "mailto:skanderborg@dn.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, **{** HYPERLINK "mailto:bi-avler@mail.tele.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:geert.nielsen@skanderborg.dk" **}** og **{** HYPERLINK "mailto:inger.juul@skanderborg.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg,**{** HYPERLINK "mailto:Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

C.F.Møller A/S
Europaplads 2, 11
8000 Århus C

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
{ HYPERLINK
"mailto:pho@domstol.dk" **}**

CVR 11 98 62 93

Den 10. juli 2009.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2009.51 – ansøgning om tilladelse til opførelse af ny gårdbebyggelse til erstatning for eksisterende på matr. nr. 40 b, Gl. Rye By, Gl. Rye, beliggende Engvej 3, 8680 Ry.

Skanderborg Kommune har den 14. marts 2008 modtaget en ansøgning med supplerende materiale af d. 29. januar 2009 fra ejeren af ejendommen matr.nr. 40b, Gl. Rye By, Gl. Rye med adressen Engvej 3, 8680 Ry, tilhørende Janus Pilgaard Gertz.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af fredning jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2142/72 om fredning af Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg kommune i Århus Amt samt i Bræstrup kommune i Vejle amt.

Af kendelsens afsnit b – de almindelige fredningsbestemmelser –fremgår:

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden, tegninger med planer cg beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1) *Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller*
2) *Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.*

Skanderborg Kommune har den 18. marts 2009 fremsendt sagen til Fredningsnævnet med henblik

på afgørelse iht. ovennævnte fredningsbestemmelser.

Kommunens bemærkninger

I den aktuelle sag er der tale om nedrivning af eksisterende utidssvarende og nedslidt firlænget gårdanlæg og opførelse af ny gårdbebyggelse. Det nye gårdanlæg vil indeholde en bolig på ca. 250 m², en medhjælperbolig på ca. 150 m² og en garage på ca. 110 m². Bygningerne opføres med samme beliggenhed som den i dag eksisterende gård, og opføres som en arkitektonisk moderne fortolkning af den traditionelle firlængede gård.
Dertil opføres en driftbygning på ca. 260 m² indeholdende hestestald, lade og maskinrum. Bygningen opføres på modsatte side af Engvej, ca. 22 meter fra den resterende bebyggelse.

Vedlagt i brevet fra kommunen er uddybende beskrivelse af projektet fra ansøgningen.

Ejendommen er beliggende i landzone, hvormed projektet skal behandles efter planlovens § 35, dertil kræver det ansøgte dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinie).

I den konkrete sag er der tale om en landbrugsejendom, hvormed opførelse af et stuehus til erstatning for eksisterende samt opførelse af en medhjælperbolig ikke kræver tilladelse efter planlovens § 35. I modsætning dertil kræver opførelse af en garage på 110 m² og opførelse af hestestald/maskinhus placeret på modsatte side af Engvej begge tilladelse efter § 35. Det er dog Skanderborg Kommunes opfattelse at projektet bør ses som en helhed, og planlægningsafdelingen har ført en dialog med ansøger om hele projektet for at opnå bedst mulige resultat.
Hele byggeriet skal desuden behandles i henhold til naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinie).

Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.

Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

Formålet med naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinie) er at sikre skovenes værdi som landskabselementer samt opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet og beskytte skovene mod blæst.

Bestemmelsen indeholder et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) i en afstand af 300 m fra de omfattede skovområder.

Skanderborg Kommune finder ikke at det ansøgte er i strid med hovedformålet for planlovens bestemmelser eller naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinie)
Dertil finder kommunen at ansøger på en interessant måde opnår at skabe en moderne fortolkning at den traditionelle gårdbebyggelse samt, at byggeriet med sit arkitektoniske formsprog og på det konkrete sted indpasser sig skånsomt i omgivelserne.

Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele tilladelse efter planlovens § 35 og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinie) til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 26. maj 2009.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet er enigt i, at eksisterende firlænget gårdanlæg er utidssvarende og nedslidt og at der er behov for opførelse af ny gårdbebyggelse. Det er imidlertid nævnets opfattelse, at det eksisterende helhedsindtryk af den traditionelle firlængede gård ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning med den arkitektonisk moderne fortolkning, og nævnet finder derfor ikke at kunne godkende udformningen af bygningerne som angivet i det forelagte projekt.
Efter det oplyste ønskes ejendommen anvendt til hestestutteri, kombineret med planteavl og skovdrift.
Nævnet finder ikke, at dette giver grundlag for etablering af mere end en bolig, idet etablering af medhjælperbolig ikke ses at tjene rimelige landbrugsøkonomiske formål.
Nævnet afviser således at meddele tilladelse til projektet, som det nu foreligger.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail fremsendt til:
C.F.Møller A/S, Europaplads 2, 11, 8000 Århus C., **{** HYPERLINK "mailto:udh@cfmoller.com" **}**
og **{** HYPERLINK "mailto:map@cfmoller.com" **}**
Janus Pilgaard Gertz, **{** HYPERLINK "mailto:januscg@stofanet.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**

Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, **{** HYPERLINK "mailto:olaf.moeller@sol.dk" **}** og **{** HYPERLINK "mailto:skanderborg@dn.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, **{** HYPERLINK "mailto:bi-avler@mail.tele.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:lisa.hojfeldt@skanderborg.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg,**{** HYPERLINK "mailto:Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk" **}**

NATURKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8, 2400 København NV
Tlf.: 7254 1000 Fax: 7254 1001
E-mail: nkn@nkn.dk Web: www.nkn.dk
CVR: 18210932

13 JULI 2009
J.nr. NKN-121-00176
bol

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
14 OKT. 2009

Afgørelse
i sagen om opførelse af et hestehus i Skanderborg Kommune.

Fredningsnævnet for Midtjylland, Østlige Del, har den 19. december 2008 i henhold til naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, afslået at meddele dispensation fra en fastsat fredningsbestemmelse til at opføre et hestehus på ejendommen matr.nr. 2 l Emborg By, Gl. Rye, Lindholmvej 1, 8680 Rye. Samtidig har fredningsnævnet meddelt tilladelse til bibeholdelse af en træningsbane på 13 m i diameter belagt på sandbund. Afgørelsen er påklaget til Naturklagenævnet af ansøger for så vidt angår hestehuset.

Ejendommen er en beboelsesejendom på ca. 1,7 ha med et stuehus fra 1867 med et boligareal på 118 m², et udhus fra 1925 på 9 m² og en carport fra 2006 på 54 m², jf. BBR. Ejendommen er ikke landbrugsnoteret. Der er til ejendommen knyttet et engareal på ca. 1,7 ha.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Ifølge fredningskendelsen er følgende gældende:
"De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specifikke undtagelser.
De fredede arealer må ikke yderligere bebygges, der må således ikke opføres bygninger, boder, skure eller andre indretninger.
Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- og tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af at nybyggeri eller større om- og tilbygninger ikke påbegyndes forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.
Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger:
1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentlig omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig meromkostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller

2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.
Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme der overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under samme bestemmelse."

Ud over fredningskendelsen er ejendommen omfattet af fortidsmindebeskyttelseslinjen omkring Øm Kloster og Øm Kloster Kanal, jf. naturbeskyttelseslovens § 18. Ejendommen er endvidere i regionplan for Århus Amt beliggende i et kulturmiljø, geologisk- og landskabeligt interesseområde samt i EF-Fuglebeskyttelses- og Habitatområde.

Såvel træningsbane som hestehus er omfattet af fortidsmindebeskyttelseslinje og placeres på engareal, jf. naturbeskyttelseslovens § 18 og § 3.

Ansøgningen

Der er søgt om at opføre et ca. 40 m² stort hus til tre heste samt til foder og udstyr. Huset ønskes placeret på nordsiden af beboelseshuset, hvorved huset placeres med ældre beplantning på to sider. Huset bygges af "Naturhus", og fredningsnævnet har fået forelagt nærmere beskrivelse af hestehuset herunder tegningsmateriale. Huset skal opføres med facader af lærketræ og tagpap. Ansøger er indstillet på at nedrive den eksisterende carport med redskabsrum på i alt 54 m², der er placeret syd for beboelseshuset. Baggrunden for at ansøger ikke ønsker at anvende carporten til hestehus er dels, at ansøger ønsker bygningen lagt i læ og dels, at tilkørsel af foder, der skal placeres i den lukkede del af skuret er lettere og til mindre gene for omgivelserne, der hvor ansøger nu ønsker hestehuset placeret. Hvad størrelsen af huset angår, er det planlagt efter, at der på ejendommen kan gå tre islandske heste – evt. med et føl – hvilket passer til det græsningsareal, der er til ejendommen ,og at der samtidig er brug for et areal til foder og udstyr til hesteholdet. Huset placeres på et engareal.

Skanderborg Kommune har i brev af 20. november 2007 overfor fredningsnævnet oplyst, at kommunen ved besigtigelse har konstateret, at den ønskede placering ligger lavt i terrænet i forhold til Lindholmvej og tæt op ad en ældre beplantning på 2 sider. Bygningen opføres i en afstand af ca. 70 m fra Øm Kloster Kanal og i umiddelbar nærhed af beboelseshuset. Kommunen anser det ansøgte hestehus som erstatningsbyggeri for carporten, som nedrives. Kommunen vurderer, at indsigten til og udsynet fra fortidsmindet ikke påvirkes væsentligt ved den ansøgte placering. Idet hele ejendommen er omfattet af fortidsmindebeskyttelseslinjer, og idet der er tale om erstatningsbyggeri vil Skanderborg Kommune være indstillet på at meddele dispensation fra fortidsmindebeskyttelseslinjen, jf. naturbeskyttelseslovens § 18. Kommunen vil først tage endelig stilling efter naturbeskyttelseslovens § 18, når fredningsnævnet har truffet afgørelse om hestehuset.

Vedrørende træningsbanen har kommunen meddelt dispensation fra fortidsmindebeskyttelseslinjen.

Den påklagede afgørelse

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 17. december 2008. På besigtigelsen meddelte DN lokalkomité, at hestehuset ikke er betinget af ejendommens landbrugsdrift, hvorfor der ikke er grundlag for at meddele tilladelse til en sådan bygning.

Ifølge fredningsbestemmelserne må de fredede arealer ikke yderligere bebygges. Det ansøgte byggeri vil medføre en ændret anvendelse af det fredede område, idet der er tale om opførelse af en bygning til opstaldning af heste. Da dette formål ikke findes at være i overensstemmelse med fredningens formål, finder nævnet ikke, at der er grundlag for at meddele dispensation til det ansøgte byggeri, uanset at der i forbindelse med nybyggeriet ville blive fjernet eksisterende carport/redskabsrum.

Nævnet meddeler derfor afslag på ansøgningen om tilladelse til opførelse af et hestehus.

Samtidig meddeler fredningsnævnet tilladelse til bibeholdelse af træningsbanen, idet nævnet finder, at den med sin udformning og placering ikke er i afgørende modstrid med fredningens bestemmelser, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagen

Ansøger finder, at der i forhold til fredningen er hjemmel til at tilladelse det ansøgte. Den allerede opførte carport/redskabsrum anvendes dels til redskabsrum dels til læ- og fodringsskur til heste. Det er således forkert, når fredningsnævnet lægger vægt på, at der vil blive en ændret anvendelse af det fredede område, da der allerede er et læ- og fodringsskur på ejendommen. Herudover vil der altid være græssende heste, kvæg eller lignende på ejendommen, da det ca. 1,7 ha store engareal stedse skal afgræsses, da arealet er engareal og i store dele af året er så vådt, at der ikke kan køre maskiner på området, så det kan anvendes alternativt. Disse dyr skal ifølge dyreværnslovgivningen have mulighed for læ på marken, således at ejendommen af denne årsag nødvendigvis skal have læmuligheder. Disse er allerede etableret i eksisterende carport/redskabsrum. Der skal ikke som anført af fredningsnævnet være opstaldning af heste men alene være et læskur, jf. dyreværnslovgivningen. Hestene vil ikke blive lukket inde i bygningen, som på ingen måde medfører "en ændret anvendelse af det fredede område" som anført af fredningsnævnet. Området og ejendommen vil efter opførelsen af bygningen ikke på nogen måde blive anvendt anderledes end nu.

Afgørelse

Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne, jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3, truffet følgende afgørelse.

Efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 kan der meddeles dispensation fra bestemmelser i en fredning, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Ifølge fredningsdeklarationen skal de fredede arealer bevares i deres nuværende tilstand og arealerne må ikke yderligere bebygges. Der er søgt om på en ca. 1,7 ha stor beboelsesejendom, der er omfattet af fredningsdeklarationen, og som ikke er landbrugsnoteret, at opføre et hestehus på ca. 40 m².

Naturklagenævnet finder, at opførelse af et hestehus på 40 m² ikke er foreneligt med de landskabelige hensyn, som fredningen har til hensigt at varetage, idet det ansøgte dels indebærer en ændring af arealernes tilstand, dels er nybyggeri, hvilket er i strid med fredningsbestemmelsens klare ordlyd om forbud mod nybyggeri.

Der ses ikke med klagen eller i øvrigt at gøre sig forhold gældende, der kan føre til en tilsidesættelse af fredningsnævnets vurdering af det ansøgte. At der samtidig nedrives et eksisterende byggeri på ejendommen kan ikke ændre herpå.

Fredningsnævnet afgørelse af 19. december 2008 stadfæstes.

Bent Jacobsen

viceformand

Birgitte Olesen

fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Aase og Sten Hulgaard
Munkevej 5, Emborg
8680 Ry

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
{ HYPERLINK

"mailto:pho@domstol.dk" **}**

CVR 11 98 62 93

Den 17. juli 2009.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2008.166 Ansøgning om ændret anvendelse af eksisterende bygninger på ejendommen Munkevej 5, 8680 Ry

Indstilling af 23. juli 2008 fra Skanderborg Kommune:
Skanderborg Kommune har i maj måned 2008 modtaget to ansøgninger dels om ændret anvendelse af eksisterende landbrugsbygninger og dels om udvidelse af eksisterende "bolig" på ejendommen matr.nr. 3 a Emborg By, Gl. Rye, beliggende Munkevej 5, 8680 Ry.

Ejendommens beliggenhed fremgår af kortet nedenfor.

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ejendommen, der er på 61,2 ha, er beliggende i landzone, indenfor fortidsmindebeskyttelseslinien omkring Øm Kloster, samt inden for fredning af Mossø med omgivelser, Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977.

Der er landbrugspligt på ejendommen.

Ansøgning om ændret anvendelse
Det fremgår af ansøgningen, at der ønskes indrettet en gårdbutik på ca. 80 m² og et orangeri på ca. 240 m² i eksisterende driftsbygning (tidligere kostald).

Ansøgningen, der er en opfølgning på en tidligere ansøgning, hvorfor der henvises til tidligere sag ved Fredningsnævnet vedr. etablering af væksthuse m.m. Fredningsnævnets jr. nr. 11.01.2006-80 samt efterfølgende stadfæstelse af afgørelsen i Naturklagenævnet.

I forhold til den tidligere ansøgning er glasarealet i orangeriet reduceret til ca. 240 m² ligesom orangeriet er placeret i de oprindelige driftsbygninger, hvilket medfører at glasarealerne ikke bliver synlige fra Emborgvej. Der vil blive installeret mørklægningsgardiner, således at anvendelsen af kunstigt lys ikke vil kunne ses udefra.

Ansøgning om indretning af beboelse
Der er søgt om tilladelse til udvidelse af en eksisterende beboelse i en tiloversbleven landbrugsbygning med 55 m².

Det fremgår ikke af kommunes BBR-register eller byggesagsarkiv, at der er registreret eller meddelt tilladelse til to selvstændige boliger på ejendommen, men udelukkende meddelt tilladelse til indretning af værelser m.m., hvorfor der er tale om oprettelse af en ny bolig/lovliggørelse af en eksisterende bolig samt tilbygning til denne.

Det samlede bebyggede boligareal i landbrugsbygningen er målt til ca. 108 m². Dertil kommer en tagetage som er skønnet til ca. 76 m². Det samlede boligareal bliver på ca. 184 m².

Til orientering kan det oplyses, at kommunen, Århus Amt og Fredningsnævnet (nævnets jr. nr. 199/1997) i 1997 meddelte henholdsvis byggetilladelse, tilladelse efter planlovens § 35 og dispensation fra fredningskendelsen til indretning af værelse med entre, senere en lejlighed i den vestlige staldbygning. Værelset/lejligheden skulle anvendes for familiens halvvoksne børn, senere evt. ferielejlighed.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Fredning af Mossø med omgivelser, Overfredningsnævnets Kendelse af 10. maj 1977.

Ifølge fredningskendelsen er følgende gældende:

”De almindelige fredningsbestemmelser.
De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden, tegninger med planer cg beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.

Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:
Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugs-ejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse".

Oprettelse af pelsdyrfarme, fjerkræfarme og drivhusgartneri er ikke tilladt.

Andre bestemmelser for ejendommen
Hele ejendommen er omfattet af beskyttelseslinier omkring Øm Kloster og Øm Kloster Kanal, jf. naturbeskyttelseslovens § 18.

Derudover ligger ejendommen i et område, der i Regionplanen for Århus Amt (nu landsplandirektiv) er udpeget som bevaringsværdigt kulturmiljø, særligt landskabeligt interesseområde og geologisk område. Ejendommen ligger således i et område med væsentlige natur- og landskabsinteresser.

Udpegningen som kulturmiljø vedrører området omkring Øm Kloster, der er beliggende umiddelbart vest for ejendommens bygninger. Klosterets tilstedeværelse i området er i dag synlig i resterne af den store pilgrimskirke i Gl. Rye, i ruinerne ved Øm Kloster Museum og i de kanaler munkene gravede mellem Mossø og Gudensø.

Vurdering efter planloven
Da ejendomme ligger i landzone skal ansøgningen behandles efter planlovens § 35 til 38.

Det er kommunes vurdering, at det kræver tilladelse efter planlovens § 35 stk. 1 til ændring af de tiloversblevne driftsbygninger dels til orangeri og dels til gårdbutik.

Det fremgår af planlovens § 37 stk. 1, at det ikke kræver tilladelse efter planlovens § 35 stk. 1 til indretning af en bolig i en tiloversbleven landbrugsbygning.

I den aktuelle sag er der tale om indretning af en bolig, en gårdbutik og et orangeri i eksisterede bygninger. Indretningen af orangeriet medfører, at bygningen ændres væsentligt, idet der både til den sydlige facade og den overvejende del af taget anvendes glas.

På grund af øvrige eksisterende bygninger og eksisterende beplantning på ejendommen vil glasfacaderne og glastaget ikke blive synlige dels fra Øm Kloster og dels fra Emborgvej, hvorfor en evt. landzonetilladelse vil blive meddelt på betingelse af, at bygning nr. 1 og 2 samt beplantningen bevares og evt. suppleres.

Vurdering efter naturbeskyttelsesloven
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 18 (fortidsmindebeskyttelseslinien) er at sikre fortidsmindernes værdi som landskabselementer. Med bestemmelsen skal der både tages hensyn til fortidsmindernes betydning i landskabet, samt indsigt til og udsyn fra fortidsmindet. Desuden skal bestemmelsen sikre de arkæologiske lag omkring fortidsmindet, idet der ofte er mange kulturhistoriske levn tæt på disse.

Bestemmelsen skal ifølge vejledningen om naturbeskyttelsesloven administreres restriktivt. Der meddeles derfor kun dispensation i særlige tilfælde.

Det vurderes, at indsigten til og udsynet fra fortidsmindet ikke påvirkes væsentligt ved den ændrede anvendelse af eksisterende landbrugsbygninger, idet ændringerne sker indenfor bestående rammer og bagved eksisterende bygninger og beplantning. Skanderborg Kommune finder derfor, at der er tale om et særligt tilfælde, og at det ansøgte dermed ikke er i strid med bestemmelsen.

På baggrund af ovenstående vil Skanderborg Kommune være indstillet på at meddele tilladelse efter planlovens § 35 og § 37 samt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 18 til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation fra fredningskendelsen.

Med brev af 30. januar 2009 modtog Fredningsnævnet tegninger dateret 10. og 25. marts 2008.

Nævnet besigtigede ejendommen på ny den 26. maj 2009, hvor det nu foreliggende projekt blev gennemgået.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité udtalte, at der ikke er indvending mod det nu foreliggende projekt, idet de væsentligste ændringer af bygningerne alene vil kunne ses fra gårdspladsen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Med det nu foreliggende projekt, hvor de væsentligste ændringer i eksisterende bygningsmasse alene vil kunne ses fra gårdspladsen og således ikke fra omgivelserne, finder Fredningsnævnet, at ændringerne ikke strider afgørende mod fredningens formål, hvorfor der meddeles dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 til det ansøgte som beskrevet i kommunens indstilling og det forelagte tegningsmateriale.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.

Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail fremsendt til:
Aase og Sten Hulgaard, Øm Hovedgaard, Munkevej 5, Emborg, 8680 Ry, **{** HYPERLINK "mailto:stenhulgaard@yahoo.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, **{** HYPERLINK "mailto:olaf.moeller@sol.dk" **}** og **{** HYPERLINK "mailto:skanderborg@dn.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, **{** HYPERLINK "mailto:bi-avler@mail.tele.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:geert.nielsen@skanderborg.dk" **}** og **{** HYPERLINK "mailto:hanne.mortensen@skanderborg.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg,
{ HYPERLINK "mailto:Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Lars Laursen
Emborgvej 28
8680 Ry

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
{ HYPERLINK
"mailto:pho@domstol.dk" **}**

CVR 11 98 62 93

Den 30. juli 2009.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2009.102 Ansøgning om tilladelse til opførelse af drivhus på ejendommen matr. nr. 3 aq, Emborg By, Gl. Rye, beliggende Emborgvej 28, 8680 Ry.

Skanderborg Kommune har den 7. maj 2009 modtaget en ansøgning fra ejeren af fra ejendommen matr.nr. 3aq, Emborg by, Gl. Rye med adressen Emborgvej 28, 8680 Ry tilhørende Dem.

Fredning

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

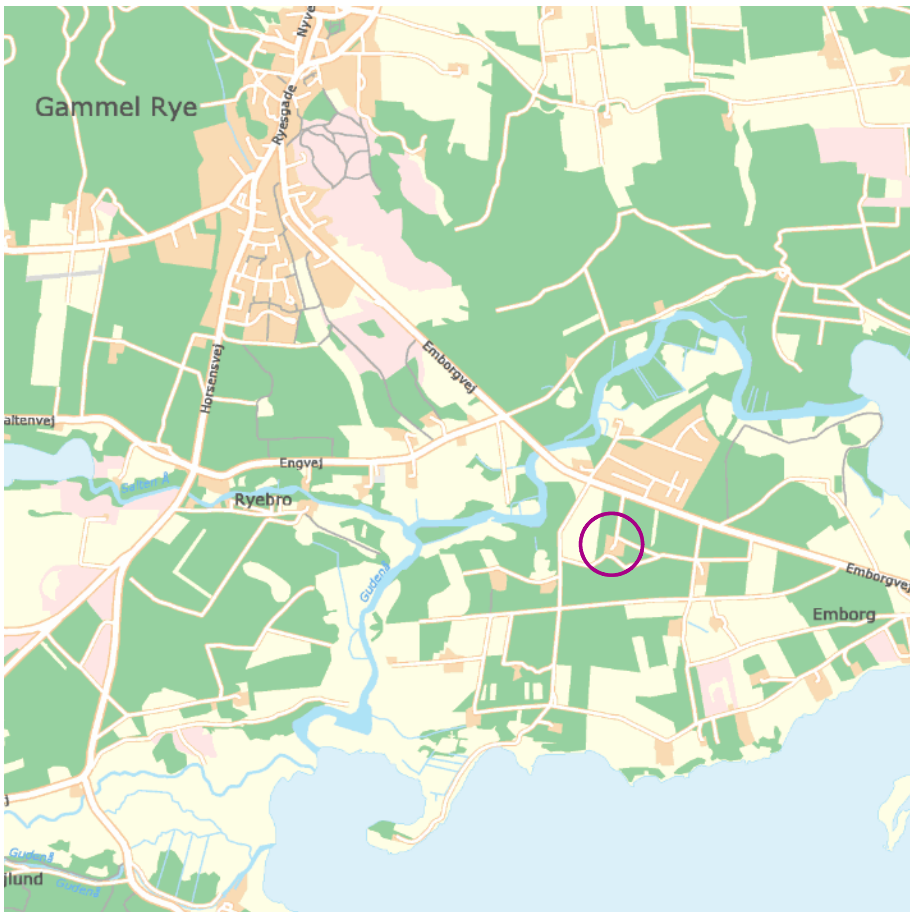
Ifølge fredningskendelsen er følgende gældende:

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse".

Skanderborg Kommune har den 13. juli 2009 fremsendt sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Ansøgningsmaterialet er vedlagt indstillingen til Fredningsnævnet.

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anvendes iflg. aftale med kortejer

Kommunens bemærkninger

Ejendommen er omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinie), hvormed det ansøgte kræver dispensation herfra.

Formålet med naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinie) er at sikre skovenes værdi som landskabselementer samt opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet og beskytte skovene mod blæst.
Bestemmelsen indeholder et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) i en afstand af 300 m fra de omfattede skovområder.

I den aktuelle sag er der tale om opførelse af et drivhus på ca. 19 m². Drivhuset opføres i tilknytning til ejendommens øvrige bygninger, i en afstand af ca. 5 meter. Ejendommen er omkranset af skovbeplantning, hvorfor Skanderborg Kommune finder, at bygningen ikke vil være synlig i landskabet.

Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele dispensation fra Naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinie), såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet træffer afgørelse på det foreliggende skriftlige materiale.
Nævnet kan tiltræde kommunens vurdering og meddeler herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 tilladelse til det ansøgte som beskrevet i kommunens indstilling og det forelagte tegningsmateriale.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr mail fremsendt til:
Lars Laursen, Emborgvej 28, 8680 Ry, **{** HYPERLINK "mailto:LOL@email.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, **{** HYPERLINK "mailto:olaf.moeller@sol.dk" **}** og **{** HYPERLINK "mailto:skanderborg@dn.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, **{** HYPERLINK "mailto:bi-avler@mail.tele.dk" **}**

Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:lisa.hojfeldt@skanderborg.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg,
{ HYPERLINK "mailto:Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk" **}**

Skanderborg Kommune er myndighed.
Beliggenheden fremgår af nedenstående kort.

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anvendes iflg. aftale med kortejer

Fredning
Ejendommen er omfattet af fredning jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2142/72 om fredning af Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg kommuner i Århus Amt og i Brædstrup kommune i Vejle Amt.

Af kendelsens afsnit B, de almindelige fredningsbestemmelser, fremgår, at "de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser". Det fremgår også i afsnit B, at "ændringer i terrænet eller terrænformerne ikke er tilladt", og at "de fredede arealer ikke må yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger".

Til orientering kan oplyses, at resten af sommerhusområdet Mossøbrå er undtaget fra fredningen af Mossø med omgivelser, da sommerhusområdet allerede eksisterede ved fredningens gennemførelse. Det fremgår under lb.nr. 177 i den oprindelige kendelse afsagt den 30. december 1971 af fredningsnævnet for Århus amts vestlige fredningskreds vedrørende fredning af Mossø med omgivelser, at den berørte ejendom og naboejendommen 1 ab er udstykket omkring fredningstidspunktet, men altså ikke undtaget af fredningens bestemmelser.

Byggeriet kræver tilladelse fra Fredningsnævnet.

Skanderborg Kommune har fremsendt sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Ansøgningsmaterialet er vedlagt indstillingen til Fredningsnævnet.

Der henvises i øvrigt til, at Fredningsnævnet i 2008 har behandlet en sag på ejendommen under j.nr. 8901-01.2008.9.

Bygningens beliggenhed fremgår med rødt på nedenstående ortofoto. (Udhus mod syd forudsættes nedrevet).

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anvendes iflg. aftale med kortejer

Kommunens bemærkninger
Skanderborg Kommune skal vurdere projektet i forhold til naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinien). Det fremgår af § 16, at der ikke må placeres bebyggelse, campingvogne og lignende eller foretages beplantning eller ændringer i terrænet inden for en afstand af 150 m fra søer.

Ejendommen er som nævnt beliggende i et område, der er fredet og omfattet af søbeskyttelseslinien. Samtidig indgår ejendommen i et lokalplanlagt sommerhusområde, hvor fredningsgrænsen og den reducerede søbeskyttelseslinie for de øvrige ejendomme mod søen forløber 5 m bag skræntoverkanten og dermed ikke hindrer et tilsvarende byggeri på disse ejendomme.

Det er Skanderborg Kommunes vurdering, at ejendommen ud fra en landskabelig betragtning er beliggende indenfor sommerhusområdet og på dette grundlag er kommunen positiv overfor den ansøgte facadeudformning.

Det er indgået i Skanderborg Kommunes vurdering af husets størrelse, at huset er beliggende i et lokalplanlagt sommerhusområde, hvor den maksimale bebyggelsesprocent er 10. Ligeledes er det indgået i vurderingen i forhold til søbeskyttelseslinien, at huset udføres med saddeltag, idet det vurderes, at taget giver facaden mod søen et roligere udtryk.

På baggrund af ovennævnte vurdering finder Skanderborg Kommune, at der kan meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinien) til tilbygningen på betingelse af, at byggeriet opføres med gulv i samme højde, som det nuværende.

I overensstemmelse med, at det i Skanderborg Kommunes vurdering er tillagt betydning, at ejendommen er beliggende som sidste sommerhus i rækken, finder Skanderborg Kommune, at der skal bibeholdes en slørende beplantning mellem skrænten og en linie 5 m bag denne, jf. overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 (Afsnit D. Særlige forhold vedrørende enkelte

ejendomme, lb. nr. 161-172).

Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinien) til projektet, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Som anført har nævnet tidligere behandlet en ansøgning vedrørende ejendommen, i hvilken anledning ejendommen blev besigtiget.
Nævnet træffer afgørelse vedrørende den nu fremsendte ansøgning på grundlag af det foreliggende skriftlige materiale.
Nævnet kan tiltræde kommunens vurdering hvorefter ejendommen ud fra en landskabelig betragtning er beliggende indenfor sommerhusområdet og meddeler herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 tilladelse til det ansøgte som beskrevet i kommunens indstilling og det forelagte ansøgningsmateriale, herunder på betingelse af, at byggeriet opføres med gulv i samme højde som det nuværende, at der bibeholdes en slørende beplantning mellem skrænten og en linie 5 m bag denne, og at udhus mod syd nedrives.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Anline Ruby og Hans Jan Pedersen
Vædebrovej 1 G
8660 Skanderborg

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
{ HYPERLINK
"mailto:pho@domstol.dk" **}**

CVR 11 98 62 93

Den 31. juli 2009.

Vedrørende j.nr. 8901-01.2009.103 Ansøgning om tilladelse til opførelse af nyt sommerhus til erstatning for eksisterende på ejendommen matr. nr. 1 ac Justenborg, Skanderborg Jorder, beliggende Vædebrovej 1 G, 8660 Skanderborg.

Skanderborg Kommune har den 15. juni 2009 modtaget en ansøgning om opførelse af et nyt sommerhus til erstatning for et eksisterende på matr. nr. 1 ac, Justenborg, Skanderborg Jorder, med adressen Vædebrovej 1 G, 8660 Skanderborg tilhørende Dem.

Det ansøgte sommerhus er på 120 m^2, svarende til en udvidelse på 61 m^2 i forhold til det eksisterende.

Ejendommen er beliggende i et område, der er omfattet af en lokalplan, naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinie) samt fredningen af Mossø med omgivelser.

Lokalplan nr. 069
Ejendommen er beliggende i et sommerhusområde, der er omfattet af tidligere Skanderborg Kommunes lokalplan nr. 069 for den eksisterende sommerhusbebyggelse ved Mossø - Mossøbrå.

Byggeriet er i overensstemmelse med lokalplanens bestemmelser.

Søbeskyttelseslinie
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder og spredningskorridorer for plante- og dyreliv.

I modsætning til de øvrige ejendomme i lokalplan 69 er ejendommen Vædebrovej 1G omfattet af naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinie). Søbeskyttelseslinien blev ved lokalplanens udarbejdelse reduceret af skov- og naturstyrelsen til et sammenfald med fredningsgrænsen – 5 m bag skræntoverkanten. Fredningsgrænsen fremgår af overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 under lb.nr. 161-172.

Byggeriet kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinie), hvor

Denne afgørelse er pr mail fremsendt til:
Anline Ruby og Hans Jan Pedersen, Vædebrovej 1 G, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:anline@mail.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, **{** HYPERLINK "mailto:olaf.moeller@sol.dk" **}** og **{** HYPERLINK "mailto:skanderborg@dn.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, **{** HYPERLINK "mailto:bi-avler@mail.tele.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:geert.nielsen@skanderborg.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg,
{ HYPERLINK "mailto:Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Lars Lilholt Kristensen
Odderholm 11
8680 Ry

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
{ HYPERLINK

"mailto:pho@domstol.dk" **}**

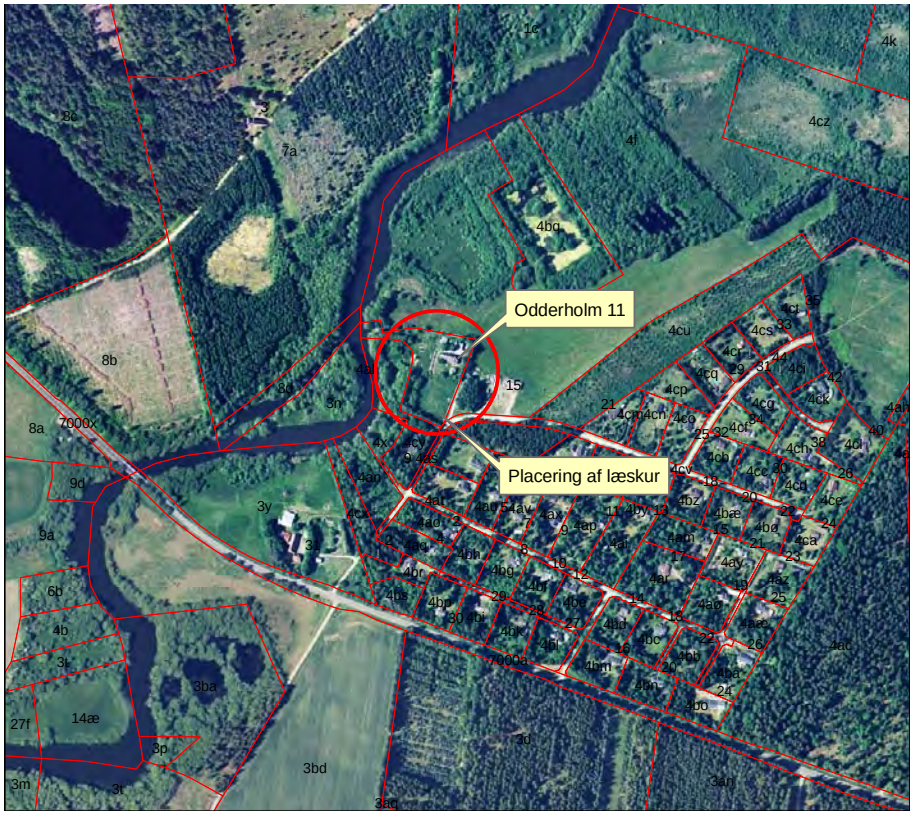
CVR 11 98 62 93

Den 6. september 2009.

Vedr. j.nr. 8901-01.2008.125
Ansøgning om tilladelse til opførelse af primitivt læskur på ejendommen Odderholm 11

Skanderborg Kommune har den 23. september 2008 modtaget en ansøgning om opførelse af et mindre læskur på ca. 36 m² på ejendommen matr.nr. 4al Emborg By, Dover med adressen Odderholm 11, 8680 Ry.

Beliggenheden fremgår af nedenstående oversigtskort.

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 16 og 17 – beskyttelseslinier omkring åer og skove samt fredningen af Mossø med omgivelser.

Ansøgning
Der er tale om opførelse af et primitivt mindre læskur på 36 m² til islandske heste. Læskuret placeres uden tilknytning til de eksisterende bygninger, men bagved en del beplantning i den sydøstlige del af ejendommen, og vil således ikke blive synlig fra Gudenåen. Læskuret opføres med en træbeklædning bestående af egeplanker og med græs på taget.

Ansøgningsmaterialet er vedlagt indstillingen til nævnet.

Fredning
Ejendommen er omfattet af fredning jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2142/72 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Ifølge fredningskendelsen skal de fredede arealer bevares i deres nuværende tilstand.

Arealerne må ikke yderligere bebygges, der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der i tilknytning til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger. Det er dog en betingelse at nybyggeri eller om- og tilbygninger, der væsentlig ændre bygningens ydre fremtræden ikke påbegyndes før udseende og placering er godkendt af fredningsnævnet.

Da der er tale om opførelse af en ny bygning har Skanderborg Kommune fremsendt sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Kommunens bemærkninger
Ejendommen er ikke noteret som en landbrugsejendom, og der er således ikke tale om en nødvendig driftsbygning/et mindre læskur til en landbrugsejendom. Det ansøgte kræver, at der meddelelse tilladelse efter planlovens § 35 (landzonetilladelse) samt dispensation efter naturbeskyttelsesloven.

I den aktuelle sag er der tale om opførelse af et primitivt læskur (jf. bestemmelserne i lov om dyrevelfærd) uden tilknytning til de eksisterende bygninger. Bygningerne bliver ikke synlige fra Gudenå, hvorfor Skanderborg Kommune er indstillet på at meddele tilladelse efter planloven samt dispensationer fra naturbeskyttelsesloven, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Nævnet foretog besigtigelse den 26. maj 2009.
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité kunne ikke gå ind for den ønskede placering af skuret, idet det tilsyneladende vil være i § 3-område.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Idet bemærkes, at afgræsning af området er en fornuftig foranstaltning og da lov om dyrevelfærd kræver, at der er læskur til hestene, finder nævnet, at der bør gives dispensation fra fredningsbestemmelserne. Skuret bør så vidt muligt anbringes uden for § 3- område, men nævnet finder, at skuret, med den i ansøgningen oplyste udformning og den ønskede placering, hvor skuret er omgivet af dækkende bevoksning på flere sider og ikke kan ses fra Gudenåen, kan accepteres. Nævnet kan derfor tiltræde kommunens vurdering og meddeler herved i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 tilladelse til det ansøgte som beskrevet i kommunens indstilling og det forelagte ansøgningsmateriale.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over

afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. post fremsendt til
Lars Lilholt Kristensen, Odderholm 11, 8680 Ry
og pr mail fremsendt til:
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, **{** HYPERLINK "mailto:skanderborg@dn.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, **{** HYPERLINK "mailto:bi-avler@mail.tele.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:Hanne.Mortensen@skanderborg.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg,

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Frede Johannesen
Emborgvej 45
8680 Ry

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
{ HYPERLINK

"mailto:pho@domstol.dk" **}**

CVR 11 98 62 93

Den 7. september 2009.

Vedr. j.nr. 8901-01.2007.152
Ansøgning om tilladelse til renovering og udvidelse af eksisterende bådehus på ejendommen matr. nr. 3 x Emborg By, Gl. Rye, beliggende Emborgvej 45, Ry.

Skanderborg Kommune har den 26. august 2008 indsendt indstilling til nævnet.
Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg kommuner i Århus Amt samt Brædstrup kommune i Vejle Amt.

Af kendelsens afsnit B – de almindelige fredningsbestemmelser – fremgår, at de fredede arealer ikke yderligere må bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Kommunens bemærkninger:
Da ejendommen ligger i landzone, skal ansøgningen behandles efter planlovens § 35.
Ifølge vejledning til planloven er hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.
Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v. end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri.
Dertil er det ansøgte også omfattet af Naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinien).
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinien) er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for plante- og dyreliv.
Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne m.v.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m fra søer og åer.
Skanderborg Kommune er sædvanligvis positiv overfor udskiftning af et eksisterende bådhus, hvis placering og størrelse er uændret, og hvis det pågældende byggeri skønnes at være tilpasset stedet.
I det konkrete tilfælde, hvor ejeren ønsker bådhuset udvidet fra 8 m2 til 24 m2, er det kommunens vurdering, at et nyt og større bådehus bør placeres i tilknytning til ejendommens primære bygninger.
Med henvisning til placeringen i et område, der er fredet og er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinie) skønner Skanderborg Kommune, at det er uheldigt, hvis enkeltpersoner på

baggrund af et oprindelig mindre bådhus kan opnå tilladelse til opførelse af et større bådhus. En sådan tilladelse vil kunne danne præcedens i tilsvarende sager.
Skanderborg Kommunen kan således ikke anbefale en tilladelse til det ansøgte.
På baggrund af ovenstående må man fra Skanderborg Kommune, i det konkrete tilfælde, forvente et afslag på tilladelse efter planlovens § 35 samt dispensation efter Naturbeskyttelseslovens § 16.

De har i brev af 4. september 2008 meddelt følgende kommentarer til kommunens indstilling:
"Jeg er for så vidt enig i de principielle betragtninger vedrørende naturbeskyttelsen. Det er jo derfor jeg har valgt at bo her.
I det konkrete tilfælde er fakta imidlertid:
At der ligger et lovligt opført bådehus. Der er således ikke, som man kan få indtrykket af ud fra kommunens skrivelse, tale om nyopførdsel.
At det eksisterende bådehus ikke er så stort, at det kan rumme en kano og kajak med tilhørende grej. Det er nødvendig for forsikringsdækning at det er under lås. Det er selvfølgelig også bedst for deres holdbarhed.
At det er grotesk at foreslå det "placeret i tilknytning til ejendommens primære bygninger", der ligger 175 m fra og 14 m over søen. Det er vist det, der må kaldes en skrivebordsløsning.
At udvidelsen ikke kan danne præcedens, da der ikke er andre lovligt opførte bådehuse ved Gudensø. Derimod har fredningsnævnet givet tilladelse til, at et skur netop er ved at blive erstattet af et ca. 30 kvadratmeter stort sommerhus 300 m fra mit bådehus.
At det ansøgte udvidede bådehus er så godt som usynligt fra alle sider ikke mindst fra søsiden.
Se foto.

Jeg vil derfor bede om Fredningsnævnets afgørelse efter en besigtigelse af de konkrete forhold, såfremt det ikke er enig i mine betragtninger".

Nævnet foretog besigtigelse den 26. maj 2009.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Fredningens formål er at bevare den på fredningstidspunktet værende tilstand og de fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningsnævnet finder, at kano og kajak med sikkerhedsgrej forholdsvis enkelt vil kunne transporteres til og fra ejendommens hovedbygninger. Nævnet finder endvidere, at en tilladelse til udvidelse af det eksisterende bådehus vil være i strid med fredningens bestemmelser og formål og at tilladelse, som anført af Skanderborg Kommune, vil kunne danne præcedens.
Nævnet meddeler derfor afslag på det ansøgte.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:
Frede Johannesen, Emborgvej 45, Emborg, 8680 Ry, **{** HYPERLINK "mailto:johannesen.ry@mail.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, **{** HYPERLINK "mailto:skanderborg@dn.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, **{** HYPERLINK "mailto:bi-avler@mail.tele.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, Lisa Højfeldt, **{** HYPERLINK "mailto:Lisa.hojfeldt@skanderborg.dk" **}** og Geert Nielsen, **{** HYPERLINK "mailto:geert.nielsen@skanderborg.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg,
{ HYPERLINK "mailto:Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Claus Jensen
Vroldvej 178
8660 Skanderborg

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
{ HYPERLINK

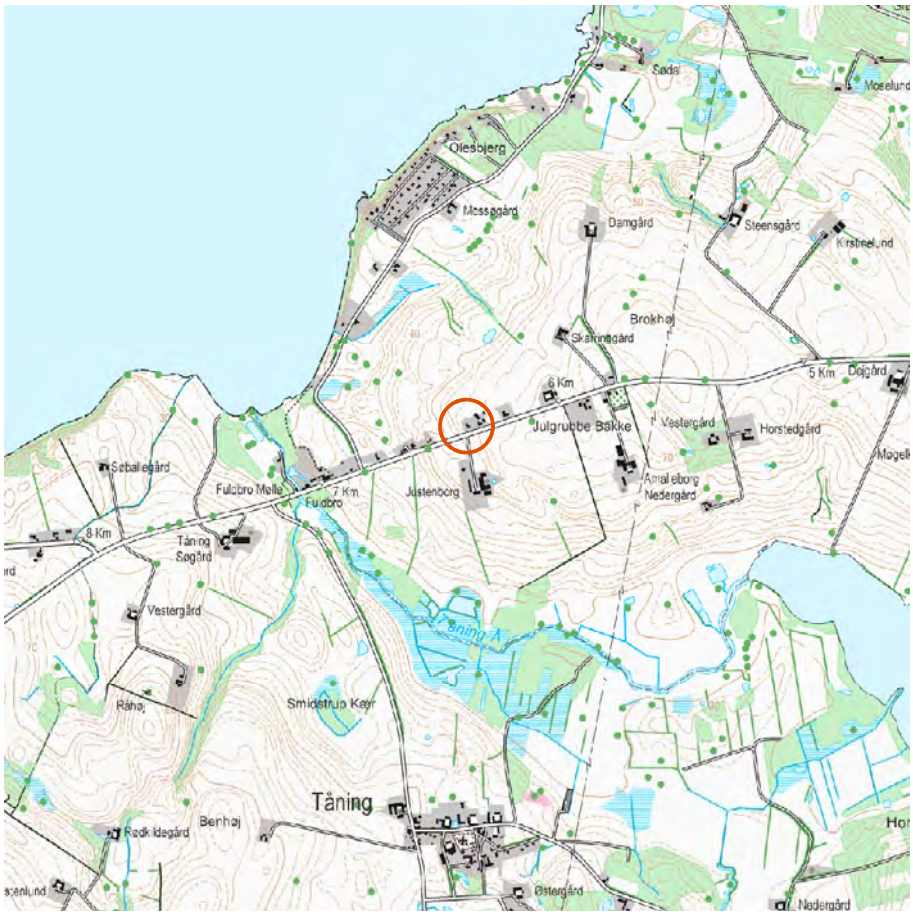
"mailto:pho@domstol.dk" **}**

CVR 11 98 62 93

Den 29. november 2009.

Vedr. j.nr. 8901-01.2009.144, Ansøgning om tilladelse til opførelse af driftsbygning på Vroldvej 178, 8660 Skanderborg.

Skanderborg Kommune har den 26. oktober 2009 modtaget en ansøgning fra Dem som ejer af ejendommen matr.nr. 1q, Justenborg, Skanderborg Jorder med adressen Vroldvej 178, 8660 Skanderborg.

© Kort og matrikelstyrelsen

© Kortet må alene anvendes iflg. aftale med kortejer

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af fredning jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2142/72 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Ifølge fredningskendelsen skal de fredede arealer bevares i deres nuværende tilstand.

Arealerne må ikke yderligere bebygges, der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der i tilknytning til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger. Det er dog en betingelse at nybyggeri eller om- og tilbygninger, der væsentlig ændre bygningens ydre fremtræden ikke påbegyndes før udseende og placering er godkendt af fredningsnævnet.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Kommunens bemærkninger
I den aktuelle sag om opførelse af en driftsbygning til opbevaring af maskiner og foder, samt indretning af hestebokse. Ejendommen er ca. 3,9 ha og har landbrugspligt.
Bygning opføres i tilknytning til ejendommens eksisterende bebyggelse.
Det er Skanderborg Kommunes vurdering at det ansøgte er en nødvendig driftsbygning, hvormed det ansøgte ikke kræver tilladelse efter planlovens § 35 (landzonetilladelse).

Nævnet foretog besigtigelse den 19. november 2009.
Det oplystes, at der er tale om bygning til rideheste.

Repræsentanterne for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité fandt at projektet kan godkendes på betingelse af, at der etableres slørende beplantning, og at bygningen holdes i mørk, evt. grå farve.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet finder, at der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan meddelelse tilladelse til det ansøgte som beskrevet og vist i tegningsmateriale, på betingelse af, at bygningen holdes i mørk farve, evt. grå, og på betingelse af, at eksisterende 1-rækkers læhegn bibeholdes og vedligeholdes, således at der skabes slørende beplantning langs nybygningen.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. post fremsendt til:
Claus Jensen, Vroldvej 178, 8660 Skanderborg

og pr. mail fremsendt til:
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, **{** HYPERLINK "mailto:skanderborg@dn.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, **{** HYPERLINK "mailto:bi-avler@mail.tele.dk" **}**
Lise Højfeldt, Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Adelgade 44, 8660 Skanderborg **{** HYPERLINK "mailto:lisa.hojfeldt@skanderborg.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk" **}**

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Richard Borgbjerg
Pindsmøllevej 35
8362 Hørning

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
{ HYPERLINK
"mailto:pho@domstol.dk" **}**

CVR 11 98 62 93

Den 29. november 2009.

Vedr. j.nr. 8901-01.2009.74 Ansøgning om tilladelse til tilbygning til eksisterende sommerhus på Lindholmvej 21, 8680 Ry.

Skanderborg Kommune har den 22. januar 2009 modtaget en ansøgning fra ejeren af fra ejendommen matr.nr. 2z, Emborg By, Gl. Rye med adressen Lindholmvej 21, 8680 Ry tilhørende Richard Borgbjerg.

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anvendes iflg. aftale med kortejer

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Ifølge fredningskendelsen er følgende gældende:

”De almindelige fredningsbestemmelser.
De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden, tegninger med planer cg beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.

Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:
1 Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller 2 Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugs-ejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse”.

Skanderborg Kommune har den 6. maj 2009 fremsendt sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Kommunens bemærkninger

Da ejendommen ligger i landzone, skal ansøgningen behandles efter planlovens § 35.

Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.

Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

Det fremgår af kommunes retningslinier for administration af planloven, at der som regel meddelelses tilladelse til at udvide sommerhuse i det åbne land inden for bebyggelsesprocenten 10, dog maks. Op til 110 m² ud fra en konkret vurdering af husets hidtidige areal og stand under forudsætning af, at ejendommens karakter som sommerhusejendom fastholdes.

I den aktuelle sag er der tale om en tilbygning på 14,7 m² til et eksisterende sommerhus på 95 m², hvormed det samlede areal blive 109,7 m².
Den eksisterende bygning er opført som vinkelhus og tilbygningen opføres i vinklen, der vender væk fra Mossø. Tilbygningens facader er trukket tilbage i forhold til sommerhusets facader. Tilbygning opføres som den eksisterende bygning med rød træbeklædning og sort tagpap på taget.

Ejendommen er delvis omfattet af naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinie), den ansøgte

tilbygning er dog beliggende udenfor søbeskyttelseslinien.

Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele tilladelse efter planlovens § 35 til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Nævnet foretog besigtigelse den 19. november 2009.

Repræsentanterne for Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité fandt at projektet kan godkendes.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet finder ikke, at den beskedne tilbygning i vinklen strider mod fredningens formål og meddeler i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte som beskrevet og vist i tegningsmateriale.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Naturklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Naturklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr på 500,- kr. til Naturklagenævnet.
Naturklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Naturklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre klagemyndigheden bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. post fremsendt til:
Richard Borgbjerg, Pindsmøllevej 35, 8362 Hørning

og pr. mail fremsendt til:
Arkitekt Hans Lyngsgård, Alkenvej 9, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:hans@lyngsgaard.dk" **}**
By- og Landskabsstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blst@blst.dk" **}**
Det Centrale Fredningsregister, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:blstnatur@blst.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, **{** HYPERLINK "mailto:dn@dn.dk" **}**
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, **{** HYPERLINK "mailto:skanderborg@dn.dk" **}**
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, **{** HYPERLINK "mailto:jytte.heslop@gmail.com" **}**
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, **{** HYPERLINK "mailto:bi-avler@mail.tele.dk" **}**
Lise Højfeldt, Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Adelgade 44, 8660 Skanderborg **{** HYPERLINK "mailto:lisa.hojfeldt@skanderborg.dk" **}**
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, **{** HYPERLINK "mailto:Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk" **}**

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden, tegninger med planer cg beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.

Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:
1 Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det
af lodsejeren ønskede, eller 2 Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse".

Arealerne må anvendes om hidtil, medmindre der for de enkelte ejendomme er anført undtagelser nedenfor.

Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Veje over det fredede område må ikke anlægges uden fredningsmyndighedernes tilladelse bortset fra markveje som led i landbrugsdriften.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Det er Kommunens vurdering, at almindelig vejvedligeholdelse ikke forudsætter dispensation fra fredningskendelsen. Ved almindelig vejvedligeholdelse forstås at vejen ligger i naturligt terræn og ikke udbygges i bredden over 3,77 m (som er sædvanlig maskimal bredde for markveje).

I den aktuelle sag finder Kommunen, at der er sket vejvedligeholdelse og vejanlæg ud over det, der kan betragtes som almindeligt og at den del derfor forudsætter tilladelse fra Fredningsnævnet efter fredningskendelsen og fra Kommunen efter naturbeskyttelseslovens § 16 – søbeskyttelseslinje.

Kommunen foreslår, at Fredningsnævnet indkalder til besigtigelse af arealet, således der samlet kan findes en afklaring af, hvad der kan anses for lovligt, hvad der evt. kan dispenseres til og hvad der skal påbydes lovliggjort.

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse.
Ejer oplyste, at skovvejen var meget blød. Opfyld er placeret af vognmand, der havde materialet fra forskellige steder, hvor vognmanden havde arbejde. Opfyldning er sket over en 3 års periode og blev afsluttet i sommer. Ejer var ikke klar over, at det ikke var tilladt at fylde på vejen. De største murbrokker er fjernet igen. Der er anden adgangsvej til hans ejendom ved vandet.
Advokatrepræsentant anførte, at det er normalt at anvende f.eks. beton som underlag på blød grund.

DN lokal anførte, at forholdet er ulovligt, og at vejen skal retableres.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet finder, at den betydelige opfyldning medførende ændring af terrænet er i direkte strid med fredningens formål og ikke kan accepteres. Nævnet afslår derfor anmodningen om lovliggørelse og det pålægges grundejer at retablere området inden 1. september 2011.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.

En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. post fremsendt til
Egon Petersen, Kindlersvej 9, 8660 Skanderborg
og pr. mail til:
DK Advokaterne,Banegårdsvej 13, 8660 Skanderborg, att. Thomas Kelstrup, tk@dkadv.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, skanderborg@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, bi-avler@mail.tele.dk
Inger Juul, Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Knudsvej 34, 8680 Ry
inger.juul@skanderborg.dk
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg,
Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Egon Petersen
Kindlersvej 9
8660 Skanderborg

Tlf. 86 12 20 77
Fax 86 19 71 91
E-mail:
pho@domstol.dk

CVR 11 98 62 93

Den 14. marts 2011.

Vedr. j.nr. 8901-01.2010.84, **Ansøgning om lovliggørelse af opfyld med jord og byggeaffald i forbindelse med vejvedligehold og – udbygning m.v. på Vædebrovej 19, Skanderborg.**

Skanderborg Kommune har den 2010 fremsendt indstilling til fredningsnævnet:

Ansøgning om lovliggørelse af opfyld med jord og byggeaffald i forbindelse med vejvedligehold og – udbygning m.v. på Vædebrovej 19, Skanderborg.

Den 27. januar 2010 fremsendte Kommunen "varsel af påbud og partshøring" til ejeren – Egon Petersen – af ejendommen matr.nr. 16 r, Vrold by, Skanderborg Jorder med adressen Vædebrovej 19, idet Kommunen var blevet bekendt med at der var sket opfyldning og deponering af jord og byggeaffald på ejendommen, nærmere bestemt på og ved et areal, der er optaget som vej i matriklen. Opfyldningen er sket over en strækning på ca. 50 m og i en bredde på ca. 5 m.

Som svar herpå har DK Advokaterne på vegne af ejeren den 29. januar 2010 fremsendt ansøgning om lovliggørelse efter fredningskendelsen og naturbeskyttelseslovens § 16 af det udførte. Subsidiært søges om lovliggørelse kun af kørevejen.

Der er fredskovspligt på ejendommen, der er på ca. 2,62 ha og uden bebyggelse. Knap 1 ha ligger uden for det fredede område.

Ejendommen, der er ligger i landzone, er omfattet af fredning jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr.2142/72 om fredning af Mossø med omgivelser.

Ifølge fredningskendelsen er følgende gældende:

"De almindelige fredningsbestemmelser.
De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt. Dog kan udnyttelse af de nævnte forekomster ske til ejendommens eget forbrug.

Det fredede areal må ikke anvendes til losseplads eller opstilling af udrangerede maskiner, biler eller dele deraf. Forurening af naturen ved henlæggelse af affald eller andet må ikke finde sted.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Denne afgørelse er pr. post sendt til:
Christian J. Münster, Langkjær 9, 8660 Skanderborg
og pr. mail til
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, skanderborg@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, bi-avler@mail.tele.dk
Hanne Mortensen, Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Knudsvej 34, 8680 Ry
hanne.mortensen@skanderborg.dk
Geert Nielsen, samme, geert.nielsen@skanderborg.dk
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, skanderborg.kommune@skanderborg.dk

NATURKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8, 2400 København NV
Tlf.: 7254 1000 Fax: 7254 1001
E-mail: nkn@nkn.dk Web: www.nkn.dk
CVR: 18210932

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
27 JAN. 2010

8. december 2009
J.nr. NKN-121-00079
jkw

Afgørelse i sagen om genoptagelse af sagen om indretning af et drivhus og en gårdbutik i eksisterende landbrugsbygninger indenfor en fredning ved Mossø i Skanderborg Kommune.

Naturklagenævnet stadfæstede den 15. november 2007 Fredningsnævnet for Midtjylland, østlige dels afgørelse af 20. juni 2007, hvori der blev meddelt afslag på dispensation til at opføre/indrette et væksthus, opføre en gårdbutik samt udvidelse af en eksisterende lejlighed i en vestlig udbygning på ejendommen matr.nr. 3a m.fl., Emborg By, Gl. Rye, beliggende Munkevej 5, 8660 Ry. Afgørelsen var påklaget til Naturklagenævnet af ansøger.

I brev af 7. december 2007 rejser De en række spørgsmål vedr. afgørelsen og anmoder endvidere Naturklagenævnet om at genoptage sagen.

De anfører bl.a. at Deres klient har anmodet Naturklagenævnet om at besigtige ejendommen. I den forbindelse henviser De til Naturklagenævnets forretningsordens § 5 hvori er anført, at Naturklagenævnet i fredningssager "bør der normalt altid foretages besigtigelse og afholdes møde".

På denne baggrund anfører De, at det ikke har været acceptabelt at nævnet har truffet afgørelse på det foreliggende grundlag uden besigtigelse.

Genoptagelse af en sag vil normalt forudsætte, at den oprindelige afgørelse lider af væsentlige mangler, eller at der i forbindelse med anmodningen om genoptagelse er fremkommet nye faktiske oplysninger, som kunne have haft betydning for sagens udfald hvis de havde foreligget ved sagens afgørelse.

Naturklagenævnet skal anføre, at formuleringerne vedr. besigtigelse og møde i relation til fredningssager i § 5 i nævnets forretningsorden, retter sig mod den procedure der gennemføres i forbindelse med fredninger.

Ved behandling af dispensationssager i forbindelse med allerede gennemførte fredninger afholder Naturklagenævnet kun undtagelsesvist møder. I forbindelse med Deres klients klagesag har nævnet vurderet at sagen kunne afgøres på det da foreliggende grundlag uden at besigtigelse var fornøden.

Naturklagenævnet finder på denne baggrund ikke, at der i Deres henvendelse og anmodningen om genoptagelse er anført nye faktiske oplysninger om sagen eller, at afgørelsen lider af væsentlige mangler.

Naturklagenævnet finder derfor ikke, at sagen kan genoptages.

Denne afgørelse er truffet af Naturklagenævnets formand på nævnets vegne jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3.

Naturklagenævnet skal beklage den sene besvarelse.

Bent Jacobsen
Viceformand

Jan Kofod Winther
Fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

NATURKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8, 2400 København NV
Tlf.: 7254 1000 Fax: 7254 1001
E-mail: nkn@nkn.dk Web: www.nkn.dk
CVR: 18210932

21 DEC. 2009

J.nr. NKN-121-00152
jav

Modtaget i
Skov- og Naturstyrelsen
27 JAN. 2010

Afgørelse
i sagen om støttemur ved Mossø i Skanderborg Kommune

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, har den 16. oktober 2007 meddelt afslag på lovliggørende dispensation efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, til forstærkning af en støttemur på ejendommen matr.nr. 17d Vrold, Skanderborg Jorder, beliggende Vædebrovej 35 A, 8660 Skanderborg. Ansøger har påklaget afgørelsen til Naturklagenævnet.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningens formål er at bevare arealernes tilstand. Ifølge fredningskendelsens bestemmelser om bebyggelse må det fredede areal ikke bebygges yderligere.

Muren skal støtte en terrasse, som er lovligt opført inden fredningens gennemførelse. Muren, som støtter det oprindelige murværk under terrasseanlægget, er højere end den oprindelige støttemur og er placeret på søbredden. Terrasseanlægget er løbende renoveret med nyt træværk og murværk. For nogle år siden blev der på ydersiden af den oprindelige terrassemur opført en ny støttemur med en bredde på 14,5 cm, da terrassemuren var faldefærdig og kunne skride sammen, fordi bølgerne om vinteren kunne slå ind over muren. Støttemuren var blevet repareret ved, at der var opsat fundamentsblokke af betonsten foran støttemuren; ved hjørnet op til haven bestod støttemuren af kampesten.

Århus Amt har anført, at det ville være i strid med fredningens formål, hvis et sådant terrasseanlæg var nyopført. Da der var tale om vedligeholdelse af et eksisterende anlæg ved opførelse af en ekstra støttemur, var der ifølge amtet ikke tale om en væsentlig ændring på den indvirkning, som terrasseanlægget i forvejen havde på det fredede landskab, nemlig at det virkede forstyrrende i landskabsbilledet og forstyrrende for dyre- og plantelivet tilknyttet søen og søbredden. Amtet havde derfor

ingen indvendinger mod en efterfølgende tilladelse. Amtet anførte dog, at det ved en fremtidig renovering af terrasseanlægget ville være ønskeligt med en helhedsløsning, der i højere grad ville tilgodese det fredede landskab, f. eks. ved brug af natursten i stedet for gasbeton, cement m.v. Endvidere anførte amtet, at renovering af terrasseanlægget og muren forudsatte forudgående tilladelse og dispensation, og at der ikke fremover kunne forventes tilladelse til opførelse af anlæg tættere på søen end hidtil, heller ikke selv om der var tale om vedligeholdelsesarbejde.

Skanderborg Kommune, som den 1. januar 2007 overtog behandlingen af fredningssager efter Århus Amt, har tiltrådt amtets indstilling.

Fredningsnævnet har besigtiget ejendommen den 19. september 2007. Nævnet konstaterede, at søbredden ud for ejendommen er smal, og at støttemuren medvirker til, at søbredden bliver endnu smallere.

Ansøger var indstillet på at få støttemuren til at se pænere ud og foreslog, at muren blev tjæret sort, eller at der blev sat plader med kampestenslignende sten op på muren. Endvidere var ansøger indstillet på, at det øverste lag fundamentsblokke blev taget af, så støttemuren kom i niveau med den oprindelige støttemur, og foreslog i den forbindelse, at man eventuelt kunne lave en afrunding af natursten på det øverste stykke.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité ønskede den nye støttemur fjernet, da den virker skæmmende i landskabet og gør søbredden smallere for forbipasserende.

Fredningsnævnet har begrundet afgørelsen med, at støttemuren virker skæmmende i landskabet, at den gør søbredden smallere og derfor mindre tilgængelig for offentligheden, og at en eventuel sløring som foreslået ikke ses at være et rimeligt og hensigtsmæssigt alternativ.

Klager har navnlig anført, at det er svært at se det miljømæssigt og logisk hensigtsmæssige i at nedbryde den nye støttemur på eksisterende støttemur. Klager finder endvidere ikke, at færdselen på søbredden er vanskeliggjort på grund af muren, der ligger 14 cm tættere på søen end den indvendige støttemur; det forholder sig sådan, at der enten er masser af plads mellem muren og vandkanten, eller også står vandet faktisk op på muren, så de 14 cm gør ikke passage mere eller mindre vanskelig. Derfor har klager foreslået, at de reducerer murens højde og maler den i naturfarve, sort, hvid eller en blanding af disse, som det fremgår af fredningskendelsen, og at de forsøger at få grøn beplantning til at "løbe" hen over muren og dermed får den til at falde mere i med naturen.

Afgørelse

Naturklagenævnets formand har på nævnets vegne, jf. naturbeskyttelseslovens § 81, stk. 3, truffet følgende afgørelse:

Efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra en fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil komme i strid med fredningens formål. Afvigelser fra en fredning, der går herudover, samt hel eller delvis ophævelse af en fredning kan kun finde sted ved gennemførelse af en ny fredningssag, jf. stk. 5.

Der er tale om lovliggørelse af en mur, som skal støtte en terrasse, der er lovligt opført inden Mossø fredningens gennemførelse. Ifølge fredningskendelsen må det fredede areal ikke bebygges yderligere.

Amtet fandt ikke, at der var tale om en væsentlig ændring på den forstyrrende virkning, som terrasseanlægget i forvejen havde på det frede landskab. Amtet havde således ingen indvendinger mod en retlig lovliggørelse, men anførte dog, at det ved en fremtidig renovering af terrasseanlægget ville være ønskeligt med en helhedsløsning, der i højere grad ville tilgodese det fredede landskab. Skanderborg Kommune tiltrådte amtets indstilling.

Fredningsnævnet finder støttemuren skæmmende, og klager har foreslået forskellige tiltag for at mindske murens indvirkning på landskabet.

Naturklagenævnet finder ligesom fredningsnævnet muren skæmmende og finder ud fra en samlet vurdering ikke grundlag for at tilsidesætte fredningsnævnets vurdering af, at det ansøgte ikke bør tillades. Det af klager anførte kan ikke føre til andet resultat. Hvis klager ønsker terrasseanlægget renoveret, må det ske ved en helhedsløsning, som tilgodeser de fredningsmæssige interesser, og klager må i givet fald fremsende ansøgning herom.

Naturklagenævnet stadfæster derfor fredningsnævnets afgørelse af 16. oktober 2007.

Støttemuren skal være fjernet senest den 1. marts 2010.

Bent Jacobsen
viceformand

Jan Våter
fuldmægtig

Afgørelsen er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. naturbeskyttelseslovens § 82. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. lovens § 88, stk. 1.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

EnviDan A/S
Ferskvandscentret
Vejlsøvej 23
8600 Silkeborg

E-mail:
pho@domstol.dk

Den 6. juli 2011.

Vedr. j.nr. 8901-01.2010.153, **Ansøgning om tilladelse til etablering af regnvandsbassin.**

Skanderborg Kommune har den 29. november 2010 fremsendt følgende indstilling til fredningsnævnet:
Ansøgning om etablering af regnvandsbassin i Alken

Skanderborg Kommune har den 27. januar 2009 modtaget en ansøgning fra EnviDan A/S på vegne af Skanderborg Kommune, Vand- og Kloakforsyningen (nu Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S) om tilladelse til etablering af et regnvandsbassin på ejendommen matr.nr. 5 ap, Alken By, Dover, tilhørende Hans Hogrebe Hansen, Emborgvej 114, 8660 Skanderborg.

Beliggenheden fremgår af nedenstående oversigtskort.

© Kort og matrikelstyrelsen

© Kortet må alene anvendes iflg. aftale med kortejer

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 16 – søbeskyttelseslinjen samt fredningen af
Mossø med omgivelser. Området er Natura 2000 område.

Ansøgning
Der er tale om etablering af et regnvandsbassin, der udføres som et jordbassin med permanent vandspejl og søges tilpasset det eksisterende let skrånende terræn.

Skanderborg Kommune vil i forbindelse med landzonetilladelsen stille krav om, at regnvandsbassinets afgrænsning/linjer ændres i udformning, så regnvandsbassinet fremstår med en mere naturlig afgrænsning end angivet i ansøgningen. Der vil også blive stillet krav om, at skråningsanlæg i og omkring bassinet udføres med anlæg på maksimalt 1:5, således at skråningsanlæg kan indpasses naturligt i området.

Ansøgningsmaterialet er vedlagt.

Til orientering har Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S oplyst, at det pt. undersøges, om kapaciteten på bassinet kan nedsættes, så omfanget reduceres.

Fredning
Ejendommen er omfattet af fredning jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2141/72 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Det fremgår blandt andet af fredningens afsnit B - de almindelige betingelser, at:

- De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

- Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt. Dog kan udnyttelse af de nævnte forekomster ske til ejendommens eget forbrug.

- Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Kommunens bemærkninger
Da det pågældende areal ligger i landzone, skal ansøgningen behandles efter planlovens § 35. Desuden skal ansøgningen vurderes i forhold til påvirkning på Natura 2000 området.

Etablering af regnvandsbassin i landzone kræver tilladelse, idet der er tale om en ændret anvendelse af et landbrugsareal.

Det fremgår af kommunens retningslinjer for administration af planloven, at der normalt meddeles tilladelse til etablering af søer samt tilladelse til etablering af tekniske anlæg i det åbne land, når disse nødvendigvis skal placeres i det åbne land.

Det ansøgte kræver også dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen). Formålet med sø- og åbeskyttelseslinjen er at sikre søer og åer som

værdifulde landskabselementer og som levesteder for plante- og dyreliv. Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m fra søer og åer.

I den aktuelle sag er der tale om et regnvandsbassin, der etableres i forbindelse med separatkloakering i Alken. Anlægget etableres tæt ved adgangsvej (eksisterende markvej) og med hensyntagen til henholdsvis §3-område (mose) mod syd og fremtidig dyrkning af markarealet, hvorpå bassinet placeres. Herudover har det været af betydning, at et nuværende overløbsudløb kan ændres til regnvandsudløb til Mossø. (Antallet af udløb fra Alken ændres fra tre til ét.).

Bassinet vil i den nordlige ende være nedgravet i terrænet og i den sydlige ende vil der være banketter på godt en meter. Som nævnt vil Skanderborg Kommune kræve banketterne udført med anlæg på maks. 1:5 og med et mere naturligt forløb.

Landskabeligt finder Skanderborg Kommune, at placeringen afgrænset af markvejens rabatter mod vest og beplantningen i §3-området mod syd vil medvirke til, at regnvandsbassinet efter etablering vil kunne fremstå naturligt i området.

Skanderborg Kommune vurderer, at regnvandsbassinet ikke vil reducerer områdets værdi som værdifuldt landskabselement. Kommunen vurderer ligeledes, med henvisning til arealets hidtidige anvendelse som opdyrket landbrugsareal, at et regnvandsbassin med permanent vandspejl, vil kunne danne en hensigtsmæssig buffer mellem landbrugsarealer og §3-området til gavn for områdets plante- og dyreliv.

I kommunens vurdering er indgået, at anlægget indgår i en generel forbedring af afløbsforholdene i Alken. Det vurderes, at ændringerne vil medføre en mindre belastning med forurenende stoffer i Mossø, som er Natura 2000 område.

Jf. ovenstående er kommunen indstillet på at meddele tilladelse efter planlovens § 35 og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen) til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet har behandlet sagen på det foreliggende skriftlige grundlag.
Nævnet kan i det hele tiltræde vurderingen i indstillingen fra Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, og finder, at det ansøgte vil indebære forbedring af naturforholdene og ikke vil være i strid med fredningens formål. Der meddeles derfor i medfør af naturbeskyttelses-lovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet og på de vilkår om udformning, der fastsættes af Skanderborg Kommune, Natur og Miljø.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelserne må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelserne bortfalder, hvis de ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. post fremsendt til
Hans Hogrebe Hansen, Emborgvej 114, 8660 Skanderborg
og pr. mail fremsendt til:
EnviDAn, Ferskvandscentret, Vejlsøvej 23, 8600 Silkeborg, envidan@envidan.dk
Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S, epost@skanderborgforsyning.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, skanderborg@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, bi-avler@mail.tele.dk
Kåre Jensen, Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Knudsvej 34, 8680 Ry
kaare.jensen@skanderborg.dk
Geert Nielsen, Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Knudsvej 34, 8680 Ry
geert.nielsen@skanderborg.dk
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg,
Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Anne Kirstine Rasmussen
Vroldvej 186
8660 Skanderborg.

E-mail:
pho@domstol.dk

Den 22. juli 2011.

Vedr. j.nr. 8901-01.2010.130, **Ansøgning om lovliggørelse af maskinhus på ejendommen Vroldvej 186, Skanderborg.**

Skanderborg Kommune har den 7. oktober 2010 fremsendt følgende udtalelse til fredningsnævnet:

"Fredningsnævnets j.nr. 8901-01.2008.174
Af Fredningsnævnets afgørelse af 7. april 2009 fremgår, at "den projekterede bygning vil efter nævnets opfattelse ændre helhedsindtrykket i væsentligt omfang og i uheldig retning. Nævnet finder derfor, at der alene i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan meddeles dispensation til opførelse af maskinhus med den ansøgte placering og med det ansøgte bygningsareal, på betingelse af, at højden ikke noget sted overstiger højden på den nyetablerede adgangsvej til ejendommen".

Maskinhuset er opført, men med anden placering og højde end forudsat i Fredningsnævnets afgørelse. Skanderborg Kommune har den 21. april 2010 modtaget en ansøgning om lovliggørelse fra ejeren af fra ejendommen. Ansøgningsmaterialet er vedlagt.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse.

Kommunens bemærkninger
Kommunens Vej og Parkafdelingen behandler også sagen for så vidt angår placeringen, idet det i kommunens dispensation af 20. november 2008 bl.a. fremgår, at "den nye maskinhal skal placeres i en afstand af minimum 1 m fra skel svarende til byggelinjebestemmelsernes passagetillæg".

De havde til kommunen fremsendt følgende ansøgning:

(se næste side)
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.
.

Sagsnr.:08/59923.
Ansøgning om byggetilladelse til maskinhus, på adressen Vroldvej 186.

Vi er først for nylig blevet opmærksomme på at, den tegning vi regnede med var bilag (bilag1) til byggesagen, viste sig at være en ældre udgave.

Denne misforståelse om hvilken tegning der har dannet baggrund for ansøgningen, er vi meget kede af, og anmoder derfor om genoptagelsen af sagen.

Pkt1: Vedr. maskinhuset som er vist på den tegning der har dannet baggrund for den tidligere ansøgning, konstaterede man ved opmålingen at maskinhuset ikke kunne placeres på arealet mellem beboelsen og den nye indkørsel, uden at de to bygninger nærmest skulle bygges sammen.
der ville også være problemer med adgangsforholdene, af hensyn til de maskiner og andet vi gerne vil opbevare i maskinhuset, der blev derfor fremsendt en ny tegning (bilag 2).

Pkt.2.: Ved fredningsnævnets besøg faldt der mange bemærkninger om at maskinhuset ville skæmme det nye stuehus, og at det skulle tilstræbes at få bygningerne i harmoni med hinanden.
På den tegning der er dateret d. 29.07.09 (bilag 2), er det med arkitektens hjælp søgt at opnå harmoni imellem de to bygninger.

Pkt.:3 Vedr. Placering af maskinhuset : På tegningen(bilag 3) er vist placering af det nye maskinhus og med stiplede linier er vist placering af det gamle udhus, som i henhold til nedrivningstilladelsen blev revet ned samtidig med den gamle beboelse.
Vi troede i henhold til gamle regler, at man normalt måtte opføre en ny bygning på den gamle sokkel?
Dette er muligvis en misforståelse, men vi talte en del med Gitte Smed om placeringen, og blev orienteret om at vi skulle søge dispensation, men med de forhold, der var på stedet ville det ikke være noget problem, og det drejede sig jo også kun om ca.1,5 m2 af bygningen der er nærmere end 1 m. fra skel, og endelig skal der jo også tinglyses en fjernelsesdeklaration.

Vi er naturligvis meget kede af at vi er endt i denne situation, og håber at der kan findes en mindelig løsning på vores dilemma!

Med venlig hilsen
For Anne Kirstine T. Rasmussen

Ejgil W. Rasmussen

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 30. maj 2011.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Som det fremgår af nævnets afgørelse af 7. april 2009, blev der udtrykkeligt anført begrænsning i det da forelagt projekt.
Nævnet finder efter besigtigelsen ikke at kunne lovliggøre den nu opførte bygning, der har en højde, der væsentligt overstiger højden på den nyetablerede adgangsvej til ejendommen.
Byggeriet skal inden udgangen af 2011 bringes i overensstemmelse med nævnets afgørelse af 7. april 2009.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.

Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:
Anne Kirstine Rasmussen, Vroldvej 186, 8660 Skanderborg, ewr@ydingenggaard.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, skanderborg@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, bi-avler@mail.tele.dk
Inger Juul, Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Knudsvej 34, 8680 Ry
inger.juul@skanderborg.dk
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg,
Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Arkitektfirmaet Søren Krarup Frandsen
Præstegårdsvej 10
8680 Ry

E-mail:
pho@domstol.dk

Den 31. august 2011.

Vedr. j.nr. 8901-01.2009.97, **Ansøgning om tilladelse til etablering af regnvandsbassin.**

Skanderborg Kommune har til nævnet fremsendt følgende:

"Ansøgning om etablering af regnvandsbassin på Forten 15

Planlægningsafdelingen, Skanderborg Kommune har den 19. juni 2009 modtaget en ansøgning fra Krüger A/S på vegne af Vand- og Kloakforsyningen, Skanderborg Kommune om tilladelse til etablering af et regnvandsbassin på ejendommen matr.nr. 6 l Dørup By, Voerladegård med adressen Forten 15 tilhørende Niels Holger Worm Nielsen, Kolbækvinget 21, 8800 Viborg.

Beliggenheden fremgår af nedenstående oversigtskort.

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 17 – skovbeskyttelseslinier samt fredningen af

Mossø med omgivelser.

Ansøgning
Der er tale om etablering af et regnvandsbassin/sø, der udføres som et jordbassin med permanent vandspejl og søges tilpasset det eksisterende skrånende terræn. Skråningsanlæg i og omkring bassinet udføres med anlæg >5.

Ansøgningsmaterialet er vedlagt.

Fredning
Ejendommen er omfattet af fredning jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2141/72 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Det fremgår blandt andet af afsnit B - de almindelige bestigelser, at:

- De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand, og
- ændringer i terrænet eller terrænformer, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt. .

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Kommunens bemærkninger

Da det pågældende areal ligger i landzone, skal ansøgningen behandles efter planlovens § 35.

Etablering af regnvandsbassin i landzone kræver tilladelse, idet der er tale om en ændret anvendelse af et landbrugsareal.

Det fremgår af kommunes retningslinier for administration af planloven, at der normalt meddeles tilladelse til etablering af søer samt tilladelse til etablering af tekniske anlæg i det åbne land.

Det ansøgte kræver ikke dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17, idet der kan foretages terrænreguleringer m.m. i områder omfattet af denne.

I den aktuelle sag er der tale om etablering af et regnvandsbassin med skråningsanlæg i et område, hvor terrænet falder jævnt ned til Mossø.

Det fremgår af den fremsendte visualisering, at "søen" er placeret med størst mulig hensyntagen til området og terrænet og således at skråningsanlæggene minimeres.

Jf. ovenstående er kommunen indstillet på at meddele tilladelse efter planlovens § 35 til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Niels Holger Worm Nielsen har rejst indsigelse mod projektet ved brev af 4. august 2009, men ifølge det oplyste godkendte Byrådet spildevandsplanen uden ændringer.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet har behandlet sagen på det foreliggende skriftlige grundlag.
Nævnet finder, at regnvandsbassinet med det foreliggende projekt ikke er i strid med fredningens formål, og der meddeles derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelserne bortfalder, hvis de ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:
Krüger A/S, Klamsagervej 2-4, 8230 Åbyhøj, kruger@kruger.dk
Skanderborg Forsyningsvirksomhed A/S, Knudsvej 34, 8680 Ry, epost@skanderborgforsyning.dk
Niels Holger Worm Nielsen, Kolbækvænget 21, 8800 Viborg, nielshwn@gmail.com
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, skanderborg@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, bi-avler@mail.tele.dk
Hanne Mortensen, Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Knudsvej 34, 8680 Ry
hanne.mortensen@skanderborg.dk
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg,
Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk
Stig Jonassen, stig.jonassen@skanderborg.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Århus
Tinghuset, Vester Alle 10
8000 Århus C

Poul Dall Andersen
Langkjær 29, Hem
8660 Skanderborg

E-mail:
pho@domstol.dk

Den 1. september 2011.

Vedr. j.nr. 8901-01.2011.22, **Ansøgning om efterfølgende lovliggørelse af anneks, halvtag og carport på Langkjær 29, Hem, 8660 Skanderborg**

Skanderborg Kommune har den 3. marts 2011 fremsendt følgende indstilling til fredningsnævnet:

Ansøgning om efterfølgende lovliggørelse af anneks, halvtag og carport på Langkjær 29, Hem.

Skanderborg Kommune har den 11. og 26. januar 2011 modtaget ansøgning fra Poul Dall Andersen - ejeren af ejendommen matr.nr. 6 p, Hem By, Voerladegård med adressen Langkjær 29, Hem. Ansøgningen omhandler lovliggørelse af anneks på 14,75 m², halvtag på 12,6 m² og carport på 36 m².

Ansøgningsmaterialet samt supplerende materiale modtaget h.h.v. den 21. og 28. februar 2011 vedlæges.

Baggrunden for ansøgningen er, at Poul Dall Andersen ønsker at få BBR-oplysningerne tilrettet de faktiske forhold.

Ejendommens beliggenhed fremgår af nedenstående kort.

© Kort og matrikelstyrelsen - © Kortet må alene anvendes iflg. aftale med kortejer

Ejendommen ligger i landzone og størstedelen omfattes af søbeskyttelseslinje. Ejendommen er også omfattet af fredning jf. Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2142/72 om fredning af Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg kommuner i Århus Amt og i Brædstrup Kommune i Vejle Amt.

For denne ejendom findes i fredningskendelsen en særbestemmelse: ”Der må under Fredningsnævnets censur opføres en ny bebyggelse mod fjernelse af den nuværende bebyggelse”.

Ansøger søgte og fik i 1992 af Fredningsnævnet afslag på ansøgning om opførelse af nyt fritidshus på ejendommen. Afslaget blev påklaget og den 21. december 1992 afgjorde Overfredningsnævnet sagen.

Det fremgår af Overfredningsnævnets afgørelse, at ”uanset Overfredningsnævnets skrivelse af 15. december 1972 og den efterfølgende kendelse fra taksationskommissionen er der i Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 tillagt Dem ret til under Fredningsnævnets censur at opføre en ny bebyggelse på Deres ejendom, såfremt det nuværende skur samtidig fjernes. Som det fremgår af det foranstående, skyldes denne særbestemmelse for Deres ejendom en fejl, men i betragtning af den forløbne tid finder Overfredningsnævnet at måtte lægge afgørende vægt på fredningskendelsens ordlyd.

Da der herefter ikke kræves dispensation fra fredningskendelsen til det ansøgte ophæver Overfredningsnævnet den påklagede afgørelse og hjemviser sagen til Fredningsnævnet til fornyet afgørelse for så vidt angår nævnets censurbeføjelse efter fredningskendelsens særbestemmelse som forholdet til søbeskyttelseslinjen efter naturfredningslovens § 47a.”

Overfredningsnævnet gør videre opmærksom på, ”at opførelse af det ansøgte sommerhus også kræver tilladelse fra Vejle Amt efter planlovens § 35 (landzone), og at der ved administration af denne lovbestemmelse indgår også andre hensyn end dem, der ligger bag fredningskendelsen.

Derefter søgte Poul Dall Andersen om opførelse af et sommerhus på 76 m². Vejle Amt gav i 1993 afslag på ansøgningen efter planlovens landzonebestemmelser. Sagen blev påklaget og Naturklagenævnet stadfæstede Amtets afgørelse, hvorefter Poul Dall Andersen anlagde sag mod

Vejle Amt. Landsretten frikendte i 1996 Vejle Amt. Poul Dall Andersen ankede Landsrettens dom til Højesteret.

Inden sagen blev berammet i Højsteret genoptog Vejle Amt sagen på baggrund af en ny ansøgning fra Poul Dall Andersen. Det førte til, at Vejle Amt den 13. oktober 1999 gav tilladelse efter planlovens § 35 (landzonebestemmelserne) og naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinje) til opførelse af et sommerhus på 61 m².

Tilladelsen blev givet på følgende betingelser:

1. Huset skal placeres og udføres i overensstemmelse med den forelagte ansøgning og supplerende oplysninger. Dette indebærer bl.a. at huset placeres i en skovbevoksning, ca. 60 m fra Mossø og ca. 30 m nordvest for et eksisterende fritidshus på ejendommen. Huset skal herefter stedse vedligeholdes med afdæmpede farver, der ikke virker dominerende eller skæmmende på omgivelserne.

2. I forbindelse med byggeriet må der kun afdrives skovareal til selve huset med en bræk ke på maksimalt 5 m omkring. Bortset fra dette areal skal den eksisterende skovbevoksning på ejendommens nordlige del – indtil ca. 100 m fra Mossø – stedse opretholdes med højstammede træer. Ældre, hugstmodne træer eller andre træer, der vantrives eller udgår kan fældes, men skal efterplantes med løvfældende træer, der er naturligt forekommende på stedet.

3. Det eksisterende fritidshus med tilhørende terrasse og en primitiv redskabsbygning skal nedrives senest samtidig med ibrugtagning af det nye sommerhus.

Betingelse nr. 1 og 2 er tinglyst på ejendommen.

Fredningsnævnet gav den 15. november 1999 dispensation til sommerhuset på samme betingelser som nævnt i Vejle Amts planlovsafgørelse af 13. oktober 1999.

Af kopi af brev fra Poul Dall Andersen til hans advokat Michael Bach Jensen af 1. oktober 1999 fremgår bl.a., at "jeg talte med Brædstrup Kommunens tekniske forvaltning i fredags for at forhøre mig om fremgangsmåden ved det kommende byggeri. Her fik jeg oplyst, at denne afdeling var overbevist om, at Vejle Amt nu ville overlade alt fremtidigt tilsyn og godkendelse til Brædstrup Kommune. Det har hidtil været den praksis Vejle Amt brugt, når en langtrukket sag var endt til fordel for ansøgeren. Samtidig oplyste de mig om, at denne afdeling var langt nemmere at forhandle med end Vejle Amt."

Den 6. april 2000 gav Brædstrup Kommune byggetilladelse til sommerhuset og den 30. august 2002 færdigmeldte Poul Dall Andersen sommerhuset til Brædstrup Kommune.

Poul Dall Andersen har oplyst, at Brædstrup Kommune i den forbindelse oplyste, at han ikke skulle fjerne det gamle hus.

Det er Skanderborg Kommunes vurdering, at det af ansøger anførte om, at Brædstrup Kommune nu vil overtage tilsyn m.v. jo absolut må bero på en misforståelse, idet en ved lov fastlagt kompetence ikke kan videregives, hvilket Poul Dall Andersens advokat burde have oplyst sin klient om.

Med hensyn til bibeholdelse af det oprindelige fritidshus til anneks har Poul Dall Andersen i 2002 og 2003 tilsyneladende af henholdsvis Brædstrup Kommune og udvalgsformanden for teknik og miljø i Vejle Amt fået mundtligt tilsagn om, at huset lovligt kan blive stående. Det undrer noget, at der så ikke er taget initiativ til korrekt lovliggørelse herunder bl.a. forelæggelse for Fredningsnævnet.

Det kan dog konstateres, at Vejle Amt ikke har påset, at halvtaget og huset blev nedrevet i overensstemmelse med såvel amtets afgørelse som Fredningsnævnets afgørelse.

Med hensyn til senere etablering carport er det oplyst, at Brædstrup Kommune har vejledt om, at opførelse af bl.a. carporte på højst 50 m² ikke forudsætter byggetilladelse, men alene skal anmeldes til Kommunen (ansøgningens bilag 36).

Anmeldelse til Kommunen er dog ikke sket. Hvis byggeriet – carport 36 m² og halvtag 16 m² var blevet anmeldt til Brædstrup Kommune, ville de have videresendt sagen til andre nødvendige myndigheder, herunder både Fredningsnævn og Vejle Amt.

Udtalelser fra h.h.v. Brædstrup Kommune og udvalgsformanden fra Vejle Amt omkring bibeholdelse af annekset (det gamle fritidshus) og det gamle halvtag på 12,6 m² har givet anledning til at Poul Dall Andersen mener sig i god tro ved at bibeholde de bygninger.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnets stillingtagen.

Skanderborg Kommunes stillingtagen efter planlovens § 35 og naturbeskyttelseslovens § 16 afventer Fredningsnævnets afgørelse."

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 30. maj 2011

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet har ikke bemærkninger til det opførte nye sommerhus. For så vidt angår den opførte carport finder nævnet, at denne, der er indgravet i skrænt og ikke kan ses fra søen, ikke strider mod fredningens formål, hvorfor der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 hermed meddeles efterfølgende lovliggørelse af carporten.
For så vidt angår det oprindelige højtliggende sommerhus/anneks og halvtag, finder nævnet, at dette som udgangspunkt bør fjernes i overensstemmelse med tidligere afgørelse. På baggrund af, at det ikke kan afvises, at der uberettiget har været givet mundtligt tilsagn om at kunne bibeholde det oprindelige hus og halvtag, finder nævnet imidlertid, at der bør gives tilladelse til at bibeholde det oprindelige hus og halvtag i ejers tid, og at bestemmelse om at disse herefter skal fjernes, tinglyses ved Skanderborg Kommunes foranstaltning for ejers regning.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelserne må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelserne bortfalder, hvis de ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. post fremsendt til:
Poul Dall Andersen, Langkjær 29, Hem, 8660 Skanderborg
og pr. mail til
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, skanderborg@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, bi-avler@mail.tele.dk
Inger Juul, Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Knudsvej 34, 8680 Ry
inger.juul@skanderborg.dk
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg,
Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Per Holkmann Olsen
Københavns Byret
Domhuset, Nytorv
1450 København K.
e-mail: pho@domstol.dk
tlf. 40143099

Bettina Kristensen, Jørn Andersen
Lundhøjvej 13
8680 Ry.

Den 10. oktober 2011.

Vedr. j.nr. FN 2011.95, ansøgning om tilladelse til total renovering af ejendommen Vædebrovej 35 a, 8660 Skanderborg.

Skanderborg Kommune har den 4. juli 2011 til nævnet fremsendt følgende:

"Ansøgning om total renovering af eksisterende enfamiliehus på Vædebrovej 35A

Skanderborg Kommune har den 6. februar 2011 modtaget en ansøgning fra ejeren af ejendommen matr.nr. 17d Vrold, Skanderborg med adressen Vædebrovej 35A tilhørende Bettina Kristensen og Jørn Andersen.

Ejendommen, der er beliggende i et sommerhusområde, er omfattet af lokalplan nr. 1012 samt af Mossøfredningen. Ejendommen har helårsstatus.

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ansøgning
Der søges om renovering/ombygning (ad 2 i ansøgningen) af et eksisterende helårshus med et areal på ca. 135 m² samt fjernelse af eksisterende skur ud mod Mossø - kopi af ansøgningen er vedlagt

I forhold til den nuværende bolig, sker der blandt andet følgende yder ændringer, hvorimod det bebyggede areal ikke øges:

1. tagbeklædningen ændres fra eternittag til listedækket tagpap, hvorimod taghældningen ikke ændres,
2. den yder beklædning bliver af træ.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 sag nr. 2142/72 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Af kendelsens afsnit B – De almindelige fredningsbetingelser punkt – fremgår, at

- Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse.

Det fremgår endvidere af tinglyst servitut af 12. januar 1971 at Fredningsnævnet har forkøbsret til ejendommen.

Vurdering
I den aktuelle sag er der tale om en total renovering/ombygning af en eksisterende bolig på ca. 135 m², således at boligen opfylder de nuværende krav til isolering. Samtidig nedrives et eksisterende udhus mellem boligen og Mossø.

Ud over fredningen er ejendommen er omfattet af lokalplan nr. 1012 – sommerhusområde ved Mossø.

Såfremt ændringer sker ved renovering/ombygning, og som vist på ansøgningsmaterialet, kan det ansøgte opnå tilladelse efter lokalplanens bestemmelser.

I forhold til fredningen vurderes det at husets karakter ikke ændres i væsentlig grad, samtidig med at materialevalget og udformningen er i overensstemmelse med de bygningsregulerende bestemmelser i lokalplanen.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele byggetilladelse, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Fredningsnævnet har besigtiget ejendommen den 6. oktober 2011.
Det konstateredes i forbindelse hermed, at det omtalte udhus mellem boligen og søen er fjernet.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har tilsluttet sig accept af projektet.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet finder, at renovering af ejendommen som ansøgt vil betyde, at ejendommen vil falde betydeligt bedre ind i omgivelserne end den eksisterende bolig, og nævnet finder derfor, at der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 kan meddeles dispensation til det ansøgte, idet det ikke findes at være i strid med fredningens formål.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelserne bortfalder, hvis de ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:
Bettina Kristensen og Jørn Andersen, Lundhøjvej 13, 8680 Ry, ja@jypa.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, skanderborg@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com

Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, bi-avler@mail.tele.dk
Hanne Mortensen, Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Knudsvej 34, 8680 Ry, hanne.mortensen@skanderborg.dk
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, skanderborg.kommune@skanderborg.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Randers
Klostergade 2, 8900 Randers
Tlf. 86 43 70 00, fax 87 12 51 78
e-mail:
midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk

Christian J. Münster
Langkjær 9
8660 Skanderborg

Den 7. februar 2012.

Vedrørende journal nr. FN 2011.136 Anmodning om tilladelse til opførelse af ny garage/udhusbygning på ejendommen Langkjær 9, 8660 Skanderborg.

Skanderborg Kommune har den 31. oktober 2011 fremsendt følgende udtalelse til nævnet:

Ansøgning om opførelse af nyt udhus

Skanderborg Kommune har modtaget en ansøgning om opførelse af udhusbygning på ca. 100 m² på ejendommen matr.nr. 2a Hem By, Voerladegård med adressen Langkjær 9, 8660 Skanderborg.

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 17 – skovbyggelinjen samt fredningen af Mossø med omgivelser.

Ejendommen, der har et areal på 16.266 m², har ikke landbrugspligt og er registeret som et enfamiliehus.

Ansøgning
Der søges om opførelse af en ny garage/udhusbygning på ca. 100 m². Bygningen placeres, hvor der tidligere har ligget en landbrugsbygning.

Den nye bygning opføres i 1½ plan med ydervægge af pudset murværk og med sort ståltag, svarede til det nuværende byggeri på ejendommen.

Kopi af ansøgningen er vedlagt.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Det fremgår blandt andet af fredningskendelsen, at:

- De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand, og
- de fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Lovgivninger der varetages af kommunen
Da ejendommen ligger i landzone, skal ansøgningen behandles efter planlovens § 35 samt efter naturbeskyttelseslovens § 17 – skovbyggelinjer.

§ 35 landzonetilladelse
Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.

Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

Det fremgår af den oprindelige ansøgning, at den nye bygning skal erstatte tidligere udhusbygninger, der pga. manglende vedligeholdelse væltede i en storm i 2005.

Det fremgår af Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse/praksis vedr. garager, udhuse m.v. på almindelige beboelsesejendommen uden landbrugspligt, at der ikke gives landzonetilladelse til udhusbygninger på 100 m² og derover, medmindre der forligger særlige omstændigheder.

I den aktuelle er der tale om opførelse af en ny bygning på ca. 100 m², på en ejendom uden landbrugspligt, og hvor der allerede findes en udhusbygning på 256 m². På grund af ejendommens størrelse, finder kommunen, at der foreligger sådanne omstændigheder, at der kan meddeles landzonetilladelse til yderligere en udhusbygning på ejendommen på maks. 100 m².

- § 17 skovbyggelinje
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 17 - skovbyggelinje er at sikre skovenes værdi som landskabselementer samt opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet og beskytte skovene mod blæst.

Bestemmelsen indeholder et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) i en afstand af 300 m fra de omfattede skovområder.

I den aktuelle sag, er der tale om opførelse af ny bebyggelse, hvor der i forvejen er en del bebyggelse, hvorfor det vurderes at en bygning med den viste placering er uden betydning for det de hensyn, der skal tilgodeses jf. naturbeskyttelsesloven.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele byggetilladelse, tilladelse efter planlovens § 35 og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Fredningsnævnet har tidligere besigtiget ejendommen i forbindelse med andre spørgsmål vedrørende ejendommen og har på ny besigtiget den 23. januar 2012.

Ejer oplyste, at der er behov for bygningen bl.a. til opbevaring af brænde.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har udtalt sig imod det ansøgte, idet det er anført, at der i forvejen er en stor bygningsmasse, der må være tilstrækkelig.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Efter fredningsbestemmelserne må der ikke opføres yderligere bebyggelse. Der er i forvejen en stor udhusbygning på ejendommen, der ikke har landbrugspligt, og opførelse af yderligere bygning findes at være i strid med fredningsbestemmelserne og fredningens formål.
Nævnet kan derfor ikke imødekomme ansøgningen.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:
Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Randers
Klostergade 2, 8900 Randers
Tlf. 86 43 70 00, fax 87 12 51 78
e-mail:
midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk

Jørgen Førgaard
Skolegade 8
Nr. Vissing
8660 Skanderborg
Pr. mail

Den 11. februar 2012.

Vedrørende journal nr. 8901-01.2010.140 Ansøgning om tilladelse til opførelse af tilbygning til sommerhus på ejendommen Vædebrovej 43, 8660 Skanderborg.

Skanderborg Kommune har den 10. november 2010 fremsendt følgende indstilling til nævnet:

"Ansøgning om tilbygning til eksisterede sommerhus på Vædebrovej 43, 8660 Skanderborg

Skanderborg Kommune har den 1. november 2010 modtaget en ændret ansøgning fra ejeren af fra ejendommen matr.nr. 14 q Vrold, Skanderborg Jorde med adressen Vædebrovej 43, 8660 Skanderborg tilhørende Tea og Jørgen Førgaard.

Ejendommen har et samlet areal på 1410 m².

Ansøgningsmaterialet er vedlagt.

Ejendommen, der er beliggende i et sommerhusområde, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

- Det fremgår af fredningskendelsen, at:
- De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
- De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.
- Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte fredningsbestemmelser.

Kommunens bemærkninger
Ejendommen, der er beliggende i et sommerhusområde, er omfattet af lokalplan nr. 1012 – sommerhusområde ved Mossø. Ejendommen er beliggende i lokalplanens delområde II.

I den aktuelle sag er der tale om en tilbygning på 31 m², således at det samlede areal af sommerhuset bliver på 90 m², idet den nuværende bolig er på 59 m².

Det ansøgt er i overensstemmelse med lokalplanens bestemmelser.

Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele byggetilladelse til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse af ejendommen.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet finder, på linje med afgørelser for andre ejendomme i området, at en udvidelse af det bebyggede areal vil medføre en for markant bygningsmasse mod søen, og finder derfor, at imødekommelse af det ansøgte vil være i strid med fredningens formål.
Nævnet meddeler derfor afslag på det ansøgte.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:
Jørgen Førgaard, Skolegade 8, Nr. Vissing, 8660 Skanderborg, j.foergaard@privat.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, skanderborg@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, bi-avler@mail.tele.dk
Hanne Mortensen, Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Knudsvej 34, 8680 Ry
hanne.mortensen@skanderborg.dk
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg,
Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Randers
Nørregade 1, 8900 Randers
Tlf. 86 43 70 00, fax 87 12 51 78
e-mail:
midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk

Betina Søndergaard Kristensen
Lundbyhøjvej 13 A
8680 Ry

Pr. mail Den 26. april 2012.

Vedrørende journal nr. FN 2012.33 Ansøgning om tilladelse til flytning af udhus til placering i forlængelse af bolig på ejendommen matr. nr. 17 d Vrold, Skanderborg Jorder, Vædebrovej 35 A, 8660 Skanderborg.

Skanderborg Kommune har den 22. marts 2012 fremsendt følgende indstilling til fredningsnævnet:

"Skanderborg Kommune har den 25. september 2011 modtaget en ansøgning om at flytte nuværende udhus på 42 m², fra ejeren af ejendommen matr.nr. 17D Vrold, Skanderborg Jorder, med adressen Vædebrovej 35A tilhørende Betina Søndergaard Kristensen, Lundhøjvej 13A, 8680 Ry.

Ejendommen, der er en helårsbeboelse, beliggende i et sommerhusområde, er omfattet af lokalplan 1012, sommerhusområde ved Mossø, samt af fredning jf. overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sagen nr. 2142/72 om fredning af Mossø med omgivelser. Af kendelsens afsnit B, fremgår at om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, kun må finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Kommunen gør samtidig opmærksom på, at Fredningsnævnet har besigtiget ejendommen den 20. september 2011 i forbindelse med Fredningsnævnets jr. nr. FN 2011.95 – totalrenovering af boligen. Fredningsnævnet meddelte dispensation den 19. oktober 2011.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte fredningsbestemmelser.

Kommunens bemærkninger.
Det ansøgte kræver en dispensation fra lokalplan 1012 § 5.1, som bestemmer at der på hver ejendom kan opføres en samlet udhusbebyggelse inkl. garage/carport på maks. 35 m²..

I den aktuelle sag er der tale om at flytte et eksisterende udhus på 42 m² til en placering i forlængelse af boligen. Udhuset er i dag placeret delvist uden for det i lokalplanen viste byggefelt, og vil ved flytningen komme til at ligge i byggefeltet.

Udover det ansøgte udhus findes der på grunden en carport på 20 m² og 3 mindre bygninger.

Idet carporten og det omtalte udhus er lovligt opsatte, vil det ikke forøge arealet af udhusbyggeri på grunden ved flytningen, men vil betyde en bedre placering i forhold til lokalplanens byggefelt.

Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele dispensation fra lokalplanen til det ansøgte, under forudsætning af:
- at de 3 eksisterende mindre bygninger fjernes og
- at der tinglyses en servitut om at udhuset kun må benyttes som udhus, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité har tilsluttet sig godkendelse under forudsætning af de af kommunen anførte betingelser.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet har behandlet sagen på det foreliggende skriftlige grundlag, idet bemærkes, at nævnet tidligere har besigtiget ejendommen.
Nævnet kan tiltræde indstillingen fra Skanderborg Kommune. Der meddeles derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet og under forudsætning af, at de af kommunen anførte betingelser for dispensation fra lokalplanen opfyldes.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelserne må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelserne bortfalder, hvis de ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:
Betina Søndergaard Kristensen og Jørn Andersen, Lundhøjvej 13 A, 8680 Ry, ja@jypa.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, skanderborg@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, bi-avler@mail.tele.dk
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk
Karsten Hansen, Skanderborg Kommune, karsten.hansen@skanderborg.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening Skanderborg, skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Randers
Nørregade 1, 8900 Randers
Tlf. 86 43 70 00, fax 87 12 51 78
e-mail:
midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk

Tonny Jørgensen
Ole Rømers Gade 72
8000 Aarhus C.

Den 31. juli 2012.

Vedrørende journal nr. FN 2012.46 Ansøgning om lovliggørelse af sommerhus og udhus på ejendommen Klostermøllevej 36, 8660 Skanderborg.

Skanderborg Kommune har den 23. april 2012 fremsendt følgende indstilling til fredningsnævnet:

"Ansøgning om lovliggørelse af udvidelse af sommerhus og udhus
Skanderborg Kommune har modtaget en ansøgning om lovliggørelse, af udvidelse af sommerhus og udhus fra ejeren af ejendommen matr.nr. 5t Dørup By, Voerladegård med adressen Klostermøllevej 36, 8660 Skanderborg.

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 17 - skovbyggelinjen samt fredningen af Mossø med omgivelser.

Ejendommen har et areal på 903 m².

(Beliggenheden fremgår af kort i indstillingen).

Ansøgning
Der søges om:
- Lovliggørelse af udvidelse af sommerhus fra 60 m^2 til 81 m^2, herunder inddragelse af 12 m^2 overdækning til opholdsstue, tilbygning på 9 m^2 til bryggers, samt opførelsen af en overdækning på 14 m^2
- Lovliggørelse af udvidelse af udhus fra 39 m^2 med 16 m^2 brændeskur så udhuset er på ialt 55 m^2

Kopi af ansøgningen er vedlagt.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Det fremgår blandt andet af fredningskendelsens almindelige betingelser, at:

- De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand.

- De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.
- Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Lovgivninger der varetages af kommunen
Da ejendommen ligger i landzone, skal ansøgningen behandles efter planlovens § 35 da der er tale om tilbygning til sommerhus i det åbne land og udhuset overstiger 50 m^2. Ansøgningen skal ligeledes behandles efter naturbeskyttelseslovens § 17 – skovbyggelinjer.

§ 35 landzonetilladelse
Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.

Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

Det fremgår af kommunes retningslinjer for administration af planlovens landzonebestemmelser, at:

- Der meddeles normalt tilladelse til at udvide sommerhuse i det åbne land inden for en bebyggelsesprocent på 10, dog maks. op til 110 m² ud fra en konkret vurdering af husets hidtidige areal og stand under forudsætning af, at ejendommens karakter af sommerhusejendom fastholdes. Byggeriet må ikke overstige 5 m i højden.

Naturbeskyttelseslovens § 17 - skovbyggelinje
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 17 - skovbyggelinje er at sikre skovenes værdi som landskabselementer samt opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet og beskytte skovene mod blæst.

Bestemmelsen indeholder et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) i en afstand af 300 m fra de omfattede skovområder.

Vurdering
Det er kommunens vurdering, at alle bygningernes facader skal fremstå i mørke farver også under overdækningen til sommerhuset, hvorfor der bør stilles vilkår om dette.

I den aktuelle sag, er der tale om udvidelse af allerede eksisterende sommerhus og udhus, hvorfor det vurderes at udvidelserne er uden betydning for det de hensyn, der skal tilgodeses jf. naturbeskyttelsesloven.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse

iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele byggetilladelse, tilladelse efter planlovens § 35 og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Nævnet foretog besigtigelse den 4. juni 2012.
Ejer anmodede under besigtigelsen nævnet om at tage stilling til, om tagbelægning kan skiftes til mørke plader.
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité kunne tilslutte sig lovliggørelse som ansøgt og at der meddeles tilladelse til udskiftning af tag til mørke plader.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Henset til, at sommerhus og udhus ligger ret skjult for omgivelserne, findes de foretagne inddragelser og overdækninger samt udvidelse af udhus ikke at stride mod fredningens formål, lige som udskiftning af tagplader til mørke plader vil give et bedre helhedsindtryk.
Nævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 lovliggørelse af det foretagne samt tilladelse til udskiftning af tag til mørke plader.
Der kan ikke forventes tilladelse til yderligere udvidelser af sommerhus eller udhus.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelserne må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelserne bortfalder, hvis de ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. post fremsendt til
Tonny Jørgensen, Ole Rømers Gade 72, 8000 Aarhus C.
og pr. mail fremsendt til:
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, skanderborg@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, bi-avler@mail.tele.dk
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk
Louise Friis Hansen, Skanderborg Kommune, louise.friis.hansen@skanderborg.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening Skanderborg, skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Randers
Nørregade 1, 8900 Randers
Tlf. 86 43 70 00, fax 87 12 51 78
e-mail:
midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk

Jens Tarstrup
Lindholmvej 7 b, Emborg
8680 Ry

Den 31. juli 2012.

Vedrørende journal nr. FN 2012.44 Ansøgning om tilladelse til ændring af tagmateriale, opførelse af udestue, samt lovliggørelse af udestue og drivhus på ejendommen Lindholmvej 7 b, 8680 Ry.

Skanderborg Kommune har den 20. april 2012 fremsendt følgende indstilling til fredningsnævnet:

"Ansøgning om ændring af tagmateriale mm

Skanderborg Kommune har modtaget en ansøgninger om tilladelse til ændring af tagmaterialet, opførelse af udestue samt lovliggørelse af udestue og drivhus på ejendommen matr.nr. 2d Emborg By, Gl. Rye med adressen Lindholmvej 7b, 8680 Ry.

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 16 – søbeskyttelseslinjen og 17 – skovbyggelinjen samt fredningen af Mossø med omgivelser.

Ejendommen har et areal på 13.645 m² heraf vej på 525 m².

(Beliggenheden fremgår af kort i indstillingen)

Ansøgninger
Ansøgningerne omfatter:

1. ændring af det eksisterende tagmatriale fra strå til sort tagpap, der foretages ingen ændringer i taghældningen,
2. lovliggørelse af eksisterende udestue, der istandsættes samtidig med ændringen af taget,
3. nyopførelse af en tilsvarende udestue på "gårdspladsen" – det vil sige væk fra søen.
4. eksisterende overdækning ved indgangspartiet vil blive forsøgt bevaret i forbindelse med renoveringen af taget, og
5. lovliggørelse af eksisterende drivhus på ca. 32 m² (vores sag nr. 11/18427)

Det eksisterende lovlige boligareal er på 99 m² og vil med de to udestuer blive på ca. 123 m².

Kopi af relevant ansøgningsmateriale er vedlagt.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Det fremgår blandt andet af fredningskendelsens almindelige betingelser, at:

- De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand.
- De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.
- Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

I forhold til fredningen er karakteren af boligen forsøgt bevaret.

Ansøger henviser til Fredningsnævnets sag nr. 48/94 hvor der blev meddelt dispensation til en tilbygning på 40 m² + en mellembygning af glas.
.
Lovgivninger der varetages af kommunen
Det ansøgte skal ikke behandles efter planlovens § 35, idet huset er under 250 m², og drivhuset er under 50 m², men der skal meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 – søbeskyttelseslinje og § 17 – skovbyggelinjer.

- §16 sø- og åbeskyttelseslinie
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinien) er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for plante- og dyreliv.

Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m fra søer og åer.

- §17 skovbyggelinje
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 17 - skovbyggelinje er at sikre skovenes værdi som landskabselementer samt opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet og beskytte skovene mod blæst.

Bestemmelsen indeholder et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) i en afstand af 300 m fra de omfattede skovområder.

-vurdering
I den aktuelle sag, er der dels tale om en ændring af tagmaterialet fra stråtag til tagpap på en mindre bolig således at boligens oprindelige byggestil fastholdes. Der er samtidig tale om lovliggørelse og renovering af en eksisterende udestue på 12 m², som er placeret mod søen samt nyopførelse af en tilsvarende udestue både i størrelse og udseende væk fra søen, således at det

samlede boligareal bliver på ca. 123 m². Højden på boligen vil forsat være på ca. 4,5 m. Det karakteristiske indgangsparti ønskes bevaret.

Afstanden fra boligen til Mossø er på ca. 60 m. Som det fremgår af vedlagte orotfoto, er der placeret et udhus mellem boligen og søen.

Derudover er der søgt om lovliggørelse af et drivhus på ca. 32 m² og med en sidehøjde af ca. 2,2 m og en højde til kip på ca. 3,2 m Drivhuset er beliggende ca. 18 m fra boligen og ca. 67 m fra søen, og placeret således at det ikke er synligt fra søen.

Forøgelsen af boligen fra 99 m² til 123 m² samt ændring af tagmaterialet og lovliggørelse af drivhuset, finder kommunen er uden betydning for det de hensyn, der skal tilgodeses jf. naturbeskyttelsesloven.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele byggetilladelse og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 og § 17, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Fredningsnævnet foretog besigtigelse den 4. juni 2012.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité kunne ikke acceptere udestue mod vandet og anførte, at drivhus er i direkte strid med fredningsbestemmelserne. Udskiftning af stråtag til paptag kunne accepteres.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet finder, at udestue med glaspartier som eksisterende er så markant, at det strider mod fredningens formål, hvorfor eksisterende udestue skal fjernes og ny udestue mod vandet ikke må opføres.
Derimod kan udskiftning af stråtag til paptag med listetækning acepteres, idet dette ikke findes at stride mod fredningens formål, ligesom opførelse af udestue i indergård (væk fra vandsiden) kan accepteres, idet udestuen her ikke vil kunne ses fra omgivelserne og derfor ikke findes at stride mod fredningens formål, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.
Efter omstændighederne kan eksisterende drivhus tillades, idet det set fra vandet er placeret skjult i bevoksning.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.

Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelserne må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelserne bortfalder, hvis de ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. post fremsendt til
Jens Tarstrup, Lindholmvej 7 b, 8680 Ry
og pr. mail fremsendt til:
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, skanderborg@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, bi-avler@mail.tele.dk
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk
Hanne Mortensen, Skanderborg Kommune, hanne.mortensen@skanderborg.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Randers
Nørregade 1, 8900 Randers
Tlf. 86 43 70 00, fax 87 12 51 78
e-mail:
midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk

Ansgar Stiftelsen
Lindholmvej 11, Emborg
8680 Ry

Den 31. juli 2012.

Vedrørende journal nr. FN 2012.50 Ansøgning om tilladelse til tilbygning til udhus på ejendommen Lindholmvej 8, 8680 Ry.

Skanderborg Kommune har den 25. april 2012 fremsendt følgende indstilling til fredningsnævnet:

"Ansøgning om tilbygning til eksisterende udhus

Skanderborg Kommune har modtaget en ansøgning om tilbygning til eksisterende udhus fra Foldagers Tegnestue Aps på vegne af ejeren af ejendommen matr.nr. 2v Emborg By, Gl. Rye med adressen Lindholmvej 8, Emborg, 8680 Ry tilhørende Ansgar Stiftelsen.

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af fredningen af Mossø med omgivelser.

Ejendommen er noteret som en privat institutions- og serviceejendom med et areal på ca. 8,5 ha.

(Beliggenheden fremgår af kort i indstillingen).

Ansøgning
Der søges om tilbygning på 40 m^2 til eksisterende udhus på 120 m^2. Tilbygningen opføres i forlængelse af udhuset mod nord væk fra Mossø. Tilbygningen opføres med samme profil, og i samme materialer som det eksisterende udhus (gråt bølgeeternit tag med 15 graders hældning og beklædt med lodret bræddebeklædning).

Kopi af ansøgningen er vedlagt.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Det fremgår blandt andet af fredningskendelsens almindelige betingelser, at:

- De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand.
- De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Det fremgår af særbestemmelse for Lb. nr. 68, at fredningen ikke skal være til hinder for opførelsen af en tilbygning til kapel og vognport efter fredningnævnets nærmere godkendelse.

Lovgivninger der varetages af kommunen
Da ejendommen ligger i landzone, og udhuset efter tilbygningen overstiger 50 m^2 skal ansøgningen behandles efter planlovens § 35.

Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen, at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre, at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.

Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

Vurdering
I den aktuelle sag er der tale om en tilbygning på 40 m^2 til eksisterende udhus på 120 m^2. Tilbygningen opføres i forlængelse af udhuset mod nord væk fra Mossø. Tilbygningen opføres med samme profil, og i samme materiale som det eksisterende udhus (gråt bølgeeternit tag med 15 graders hældning og beklædt med lodret bræddebeklædning).

Et udhus på 160 m^2 til en institutions- og serviceejendom med et areal på ca. 8,5 ha, vurderes ikke at være urimeligt.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele byggetilladelse og tilladelse efter planlovens § 35 såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Nævnet foretog besigtigelse den 4. juni 2012.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité kunne tilslutte sig, at der meddeles tilladelse.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Da det ansøgte ikke findes at være i strid med fredningens formål, meddeles der i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelserne må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelserne bortfalder, hvis de ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf. naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. post fremsendt til
Ansgar Stiftelsen, Lindholmvej 11, Emborg, 8680 Ry
og pr. mail fremsendt til:
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, skanderborg@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, bi-avler@mail.tele.dk
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk
Louise Friis Hansen, Skanderborg Kommune, louise.friis.hansen@skanderborg.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Randers
Nørregade 1, 8900 Randers
Tlf. 86 43 70 00, fax 87 12 51 78
e-mail:
midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk

Lange Aps
Rolighedsvej 61
8240 Risskov

Pr. mail Den 10. august 2012.

Vedrørende journal nr. FN 2012.87, ansøgning om tilladelse til opførelse af udhus på ejendommen Lindholmvej 1, 8680 Ry.

Skanderborg Kommune har den 28. juni 2012 fremsendt følgende indstilling til fredningsnævnet:

"Ansøgning om opførelse af udhus på Lindholmvej 1

Skanderborg Kommune har den 21. september 2011 modtaget en ansøgning fra ejeren af ejendommen matr.nr. 2l Emborg By, Gl. Rye med adressen Lindholmvej 1, 8680 Ry tilhørende Niels Otto Maibom.

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinje) og naturbeskyttelseslovens § 18 (fortidsmindebeskyttelseslinjen fra fortidsmindet Øm Kloster) samt fredningen af Mossø med omgivelser.

Ejendommen består af matr. nr. 2l, 2n og 3g alle Emborg By, Gl. Rye og har et samlet areal på 17.167 m².

Det er konstateret, at der jf. CPR-registret ikke har været tilmeldt personer på adressen siden 2006, hvorfor boligen jf. Planlovens § 56, Stk. 2 har ændret status fra helårshus til fritidsbolig.

Beliggenheden fremgår af kort i indstillingen.

Ansøgning
Der søges om opførelse af et udhus på 54 m^2 som skal anvendes til opmagasinering af husets brænde, haveredskaber, havetraktor, havemøbler mv. Udhuset opføres nord for eksisterende enfamiliehus. Et eksisterende udhus/carport på 54 m^2 sydøst for enfamiliehuset nedrives. Udhuset opføres som en træskeletkonstruktion med en sortbrun træbeklædning og tagdækning af brædder på klink der er inspireret af Tørreladen ved Voer Kloster.

Kopi af ansøgningen er vedlagt.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Det fremgår blandt andet af fredningskendelsens almindelige betingelser, at:

- De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand.
- De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningsnævnet har den 15. maj 1998 (journalnr. 8-70-51-8-737-8-98) meddelt dispensation fra fredningen til opførelse af det eksisterende udhus på 54 m^2 som er opført sydøst for boligen.

Lovgivninger der varetages af kommunen
Da ejendommen ligger i landzone, og udhuset overstiger 50 m^2 skal ansøgningen behandles efter planlovens § 35, og der skal meddeles dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17 – skovbyggelinje og § 18 – fortidsmindebeskyttelseslinje.

- PL § 35 planloven
Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.

Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

- NBL § 17 skovbyggelinje
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 17 - skovbyggelinje er at sikre skovenes værdi som landskabselementer samt opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet og beskytte skovene mod blæst.

Bestemmelsen indeholder et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) i en afstand af 300 m fra de omfattede skovområder.

- NBL § 17 fortidsmindebeskyttelseslinje
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 18 fortidsmindebeskyttelseslinjen er at sikre fortidsmindernes værdi som landskabselementer. Med bestemmelsen skal der både tages hensyn til fortidsmindernes betydning i landskabet, samt indsigt til og udsyn fra fortidsmindet. Desuden skal bestemmelsen sikre de arkæologiske lag omkring fortidsmindet, idet der ofte er mange kulturhistoriske levn tæt på disse.

Bestemmelsen skal ifølge vejledningen om naturbeskyttelsesloven administreres restriktivt. Der meddeles derfor kun dispensation i særlige tilfælde.

Vurdering
I den aktuelle sag er der tale om opførelse af et udhus på 54 m^2 som erstatning for et eksisterende udhus på 54 m^2 som nedrives. Udhuset opføres nord for eksisterende enfamliehus væk fra Mossø og opføres i mørke farver.

Der er tale om opførelse at et nyt udhus i stedet for et eksisterende med samme størrelse, og der er lagt vægt på at den del af udhuset som opføres indenfor fortidsmindebeskyttelseslinjen er meget begrænset, og at udhuset ikke vil skæmme indsigten til og udsynet fra Øm Kloster, hvorfor det er vurderet, at opførelsen af udhuset er uden betydning for de hensyn der skal tilgodeses jf. naturbeskyttelsesloven.

Det er kommunens vurdering, at der skal være slørende beplantning omkring udhuset i retning mod Øm Kloster.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele byggetilladelse, tilladelse efter planlovens § 35 og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17 og naturbeskyttelseslovens § 18, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet har behandlet sagen på det foreliggende skriftlige grundlag.
Nævnet kan i det hele tiltræde indstillingen fra Skanderborg Kommune og finder, at opførelse af udhuset ikke er i strid med fredningens formål eller mod øvrige beskyttelseshensyn.
Der meddeles derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet og på betingelse af, at der etableres og bibeholdes slørende beplantning omkring udhuset i retning mod Øm Kloster.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klage skal sendes til fredningsnævnet, så vidt muligt elektronisk på ovennævnte e-mail adresse, og ellers på fredningsnævnets ovennævnte adresse

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at klager indbetaler et gebyr på 500 kr.
Klager modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Klager skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og

Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis
1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:
Lange Aps, Rolighedsvej 61, 8240 Risskov, ml@langeark.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, skanderborg@dn.dk
Dansk Ornitologisk Forening, Vesterbrogade 138-140, 1620 København V, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening Skanderborg, skanderborg@dof.dk

Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, bi-avler@mail.tele.dk
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk
Louise Friis Hansen, Skanderborg Kommune, louise.friis.hansen@skanderborg.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Randers
Nørregade 1, 8900 Randers
Tlf. 86 43 70 00, fax 87 12 51 78
e-mail:
midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk

Foldagers Tegnestue Aps
Bakkelyvej 2
8680 Ry

Pr. mail

Den 11. september 2012.

Vedrørende journal nr. FN 2012.124, ansøgning om tilladelse til udskiftning af tag samt opførelse af tilbygning og garage på ejendommen Emborgvej 32, 8680 Ry.

Skanderborg Kommune har fremsendt følgende indstilling til nævnet:

"Ansøgning om udskiftning af tag samt opførelse af tilbygning på Emborgvej 32 i Gl. Rye

Skanderborg Kommune har modtaget en ansøgning fra ejeren af ejendommen matr.nr. 3h Emborg By, Gl. Rye med adressen Emborgvej 32, 8680 Ry tilhørende Hans Henrik Gerner Jensen.

Ejendommen, der ligger i landzone, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinje) og fredningen af Mossø med omgivelser.

Ejendommen har et areal på 12.380 m^2.

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ansøgning
Der søges om tilladelse til udskiftning af et eksisterende nedslidt rørtag med mørke tegltagsten. Samtidig søges om opførelse af en ny bygning til erstatning for en eksisterende bygning, der nedrives.

Til orientering vedlægges ansøgninger samt situationsplan og facadetegning.

Bemærk at Skanderborg Kommune den 23. juli 2012 fremsendte en udtalelse i forbindelse med ansøgning om opførelse af en garagebygning. Skanderborg Kommunes sag 12/25433. Det forventes, at sagerne kan behandles samlet, men fra ejer er der givet udtryk for, at tagudskiftningen har højeste prioritet.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Det fremgår blandt andet af fredningskendelsens almindelige betingelser, at:

- De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand.
- De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.
- Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

En særbestemmelse i fredningen om udvidelse af et feriecenter er ikke længere relevant.

Udskiftning af tagdækning vurderes af kommunen at kræve tilladelse fra Fredningsnævnet, da bygningen efter kommunens skøn i væsentlig grad vil ændre karakter.

Lovgivninger der varetages af kommunen
Den ansøgte ændring af tagdækningen kan udføres uden byggetilladelse og kræver derfor ikke tilladelse efter planlovens § 35 (landzonetilladelse) eller dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinjen).

Den også ansøgte tilbygning til erstatning for en eksisterende bygning, der agtes nedrevet (bygning C) skal vurderes efter planloven med henblik på tilladelse efter planlovens § 35 og efter naturbeskyttelseslovens § 17 med henblik på dispensation fra skovbyggelinjen.

- Planlovens § 35
Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.

Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

Det fremgår af Skanderborg Kommunes praksis for administration af planloven, at der normalt meddeles tilladelse til genopførelse af boliger, der har været beboet inden for de seneste år (ca. 3 år), medmindre den eksisterende bolig har karakter af ruin. Der kan stilles særlige krav til husets

udformning, materialevalg og placering. Ved vurderingen tages hensyn til tidligere afgørelser i Natur- og Miljøklagenævnet, hvorefter det er en forudsætning, at boligen opføres med nogenlunde samme udformning, beliggenhed og størrelse som den oprindelige bolig.

- § 17 Skovbyggelinjen
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinjen) er at sikre skovenes værdi som landskabselementer samt opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet og beskytte skovene mod blæst.

Bestemmelsen indeholder et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) i en afstand af 300 m fra de omfattede skovområder.

Vurdering
I den aktuelle sag er der tale om udskiftning af taget på hele ejendommen med et mørkt tegltag. Det eksisterende rørtag er meget nedslidt og utæt. Udskiftningen ønskes derfor påbegyndt hurtigst muligt. Da en del af ejendommen (bygning C) ønskes erstattet med en ny bygning jf. ovenstående, vil den samlede tagudskiftning først være tilendebragt, når den nye bygning er opført (formentlig i 2013 eller 2014).

Derudover ønskes den eksisterende vestfløj på boligen (bygning C) udskiftet med en ny bygning, der pga. nye konstruktioner (isoleringskrav) og bedre indretningsmuligheder, ønskes bredere end den eksisterende. Skanderborg Kommune har med henvisning til ejendommens nuværende boligareal stillet krav om, at boligarealet ikke må udvides, hvorfor bygningens længde reduceres, så boligarealet fastholdes.

Kommunen finder som nævnt, at udskiftningen af rørtaget i væsentlig grad vil ændre bygningens karakter. Med henvisning til ejendommen frie beliggenhed uden tilknytning til andet byggeri er det dog kommunens vurdering, at en udskiftning til et mørkt (ikke glaseret) tegltag er uden betydning for fredningens formål, at "bevare arealerne i deres nuværende tilstand". Det er en forudsætning, at vinduesarealerne i tagfladen ikke øges i forbindelse med udskiftningen.

Med hensyn til opførelse af ny bygning mod vest til erstatning for en eksisterende bygning, der nedrives, finder kommunen, ligeledes med henvisning til ejendommens beliggenhed, at der ikke er forhold der taler imod denne ændring.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele tilladelse efter planlovens § 35 og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinjen), hvis Fredningsnævnet meddeler dispensation."

For så vidt angår garage har kommunen udtalt følgende :

"I den aktuelle sag er der tale om opførelse af garagebygning på ca. 57 m^2. Garagebygningen opføres nordøst for eksisterende enfamiliehus væk fra Mossø.
Der er tale om opførelse af en garagebygning lige nordøst for det eksisterende enfamiliehus med et boligareal på 356 m^2, hvorfor det er vurderet, at opførelsen af udhuset er uden betydning for de hensyn der skal tilgodeses, jf. naturbeskyttelsesloven."

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Nævnet har behandlet sagen på det foreliggende skriftlige grundlag.
Nævnet kan i det hele tiltræde indstillingen fra Skanderborg Kommune. Nævnet finder, at udskiftning af tag som ansøgt vil ændre bygningens karakter i væsentlig grad, men finder ikke, at det vil stride mod fredningens formål, ligesom opførelse af udhus og garage som ansøgt ikke findes at stride mod fredningens formål.
Der meddeles derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til det ansøgte i overensstemmelse med ansøgningsmaterialet.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klage skal sendes til fredningsnævnet, så vidt muligt elektronisk på ovennævnte e-mail adresse, og ellers på fredningsnævnets ovennævnte adresse

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at klager indbetaler et gebyr på 500 kr.
Klager modtager en opkrævning på gebyret fra Natur- og Miljøklagenævnet, når nævnet har modtaget klagen fra fredningsnævnet. Klager skal benytte denne opkrævning ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrbetalingen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside.

Gebyret tilbagebetales, hvis
1) klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves,
2) klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller
3) klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af frist for efterkommelse af afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i klagenævnet, tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis
1) der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller
2) klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen.

Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

Rettidig klage har opsættende virkning for den påklagede afgørelse, med mindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Tilladelsen må ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet uden at klage er modtaget.

Tilladelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden tre år fra i dag, jf naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.
Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:
Foldagers Tegnestue, Bakkelyvej 2, 8680 Ry, dorthe@foldager.dk
Naturstyrelsen, Haraldsgade 53, 2100 København Ø, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, Masnedøgade 20, 2100 København Ø, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité v/ Olaf J. Møller, Engvej 9, Gl. Rye, 8680 Ry, skanderborg@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, Katterhøjvej 4, 8270 Højbjerg, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, Rosenvænget 86, 8362 Hørning, bi-avler@mail.tele.dk
Skanderborg Kommune, Adelgade 44, 8660 Skanderborg, Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk
Geert Nielsen, Skanderborg Kommune, geert.nielsen@skanderborg.dk
Louise Friis Hansen, Skanderborg Kommune, louise.friis.hansen@skanderborg.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

Retten i Randers
Nørregade 1, 8900 Randers
Tlf. 86 43 70 00, fax 87 12 51 78
e-mail:
midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk

Finn Vestergaard Langballe
Gl. Skolevej 19
8660 Skanderborg

Pr. mail Den 28. september 2012.

Vedrørende journal nr. FN 2012.49 Ansøgning om tilladelse til tilbygning til sommerhus og opførelse af garage på ejendommen matr. nr. 17 b Vrold, Skanderborg Jorder, Vædebrovej 37, 8660 Skanderborg.

Skanderborg Kommune har den 24. april 2012 fremsendt følgende indstilling til fredningsnævnet:

"Ansøgning om tilbygning til sommerhus og opførelse af garage

Skanderborg Kommune har modtaget en ansøgning om tilbygning til sommerhus og opførelse af ny garage fra ejeren af ejendommen matr.nr. 17b Vrold, Skanderborg Jorder med adressen Vædebrovej 37, 8660 Skanderborg.

Ejendommen, der er beliggende i et sommerhusområde, er omfattet af lokalplan nr. 1012 samt af fredningen af Mossø med omgivelser.

Ejendommen har et areal på 1899 m².

Der søges om tilbygning på 28 m^2 til eksisterende sommerhus på 62 m^2, samt opførelse af ny garage på 35 m^2 som opføres i stedet for eksisterende skur på 13 m^2 som fjernes. Tilbygningen til sommerhuset opføres som det eksisterede: røde teglsten, listetagpapdækning og med samme hældning (45 grader).

Kopi af ansøgningen er vedlagt.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Det fremgår blandt andet af fredningskendelsens almindelige betingelser, at:

- De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand.
- De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

- Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Der henvises til Fredningsnævnets journal.nr. 8901-01.2009.123 vedr. anden ejendom i det lokalplanlagte område ved Vædebrovej.

Vurdering
I den aktuelle sag er der tale om en 28 m^2 tilbygning til eksisterende sommerhus på 62 m^2, således at sommerhuset i alt bliver på 90 m^2. Derudover opføres garage på 35 m^2 sydøst for sommerhuset der vil blive synlig fra søen og samtidig nedrives et 13 m^2 eksisterende skur øst for boligen.

Ud over fredningen er ejendommen omfattet af lokalplan nr. 1012 – sommerhusområde ved Mossø.

I forhold til fredningen vurderes det, at husets karakter ændres, men materialevalget og udformningen er i overensstemmelse med de bygningsregulerende bestemmelser i lokalplanen.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele byggetilladelse, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Nævnet foretog besigtigelse den 4. juni 2012.
Ejer forklarede, at det er ønsket, at huset kan udvides til lokalplanens angivelse af mulige 90 m^2 og at der kan etableres garage, der kan indeholde bl.a. båd, således at der sker en samling af udenoms oplag.
Naboens ejendom er meget bred mod søen og det ønskede er ikke synsmæssigt lige så bred.
Garage ønskes placeret, så den ikke dækker for udsigt.

DN lokal bemærkede, at ejendommen ændrer karakter i betydeligt omfang. Hvis der skal tillades udvidelse bør det ske som forlængelse af eksisterende bygning. Garage bør i givet fald placeres i yderste hjørne, så udsigten ikke blokeres.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet finder, at en udvidelse til 90 m^2 beboelse af ejendommen, der i forvejen er meget markant med en for området usædvanlig høj tagrejsning, der udnyttes til hems, vil medføre en massiv bygningsmasse i den sårbare yderste række langs søen, hvilket findes at stride mod fredningens formål, ligesom en tilladelse hertil vil kunne danne en uheldig præcedens.
Nævnet meddeler derfor afslag på den ansøgte anmodning om tilladelse til udvidelse af beboelsesejendommen og tilbygning med garage.

Klagevejledning, jf. naturbeskyttelseslovens § 86 og § 87:

Der kan inden 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt, klages til Natur- og Miljøklagenævnet over afgørelsen.
En eventuel klage skal indgives skriftligt til Fredningsnævnet, som derefter vil fremsende sagen til Natur- og Miljøklagenævnet.
Det er en betingelse for Naturklagenævnets behandling af klagen, at klageren indbetaler et gebyr til Natur- og Miljøklagenævnet.
Gebyret udgør 500,- kr. for privatpersoner og 3.000,- kr. for alle andre klagere.
Natur- og Miljøklagenævnet vil sende klageren en opkrævning på gebyret, når nævnet har modtaget sagen fra Fredningsnævnet.
Natur- og Miljøklagenævnet vil ikke påbegynde behandlingen af klagen, før gebyret er modtaget.

Klageberettigede er:

Adressaten for afgørelsen,
ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
offentlige myndigheder,
lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Med venlig hilsen

Per Holkmann Olsen

Denne afgørelse er pr. mail fremsendt til:
Finn Vestergaard Langballe, finn.vestergaard.langballe@jci.com
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité, skanderborg@dn.dk
Det ministerudpegede medlem af nævnet, Jytte Heslop, jytte.heslop@gmail.com
Det kommunevalgte medlem af nævnet, Flemming Pedersen, bi-avler@mail.tele.dk
Skanderborg Kommune, Skanderborg.Kommune@skanderborg.dk
Karsten Hansen, Skanderborg Kommune, karsten.hansen@skanderborg.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening Skanderborg, skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 17. oktober 2012

FN 2012.25: Ansøgning fra Ejgil W. Rasmussen om tilladelse til opsætning af solcelleanlæg på ejendommen matr. nr. 1v Justenborg, Skanderborg Jorde beliggende Vroldvej 186, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet har den 4. juli 2012 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra Ejgil W. Rasmussen om tilladelse til opsætning af solcelleanlæg på ejendommen matr. nr. 1v Justenborg, Skanderborg Jorde beliggende Vroldvej 186, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne og nedenfor gengivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 2. oktober 2012 og har herefter besluttet at meddele dispensation til opsætning af et solcelleanlæg under forudsætning af en nærmere anvist ændring i forhold til det ansøgte projekt. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare område i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Overfredningsnævnet fastsatte bl.a. følgende almindelige fredningsbestemmelser for det fredede område:

> "De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
>
> ...

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet."

Ved brev af 27. februar 2012 til Skanderborg Kommune vedlagt tegninger med påtænkt placering ansøgte Ejgil W. Rasmussen som ejer af ejendommen matr. nr. 1v Justenborg, Skanderborg Jorde beliggende Vroldvej 186, 8660 Skanderborg om tilladelse til opsætning af solcelleanlæg på ejendommen. Han bemærkede i tilknytning hertil, at anlægget ikke kan ses fra søsiden. Det fremgår af tegningsmaterialet, at solcellerne påtænkes opsat i to rektangler, der er forskudt fra hinanden.

Den 4. juli 2012 modtog fredningsnævnet følgende fra Skanderborg Kommune:

"Skanderborg Kommune har modtaget en ansøgning om tilladelse til opsætning af solcellepaneler på ejendommen matr.nr. 1v Justenborg, Skanderborg Jorde med adressen Vroldvej 186, 8660 Skanderborg.

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af Mossøfredningen.

Ejendommen, der har landbrugspligt, har et areal på 48.747 m² heraf vej 941 m².

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ansøgning
Der søges om montering af ca. 61 m² solcellepaneler direkte på den sydlige tagflade på den eksisterende beboelse. Solcellepanelerne monteres som to rektangulære felter forskudt for hinanden.

Kopi af ansøgningen er vedlagt.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Ifølge fredningskendelses generelle bestemmelser er følgende gældende for byggeri:

- Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden, tegninger med planer cg beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.

Vurdering
Skanderborg Kommune finder ikke at anlægget strider mod de hensyn som fredningen skal sikre, såfremt anlægget monteres som rektangler, der placeres symmetrisk, i flugt med hinanden (i samme afstand fra rygningen) på tagfladen og udføres med matsorte rammer og med antireflektivt glas.

Der henvises til Natur- og Miljøklagenævnet orienterer nr. 77 af maj 2012.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgø-

relse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Lovgivninger der varetages af kommunen
Det ansøgte kræver ikke tilladelse efter planlovens § 35 eller behandling efter byggeloven."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 2. oktober 2012, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejeren af ejendommen Ejgil W. Rasmussen og Anne Kirstine Rasmussen, Skanderborg Kommune ved Karsten Hansen og Jesper Lind samt Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller.

Ved besigtigelsen redegjorde Ejgil W. Rasmussen kort for projektet og oplyste herved, at solcellerne ønskes placeret på taget, der vender væk fra søen. Solcellerne kan således ikke ses fra søsiden. De vil blive placeret meget tæt på det nuværende tagniveau i to rektangler, der er forskudt fra hinanden. Der er tale om sorte solceller uden aluminiumsrammer. Solcellerne ønskes opsat for at producere el til forbrug. Jordvarmeanlægget bruger mere strøm, end der vil blive produceret.

Olaf Møller oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har indvendinger mod, at der opsættes solceller, men at det kan være uhensigtsmæssigt med en opsætning, hvor solcellerne er forskudt fra hinanden.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningsnævnet kan dog godkende, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger.

Opsætning af solcellepaneler på taget af ejendommen forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det er fredningsnævnets praksis, at opstilling af alternative energiforsyningsanlæg som udgangspunkt bør behandles lempeligere end andre typer anlæg i fredede områder, men at dette formål dog ikke ubetinget kan tilsidesætte de landskabelige interesser, der skal varetages indenfor fredningen.

Der er tale om et sort solcelleanlæg, der udføres med matsorte rammer og antireflektivt glas. Hertil kommer, at solcelleanlægget ikke kan ses fra søsiden. Disse forhold medfører, at fredningsnævnet principielt er indstillet på at meddele dispensation til, at der opsættes solceller på ejendommen.

Ejendommen er beliggende ned mod Mossø ud til Vroldvej, hvorfra der er en af de mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, hvorom det er anført som et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Det er derfor fredningsnævnets opfattelse, at der kun kan gives tilladelse til anlæg, der virker mindst muligt skæmmende på bygningen, konkret i form af ét rektangulært anlæg hvor solcellepanelerne ikke er forskudt i

forhold til hinanden.

Fredningsnævnet finder på den baggrund, at de landskabelige hensyn må veje tungere end hensynet til den ønskede ydre udformning af energiforsyningen af én ejendom.

Under forudsætning af at solcelleanlægget udføres som ét rektangulært anlæg, meddeler fredningsnævnet imidlertid dispensation.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Ejgil W. Rasmussen, ewr@ydingenggaard.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Skanderborg, skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Karsten Hansen, karsten.hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen Aarhus, aar@nst.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 17. oktober 2012

FN 2012.118: Ansøgning fra Thorkild Poulsen om tilladelse til opsætning af solcelleanlæg på ejendommen matr. nr. 4a Justenborg, Skanderborg Jorder beliggende Vroldvej 196, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet har den 2. august 2012 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra Thorkild Poulsen om tilladelse til opsætning af solcelleanlæg på ejendommen matr. nr. 4a Justenborg, Skanderborg Jorder beliggende Vroldvej 196, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne og nedenfor gengivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 2. oktober 2012 og har herefter besluttet ikke at meddele dispensation til projektets gennemførelse. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare område i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Overfredningsnævnet fastsatte bl.a. følgende almindelige fredningsbestemmelser for det fredede område:

> "De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
>
> ...

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet."

Den 2. august 2012 modtog fredningsnævnet følgende vedlagt tegning og oversigtskort fra Skanderborg Kommune:

"Skanderborg Kommune har den 21. december 2011 modtaget en ansøgning fra ejeren af ejendommen matr.nr. 20e Tåning By, Tåning med adressen Vroldvej 196, 8660 Skanderborg tilhørende Thorkild Poulsen. Det ansøgte solcelleanlæg ønskes opsat på matr. nr. 4a Justenborg, Skanderborg Jorder.

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af fredning af Mossø med omgivelser.

Ejendommen består af 4 matrikler og har et samlet areal på 33.310 m².

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ansøgning
Ansøgningen omfatter opsætning af 2 stativer med solceller med i alt 40 paneler til forsyning af jordvarmeanlæg og ejendommens yderligere elforbrug. Solcelleanlægget placeres ca. 12 m nord for eksisterende udhus.

Kopi af relevant ansøgningsmateriale er vedlagt.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1077 i sagen om fredningen af Mossø med omgivelser.

Det fremgår blandt andet af fredningskendelsens almindelige betingelser, at:
- De fredede arealer må ikke yderligere bebygges
- Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Lovgivninger der varetages af kommunen
Det ansøgte kræver tilladelse efter planlovens § 35, da der er tale om et solcelleanlæg på stativ på jorden og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (åbeskyttelseslinjen).

- Planlovens § 35
Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.

Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun

meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

Det fremgår af Skanderborg Kommunes praksis for administration af planloven, at der normalt meddeles tilladelse til opsætning af solcelleanlæg og solfangere på stativer på jorden forudsat at disse placeres i tilknytning til ejendommens eksisterende bygninger.

- § 16 Åbeskyttelseslinjen
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen) er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for plante- og dyreliv.

Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m fra søer og åer.

Vurdering
I den aktuelle sag er der tale om et solcelleanlæg på stativ på jorder som placeres ca. 12. nord for eksisterende udhus og opfattes som værende i tilknytning til ejendommens eksisterende bygninger. Solcelleanlægget vil ikke kunne ses fra Mossø, da der er en del bevoksning med høje træer mellem anlægget og søen. Solcelleanlægget vil ikke kunne ses fra Tåning A da der er flere høje træer mellem anlægget og åen, hvorfor det er vurderet, at opsætning af solcelleanlægget er uden betydning for de hensyn der skal tilgodeses jf. naturbeskyttelsesloven.

Skanderborg Kommune finder ikke, at anlægget strider mod de hensyn som fredningen skal sikre, såfremt anlægget udføres med matsorte rammer og med antireflektivt glas.

Der henvises til Natur- og Miljøklagenævnet Orienterer nr. 77 af maj 2012.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele tilladelse efter planlovens § 35 og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (åbeskyttelseslinjen) til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Skanderborg Kommune anførte ved sagens fremsendelse til fredningsnævnet, at den oprindelige ansøgning ikke var vedlagt, da placeringen af solcelleanlægget var ændret i forhold til den oprindelige ansøgning.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 2. oktober 2012, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejeren af ejendommen Thorkild Poulsen, Skanderborg Kommune ved Karsten Hansen og Jesper Lind samt Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller.

Ved besigtigelsen redegjorde Thorkild Poulsen kort for projektet og oplyste herved, at solcellerne ikke kan placeres på taget som følge af bevoksningen på naboejendommen og en for lille tagflade.

Det er derfor nødvendigt at opsætte dem på stativer på jorden. Han søgte Skanderborg Kommune om tilladelse til opsætning andetsteds på ejendommen, hvor anlægget ikke kunne ses fra engen, men kommunen kunne ikke acceptere den placering. Kommunen har derfor peget på den placering, der nu ansøges om. Det kan dog godt være problematisk i forhold til solen, også fordi der i henhold til fredningsbestemmelserne skal være sløret beplantning. Man skal et stykke væk fra bygningen og træerne, førend der er sol på jorden. Det er hensigten, at solcellerne skal skabe et CO2 neutralt energiforbrug, hvor produktionen skal dække jordvarmeanlægget og opvarmning af huset. Solcellerne skal opsættes mod syd i 2 rækker på hver omkring 16 meter. Man vil ikke kunne se solcelleanlægget fra stier, men derimod fra åen hvor offentligheden sejler forbi i kanoer.

Olaf Møller oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har indvendinger mod, at der opsættes solceller, men at det kan virke skæmmende, når der er tale om store stativer på jorden. Den nuværende ansøgte placering er bedre end den oprindeligt ønskede. Et alternativ kan være at etablere et anlæg på 3 rækker, så det ikke fylder så meget ud i terrænet i kombination med sløret beplantning.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningsnævnet kan dog godkende, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger.

Opsætning af solcellepaneler på ejendommen forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det er fredningsnævnets praksis, at opstilling af alternative energiforsyningsanlæg som udgangspunkt bør behandles lempeligere end andre typer anlæg i fredede områder, hvis der er tale om sorte solcelleanlæg, der udføres med matsorte rammer og antireflektivt glas, men at dette formål dog ikke ubetinget kan tilsidesætte de landskabelige interesser, der skal varetages indenfor fredningen.

Der er tale om et større solcelleanlæg, der skal placeres på stativer på jorden tæt på Mossø og synligt fra den å, der løber meget tæt på anlægget. Det er fredningsnævnets opfattelse, at et sådant anlæg vil virke meget skæmmende i de landskabelige omgivelser.

Fredningsnævnet finder på den baggrund, at de landskabelige hensyn må veje tungere end hensynet til energiforsyningen af én ejendom.

Fredningsnævnet meddeler herefter ikke dispensation i sagen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Thorkild Poulsen, topelius@mail123.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Skanderborg, skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Karsten Hansen, karsten.hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen Aarhus, aar@nst.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 22. oktober 2012

FN 2012.91: Ansøgning fra Dorthe Egemose om lovliggørelse af opførte bygninger og tilbygninger, opførelse af ny kvist og ny tagbelægning med solceller på ejendommen matr. nr. 2l Hem By, Voerladegård beliggende Langkjær 21, Hem, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet har den 29. juni 2012 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra Dorthe Egemose om lovliggørelse af opførte bygninger og tilbygninger, opførelse af ny kvist og ny tagbelægning med solceller på ejendommen matr. nr. 2l Hem By, Voerladegård beliggende Langkjær 21, Hem, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne og nedenfor gengivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 2. oktober 2012 og har herefter besluttet delvist at imødekomme ansøgningen og i øvrigt at sende sagen tilbage til Skanderborg Kommune med henblik på en fornyet udtalelse. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare område i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Overfredningsnævnet fastsatte bl.a. følgende almindelige fredningsbestemmelser for det fredede område:

> "De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
>
> ...

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet."

Ved brev af 28. juni 2012 sendte arkitekt Bendt Nielsen på vegne af Dorthe Egemose følgende ansøgning til Skanderborg Kommune:

"I forbindelse med skitseprojektering af ny tagdækning er jeg blevet opmærksom på, at der er tilbygninger og bygninger på ejendommen, der er udført uden byggetilladelse og godkendelse af fredningsnævn.

På vegne af Dorte Egemose ansøges om lovliggørelse af følgende bygninger opført før overtagelse af ejendommen 17.3.2006

For ejendommen er følgende bestemmelser gældende ud over bygningsreglementet:
Fredningen for Mossø med omgivelser fra 1977 fredning nr. 2142/72
Planlovens almindelige bestemmelser for ejendomme i det åbne land.
Søbeskyttelseslinien.
Ejendommen er ikke omfattet af skovbyggelinien.

Følgende ansøges lovliggjort:

To karnapper på i alt	14,0 m2
Brændeskur	42,5 m2
Drivhus	12,2 m2
Overdækket terrasse	14,3 m2

Karnapperne ønskes lovliggjort, udført som vist på tegning 3 og 4. Karnapperne udføres, så de ikke kommer uden for tagflugten.
Brændeskuret ønskes lovliggjort som det er udført, skuret er senest renoveret i 2009.
Drivhuset ønskes lovliggjort som det er udført.
Overdækket terrasse ønskes lovliggjort som vist på tegning 3 og 4.

Samtidig med ansøgningen om lovliggørelse ansøges om tilladelse til at ændre kvist og tagdækning som vist på tegning 3 og 4.
Tagdækningen ændres fra moccategl til listedækning i sort/grå skifer.
Kvisten ændres fra taskekvist med skrå flunker (en kvist tilpasset stråtag) til en frontkvist med lodrette flunker.

Ligeledes ansøges om tilladelse til oplægning af solceller på tagsiden mod syd, solcellerne udføres som en integreret del af tagpaptækningen, som system ICOPAL: se side 2.

Jeg skal på vegne af ejeren af ejendommen anmode om hurtigst mulig sagsbehandling, da taget er meget utæt og gerne skulle renoveres inden vinter."

Den 29. juni 2012 modtog fredningsnævnet følgende fra Skanderborg Kommune:

"Skanderborg Kommune har den 28. juni 2012 modtaget en ansøgning fra arkitekt Bendt Nielsen vedr. ejendommen matr.nr. 2l, Hem By, Voerladegård, med adressen Langkjær 21 tilhørende Dorte Egemose.

Skanderborg Kommune har valgt at fremme sagen, da det nuværende tag er utæt, og dårligt kan afvente kommunens normale sagsbehandlingstid.

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort.

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ejendommen er et enfamiliehus beliggende i landzone og inden for naturbeskyttelseslovens § 16, sø- og åbeskyttelselseslinje, og er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Ansøgning
Der ansøges om lovliggørelse af følgende bygninger og tilbygninger:
2 glaskarnapper på boligen på i alt 14 m²
Brændeskur på 43 m²
Drivhus på 12 m²
Overdækket terrasse på 14 m²

Herudover ansøges der om at ændre eksisterende taskekvist til en frontkvist, og udskifte taget fra moccabrune teglsten til listedækket tagpap i sort/grå skifer. Den ansøges tillige om tilladelse til oplægning af solceller på den sydlige tagflade integreret i tagpapdækningen.

Ansøgningsmaterialet er vedlagt.

Naturbeskyttelse
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen) er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for plante- og dyreliv.

Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m fra søer og åer.

Fredning
Ifølge fredningskendelsen er følgende gældende:

"De almindelige fredningsbestemmelser".
De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt. Dog kan udnyttelse af de nævnte forekomster ske til ejendommens eget forbrug.

Det fredede areal må ikke anvendes til losseplads eller opstilling af udrangerede maskiner, biler eller dele deraf. Forurening af naturen ved henlæggelse af affald eller andet må ikke finde sted.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden, tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.

Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:
1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse".

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Kommunens bemærkninger
I den aktuelle sag finder Skanderborg Kommune at det ønskede projekt ikke ændrer helhedsindtrykket i væsentlig grad, eller i uheldig retning. Selv om boligen ændrer lidt karakter, finder kommunen ikke at det er i uheldig retning.

Den ønskede tagbeklædning passer fint ind i omgivelserne, og med de integrerede solceller i tagfladen som vender væk fra søen, findes der ikke at være forhold, som er i strid med de hensyn, som naturbeskyttelsesloven og fredningen skal varetage.

Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Andre tilladelser.
Det ansøgte kræver desuden byggetilladelse."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 2. oktober 2012, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejeren af ejendommen Dorthe Egemose og Ole Andersen, arkitekt Bendt Nielsen, Skanderborg Kommune ved Karsten Hansen og Jesper Lind samt Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller.

Ved besigtigelsen blev der redegjort kort for projektet. De købte ejendommen i 2005 for at bo i det en del af året. De er efterfølgende blevet opmærksomme på, at 2 karnapper, drivhuset og en overdækket terrasse af den tidligere ejer er opført i strid med fredningsbestemmelserne. I modsætning til det anførte i ansøgningen til Skanderborg Kommune ønskes der i første omgang en stillingtagen til, om de nuværende forhold kan lovliggøres. Hvis det ikke kan ske, ønskes karnapperne og den overdækkede terrasse lovliggjort på baggrund af en udførelse i henhold til tegningsmaterialet i ansøgningen. Der er ikke stier ned mod søen, så forholdene kan kun ses fra søen. Brændeskuret var der, da de købte ejendommen. Det var dog faldefærdigt, og det var derfor nødvendigt, at de lavede et nyt brændeskur. De opførte det samme sted. De var ikke opmærksomme på fredningsbestemmelserne, og det viste sig, at de havde lavet det for højt. Brændeskuret ønskes lovliggjort. Solcellerne skal placeres mod sydvest som en integreret del af et nyt tag i groft tagpap. Solcellerne kan ikke ses fra søen og heller ikke fra den offentlige vej, som de vil vende ud imod.

Olaf Møller oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har indvendinger mod lovliggørelse af drivhuset eller brændeskuret. Der er heller ikke indvendinger mod, at der opsættes solceller. Hvis der sker lovliggørelse af karnapperne, vil det gøre det mindre synligt fra søsiden, hvis der udføres med mørke sprosser.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygnin-

ger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningsnævnet kan dog godkende, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Opførelse af karnapper, overdækket terrasse, drivhus og brændeskur samt opsætning af solcellepaneler i et nyt tag på ejendommen forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det blev under besigtigelsen præciseret, at karnapperne og den overdækkede terrasse ønskes lovliggjort i overensstemmelse med deres nuværende udformning. Det er ikke anført i ansøgningen til Skanderborg Kommune og er derfor ikke behandlet i kommunen, ligesom der ikke indgår tegninger og øvrige relevante oplysninger i sagsakterne.

Fredningsnævnet tager derfor ikke stilling til ansøgningen om lovliggørelse i relation til karnapperne og den overdækkede terrasse, men afventer en fornyet udtalelse fra Skanderborg Kommune. Fredningsnævnet forudsætter herved, at ansøgeren meget hurtigt indsender det fornødne materiale til kommunen, da der er tale om opførelse i strid med fredningsbestemmelserne.

Efter oplysningerne om drivhuset og brændeskuret og på baggrund af fredningsnævnets besigtigelse meddeles der dispensation og sker dermed lovliggørelse af drivhuset på 12,2 m2 og brændeskuret på 42,5 m2. Fredningsnævnet forudsætter herved, at der indsendes det fornødne tegningsmateriale, herunder om placeringen på ejendommen til Skanderborg Kommune.

På baggrund af fredningsnævnets besigtigelse meddeles der endvidere dispensation til udskiftning af taget fra moccabrune teglsten til listedækket sort skifer.

Det er fredningsnævnets praksis, at opstilling af alternative energiforsyningsanlæg som udgangspunkt bør behandles lempeligere end andre typer anlæg i fredede områder, men at dette formål dog ikke ubetinget kan tilsidesætte de landskabelige interesser, der skal varetages indenfor fredningen.

Under forudsætning af at solcelleanlægget installeres som et i taget integreret rektangel og i tilfælde af rammer udføres med matsorte rammer og er antireflektivt, meddeler fredningsnævnet på den baggrund dispensation, da opsætningen af solcellerne ikke vil påvirke oplevelsen af fredningen i nogen nævneværdig grad.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører

- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Arkitekt Bendt Nielsen, info@arkitektbendtnielsen.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Skanderborg, skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, Teknik og Miljø, Karsten Hansen, karsten.hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen Aarhus, aar@nst.dk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, skanderborg@dof.dk

Dorthe Egemose, Langkjær 21, Hem, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 19. december 2012

FN 2012.157: Ansøgning fra Erik Boes om opsætning af solceller på taget af lade på ejendommen matr. nr. 1a Hem By, Voerladegård beliggende Langkjær 3, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet har den 11. oktober 2012 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra Erik Boes om opsætning af solceller på taget af lade på ejendommen matr. nr. 1a Hem By, Voerladegård beliggende Langkjær 3, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne og nedenfor gengivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 14. november 2012 og har herefter besluttet at meddele dispensation til projektets gennemførelse. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare område i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Overfredningsnævnet fastsatte bl.a. følgende almindelige fredningsbestemmelser for det fredede område:

> "De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
>
> ...
>
> De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet."

Den 11. oktober 2012 modtog fredningsnævnet følgende fra Skanderborg Kommune:

"Skanderborg Kommune har modtaget en ansøgning om tilladelse til opsætning af solcellepaneler på ejendommen matr.nr. 1a Hem By, Voerladegård, Langkjær 3, 8660 Skanderborg.

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 17 – skovbyggelinjer samt fredningen af Mossø med omgivelser.

Ejendommen, der har landbrugspligt, har et areal på 146.615 m² heraf vej 300 m².

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

© Kort og matrikelstyrelsen

© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ansøgning
Der søges om montering af ca. 32 m² solcellepaneler direkte på den sydlige tagflade på en eksisterende ladebygning.

Kopi af ansøgningen er vedlagt.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Ifølge fredningskendelses generelle bestemmelser er følgende gældende for byggeri:

- Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden, tegninger med planer cg beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.

Vurdering
Skanderborg Kommune finder ikke at anlægget strider mod de hensyn som fredningen skal sikre, såfremt anlægget monteres som rektangler, der placeres symmetrisk, og udføres med matsorte rammer og med antireflektivt glas.

Der henvises til Natur- og Miljøklagenævnet orienterer nr. 77 af maj 2012.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Lovgivninger der varetages af kommunen
Det ansøgte kræver ikke tilladelse efter planlovens § 35, naturbeskyttelseslovens § 17 eller behandling efter byggeloven."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 14. november 2012, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet Inger Boes og Erik Boes, Skanderborg Kommune ved Geert Nielsen og Tina Kjær Kæseler samt Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller.

Det kunne konstateres, at der var opsat solceller på taget af laden.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningsnævnet kan dog godkende, at der til allerede

bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Opsætning af solceller forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det er fredningsnævnets praksis, at opstilling af alternative energiforsyningsanlæg som udgangspunkt bør behandles lempeligere end andre typer anlæg i fredede områder, men at dette formål dog ikke ubetinget kan tilsidesætte de landskabelige interesser, der skal varetages indenfor fredningen.

Der er tale om et sort solcelleanlæg, der udføres med matsorte rammer og antireflektivt glas. Solcellerne fremtræder sorte, men med hvide ledninger som er meget synlige og i sig selv skæmmende.

Solcelleanlægget kan ikke ses fra søsiden og er ikke placeret et sted, hvor der er udkig over søen. Ejendommen er endvidere ikke i en sådan stand, at det i sig selv virker skæmmende med solceller på taget.

På den baggrund, og da fredningsnævnet efter de foreliggende skriftlige oplysninger om solcelleanlægget ville have meddelt tilladelse, hvis ikke de allerede var blevet opsat, og det således ikke havde kunnet konstateres, at der er meget synlige hvide ledninger i solcellerne, kan fredningsnævnet godkende projektet.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation og lovliggør således opsætningen af solcellerne.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Naturbeskyttelsesloven fastsætter, at såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Naturbeskyttelsesloven fastsætter endvidere, at en dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Erik Boes, boeshem@mail.tele.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Skanderborg, skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, Byg & Ejendom, Hanne.Mortensen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen Aarhus, aar@nst.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 8. februar 2013

FN 2012.203: Ansøgning fra Isfuglen ApS om tilladelse til ændret anvendelse af opfyldte damme, opførelse af primitivt dyrely, renovering af udhuse, lovliggørelse af bådebro og etablering af vandhul på ejendommen matr. nr. 3q og 3b Alken By, Dover og matr. nr. 5h Boes By, Dover beliggende Emborgvej 74, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet har den 14. december 2012 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra Isfuglen ApS om tilladelse til ændret anvendelse af opfyldte damme, opførelse af primitivt dyrely, renovering af udhuse, lovliggørelse af bådebro og etablering af vandhul på ejendommen matr. nr. 3q og 3b Alken By, Dover og matr. nr. 5h Boes By, Dover beliggende Emborgvej 74, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke ske terrænændringer eller opføres yderligere bebyggelse. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Der må som udgangspunkt ikke opføres bådebroer og lignende anlæg uden fredningsnævnets tilladelse.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres, og hvis der skal ske lovliggørelse.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 25. januar 2013 og har herefter besluttet at meddele dispensation i sagen. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare område i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Overfredningsnævnet fastsatte bl.a. følgende almindelige fredningsbestemmelser for det fredede område:

"De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

Inden for det fredede område må der ikke udover normal oprensning foretages ændring af nogen art af søernes og vandløbenes areal og tilstand.

Opførelse af bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø og å må ikke foretages uden forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet. Der kan dog for hver ejendom etableres en mindre bådebro (ca. 50 cm bred og 30 cm over normal vandstand) til ejerens eget brug.

Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt. Dog kan udnyttelse af de nævnte forekomster ske til ejendommens eget forbrug.

...

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse."

Af fredningsnævnets afgørelse af 6. oktober 2010 fremgår bl.a. følgende om en ansøgning om ændret anvendelse af en ejendom og om opførelse af et nyt hus på ejendommen Emborgvej 74, 8660 Skanderborg:

"**Ansøgningen**
Ansøger søger om følgende:

1. Ændret anvendelse til brug for heldagsskole. Det fremgår af ansøgningen, at der er max. 10 elever, 4 faste medarbejdere og 2 løst tilknyttede medarbejdere.

2. Opførelse af ny bebyggelse til erstatning for det nuværende stuehus. Den nye bebyggelse indeholdende en bolig og undervisningslokaler ønskes opført i 1 etage med udnyttet tagetage.
3. Ændring af/renovering af eksisterende udhuse til værksteder.
4. Etablering af område til aktiviteter ved opfyldning og planering af fiskedamme nærmest huset (mod nord). Området ønskes anvendt til fysiske aktiviteter, f.eks. boldspil, bålplads, små haver etc.
5. Tilbageføring af Monnes Å.
6. Etablering af vådområde ved sammenlægning af sydligste fiskedamme.
7. Genetablering af bådebro i Mossø.
8. Etablering (lovliggørelse) af p-plads ved Emborgvej.
9. Etablering af hegn langs Emborgvej.

Da det ansøgte vurderes på flere områder at være i uoverensstemmelse med fredningens bestemmelser, fremsender Skanderborg Kommune hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Vurdering
Den eksisterende bebyggelse er resterne af Mossø Dambrug, der iflg. ansøger ophørte med drift ca. 1960. I dag er huset registreret som et enfamiliehus på 152 m^2 med 2 udhuse på henholdsvis 112 m^2 og 24 m^2. Bygningerne er opført i 1935. Bygningerne er placeret tæt ved Emborgvej og delvist afskærmet fra denne af beplantning. Mod syd, dvs. mod Mossø, er der forholdsvist åbent over de tidligere fiskedamme. Enfamiliehuset er beliggende ca. 100 m fra søen.

Ejendommen, ikke mindst udearealerne er præget af forfald, idet dammene gennem en årrække ikke har været i brug.

Huset ønskes nedrevet, og der ønskes opført et nyt hus på 250 m^2 i én etage med udnyttet tagetage og med samme beliggenhed, som det eksisterende. Begrundelsen for nybygningen er bl.a. krav til rumhøjder, ligesom huset naturligvis med sine ca. 75 år er utidssvarende.

Eksisterende udhuse ønskes ændret til værkstedsformål.

En ændret anvendelse vil uundgåeligt forandre ejendommens karakter. Det er kommunens skøn, at den ansøgte heldagsskole med et begrænset antal elever vil medføre en varieret anvendelse af arealerne. Det er oplyst, at aktiviteter som boldspil, bålplads, små haver etc. vil ske nærmest huset, og at dammene nærmest søen vil blive ændret til et sammenhængende lavbundsområde.

Det er Skanderborg Kommunes vurdering i henhold til planlovens landzonebestemmelser, at der ved en ændret anvendelse af ejendommen i nogen grad kan drages paralleller til "ibrugtagning af overflødiggjorte landbrugsbygninger", idet ejendommen – som tidligere erhvervsejendom – har et jordtilliggende, der væsentligt overstiger det sædvanlige for enfamiliehuse.

På Heldagsskolen skal foregå undervisning af op til 10 drenge i den skolepligtige alder med diagnosen ADHD eller beslægtede handicaps. Eleverne har svære sociale og faglige problemer og har behov for små rammesatte og overskuelige undervisningsmiljøer med mulighed

for vekselvirkning mellem fysiske aktiviteter, frisk luft og projektorienteret og praktisk undervisning. Behov, der ifølge ansøgerne forventes at kunne blive opfyldt på ejendommen.

Der er gennemført en foreløbig vurdering vedrørende beskyttet natur og Natura 2000. Der har ikke hidtil været udpeget § 3 beskyttet natur på arealet med dammene, men en "oversigtlig" besigtigelse i maj 2008 viste, at der i dammene har etableret sig en naturtilstand, som umiddelbart vurderet svarer til en § 3 tilstand i hhv. vandhul, mose eller eng. De vådeste af dammene - de nordligste - ville hver især kunne udpeges som vandhuller, idet de opfylder størrelseskravet på 100 m². De mere tørre damme opfylder formelt set ikke størrelseskravet på 2500 m² for § 3 udpegning, men da der kun er smalle volde imellem dammene, og da de tilsammen udgør en funktionel helhed, vil de efter min vurdering kunne udpeges med henvisning hertil. Og hvis ikke størrelseskravet kan opfyldes, så er den ansøgte aktivitet omfattet af anmeldelsespligten i naturbeskyttelseslovens § 19b, der gælder i Natura 2000 områder og omhandler ændring af tilstanden af søer, heder, moser og lignende, strandenge, ferske enge og overdrev, der ikke opfylder størrelseskravet i § 3.

Uanset hvilken bestemmelse arealet er omfattet af, så vil vi være indstillet på - i et eller andet omfang og evt. på en række vilkår - at dispensere til opfyldning af en del af dammene og til etablering af et lavbundsområde som skitseret i ansøgningen, idet det er vores opfattelse, at der her gør sig helt ganske særlige forhold gældende i og med, at dambruget ikke blev retableret til landbrugsdrift allerede ved ophør af dambrugsdriften. En endelig stillingtagen til projektet må dog afvente, at vi til foråret kan lave en grundigere gennemgang af dammene, også med henblik på at kunne vurdere om der er arter tilstede, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000 området og/eller er en strengt beskyttet art. Vi vil også være indstillet på at tillade etablering af en bådebro svarende til, hvad andre bredejere har. Den endelige tilladelse til "naturprojekterne" vil først kunne gives, når ansøger har beskrevet projekterne mere detaljeret end i det foreliggende materiale, herunder hvordan og hvornår man forestiller sig, at dammene skal tildækkes og lavbundsområdet skal etableres.

Herudover vurderer kommunen, at der er gode muligheder for tilladelse til den ønskede vandløbsrestaurering. Der må påregnes mindst et halv års sagsbehandlingstid fra der foreligger en fyldestgørende ansøgning om vandløbsrestaurering til der kan foreligge endelig afgørelse i sagen.

Endelig kan det bemærkes, at ejendommen ikke omfattet af "Skanderborg Kommunes spildevandsplan - Kloakerede områder 2009-2018". Det skal dog tilføjes at i spildevandsplanperioden 2009-2018 er Boes planlagt spildevandskloakeret, hvilket betyder at der sandsynligvis etableres en trykledning forbi ejendommen. Hvis der ikke bliver mulighed for tilslutning til den offentlige ledning i forbindelse med kloakering i Boes - eller hvis denne endnu ikke er tilstede - skal der etableres et nyt spildevandsanlæg på ejendommen, der opfylder nugældende krav. Der skal søges særskilt om tilladelse til dette.

Kommunens bemærkninger
Skanderborg Kommune skal vurdere projektet i forhold til planlovens § 35 (landzonetilladelse), naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinien) og § 17 (skovbyggelinie). På sigt, når der foreligger et mere detaljeret projekt, skal kommunen gennemføre en endelig vurdering efter naturbeskyttelseslovens § 3 og vandløbsloven.

Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.

Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

Det fremgår af kommunens retningslinier for administration af planloven, at der som hovedregel ikke meddeles tilladelse til nye selvstændige børnehaver, medmindre der er eksisterende byggeri.

I den aktuelle sag er det Skanderborg Kommunes vurdering, at anvendelsen til dels kan sidestilles med en børnehave/institution. Med henvisning til den tidligere anvendelse, og med henvisning til, at der er tale om en ejendom med eksisterende byggeri, er det Skanderborg Kommunes vurdering, at der bør meddeles tilladelse efter planlovens § 35. Skanderborg Kommune har tillagt det betydning, at placeringen af skoler og institutioner for børn med sociale og faglige problemer er en samfundsmæssig nødvendig opgave, der bl.a. bør tilgodeses gennem landzoneadministrationen.

Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 (beskyttelseslinjen) er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for plante- og dyreliv.

Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m fra søer og åer.

Formålet med naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinje) er at sikre skovenes værdi som landskabselementer samt opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet og beskytte skovene mod blæst.

Bestemmelsen indeholder et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) i en afstand af 300 m fra de omfattede skovområder.

Skanderborg Kommune er efter en konkret vurdering positiv overfor en tilladelse og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinien) og § 17 (skovbyggelinien) med henvisning til grundens oprindelige benyttelse til dambrug og nuværende karakter af forladt erhvervsejendom, og i øvrigt med henvisning til de forventninger, kommunen har til tilbageførslen af dele af arealet til lavbundsarealer jf. det foreløbigt skitserede. Det bemærkes, at ansøger er vidende om, at arealerne ikke kan ændres uden tilladelse fra Skanderborg Kommune og Fredningsnævnet.

På baggrund af ovennævnte vurdering finder Skanderborg Kommune, at der kan meddeles tilladelse iht. planlovens § 35 (landzonetilladelse) og dispensationer fra naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinien) og § 17 (skovbyggelinien) til den ændrede anvendelse af ejendommen, opførelsen af et nyt hus i en etage med udnyttet tagetage, ændring af udhuse til værksteder for skoleaktiviteter samt etablering (lovliggørelse) af p-plads ved Emborgvej.

Herudover er Skanderborg Kommune positiv overfor indretning af udearealerne til henholdsvis ophold og lavbundsområde, tilbageføring af Monnes Å, bådebro og hegn mod Emborgvej, men dette kræver et mere detaljeret projekt som grundlag for en sagsbehandling.

...

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Fredningsnævnet finder, at det vil være af stor betydning at få området tilbageført til et værdifuldt naturområde, der kan anvendes på en fornuftig måde, og finder at der med det foreliggende oplæg til projekt forholdes på en måde, der ikke strider mod fredningens formål.

Nævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 tilladelse til at der opføres ny bebyggelse på samme sted som eksisterende bolighus, på betingelse af, at byggeriet holdes i mørke farver og ikke bygges højere end eksisterende, ligesom der meddeles tilladelse til, at de fire rækker damme nærmest vejen og huset kan fyldes op.

Damme i øvrigt må ikke fyldes op, men volde mellem disse damme kan eventuelt fjernes.

Nævnet meddeler endvidere principtilladelse til, at området indrettes og anvendes efter de retningslinjer, der er foreløbig skitseret, men endelig godkendelse afventer, at detailprojekt forinden indsendes og godkendes af kommunen og fredningsnævnet."

Den 14. december 2012 modtog fredningsnævnet følgende fra Skanderborg Kommune:

"Skanderborg Kommune har den 19. marts 2012 modtaget en ansøgning fra ejeren af ejendommen matr.nr. 3q og 3b, Alken by, Dover og 5h, Boes By, Dover beliggende Emborgvej 74, 8660 Skanderborg tilhørende Isfuglen ApS.

Ejendommen der er i dag er tilladt anvendt til heldagsskole for op til 10 børn med tilhørende personale, er et tidligere dambrug. Ejendommen er beliggende i landzone, indenfor naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinjen omkring Mossø), indenfor naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinjen) samt indenfor fredningen af Mossø med omgivelser. Området ligger inden for et Natura 2000 område og dammene vurderes være vokset ind i en naturtilstand, som nu berettiger til en udpegning som beskyttet § 3 natur. Forhold der vedrører § 3 behandles i særskilt sag.

Ejendommen har et areal på 34.634 m² heraf vej på 1370 m².

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ansøgning
Fredningsnævnet har foretaget besigtigelse af området den 11. juni 2010 og har i j.nr 8901-01.2009.159 bl.a. meddelt tilladelse til at 4 rækker damme nærmest vejen kan opfyldes, samt *"principtilladelse til at området indrettes, og anvendes efter de retningslinjer, der er foreløbig skitseret, men endelig godkendelse afventer, at detailprojekt forinden indsendes og godkendes af kommunen og fredningsnævnet."*

Ansøgningen omfatter følgende:

1. Ændret anvendelse af opfyldte damme syd for Monnes Å til græsklædt friareal som plejes ved græsning og evt. slåning. Området skal anvendes til aktiviteter såsom boldspil, havedyrkning, etablering af bålplads mv som en del af heldagsskolens tilbud til eleverne.

2. Opførelse af primitivt dyrely på ca. 18 m^2 med ydervægge af lærk/gran og med tagkonstruktion i sort pap- eller metaltag. Dyrelyet opføres sydøst for eksisterende bolig.

3. Renovering af udhuse som anvendes til værksteder. Taghøjden på den nord-syd-gående bygning ønskes hævet til samme højde som den øst-vest-gående værkstedsbygning. Derudover ønskes der ny tagbeklædning samt udvendig isolering med efterfølgende træbeklædning på den nord-syd-gående værkstedsbygning.

4. Lovliggørelse af bådebro som består af 2 elementer på hver 1x5 m med dæksplanker i træ.

5. Etablering af vandhul på ca. 300-400 m^2 for at give levesteder til flere dyr og planter og dermed forbedre naturkvaliteten af området.

Kopi af relevant ansøgningsmateriale, herunder foreløbig vurdering af ansøgning om opfyldning af tidligere dambrugsdamme i Natura2000 område er vedlagt.

Bådebroer
Foruden det ansøgte bedes Fredningsnævnets tage stilling til, om brosager indenfor fredningen af Mossø med omgivelser på maks. 1x6 meter over vandflade ved normal vandstand ikke skal godkendes af fredningsnævnet fremover, da de anses for at være under bagatelgrænsen. Skanderborg Kommune ser positivt på, og forventer at godkende ansøgninger om broer i Mossø på 1x6 m og op til 30 cm over vandflade ved normal vandstand.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Ifølge fredningskendelsen er følgende gældende:

- *"De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.*

- *Opførelse af bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø og å må ikke foretages uden forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet. Der kan dog for hver ejendom etableres en mindre bådebro (ca. 50 cm bred og 30 cm over normal vandstand) til ejerens eget brug.*

- *De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.*

- *Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse".*

Lovgivninger der varetages af kommunen
Det ansøgte kræver tilladelse efter planlovens § 35 samt naturbeskyttelseslovens § 16 og 17. Broen kræver tilladelse efter naturbeskyttelseslovens § 3 og vandløbslovens § 47.

- Planlovens § 35
Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.

Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

Det fremgår af Skanderborg Kommunes praksis for administration af planloven, at der normalt meddeles tilladelse til etablering af ridebaner, sportsbaner og andre former for fritidsaktiviteter i tilknytning til eksisterende bebyggelse.

- § 16 Sø- og åbeskyttelseslinjen

Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen) er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for plante- og dyreliv.

Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m fra søer og åer.

- § 17 Skovbyggelinjen
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinjen) er at sikre skovenes værdi som landskabselementer samt opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet og beskytte skovene mod blæst.

Bestemmelsen indeholder et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) i en afstand af 300 m fra de omfattede skovområder.

Vurdering
Den eksisterende bebyggelse er resterne af Mossø Dambrug, der iflg. ansøger ophørte med drift ca. 1960. I dag er huset registreret som et enfamiliehus på 152 m^2 med 2 udhuse på henholdsvis 112 m^2 og 24 m^2. Bygningerne er opført i 1935. Bygningerne er placeret tæt ved Emborgvej og delvist afskærmet fra denne af beplantning. Mod syd, dvs. mod Mossø, er der forholdsvist åbent over de tidligere fiskedamme. Enfamiliehuset er beliggende ca. 100 m fra søen.

Ejendommen, ikke mindst udearealerne er præget af forfald, idet dammene gennem en årrække ikke har været i brug.

Ad 1)
Vedrørende ændret anvendelse af de opfyldte damme syd for Monnes Å, har fredningsnævnet jf. ovenstående tidligere meddelt *"principtilladelse til at området indrettes, og anvendes efter de retningslinjer, der er foreløbig skitseret, men endelig godkendelse afventer, at detailprojekt forinden indsendes og godkendes af kommunen og fredningsnævnet."*
Det er ikke muligt at udarbejde et detailprojekt da *" Det ligger ikke fast, hvilke aktiviteter, det præcist handler om, da det er en del af skolens tilbud at drengene selv deltager i opbygningen af aktiviteter, så man integrerer deres individuelle interesser."* Anvendelsen af arealet vil være en løbende proces og vil afhænge af elevernes individuelle interesser.
Det vurderes at der ift. ejendommens anvendelse som heldagsskole vil kunne tillades at arealet anvendes til diverse sports- og friluftsaktiviteter samt andre aktiviteter som vil være naturlige ift. anvendelsen af ejendommen som heldagsskole.

Ad 2)
Dyrelyet skal benyttes af 3 islandske heste samt nogle får som bl.a. skal afgræsse området. Dyrelyet opføres sydøst for og i tilknytning til den eksisterende bolig lige umiddelbart indenfor bevoksningen mod Emborgvej og naboejendommen. Dyrelyet vil derfor ikke være synlig for naboerne og fra Mossø.

Ad 3)
Renovering af udhusene vil forbedre muligheden for at anvende dem til værksteder.

Ad 4)
Bådebroen går ca. 6 m ud i vandet og resten betragtes som landfæste. Bådebroen er i overensstemmelse med hvad Skanderborg Kommune normalt meddeler tilladelse til.

Ad 5)
Etablering af vandhullet vil give levesteder til flere dyr og planter og dermed forbedre naturkvaliteten af området, og det vil blive etableret som et naturligt vandhul som falder ind i omgivelserne.

Skanderborg Kommune vurderer derfor jf. ovenstående, at det ansøgte ikke er i strid med fredningen, samt at det ikke har betydning for de hensyn der skal varetages jf. naturbeskyttelsesloven og planloven.

Det skal bemærkes, at gravearbejde i forbindelse med opfyldningen af dammene og etablering af vandhullet skal foretages inden den 15. marts 2013 da området er et § 3 område. Såfremt gravearbejdet ikke er færdigt inden den 15. marts 2013 kan det først påbegyndes efter den 15. september 2013.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele tilladelse efter planlovens § 35 og dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 til ændret anvendelse af de opfyldte damme og etablering af vandhullet, dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 til renovering af udhuse, samt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 og 17 samt byggetilladelse til opførelse af dyrelyet, samt lovliggørende tilladelse til bådebroen såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Den 3. januar 2013 meddelte Skanderborg Kommune dispensation og tilladelse i medfør af naturbeskyttelseslovens § 3 og § 16 samt planlovens § 35 til opfyldning af tidligere dambrugsdamme, retablering af delområde til "erstatningsvandhul" og afgravning af volde mellem damme. I afgørelsen af bl.a. anført følgende:

"Ansøgningen omfatter en række ønsker (fase 1), hvor opfyldning af fire rækker damme nærmest vejen og huset er et ønske. Herudover er der under behandlingen af sagen efter drøftelse mellem ansøger og kommunen opnået enighed om, at det vil gavne naturen og landskabet i det aktuelle område, hvis der anlægges et "erstatningsvandhul" ved opfyldning af dammene, og hvis en del af voldene mellem de resterende damme afgraves.

Afgørelse
Du får hermed, på matr. nr. 3q, dispensation fra naturbeskyttelseslovens §§ 3 (vandhul og mose) og 16 (søbeskyttelseslinjen) samt tilladelse efter planlovens § 35 til:

- opfyldning af tidligere dambrugsdamme (de 4 øverste rækker og østligste halvdel af række 5 mod vest),
- retablering af delområde til "erstatningsvandhul" på ca. 350 m2 og
- afgravning af volde mellem damme mod syd

Dispensationen efter naturbeskyttelsesloven er meddelt i medfør af § 65, stk. 3. Til afgørelsen er der knyttet en række betingelser jf. afsnit herom.

Ansøgers oplysninger
Det er i "Beskrivelse af ønsker til anvendelse af det tidligere Mossø Dambrug ved Alken", fremsendt september 2009, oplyst, at driften af Mossø Dambrug påbegyndte 1960 og ophørte ca. 1990. Ejendommens friarealer har tidligere været afgræsset med bl.a. får og kreaturer, men på nuværende tidspunkt er der ingen græsning, hvilket betyder, at dammene og engen på matr. nr. 5h er truet af tilgroning.

På Heldagsskolen skal der undervises op til 10 drenge i den skolepligtige alder med diagnosen ADHD eller beslægtede handicaps. Eleverne har svære sociale og faglige problemer og har behov for små rammesatte og overskuelige undervisningsmiljøer med mulighed for vekselvirkning mellem fysiske aktiviteter, frisk luft og projektorienteret og praktisk undervisning. Behov, der forventes at kunne blive opfyldt på ejendommen.

Du oplyser i ansøgningen, at dammene fyldes op med rent jord, og der afsluttes med et lag ren muld i samme højde som overkanten af de nuværende volde omkring dammene. Det færdige areal tilsås med græs og anvendes som græsmark til afgræsning med husdyr, til boldspil og evt. et mindre stykke til skole-køkkenhave. Afgræsningen af området vil ske med 4 islandske heste og evt. en mindre gruppe får. Det gælder både det opfyldte område samt andre arealer på ejendommen, hvor afgræsning er ønskelig for at hindre yderligere tilgroning.

...

Natur- og Miljøkontorets bemærkninger
Naturbeskyttelseslovens § 3
På baggrund af besigtigelsen og gennemgangen af luftfotos har vi endeligt udpeget arealerne vist på vedlagte kortbilag som hhv. vandhul, mose og eng, hvilket betyder, at arealerne er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Naturtilstanden må dermed ikke ændres uden særlig tilladelse, og derfor kræver det ansøgte dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3.

Der har ikke hidtil været udpeget § 3 beskyttet natur på arealet med dammene, men driftshistorien og den "oversigtlige" besigtigelse i maj 2008 viser med tilstrækkelig sikkerhed, at der i dammene har etableret sig en naturtilstand, som svarer til en § 3 tilstand i hhv. vandhul, mose eller eng samt overgangformer mellem disse naturtyper. De vådeste af dammene - de nordligste og den østligste – vurderes at have et vanddækket areal på over 100 m² hovedparten af året, og et for vandhuller (under tilgroning) naturligt plante- og dyreliv. De resterende og generelt mere tørre damme opfylder formelt set ikke størrelseskravet på 2500 m² for en § 3 udpegning som mose eller eng, men da alle dammene er lavtliggende og indeholder fugtigbundsplanter, og der kun er smalle volde imellem dammene, så de tilsammen udgør en funktionel helhed, kan de efter kommunens vurdering udpeges som beskyttet natur.

Det skal understreges, at det medsendte kort kun viser § 3 registrerede arealer på de ovenfor nævnte arealer. Det betyder, at der andre steder på ejendommen kan være områder, der er beskyttede, selv om områderne ikke fremgår af kortet. Det er naturtilstanden på arealet, der afgør, om der er tale om et beskyttet naturområde.

Det er altid lodsejerens ansvar, at der ikke sker indgreb i beskyttede områder.

Skanderborg Kommune meddeler dispensation til opfyldning af dele af de 5 øverste række damme på vilkår om, at der indenfor området opretholdes et vandfyldt areal, udformet/retableret som et vandhul med flade brinker og en åben vandflade på ca. 350 m2. Det skal i den sammenhæng bemærkes, at det i ansøgningen skitserede "område til opfyld" omfatter fem rækker damme, idet den nordligste række ikke er indtegnet. Kun den østligste del af dammen i 5. række mod vest kan opfyldes. Det skyldes, at den skitserede "tunge" mod øst i vandhullet ikke kan etableres, da det vil være i konflikt med et evt. senere vandløbsprojekt, hvor vandløb og vandhul af naturmæssige årsager skal være adskilte.

Skanderborg Kommune har i sin afgørelse lagt vægt på, at der gør sig ganske særlige forhold gældende i denne sag. Det tidligere dambrug er etableret på landbrugsarealer i 1960, og dambrugsdriften fandt sted i ca. 30 år, hvorefter den ophørte. I en periode fra omkring 1990 og frem til i dag, dvs. godt 20 år, har ejendommen fået karaktér af en forladt erhvervsejendom, da den tidligere ejer ikke retablerede arealet til landbrugsdrift ved ophør af dambrugsdriften. I 1994-95 laver Århus Amt den vejledende 1. gangs registrering af beskyttet natur ud fra luftfoto 1993, og på det tidspunkt har ejendommen fremstået som erhvervsejendom med dambrugsdamme, og den er derfor ikke blevet registreret som beskyttet natur. Hverken amtet eller kommunen har lavet en efterfølgende systematisk gennemsyn af luftfotos for at opdage ny natur, og arealet er heller ikke opdaget ved senere naturtilsyn i området. Derved har den nuværende ejer købt ejendommen i den tro, at dambrugsarealet kunne indgå som udendørsarealer for skolen.

Skanderborg Kommune har også tillagt det betydning, at placeringen af skoler og institutioner for børn med sociale og faglige problemer er en samfundsmæssig nødvendig opgave, der bl.a. bør tilgodeses med en mere lempelig administrationspraksis i denne sag.

Hertil kommer, at dammene i dag fremstår med stejle brinker og er relativt tilgroede, så etableringen af et vandhul med åben vandflade og flade brinker vil sikre bedre forhold for padder. Med mere flade brinker med skråningsanlæg på 1:4-1:5 kan padder nemt komme op af og i vandet. Desuden kan brinkerne bedre afgræsses og forhindre træer og buske i at vokse op omkring vandhullet. Tilgroning og skygge er en trussel for flere arter af padder, bla Stor vandsalamander. Ændringerne vil ligeledes give mulighed for, at flere forskellige vandplanter kan indfinde sig. Etablering af en større samlet vandflade giver mulighed for at skabe et vandhul med forskellige dybder, hvilket giver større variation og flere levesteder for planter og dyr. Det er dog vigtigt, at der bibeholdes større lavvandede, soleksponerede områder til gavn for padder, insekter og vandfugle.

Samlet set vurderer vi, at etablering af et egentligt vandhul vil medføre en højere naturkvalitet end der er i de nuværende damme og give levesteder til flere dyr og planter.

Vandsstanden i det nye vandhul vil med fordel kunne hæves ved at etablere en vold i den grøft, der løber på vestsiden af dammene. Grøften medvirker til at afvande området og holde vandstanden på det nuværende lave niveau. En vold kan muligvis medføre en lidt højere vandstand i vandhullet, som hermed kommer til at ligge lidt højere i terrænet. Det giver nogle mindre brinker, hvilket er en fordel for faunaen, og samtidigt vil vandhullet fremstå mere naturligt. Effekten af volden er dog afhængig af den hydrauliske kontakt, og udligning af vand-

standsforskelle, der er mellem de enkelte damme. Volden bør etableres umiddelbart nedstrøms vandhullet. Voldens øverste kant bør være lavere end omgivelserne, så evt. overskudsvand fra vandhullet afledes til grøften og Mossø, og ikke resulterer i oversvømmelser af engområdet.

Vi skal gøre opmærksom på, at arealet, hvori vandhullet retableres, også fremover er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ligeledes vil vandhullet være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Fremtidige ændringer af vandhullets og de øvrige beskyttede naturtypers tilstand må derfor ikke ske uden en ny dispensation.

Der gøres endvidere opmærksom på, at drænledninger, der afvander andres ejendom, ikke må afbrydes uden tilladelse efter vandløbsloven.

Det er ejers eget ansvar, at eventuelle støtteordninger, aftaler m.v. overholdes i forbindelse med projektet.

Sø- og åbeskyttelseslinjen (Naturbeskyttelseslovens § 16)
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen) er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for plante- og dyreliv.

Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m fra søer og åer.

Vurdering:
Der er i afgørelsen lagt vægt på, at opfyldningen af dammene, afgravning af voldene samt etablering af vandhullet ikke er i strid med de hensyn der skal varetages med naturbeskyttelsesloven, da der ikke sker nogen forringelse af Mossø som værdifuldt landskabselement, da opfyldningen sker til naturligt terræn samt at vandhullet tilpasses det omkringliggende landskab.

Planlovens § 35 (landzonetilladelse)
Planloven har til formål at sikre, at den sammenfattende fysiske planlægning forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen, og medvirker til at værne om landets natur og miljø, så samfundsudviklingen sker på et bæredygtigt grundlag.

I landzone må der ikke uden tilladelse foretages udstykning, opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer.

Vurdering:
Der er i afgørelsen lagt vægt på, at den ændrede anvendelse fra erhverv (dambrug) til naturareal ikke vil være i strid med de planlægnings- og naturmæssige hensyn, da den ændrede anvendelse sker med respekt for det omkringliggende landskab.

Der har ikke været foretaget naboorientering, da opfyldningen af dammene, afgravning af voldene og retablering af vandhullet er vurderet at være af underordnet betydning for de omkringliggende naboer.

Natura 2000 (habitat- og fuglebeskyttelsesområder)
Arealet indgår i Natura 2000-område nr. 52, der består af habitatområde H48 og fuglebeskyttelsesområderne F35 (Mossø) og F33 (Salten Langsø).

Udpegningsgrundlaget fremgår af nedenstående tabel:

...

Der må ikke gives dispensation fra naturbeskyttelsesloven eller planloven inden for internationale beskyttelsesområder, hvis dispensationen kan indebære forringelse af områdets naturtyper og levestederne for arterne eller kan medføre forringelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Der er ikke registreret habitatnaturtyper på det tidligere dambrugsareal, og det vurderes som usandsynligt, at dammene vil kunne udpeges som habitatnaturtyper, som de fremstår i dag.

Der er heller ingen registreringer af arter fra udpegningsgrundlaget inden for området, men det kan ikke udelukkes, at der kan forekomme stor vandsalamander, odder, damflagermus, rørhøg og isfugl i nærområdet (se nedenfor under bilag IV arter). Lys skivevandkalv er hidtil kun fundet i ét vandhul i den vestlige del af Natura 2000 området, og arten kræver, at vandhullet er mindst 1 m dyb, så det vurderes som usandsynligt, at den forekommer i området. Af ovennævnte arter vil kun stor vandsalamander potentielt kunne blive direkte berørt af den ansøgte opfyldning. I Natura 2000 planen omtales fragmentering og isolering af mindre populationer af stor vandsalamander som en trussel mod artens overlevelse i området, ligesom mangel på egnede ynglevandhuller er det. Da den tilbageværende del af de øverste damme udformes som et nyt vandhul med forventet bedre naturkvalitet og forhold for stor vandsalamander, vurderes det ansøgte ikke at være i strid med bevaringsmålsætningen for området, men vil tværtimod kunne understøtte målsætningen.

Etableringen af heldagsskolen og de afledte aktiviteter på udendørs arealer vil kunne medføre lidt øget forstyrrelse i nærområdet, hovedsagligt i dagtimerne, og vil dermed også kunne medføre en påvirkning på odder, rørhøg og isfugl. Det vurderes dog, at forstyrrelsen vil være af begrænset omfang og uden betydning for bevaringsmålsætningen for området, da der er tale om få elever. Det er samtidigt et område, hvor der allerede forekommer periodevise forstyrrelser fra naboen mod øst, feriekolonien Dakbjerg, der ejes af Århus Kommunes Skolevæsen, og anvendes som lejrskole og sejlcenter. Der forventes ingen påvirkning af potentielt forekommende damflagermus.

Strengt beskyttede arter efter bilag IV i EF-habitatdirektivet
Der må ikke gives dispensation fra naturbeskyttelsesloven eller planloven til det ansøgte, hvis indgrebet kan forsætligt forstyrre med skadelig virkning for bilag IV arter eller bestande, eller hvis indgrebet kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bilag IV arterne.

Skanderborg Kommuner har ingen oplysninger om bilag IV arter for nærområdet, men længere mod øst i området ved Boes er der flere vandhuller med Spidssnudet frø. Mod vest, i området ved udløbet af Illerup Å (ca. 1,5 km væk), er der registreret Stor vandsalamander. Disse

arter vil potentielt kunne sprede sig til vandhullet og trives godt i det. Se i øvrigt ovenstående afsnit vedr. stor vandsalamander.

Det vurderes, at indgrebet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV arter.

Betingelser
Det er en betingelse for denne dispensation:

at hældningen af vandhullets bund og bredder ikke graves større end 1:4 - 1:5,

at der ikke etableres øer i vandhullet,

at det opgravede materiale anvendes til opfyld af damme eller udspredes i et lag på højst 30 cm på arealer, der ikke er omfattet af § 3. Bortskaffelsen skal ske på en sådan måde, at det falder naturligt ind i omgivelserne. En beskrivelse af bortskaffelsen skal fremsendes til kommunens godkendelse inden anlægsarbejdet igangsættes,

at der ikke udsættes fisk eller fugle,

at der ikke fodres i eller ved vandhullet,

at eventuel beplantning med træer kun sker langs nord- og vestbredderne og mindst 10 m fra vandhullets kant (beplantning kan dog være i strid med andre bestemmelser i området),

at oprensningen/opgravningen foretages i perioden 15. september til 15. marts, og

at der rettes henvendelse hertil, når ændringerne er gennemført."

I udpegningsgrundlaget for Habitatområde nr. 48 er anført naturtyperne lobeliesø, søbred med småurter, kransnålalge-sø, næringsrig sø, brunvandet sø, vandløb, å-mudderbanke, våd hede, tør hede, enekrat, surt overdrev, tidvis våd eng, hængesæk, avneknippemose, kildevæld, rigkær, bøg på mor med kristtorn, bøg på muld, stilkege-krat, skovbevokset tørvemose samt elle- og askeskov.

Der er endvidere anført arterne lys skivevandkalv, bæklampret, stor vandsalamander, damflagermus og odder.

I udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområde nr. 33 er anført stor skallesluger, fiskeørn, havørn, stor hornugle, isfugl og sortspætte-

I udpegningsgrundlaget for Fuglebeskyttelsesområde nr. 35 er anført rørhøg og isfugl.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 25. januar 2013, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ansøgeren ved Jacob Højbjerg, Tom Jensen og landskabsarkitekt Bendt Nielsen, Skanderborg Kommune ved Karsten Hansen, Geert Nielsen og Tue Skov samt Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Niels Thernøe.

Ved besigtigelsen blev der redegjort for projektet. Det blev oplyst, at der som anført i Skanderborg Kommunes afgørelse af 3. januar 2013 også ønskes dispensation fra fredningen til at fjerne voldene mellem de damme, der ikke planlægges fyldt op.

Danmarks Naturfredningsforening bakkede op om naturprojektet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke ske terrænændringer eller opføres yderligere bebyggelse. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Der må som udgangspunkt ikke opføres bådebroer og lignende anlæg uden fredningsnævnets tilladelse.

Opfyldning af damme, ændret anvendelse af opfyldte damme, terrænændringer mellem damme, opførelse af primitivt dyrely, renovering af udhuse, etablering af bådebro og etablering af vandhul forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Fredningsnævnet meddelte den 6. oktober 2010 tilladelse til opfyldning af fire nærmere angivne rækker damme og fjernelse af volde mellem øvrige damme. Der blev endvidere meddelt principgodkendelse til renovering af eksisterende udhuse til værksteder.

Da de hensyn, der begrundede tilladelsen, fortsat er til stede, og da det i tilknytning hertil foreliggende projekt med ændret anvendelse af opfyldte damme og ombygning af eksisterende udhuse til værksted ikke strider mod fredningens formål eller kan antages at skabe forringelse i Natura 2000 områder eller arter efter bilag IV, kan fredningsnævnet give tilladelse til denne del af ansøgningen.

Da etableringen af dyrelyet og vandhullet ligeledes ikke strider mod fredningens formål eller kan antages at skabe forringelse i Natura 2000 områder eller arter efter bilag IV, kan fredningsnævnet yderligere give tilladelse til denne del af ansøgningen.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at opførelse af bådebroer ikke må foretages uden fredningsnævnets tilladelse, hvis bådebroen er mere end ca. 50 cm bred og 30 cm over normal vandstand. Fredningsnævnet kan derfor hverken generelt eller konkret meddele dispensation til en bådebro alene med henvisning til bådebroens størrelse.

I den konkrete sag er der tale om en ejendom, der skal udnyttes til en række forskellige udendørsaktiviteter for unge med ikke ubetydelige problemer. På den baggrund og på baggrund af sagens yderligere omstændigheder i relation til bådebroens størrelse, udseende og placering kan fredningsnævnet meddele dispensation og således lovliggøre bådebroen.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation i sagen, herunder ved lovliggørelse af bådebroen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Bendt Nielsen, bn@bn-tegnestue.dk

Isfuglen ApS, mail@heldagsskolen-krumtappen.dk
Danmark Naturfredningsforenings lokalkomité Skanderborg, skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, louise.friis.hansen@skanderborg.dk
Skanderborg Kommune, gert.nielsen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen Aarhus, aar@nst.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, skanderborg@dof.dk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 15. januar 2013

FN 2012.167: Ansøgning fra Katrine Gray Lützen Mikkelsen om opførelse af drivhus og opsætning af solceller på ejendommen matr. nr. 1ab Justenborg, Skanderborg Jorder beliggende Vædebrovej 1F, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet har den 24. maj 2012 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra Katrine Gray Lützen Mikkelsen om opførelse af drivhus på ejendommen matr. nr. 1ab Justenborg, Skanderborg Jorder beliggende Vædebrovej 1F, 8660 Skanderborg. Fredningsnævnet har endvidere den 26. oktober 2012 modtaget en udtalelse fra kommunen om opsætning af solceller på ejendommen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne og nedenfor gengivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 11. december 2012 og har herefter besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare område i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Overfredningsnævnet fastsatte bl.a. følgende almindelige fredningsbestemmelser for det fredede område:

> "De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
>
> ...

På det fredede område må … camping- og beboelsesvogne ikke opstilles.

…

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet."

Den 24. maj 2012 modtog fredningsnævnet følgende fra Skanderborg Kommune:

"Skanderborg Kommune har den 13. maj 2011 modtaget en ansøgning fra ejeren af ejendommen matr.nr. 1ab Justenborg, Skanderborg Jorder med adressen Vædebrovej 1F, 8660 Skanderborg tilhørende Katrine Gray Lützen Mikkelsen.

Ejendommen er beliggende i et sommerhusområde, og er omfattet af lokalplan nr. 69 for den eksisterende sommerhusbebyggelse ved Mossø - Mossøbrå. Ejendommen er endvidere omfattet af naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinje) og naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinje) samt fredningen af Mossø med omgivelser.

Ejendommen har et areal på 1200 m².

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort.

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ansøgning

Der søges om opførelse af drivhus på 14 m^2. Drivhuset opføres med grønt stel og opføres parallelt med sommerhuset på nabogrunden Vædebrovej 1G.

Kopi af ansøgningen er vedlagt.

Fredning

Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Det fremgår blandt andet af fredningskendelsens almindelige betingelser, at:

- De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand.
- De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.
- Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Til orientering kan det oplyses, at resten af sommerhusområdet Mossøbrå er undtaget fra fredningen af Mossø med omgivelser, da sommerhusområdet allerede eksisterede ved fredningens gennemførelse. Det fremgår under lb.nr. 177 i den oprindelige kendelse afsagt den 30. december 1971 af fredningsnævnet for Århus amts vestlige fredningskreds vedrørende fredning af Mossø med omgivelser, at den berørte ejendom og naboejendommen 1 ac er udstykket omkring fredningstidspunktet, men altså ikke undtaget af fredningens bestemmelser.

Lovgivninger der varetages af kommunen
Det ansøgte kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinje) og § 17 (skovbyggelinje).

§16 sø- og åbeskyttelseslinie
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen) er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for plante- og dyreliv.

Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m fra søer og åer.

§ 17 skovbyggelinje
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 17 - skovbyggelinje er at sikre skovenes værdi som landskabselementer samt opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet og beskytte skovene mod blæst.

Bestemmelsen indeholder et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) i en afstand af 300 m fra de omfattede skovområder.

Vurdering
I den aktuelle sag er der tale om opførelse af et drivhus på 14 m² som opføres parallelt med sommerhuset på nabogrunden Vædebrovej 1G.

Afstanden fra drivhuset til Mossø er på ca. 60 m. Der er placeret et sommerhus mellem drivhuset og søen.

Det er Skanderborg Kommunes vurdering, at ejendommen ud fra en landskabelig betragtning er beliggende indenfor sommerhusområdet Mossøbrå.

Drivhuset er i overensstemmelse med bestemmelserne i lokalplan nr. 69, og er uden betydning for det de hensyn, der skal tilgodeses jf. naturbeskyttelsesloven.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele dispensationer fra naturbeskyttelseslovens § 16 og § 17, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Den 26. oktober 2012 modtog fredningsnævnet endvidere følgende fra Skanderborg Kommune:

"Skanderborg Kommune har den 16. oktober 2012 modtaget en ansøgning fra ejeren af ejendommen matr.nr. 1ab Justenborg, Skanderborg Jorder med adressen Vædebrovej 1F, 8660 Skanderborg tilhørende Katrine Gray Lützen Mikkelsen.

...

Ansøgning
Ansøgningen omfatter opsætning af et solcelleanlæg på 32,7 m^2 direkte på tagpladen mod øst væk fra Mossø. Huset er beliggende ca. 75 m fra Mossø. Solcelleanlægget opsættes som et rektangel med sorte rammer. Det fremgår af ortofoto af taget er et mørkt fibercementtag.

...

Lovgivninger der varetages af kommunen
Det ansøgte kræver dispensation fra naturbeskyttelselselovens § 16 (søbeskyttelseslinjen) og naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinjen).

...

Vurdering
Skanderborg Kommune finder ikke at anlægget strider mod de hensyn som fredningen skal sikre, såfremt anlægget monteres med matsorte rammer og med antireflektivt glas.

Solcelleanlægget vil ikke kunne ses fra Mossø, hvorfor det er uden betydning for de hensyn der skal tilgodses jf. naturbeskyttelsesloven.

Der henvises til Natur- og Miljøklagenævnet orienterer (NoMo) nr. 77 af maj 2012.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele dispensationer efter naturbeskyttelsesloven til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 11. december 2012, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet Katrine Gray Lützen Mikkelsen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen samt Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Niels Thernøe.

Ved besigtigelsen blev der redegjort kort for projekterne. Katrine Gray Lützen Mikkelsen oplyste, at solcelleanlægget er med sorte rammer. Hun har allerede købt drivhuset, for hun var ikke opmærksom på, at det krævede tilladelse.

Olaf Møller oplyste, at Danmarks Naturfredningsforening ikke har bemærkninger til, at drivhuset tillades opsat, hvis det placeres, så det ikke kan ses fra søen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må ikke opstilles camping- og beboelsesvogne. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningsnæv-

net kan dog godkende, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Opførelse af drivhus og opsætning af solceller forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det er fredningsnævnets praksis, at opstilling af alternative energiforsyningsanlæg som udgangspunkt bør behandles lempeligere end andre typer anlæg i fredede områder, men at dette formål dog ikke ubetinget kan tilsidesætte de landskabelige interesser, der skal varetages indenfor fredningen.

Det er således praksis, at der som udgangspunkt kan meddeles dispensation til opsætning af sorte solceller med sorte strømstriber, matsorte rammer og antireflektivt glas, medmindre solcellerne konkret virker skæmmende ved den landskabelige oplevelse.

Der er tale om en ejendom, der ligger tæt på søen og således i kernen af de landskabelige værdier, fredningen tilsigter at beskytte. Solcellerne vil imidlertid ikke kunne ses fra søsiden og heller ikke fra vejen og ud over søen og vil således ikke påvirke oplevelsen af fredningen i nogen nævneværdig grad.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation til opsætning af sorte solceller med matsorte rammer og antireflektivt glas som ansøgt.

Fredningsnævnet meddeler endvidere dispensation til opsætning af drivhuset med en placering mellem bygningen og bygningen på naboejendommen efter Skanderborg Kommunes nærmere anvisninger, således at drivhuset ikke kan ses fra søen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Skanderborg, skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, Louise.Friis.Hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen Aarhus, aar@nst.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.sk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, skanderborg@dof.dk

Koncept Bolig, Langdyssen 5, Lisbjerg, 8200 Aarhus N
Katrine Gray Lützen Mikkelsen, Vædebrovej 1F, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 15. januar 2013

FN 2012.169: Ansøgning fra Niels Peter Dalsgaard Jensen om opsætning af solceller på ejendommen matr. nr. 2ac Emborg By, Gl. Rye beliggende Lindholmvej 39, 8680 Ry

Fredningsnævnet har den 29. oktober 2012 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra Niels Peter Dalsgaard Jensen om opsætning af solceller på ejendommen matr. nr. 2ac Emborg By, Gl. Rye beliggende Lindholmvej 39, 8680 Ry.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne og nedenfor gengivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 11. december 2012 og har herefter besluttet at meddele dispensation til projektet. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare område i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Overfredningsnævnet fastsatte bl.a. følgende almindelige fredningsbestemmelser for det fredede område:

> "De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
>
> ...
>
> De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet."

I Niels Peter Dalsgaard Jensens ansøgning af 18. oktober 2012 til Skanderborg Kommune er bl.a. anført, at solcellerne er med sort ramme og lidt hvid baggrund. Ansøgningen var bl.a. vedlagt billedmateriale om solcellerne.

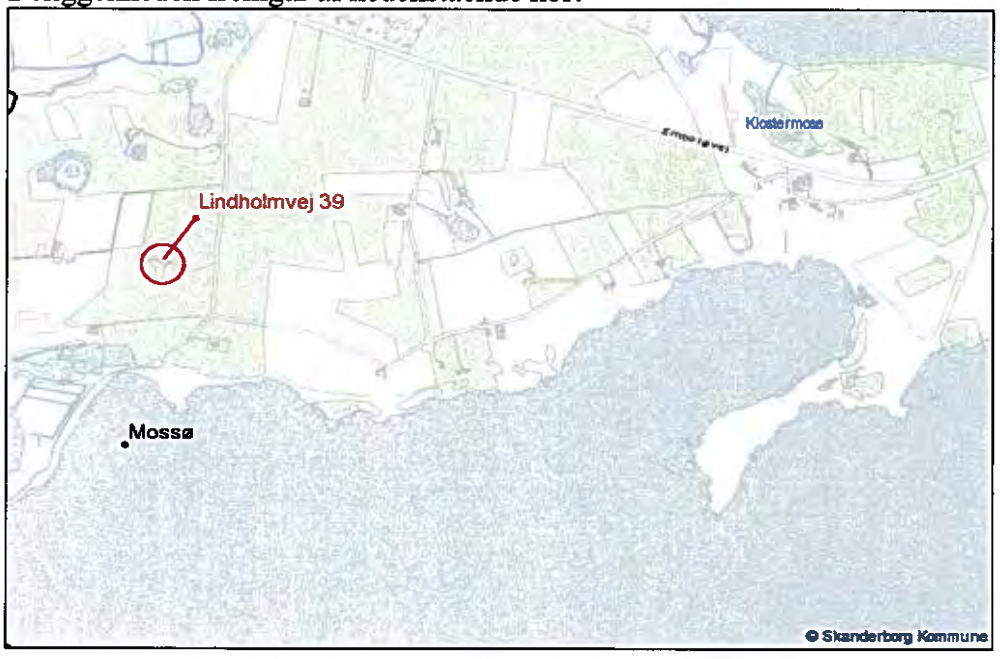
Den 29. oktober 2012 modtog fredningsnævnet følgende fra Skanderborg Kommune:

"Skanderborg Kommune har den 22. oktober 2012 modtaget en ansøgning fra ejeren af ejendommen matr.nr. 2ac Emborg By, Gl. Rye med adressen Lindholmvej 39, 8680 Ry tilhørende Lisbeth Orth og Niels Peter Dalsgård Jensen.

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af fredning Mossø med omgivelser.

Ejendommen har et areal på 75.599 m².

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ansøgning
Ansøgningen omfatter opsætning af et solcelleanlæg på 49 m^2 som opsættes på boligens sydvendte tag – sorte cement tagsten. Solcellerne skal dels placeres ovenfor ovenlysvinduerne dels på porchen. Solcellerne har sort ramme og lidt hvid baggrund.
Kopi af relevant ansøgningsmaterial er vedlagt.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Det fremgår blandt andet af fredningskendelsens almindelige betingelser, at:

- De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand.
- De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.
- Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Vurdering
Boligen hvorpå solcellelægget opsættes er beliggende ca. 400 m fra Mossø.

Skanderborg Kommune finder ikke at anlægget strider mod de hensyn som fredningen skal sikre, såfremt anlægget monteres som rektangler, der placeres symmetrisk, i flugt med hinanden på tagfladen og udføres med matsorte rammer og med antireflektivt glas.

Der henvises til Natur- og Miljøklagenævnet orienterer (NoMo) nr. 77 af maj 2012.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Opsætning af solcelleanlægget kræver ikke tilladelse efter planloven, naturbeskyttelsesloven eller byggeloven."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 11. december 2012, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet Niels Peter Dalsgaard Jensen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen samt Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Niels Thernøe.

Ved besigtigelsen blev den påtænkte placering af solcellerne forevist.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningsnævnet kan dog godkende, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Opsætning af solceller forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det er fredningsnævnets praksis, at opstilling af alternative energiforsyningsanlæg som udgangspunkt bør behandles lempeligere end andre typer anlæg i fredede områder, men at dette formål dog ikke ubetinget kan tilsidesætte de landskabelige interesser, der skal varetages indenfor fredningen.

Det er således praksis, at der som udgangspunkt kan meddeles dispensation til opsætning af sorte solceller med sorte strømstriber, matsorte rammer og antireflektivt glas, medmindre solcellerne konkret virker skæmmende ved den landskabelige oplevelse.

På baggrund af besigtigelsen og de øvrige oplysninger i sagen lægger fredningsnævnet til grund, at bygningen ikke vil kunne ses fra landskabet omkring ejendommen, men kun kan ses på lang afstand fra søen gennem en kile fra søen og til ejendommen, og at opsætning af solceller således ikke vil påvirke oplevelsen af fredningen i nogen nævneværdig grad. Fredningsnævnet kan derfor konkret tillade, at der opsættes solceller med lidt hvid baggrund svarende til den nederste solcelletype i det ovenfor anførte billedmateriale.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation i sagen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Niels Peter Dalsgaard Jensen, np@slsas.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Skanderborg, skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, Louise.Friis.Hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen Aarhus, aar@nst.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.sk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 15. januar 2013

FN 2012.170: Ansøgning fra Dorthe og Poul Ottosen om opsætning af solceller på ejendommen matr. nr. 2a Boes By, Dover beliggende Emborgvej 64A, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet har den 29. oktober 2012 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra Dorthe og Poul Ottosen om opsætning af solceller på ejendommen matr. nr. 2a Boes By, Dover beliggende Emborgvej 64A, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne og nedenfor gengivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 11. december 2012 og har herefter besluttet at meddele dispensation til projektet. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare område i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Overfredningsnævnet fastsatte bl.a. følgende almindelige fredningsbestemmelser for det fredede område:

> "De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
>
> ...
>
> De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet."

I Dorthe og Poul Ottosens ansøgning dateret den 27. oktober 2012 til Skanderborg Kommune er bl.a. anført følgende:

"Anlægget placeres på sydsiden af nord længe. ... Tagmateriale er svensk-røde, gummibelagte stålplader.

...

Ejendommen er en firlænget gård og grunden (9600 m2) er omgivet af høje træer mod nord (ud til Emborgvej), mod øst og mod vest. Fra syd dækker stuehus udsyn til nord længe og påtænkt solcelle anlæg. ...

Anlægget vil kun – og alene kunne ses indefra gårdspladsen. Man vil derfor skulle igennem gårdens port for at få øje på sol-celle-tagesiden.

...

Farve: sort panel/sort ramme."

Den 29. oktober 2012 modtog fredningsnævnet følgende fra Skanderborg Kommune:

"Skanderborg Kommune har den 24. oktober 2012 modtaget en ansøgning fra ejeren af ejendommen matr.nr. 2a Boes By, Dover med adressen Emborgvej 64A, 8660 Skanderborg tilhørende Poul Georg Mærcher Ottosen.

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af fredning af Mossø med omgivelser. Ejendommen er i Kommuneplan 2009 for Skanderborg kommune udpeget som geologisk rammeområde, særlig geologisk interesseområde samt særlig landskabeligt interesseområde.

Ejendommen har et areal på 9782 m².

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ansøgning
Ansøgningen omfatter opsætning af solcelleanlæg på ca. 40 m^2 på sydsiden af den nordlige længe på ejendommen der er firlænget. Solcellerne anbringes i 2 vandrette rækker af 12 paneler. Solcellerne har sorte rammer. Tagmateriale er svensk-røde, gummibelagte stålplader.

Kopi af relevant ansøgningsmaterial er vedlagt.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Det fremgår blandt andet af fredningskendelsens almindelige betingelser, at:

- De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand.
- De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.
- Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Vurdering
Boligen hvorpå solcellelægget opsættes er beliggende ca. 415 m fra Mossø. Solcelleanlægget vil ikke kunne ses fra andre steder end gårdens gårdsplads.

Skanderborg Kommune finder ikke at anlægget strider mod de hensyn som fredningen skal sikre, såfremt anlægget monteres som rektangler, der placeres symmetrisk, i flugt med hinan-

den på tagfladen og udføres med matsorte rammer og med antireflektivt glas.

Der henvises til Natur- og Miljøklagenævnet orienterer (NoMo) nr. 77 af maj 2012.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser fra kommunen
Det ansøgte kræver ikke tilladelse efter planlovens § 35, naturbeskyttelsesloven eller byggeloven."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 11. december 2012, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet Poul Ottosen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen samt Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Niels Thernøe.

Ved besigtigelsen blev den påtænkte placering af solcellerne forevist.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningsnævnet kan dog godkende, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Opsætning af solceller forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det er fredningsnævnets praksis, at opstilling af alternative energiforsyningsanlæg som udgangspunkt bør behandles lempeligere end andre typer anlæg i fredede områder, men at dette formål dog ikke ubetinget kan tilsidesætte de landskabelige interesser, der skal varetages indenfor fredningen.

Det er således praksis, at der som udgangspunkt kan meddeles dispensation til opsætning af sorte solceller med sorte strømstriber, matsorte rammer og antireflektivt glas, medmindre solcellerne konkret virker skæmmende ved den landskabelige oplevelse. Der meddeles således som udgangspunkt ikke dispensation til opsætning af solceller på et rødt tag, medmindre den konkrete placering af solcellerne betyder, at opsætningen ikke virker skæmmende ved den landskabelige oplevelse.

På baggrund af besigtigelsen og de øvrige oplysninger i sagen lægger fredningsnævnet til grund, at solcellerne ikke vil kunne ses fra landskabet omkring ejendommen, og at solcellerne således ikke vil påvirke oplevelsen af fredningen i nogen nævneværdig grad.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation til opsætning af sorte solceller med matsorte rammer og antireflektivt glas som ansøgt.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Poul og Dorthe Ottosen, poul@ottosen.net
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Skanderborg, skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, Louise.Friis.Hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen Aarhus, aar@nst.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.sk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 22. februar 2013

FN 2012.185: Ansøgning fra Sigrid Voigt Olesen og Kenneth Olesen om opsætning af solceller på ejendommen matr. nr. 9 b Dørup By, Voerladegård beliggende Forten 5, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet har den 21. november 2012 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra Sigrid Voigt Olesen og Kenneth Olesen om opsætning af solceller på ejendommen matr. nr. 9 b Dørup By, Voerladegård beliggende Forten 5, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne og nedenfor gengivne omstændigheder nægte tilladelse.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 25. januar 2013 og har herefter besluttet at meddele dispensation til projektet. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare område i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Overfredningsnævnet fastsatte bl.a. følgende almindelige fredningsbestemmelser for det fredede område:

> "De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
>
> ...
>
> De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.
>
> Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer

og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål."

Den 21. november 2012 modtog fredningsnævnet følgende fra Skanderborg Kommune:

"Skanderborg Kommune har den 16. oktober 2012 modtaget en ansøgning fra ejeren af ejendommen matr.nr. 9b Dørup By, Voerladegård med adressen Forten 5, 8660 Skanderborg tilhørende Sigrid Voigt Olesen og Kenneth Ifversen Olesen.

Ejendommen er en landbrugsejendom der er beliggende i landzone, og er omfattet af fredning af Mossø med omgivelser. Ejendommen er i Kommuneplan 2009 for Skanderborg Kommune udpeget som særlig landskabeligt interesseområde, uforstyrret landskab samt geologisk rammeområde.

Ejendommen har et areal på ca. 21,3 ha heraf vej på 5305 m².

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ansøgning
Ansøgningen omfatter opsætning af solcelleanlæg på ca. 32 m^2 på sydsiden af eksisterende landbrugsbygning. Solcellerne er matsorte og har sorte ramme, og de opsættes på et sort eternittag.

Kopi af relevant ansøgningsmaterial er vedlagt.

Fredning

Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Det fremgår blandt andet af fredningskendelsens almindelige betingelser, at:

- De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand.
- De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.
- Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden, tegninger med planer cg beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.

Vurdering
Landbrugsbygningen hvorpå solcelleanlægget opsættes er beliggende ca. 465 m fra Mossø.

Skanderborg Kommune finder ikke, at anlægget strider mod de hensyn som fredningen skal sikre, såfremt anlægget placeres som en rektangel i flugt med tagfladen og udføres med matsorte rammer, og at det evt. placeres centralt på taget.

Der henvises til Natur- og Miljøklagenævnet orienterer (NoMo) nr. 77 af maj 2012.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Det ansøgte kræver ikke tilladelse efter planlovens § 35, naturbeskyttelsesloven eller byggeloven."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 25. januar 2013, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet Kenneth Olesen sammen med Rene Olesen, Skanderborg Kommune ved Karsten Hansen samt Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Niels Thernøe.

Ved besigtigelsen blev den påtænkte placering af solcellerne forevist.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningsnævnet kan dog godkende, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger.

Opsætning af solceller forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det er fredningsnævnets praksis, at opstilling af alternative energiforsyningsanlæg som udgangs-

punkt bør behandles lempeligere end andre typer anlæg i fredede områder, men at dette formål dog ikke ubetinget kan tilsidesætte de landskabelige interesser, der skal varetages indenfor fredningen.

Det er således praksis, at der som udgangspunkt kan meddeles dispensation til opsætning af sorte solceller med sorte strømstriber, matsorte rammer og antireflektivt glas, medmindre solcellerne konkret virker skæmmende ved den landskabelige oplevelse.

Fredningsnævnet finder efter en samlet vurdering af oplysningerne om de ansøgte solceller og bygningens udseende og placering, at solcellerne kan tillades opsat, da de ikke vil påvirke oplevelsen af fredningen i nogen nævneværdig grad.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation i sagen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Sigrid og Kenneth Olesen, leifolesen@adslhome.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Skanderborg, skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, karsten.hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 22. februar 2013

FN 2012.189: Ansøgning fra Susanne Thomsen og Bettina Fristed om opsætning af solceller på ejendommen matr. nr. 14 n Vrold, Skanderborg Jorder beliggende Vædebrovej 39, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet har den 29. november 2012 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra Susanne Thomsen og Bettina Fristed om opsætning af solceller på ejendommen matr. nr. 14 n Vrold, Skanderborg Jorder beliggende Vædebrovej 39, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 25. januar 2013 og har herefter besluttet ikke at meddele dispensation til projektet. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Overfredningsnævnet fastsatte bl.a. følgende almindelige fredningsbestemmelser for det fredede område:

> "De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
>
> ...
>
> De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

...

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet."

I Susanne Thomsen og Bettina Fristeds ansøgning er anført følgende om det ansøgte solcelleanlæg:

"... montere et 3 kw solcelleanlæg på denne ejendom (12 sorte solcellepaneler).

Som det fremgår af vedlagte billeder, er der tale om et træhus, der er malet i jordfarver i respekt for naturen og Mossø. Tagbelægningen hvor solcellepanelerne påtænkes monteret er brune betontagsten.

Igen i respekt for naturen og Mossø vil solcellepanelerne i givet fald blive monteret "liggende" (4 rækker med tre paneler over hinanden) på syd – sydøst siden, således at solcellepanelerne ikke vil være synlige fra søsiden."

Den 29. november 2012 modtog fredningsnævnet følgende fra Skanderborg Kommune:

"Skanderborg Kommune har den 26. november 2012 modtaget en ansøgning fra ejeren af ejendommen matr.nr. 14n Vrold, Skanderborg Jorder med adressen Vædebrovej 39, 8660 Skanderborg tilhørende Bettina Fristed og Susanne Thomsen.

Ejendommen, der er beliggende i et sommerhusområde, er omfattet af lokalplan nr. 1012 samt af fredningen af Mossø med omgivelser.

Ejendommen har et areal på 1456 m².

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

© Kort og matrikelstyrelsen

© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ansøgning
Ansøgningen omfatter opsætning af et solcelleanlæg med 12 paneler på eksisterende sommerhus på den sydøstvendte tagflade. Anlægget opsættes på tag med brune betontagsten. Anlægget monteres "liggende" – 4 rækker med tre paneler oven på hinanden.

Kopi af relevant ansøgningsmaterial er vedlagt.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Det fremgår blandt andet af fredningskendelsens almindelige betingelser, at:

- De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand.
- Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Vurdering
I forhold til fredningen vurderes det, at husets karakter ændres, men at solcelleanlægget er i overensstemmelse med de bygningsregulerende bestemmelser i lokalplanen, såfremt solcelleanlægget ikke er reflekterende.

Ud over fredningen er ejendommen omfattet af lokalplan nr. 1012 – sommerhusområde ved Mossø.

Skanderborg Kommune finder ikke, at anlægget strider mod de hensyn som fredningen skal sikre, såfremt anlægget placeres som en rektangel i flugt med tagfladen og udføres med matsorte rammer og med antireflektivt glas.

Der henvises til Natur- og Miljøklagenævnet orienterer (NoMo) nr. 77 af maj 2012.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Det ansøgte kræver ikke nogle tilladelse fra planloven eller byggeloven såfremt solcellerne placeres direkte ovenpå og parallelt med taget og at de ikke er reflekterende."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 25. januar 2013, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet Bettina Fristed, Skanderborg Kommune ved Karsten Hansen samt Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Niels Thernøe.

Ved besigtigelsen blev den påtænkte placering af solcellerne forevist. Bettina Fristed oplyste, at

solcellerne som 1. prioritet ønskes opsat ud mod søen, da det vil give den bedste effekt. Den placering, der er beskrevet i ansøgningen, er som alternativ, hvis solcellerne ikke kan tillades opsat ud mod søen. Bettina Fristed udleverede endvidere fotos af solcellerne, der er med hvide strømstriber.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Opsætning af solceller forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det er fredningsnævnets praksis, at opstilling af alternative energiforsyningsanlæg som udgangspunkt bør behandles lempeligere end andre typer anlæg i fredede områder, men at dette formål dog ikke ubetinget kan tilsidesætte de landskabelige interesser, der skal varetages indenfor fredningen.

Det er således praksis, at der som udgangspunkt kan meddeles dispensation til opsætning af sorte solceller med sorte strømstriber, matsorte rammer og antireflektivt glas, medmindre solcellerne konkret virker skæmmende ved den landskabelige oplevelse. Udgangspunktet kan således fraviges, hvor der er tale om opsætning af solceller på et tag, der ikke er sort, eller på et sted, hvor den konkrete placering i landskabet betyder, at solcelleanlægget vil påvirke oplevelsen af fredningen i en ikke uvæsentlig grad.

På baggrund af ansøgningen og den skete besigtigelse af ejendommen lægger fredningsnævnet til grund, at der principalt ønskes opsat solceller på en brun tagflade, der vender mod søen i en meget kort afstand fra søen. Da fredningsnævnet finder, at et sådant anlæg vil virke skæmmende ved den landskabelige oplevelse, finder fredningsnævnet, at de landskabelige hensyn må veje tungere end hensynet til en sådan energiforsyning af ét sommerhus.

Det lægges efter besigtigelsen yderligere til grund, at træerne omkring ejendommen betyder, at der vil være en ikke uvæsentlig begrænsning i anlæggets udnyttelse, hvis det placeres på ejendommens sydøstvendte tagflade, og at en hensigtsmæssig udnyttelse af anlægget således forudsætter fældning af en del træer, hvorved anlægget vil være mere synligt fra søen.

På den baggrund og da ejendommen er beliggende meget tæt på vandet og således i kernen af den beskyttelsesværdige natur, og da solcellerne endvidere vil være synlige ved udsynet over søen fra vejen, finder fredningsnævnet, at de landskabelige hensyn må veje tungere end hensynet også til en sådan energiforsyning af ét sommerhus.

Fredningsnævnet meddeler herefter ikke dispensation i sagen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Bettina Fristed, bfristed@kpmg.dk
Susanne Thomsen, jorgenkt@post11.tele.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Skanderborg, skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, karsten.hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 18. marts 2013

FN 2013.14: Ansøgning fra Annette og Bjarne Olsen om tilbygning til sommerhus på ejendommen matr. nr. 14m Vrold, Skanderborg Jorder beliggende Vædebrovej 31, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet har den 31. januar 2013 via Skanderborg Kommune modtaget en ansøgning af 5. januar 2013 fra Annette og Bjarne Olsen om tilbygning til sommerhus på ejendommen matr. nr. 14m Vrold, Skanderborg Jorder beliggende Vædebrovej 31, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke ske terrænændringer eller opføres yderligere bebyggelse. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har den 25. januar 2013 besigtiget ejendommen i anden anledning. Fredningsnævnet har derfor truffet afgørelse på skriftligt grundlag uden yderligere besigtigelse af ejendommen.

Fredningsnævnet har besluttet ikke at meddele dispensation i sagen. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare område i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Overfredningsnævnet fastsatte bl.a. følgende almindelige fredningsbestemmelser for det fredede område:

> "De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
>
> ...

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

...

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse."

Ved afgørelse af 30. juni 2010 meddelte fredningsnævnet afslag på en ansøgning om at udvide sommerhuset med en tilbygning på 27 m2. Afgørelsen blev indbragt for Natur- og Miljøklagenævnet, der den 29. marts 2011 stadfæstede afgørelsen med følgende begrundelse:

"Ejendommen ligger mellem to udlagte sommerhusområder i et område med meget spredt bebyggelse. Uanset at tilbygningen opføres i samme byggestil og med samme materialevalg som det eksisterende finder Natur- og Miljøklagenævnet efter en konkret vurdering ikke, at der i det fredede område tæt på Mossø bør meddeles dispensation til at udvide sommerhuset yderligere.

Nævnet finder ikke, at det forhold, at ejeren har fået en personlig tilladelse til at bo i sommerhuset hele året heroverfor kan tillægges særlig vægt."

I Annette og Bjarne Olsens ansøgning af 5. januar 2013 vedlagt skitse er bl.a. anført, at ansøgningen om at inddrage en overdækning til beboelse ændres til en forøgelse af huset med 12 m2 mod vejen. Ændringen skyldes en formodning om, at det vil være lettere at få godkendelse, da husets facade mod søen vil være uændret, ligesom en tilbygning bagtil vil betyde, at der ikke skal flyttes skorsten og terrasse.

Den 25. februar 2013 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Skanderborg Kommune:

"Skanderborg Kommune har den 7. januar 2013 modtaget en revideret ansøgning fra ejeren af ejendommen matr.nr. 14m Vrold, Skanderborg Jorder med adressen Vædebrovej 31, 8660 Skanderborg tilhørende Bjarne Olsen og Annette Ingemann Olsen.

Skanderborg Kommune har 13. december 2012 fremsendt en udtalelse til Fredningsnævnet vedrørende tilbygning på ejendommen, men projektet er blevet ændret, og derfor fremsendes der derfor nu en ny udtalelse vedrørende det reviderede projekt.

Ejendommen, der er beliggende i landzone, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Ejendommen har et areal på 1240 m².

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ansøgning
Ansøgningen omfatter tilbygning på 12 m^2 til eksisterende sommerhus på 78 m^2, så det samlede boligareal bliver på 90 m^2. Tilbygningen ønskes placeret på østsiden af boligen i forlængelse af eksisterende vinkel. Der er ikke fremsendt målsatte tegninger og facadetegninger af det ønskede byggeri, men det er i mail af 17. februar 2013 til Fredningsnævnet oplyst, at tilbygningen vil være en forlængelse af vinkelen på huset med 2,25 m mod vejen, og vil blive i samme materialer, udseende og farver som resten af huset. Der er tale om ca. 12 m^2. De nuværende 2 vinduer vil blive udskiftet til et, som ønskes placeret midt for, i samme stil og størrelse som de øvrige vinduer i huset.

Der er tale om et meget minimalt ansøgningsmateriale, men da ansøger har oplyst, at de er bortrejst i en længere periode, og har svært ved at komme med yderligere materiale på nuværende tidspunkt, har kommunen valgt at lave en udtalelse på det foreliggende grundlag.

Kopi af relevant ansøgningsmaterial er vedlagt.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Det fremgår blandt andet af fredningskendelsens almindelige betingelser, at:

"De almindelige fredningsbestemmelser.
De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden, tegninger med planer cg beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.

Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:
1 Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller 2 Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse".

Lovgivninger der varetages af kommunen
Det ansøgte kræver tilladelse efter planlovens § 35 samt naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen) og § 17 (skovbyggelinjen).
Derudover er der tinglyst to deklarationer på ejendommen.

1. Deklaration vedr. slørende beplantning omkring huset, og at hus og tag holdes i mørke jordfarver.
2. Deklaration om at sommerhuset kun må anvendes til beboelse i tidsrummet 1. april til 30. september.

Endelig ligger ejendommen inden for EF-habitatsområde nr. 48, Salten Å, Salten Langsø, Mossø mv. for beskyttelse af bl.a. stor vandsalamander, damflagermus og odder.

- Planlovens § 35
Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.

Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

Det fremgår af Skanderborg Kommunes praksis for administration af planloven, at der normalt meddeles tilladelse til:

- at et sommerhus udvides til det, der svarer til de omkringliggende huse, dog maks. 90 m^2.
- I områder med særlige naturinteresser og med landskabelige hensyn kan der normalt ske en udvidelse af sommerhuse/fritidshuse med 6-8 m^2, når der er tale om en modernisering af køkken og bad.
- Det er en forudsætning at ejendommens karakter af sommerhusejendom fastholdes, og at byggelovens bestemmelser for sommerhuse overholdes og det vil sige, at højden ikke overstiger 5 m og bebyggelsesprocenten ikke overstiger 15.

- § 16 Sø- og åbeskyttelseslinjen
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen) er at sikre søer og åer

som værdifulde landskabselementer og som levesteder for plante- og dyreliv.

Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m fra søer og åer.

Det fremgår af retningsliner til naturbeskyttelsesloven, at:

- Der meddeles normalt ikke dispensation til opførelse af helt nye sommerhuse ved søer og åer. Helle ikke udvidelse af enligt beliggende sommerhuse, medmindre der er tale om nødvendig modernisering af køkken og bad.

- § 17 Skovbyggelinjen

Formålet med naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinjen) er at sikre skovenes værdi som landskabselementer samt opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet og beskytte skovene mod blæst.

Bestemmelsen indeholder et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) i en afstand af 300 m fra de omfattede skovområder.

Vurdering

I den aktuelle sag er der tale om en tilbygning på 12 m^2 til eksisterende sommerhus på 78 m^2, så det samlede boligareal bliver på 90 m^2.
Det er oplyst at tilbygningen vil være en forlængelse af vinkelen på huset med 2,25 m mod vejen, og vil blive i samme materialer, udseende og farver som resten af huset. De nuværende 2 vinduer vil blive udskiftet til et, som ønskes placeret midt for, i samme stil og størrelse som de øvrige vinduer i huset.

Kommunen forudsætter, at tilbygningen bliver opført i bræddebeklædning som eksisterende sommerhus, og med en taghældning som eksisterende sommerhus. Desuden forudsætter kommunen, at der bliver isat et enkelt vindue i facaden mod øst med en maks. størrelse som trefags vinduer i eksisterende vestfacade. Desuden forudsættes det, at der ikke etableres åbninger i tilbygningens facader mod nord og syd. Det forudsættes, at vinduet i facaden mod øst har en udformning og vinduesopdeling som eksisterende vinduer i sommerhuset.

Det er kommunens vurdering, at den ønskede tilbygning ikke forringer indsigten fra søen og udsynet til søen.

Ejendommen har allerede i dag både køkken og bad, og der er ikke i ansøgningen givet udtryk for, at tilbygningen ønskes i forbindelse med modernisering af køkken eller bad.

Ejendommen har et areal på 1240 m^2, er beliggende i et område i det åbne land, som på visse steder langs med Mossø har karakter af et sommerhusområde.

Sommerhuset bestod oprindeligt af to mindre bygninger på i alt ca. 30 m^2, hvortil der af to omgange er meddelt tilladelse til udvidelser. Først i 1996 med ca. 20 m^2 (opført 26,52 m^2) og senest i 2002 med ca. 20 m^2 (opført 25, 69 m^2). Det var en forudsætning for tilladelserne, at der ikke skete en øgning af glasfacaderne mod søen, og at den tinglyste deklaration om slørende beplantning blev opretholdt.

Der er desuden registreret et udhus på ejendommen på 9 m^2. Ejendommens bebyggelsesprocent

vil blive ca. 7,3.

I forhold til udpegning af området som EF-habitatområde vurderes det, at en tilbygning til sommerhuset ikke vil medføre negative konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser. Desuden vil vi gøre opmærksom på tidligere afgørelser fra Fredningsnævnet fra 2010, hvor der blev givet afslag til opførelse af en tilbygning på 27 m^2.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele tilladelse efter planlovens § 35 samt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 og § 17 til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation.
Kommunen vil samtidig gøre opmærksom på, at det materiale kommunen har modtaget fra ansøger ikke er tilstrækkelig til at give byggetilladelse ud fra. Før der vil kunne gives byggetilladelse skal kommunen have tilsendt et mere detaljeret projekt. Kommunen vil her naturligvis være opmærksom på, at projektet overholder en evt. tilladelse fra Fredningsnævnet."

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke ske terrænændringer eller opføres yderligere bebyggelse. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Tilbygning til sommerhuset forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Sommerhuset havde oprindeligt et samlet areal på omkring 30 m2 og er efterfølgende udvidet to gange, således at det i dag er på 78 m2. En yderligere udvidelse af sommerhuset vil således ændre karakteren af den oprindelige bebyggelse væsentligt. Sommerhuset er beliggende lige ud til Mossø, og fredningsnævnet finder i overensstemmelse med Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 29. marts 2011, at der ikke bør meddeles dispensation til at udvide sommerhuset yderligere.

Fredningsnævnet meddeler herefter ikke dispensation i sagen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen

- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Annette og Bjarne Olsen, abolsen@stofanet.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Skanderborg, skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, tina.k.kaeseler@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 19. april 2013

FN 2012.91: Ansøgning fra Dorthe Egemose om lovliggørelse af opførte bygninger og tilbygninger, opførelse af ny kvist og ny tagbelægning med solceller på ejendommen matr. nr. 2l Hem By, Voerladegård beliggende Langkjær 21, Hem, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet har den 29. juni og 29. november 2012 modtaget udtalelser fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra Dorthe Egemose om lovliggørelse af opførte bygninger og tilbygninger, opførelse af ny kvist og ny tagbelægning med solceller på ejendommen matr. nr. 2l Hem By, Voerladegård beliggende Langkjær 21, Hem, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne og nedenfor gengivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde den 2. oktober 2012 og besluttede ved afgørelse af 22. oktober 2012 delvist at imødekomme ansøgningen og i øvrigt at sende sagen tilbage til Skanderborg Kommune med henblik på en fornyet udtalelse. Fredningsnævnet har efterfølgende behandlet sagen på et møde den 3. april 2013 og har herefter besluttet at meddele dispensation i sagen. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare område i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Overfredningsnævnet fastsatte bl.a. følgende almindelige fredningsbestemmelser for det fredede område:

> "De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
>
> ...

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet."

Ved brev af 28. juni 2012 sendte arkitekt Bendt Nielsen på vegne af Dorthe Egemose følgende ansøgning til Skanderborg Kommune:

"I forbindelse med skitseprojektering af ny tagdækning er jeg blevet opmærksom på, at der er tilbygninger og bygninger på ejendommen, der er udført uden byggetilladelse og godkendelse af fredningsnævn.

På vegne af Dorte Egemose ansøges om lovliggørelse af følgende bygninger opført før overtagelse af ejendommen 17.3.2006

For ejendommen er følgende bestemmelser gældende ud over bygningsreglementet:
Fredningen for Mossø med omgivelser fra 1977 fredning nr. 2142/72
Planlovens almindelige bestemmelser for ejendomme i det åbne land.
Søbeskyttelseslinien.
Ejendommen er ikke omfattet af skovbyggelinien.

Følgende ansøges lovliggjort:

To karnapper på i alt	14,0 m2
Brændeskur	42,5 m2
Drivhus	12,2 m2
Overdækket terrasse	14,3 m2

Karnapperne ønskes lovliggjort, udført som vist på tegning 3 og 4. Karnapperne udføres, så de ikke kommer uden for tagflugten.
Brændeskuret ønskes lovliggjort som det er udført, skuret er senest renoveret i 2009.
Drivhuset ønskes lovliggjort som det er udført.
Overdækket terrasse ønskes lovliggjort som vist på tegning 3 og 4.

Samtidig med ansøgningen om lovliggørelse ansøges om tilladelse til at ændre kvist og tagdækning som vist på tegning 3 og 4.
Tagdækningen ændres fra moccategl til listedækning i sort/grå skifer.

Kvisten ændres fra taskekvist med skrå flunker (en kvist tilpasset stråtag) til en frontkvist med lodrette flunker.

Ligeledes ansøges om tilladelse til oplægning af solceller på tagsiden mod syd, solcellerne udføres som en integreret del af tagpaptækningen, som system ICOPAL: se side 2.

Jeg skal på vegne af ejeren af ejendommen anmode om hurtigst mulig sagsbehandling, da taget er meget utæt og gerne skulle renoveres inden vinter."

Den 29. juni 2012 modtog fredningsnævnet en udtalelse fra Skanderborg Kommune om ansøgningen.

Fredningsnævnet traf den 22. oktober 2012 følgende afgørelse:

"Det blev under besigtigelsen præciseret, at karnapperne og den overdækkede terrasse ønskes lovliggjort i overensstemmelse med deres nuværende udformning. Det er ikke anført i ansøgningen til Skanderborg Kommune og er derfor ikke behandlet i kommunen, ligesom der ikke indgår tegninger og øvrige relevante oplysninger i sagsakterne.

Fredningsnævnet tager derfor ikke stilling til ansøgningen om lovliggørelse i relation til karnapperne og den overdækkede terrasse, men afventer en fornyet udtalelse fra Skanderborg Kommune. Fredningsnævnet forudsætter herved, at ansøgeren meget hurtigt indsender det fornødne materiale til kommunen, da der er tale om opførelse i strid med fredningsbestemmelserne.

Efter oplysningerne om drivhuset og brændeskuret og på baggrund af fredningsnævnets besigtigelse meddeles der dispensation og sker dermed lovliggørelse af drivhuset på 12,2 m2 og brændeskuret på 42,5 m2. Fredningsnævnet forudsætter herved, at der indsendes det fornødne tegningsmateriale, herunder om placeringen på ejendommen til Skanderborg Kommune.

På baggrund af fredningsnævnets besigtigelse meddeles der endvidere dispensation til udskiftning af taget fra moccabrune teglsten til listedækket sort skifer.

Det er fredningsnævnets praksis, at opstilling af alternative energiforsyningsanlæg som udgangspunkt bør behandles lempeligere end andre typer anlæg i fredede områder, men at dette formål dog ikke ubetinget kan tilsidesætte de landskabelige interesser, der skal varetages indenfor fredningen.

Under forudsætning af at solcelleanlægget installeres som et i taget integreret rektangel og i tilfælde af rammer udføres med matsorte rammer og er antireflektivt, meddeler fredningsnævnet på den baggrund dispensation, da opsætningen af solcellerne ikke vil påvirke oplevelsen af fredningen i nogen nævneværdig grad."

Fredningsnævnet modtog herefter den 29. november 2012 følgende udtalelse fra Skanderborg Kommune:

"Skanderborg Kommune har den 29. november 2012, modtaget en revideret ansøgning fra Arkitekt Bendt Nielsen, på vegne af ejeren af ejendommen matr.nr. 2l, Hem By, Voerladegård, med adressen Langkjær 21, tilhørende Dorte Egemose.

Ejendommen er et enfamiliehus beliggende i landzone og inden for naturbeskyttelseslovens § 16, sø- og åbeskyttelselseslinje, og er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Ejendommen har et areal på 64355 m² heraf vej på 1020 m².

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort.

© Kort og matrikelstyrelsen
© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ansøgning
Der ansøges om lovliggørelse af følgende bygninger og tilbygninger:
1 glaskarnap i det nordvestlige hjørne på boligen på 8 m².
Overdækket terrasse på 14 m².

Herudover ansøges der om at ændre eksisterende ikke godkendte karnap på nordfacaden, samt taskekvist til en frontkvist, hvis facadelinje følger den ikke godkendte glaskarnaps forside, samt udskifte taget fra moccabrune teglsten til listedækket tagpap i farven sort/grå skifer.

Revideret ansøgningsmateriale er vedlagt.

Naturbeskyttelse
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen) er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for plante- og dyreliv.

Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m. fra søer og åer.

Fredning
Ifølge fredningskendelsen er følgende gældende:

"De almindelige fredningsbestemmelser".
De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden, tegninger med planer cg beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.

Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse".

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Kommunens bemærkninger
I den aktuelle sag finder Skanderborg Kommune at det ønskede projekt, med bibeholdelse af karnappen i det nordvestlige hjørne, og bibeholdelse af overdækket terrasse på vestgavlen, ikke ændrer helhedsindtrykket i så væsentlig eller uheldig grad at det kan begrunde et afslag.

Karnappen er oplyst til at være opført ca. i 1990 før nuværende ejer overtog ejendommen, og et forsøg på fysisk lovliggørelse vil ikke stå mål med de hensyn fredningen eller naturbeskyttelsesloven skal sikre.

Såfremt karnappen udføres med mørke sprosser, vil både karnappen og den overdækkede terrasse stort set være usynlige fra søen.

Skanderborg Kommune finder at den ønskede tagbeklædning passer fint ind i omgivelserne, og den ønskede tilbygning i form af en frontkvist, vil, selv om den opføres nærmere søen, ikke opleves som et element, som forstyrrer oplevelsen af naturen. Der vurderes derfor ikke at være forhold, som er i strid med de hensyn, som naturbeskyttelsesloven og fredningen skal varetage. Frontkvisten opleves af Skanderborg Kommune som en mere afbalanceret opbygning end den nuværende kvist, som er et levn fra den tid, hvor der var stråtag på huset.

Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Andre tilladelser.
Det ansøgte kræver desuden byggetilladelse."

Udtalelsen var vedlagt ansøgningens tegningsmateriale over huset fremtidige udseende.

Den 15. marts 2013 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Naturstyrelsen:

"Fredningsnævnet har med brev anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand vedr. ovennævnte ansøgning om dispensation, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4. Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand og kan hverken tages som udtryk for, at Naturstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Ansøgningen
I forbindelse med projekt vedrørende ændring af tagdækning på ovenstående ejendom er det blevet opdaget, at der er udført forskellige byggearbejder på ejendommen uden forudgående ansøgning. Disse forhold søges nu lovliggjort.

Følgende ansøges lovliggjort:
To karnapper på i alt 14,0 m2
Brændeskur 42,5 m2
Drivhus 12,2 m2
Overdækket terrasse 14,3 m2

Herudover ansøges om tilladelse til at ændre kvist og tagdækning som vist på tegning 3 og 4 i asøgningen, hvor kvisten ændres fra taskekvist med skrå flunker (en kvist tilpasset stråtag) til en frontkvist med lodrette flunker. Tagdækningen ændres fra moccategl til listedækning i sort/grå skifer.

Nærværende ansøgning er en opfølgning på afgørelse af den 22. oktober 2012.

Fredningen
Ejendommen er omfattet af overfredningsnævnets kendelse af den lo. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser i Ry og Skanderborg kommuner i Århus amt og i Brædstrup kommune i Vejle amt.

Fredningens formål er overordnet set, at området skal bevares i dets nuværende tilstand med specielle restriktioner eller lempelser for visse områder. Endvidere tilvejebringes offentlig adgang - udover allerede bestående adgangsrettigheder – dels ad særligt angivne veje og stier og dels til arealer i offentligt eje. Af overfredningsnævnets kendelse fremgår det, at der ifølge fredningsplanudvalget, knytter sig så store fredningsmæssige værdier til området, såvel videnskabelige interesser som rekreative muligheder, at det må betragtes som en meget vigtig del af kerneområderne i en eventuel kommende naturpark i det midtjyske søhøjland.

I fredningens bestemmelser står:

...

Ejendommen
Der er tale om en ejendom beliggende i landzone, der er ikke landbrugspligt på ejendommen, hvorfor ansøgningen skal behandles jfr.fredningens bestemmelser om helårs- og sommerhuse. Ejendommens areal er på 64355 m2 svarende til 6,4355 ha.

Ejendommens bebyggelse udgøres ifølge BBR af et enfamiliehus med et bebygget areal på 131 m2 og et samlet boligareal 203 m2 og 3 udhuse på hhv. 85 m2, 44 m2 og 12 m2.

Øvrig regulering/planlægning på arealet

Dele af ejendommen, herunder de ansøgte, er omfattet af Naturbeskyttelseslovens bestemmelser om søbeskyttelseslinje (§ 16), der skal gives dispensation fra denne bestemmelse til det ansøgte.

De nordligste dele af ejendommen er beliggende i Natura 2000-område nr. 52 (Habitatområde H48 og fuglebeskyttelsesområde F33 og F35) Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen.

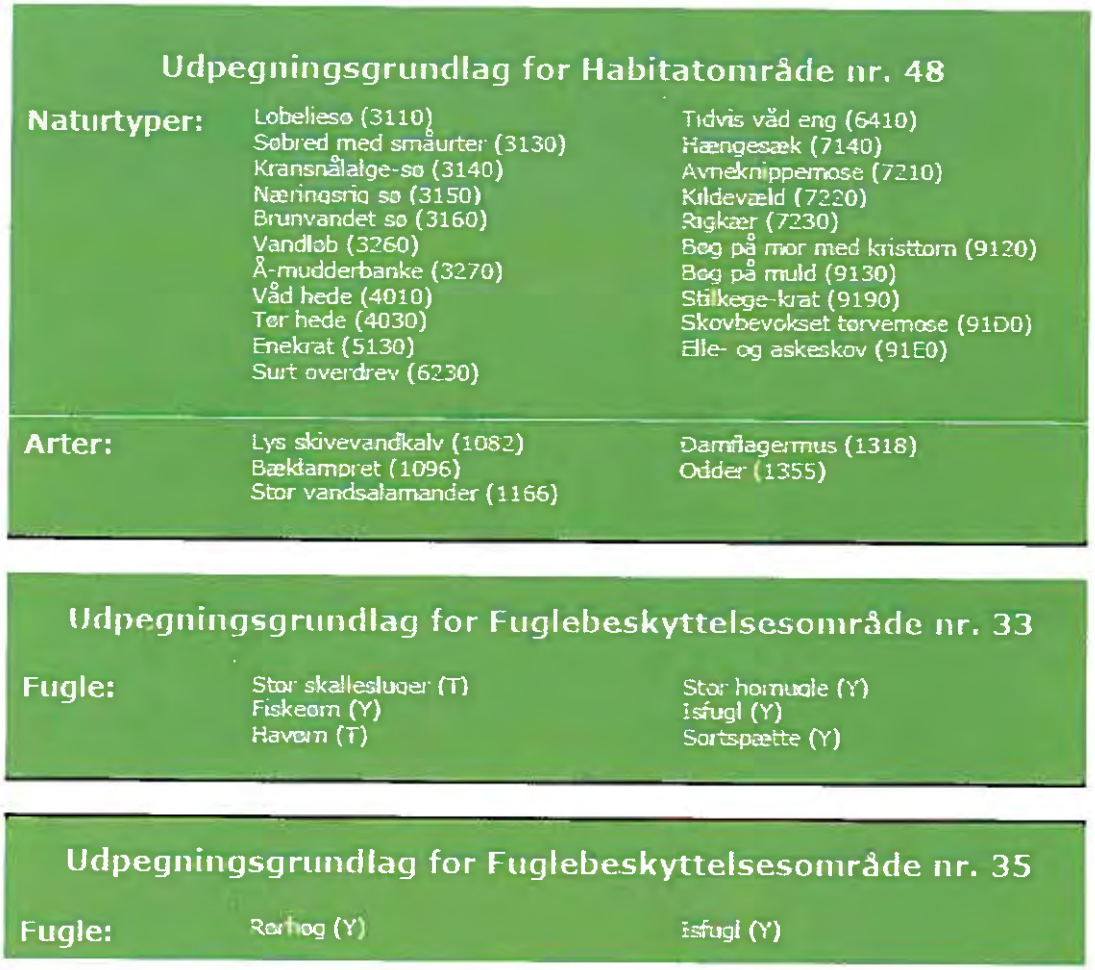

Fig. 1 Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-område nr. 52

Det er Naturstyrelsens vurdering, at det ansøgte ikke vil have betydning for arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget. Det er desuden Naturstyrelsens vurdering, at det ansøgte ikke vil medføre beskadigelse af plantearter eller yngle eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivet bilag IV.

<u>Tidligere relevante afgørelser indenfor fredningen</u>
Den 16. april 2008 i sag nr. 8901-01.2007.44 – Ansøgning om tilladelse til opførelse af en kvist på huset på ejendommen beliggende Emborgvej 31 – Dispensation givet efter ændret udformning

Den 22. juli 2008 i sag nr. 8901-01.2007.71 – Ansøgning om tilladelse til opførelse af carport på ejendommen beliggende Munkevej1 – Dispensation givet

Øvrige bemærkninger
Naturstyrelsen har ingen yderligere bemærkninger."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 3. april 2013, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejeren af ejendommen Dorthe Egemose og Ole Andersen, arkitekt Bendt Nielsen, Skanderborg Kommune ved Tina Kjær Kæseler samt Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller.

Ved besigtigelsen blev der redegjort kort for projektet. Ændringen i forhold til de nuværende bygningsforhold består alene i karnappen/kvisten, hvor fladen mod søen bliver mindre og dermed mindre synlig. Træværket skal males i mørke farver formentlig i samme farve rød som de eksisterende sprosser.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningsnævnet kan dog godkende, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Opførelse af eller ændringer i karnapper/kviste og etablering af overdækket terrasse forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Efter en samlet vurdering af husets udseende og synbarhed fra søen finder fredningsnævnet ikke, at det er i strid med fredningens formål, eller at det vil påvirke oplevelsen af fredningen i nogen nævneværdig grad, at der meddeles dispensation og således sker lovliggørelse af karnapperne og den overdækkede terrasse, og at der meddeles dispensation til den ønskede ændring af karnappen/kvisten, som herefter fremtræder mindre synlig fra søen.

Fredningsnævnet meddeler således dispensation i sagen på vilkår af, at træværket mod søen holdes i mørke farver.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder

- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Dorthe Egemose, egemose-andersen@post.tele.dk
Arkitekt Bendt Nielsen, info@arkitektbendtnielsen.dk
Danmarks Naturfredningsforenings lokalkomité Skanderborg, skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, Karsten Hansen, karsten.hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 15. august 2013

FN 2013.43: Ansøgning fra Thomas Holm Pedersen om etablering af normannsgrankultur på ejendommen matr. nr. 1r og 5c Boes By, Dover beliggende Emborgvej 68, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet har den 2. maj 2013 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra Thomas Holm Pedersen om etablering af normannsgrankultur på ejendommen matr. nr. 1r og 5c Boes By, Dover beliggende Emborgvej 68, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske som udgangspunkt ikke tilladt. Fredningen er derimod ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 11. juni 2013 og har herefter besluttet ikke at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare område i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Af fredningsbestemmelserne fremgår bl.a., at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de i fredningsbestemmelserne omtalte generelle og specielle undtagelser. Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske som udgangspunkt ikke tilladt. Fredningen er derimod ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

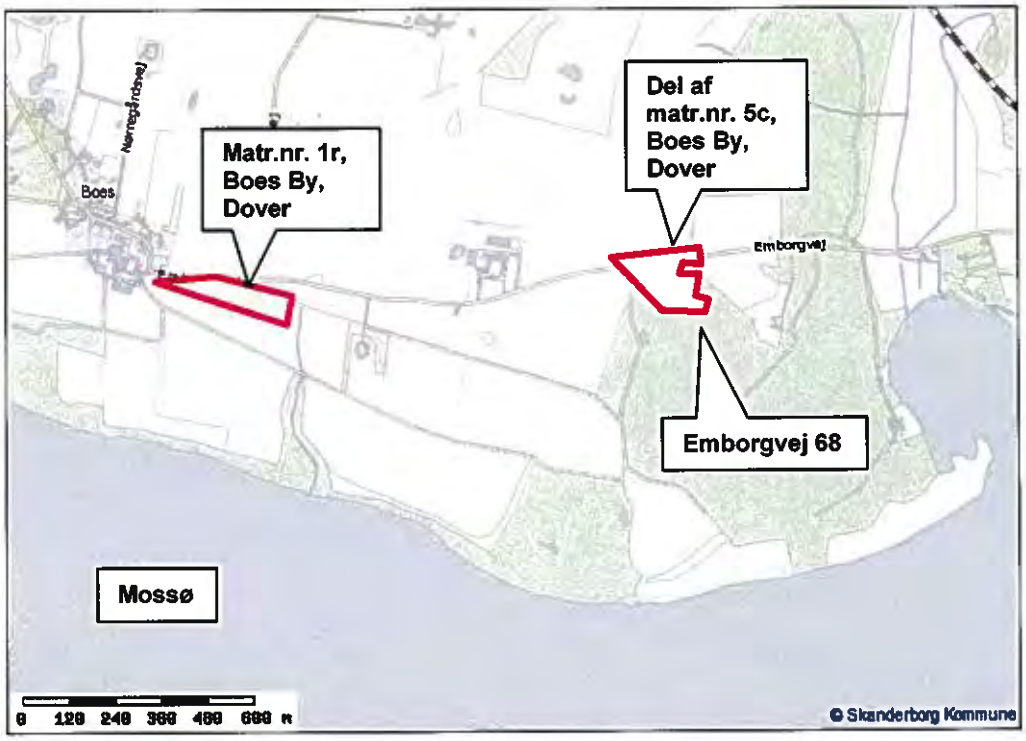
Den 2. maj 2013 modtog fredningsnævnet følgende fra Skanderborg Kommune:

> "Skanderborg Kommune har den 20. december 2012 modtaget en ansøgning fra ejeren af ejendommen matr.nr. 1r og 5c begge Boes By, Dover med adressen Emborgvej 68, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er en landbrugsejendom der ligger i landzone og er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser. Ejendommen er beliggende inden for et område som i Kommuneplan 2009 for Skanderborg Kommune er udpeget som særligt landskabeligt interesseområde og særligt geologisk interesseområde. Ejendommen er endvidere beliggende inden for et område der er udpeget som kulturarvsareal – "Højlunds Mark" (sted- og lokalitetsnummer 160203-260)

Ejendommen har et areal på 83.045 m² heraf vej på 2130 m².
Matr.nr. 1r Boes By, Dover er på 17.720 m^2 og den del af matr. nr. 5c Boes By, Dover der skal tilplantes er på ca. 2,3 ha.

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

Ansøgning
Ansøgningen omfatter etablering af nordmannsgrankultur med juletræsproduktion for øje. Produktionen foregår i kort omdrift (7 - 9 år) med en maksimal højde på 2,5 m. Ved endt omdrift ønskes arealet genplantet med nordmannsgran i kort omdrift, eller inddrages til almindelig landbrugsdrift.

Ansøgningen omfatter endvidere opsætning af vildthegn omkring produktionsarealerne, da det er nødvendigt for produktionens succes. Vildthegnet udføres i stålgærde på 1,40 m opsat med en kombination af træpæle og stålrør.

I ansøgningsmaterialet fremgår det: *"Det skønnes ikke at etablering af Normannsgrankultur i kort omdrift samt opsætning af vildthegn, vil begrænse udsynet over Mossø samt over det omkringliggende landskab. Landskabet er i forvejen præget af skov, småbeplantnigner og levende hegn i dette område."*

...

Vurdering
I den aktuelle sag er der tale om etablering af en nordmannsgrankultur, og omkring arealerne ønskes der opsat et vildthegn.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Det ansøgte kræver ikke tilladelse fra Skanderborg Kommune."

Den 3. juni 2013 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Naturstyrelsen:

"Fredningsnævnet har i mail af 8. maj 2013 anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand vedrørende ovennævnte ansøgning om dispensation, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4.

Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand og kan hverken tages som udtryk for, at Naturstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Ansøgningen
Der ansøges om dispensation til etablering af nordmannsgrankultur med juletræsproduktion for øje. Produktionen skal foregå i omdrift i 7-9 år. Træerne vil få en maksimal højde på 2,5 m. Efter endt omdrift ønskes arealet enten gentilplantet med nordmannsgran i kort omdrift eller inddraget i almindelig landbrugsdrift. Af hensyn til produktionen ønskes samtidig dispensation til opsætning af vildthegn omkring produktionsarealerne. Vildthegnet udføres i stålgærde på 1,40 m, opsat i en kombination af træpæle og stålrør. Det samlede areal, der ønskes tilplantet, er på 2,3 ha.

...

Ejendommen
Ejendommen beliggende Emborgvej 68, 8660 Skanderborg, er en landbrugsejendom bestående af 4 matrikler med et samlet areal på ca. 8,3 ha. Ejendommen ejes af Palle Holm Pedersen og Susanne Byskov Holm. Matr.nr. 5c Boes By, Dover, har et areal på 3,5 ha. Ejendommens beboelse er placeret på denne matrikel. Matr.nr. 1r Boes By, Dover, har et areal på ca. 1,8 ha, og ligger ca. 1 km fra matr.nr. 5c. Begge matrikler ligger i periferien af fredningen og strækker sig langs Emborgvej. Matr.nr. 5c ligger delvis omkranset af Boes Skov.

...

Øvrig regulering/planlægning på arealet
Ejendommen er beliggende op til Natura 2000-område nr. 52 (habitatområde nr. 48 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå, og fuglebeskyttelsesområde nr. 35 Mossø).

...

Det er Naturstyrelsens vurdering, at det ansøgte ikke kan påvirke Natura 2000-området væsentligt, og at det ansøgte ikke vil ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlagene.

Øvrige bemærkninger
Ejendommen er beliggende i 2 værdifulde geologiske områder – Det Midtjyske Søhøjland og Illerup Ådal, Mossø. Områderne har national geologisk interesse. Der er tale om et varieret glaciallandskab mellem sidste istids Hovedopholdslinje og den Østjyske Israndslinje. De ældre Paleogene og Neogene (tidligere Tertiær) aflejringer ligger mange steder nær overfladen, og de påtræffes ligeledes i denne region. Landskabets former dokumenterer instruktivt Søhøjlandets opståen. Også mange geologiske tildragelser fra tidligere istider kan spores. Vigtigt område for dansk landskabsgeologisk forskning. Flere af de prækvartære aflejringer er geologiske nøglelokaliteter."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 11. juni 2013, hvor ejendommen blev besigtiget, og hvortil der var sendt indbydelse til ansøgeren Thomas Holm Pedersen og ejeren af ejendommen Palle Holm Pedersen. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Naturstyrelsen ved Pia Vels Hansen samt Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe og Bente Andersen.

Den påtænkte placering af beplantningen blev besigtiget.

Fredningsnævnet har sendt Naturstyrelsens udtalelse til Palle Holm Pedersen og Thomas Holm Pedersen med angivelse af, at udtalelsen indgår i grundlaget for fredningsnævnets afgørelse og med henblik på eventuelt at kommentere udtalelsen over for fredningsnævnet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske som udgangspunkt ikke tilladt. Fredningen er derimod ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Beplantning med nordmannsgrankultur forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Fredningsnævnet finder efter besigtigelsen, at beplantningen på matr.nr. 5c Boes By, Dover i meget uheldig grad vil fjerne den eksisterende lysning ved skoven. Fredningsnævnet finder endvidere, at beplantningen på matr.nr. 1r Boes By, Dover vil fjerne udsigten over søen og som sådan vil være i strid med fredningens formål.

Fredningsnævnet kan på den anførte baggrund ikke godkende den ønskede beplantning, og fredningsnævnet meddeler derfor ikke dispensation.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til
Thomas Holm Pedersen, thomas_hp@hotmail.com
Danmark Naturfredningsforenings lokalkomité Skanderborg, skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, louise.friis.hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, skanderborg@dof.dk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com

Palle Holm Pedersen, Emborgvej 68, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 15. august 2013

FN 2013.39: Ansøgning fra Kim Bundgaard om opførelse af orangeri på ejendommen matr. nr. 15g Gl. Rye By, Gl. Rye beliggende Engvej 6, 8680 Ry

Fredningsnævnet har den 29. april 2013 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra Kim Bundgaard om opførelse af orangeri på ejendommen matr. nr. 15g Gl. Rye By, Gl. Rye beliggende Engvej 6, 8680 Ry.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne og nedenfor gengivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 11. juni 2013 og har herefter besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare område i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Overfredningsnævnet fastsatte bl.a. følgende almindelige fredningsbestemmelser for det fredede område:

> "De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
>
> ...
>
> På det fredede område må ... camping- og beboelsesvogne ikke opstilles.
>
> ...

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet."

Den 29. april 2013 modtog fredningsnævnet følgende fra Skanderborg Kommune:

"Skanderborg Kommune har den 12. september 2012 modtaget en ansøgning fra ejeren af ejendommen matr.nr. 15g Gl. Rye By, Gl. Rye med adressen Engvej 6, 8680 tilhørende Kim Bundgaard.

Ejendommen, der er landbrugsejendom beliggende i landzone, er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser, samt af naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinjen).

Ejendommen har et areal på ca. 22,4 ha.

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

Ansøgning
Ansøgningen omfatter opførelse af et orangeri på 20 m^2 som opføres nord for den eksisterende bolig og øst for eksisterende driftsbygning. Orangeriet opføres i tilknytning til den eksisterende bebyggelse på ejendommen. Orangeriet skal anvendes til drivhus/væksthus og opføres på et fundament med omkransende murværk i ca. 90 cm højde, hvorpå der monteres et færdigt orangeri i grønt aluminium og glas. Murværket etableres med gule sten som de omkringliggende bygninger. Højden af orangeriet vil ikke overstige højden på driftsbygningen.

...

Lovgivninger der varetages af kommunen
Det ansøgte kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinjen). Opførelsen af orangeriet kræver ikke tilladelse efter planlovens § 35 da orangeriet er under 50 m^2 og ikke skal anvendes til beboelse, samt at det opføres i tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen.

Formålet med naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinjen) er at sikre skovenes værdi som landskabselementer samt opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet og beskytte skovene mod blæst.

Bestemmelsen indeholder et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) i en afstand af 300 m fra de omfattede skovområder.

Vurdering
I den aktuelle sag opførelse af et orangeri på 20 m^2. Orangeriet opføres ca. 1,6 km nord for Mossø og orangeriet vil ikke være synligt fra Mossø.

Opførelsen af orangeriet er uden betydning for de hensyn der skal varetages jf. formålet med naturbeskyttelsesloven, grundet placeringen samt materialevalget.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17 til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

I grundlaget for fredningsnævnets afgørelse er endvidere indgået Naturstyrelsens udtalelse af 30. maj 2013, der er afgivet på anmodning fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 11. juni 2013, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejerne Kim Bundgaard med Jannie Broen Pedersen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Naturstyrelsen ved Pia Vels Hansen samt Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe og Bente Andersen.

Den påtænkte placering af orangeriet blev forevist. Det kunne konstateres, at det kun i meget begrænset omfang vil kunne ses fra vejen. Det blev oplyst, at placeringen er sket efter anvisning fra

Skanderborg Kommune således, at det ikke bliver højere end taget på staldbygningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må ikke opstilles camping- og beboelsesvogne. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningsnævnet kan dog godkende, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Opførelse af orangeriet forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Efter ejendommens placering i det fredede område og den ønskede placering af orangeriet kan fredningsnævnet godkende opførelsen under forudsætning af, at placeringen sker lavt og så lidt synbart fra vejen som muligt efter anvisninger fra Skanderborg Kommune.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation på vilkår om en sådan placering efter Skanderborg Kommunes anvisninger.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret

ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Kim Bundgaard, kb@hammelsvang.dk
Danmark Naturfredningsforenings lokalkomité Skanderborg, skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, louise.friis.hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, skanderborg@dof.dk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 2. oktober 2013

FN 2013.37: Ansøgning fra Christian Bobzin om opførelse af nyt sommerhus på ejendommen matr. nr. 14r Vrold, Skanderborg Jorder beliggende Vædebrovej 45, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet har den 19. april 2013 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune og en ansøgning fra Christian Bobzin om opførelse af nyt sommerhus på ejendommen matr. nr. 14r Vrold, Skanderborg Jorder beliggende Vædebrovej 45, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke ske terrænændringer eller opføres yderligere bebyggelse. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har besigtiget ejendommen den 11. juni 2013 og har efter modtagelsen af yderligere oplysninger fra Skanderborg Kommune besluttet ikke at meddele dispensation i sagen. Fredningsnævnet har samtidig givet anvisninger i relation til et projekt, hvortil der kan forventes meddelt dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare område i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Overfredningsnævnet fastsatte bl.a. følgende almindelige fredningsbestemmelser for det fredede område:

> "De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
>
> ...
>
> De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

...

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet."

Sagens baggrund og fredningsnævnets behandling af sagen

Den 19. april 2013 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Skanderborg Kommune:

"Ejendommen, der er beliggende i et sommerhusområde, er omfattet af lokalplan nr. 1012 samt af fredningen af Mossø med omgivelser.

Ejendommen har et areal på 610 m².

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ansøgning
Ansøgningen omfatter opførelse af et nyt sommerhus på ca. 74 m^2 til erstatning for eksisterende sommerhus på 35 m^2 som nedrives. Sommerhuset placeres samme sted som det eksisterende sommerhus. Sommerhuset opføres med ydervægge med ru beklædning i sort samt tagkonstruktion med sorte Cembrit plader.

...

Ud over fredningen er ejendommen omfattet af lokalplan nr. 1012 – sommerhusområde ved Mossø.

I forhold til fredningen vurderes det, at husets karakter ændres, men materialevalget og udformningen er i overensstemmelse med de bygningsregulerende bestemmelser i lokalplanen.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele byggetilladelse, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Den 31. maj 2013 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Naturstyrelsen:

"Fredningsnævnet har ved mail den 22. april 2013 anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand vedr. ovennævnte ansøgning om dispensation, jf. naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4.

Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand og kan hverken tages som udtryk for, at Naturstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Ansøgningen
Ansøgningen omfatter opførelse af et nyt sommerhus på ca. 74 m^2 til erstatning for eksisterende sommerhus på 35 m^2 fra 1957 som nedrives. Sommerhuset placeres samme sted som det eksisterende sommerhus. Sommerhuset opføres med ydervægge med ru beklædning i sort samt tagkonstruktion med sorte Cembrit plader.

Fredningen
Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Af fredningen fremstår følgende bestemmelser:

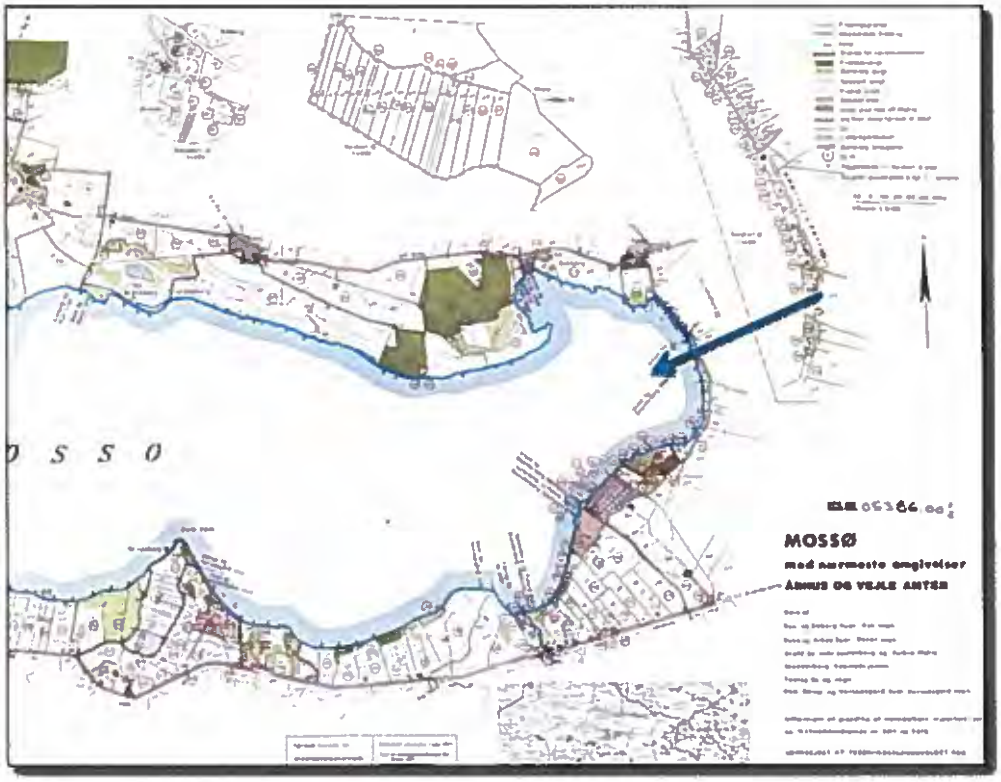
B. De almindelige fredningsbestemmelser.

De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden

Arealerne må anvendes som hidtil, medmindre der for de enkelte ejendomme er anført undtagelser nedenfor.

Ejendommen
Der er tale om en ejendom på 610m^2 beliggende i et sommerhusområde. Det eksisterende sommerhus er fra 1957 og har et boligareal på 35m^2. Christian Bobzin er ejer.

Øvrig regulering/planlægning på arealet
Åbeskyttelseslinjen forløber 150 meter fra vandløbets øverste kant (vandløbslinjen). Søbeskyttelseslinjen forløber 150 meter fra søbredden ved normal vandstand. Inden for disse beskyttelseszoner er der forbud mod at placere bebyggelse, f.eks. bygninger, skure, campingvogne og master. Der må heller ikke foretages tilplantning eller ændringer i terrænet. Kommunen træffer afgørelse om dispensation. Der skal foreligge særlige omstændigheder, for at der kan dispenseres.

Ejendommen er ligeledes omfattet af skovbyggelinjen som gælder for alle offentlige skove og for private skove med et sammenhængende areal på mindst 20 ha. Hvis skoven ved nytilplantning får et areal på over 20 ha, opstår der skovbyggelinje. Arealer med juletræer og pyntegrønt betragtes i denne sammenhæng ikke som skov. I zonen inden for skovbyggelinjen må der ikke placeres bebyggelse som for eksempel bygninger, skure, campingvogne og master. Driftsbygninger, der er nødvendige for jordbrugs- og fiskerierhvervet, er ikke omfattet af forbuddet. Kommunen træffer afgørelse om dispensation fra skovbyggelinjen.

Ejendommen er beliggende i natura 2000 område nr. 52. I natura 2000 området findes habitatområde 48 og fuglebeskyttelsesområde nr. 35 som har følgende udpegningsgrundlag:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 48		
Naturtyper:	Lobeliesø (3110)	Tidvis våd eng (6410)
	Søbred med småurter (3130)	Hængesæk (7140)
	Kransnålalge-sø (3140)	Avneknippemose (7210)
	Næringsrig sø (3150)	Kildevæld (7220)
	Brunvandet sø (3160)	Rigkær (7230)
	Vandløb (3260)	Bøg på mor med kristtorn (9120)
	Å-mudderbanke (3270)	Bøg på muld (9130)
	Våd hede (4010)	Stilkeeg-krat (9190)
	Tør hede (4030)	Skovbevokset tørvemose (91D0)
	Enekrat (5130)	Elle- og askeskov (91E0)
	Surt overdrev (6230)	
Arter:	Lys skivevandkalv (1082)	Damflagermus (1318)
	Bæklampret (1096)	Odder (1355)
	Stor vandsalamander (1166)	

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 35		
Fugle:	Rørhøg (Y)	Isfugl (Y)

Ingen af de nævnte naturtyper bliver ifølge styrelsens vurdering påvirket af det ansøgte projekt grundet afstanden.

Lys skivevandkalv er en af arterne på Habitatdirektivets bilag IV. Styrelsen vurderer, at ansøgte projekt ikke vil påvirke denne art, idet projektet udelukkende ønskes gennemført på land, mens Lys Skivevandkalv findes i søer samt i vandkanten/vandbredden.

Stor vandsalamander er en af arterne på Habitatdirektivets bilag IV. Styrelsen vurderer, at ansøgte projekt ikke vil påvirke denne art, idet arten ikke yngler i søer, hvor der lever fisk, hvilket er tilfældet for Mossø.

Damflagermusen er en af arterne på Habitatdirektivets bilag IV. Styrelsen vurderer, at der ***med stor sandsynlighed findes Damflagermus i den østlige ende af Mossø.*** *Damflagermusen er kræsen i valget af ynglekolonier, som altid skal ligge tæt ved fødesøgningsområdet (vandflader). Der er en risiko for, at arten bruger det eksisterende sommerhus eksempelvis som sommerkvarter.* ***Kommunen skal klarlægge, hvorvidt der er forekomster af arten på ejendommen.*** *I tvivlsspørgsmål skal man agere som om arten findes på ejendommen. Det vil sige at man skal* sikre, at de har andre potentielle levesteder, samt at man skal sikre at en evt. nedrivning sker på et tidspunkt (midt august-slut september) og en måde så dyrene ikke skades og så disse kan søge bort undervejs.

Odder er en af arterne på Habitatdirektivets bilag IV. Odderens yngle- og rastområder kan potentielt findes i hele artens udbredelsesområde, og odderen kan parre sig over hele territoriet året rundt. Ungerne fødes i en sikker hule i et afsides, uforstyrret beliggende sø- eller moseområde, ofte i en forladt rævegrav eller blot i et hulrum under en trærod i åbrinken. Ved det konkrete projekt er der tale om en matrikel der allerede er bebygget, hvorfor styrelsen vurderer, at eventuelle oddere i området ikke yngler her.

Bæklampret *er en af arterne på Habitatdirektivets bilag IV.* Den lever kun i de øvre dele af rene vandløb med sand- eller grusbund. Den er i 2008 registeret syd for Mossø. Styrelsen vurderer, at sandsynligheden for at denne art påvirkes af ansøgte projekt er meget lav.

Ifølge oplysninger fra Danmarks Ornitologiske Forenings observationsbase blev der i 2009 registreret 2 Rørhøg og 1 Isfugl i 2011. Styrelsen vurderer, at en gennemførelse af det ansøgte ikke vil påvirke disse fuglearter.

Geologisk interesseområde
Området er et varieret glaciallandskab mellem sidste istids Hovedopholdslinje og den Østjyske Israndslinje. De ældre Paleogene og Neogene (tidligere Tertiær) aflejringer ligger mange steder nær overfladen, og de påtræffes ligeledes i denne region. Landskabets former dokumenterer instruktivt Søhøjlandets opståen. Også mange geologiske tildragelser fra tidligere istider kan spores. Vigtigt område for dansk landskabsgeologisk forskning. Flere af de prækvartære aflejringer er geologiske nøglelokaliteter.

Øvrige bemærkninger
Naturstyrelsen skal gøre opmærksom på følgende afgørelser inden for samme fredning:

- Fredningsnævnet meddelte den 11. februar 2012 **afslag** til opførelse af en tilbygning på 31m^2 til et sommerhus på 59m^2 på Vædebrovej 43, 8660 Skanderborg.

- Fredningsnævnet meddelte den 28. september 2012 **afslag** til opførelse af en tilbygning på 28m^2 til et sommerhus på 62m^2 samt at der opføres en garage på 35m^2 på Vædebrovej 37, 8660 Skanderborg. Et eksisterende skur på 13m nedrives.

- Fredningsnævnet gav den 17. september 2008 **tilladelse** til opførelse af en tilbygning på 29m^2 til et sommerhus på 59m^2 på Vædebrovej 1G, 8660 Skanderborg. Herudover meddelte fredningsnævnet **afslag** til en ansøgt kælder, hvorom der skulle nedgraves en

terrasse 1 m under terræn for at opnå bedre lysindfald i kælderrum. Kælderens areal på 55 m^2 indgik ikke i etagearealet. Se nedenstående.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet er enig med Skanderborg Kommune i, at ejendommen ud fra en landskabelig betragtning ikke er beliggende umiddelbart uden for sommerhusområdet, men derimod er sidste bygning i sommerhusområdet.
Nævnet er ligeledes enig i, at huset med den ansøgte udvidelse ligger så lavt i forhold til de bagvedliggende arealer, at der ikke lukkes for udsigten til søen.
Nævnet kan derfor tiltræde, at der nedrives en del af den eksisterende bebyggelse og samtidig foretages udvidelse, således at boligarealet i sommerhuset forøges med 29 m^2 svarende til en udvidelse fra 59 m^2 til 88 m^2, og at byggeriet udføres med den ansøgte facadeudformning.
Nævnet meddeler derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, tilladelse til udbygning i det nævnte omfang og på betingelse af, at byggeriet opføres med gulv maks. 30 cm over eksisterende terræn som vist i projekt, og at der bibeholdes en slørende beplantning mellem skrænten og en linie 5 m bag denne.

Nævnet er enig i, at det kan være forbundet med stor præcedenseffekt i forbindelse med behandling af ansøgninger om fornyelse af utidssvarende hytter og sommerhuse samt ved mindre udvidelser, hvis det er muligt gennem udgravning/terrænregulering at opføre en kælder (i dette tilfælde på 56 m^2), der pga. bygningsreglementets metoder for beregning af arealer ikke medregnes i sommerhusets etageareal.
Nævnet meddeler derfor afslag på ansøgningen om tilladelse til etablering af kælder.

"

Naturstyrelsens udtalelse blev den 10. juni 2013 sendt via e-mail til Christian Bobzins rådgiver og med brev til Christian Bobzin med angivelse af, at udtalelsen indgik i grundlaget for fredningsnævnets afgørelse, og at bemærkninger til udtalelsen kunne fremsættes under besigtigelsen den 11. juni 2013 eller senere.

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde den 11. juni 2013, hvor ejendommen blev besigtiget, og hvorefter fredningsnævnet udarbejdede følgende referat fra besigtigelsen:

"I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejerne Christian Bobzin og Annette Vonge med rådgiverne Per Jensen og Peter Kølleskov, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Naturstyrelsen ved Pia Vels Hansen samt Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe og Bente Andersen.

Det kunne konstateres, at det eksisterende sommerhus fremstod faldefærdigt.

Det kunne videre konstateres, at sommerhuset er større end de 35 m2, der er registreret i BBR. Sommerhuset blev opmålt til ca. 50 m2 med tillæg af overdækket terrasse på ca. 12 m2. Christian Bobzin anførte, at han efter købet af ejendommen blev opmærksom på, at en tilbygning ikke var lovlig. Den er derfor revet ned. Den øvrige del af sommerhuset er lovligt opført.

Den påtænkte placering af det nye sommerhus blev forevist på tegninger illustreret i forhold til det eksisterende sommerhus. Det blev fremhævet, at det ønskes opført samme sted som det eksisterende sommerhus.

Danmarks Naturfredningsforening anførte, at der ikke er bemærkninger til sommerhusets størrelse. Det er derimod betænkeligt med de store vinduespartier mod søen og den højere tagrygning i form af gavlen mod søsiden. Projektet virker ikke problematisk i relation til udsigten fra vejen.

Projektets udformning blev drøftet. Fredningsnævnet tilkendegav herved, at man er enig i, at der behov for udskiftning af det eksisterende sommerhus. Man vil være positivt indstillet mod

et sommerhus i den ansøgte størrelse under forudsætning af, at den eksisterende bebyggelse er lovlig, da der i givet fald ikke er tale om en større udvidelse af bebyggelsens areal. Det skal dog ske en mindskelse det store vinduesparti mod søen i form af fjernelse af de øverste trekantede vinduespartier over de store vinduer. En stillingtagen til den ønskede højde, som blev oplyst til at blive forøget til 3,96 meter, afhænger af højden af den øvrige bebyggelse i området.

Skanderborg Kommune vil lave en udtalelse til fredningsnævnet om ejendommens historik i relation til bebyggelse og højden af områdets bebyggelse."

Skanderborg Kommune har den 19. juni 2013 meddelt fredningsnævnet følgende oplysninger om ejendommens boligareal:

"I BBR er der registreret 35 m2 bolig som sommerhus på ejendommen ... I Kommunens byggesagsarkiv er der ikke nogen tegninger eller tilladelser til sommerhuset. Men da vinklen ud fra luftfotos ser ud til at være bygget før 1974 og udestuen er fra ca. 2002 er der hermed ca. 58 m2 lovlig bebyggelse på ejendommen (udestuen udgør 7 m2 heraf), og det burde have været rettet i BBR i forbindelse med modtagelse af brev i 2008. Men der er vist ikke søgt om tilladelse til udestuen fra fredningskendelsen, men den er lovlig i henhold til byggeloven."

Skanderborg Kommune oplyste samtidig fredningsnævnet om, at de nærliggende sommerhuse har højder til kip på imellem 3,60 meter og 5 meter.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke ske terrænændringer eller opføres yderligere bebyggelse. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Opførelse af sommerhuset forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det må på baggrund af fredningsnævnets besigtigelse af ejendommen lægges til grund, at det eksisterende sommerhus er faldefærdigt, og at det vil være en forskønnelse af den naturmæssige oplevelse fra Mossø, hvis sommerhuset rives ned og erstattes af et nyt sommerhus.

Fredningsnævnet lægger efter de foreliggende oplysninger til grund, at der i relation til fredningsbestemmelserne maksimalt er tale om et lovligt bebygget areal på omkring 50 m2, idet der ikke er meddelt tilladelse til opførelse af udestuen.

Det er i lyset af fredningsnævnets nyere praksis for tilbygninger på områdets ejendomme, der er beliggende lige ud til Mossø, sammenholdt med ejendommens størrelse fredningsnævnets opfattelse, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation til en forøgelse af sommerhusets lovlige areal med omkring 50 % til 74 m2.

Fredningsnævnet meddeler herefter ikke dispensation til det foreliggende projekt.

Fredningsnævnet finder dog efter sagens konkrete omstændigheder, at udestuen kan indgå i grundlaget for et nyt sommerhus' størrelse. Der kan derfor forventes meddelt dispensation til opførelse af et nyt sommerhus på omkring 60 m2 under forudsætning af, at der ikke sker en forøgelse af facadelængden mod Mossø i forhold til det eksisterende sommerhus, at der ikke sker en forøget bygningshøjde i forhold til det foreliggende projekt, og at der sker en begrænsning i den øverste del af vinduespartierne mod Mossø.

Det forudsættes herved som nærmere beskrevet i Naturstyrelsens udtalelse, at nedrivning af det eksisterende sommerhus tidsmæssigt sker under hensyntagen til eventuelle forekomster af Damflagermus.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Christian Bobzin, bobzin@pc.dk
Strandbo Huse A/S, pje@moellebohuse.dk
Danmarks Naturfredningsforening, skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, louise.friis.hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk
Dansk Ornitologisk Forening, skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 16. december 2013

FN 2013.136: Ansøgning fra René Mathiassen om opførelse af nyt stuehus og maskinhus/garage på ejendommen matr. nr. 6d Hem By, Voerladegård beliggende Langkjær 35, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet har den 14. november 2013 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra René Mathiassen om opførelse af nyt stuehus og maskinhus/garage på ejendommen matr. nr. 6d Hem By, Voerladegård beliggende Langkjær 35, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Det fremgår af afgørelsen bl.a., at området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke ske terrænændringer eller opføres yderligere bebyggelse. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på cksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnet skal derfor meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har besigtiget ejendommen den 3. december 2013 og har herefter besluttet ikke at meddele dispensation i sagen. Fredningsnævnet har samtidig givet anvisninger i relation til et projekt, hvortil der kan forventes meddelt dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det er anført i fredningsbestemmelserne bl.a., at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.

Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger, såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede projekt, eller såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Sagens baggrund og fredningsnævnets behandling af sagen

Den 14. november 2013 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Skanderborg Kommune:

> "Ejendommen er en landbrugsejendom der ligger i landzone, og er omfattet af fredning af Mossø med omgivelser.
> Ejendommen er endvidere jf. Kommuneplan 2013 for Skanderborg Kommune beliggende i et område der er udpeget som særlig landskabeligt interesseområde, uforstyrret landskab samt geologisk rammeområde.
>
> Ejendommen har et areal på 71.710 m² heraf fredskov noteret på 16.000 m².
>
> Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

Ansøgning

Ansøgningen omfatter opførelse af nyt stuehus og maskinhus/garage til erstatning for eksisterende bygninger på ejendommen der nedrives. Alle de eksisterende bygninger på ejendommen nedrives (stuehus (bebygget areal på 97 m^2, boligareal på 148 m^2), stald på 241 m^2, ladebygning på 106 m^2, driftsbygning på 12 m^2 og garage på 75 m^2)

Stuehuset opføres på med et bebygget areal på ca. 148 m^2 samt et boligareal på ca. 255 m^2. Stuehuset opføres med ydervægge i mursten (gammel rød med spil) samt tagkonstruktion med sorte engoberet tagsten. Stuehuset er placeret ca. 11 m fra det ansøgte maskinhus og ca. 8 fra eksisterende bygning.

Maskinhuset opføres på 400 m^2, heraf en privat garage/udhus på ca. 73 m^2. Maskinhuset opføres med ydervægge i mursten (gammel rød med spil) ligesom stuehuset samt tagkonstruktion med sorte tagsten/sorte tagplader.

Baggrunden for placering af bygningerne er, at der er taget hensyn til egen vandboring, eksisterende beplantning på ejendommen som ikke ønskes fældet, symmetrien i det færdige projekt, samt hensyn til vejstøj og naboer.

...

Fredning

...

Lovgivninger der varetages af kommunen

Den ansøgte garage kræver tilladelse efter planlovens § 35 da det er et privat udhus på over 50 m^2.

Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.

Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

Det fremgår af Skanderborg Kommunes praksis for administration af planloven, at der normalt meddeles tilladelse til opførelse af udhuse på max. 100 m^2 i tilknytning til beboelsesejendomme til helårsbeboelse i landzone, medmindre der foreligger særlige omstændigheder der taler imod, herunder allerede eksisterende udhusbyggeri.

Opførelse af stuehus

Det er vurderet af Skanderborg Kommune, at opførelsen af stuehuset ikke kræver en tilladelse efter planlovens § 35, da stuehuset opføres i tilknytningen til ejendommens hidtidige bebyggelsesareal, samt at det med sine ca. 255 m^2 ikke væsentlig overstiger 250 m^2.

Opførelse af maskinhal

Maskinhallen vurderes at være nødvendig for driften af ejendommen som landbrugsejendom, samt beliggende i tilknytning til de hidtidige eksisterende bebyggelsesarealer, hvorfor opførelsen ikke kræver en tilladelse efter planlovens § 35, da den er omfattet af planlovens § 36, stk. 1, nr. 2.

Vurdering

I den aktuelle sag er der tale om opførelse af nyt stuehus og maskinhus/garage til erstatning for alle de eksisterende bygninger der nedrives. Stuehuset og maskinhuset opføres i tilknytning til

de hidtidige eksisterende bebyggelsesarealer på ejendommen under hensyn til den eksisterende beplantning på ejendommen.

Ejendommen vil efter nyopførelserne stadigvæk have karakter af en landbrugsejendom. Arealet ved søen er noteret med fredskovspligt.

Maskinhuset/garagen opføres i tilknytning til det nye stuehus, og der er ikke andet udhusbyggeri på ejendommen da alle de eksisterende bygninger nedrives, hvorfor der kan meddeles tilladelse efter planloven.

Maskinhuset er vurderet at være nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom.

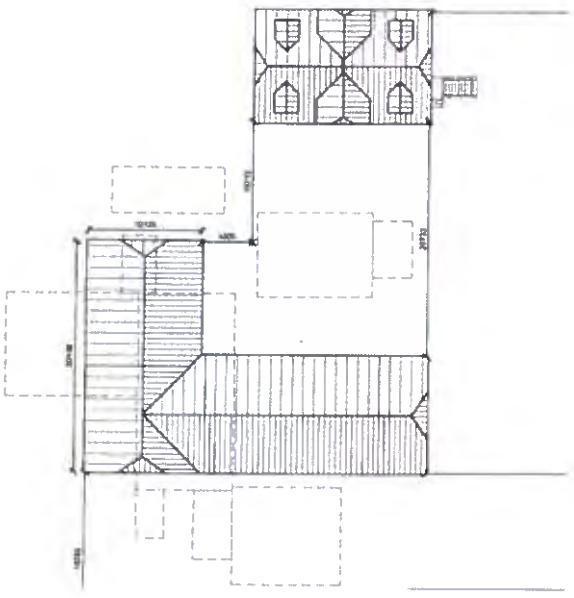
Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

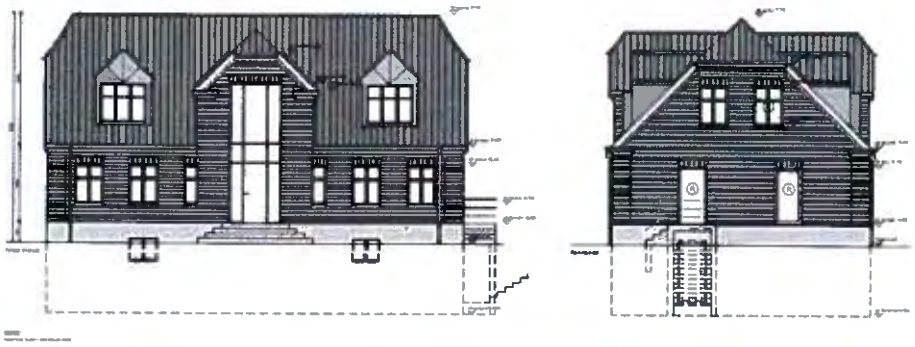
Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele tilladelse efter planlovens § 35 til opførelse af garagen, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Fredningsnævnet har i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4 anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand. Naturstyrelsen har herefter den 20. november 2013 udtalt følgende:

"Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand og kan hverken tages som udtryk for, at Naturstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Ansøgningen
Der henvises til afsnittet "Ansøgning" i kommunens udtalelse.

Nedenstående to fotos er hentet fra Google Street View:

Fredningen

...

Ejendommen

Ejendommen ejes pt af Lis Marie Jensen. Der er tale om en landbrugsejendom på 7,1ha. Det eksisterende stuehus har et boligareal på 148 m^2, tre driftsbygninger på 146 og 106 og 12 m^2 samt en garage på 75 m^2.

Øvrig regulering/planlægning på arealet

Ingen bemærkninger.

Øvrige bemærkninger

Styrelsen gør opmærksom på følgende afgørelser inden for fredningen:

Fredningsnævnet meddelte den 10. juli 2009 afslag til opførelse af ny gårdbebyggelse til erstatning for det eksisterende på matr.nr. 40b Gl. Rye By, Gl. Rye beliggende på Engvej 3, 8680 Ry.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Nævnet er enigt i, at eksisterende firlænget gårdanlæg er utidssvarende og nedslidt og at der er behov for opførelse af ny gårdbebyggelse. Det er imidlertid nævnets opfattelse, at det eksisterende helhedsindtryk af den traditionelle firlængede gård ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning med den arkitektonisk moderne fortolkning, og nævnet finder derfor ikke at kunne godkende udformningen af bygningerne som angivet i det forelagte projekt.
Efter det oplyste ønskes ejendommen anvendt til hestestutteri, kombineret med planteavl og skovdrift.
Nævnet finder ikke, at dette giver grundlag for etablering af mere end en bolig, idet etablering af medhjælperbolig ikke ses at tjene rimelige landbrugsøkonomiske formål.
Nævnet afviser således at meddele tilladelse til projektet, som det nu foreligger.

Fredningsnævnet meddelte den 24. september 2007 tilladelse til opførelse af et nyt enfamiliehus til erstatning for det eksisterende på matr.nr. 1v Justenborg, Skanderborg Jorder, beliggende på Vroldvej 186, 8680 Skanderborg. Huset fik et etageareal på 261 m^2, det ældre hus havde et etageareal på 154 m2.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:
Det ønskede hus vil have en væsentlig anden karakter end det eksisterende forfaldne hus. Nævnet kan imidlertid tiltræde, at det nu foreliggende projekt er fint tilpasset omgivelserne, og nævnet meddeler derfor tilladelse til udførelse af projektet i overensstemmelse med de foreliggende tegninger, dateret 12.08.07, jf. naturbeskyttelseslovens § 50, stk.1. "

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde den 3. december 2013, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet René Mathiassen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Niels Thernøe. Til stede på ejendommen var endvidere den nuværende ejer Lis Marie Jensen, der dog ikke deltog i besigtigelsen. Rene Mathiassen redegjorde for projektet, og der blev drøftet mulige problemer i relation til byggeriets størrelse, højde og placering på grunden.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke ske terrænændringer eller opføres yderligere bebyggelse. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Projektet er derfor undergivet fredningsnævnets censur og forudsætter som sådan fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det må på baggrund af fredningsnævnets besigtigelse af ejendommen lægges til grund, at de eksisterende bygninger er i forskellig stand, og at det samlet vil være en forskønnelse af den naturmæssige oplevelse ved Mossø, hvis bygningerne rives ned og erstattes af nye bygninger.

Fredningsnævnet finder efter en konkret vurdering af det ansøgte byggeri, at bygningerne principielt har et sådant udseende, at de kan godkendes i fredningen.

Det er dog fredningsnævnets opfattelse, at den ønskede placering af stuehuset vil betyde en så markant påvirkning i landskabsoplevelsen mod Mossø, at denne ikke kan godkendes. Det samme er tilfældet i relation til byggeriets højde.

Fredningsnævnet meddeler herefter ikke dispensation til det foreliggende projekt.

Der kan derimod forventes meddelt dispensation til et tilsvarende projekt, hvis stuehusets facade mod Mossø placeres samme sted som den nuværende garages facade mod Mossø, hvis byggeriets højde ikke bliver højere end på de nuværende bygninger, og hvis en eventuel kælder ikke er synlig fra omgivelserne.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

René Mathiassen, rene@rene-mathiassen.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk og skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, louise.friis.hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, knud.vogelius@gmail.com
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og skanderborg@dof.dk

Lis Marie Jensen, Langkjær 35, 8660 Skanderborg

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 24. april 2014

FN 2014.24: Opførelse af shelter

Fredningsnævnet har den 28. februar 2014 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra Anders Thorup om dispensation til opførelse af et shelter på ejendommen matr. nr. 4ah Emborg By, Gl. Rye beliggende Odderholm 46, 8680 Ry.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, og fredningsnævnet skal meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har besigtiget ejendommen den 8. april 2014 og har herefter besluttet ikke at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

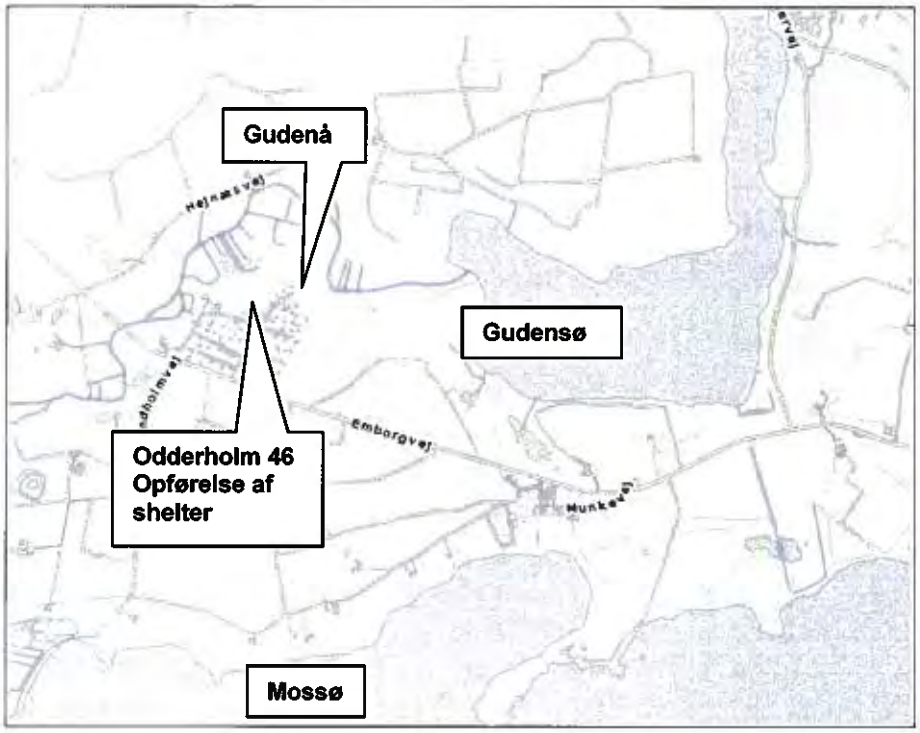
Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det er anført i fredningsbestemmelserne bl.a., at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Campering og teltning må ikke ske, og campingvogne må ikke opstilles. Camping og teltning af privat besøgende må dog finde sted i nærheden af ejendommens bygninger.

Den 28. februar 2014 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Skanderborg Kommune:

> "Ejendommen er et ubebygget areal beliggende i landzone samt omfattet af naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen) og § 17 (skovbyggelinjen). Ejendommen er jævnfør Kommuneplan 2013 for Skanderborg Kommune beliggende inden for et område der er udpeget som værdifuldt kulturmiljø, særlig landskabeligt interesseområde, geologisk rammeområde samt særlig geologisk interesseområde. Ejendommen er beliggende lige uden for kommuneplanramme 52.S.01 - Sommerhusområde ved Klosterfælled og Odderholm.
>
> Ejendommen har et areal på 1555 m² heraf vej på 45 m².
>
> Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

Ansøgning
Ansøgningen omfatter opførelse af en shelter på ca. 20 m^2. Shelteren opføres i rundtømmer og tagbelægningen vil være græs.

Shelteren vil være gemt under eksisterende nåle og løvtræer.

Shelteren skal bruges til privat formål, men kan stilles til rådighed for spejdere og lignende grupper på overnatningsture.

Der vil blive efter opførelsen blive plantet en slørende beplantning så shelteren skjules mest muligt fra alle sider.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Ifølge fredningskendelsen er følgende gældende:

"De almindelige fredningsbestemmelser.
De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

På det fredede område må campering og teltning ikke ske, og camping og beboelsesvogne må ikke opstilles. Dog må campering og teltning af privat besøgende finde sted i nærheden af ejendommens bygninger.

Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt, se dog nedenfor vedrørende "F-områderne". Fredningen er derimod ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer."

Lovgivninger der varetages af kommunen
Det ansøgte kræver tilladelse efter planlovens § 35, da det er tale om opførelse af en shelter uden tilknytning til eksisterende bebyggelse. Det ansøgte kræver endvidere dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen).

- Planlovens § 35
Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.

Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

- § 16 Sø- og åbeskyttelseslinjen
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen) er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for plante- og dyreliv.

Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m fra søer og åer.

- § 17 Skovbyggelinjen
Ejendommen er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinjen), men er pr. 1. januar 2014 med ændring af lov om naturbeskyttelses § 2 undtaget fra kravet om dispensation jf. naturbeskyttelseslovens § 17, stk. 2, nr. 5, da der skal meddeles tilladelse efter planlovens § 35, stk. 1 (landzonetilladelse) til opførelsen af shelteren.

Vurdering
I den aktuelle sag er der tale om opførelse af en shelter på en ubebygget grund ved sommerhusområdet Klosterfælled og Odderholm. Shelteren opføres ca. 65 m syd for Gudenå og ca. 1,5 km nord for Mossø. Shelteren er en primitiv bygning med et primitivt udseende og begrænset omfang.

Shelteren vil ikke være synlig fra Mossø og den vil ligge forholdsvis skjult mellem den eksisterende beplantning. Der vil desuden ske slørende beplantning så den ikke vil være synlig.

Shelteren vil ikke være synlig fra Gudenåen grundet den eksisterende beplantning og shelterens begrænsede højde og omfang. Shelteren vil ikke være i strid med de hensyn der skal varetages jævnfør formålet med naturbeskyttelsesloven. Skanderborg Kommune lægger vægt på, at shelteren ikke kun skal anvendes til privat brug, men at den stilles til rådighed for spejdere og lignende grupper.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele landzonetilladelse, dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 og tilladelse efter byggeloven til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Fredningsnævnet har i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4 anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand. Naturstyrelsen har herefter den 4. april 2014 udtalt følgende:

"Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand og kan hverken tages som udtryk for, at Naturstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Ansøgningen
En gruppe grundejere ansøger om tilladelse til opstilling af et shelter på 20 m2. Shelteren skal bruges til privat brug, men der åbnes op for, at shelteren kan benyttes af spejdere og andre grupper på overnatningsture. Shelteren opføres i rundtømmer og tagbelægningen vil være græs. Shelteren vil være gemt under eksisterende nåle og løvtræer.

Indsendt eksempel på ansøgte shelter:

Fredningen
Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

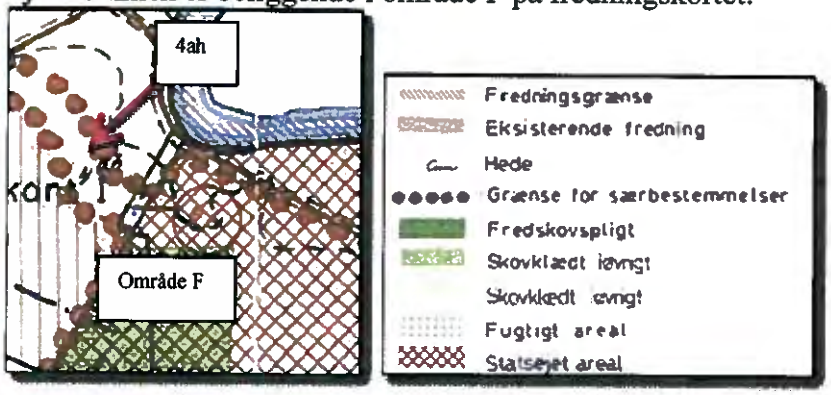
På det fredede område må campering og teltning ikke ske, og camping- og beboelsesvogne må ikke opstilles. Dog må camping og teltning af privat benøgende finde sted i nærheden af ejendommens bygninger. Parkeringspladser må ikke indrettes, se dog nedenfor.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt, se dog nedenfor vedrørende [illegible] plantning på allerede beplantede arealer.

c. Inden for de på kortet under F anførte områder kan plantning og såning af skovtræer og buske frit finde sted.

Ejendommen er beliggende i område F på fredningskortet:

Ejendommen
Der er tale om en ellers ubebygget grund på 1555 m2 i et sommerhusområde. Ejendommen ejes af i alt 9 ejere.

Øvrig regulering/planlægning på arealet
Ejendommen er beliggende i habitatområde nr. 48 med følgende udpegningsgrundlag:

Nr	Habitatområde	Kode	Udpegningsgrundlag
48	Salten Å, Salten Langsø, Mosse og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå	1092	Lys skovevandkalv (Graphoderus bilineatus)
		1096	Bæklampret (Lampetra planeri)
		1166	Stor vandsalamander (Triturus cristatus cristatus)
		1318	Damflagermus (Myotis dasycneme)
		1355	Odder (Lutra lutra)
		3110	Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobelieseer)
		3130	Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredder
		3140	Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
		3150	Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
		3160	Brunvandede søer og vandhuller
		3260	Vandløb med vandplanter
		3270	Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter
		4010	Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
		4030	Tørre dværgbusksamfund (heder)
		6130	Enelrzt på heder, overdrev eller skrænter
		6230	* Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
		6410	Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
		7110	* Aktive højmoser
		7140	Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
		7210	* Kalkrige moser og sumpe med hvas avneknippe
		7220	* Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
		7230	Rigkær
		9120	Bøgeskove på mor bund med kristtorn
		9130	Bøgeskove på muldbund
		9190	Stilkeegeskove og -krat på mager sur bund
		91D0	* Skovbevoksede tørvemoser
		91E0	* Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Idet Damflagermusen fremgår af udpegningsgrundlaget anbefaler Naturstyrelsen i tilfælde af en tilladelse til det ansøgte, at man inden fældning af træerne tjekker om træerne benyttes af

flagermus som opholdssted. Dette kan tjekkes i sommerhalvåret. I tilfælde af flagermus vil det være bedst, hvis nødvendige indgreb dvs. fældning sker i følgende periode: sidst i august til midten af oktober eller slutningen af april til begyndelsen af juni.

Som oplyst af kommunen er ejendommen ligeledes omfattet af skovbyggelinjen som administreres af kommunen.

Øvrige bemærkninger
Styrelsen henviser til fredningsbestemmelsen om, at arealerne ikke på bebygges yderligere herunder bygninger, skure, boder og andre indretninger.

Fredningsnævnet meddelte den 15. maj 2006 tilladelse til opstilling af et shelter på 12 m2 på Lindholmvej 39, 8680 Ry. Shelteret er til privat brug men stilles til rådighed for spejdere. Amtet var imod projektet men det var DN og kommunen ikke.

Fredningsnævnets bemærkninger og afgørelse:

Således som fredningskendelsens almindelige bestemmelser er formuleret, indeholder disse et generelt forbud mod at opstille shelters og andet inden for det fredede område.

Fredningsnævnet finder imidlertid, at der i dette konkrete tilfælde er tale om en placering og udformning, hvor shelteren vil være stort set skjult og ikke generende for omgivelserne, hvorfor shelteren ikke findes at være i afgørende strid med fredningens formål. Der meddeles derfor i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, dispensation til det ansøgte.

"

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 8. april 2014, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejeren Anders Thorup, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Naturstyrelsen ved Pia Vels Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe.

Anders Thorup redegjorde for projektet. Sommerhusene er familieejet og har også den grund, der ligger ned til Gudenåen. Shelteret skal være til familiens brug. De nyder området meget og vil placere shelteret, så det er skjult mest muligt. Der skal kun fældes ganske få meget små træer for at gøre plads til det. Der er naturstier omkring grunden, og de har stillet bord og bænkesæt op. Der er også et brændeskur til brænde til bålpladsen. Der er kanosejlere, der gør holdt og nyder området fra grunden. Det skal også være muligt for andre at bruge shelteret, men der skal spørges om lov, så brugen ikke blot bliver fri og hindrer dem i selv at bruge det.

Danmarks Naturfredningsforening anførte, at der ikke bør gives tilladelse til et privat shelter i et sommerhusområde. Der er ikke tale om et shelter, der frit kan bruges af offentligheden, når der først skal spørges om lov.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke opføres yderligere bebyggelse. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Campering og teltning må ikke ske, og campingvogne må ikke opstilles. Camping og teltning af privat besøgende må dog finde sted i nærheden af ejendommens bygninger.

Projektet forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Fredningsnævnet bemærker indledningsvis, at der i fredningen er forbud mod yderligere bebyggelse og mod campering og teltslagning.

Der er tale om en ubebygget grund i et sommerhusområde, der ligger helt ned til Gudenåen. Grunden er ejet af en familie, som også ejer en række sommerhuse tæt ved det sted, hvor shelteret ønskes opført.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at ansøgerne, der har sommerhuse i nærheden, ikke har en sådan i forhold til fredningen anerkendelsesværdig interesse i at etablere shelteret, at der er grundlag for at dispensere fra forbuddet mod bebyggelse og til en aktivitet svarende til permanent mulighed for teltning. Det kan ikke føre til et andet resultat, at det anføres, at offentligheden kan bruge shelteret, hvis de får en forudgående tilladelse fra ejerne.

Fredningsnævnet meddeler således ikke dispensation i sagen.

Fredningsnævnet henleder i øvrigt Skanderborg Kommunes opmærksomhed på det privat opsatte bord- og bænkesæt og ikke mindst det opsatte brændeskur af en ikke uvæsentlig størrelse, der er bygget i tilknytning til en bålplads, og hvorom der ikke er grundlag for at meddele en fra fredningen lovliggørende dispensation.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur-

og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Anders Thorup, anders.thorup@hotmail.com
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk og skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, louise.friis.hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, soehoejlandet@friluftsraadet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 24. april 2014

FN 2014.2: Opførelse af maskinhus

Fredningsnævnet har den 7. januar 2014 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning om opførelse af et nyt maskinhus på ejendommen matr. nr. 3e Emborg By, Gl. Rye beliggende Lindholmvej 45, 8680 Ry.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, og fredningsnævnet skal meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har besigtiget ejendommen den 8. april 2014 og har herefter besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

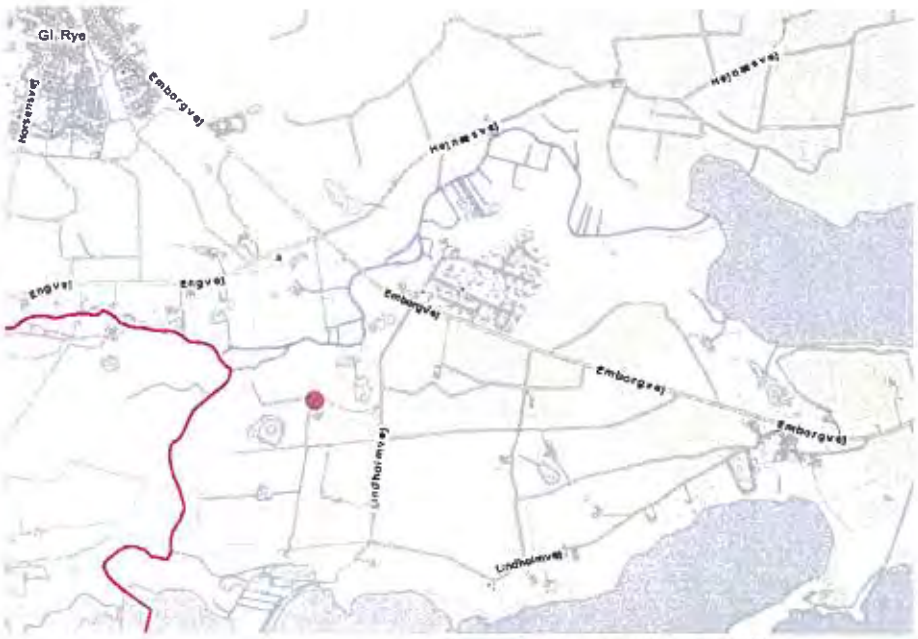
Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det er anført i fredningsbestemmelserne bl.a., at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Nybygninger, ombygninger og tilbygninger for bestående landbrug kan som udgangspunkt ske under fredningsnævnets censur, hvis det tjener rimelige landbrugsmæssige interesser.

Den 7. januar 2014 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Skanderborg Kommune:

> "Ejendommen er beliggende i landzone samt omfattet af udpegninger i Kommuneplan 13 vedrørende bevaringsværdigt landskab og som område med specifik geologisk bevaringsværdi, idet det indgår både i det geologiske rammeområde "Det Midtjyske Søhøjland" og i de mindre geologiske interesseområder "Illerup Ådal, Mossø" og "Vissing Kloster". Der ses ikke ved den påtænkte placering at være konflikter i forhold til områder omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3 eller i forhold til naturbeskyttelseslovens beskyttelseslinjer. Se senere om skovbyggelinjen.
>
> Ejendommen har et areal på 238.607 m².
>
> Beliggenheden fremgår af nedenstående kort.

Ansøgning
Ansøgningen omfatter opførelse af en ny driftsbygning på 390 m², der bl.a. erstatter 4 mindre drifts- og udhusbygninger på i alt 225 m², der nedrives.

Den nye bygning ønskes opført i klinkbeklædning i træ med en ståltrapezplade som tag (oplyst i mørk farve). Bygningens højde er 7,08 m og udvendige mål på 15 m x 26 m.

Fredning

...

Lovgivninger der varetages af kommunen
Kommunen vurderer med henvisning til ansøgers egne oplysninger bygningen som et byggeri, der er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom. Kommunen vægter benyttelsen til landbrugsformål, idet skovbrug i den pågældende størrelse ikke vurderes at have et særskilt behov, der giver mulighed for opførelse af byggeri.

På baggrund af kommunens vurdering vil byggeriet kunne opføres uden tilladelse efter planlo-

vens § 35 (landzonetilladelse), hvis fredningsnævnet meddeler tilladelse.

Ligeledes med henvisning til, at byggeriet vurderes som en nødvendig driftsbygning, kræver det ikke dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17, stk. 1 (skovbyggelinjen) jf. § 17, stk. 2, nr. 4.

Vurdering
I den aktuelle sag om opførelse af et maskinhus på 390 m² er det kommunens vurdering, at ansøger samler et udhusareal, der hidtil har været placeret i 4 mindre udhuse, der hver for sig (og samlet) fremstår mindre dominerende på ejendommen.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Det ansøgte kræver byggetilladelse. Byggetilladelsen kan først meddeles, når kommunen har modtaget supplerende oplysninger jf. brev af den 1. november 2013 om bl.a. brandforhold.

Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele byggetilladelse til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Fredningsnævnet har i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4 anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand. Naturstyrelsen har herefter den 7. marts 2014 udtalt følgende:

"Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand og kan hverken tages som udtryk for, at Naturstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Ansøgningen
Det fremgår af ansøgningen, at der søges om opførelse af en ny driftsbygning på 390 m^2 og samtidig nedrivning af 4 udhusbygninger, hvorved det bebyggede areal øges med 165 m^2. Bygningen beklædes udvendigt med træ. På taget lægges en mørk stålplade, og på den sydlige tagflade oplægges solceller. Bygningens mål er 15 x 26 m med en højde på 7,08 m.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningens formål er at området skal bevares i dets nuværende tilstand med specielle restriktioner eller lempelser for visse områder.

I fredningens bestemmelser står:

> De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.
>
> Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:
>
> 1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
>
> 2. såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.
>
> Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse.
>
> Arealerne må anvendes som hidtil, medmindre der for de enkelte ejendomme er anført undtagelser nedenfor.
>
> Oprettelse af pelsdyrfarme, fjerkræfarme og drivhusgartnerier er ikke tilladt.

Ejendommen

Ejendommen ejes af Lindholmvej ApS, cvr-nr. 32553079, Kløftevej 4, 8680 Ry. Ejendommen består af 3 matrikelnumre noteret som 1 samlet fast ejendom hovednoteret som landbrugsejendom. Ejendommen har et registreret areal på ca. 23,9 ha.

Ejendommen er registreret med et bebygget areal på 110 m^2, henholdsvis 40 m^2 bolig, 40 m^2 driftsbygning og 30 m^2 garage.

Der er ligeledes registreret en byggesag vedrørende nyopførelse af stuehus med et bruttoetageareal på 223 m^2.

Tidligere afgørelser

J.nr. 11.01.2006-67 - Ansøgning om tilladelse til opførelse af maskinhus/stald på matr. nr. 2 c Boes By, Dover, beliggende Emborgvej 42a, Skanderborg - dispensation

J.nr. 8901-01.2008.174 – ansøgning om tilladelse til etablering af maskinhus på ejendommen matr.nr. 1v, Justenborg, Skanderborg Jorder, Vroldvej 186, 8660 Skanderborg - dispensation

Øvrige bemærkninger
Naturstyrelsen har ikke yderligere bemærkninger."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 8. april 2014, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejeren Lindholmvej ApS ved Jens Ole Sørensen, arkitekt Laurits Foldager, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Naturstyrelsen ved Pia Vels Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe.

Jens Ole Sørensen redegjorde for projektet, der fjerner nogle gamle faldefærdige bygninger og erstatter dem med et nyt og større maskinhus til driften. Den ikke færdige byggesag på ejendommen skyldes, at der ikke er sket færdigmelding af det stuehus, der tidligere er meddelt dispensation til at opføre.

Louise Friis Hansen oplyste, at Skanderborg Kommune vurderer maskinhuset som nødvendigt for driften af landbrugsejendommen, der er på 24 ha.

Niels Thernøe anførte, at der er tale om et stort maskinhus.

Der var i øvrigt et drivhus på ejendommen, hvorom det blev oplyst, at det ikke er opført med dispensation fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke opføres yderligere bebyggelse.

Skanderborg Kommune har vurderet, at der er tale om en nødvendig driftsbygning, og projektet er derfor undergivet fredningsnævnets censur og forudsætter som sådan fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Maskinhuset påtænkes opført med en beliggenhed, så det ikke vil være synligt fra andre ejendomme. På den baggrund, og da fredningsnævnet i øvrigt kan godkende maskinhusets udseende og - efter ejendommens størrelse - også maskinhuset størrelse, meddeler fredningsnævnet dispensation i sagen.

Fredningsnævnet lovliggør i øvrigt drivhuset, da det efter dets størrelse og placering ville være tilladt ved en dispensationsansøgning.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Foldagers Tegnestue ApS, lars@foldager.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk og skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, geert.nielsen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, soehoejlandet@friluftsraadet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og skanderborg@dof.dk

Jens Ole Sørensen, Kløftehøj 4, 8680 Ry

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 24. april 2014

FN 2014.14: Indretning af bolig i hønsehus - lovliggørelse

Fredningsnævnet har den 28. januar 2014 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning om lovliggørelse af en indrettet bolig i et hønsehus på ejendommen matr. nr. 1d Emborg By, Gl. Rye beliggende Emborgvej, 8680 Ry.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, og fredningsnævnet skal meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har besigtiget ejendommen den 8. april 2014 og har herefter besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

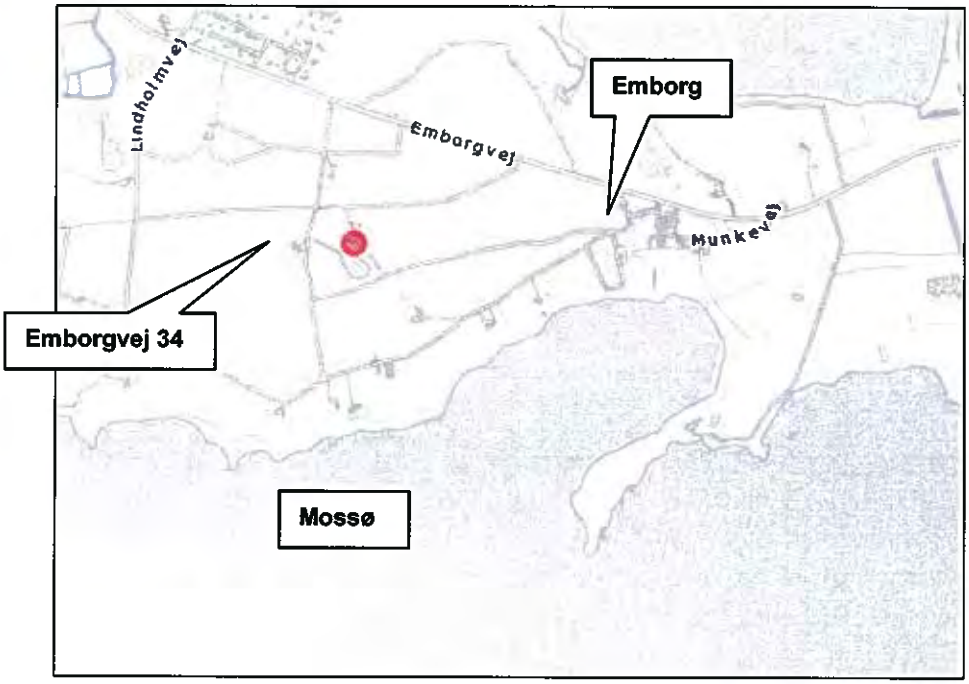
Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det er anført i fredningsbestemmelserne bl.a., at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Nybygninger, ombygninger og tilbygninger for bestående landbrug kan som udgangspunkt ske under fredningsnævnets censur, hvis det tjener rimelige landbrugsmæssige interesser. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Den 28. januar 2014 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Skanderborg Kommune:

> "Ejendommen er en landbrugsejendom beliggende i landzone og er endvidere omfattet af naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinjen). Ejendommen er jf. Kommuneplan 2013 for Skanderborg Kommune beliggende inden for et område der er udpeget som geologisk rammeområde, særlig geologisk interesseområde og særlig landskabelig interesseområde.
>
> Ejendommen har et areal på 32.900 m² heraf vej på 570 m².
>
> Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

Ansøgning
Ansøgningen omfatter lovliggørelse af indretning af bolig i tidligere hønsehus på ca. 45 m^2 til en del af den eksisterende bolig på ejendommen. Den eksisterende bolig er på ca. 167 m^2, så det samlede boligareal vil være ca. 212 m^2. Indretningen har betydet, at hønsehuset er blevet ombygget. Den gamle træbeklædning (laksefarvet) er udskiftet med en ny træbeklædning der holdes i en naturlig farve, og vinduerne er blevet udskiftet med nye og der er isat 2 nye vinduer.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Ifølge fredningskendelsen er følgende gældende:

"De almindelige fredningsbestemmelser.
De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt. Dog kan udnyttelse af de nævnte forekomster ske til ejendommens eget forbrug.

Det fredede areal må ikke anvendes til losseplads eller opstilling af udrangerede maskiner, biler eller dele deraf. Forurening af naturen ved henlæggelse af affald eller andet må ikke finde sted.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at

nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden, tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.

Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:
1 Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2 Såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse".

Lovgivninger der varetages af kommunen
Indretning af hønsehuset til beboelse kræver ikke tilladelse efter planlovens § 35, da boligens samlede areal ikke overstiger 250 m^2. Indretningen kræver heller ikke en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinjen), da der ikke er tale om en væsentlig ydre bygningsmæssig ændring af hønsehuset.

Vurdering
I den aktuelle sag er der tale om lovliggørelse af indretning af bolig i et gammelt hønsehus. Hønsehuset er i BBR registreret som et privat udhus. Benyttelsen af bygningen forøges når den anvendes til bolig i stedet for til udhus. I forbindelse med indretningen er træbeklædningen udskiftet og der er isat nye og flere vinduer, så bygningen ikke længere har karakter af et hønsehus, men i dag har karakter af et anneks til boligen.

Bygningen er beliggende ca. 620 m fra Mossø, og er kun i begrænset omfang synlig fra søen.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele lovliggørende tilladelse i henhold til byggelovgivningen til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Fredningsnævnet har i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4 anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand. Naturstyrelsen har herefter den 7. marts 2014 udtalt følgende:

"Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand og kan hverken tages som udtryk for, at Naturstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Ansøgningen
Det fremgår af ansøgningen, at der er ombygget et eksisterende hønsehus på ca. 30 m^2. Ombygningen er sket som led i udvidelse af eksisterende beboelse. I forbindelse med ombygningen er facadebeklædningen udskiftet, vinduerne er udskiftet til nye, ligesom der er isat 2 nye vinduer.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningens formål er, at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand.

I fredningens bestemmelser står:

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller

2. såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse.

Arealerne må anvendes som hidtil, medmindre der for de enkelte ejendomme er anført undtagelser nedenfor.

Ejendommen

Ejendommen er en beboelsesejendom noteret som landbrugsejendom. Ejendommen består af 2 matrikler og har et samlet areal på ca. 3,3 ha. Ejendommen har et registreret bebygget areal på 234 m^2, hvoraf 125 m^2 udgør et samlet boligareal på 125 m^2 og 109 m^2 udgør et samlet areal for 3 småbygninger. Småbygningerne er registreret med henholdsvis 30 m^2, 36 m^2 og 43 m^2.

Samtlige ejendommens 4 bygninger er registreret som "faktisk udført ændring uden byggesagsbehandling".

Tidligere afgørelser
J.nr. 109/1997 - Indretning af værelseslejlighed i en del af en tidligere staldbygning på matr.nr. 3a m.fl. Emborg by, Gl. Rye – dispensation

Øvrige bemærkninger
Naturstyrelsen har ikke yderligere bemærkninger."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 8. april 2014, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Naturstyrelsen ved Pia Vels Hansen. Ejeren af ejendommen var inviteret til besigtigelsen, men deltog ikke.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke opføres yderligere bebyggelse, og der er restriktioner på ombygninger, som ændrer en bygnings udseende.

Projektet forudsætter fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet lægger efter besigtigelsen og sagens akter til grund, at ombygningen af hønsehuset til bolig kun i begrænset omfang har haft betydning for bygningens ydre fremtræden, og at den nu fremtræder mere som en del af en helhed i relation til de øvrige bygninger på ejendommen.

På den baggrund kan fredningsnævnet meddele dispensation og således lovliggøre ombygningen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Ulrik Hentzer, ulrik.hentzer@gmail.com
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk og skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, louise.friis.hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, soehoejlandet@friluftsraadet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 24. april 2014

FN 2014.21: Tilbygning

Fredningsnævnet har den 14. februar 2014 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning om opførelse af en tilbygning på ejendommen matr. nr. 2t Emborg By, Gl. Rye beliggende Lindholmvej 15, 8680 Ry.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, og fredningsnævnet skal meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har besigtiget ejendommen den 8. april 2014 og har herefter besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

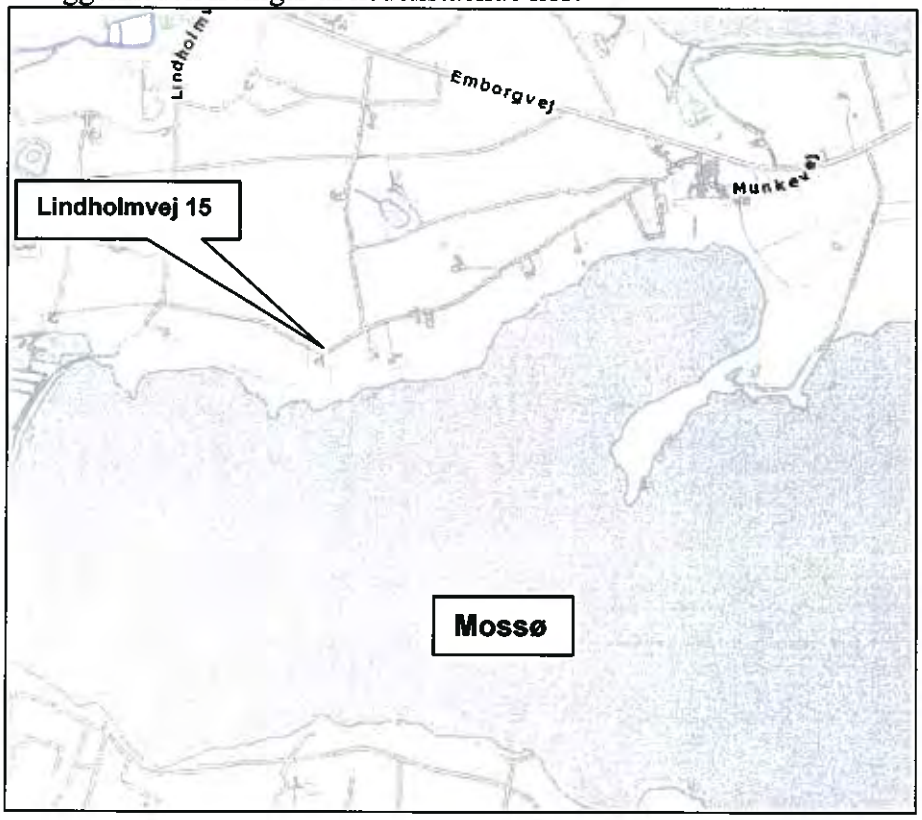
Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det er anført i fredningsbestemmelserne bl.a., at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Den 14. februar 2014 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Skanderborg Kommune:

> "Skanderborg Kommune har den 4. juni 2013 modtaget en ansøgning fra ansøger – Foldagers Tegnestue ApS på vegne af ejeren af ejendommen matr.nr. 2t Emborg By, Gl. Rye med adressen Lindholmvej 15, 8680 Ry tilhørende Ansgar Stiftelsen.
>
> Ejendommen er omfattet af fredningen af Mossø.
>
> Ejendommen ligger i landzone, og er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinjen). Ejendommen er jf. Kommuneplan 2013 for Skanderborg Kommune beliggende inden for et område der er udpeget som særlig landskabeligt interesseområde, geologisk rammeområde samt særlig geologisk interesseområde.

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

Ansøgning
Ansøgningen omfatter opførelse af tilbygning med et bebygget areal på ca. 34 m^2 og et boligareal på ca. 55 m^2 til eksisterende bolig med et bebygget areal på ca. 85 m^2 og et boligareal på ca. 144 m^2. Boligen vil efter opførelse af tilbygningen have et bygget areal på ca. 119 m^2 og et boligareal på ca. 199 m^2. Tilbygningen opføres på nordsiden af den eksisterende bolig, og dermed væk fra Mossø. Tilbygningen opføres i samme materialer og stil som den eksisterende bolig – ydervægge af sort malet træbeklædning og tagkonstruktion med mat sorte tagsten.

Baggrunden for ansøgningen er, at den eksisterende bolig er for lille til familien som bestyrer "Ømborgen". Boligen anvendes til bestyrerbolig for "Ømborgen".

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Ifølge fredningskendelsen er følgende gældende:

"De almindelige fredningsbestemmelser.
De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse

fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse".

Lovgivninger der varetages af kommunen
Det ansøgte kræver dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinjen). Opførelsen af tilbygningen på ca. 55 m^2 til den eksisterende bolig på ca. 144 m^2 kræver ikke tilladelse efter planlovens § 35 da husets bruttoetageareal ikke overstiger 250 m^2.

Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen) er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for plante- og dyreliv.

Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m fra søer og åer.

Vurdering
I den aktuelle sag er der tale om opførelse af en tilbygning til en eksisterende bolig. Tilbygningen opføres på nordsiden af den eksisterende bolig og dermed væk fra Mossø, og opføres i samme materialer og stil som den eksisterende bolig.

Tilbygningen vil med en placering nord for den eksisterende bolig ikke være synlig for Mossø og tilbygningen vil ikke påvirke det omkringliggende landskab.

Fredningsnævnet har den 2. maj 2008 (j.nr. 8901-01.2007.41) meddelt dispensation fra Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser til udskiftning af boligen. Der blev meddelt tilladelse til opførelse af et nyt enfamiliehus med sort træbeklædning i 1½ plan, med et bebygget areal på ca. 86 m^2 og et bruttoetageareal på ca. 146 m^2.

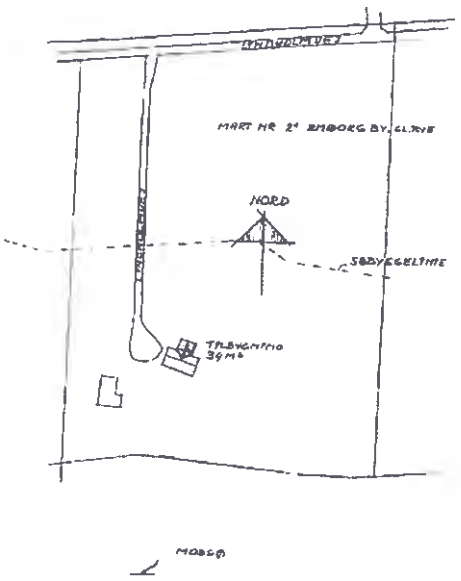
Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinjen) til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Fredningsnævnet har i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4 anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand. Naturstyrelsen har herefter den 7. marts 2014 udtalt følgende:

"Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand og kan hverken tages som udtryk for, at Naturstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

"<u>Ansøgningen</u>
Det fremgår af ansøgningen, at der søges om opførelse af en tilbygning på nordsiden af den eksisterende bolig. Tilbygningen vil få et bebygget areal på 34 m^2 og et boligareal på 55 m^2. Efter tilbygningen vil det bebyggede areal udgøre 119 m^2 og boligarealet 199 m^2. Der vil blive anvendt sortmalet træbeklædning med tag af matsorte tagsten som den eksisterende bolig.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningens formål er, at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand.

I fredningens bestemmelser står:

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller

2. såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse.

Arealerne må anvendes som hidtil, medmindre der for de enkelte ejendomme er anført undtagelser nedenfor.

Ejendommen

Ejendommen er en ud af 4 matrikler på i alt ca. 8,5 ha. Matr.nr. 2t har et areal på ca. 2,9 ha. På matriklen er registeret et enfamiliehus på 85 m^2 med et boligareal på 144 m^2. Derud over er registreret en anden bygning til helårsbeboelse på 30 m^2.

Øvrig regulering/planlægning på arealet
Det ansøgte er beliggende indenfor Sø- og åbeskyttelseslinjer.

Ejendommen er beliggende op til Natura 2000-område nr. 52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå (habitatområde nr. 48 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå, fuglebeskyttelsesområde nr. 35 Mossø), jf. bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområde samt beskyttelse af visse arter.

Det ansøgte vil ikke medføre beskadigelse/ ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV. Det er Naturstyrelsens vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Det ansøgte vil ikke ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget.

Tidligere afgørelser
J.nr. 8901-01.2007.41 - ansøgning om tilladelse til udskiftning af boligen på ejendommen matr.nr. 2t Emborg By, Gl. Rye, beliggende Lindholmvej 15, 8680 Ry – afslag

Øvrige bemærkninger
Naturstyrelsen har ingen yderligere bemærkninger."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 8. april 2014, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet administratorerne Stefan Janstrøm og Jolanta Janstrøm, arkitekt Laurits Foldager, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Naturstyrelsen ved Pia Vels Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke opføres yderligere bebyggelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Projektet forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Ejendommen er beliggende ned til Mossø i kernen af den natur, som fredningen tilsigter at beskytte. Der er tale om en tilbygning, der ændrer husets udseende, men da tilbygningen ikke er synlig fra søen, finder fredningsnævnet ikke, at tilbygningen strider mod de naturbeskyttelseshensyn, fredningen skal beskytte.

På den baggrund og i lyset af baggrunden for anmodningen meddeler fredningsnævnet dispensation i sagen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Foldagers Tegnestue ApS, lars@foldager.dk
Stefan Janstrøm og Jolanta Janstrøm, stefan@omborgen.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk og skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, louise.friis.hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, soehoejlandet@friluftsraadet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 24. april 2014

FN 2014.48: Ændring af tagkonstruktion

Fredningsnævnet har den 31. marts 2014 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning fra Inger Marie Mogensen om ændring af tagkonstruktion med nye kviste på ejendommen matr. nr. 2k Emborg By, Gl. Rye beliggende Lindholmvej 33, 8680 Ry.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, og fredningsnævnet skal meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har besigtiget ejendommen den 8. april 2014 og har herefter besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

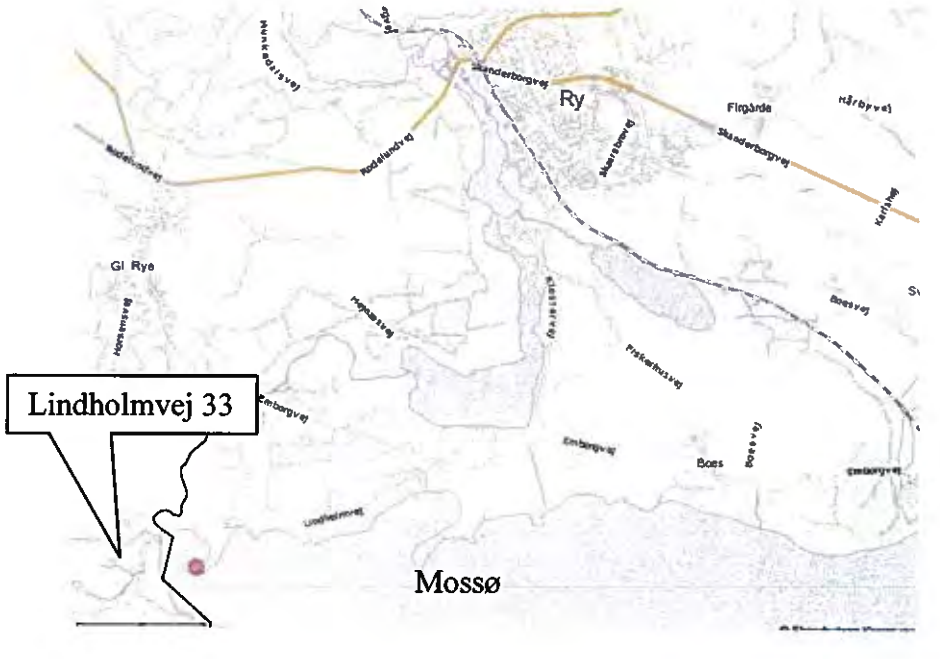
Det er anført i fredningsbestemmelserne bl.a., at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Den 31. marts 2014 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Skanderborg Kommune:

> "Ejendommen ligger på den lille halvø Lindholm Hoved i den vestlige ende af Mossø i landzone og i Natura 2000-område nr. 52, der omfatter Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå (EU's Habitatdirektiv, område 48). Herudover er ejendommen omfattet af naturbeskyttelseslovens § 16 (å- og søbeskyttelseslinjen).
>
> I Skanderborg Kommunes kommuneplan er området udlagt som særlig landskabeligt interesseområde og særlig geologisk interesseområde.
>
> Ejendommen har et areal på 39.740 m². Ifølge BBR er der registreret et sommerhus med et bebygget areal på 56 m² og et etageareal på 108 m², samt en åben overdækning (terrasse) på 19 m², der ikke indgår i etagearealet. Herudover er der i BBR registreret et udhus på 20 m² på

ejendommen.

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

Ansøgning
Ansøgningen omfatter ændring af tagkonstruktionen, herunder ændring af kviste. Det ansøgte forslag til ændring er resultatet af en længere dialog mellem ansøger/rådgiver og Skanderborg Kommune.

Ansøger har et akut behov for renovering af en tagkonstruktion, der er udført konstruktivt forkert, og ansøger har oprindeligt ønsket at benytte renoveringen til en mere omfattende ændring (og forøgelse) af sommerhuset.

Skanderborg Kommune i forbindelse med den tidligere ansøgning meddelt i en foreløbig vurdering, at kommunen agtede at meddele afslag på ansøgningen med henvisning til sommerhusets nuværende størrelse og placering i et område med omfattende beskyttelse. I den foreløbige vurdering lagde kommunen vægt på, at sommerhuset allerede var større end det, der sædvanligvis er den maksimale størrelse – også i det åbne land, hvor der ikke er særlige hensyn. Det var derfor kommunens opfattelse, at ændringer skulle ske uden udvidelse af det eksisterende hus.

Herefter har ansøger ændret sin ansøgning, således at husets areal i grundplan fastholdes, taget set fra søen (syd) gøres symmetrisk, og kvistene reduceres i antal fra tre til to, der dog forøges lidt af hensyn til lysindfald.

Med de ansøgte ændringer inddrages en tidligere udvidelse med entre og toilet/bad under den primære tagkonstruktion.

Fredning

Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 i sag 2142/72 om fredning af Mossø med omgivelser.

Det fremgår af fredningen, at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand, idet der samtidig henvises til følgende generelle bestemmelser:

- De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

- Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse".

Der findes ingen relevante specielle bestemmelser på ejendommen.

Lovgivninger der varetages af kommunen
Med henvisning til karakteren af det ansøgte samt en konstatering af, at der ikke sker en arealmæssig udvidelse af sommerhuset, er det vurderet, at det ansøgte ikke kræver tilladelse efter planloven (landzonetilladelse) eller efter byggeloven (byggetilladelse).

Naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen)
Det ansøgte vurderes dog at kræve dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen), med henvisning til, at naturbeskyttelseslovens § 16 er en restriktiv forbudsbestemmelse, der omfatter mere end bebyggelse jf. byggelovens definition.

Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen) er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for plante- og dyreliv.

Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m fra søer og åer.

Natura 2000 (habitat- og fuglebeskyttelsesområder)
Arealet indgår i habitatområde nr. 48 og Natura 2000-område nr. 52, der omfatter Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå.

Der må ikke gives dispensation fra naturbeskyttelsesloven inden for internationale beskyttelsesområder, hvis dispensationen kan indebære forringelse af områdets naturtyper og levesteder for arterne eller kan medføre forringelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

I nærområdet til ejendommen er habitatnaturtypen 91E0 "Elle- og askeskov" registreret, og nord for matriklen er habitatnaturtypen 7230 "Rigkær" registreret. Elle- askeskovens naturtilstand er "god", mens rigkærets naturtilstand er "moderat" i gældende basisanalyse.

Af arterne på habitatområdets udpegningsgrundlag er damflagermus registreret ynglende ved Klostermølle, odder er registreret flere steder omkring søen og må formodes at anvende hele Mossø. Af fuglene på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet ses isfugl i området, men arten bruger skrænter til at yngle, hvorfor Lindholm Hoved ikke er egnet som ynglelokali-

tet. Desuden er rørhøg noteret som ynglende i området mellem Lindholm Hoved og Emborg Odde.

Det ansøgte, der ikke medfører en udvidelse af det bebyggede areal, og ikke ændrer væsentligt på anvendelsen af ejendommen, vurderes ikke at have betydning for bevaringsstatus, eller opnåelse af gunstig bevaringsstatus, for naturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget.

Skanderborg Kommune har ingen oplysninger om, at der findes bilag IV arter i området, dog må det antages at flere arter af flagermus fouragerer ved ellebevoksningerne og vandfladerne i området. Renoveringen af huset vurderes ikke at påvirke yngle- og rasteområder for bilag IV-arter.

Vurdering
I den aktuelle sag er der tale om en særdeles begrænset ændring af tagkonstruktionen. Det er kommunens skøn, at der er tale om en ubetydelig ændring, men dog en arkitektonisk forbedring af bygningens udtryk, der medvirker til at sikre søen som værdifuldt landskabselement. Det ansøgte skønnes ikke at medføre en ændring af området som levested og spredningskorridor for plante- og dyreliv.

Der er i ovennævnte lagt vægt på den begrænsede ændring i bygningens volumen og at bygningens grundplan/det bebyggede areal ikke forøges. Dette skyldes, at ansøger, for at imødekomme kommunens krav om et uændret etageareal, har undladt etageadskillelsen over toilet og entre.

Kommunen har, trods sommerhusets størrelse, lagt væk på, at bygningen tidligere er tilladt udvidet med toilet og bad med en tagudformning, som nu har vist sig at være konstruktivt ukorrekt og at sommerhuset med den nu ansøgte begrænsede ændring kan fastholdes med sit historiske udtryk.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til fredningsnævnet med henblik på at nævnet vurderer, om den ønskede renovering medfører, at bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, og hvis dette er tilfældet, at fredningsnævnet træffer afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinjen) til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Fredningsnævnet har i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4 anmodet Naturstyrelsen om teknisk bistand. Naturstyrelsen har herefter den 3. april 2014 udtalt følgende:

"Nedenstående oplysninger og bemærkninger skal alene ses som svar på anmodningen om teknisk bistand og kan hverken tages som udtryk for, at Naturstyrelsen anbefaler en dispensation til det ansøgte eller det modsatte.

Ansøgningen
Der søges om ændring af tagkonstruktion på eksisterende sommerhus samt etablering af nye kviste.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningens formål er:

B. De almindelige fredningsbestemmelser.

De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

I fredningens bestemmelser står:

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævr anden

Ejendommen
Ejendommen er en beboelsesejendom med status som sommerhus. På ejendommen er ifølge BBR opført et hus med et bebygget areal på 56 m^2 og tagetage på 52 m^2, i alt et boligareal på 108 m^2. Der er tillige registreret en åben overdækning på 19 m^2 samt et udhus på 24 m^2. Ejendommen har et areal på ca. 4 ha.

Øvrig regulering/planlægning på arealet
Ejendommen er beliggende i Natura 2000-område nr. 52, Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå (habitatområde nr. 48, Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå og fuglebeskyttelsesområde nr. 35, Mossø), jf. bekendtgørelse nr. 408 af 1. maj 2007 om udpegning og administration af internationale naturbeskyttelsesområde samt beskyttelse af visse arter.

Udpegningsgrundlag:

SPA 35 Mossø:
Rørhøg Y F3
Plettet rørvagtel Y F1
Isfugl Y F1

48 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå:

1082 Lys skivevandkalv (Graphoderus bilineatus)
1096 Bæklampret (Lampetra planeri)
1166 Stor vandsalamander (Triturus cristatus cristatus)
1318 Damflagermus (Myotis dasycneme)
1355 Odder (Lutra lutra)
3110 Kalk- og næringsfattige søer og vandhuller (lobeliesøer)
3130 Ret næringsfattige søer og vandhuller med små amfibiske planter ved bredden

3140 Kalkrige søer og vandhuller med kransnålalger
3150 Næringsrige søer og vandhuller med flydeplanter eller store vandaks
3160 Brunvandede søer og vandhuller
3260 Vandløb med vandplanter
3270 Vandløb med tidvis blottet mudder med enårige planter
4010 Våde dværgbusksamfund med klokkelyng
4030 Tørre dværgbusksamfund (heder)
5130 Enekrat på heder, overdrev eller skrænter
6230 * Artsrige overdrev eller græsheder på mere eller mindre sur bund
6410 Tidvis våde enge på mager eller kalkrig bund, ofte med blåtop
7110 * Aktive højmoser
7140 Hængesæk og andre kærsamfund dannet flydende i vand
7210 * Kalkrige moser og sumpe med hvas avneknippe
7220 * Kilder og væld med kalkholdigt (hårdt) vand
7230 Rigkær
9120 Bøgeskove på morbund med kristtorn
9130 Bøgeskove på muldbund
9190 Stilkegeskove og -krat på mager sur bund
91D0 * Skovbevoksede tørvemoser
91E0 * Elle- og askeskove ved vandløb, søer og væld

Det ansøgte vil ikke medføre beskadigelse/ ødelæggelse af plantearter eller yngle- eller rasteområder for de dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Det er Naturstyrelsens vurdering, at det ansøgte ikke i sig selv, eller i forbindelse med andre planer og projekter, kan påvirke Natura 2000-området væsentligt. Det ansøgte vil ikke ødelægge eller beskadige leve- eller voksesteder for de arter, der indgår i udpegningsgrundlaget.

Tidligere afgørelser
J.nr. 14/1998 - bygningsændring på ejendommen matr.nr. 2c Emborg by, Gl. Rye, beliggende Lindholmvej 9 – dispensation givet

J.nr. 8901-01.2007.44 - ansøgning om tilladelse til opførelse af en kvist på huset på ejendommen beliggende Emborgvej 31, 8680 Ry, matr. nr. 3y, Emborg By, Gl. Rye – afslag givet.

Øvrige bemærkninger
Naturstyrelsen har ikke yderligere bemærkninger."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 8. april 2014, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejerne af ejendommen Inge Marie Mogensen og Hans Jørgen Mogensen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Geert Nielsen og Kim Aaen, Naturstyrelsen ved Pia Vels Hansen samt Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe.

Inge Marie Mogensen og Hans Jørgen Mogensen redegjorde for forhistorien med afslaget på den ønskede udvidelse og det nu foreliggende projekt med ændring af tagkonstruktionen. Der er vandskader som følge af en for lille hældning på taget og en for lille afstand mellem kvistene. Det er nød-

vendigt at ændre hældningen og føre taget udover den tidligere tilbygning og at øge afstanden mellem kvistene for at holde stråtaget tørt.

Geert Nielsen anførte, at der med det nu foreliggende projekt ikke bliver tale om et øget boligareal.

Kim Aaen anførte, at der kan være beskyttet damflagermus i taget i form af en ynglekoloni om sommeren. Der vil derfor i givet fald blive stillet vilkår om tidspunktet for ændringernes udførelse.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke opføres yderligere bebyggelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Projektet forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Sommerhuset er beliggende helt ned til Mossø i kernen af den natur, som fredningen tilsigter at beskytte. Der er ikke tale om en egentlig udvidelse af bygningen, men om en ændring i tagkonstruktionen, der udover at medføre en lidt større tagflade betyder, at antallet af kviste reduceres fra tre til to samtidig med, at de nye kviste er større end de nuværende kviste.

Fredningsnævnet finder efter en konkret vurdering, at sommerhuset ikke i væsentlig grad ændrer karakter ved disse ændringer.

På den baggrund og med henvisning til baggrunden for anmodningen om en ændret tagkonstruktion meddeler fredningsnævnet dispensation i sagen.

Det er indgået i fredningsnævnets afgørelse, at det efter de foreliggende oplysninger må lægges til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 og 3.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Nordhaug Byg ved Jan Nordhaug, mail@nordhaug.dk
Inger Marie Mogensen, imm@midwife.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk og skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, geert.nielsen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, soehoejlandet@friluftsraadet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og skanderborg@dof.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 3. juli 2014

FN 2014.79: "Landart-arrangement"

Fredningsnævnet har den 20. juni 2014 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning om dispensation til at afholde et "landart-arrangement" på ejendommen matr. nr. 16c Vrold, Skanderborg Jorder beliggende Vædebrovej 53, 8660 Skanderborg, der ejes af Naturstyrelsen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, og fredningsnævnet skal meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag besluttet at meddele dispensation i sagen. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det er anført i fredningsbestemmelserne bl.a., at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Der må heller ikke foretages terrænændringer.

Den 20. juni 2014 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Skanderborg Kommune:

> "Skanderborg Kommune har den 12. juni 2014 modtaget en ansøgning fra Skanderborg Museum på vegne af ejeren af ejendommen matr.nr. 16c Vrold, Skanderborg Jorder med adressen Vædebrovej 52, 8660 Skanderborg tilhørende Naturstyrelsen.
>
> Ejendommen er omfattet af fredningen af Mossø.
>
> Ejendommen er beliggende i et sommerhusområde ved Mossø og er omfattet af lokalplan 1012 - Sommerhusområde ved Alkenvej og Vædebrovej. Ejendommen er endvidere omfattet af naturbeskyttelseslovens 16 (søbeskyttelseslinjen) og kommuneplanramme 11.S.02 - Sommerhusområde ved Alkenvej og Vædebrovej. Ejendommen er beliggende inden for et område der i Kommuneplan 2013 for Skanderborg Kommune er udpeget som værdifuldt kulturmiljø (Illerup Ådal). Området ligger inden for Natura 2000-område nr. 52, der består af habitatområde H48 og fuglebeskyttelsesområderne F35 (Mossø) og F33 (Salten Langsø).

Ejendommen har et areal på 1639 m².

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ansøgning
Ansøgningen omfatter midlertidigt arrangement (Landart projekt) i perioden fra den 16. august til 12. december 2014 på en del af Naturstyrelsens grund ned til Mossø.

Skanderborg Kommune, Visit Skanderborg, Kunstråd Skanderborg og Skanderborg Museum er gået sammen om et Landart projekt, der skal ledsage og supplerer de arkæologiske udstillinger på Skanderborg Museum og Moesgaard Museum om udgravningerne i Alken Enge og få publikum ud i landskabet.

Kunstneren Jørgen Hansen bygger sammen med frivillige og andre kunstnere en lerskulptur på kysten ved Vædebro, som en fortolkning af de hændelser, der har fundet sted i Alken Enge, og efterfølgende brændes skulpturen, hvorefter den står og forfalder.

Skulpturen placeres på græsarealet ud mod Mossø syd for madpakkehuset i et område hvor træernes kroner ikke dækker.

Naturstyrelsen har givet tilladelse til lån af arealet, og har i tilladelsen stillet en række vilkår.

Kopi af relevant ansøgningsmateriale er vedlagt.

Fredning
Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Ifølge fredningskendelsen er følgende gældende:

"De almindelige fredningsbestemmelser.

De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.

Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt. Dog kan udnyttelse af de nævnte forekomster ske til ejendommens eget forbrug.

De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Det fredede areal må ikke anvendes til losseplads eller opstilling af udrangerede maskiner, biler eller dele deraf. Forurening af naturen ved henlæggelse af affald eller andet må ikke finde sted".

Lovgivninger der varetages af kommunen
Det ansøgte kræver tilladelse efter planlovens § 35 samt naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinjen) da arrangementet varer over 6 uger.

- Planlovens § 35
Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.

Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

- § 16 Sø- og åbeskyttelseslinjen
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen) er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for plante- og dyreliv.

Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m fra søer og åer.

- Natura 2000 (habitat- og fuglebeskyttelsesområder)
Arealet indgår i Natura 2000-område nr. 52, der består af habitatområde H48 og fuglebeskyttelsesområderne F35 (Mossø) og F33 (Salten Langsø).

Udpegningsgrundlaget fremgår af nedenstående tabel:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 48		
Naturtyper:	Lobelieso (3110) Sobred med småurter (3130) Kransnålalge-so (3140) Næringsrig so (3150) Brunvandet so (3160) Vandløb (3260) Å-mudderbanke (3270) Våd hede (4010) Tor hede (4030) Enekrat (5130) Surt overdrev (6230)	Tidvis våd eng (6410) Hængesæk (7140) Avneknippemose (7210) Kildevæld (7220) Rigkær (7230) Bog på mor med kristtorn (9120) Bog på muld (9130) Stilkege-krat (9190) Skovbevokset tørvemose (91D0) Elle- og askeskov (91E0)
Arter:	Lys skivevandkalv (1082) Bæklampret (1096) Stor vandsalamander (1166)	Damflagermus (1318) Odder (1355)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 33		
Fugle:	Stor skallesluger (T) Fiskeørn (Y) Havørn (T)	Stor hornugle (Y) Isfugl (Y) Sortspætte (Y)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 35		
Fugle:	Rørhøg (Y)	Isfugl (Y)

Der må ikke gives tilladelse efter planloven eller dispensation fra naturbeskyttelsesloven inden for internationale beskyttelsesområder, hvis dispensationen eller tilladelsen kan indebære forringelse af områdets naturtyper og levestederne for arterne eller kan medføre forringelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.
Arrangementet har ikke betydning for udpegningsgrundlaget da der er tale om et midlertidigt arrangement som ikke vil medføre en forstyrrelse i nærområdet.

Strengt beskyttede arter efter bilag IV i EF-habitatdirektivet
Der må ikke gives tilladelse efter planloven eller dispensation fra naturbeskyttelsesloven til det ansøgte, hvis indgrebet kan forsætligt forstyrre med skadelig virkning for bilag IV arter eller bestande, eller hvis indgrebet kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bilag IV arterne.

Skanderborg Kommune har oplysninger om, at der kan forekomme Stor vandsalamander (bilag IV art) i nærområdet.

Det vurderes, at indgrebet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for andre bilag IV arter.

Vurdering
I den aktuelle sag er der tale om et arrangement med en varighed på ca. 4 måneder, hvor der skal bygges en lerskulptur som efterfølgende skal brandes og så forfalder den.

Skulpturen bygges på et areal ned til Mossø og arealet reetableres så det fremstår som før projektets start. Projektets omfang og korte varighed har ikke betydning for områdets karakter.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørel-

se iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele tilladelse efter planlovens § 35 samt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke opføres yderligere bebyggelse mv. eller ske andre ændringer. Når henset til karakteren og varigheden af projektet er det derfor fredningsnævnets opfattelse, at det forudsætter fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet finder efter karakteren af projektet og dets midlertidige karakter, at det ikke strider mod fredningen og kan efter dets indhold og baggrund meddele dispensation til projektet. Det bemærkes herved, at det ikke tidsmæssigt må udstrækkes udover den anførte tidsramme, og at der efterfølgende skal ske fjernelse af projektet.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling.

Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Skanderborg Museum, lhm@skanderborgmuseum.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk og skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, louise.friis.hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, tnm@nst.dk og nst@nst.dk
Friluftsrådet, soehoejlandet@friluftsraadet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og skanderborg@dof.dk
Kulturstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk
Region Midtjylland, kontakt@regionmidtjylland.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 4. juli 2014

FN 2014.54: Hegningsprojekt med kreaturovergang og solceller

Fredningsnævnet har den 11. april 2014 modtaget en ansøgning fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning om dispensation til at udføre et hegningsprojekt med kreaturovergang og solceller på ejendommen matr. nr. 2aa, 2ø, 2m, 2x og 2ah Emborg By, Gl. Rye beliggende på Lindholm Hoved. Ansøgningen er indleveret af Skanderborg Kommune for lodsejerne.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, og fredningsnævnet skal meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har besigtiget ejendommen den 17. juni 2014 og har herefter besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

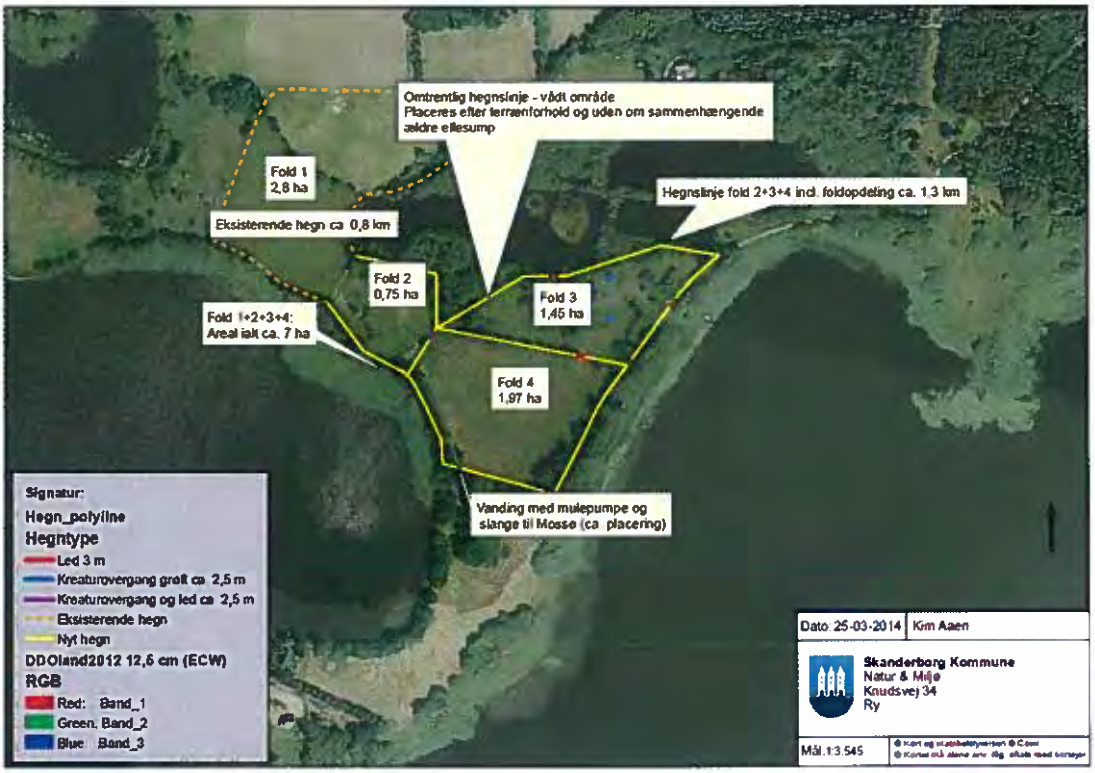
Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det er anført i fredningsbestemmelserne bl.a., at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Der må ikke opsættes andre hegn end nødvendige kreaturhegn.

Den 11. april 2014 modtog fredningsnævnet følgende ansøgning fra Skanderborg Kommune:

> "Skanderborg Kommune, Natur og Miljøafdelingen, er i gang med et hegningsprojekt ved Lindholm Hoved, matr. nre. 2aa, 2ø, 2m, 2x og 2ah Emborg By, Gl. Rye, der ligger i fredningen af Mossø med omgivelser (Ofn. 2142/77) og i Natura 2000 område nr. 52, Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå.

Projektet gennemføres som et samgræsningsprojekt under fælles hegn, hvor 4 små matrikler har private ejere (fold 2 og 3) og 1 matrikel ejes af Naturstyrelsen (fold 4). Afgræsningen foreståes af én dyreholder. Fold 2 støder op til fold 1, der ejes af dyreholder og hidtil har været hegnet og afgræsset. Den nordlige del af fold 1 er højtliggende og sikrer, at kreaturerne i våde perioder altid har adgang til tørre arealer. Området er meget vådt indtil juni måned, hvor det tørrer så meget op, at hovedparten forventes at kunne afgræsses i et "normalår".

Kommunen søger på vegne af lodsejerne om dispensation fra fredningen til de anlæg, som kræver dispensation. Projektet indeholder rydning af hegnslinje og etablering af kreaturhegn, etablering af solcelleanlæg og mulepumpe til drikkevandsforsyning samt 3 kreaturovergange ved grøfter. Anlæggene fremgår af kort ovenfor; dog er placeringen af solcelleanlægget endnu ikke afklaret, men det forventes placeret i nærheden af fold 2. Lokale terrænforhold kan medføre, at placeringen af kreaturovergangene ændres en smule ift. det på kortet angivne. Vi afventer tilbud fra entreprenører på projektet, så den endelige udformning af kreaturovergangene kendes pt. ikke, men det vil være simple overgange uden hegn, ca. 2 m brede og 3 m lange udført i hårdttræ (akacie, lærk el.lign).

Formålet med projektet er at etablere afgræsning på et rigkær under tilgroning. Kæret består af 6 matrikler, hvor de 4 mindste er så små, at afgræsning ikke kan svare sig eller ikke har interesse for den enkelte lodsejer. Samtidig er arealerne mere eller mindre vanddækkede indtil omkring starten af juni, hvorfor græsningssæsonen er kort på arealerne. Et samgræsningsprojekt er derfor nødvendigt for at sikre en rentabel og hensigtsmæssig afgræsning. Opdelingen i folde gør det muligt at holde kreaturerne i de enkelte folde med henblik på at få græsset i bund i perioder, hvor arealerne er tilstrækkeligt tørre til det. Elforsyning ved solcelle etableres, da det ikke er muligt at trække strøm fra nærtliggende ejendomme. Kreaturovergange over grøfterne skal sikre, at der er adgang til alle folde i perioder med vandfyldte grøfter. Mulepumpen skal sikre, at der er drikkevandsforsyning i perioder, hvor vandfyldte lavninger og grøfter er udtørrede.

Natura 2000 og bilag IV arter
Arealet er i Natura 2000 handleplanen udpeget som potentielt område for udvikling af rigkær, idet det forventes, at området med ekstensiv afgræsning vil kunne opnå en væsentlig forbedret strukturtilstand og over en forholdsvis kort årrække tæt på 100% rigkær i god naturtilstand. Derudover forventes ingen effekt på bevaringsstatus af habitatnaturtyper i Natura 2000 området.

Der forventes ikke nogen effekt på arter på udpegningsgrundlaget eller bilag IV arter.

Andre forhold
Etableringen af broerne kræver ikke dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 3 for så vidt angår de beskyttede terrestriske naturtyper, da der ikke vil ske nogen ændring af naturtilstanden.

Etableringen af broerne over afvandingsgrøfterne kræver heller ikke tilladelse efter vandløbsloven."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 17. juni 2014, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet, Skanderborg Kommune ved Jonna Moesgaard og Geert Nielsen samt Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Niels Thernøe.

Det kommunalt valgte medlem af fredningsnævnet deltog ikke i besigtigelsen, men har kunnet deltage ved sagens afgørelse som følge af sit kendskab til området.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Projektet forudsætter fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet lægger efter besigtigelsen og sagens akter til grund, at solcellerne ikke kan ses fra omgivelserne, da der er tale om en enkelt og mindre strømforsyning til kreaturhegnet. På den baggrund og i øvrigt efter formålet med projektet meddeler fredningsnævnet dispensation i sagen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker

- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk og skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, jonnamosgaard@skanderborg.dk og geert.nielsen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, soehoejlandet@friluftsraadet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og skanderborg@dof.dk
Kulturstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk
Region Midtjylland, kontakt@regionmidtjylland.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 4. juli 2014

FN 2014.71: Hævet terrasse og udvidet garage

Fredningsnævnet har den 27. maj 2014 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune i anledning af en ansøgning om dispensation til at hæve en terrasse og udvide en garage på ejendommen matr. nr. 3q og 3b Alken By, Dover og 5h Boes By, Dover beliggende Emborgvej 74, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indleveret af arkitekt Bendt Nielsen for ejerne Lene Mølgaard Pedersen og Bo Kokholm Pedersen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, og fredningsnævnet skal meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har besigtiget ejendommen den 17. juni 2014 og har herefter besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det er anført i fredningsbestemmelserne bl.a., at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Nybygninger, ombygninger og tilbygninger for bestående landbrug kan som udgangspunkt ske under fredningsnævnets censur, hvis det tjener rimelige landbrugsmæssige interesser. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Den 27. maj 2014 modtog fredningsnævnet følgende udtalelse fra Skanderborg Kommune:

> "Skanderborg Kommune har den 9. december 2013 modtaget en ansøgning fra ansøger Arkitekt Bendt Nielsen på vegne af ejerne af ejendommen matr.nr. 3q og 3b, Alken by, Dover og 5h, Boes By, Dover med adressen Emborgvej 74, 8660 Skanderborg tilhørende Lene Mølgaard Pedersen og Bo Kokholm Pedersen.
>
> Ejendommen er omfattet af fredningen af Mossø med omgivelser.

Ejendommen er beliggende i landzone, indenfor naturbeskyttelseslovens § 16 (søbeskyttelseslinjen omkring Mossø) og § 17 (skovbyggelinjen). Området ligger inden for Natura 2000-område nr. 52, der består af habitatområde H48 og fuglebeskyttelsesområderne F35 (Mossø) og F33 (Salten Langsø).

Ejendommen har et areal på 34.634 m² heraf vej på 1370 m².

Beliggenheden fremgår af nedenstående kort

© Kortet må alene anv. iflg. aftale med kortejer

Ansøgning

Ansøgningen omfatter opførelse af hævet terrasse og udvidelse af garage. Den hævede terrasse på 20 m^2 med trappe opføres syd for boligen i tilknytning til boligen. Terrassen udføres i galvaniseret stål med trædæk, og der anvendes ikke glas. Den hævede terrasse opføres på ca. samme placering som en vinterhave der blev fjernet i 2013 i forbindelse med facaderenovering af boligen.

Tilbygningen på 20 m^2 til eksisterende garage på 40 m^2 som er sammenbygget med udhus på 70 m^2 som efterfølgende bliver 130 m^2. Tilbygningen udføres med pudsede facader i gråhvidt og sort tagpap som på boligen.

Ejeren ønsker at nedrive et gammelt skur på 16 m^2 såfremt der meddeles tilladelse til opførelse af tilbygningen til garagen.

Fredningsnævnet har været på besigtigelse på ejendommen den 25. januar 2013 vedr. ansøgning om ændret anvendelse af opfyldte damme, opførelse af primitivt dyrely, renovering af udhuse mv. og meddelte den 8. februar 2013 tilladelse til det ansøgte (FN 2012.203). Ejendommen blev på det tidspunkt anvendt til heldagsskole.

Kopi af relevant ansøgningsmateriale er vedlagt.

Fredning

Ejendommen er beliggende indenfor Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser.

Ifølge fredningskendelsen er følgende gældende:

- *"De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.*
- *De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.*
- *Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse".*

Lovgivninger der varetages af kommunen
Opførelsen af den hævede terrasse kræver en dispensation fra fredningskendelsen samt naturbeskyttelseslovens § 16 og § 17.

Etableringen af den nye garage betyder, at det samlede udhusareal bliver over 50 m^2 hvorfor opførelsen kræver en tilladelse efter planlovens § 35. Opførelsen vil endvidere kræve en dispensation fra fredningskendelsen samt en dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16. Opførelse af garagen kræver ikke dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 17, da der jf. § 17, stk.2, nr. 5 meddeles tilladelse efter planlovens § 35, stk. 1 til opførelsen.

- Planlovens § 35
Ifølge vejledningen til planloven er det hovedformålet med zoneinddelingen at modvirke byspredning ved at hindre spredt og uplanlagt bebyggelse samt anlæg i det åbne land og samtidig sikre at egentlig byudvikling sker, hvor der er åbnet mulighed for det gennem planlægningen.

Udgangspunktet er, at landzonen skal friholdes for anden bebyggelse m.v., end den der er nødvendig for driften af landbrug, skovbrug og fiskeri. Derfor bør tilladelser efter § 35 kun meddeles, når et ansøgt byggeri ikke med rimelighed kan henvises til et planlagt område.

Det fremgår af Skanderborg Kommunes praksis for administration af planloven, at der normalt meddeles tilladelse til opførelse af udhuse op max. 100 m^2 i tilknytning til beboelsesejendomme til helårsbeboelse i landzone, medmindre der foreligger særlige omstændigheder der tager imod, herunder allerede eksisterende udhusbyggeri.

- § 16 Sø- og åbeskyttelseslinjen
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen) er at sikre søer og åer som værdifulde landskabselementer og som levesteder for plante- og dyreliv.

Bestemmelsen omfatter et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) samt foretage beplantning og terrænændringer i en afstand af 150 m fra søer og åer.

- § 17 Skovbyggelinjen
Formålet med naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinjen) er at sikre skovenes værdi som landskabselementer samt opretholde skovbrynene som værdifulde levesteder for plante- og dyrelivet og beskytte skovene mod blæst.

Bestemmelsen indeholder et generelt forbud mod at placere bebyggelse (bygninger, skure, campingvogne mv.) i en afstand af 300 m fra de omfattede skovområder.

- Natura 2000 (habitat- og fuglebeskyttelsesområder)
Arealet indgår i Natura 2000-område nr. 52, der består af habitatområde H48 og fuglebeskyttelsesområderne F35 (Mossø) og F33 (Salten Langsø).

Udpegningsgrundlaget fremgår af nedenstående tabel:

Udpegningsgrundlag for Habitatområde nr. 48		
Naturtyper:	Lobelieso (3110) Sobred med smålurter (3130) Kransnålalge-so (3140) Næringsrig sø (3150) Brunvandet sø (3160) Vandløb (3260) Å-mudderbanke (3270) Våd hede (4010) Tør hede (4030) Enekrat (5130) Surt overdrev (6230)	Tidvis våd eng (6410) Hængesæk (7140) Avneknippemose (7210) Kildevæld (7220) Rigkær (7230) Bøg på mor med kristtorn (9120) Bøg på muld (9130) Stilkege-krat (9190) Skovbevokset tørvemose (91D0) Elle- og askeskov (91E0)
Arter:	Lys skivevandkalv (1082) Bæklampret (1096) Stor vandsalamander (1166)	Damflagermus (1318) Odder (1355)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 33		
Fugle:	Stor skallesluger (T) Fiskeørn (Y) Havørn (T)	Stor hornugle (Y) Isfugl (Y) Sortspætte (Y)

Udpegningsgrundlag for Fuglebeskyttelsesområde nr. 35		
Fugle:	Rørhøg (Y)	Isfugl (Y)

Der må ikke gives tilladelse efter planloven eller dispensation fra naturbeskyttelsesloven inden for internationale beskyttelsesområder, hvis dispensationen kan indebære forringelse af områdets naturtyper og levestederne for arterne eller kan medføre forringelser, der har betydelige konsekvenser for de arter, området er udpeget for.

Der er ikke registreret habitatnaturtyper på det tidligere dambrugsareal, og det vurderes som usandsynligt, at dammene vil kunne udpeges som habitatnaturtyper, som de fremstår i dag.

Der er heller ingen registreringer af arter fra udpegningsgrundlaget inden for området, men det kan ikke udelukkes, at der kan forekomme stor vandsalamander, odder, damflagermus, rørhøg og isfugl i nærområdet (se nedenfor under bilag IV arter).

Opførelsen af den hævede terrasse og udvidelsen af garagen sker inden for eksisterende byggefelt og er i tilknytning til den eksisterende bebyggelse, og vil derfor ikke medføre en forstyrrelse i nærområdet. Det er samtidigt et område, hvor der allerede forekommer periodevise forstyrrelser fra naboen mod øst, feriekolonien Dakbjerg, der ejes af Århus Kommunes Skolevæsen, og anvendes som lejrskole og sejlcenter. Der forventes ingen påvirkning af potentielt forekommende damflagermus.

Strengt beskyttede arter efter bilag IV i EF-habitatdirektivet
Der må ikke gives tilladelse efter planloven eller dispensation fra naturbeskyttelsesloven til det ansøgte, hvis indgrebet kan forsætligt forstyrre med skadelig virkning for bilag IV arter eller bestande, eller hvis indgrebet kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for bilag IV arterne.

Skanderborg Kommune har ingen oplysninger om bilag IV arter for nærområdet.

Det vurderes, at indgrebet ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for andre bilag IV arter.

Vurdering
I den aktuelle sag er der tale om opførelse af en hævet terrasse og udvidelse af garage. Den hævdede terrasse er beliggende ca. 108 m fra Mossø, og der er bebyggelse (udhusbyggeriet på ejendommen) nærmere søen end terrassen. Der anvendes ikke glas på den hævede terrasse.

Det samlede udhusareal udvides ikke væsentlig ved tilbygningen, da et gammelt udhus nedrives. Tilbygningen til udhuset kan ikke ses fra Mossø og vil derfor ikke påvirke hverken indsigten til søen eller udsynet fra søen.

Der sker ikke nogen forringelse af Mossø som værdifuldt landskabselement, da der ikke sker nogen væsentlig synlig ændring af områdets tilstand, samt at opførelsen af den hævede terrasse og udvidelse af garage ikke har betydning for de hensyn der skal varetages jf. naturbeskyttelsesloven og planloven.

Skanderborg Kommune fremsender hermed sagen til Fredningsnævnet med henblik på afgørelse iht. ovennævnte frednings bestemmelser.

Andre tilladelser
Kommunen er jf. ovenstående indstillet på at meddele tilladelse efter planloven, dispensation fra naturbeskyttelsesloven samt tilladelse efter byggeloven til det ansøgte, såfremt Fredningsnævnet meddeler dispensation."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 17. juni 2014, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog foruden fredningsnævnet ejeren af ejendommen Bo Kokholm med arkitekt Bendt Nielsen, Skanderborg Kommune ved Geert Nielsen og Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Niels Thernøe.

Det kommunalt valgte medlem af fredningsnævnet deltog ikke i besigtigelsen, men har kunnet deltage ved sagens afgørelse som følge af sit kendskab til området.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke opføres yderligere bebyggelse, og der er restriktioner på ombygninger, som ændrer en bygnings udseende.

Projektet forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet lægger efter besigtigelsen og sagens akter til grund, at udvidelsen af garagen ikke kan ses fra Mossø og i øvrigt ikke vil virke skæmmende på den samlede bygningsmasse. Fredningsnævnet finder endvidere efter en konkret vurdering af kunne godkende den hævede terrasse, der ikke findes at påvirke oplevelsen af fredningen i nogen nævneværdig grad.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation i sagen.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet (Nørregade 1, 8900 Randers eller marh@domstol.dk), som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må fredningsnævnets dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Denne dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Arkitekt Bendt Nielsen, info@arkitektbendtnielsen.dk
Lene Mølgaard Pedersen og Bo Kokholm Pedersen, bkp@vestas.com
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk og skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, geert.nielsen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, soehoejlandet@friluftsraadet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og skanderborg@dof.dk
Kulturstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk
Region Midtjylland, kontakt@regionmidtjylland.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 27. oktober 2014

FN 2014.97 og 130: Opførelse af nyt stuehus og maskinhus/garage med solceller og udvidelse af læhegn

Fredningsnævnet har den 18. juli 2014 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune om en ansøgning om udvidelse af læhegn på matr. nr. 6d Hem By, Voerladegård, Langkjær 35, 8660 Skanderborg. Fredningsnævnet har endvidere den 2. oktober 2014 modtaget en udtalelse om en ansøgning om opførelse af nyt stuehus og maskinhus/garage med solceller på ejendommen. Ansøgeren er René Mathiassen som ejer af ejendommen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, og fredningsnævnet skal meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projekterne skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 21. oktober 2014, hvor ejendommen blev besigtiget og har besluttet at meddele dispensation i sagerne. Begrundelsen for afgørelsen er anført i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand og må ikke bebygges yderligere, herunder med bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen er som udgangspunkt ikke til hinder for, at der bygges til allerede bestående landbrug. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt. Fredningen er derimod ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer.

I Skanderborg Kommunes udtalelse af 18. juli 2014 er det bl.a. anført, at ejendommen er en landbrugsejendom beliggende i landzone og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 16 om søbeskyttelseslinjen og § 17 om skovbyggelinjen. Ejendommen er endvidere efter kommuneplanen beliggende i et område, der er udpeget som særlig landskabeligt interesseområde, uforstyrret landskab samt geologisk rammeområde. Ejendommen har et areal på 71.710 m² heraf fredskov noteret på 16.000 m². Ansøgningen omfatter udvidelse af læhegnet ved det østlige og vestlige skel samt ved eksisterende beplantning ved ejendommens bebyggelse. Læhegnene etableres med 6 rækker træer med på planteafstand på 1,0 x 1,2 m, hvilket betyder, at hegnene bliver op til 8 m brede, da der skal pløjes jord på begge sider af planterne. Det samlede stykke, der tilplantes, er ca. 325 m langt. Der tænkes anvendt vintereg (hovedtræ), hvidtjørn, mirabel, hassel, skovfyr, slåen, blære spiræa, kalkved, fjeldribs og

rødel. Når hegnet er fuldt tilvokset, vil højden være 15 - 20 m for de største af træerne, som fældes, mens buskene er 5 – 8 m høje. Baggrunden for ansøgningen er, at de gamle læhegn er ved at være udtjente. Læhegnene skal bryde vinden og give læ på den åbne mark samt give gode leveforhold for dyr.

Det er om kommunens vurdering anført, at der er tale om udvidelse af læhegn. På ejendommen er der i dag læhegn, der er ved at være udtjente. I området er der mange steder, hvor læhegn markerer skellene mellem ejendommene. Læhegnene vil ikke påvirke indblik fra søen, og landskabet vil kun i begrænset omfang ændres, da der er tale om udvidelse af eksisterende læhegn.

I Skanderborg Kommunes udtalelse af 2. oktober 2014, er det bl.a. anført, at ansøgningen omfatter opførelse af nyt stuehus, garage og maskinhus til erstatning for eksisterende bygninger på ejendommen, der nedrives. Alle de eksisterende bygninger på ejendommen nedrives (stuehus (bebygget areal på 97 m^2, boligareal på 148 m^2), stald på 241 m^2, ladebygning på 106 m^2, driftsbygning på 12 m^2 og garage på 75 m^2). Stuehuset opføres med et boligareal på ca. 272 m^2. Stuehuset opføres med ydervægge i mursten (rød/brun flammet gammel dansk) samt tagkonstruktion med listepaptag i kulsort. Bygningshøjden er ca. 5,2 m. Garage og værksted opføres med et samlet areal på 107 m^2 (garage på 76 m^2 og værksted på 31 m^2). Garagen og værkstedet opføres som en integreret del af stuehuset og i samme materialer og stil. Bygningshøjden er ca. 5,2 m. Maskinhuset opføres på 424 m^2. Maskinhuset opføres med ydervægge i eternit klink/paneller i antrazitgrå mursten samt tagkonstruktion med listepaptag i kulsort. Bygningshøjden er ca. 7,3 m. På taget ved garagen mod syd ønskes opsat et solcelleanlæg med 3 rækker á 10 solceller. Anlægget har matsorte rammer, sorte strømstriber og antireflektivt glas, og de følger taget.

Om begrundelse for bygningernes placering er det anført, at grunden til ændret placering er kravet om byggehøjder og synlighed fra søen. Der er tænkt på både det samlede visuelle indtryk og den samlede bebyggelse. Laden er forskudt på mellembygningen, og gulvet er sænket, så den ikke virker stor, hverken på siden mod søen eller set fra vejen. Byggehøjden er ændret, og er bygningen derfor rykket frem mod marken. Der er ca. 2 meter til markkanten. Glasarealet mod søen er lavet en del mindre, så synligheden fra søen er begrænset.

Om kommunens vurdering er det anført, at maskinhuset vurderes at være nødvendigt for driften af ejendommen som landbrugsejendom. Det er beliggende i tilknytning til de hidtidige eksisterende bebyggelsesarealer, hvorfor opførelsen ikke kræver en tilladelse efter planlovens § 35. Der er tale om opførelse af nyt stuehus, garage og maskinhus til erstatning for alle de eksisterende bygninger, der nedrives. Stuehuset, garagen og maskinhuset opføres i tilknytning til de hidtidige eksisterende bebyggelsesarealer på ejendommen under hensyn til den eksisterende beplantning på ejendommen. Bygningshøjden er ikke højere end højden på de nuværende bygninger på ejendommen. Bygningerne er placeret ca. 320 m fra Mossø. Maskinhuset er vurderet at være nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom. Stuehuset, garagen og maskinhuset bygges sammen som en sammenhængende bebyggelse med en portgennemkørsel. Bebyggelsens placering og udformning kan virke markant, men bygningernes forskydning i forhold til hinanden mod Mossø og afstanden til Mossø bevirker, at det synes mindre markant fra Mossø. Forskydningerne medfører også, at det ikke vil syne så markant fra vejen Langkjær. Solcellerne vil ikke kunne ses fra Mossø og vil falde ind i det sorte tag og vil derfor ikke påvirke det omkringliggende landskab. Ejendommen vil efter nyopførelserne stadigvæk have karakter af en landbrugsejendom. Arealet ved søen er noteret med fredskovspligt.

Fredningsnævnet traf den 16. december 2013 følgende afgørelse om et andet byggeprojekt:

"Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke ske terrænændringer eller opføres yderligere bebyggelse. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Projektet er derfor undergivet fredningsnævnets censur og forudsætter som sådan fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Det må på baggrund af fredningsnævnets besigtigelse af ejendommen lægges til grund, at de eksisterende bygninger er i forskellig stand, og at det samlet vil være en forskønnelse af den naturmæssige oplevelse ved Mossø, hvis bygningerne rives ned og erstattes af nye bygninger.

Fredningsnævnet finder efter en konkret vurdering af det ansøgte byggeri, at bygningerne principielt har et sådant udseende, at de kan godkendes i fredningen.

Det er dog fredningsnævnets opfattelse, at den ønskede placering af stuehuset vil betyde en så markant påvirkning i landskabsoplevelsen mod Mossø, at denne ikke kan godkendes. Det samme er tilfældet i relation til byggeriets højde.

Fredningsnævnet meddeler herefter ikke dispensation til det foreliggende projekt.

Der kan derimod forventes meddelt dispensation til et tilsvarende projekt, hvis stuehusets facade mod Mossø placeres samme sted som den nuværende garages facade mod Mossø, hvis byggeriets højde ikke bliver højere end på de nuværende bygninger, og hvis en eventuel kælder ikke er synlig fra omgivelserne."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde den 21. oktober 2014, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, René Mathiassen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller.

René Mathiassen redegjorde for projekterne med opførelse af nye bygninger og fornyelse og nyplantning af læbælter.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet finder, at der kan meddeles dispensation til det nu foreliggende projekt med dets beskrivelse af udseende og farvevalg, da det ikke vil virke så markant i landskabet som det tidligere projekt, og da det ikke findes at være i strid med fredningen. Dispensationen omfatter også solcellerne, idet solcellerne og tagets udseende medfører, at de ikke er forstyrrende i fredningen, hvorfor en dispensation er i overensstemmelse med fredningsnævnets praksis på området.

Det kan på baggrund af besigtigelsen lægges til grund, at der på de steder, hvor der ønskes tilplantning, i forvejen er beplantning, der dog langt fra er så markant som de læbælter, der ønskes etableret. På den baggrund, og da beplantningen ikke vil være udsigtshæmmende i relation til Mossø, kan der ligeledes meddeles dispensation hertil med bemærkning om, at det bør overvejes, om der ikke mere hensigtsmæssigt kan plantes i færre end de seks rækker, der er søgt om. Dispensationen gives på vilkår om, at ammetræerne fjernes, når deres formål er udtjent.

På det anførte grundlag meddeler fredningsnævnet herefter dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet på mail midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling. Klage kan også ske ved brug af Natur- og Miljøklagenævnets klageportal, hvorom der nærmere henvises til nævnets hjemmeside www.nmkn.dk, virk.dk eller borger.dk

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må en dispensation fra fredningsnævnet ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet. En dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

René Mathiassen, rene@rene-m.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk og skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, louise.friis.hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, soehoejlandet@friluftsraadet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og skanderborg@dof.dk
Region Midtjylland, kontakt@regionmidtjylland.dk
Kulturstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1. 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 27. oktober 2014

FN 2014.56: Orangeri

Fredningsnævnet har den 24. april 2014 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune om en ansøgning om opførelse af et orangeri på matr. nr. 3d Justenborg, Skanderborg Jorder, Vroldvej 194, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indleveret af Ole Videbæk.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, og fredningsnævnet skal meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 21. oktober 2014, hvor ejendommen blev besigtiget og har besluttet at meddele dispensation i sagen. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand og må ikke bebygges yderligere, herunder med bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen er som udgangspunkt ikke til hinder for, at der bygges til allerede bestående landbrug. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

I Skanderborg Kommunes udtalelse af 24. april 2014 er det bl.a. anført, at ejendommen er beliggende i landzone og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 16 om sø- og åbeskyttelseslinje og i Natura 2000-området N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Ejendommen er endvidere i medfør af kommuneplanen beliggende i et område udpeget som geologisk rammeområde, særlig geologisk interesseområde, lavbundsareal, potentiel naturbeskyttelsesområde og særlig landskabelig interesseområde. Ejendommen har et areal på 11.118 m² heraf vej på 130 m². Ansøgningen omfatter opførelse af orangeri i tilknytning til eksisterende udhus på i alt 48,5 m². Orangeriet opføres i murede vægge, der pudses og kalkes gul som den eksisterende bygning. Taget er buet og består af vinduer og resten af falset zink. Baggrunden for opførelse af orangeriet er, at ejendommen ikke har særlig store vinduer og derved lille lysindfald og derved et ønske om masser af lys til personer og planter.

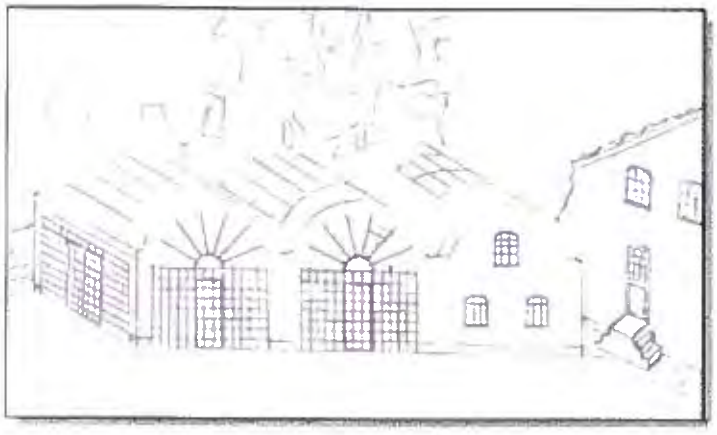
Det er om kommunens vurdering anført, at orangeriet opføres ca. 320 m fra Mossø og ikke vil være synlig fra Mossø på grund af den eksisterende beplantning mod Mossø. Orangeriet er tilpasset den

eksisterende bebyggelse på ejendommen. Der anvendes samme materialer og farver som boligen og samme udformning som det udhus, orangeriet tilbygges.

Det er om Natura 2000 og bilag IV-arter anført, at byggefeltet består af eksisterende fundament og græsplæne, og at der derfor ikke er habitatnatur inden for feltet. Strengt beskyttede arter og arter på udpegningsgrundlaget, som kan findes i umiddelbar nærhed af byggeområdet, vurderes at være begrænset til odder, isfugl, flagermus og padder. Bygning af et orangeri på eksisterende fundament og græsplæne ved eksisterende bebyggelse vil ikke give nogen direkte påvirkning af yngle- og rastepladser for disse arter, ligesom det heller ikke vil give afledte påvirkninger, som f.eks. øget forstyrrelse, i området. Der vil på den baggrund ikke være nogen påvirkning af bevaringsstatus for arter på udpegningsgrundlaget eller strengt beskyttede bilag IV arter.

Naturstyrelsen har som teknisk bistand til fredningsnævnt i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4 bl.a. udtalt, at ejendommen er beliggende i landzone og ejes af Majbritt Thøgersen. Enfamiliehuset på ejendommen er noteret i BBR med et boligareal på 376 m2. Derudover er der to driftsbygninger på henholdsvis 162 og 24 m2. Ejendommen er beliggende i Natura 2000 område nr. 52 med fuglebeskyttelsesområde nr. 35 og habitatområde nr. 48. Naturstyrelsen vurderer, at ansøgte ikke vil påvirke udpegningsgrundlagene væsentligt.

I udtalelsen indgår følgende tegning fra ansøgningsmaterialet:

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde den 21. oktober 2014, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, Ole Videbæk, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller.

Ole Videbæk redegjorde for projektet og baggrunden. Den eksisterende hovedbygning er fundet bevaringsværdig og må derfor ikke ændres. Der er meget lidt lysindfald grundet små vinduer. Orangeriet vil gøre det muligt andetsteds fra at nyde landskabet og naturen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke opføres yderligere bebyggelse. Fredningen er dog ikke til hinder for bebyggelse til landbrug under fredningsnævnets censur. Om- og tilbygninger af

eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Opførelse af et orangeri forudsætter derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Fredningsnævnet lægger efter oplysningerne fra Skanderborg Kommune og Naturstyrelsen til grund, at en dispensation ikke vil være i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

På baggrund af orangeriets placering, størrelse og udformning samt baggrunden for ansøgningen meddeler fredningsnævnet dispensation i sagen, idet orangeriet ikke findes at påvirke oplevelsen af fredningen i nogen nævneværdig grad.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet på mail midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling. Klage kan også ske ved brug af Natur- og Miljøklagenævnets klageportal, hvorom der nærmere henvises til nævnets hjemmeside www.nmkn.dk, virk.dk eller borger.dk

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må en dispensation fra fredningsnævnet ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet. En dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

Ole Videbæk, olebole57@gmail.com
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk og skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, louise.friis.hansen@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, soehoejlandet@friluftsraadet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og skanderborg@dof.dk
Region Midtjylland, kontakt@regionmidtjylland.dk
Kulturstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk

Majbritt Thøgersen, Gl. Krovej 27A, Norsminde, 8300 Odder

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del Nørregade 1, 1. sal, 8900 Randers, telefon 86 43 70 00

Den 27. oktober 2014

FN 2014.102: Shelters, vandpost, muldtoliet og bord-bænkesæt

Fredningsnævnet har den 25. juli 2014 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune om en ansøgning om etablering af shelters, vandpost, muldtoilet og bord-bænkesæt på matr. nr. 4aa Voerladegaard By, Voerladegård, Damtoften 32a, 8660 Skanderborg.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, og fredningsnævnet skal meddele dispensation fra fredningsbestemmelserne, hvis projektet skal gennemføres.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde den 21. oktober 2014, hvor ejendommen blev besigtiget og har besluttet at meddele dispensation i sagen. Begrundelsen for afgørelsen er anført i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand og må ikke bebygges yderligere, herunder med bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der efter fredningsnævnets godkendelse tilvejebringes de for almenheden nødvendige parkeringspladser, bygninger, skilte mv. Campering og teltning må ikke ske, og campingvogne må ikke opstilles. Dog må teltning og campering af privat besøgende finde sted i nærheden af ejendommens bygninger.

I Skanderborg Kommunes udtalelse af 25. juli 2014 er det bl.a. anført, at ejendommen er beliggende i landzone samt omfattet af naturbeskyttelseslovens § 17 (skovbyggelinjen) og § 19 (kirkebyggelinjen). Ejendommen er endvidere beliggende i et område, der i kommuneplanen er udpeget som kirkeindsigtsområde, større uforstyrret landskab og særligt landskabeligt interesseområde. Ejendommen har et areal på 33.771 m² heraf vej på 442 m². Ansøgningen omfatter opførelse af 2 shelters, vandpost, muldtoilet og 2 bord-bænkesæt. De to shelters er på hver ca. 14 m^2 og kan rumme ca. 10 personer hver. Shelterne opføres i fuldtømmer grantræ og med tag af græstørv, og de placeres i tilknytning til den eksisterende bålhytte og tæt ved den eksisterende beplantning. Vandposten opføres bag ved bålhytten og er en trykvandhane. Muldtoilettet er ca. 3 m^2 og opføres i træ, der males mørkebrun. Muldtoilettet opføres ca. 85 m fra bålhytten i tilknytning til eksisterende beplantning. De ansøgte ting skal sammen med den eksisterende bålhytte, bålplads, raftegård og brændeskjul være en del af projektet "Friluftsbase ved skoven", og KFUM-spejderne i Voerladegård vil skabe bedre rammer for ophold og overnatning i naturen. Projektet vil gavne spejderne, byens borgere, dagplejen, skolen, SFO, børnehaven og andre besøgende. Ejendommen er ejet af Skanderborg Kommune og er offent-

ligt tilgængelig. Pladsen skal også være offentlig tilgængelig og friluftsbasen vil blive registeret på www.overnatningidetfri.dk.

Det er om kommunens vurdering anført, at der er tale om opførelse af 2 shelters, vandpost, muldtoilet og 2 bord-bænkesæt til brug for KFUM-spejderne i Voerladegård samt byens borgere, dagplejen, skolen, SFO, børnehaven og andre besøgende. Shelterne placeres i tilknytning til den eksisterende bålhytte og tæt ved den eksisterende beplantning ca. 625 m fra Mossø. De andre ting placeres også i tilknytning til eksisterende beplantning og i ca. samme afstand fra Mossø. Det ansøgte vil ikke kunne ses fra andre ejendomme. Shelterne og muldtoilettet er opført i træ og vil fremstå som midlertidige bygninger i naturlige materialer. Det ansøgte vil ikke væsentlig påvirke skovbrynet som landskabselement eller levested for dyr og planter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde den 21. oktober 2014, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, KFUM spejderne ved Birthe Jacobsen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, der tilsigter at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Der må ikke bebygges yderligere, men fredningen er ikke til hinder for, at der efter fredningsnævnets godkendelse tilvejebringes de for almenheden nødvendige parkeringspladser, bygninger, skilte mv. Campering og teltning må ikke ske, og campingvogne må ikke opstilles.

Projektet forudsætter derfor dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.

Efter formålet med projektet og dets bidrag til at øge brugen af området og formidlingen og oplevelsen af landskabet meddeler fredningsnævnet dispensation til projektet.

Klagevejledning

Denne afgørelse kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

I medfør af naturbeskyttelseslovens § 86 er følgende klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- En berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen

- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Klage skal indsendes til fredningsnævnet på mail midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk, som videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet sammen med afgørelsen og det materiale, der er indgået i sagens behandling. Klage kan også ske ved brug af Natur- og Miljøklagenævnets klageportal, hvorom der nærmere henvises til nævnets hjemmeside www.nmkn.dk, virk.dk eller borger.dk

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klagen, at der indbetales et gebyr på 500 kr. til Natur- og Miljøklagenævnet. Natur- og Miljøklagenævnet vil sende en opkrævning på gebyret til klageren, når sagen er modtaget fra fredningsnævnet. Denne opkrævning skal anvendes ved indbetaling af gebyret. Natur- og Miljøklagenævnet modtager ikke check eller kontanter. Natur- og Miljøklagenævnet påbegynder behandlingen af klagen, når gebyret er modtaget. Betales gebyret ikke på den anviste måde og inden for den fastsatte frist på 14 dage, afvises klagen fra behandling. Vejledning om gebyrordningen kan findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Såfremt en klage indgives, må en dispensation fra fredningsnævnet ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet. En dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til

KFUM-spejderne, Birthe Jacobsen, abjacobsen@mail.dk
Danmarks Naturfredningsforening, dn@dn.dk og skanderborg@dn.dk
Skanderborg Kommune, louise.friis.hansen@skanderborg.dk og henriette.lund.momme@skanderborg.dk
Naturstyrelsen, nst@nst.dk
Friluftsrådet, soehoejlandet@friluftsraadet.dk
Dansk Ornitologisk Forening, natur@dof.dk og skanderborg@dof.dk
Region Midtjylland, kontakt@regionmidtjylland.dk
Kulturstyrelsen, post@kulturstyrelsen.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 26. maj 2015

FN 2015.7: Omlægning af læhegn

Fredningsnævnet har den 27. april 2015 modtaget en udtalelse fra Skanderborg Kommune om en ansøgning om omlægning af et læhegn på matr.nr. 1v Emborg by, Gl. Rye, beliggende Emborgvej 53, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning med forbud mod såning og nytilplantning af træer uden for eksisterende haver. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan finde sted.

Skanderborg Kommune har anført, at det eksisterende læhegn kan ses på ortofoto tilbage fra 1954. Læhegnet er i forfald. Ansøgningen omfatter omlægning af eksisterende 170 meter langt 1-rækket hvidgranhegn til et 6-rækket løvtræshegn.

Kommunen har videre anført, at det ansøgte er beliggende i Natura 2000 område nr. 52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå (EF-Fuglebeskyttelsesområde nr. 35 og – habitatområde nr. 48). Det vurderes, at det ansøgte ikke vil påvirke Natura 2000 området negativt som følge af, at der er tale om udskiftning af et eksisterende hegn, og da der ikke er kortlagt naturtyper fra udpegningsgrundlaget med en placering, der er sammenfaldende med læhegnet. Det eksisterende hvidgranhegn vurderes ikke egnet som yngle- eller rasteområde for bilag IV-arter, herunder arten flagermus, hvorfor det vurderes, at arterne ikke vil blive påvirket af udskiftningen af hvidgranhegnet med et 6-rækket løvtræshegn.

Fredningsnævnet har behandlet sagen i et møde med besigtigelse den 28. april 2015. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, ejendommens ejere Johannes Mohr og Karen Mohr sammen med Helle Mohr Grønfeldt, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Friluftsrådet ved Willi Dupont. Det blev oplyst, at læhegnet skal bestå af en kombination af løvtræer og buske. Det blev videre oplyst, at Danmarks Naturfredningsforening anser udskiftningen for en forbedring, der kan skabe mere liv i området.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser indeholder forbud mod beplantning dog således, at der kan ske udskiftning af eksisterende hegn. Da der er tale om en størrelsesmæssig forøgelse af et eksisterende hegn, kræver projektet fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelses-

lovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Der er tale om udskiftning af et hvidgranshegn til et løvtræshegn. Ejendommen er beliggende forholdsvis isoleret i landskabet, og læhegnet vil ikke fjerne udsigten over Mossø fra den nærliggende offentlige sti. På den baggrund, og da fredningsbestemmelserne anviser udskiftning af hegn, meddeler fredningsnævnet dispensation i sagen til udskiftning af det eksisterende hegn.

Fredningsnævnet henstiller dog, at der ved udformning af planteplanen for læhegnet tages hensyn til, at det ikke skal blive for massivt.

Klagevejledning

Afgørelsen kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagefristen er 4 uger fra den dag, afgørelsen er meddelt.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Natur- og Miljøklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder et link til på forsiden af www.nmkn.dk. Klageportalen ligger på www.borger.dk og www.virk.dk. Klagen sendes gennem Klageportalen til fredningsnævnet. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for fredningsnævnet i Klageportalen. Når du klager, skal du betale et gebyr på 500 kr. Du betaler gebyret med betalingskort i Klageportalen.

Natur- og Miljøklagenævnet skal som udgangspunkt afvise en klage, der kommer uden om Klageportalen, hvis der ikke er særlige grunde til det. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning til fredningsnævnet, der videresender

anmodningen til Natur- og Miljøklagenævnet, som træffer afgørelse om, hvorvidt din anmodning kan imødekommes.

Såfremt en klage indgives, må en dispensation ikke udnyttes, før sagen er færdigbehandlet og i givet fald stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

En dispensation bortfalder, såfremt den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt.

Fristen for eventuelt søgsmål ved domstolene er 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Jytte Heslop,
2. Flemming Pedersen,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Skanderborg Kommune,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Friluftsrådet, Skanderborg,
10. Kulturstyrelsen,
11. Region Midtjylland,
12. Skovdyrkerforeningen Østjylland,
13. Anders M. Grønfeldt.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 24. november 2015

FN-MJØ 2015.87: Etablering af en sø

Fredningsnævnet har den 29. juli 2015 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til at etablere en sø på matr.nr. 2ac Emborg By, Gl. Rye, Lindholmvej 39, 8680 Ry.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, der er en tilstandsfredning med bestemmelser bl.a. om, at terrænændringer, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering ikke er tilladt.

Det er oplyst, at søen ønskes udformet som en salamander/padde sø. Den skal ikke benyttes til udsætning af ænder. Søen anlægges på et tidligere og nuværende skovbevokset areal. Der skal fældes enkelte birketræer for at give det ønskede areal. Da arealet ikke er vandlidende, skal søen formentlig fores med ler for at kunne holde vand.

Naturstyrelsen har den 4. august 2015 som teknisk bistand til fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4 udtalt, at det i tilfælde af en dispensation anbefales, at der stilles følgende vilkår for at skabe de bedst mulige levevilkår for vilde dyr og planter og samtidig tage hensyn til de landskabelige værdier:

1. Søen skal anlægges, så den passer naturligt ind i det omgivende landskab.
2. Søen skal udgraves med jævnt skrånende bredder med en hældning ikke stejlere end 1:5.
3. Der må ikke anlægges jordvolde eller øer, og søen må ikke være dybere end 1,5 meter.
4. Det opgravede materiale skal fordeles jævnt ud over det omgivende terræn i et lag på maksimalt 30 cm eller fjernes.
5. Der må ikke udsættes eller fodres fisk, krebs eller andefugle i tilknytning til søen.
6. Der må ikke foretages sprøjtning eller gødskning indenfor en afstand af 10 meter fra søen.

Naturstyrelsen anførte endvidere, at det af hensyn til vandkvaliteten anbefales, at markdræn ikke ledes direkte til vandhullet.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 11. november 2015. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, ansøgeren Niels Peter Dalsgaard Jensen, Skanderborg Kommune ved Pernille Groth, Hanne Lærke og Louise Friis Hansen samt Danmarks Naturfredningsforening ved Oluf Møller og Tina Fleischer. Projektet blev gennemgået, og fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser indeholder forbud mod terrænændringer, og det ansøgte kræver derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet bemærker, at det afhængigt af anvendelsen i udgangspunktet er positivt naturmæssigt at tilvejebringe vandhuller. Selv om fredningsnævnet er betænkelig ved, om det kan lade sig gøre at etablere en sø på det ansøgte sted, meddeler fredningsnævnet således dispensation til projektet på de vilkår, der er anført af Naturstyrelsen. Søen kan udstyres med en membran af ler, men er dette ikke tilstrækkeligt, kan der ikke anvendes andre materialer som f.eks. plastik.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Skanderborg Kommune, att. Pernille Groth,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Kulturstyrelsen,
10. Region Midtjylland,
11. Friluftsrådet, Skanderborg,
12. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning Lund,
13. Niels Peter Dalsgaard Jensen,
14. Skanderborg Kommune, att. Pernille Groth, (pernille.groth@skanderborg.dk)

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 24. november 2015

FN-MJØ 2015.112: Nyt stuehus

Fredningsnævnet har den 20. oktober 2015 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til at opføre et nyt stuehus på matr.nr. 1f Emborg By, Gl. Rye, Lindholmvej 41, 8680 Ry.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø og omgivelser, der er en tilstandsfredning med bestemmelser om, at de fredede arealer ikke må yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger, såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henfører under denne bestemmelse.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en landbrugsejendom på godt 30 ha i landzone. Ansøgningen omfatter opførelse af et nyt stuehus på 181 m^2 til erstatning for det nuværende stuehus, der ikke længere er en tidssvarende beboelse og derfor ønskes nedrevet. Stuehuset betragtes som en driftsmæssig nødvendig ejendom. Det ansøgte stuehus er placeret, hvor det nuværende stuehus ligger, men "længderetningen" er drejet 90 grader. Huset fremstår som tre sammenhængende forskudte bygninger. Byggeriet opføres i træ og tag med listetækning (tagpap). Farvesætningen tager afsæt i naturens farver. Det vurderes, at det nye stuehus er tilpasset placeringen i området, hvor det ligger uden tilknytning til nabobebyggelser. Ejendommen ligger i et område med en del skovbeplantning, men er primært domineret af åbne markarealer adskilt med regelmæssige læhegn. Bygningerne på ejendommen er omgivet af en slørende beplantning, og det nye stuehus kommer til at ligge ved et eksisterende læhegn, der tyndes, men i øvrigt bibeholdes som læskabende element.

Naturstyrelsen har som teknisk bistand i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4 blandt andet anført, at Naturstyrelsen ikke er enig i Skanderborg Kommunes oplysning om, at der er tale om ejendommens stuehus. Det fremgår af ansøgningen og de tilsendte skitser, at det drejer som om en bygning, der er noteret som fritliggende enfamiliehus. Naturstyrelsen henstiller derfor til, at Skanderborg Kommune overfor fredningsnævnet redegør for, hvorvidt bygningens status som fritliggende enfamiliehus har betydning for vurderingen i forhold til administrationen af landzonebestemmelser, og om dette har betydning for fredningens bestemmelser om byggeri på landbrugsejendomme.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 11. november 2015, hvor projektet blev gennemgået. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, ansøgeren Claus Pedersen med arkitekt Christian Cedergreen, Skanderborg Kommune ved Geert Nielsen og Louise Friis Hansen samt Danmarks Naturfredningsforening ved Oluf Møller og Tina Fleischer. Det blev oplyst, at det ikke er det nuværende stuehus, der ønskes erstattet med en ny bygning. Det er derimod det fritliggende enfamilieshus. Den nye bygning vil efterfølgende få status af stuehus, mens det nuværende stuehus vil få status af enfamilieshus og på sigt skal bruges til ansøgernes børn. Geert Nielsen oplyste, at denne konstruktion med skift af den bygning, der betragtes som ejendommens stuehus, ikke har betydning for kommunens landzoneadministration, da der i forvejen er to boliger, og da de begge også fremadrettet vil være mindre end 250 m2.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø er en tilstandsfredning, og bestemmelserne om byggeri betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet bemærker, at der i forvejen er to beboelsesbygninger på ejendommen, men at dette forhold ikke findes at kunne tillægges selvstændig betydning ved fredningsnævnets stillingtagen i sagen.

Fredningsnævnet lægger efter besigtigelsen til grund, at den bygning, der ønskes udskiftet med en nyopført bygning, er i en stand og størrelse, hvor det er rimeligt at skifte den ud med en ny og større bygning. Fredningsnævnet finder endvidere, at et bygningsareal på 181 m2 ikke er en i fredningsmæssig henseende uforholdsmæssig stor bygning. Bygningen er udformet diskret og tilpasset landskabet og er i lyset af ejendommens placering i landskabet ikke særligt synlig fra andre omgivelser end de omkringliggende marker.

På den anførte baggrund meddeler fredningsnævnet dispensation til projektet.

Fredningsnævnet bemærker om den ansøgte udtynding i læbæltet foran ejendommen, at en sådan kan ske samtidig med, at der kan ske nyplantning af andre træer eller buske under forudsætning af, at læbæltets karakter af et sådant opretholdes. Både udtynding og nyplantning må således kun ske efter Skanderborg Kommunes anvisninger.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr.15/13091,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Kulturstyrelsen,
10. Region Midtjylland,
11. Friluftsrådet Skanderborg,

12. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
13. Arkitektfirmaet A.B.Cedergreen, (info@abcedergreen.dk)
14. Claus Pedersen, (mail@johannelyst.dk)
15. Geert Nielsen, (geert.nielsen@skanderborg.dk)

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 24. november 2015

FN-MJØ 2015.97: Etablering af en pumptrackbane

Fredningsnævnet har den 7. september 2015 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til at etablere en pumptrackbane på matr.nr. 4aa Voerladegård By, Voerladegård, Damtoften 32A, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af arealerne og en tilsvarende pumptrackbane i området besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Arealerne er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser, der er en tilstandsfredning. Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter etablering af en pumptrackbane ved Voerladegaard IF's fodboldbaner og spejderpladsen i Voerladegaard. Pumptrackbanen skal være et samlingspunkt for børn, unge og voksne, hvor der kan leges, øves og på alle niveauer udvikles færdigheder på en cykel, mountainbike eller BMX. Bredden er ca. 1,5 m, og det højeste punkt vil være højst 1,2 m over terræn. Beliggenheden er valgt ud fra, at der står højt græs på området, hvorfor banen vil blive delvis skjult og indgå naturligt i terrænet. Ejendommen er ejet af Skanderborg Kommune og er offentligt tilgængelig.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 11. november 2015. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, ansøgeren Voerladegaard IF ved Martin Bak Vad, Skanderborg Kommune ved Henriette Lund Momme og Louise Friis Hansen samt Danmarks Naturfredningsforening ved Oluf Møller og Tina Fleischer. Projektet blev gennemgået, og fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø er en tilstandsfredning med vægt på landskabelige og rekreative forhold. Der er som udgangspunkt forbud mod bebyggelse og ændringer i terræn og terrænformer. Det ansøgte kræver derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet meddeler efter banens begrænsede størrelse og udformning og dens placering ved boldbanerne dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklage-

nævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr.15/22759,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Kulturstyrelsen,
10. Region Midtjylland,
11. Friluftsrådet Skanderborg,
12. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
13. Voerladegaard IF's Bestyrelsen v/ Martin Bak Vad (martinvad100@hormail.com)
14. Skanderborg Kommune, att. Henriette Lund Momme (henriette.lund.momme@skanderborg.dk).

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 24. november 2015

FN-MJØ 2015.77: Opførelse af en driftsbygning med solceller

Fredningsnævnet har den 7. juli 2015 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til efter nedrivning af bygninger at opføre en ny driftsbygning på matr.nr. 9a Gl. Rye By, Gl. Rye, Engvej 3, 8680 Ry.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning med bestemmelser om, at de fredede arealer ikke må yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen er dog ikke til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger på betingelse af, at nybyggeri ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger, såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Skanderborg Kommune har oplyst, at der er tale om en landbrugsejendom på ca. 33,1 ha, heraf vej ca. 0,9 ha. Der er nedrevet et maskinhus på 73 m2 og en staklade på 125 m2 samt et uregistreret hønsehus. Ansøgningen omfatter opførelse af en driftsbygning på ca. 250 m^2 til hestestald, opbevaring af hø og overdækket areal. Det er kommunens vurdering, at der er tale om en nødvendig driftsbygning. Bygningen opføres med ydervægge i blødstrøget tegl i grådæmpet granit og tagkonstruktion med sort tagpap. På taget ønsket opsat 112 stk. solceller med sort tyndfilm med et samlet areal på ca. 140 m^2. Panelerne har sorte rammer og refleksfri glas. Solcellerne følger taget.

Fredningsnævnet har den 3. september 2010 meddelt tilladelse til opførelse af en tilsvarende driftsbygning uden solceller, men tilladelsen blev ikke udnyttet. Fredningsnævnet har den 27. marts 2010 meddelt tilladelse til opførelse af bolig og garage samt en driftsbygning på sydsiden af Engvej.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 11. november 2015. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, ansøgerne ved arkitektfirmaet C.F. Møller ved Uffe Dalsgaard Hansen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen samt Danmarks Naturfredningsforening ved Oluf Møller og Tina Fleischer. Projektet blev gennemgået, og fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser indeholder forbud mod opførelse af bygninger delvist under fredningsnævnets censur. Det ansøgte kræver derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet har i en tidligere dispensation, der ikke blev udnyttet rettidigt i relation til driftsbygningen, begrundet dispensationen med, at projektet til afløsning af eksisterende forældede og nedslidte ejendomme var pænt indpasset i landskabet, og at der ikke ville ske en uheldig ændring af helhedsindtrykket.

Fredningsnævnet finder fortsat, at denne begrundelse for en dispensation er relevant og meddeler derfor med den samme begrundelse dispensation.

Det er fredningsnævnets praksis, at opstilling af alternative energiforsyningsanlæg som udgangspunkt bør behandles lempeligere end andre typer anlæg i fredede områder, men at dette formål dog ikke ubetinget kan tilsidesætte de landskabelige interesser, der skal varetages indenfor fredningen.

Det er således fredningsnævnets praksis, at der som udgangspunkt kan meddeles dispensation til opsætning af solfangere med sort baggrund, der skal monteres som et rektangel og udføres med matsorte rammer og med antireflektivt glas, hvis solcellerne opsættes på et sort tag.

På den baggrund meddeler fredningsnævnet også dispensation til den beskrevne opsætning af solceller på taget.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr.14/82091,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Kulturstyrelsen,
10. Region Midtjylland,
11. Friluftsrådet Skanderborg,
12. Dansk Botanisk Forening v/ Flemming Thorning-Lund,
13. C.F.Møller, att. Uffe Dalsgaard Hansen (udh@cfmoller.com),
14. Rikke og Janus Gertz (januscpg@gmail.com),
15. Skanderborg Kommune v/ Louise Friis Hansen, (Louise.Friis.Hansen@Skanderborg.dk)

NATUR- OG
MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

12. juni 2015 • J.nr.: NMK-522-00215 • Ref.: MEH-NMKN

AFGØRELSE
i sag om opførelse af shelter i Skanderborg Kommune

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.[1]

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland Østlig dels afgørelse af 24. april 2014 om afslag til opførelse af et shelter på matr.nr. 4ah Emborg By, Gl. Rye, beliggende Odderholm 46, Ry i Skanderborg Kommune.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet[2]. Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 951 af 3. juli 2013 om naturbeskyttelse

[2] Lovbekendtgørelse nr. 736 af 14. juni 2013 om Natur- og Miljøklagenævnet med senere ændringer

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet
Afgørelsen er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af ejendommens ejer.

I klagen er det navnlig anført, at det ansøgte ikke ses at være i strid med fredningens formål, og at der er meddelt dispensation i lignende tilfælde i området.

Sagens oplysninger
Fredningsnævnet for Midtjylland Østlig del har ved afgørelse af 24. april 2014 meddelt afslag til opførelse af et shelter.

Ejendommen, der er en ubebygget grund på 1555 m^2, ligger i landzone ud til Gudenåen ved et sommerhusområde ved Klosterfælled og Odderholm sydøst for Gl. Rye ca. 1,5 km nord for Mossø. Ejendommen er ejet af 9 personer.

Ejendommen er beliggende i Habitatområde nr. 48 – Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen, samt omfattet af sø- og åbeskyttelselinjen i naturbeskyttelseslovens § 16 og skovbyggelinjen i § 17.

Området er ifølge Kommuneplan 2013 for Skanderborg Kommune udpeget som værdifuldt kulturmiljø, særligt landskabeligt interesseområde, geologisk rammeområde samt særligt geologisk interesseområde.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

I fredningskendelsen anføres det bl.a., at der knytter sig så store fredningsmæssige værdier til området, såvel videnskabelige interesser som rekreative muligheder, at det må betragtes som en meget vigtig del af kerneområderne i en eventuel kommende naturpark i det midtjyske søhøjland. I kendelsens beskrivelse af fredningsområdet er det endvidere bl.a. anført, at der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje, og at det er et vigtigt led i fredningen, at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det følger af fredningsbestemmelserne, at de fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Campering og teltning må ikke ske, og camping- og beboelsesvogne må ikke opstilles. Dog må privat camping og teltning finde sted i nærheden af eksisterende bygninger.

Der er ansøgt om dispensation til opførelse af et ca. 20 m^2 stort shelter i rundtømmer med græstag og med en højde på ca. 1,80 meter. Shelteret ønskes placeret ca. 65 meter fra Gudenå. Det er anført i ansøgningen, at shelteret vil være placeret i beplantningen gemt under eksisterende nåle- og løvtræer, og at det ikke vil være synlig fra åen, ligesom der vil være en god afstand til sommerhusene. Der vil blive efterplantet med en slørende beplantning, således at shelteret skjules mest muligt fra alle sider. Endelig er det oplyst, at shelteret skal bruges til privat formål, men at det også kan stå til rådighed for spejdere og lignende grupper på overnatningsture.

Skanderborg Kommune har til fredningsnævnet oplyst, at det ansøgte også kræver tilladelse efter byggeloven og planlovens § 35 samt dispensation fra naturbeskyttelseslovens § 16 (sø- og åbeskyttelseslinjen), og at kommunen er indstillet på at meddele de fornødne tilladelser. Det ansøgte kræver, efter kommunens opfattelse, på grund af en ændring af naturbeskyttelsesloven ikke dispensation fra lovens § 17 (skovbyggelinjen).

Kommunen har vurderet, at der er tale om en primitiv bygning med et primitivt udseende og et begrænset omfang, og at den ikke vil være synlig fra hverken Gudenå eller Mossø, idet bygningen vil ligge forholdsvis skjult mellem den eksisterende beplantning, ligesom der vil blive etableret yderligere slørende beplantning. Kommunen finder ikke, at det ansøgte vil være i strid med de hensyn, der skal varetages jævnfør formålet med naturbeskyttelsesloven, og kommunen lægger vægt på, at shelteret ikke kun skal bruges til privat brug, men at det stilles til rådighed for spejdere og lignende grupper.

Naturstyrelsen har i forbindelse med teknisk bistand til fredningsnævnet oplyst, at damflagermusen er en del af udpegningsgrundlaget for Habitatområde nr. 48, og at styrelsen derfor i tilfælde af en dispensation anbefaler, at man inden fældning af træer undersøger, om disse benyttes som opholdssted for flagermus, og såfremt dette er tilfældet, at det vil være bedst, hvis træfældning enten sker sidst i august til midten af oktober eller i slutningen af april til begyndelsen af juni.

Endelig har styrelsen henvist til, at fredningsnævnet tidligere i 2006 har meddelt dispensation til opførelse af et shelter på 12 m^2 på en anden ejendom i området (Lindholmvej 39). Dette shelter var også til privat brug, men ville ligeledes blive stillet til rådighed for spejdere. Det daværende Århus Amt var i sin tid imod projektet, hvorimod den daværende Ry Kommune og Danmarks Naturfredningsforening kunne anbefale en dispensation. Fredningsnævnet fandt, at der i det konkrete tilfælde var tale om en placering og udformning, hvor shelteret stort set ville være skjult og ikke generende for omgivelserne, hvorfor det ikke var i afgørende strid med fredningens formål.

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet har i den aktuelle sag besigtiget ejendommen den 8. april 2014 med deltagelse af en repræsentant for ejerne, Skanderborg Kommune, Naturstyrelsen og Danmarks Naturfredningsforening.

Ejeren redegjorde for projektet og oplyste, at grunden er familieejet, og at shelteret som udgangspunkt kun er til familiens brug og således ikke til fri afbenyttelse, men at andre, efter henvendelse, kan få lov til at bruge det, såfremt ejerne ikke selv skal. Familien nyder området meget og vil placere shelteret, så det er skjult mest muligt. Der skal kun fældes ganske få små træer i forbindelse med opførelsen. Der er naturstier rundt om grunden, og ejerne har stillet bord og bænkesæt op, ligesom der er et brændeskur ved bålpladsen. Der er kanosejlere, der gør ophold og nyder området fra grunden.

Danmarks Naturfredningsforening henviste til, at der ikke er tale om et shelter, der frit kan benyttes af offentligheden, idet der skal spørges om lov til benyttelse, og at der derfor er tale om et privat shelter i et sommerhusområde, hvilket der, efter foreningens opfattelse, ikke bør gives dispensation til.

Fredningsnævnets afgørelse
Fredningsnævnet har indledningsvist bemærket, at der i fredningen er forbud mod yderligere bebyggelse og mod campering og teltslagning. Der er tale om en ubebygget grund i et sommerhusområde, der ligger ned til Gudenåen, og grunden er ejet af en familie, som også ejer en række sommerhuse tæt ved det sted, hvor shelteret ønskes opført.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at ansøgerne, der har sommerhuse i nærheden, ikke har en sådan i forhold til fredningen anerkendelsesværdig interesse i at etablere shelteret, at der er grundlag for at dispensere fra forbuddet mod bebyggelse og til en aktivitet svarende til permanent mulighed for teltning. Det kan, efter fredningsnævnets opfattelse, ikke føre til et andet resultat, at det anføres, at offentligheden kan bruge shelteret, efter forudgående tilladelse fra ejerne.

Fredningsnævnet meddeler på den baggrund afslag til det ansøgte projekt.

Afslutningsvis henleder fredningsnævnet Skanderborg Kommunes opmærksomhed på det privat opsatte bord- og bænkesæt og det opsatte brændeskur af en ikke uvæsentlig størrelse, der er bygget i tilknytning til en bålplads, og hvorom der ikke er grundlag for at meddele en fra fredningen lovliggørende dispensation.

Klagen
Hertil har klager navnlig bemærket, at fredningsnævnets afgørelse beror på en misforståelse. Nævnet har i afgørelsen henvist til, at grunden er ejet af én familie, der også ejer en række sommerhuse tæt ved det sted, hvor shelteret ønskes opført. Dette er ikke korrekt. Grunden har 9 ejere, hvoraf fire af disse, herunder klager, i fælleskab kun ejer ét sommerhus i området. De resterende 5 ejere har ikke sommerhuse eller andre grunde i området.

Endvidere henviser klager til, at der er meddelt en dispensation til et andet shelter i området, og klager har svært ved at se de forvaltningsretlige forskelle i de to sager.

Klager anfører herudover, at den ansøgte placering ikke vil være synlig fra åen og altså ikke virke tillokkende på kanofarere, ligesom der ikke er drikkevand på grunden. Klager finder fredningsnævnets frygt for, at grunden fremadrettet vil anvendes svarende til en permanent teltning, er ubegrundet. Klager har bl.a. talt med ejeren af det andet tilladte shelter i området (Lindholmvej 39), der kun har haft ganske få overnatninger af folk udefra, og dette shelter ligger endda på vandreruten Århus-Silkeborg. Klager oplyser, at der allerede er nogen, der benytter den i sagen omhandlede grund, men at det ikke hidtil har været noget problem, da langt de fleste efterlader stedet som klager forventer.

Klager finder ikke, at opførelse af et shelter vil medføre en ændret anvendelse af grunden end hidtil. Da langt de fleste overnatninger vil foregå i shelteret frem for i telt, vil det derimod give en anden ro på grunden, og dyr og fugle vil, efter klagers opfattelse, hurtigt vænne sig til shelteret. Dyrenes veksler vil således ikke blive blokeret af telte og barduner, og fuglene og vildtet vil ikke blive forstyrret af blafrende teltduge og bagage under presenninger.

Vedrørende fredningsnævnets kommentar til grundens anvendelse og udstyr henviser klager til, at fredningsnævnet tidligere både har godkendt, at grunden anvendes som overnatningsplads samt en godkendt beplantningsplan indeholdende bålplads og bord- og bænkesæt.

Klager henviser endvidere til, at det fremgår af tidligere korrespondance med fredningsnævnet, at grunden aldrig har været en uberørt naturgrund.

Endelig anføres det, at der i samme korrespondance er henvist til fredningens bestemmelser om, at arealerne må anvendes som hidtil med mindre andet er anført. Klager kan huske fra 1970'erne, at det areal, der i dag er udstykket til sommerhusområde, tidligere var marker med flere afgrøder, og at grunden her blev brugt som forland for og forbindelsesvej mellem de enkelte afgrøder.

Fredningsnævnets bemærkninger til klagen

Fredningsnævnet finder, at det i klagen anførte om ejerforholdene er uden betydning for afgørelsen, men i øvrigt nærmest støtter afslaget, da der er mindre grund til, at der skulle kunne opføres et shelter til brug for én ejendom.

I forhold til det af klager anførte om forskelsbehandling bemærker fredningsnævnet, at det andet shelter (Lindholmvej 39) har en helt anderledes placering, end det i denne sag omhandlede.

Endelig bemærkes det, at de i fredningsnævnets afgørelse anførte forhold om bord- og bænkesættet og brændeskuret ikke er en del af afgørelsen, men at fredningsnævnet skal beklage i det omfang, der tidligere måtte være meddelt tilladelse. De nuværende medlemmer af fredningsnævnet har ikke været bekendt med den oplysning, der således ikke ses at være omtalt i hverken kommunens indstilling eller den tekniske bistand fra Naturstyrelsen

Klagers yderligere bemærkninger

Klager har yderligere oplyst, at de 9 ejere har haft grunden siden 1978, og klager finder - modsat fredningsnævnet - at ejerforholdene har betydning for sagen bl.a. med henvisning til, at de 9 ejere er selvstændige familier. Klager undrer sig således over fredningsnævnets henvisning til, at der er tale om et shelter til brug for én ejendom, og klager anfører i den forbindelse, at det andet nævnte shelter i området klager bekendt kun har én ejer. Endvidere finder klager ikke, som anført af fredningsnævnet, at dette andet shelter har en anden placering, end den ansøgte. Der er således tale om et shelter indenfor samme fredning og med en afstand til eksisterende bygninger, der inden for få skridt svarer til den ansøgte, ligesom begge sheltere ligner Ry spejdernes shelter på Lynghoved i Ry.

Klager fastholder, at det ansøgte shelter har en placering i terrænet og et materialevalg, der bevirker, at shelteret vil være stort set skjult og ikke generende for omgivelserne, hvorfor det ikke findes at være i strid med fredningens formål.

Endvidere fastholder klager, at der ikke sker en ændret anvendelse af grunden, og at det ansøgte vil medføre mere ro på ejendommen, hvilket fredningsnævnet, efter klagers opfattelse, ikke har medtaget i afgørelsen.

Klager henviser til en række sager i området, hvor der er meddelt dispensation fra fredningen, herunder dispensation til et bådhus til kajakker (Odderholm 9), ombygning af en hovedbygning og opførelse af anneks (Odderholm 11) samt opførelse af et skur/anneks (Odderholm 2). Herudover er der, ifølge klager, meddelt lovliggørende dispensation fra sø- og åbeskyttelseslinjen til bl.a. en række skure, småhuse, fiskerhytter, bådebroer, en mole og et sommerhus. Klager finder det uforståeligt, at der er meddelt dispensationer i disse sager modsat det ansøgte shelter.

Fredningsnævnets afsluttende bemærkninger
Hertil har fredningsnævnet bemærket, at det primært er ejerens brug, som er det problematiske i forhold til fredningen. Der er tale om et privat shelter, der kun i mindre omfang skal kunne bruges af andre, og det er fredningsnævnets opfattelse, at dette ikke er et hensyn, der kan begrunde en dispensation.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse
Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og hel eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Det fremgår af fredningskendelsen, at det bl.a. er et vigtigt led i fredningen, at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand, og arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Campering og teltning må ikke ske, og camping- og beboelsesvogne må ikke opstilles. Dog må privat camping og teltning finde sted i nærheden af eksisterende bygninger.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse vurderet, at der ikke er grundlag for at dispensere fra forbuddet mod bebyggelse og til en aktivitet svarende til permanent mulighed for teltning, og har bl.a. henvist til, at ansøger, efter fredningsnævnets opfattelse, ikke har en sådan i forhold til fredningen anerkendelsesværdig interesse i at etablere shelteret, der kan begrunde en dispensation, ligesom det ikke kan føre til et andet resultat, at shelteret, efter forudgående tilladelse fra ejerne, kan anvendes af spejdere o.lign.

Natur- og Miljøklagenævnet finder ikke, at ejendommens nærmere ejerforhold har betydning for en vurdering af det ansøgte i forhold til de fredningsmæssige interesser i området, og lægger, efter det oplyste, til grund, at der er tale om et privat shelter.

Natur- og Miljøklagenævnet finder, at den ansøgte placering i umiddelbar nærhed af Gudenåen kan ændre og forstyrre oplevelsen af det fredede landskab i strid med de hensyn fredningen skal varetage, og nævnet finder ikke, at der gør sig sådanne særlige forhold gældende, der kan begrunde en dispensation. De af klager anførte forhold, herunder at udvalgte grupper efter henvendelse kan låne shelteret, ændrer ikke herved. Det er endvidere indgået i vurderingen, at en dispensation vil kunne få en uønsket præcedensvirkning.

Vedrørende forskelsbehandling bemærkes, at det følger af den almindelige forvaltningsretlige lighedsgrundsætning, at sammenlignelige sager skal behandles på samme måde og have samme resultat, medmindre der er saglige grunde til en forskelsbehandling.

Ved vurderingen af, om sager er sammenlignelige bliver der udover en sammenligning af selve det ansøgte projekt endvidere lagt vægt på øvrige forhold som eksempelvis de enkelte ejendommens beliggenhed, den nærmere placering af byggeri mv. på ejendommen, påvirkningen af landskabet samt andre relevante forskelle. Det forhold, at der tidligere er meddelt dispensationer til lignende forhold indenfor samme fredning medfører dermed ikke alene af den grund, at der er sket usaglig

forskelsbehandling, idet der således i hvert enkelt tilfælde altid foretages en konkret landskabelig vurdering i forhold til fredningens bestemmelser.

Fredningsnævnet har vurderet, at det af klager anførte shelter på Lindholmvej 39 har en helt anderledes placering, end det i denne sag omhandlede.

Natur- og Miljøklagenævnet finder efter en gennemgang af sagerne, herunder luftfotos af området og de to ejendomme, ikke grundlag for at tilsidesætte fredningsnævnets vurdering af, at der ikke er tale om sammenlignelige sager, og fredningsnævnets afgørelse ses således ikke at være udtryk for usaglig forskelsbehandling.

Med hensyn til de øvrige af klager nævnte sager om fredningsnævnets dispensation fra fredningen til et bådhus til kajakker (Odderholm 9), ombygning af en hovedbygning og opførelse af anneks (Odderholm 11) samt opførelse af et skur/anneks (Odderholm 2), samt kommunens dispensationer fra naturbeskyttelseslovens sø- og åbeskyttelseslinje til en række skure, småhuse, fiskerhytter, bådebroer, en mole og et sommerhus, lægger Natur- og Miljøklagenævnet til grund, at der i forhold til det ansøgte shelter er tale om ikke sammenlignelige byggerier og indretninger, ligesom afgørelser efter sø- og åbeskyttelseslinjen er truffet af en anden myndighed og efter andre lovbestemmelser. Nævnet finder dermed heller ikke, at der i relation til disse af klager nævnte sager ses at være sket usaglig forskelsbehandling.

På denne baggrund og efter en samlet vurdering stadfæster Natur- og Miljøklagenævnet hermed Fredningsnævnet for Midtjylland Østlig dels afgørelse af 24. april 2014 om afslag til opførelse af et shelter.

Line Theil Elikofer
Ankechef

/

Mette Hemmingsen
Fuldmægtig

Afgørelsen er sendt pr. e-mail til:

- Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, FN 2014.24, marh@domstol.dk; midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk
- Anders Thorup, anders.thorup@hotmail.com
- Skanderborg Kommune, Sagsnr.: 13/62134, louise.friis.hansen@skanderborg.dk, skanderborg.kommune@skanderborg.dk
- Naturstyrelsen, Att.: Fredningsregistret, nst@nst.dk
- Naturstyrelsen, Det åbne land, NST-4112-02239, apjen@nst.dk; nst@nst.dk

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 4. maj 2016

FN-MJØ-6-2016. Lovliggørelse af bygninger

Fredningsnævnet har den 6. januar 2016 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at lovliggøre bygninger på matr.nr. 29a Dørup By, Voerladegård, Holmedal 93, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indgivet af ejerne Dorthe og René Christoffersen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, der er en tilstandsfredning med bestemmelser om, at der ikke må bygges yderligere. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Der må ikke foretages terrænændringer.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen har et areal på 4000 m^2 Der er efter fredningen opført 7 bygninger, som fredningsnævnet ikke har meddelt dispensation til. Forholdet blev konstateret ved en ansøgning om registrering i BBR. Der er tale om følgende forhold:

- En carport på 23 m^2, der er opført i perioden fra 1989 til 1995.
- En carport på 54 m^2, der er opført i 2007.
- En terrasse med bed, hvor der tidligere har været et gammelt faldefærdigt glashus.
- En overdækket terrasse på 7 m^2, der er opført i 2010.
- Et glashus på 20 m^2, der er opført i perioden 2006 til 2008.
- Et drivhus på 9,9 m^2, der er opsat i slutningen af 1980'erne.
- En overdækket terrasse på 8,75 m^2.

Skanderborg Kommune har oplyst, at kommunen er indstillet på at meddele de fornødne tilladelser bortset fra den overdækkede terrasse på 8,75 m^2, som er opført ca. 40 meter fra ejendommens øvrige bebyggelse. Det er videre oplyst, at ejendommen er beliggende i Natura2000-område, men at kommunen ikke er bekendt med, at der findes arter, der er optaget på EF-habitatdirektivets bilag IV i området.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 20. april 2016. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, ansøgerne Dorthe og René Christoffersen, Skanderborg Kommune ved Ann-Jeanett Tolbøl, Danmarks Naturfredningsforening ved Tina Christie Fleischer og Niels Thernøe og Friluftsrådet ved Willi Dupont. Forholdene blev gennemgået med udgangspunkt i kommunens udtalelse. Ann-Jeanett Tolbøl oplyste herved, at kommunen efter besigtigelsen også er indstillet på at meddele tilladelse i relation til den overdækkede terrasse. Ansøgerne oplyste supplerende, at de købte ejendommen i 2000. På det tidspunkt var den ene del af carporten opført. De opførte den anden del

i 2007 i forbindelse med, at deres indkørsel til hovedvejen blev nedlagt. Den omtalte overdækkede terrasse er opført for et par år siden. De er ved at færdiggøre arbejder med at lave et mindre vandfald foran den overdækkede terrasse. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt lovliggørende dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at de opførte bygninger kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger og besigtigelsen til grund, at der siden fredningen er frastykket fra ejendommen, som nu i det hele udgøres af et haveareal i form af en indhegnet have, hvor det levende hegn betyder, at haven og konstruktionerne ikke kan ses udenfor haven, og hvor landskabsformerne i øvrigt betyder, at arealet ikke er synligt fra søen.

På denne baggrund meddeler fredningsnævnet dispensation til konstruktionerne i form af carport, drivhus og overdækkede terrasser.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Naturstyrelsen, København,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 13/56914,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening,
10. Friluftsrådet, Skanderborg,
11. Region Midtjylland,
12. Kulturstyrelsen,
13. Dorthe og René Christoffersen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 28. september 2016

FN-MJØ-94-2016. Etablering af strandbredssikring

Fredningsnævnet har den 27. juli 2016 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at etablere strandbredssikring på Naturstyrelsens ejendom matr.nr. 16c Vrold, Skanderborg Jorder, Vædebrovej 53, 8660 Skanderborg.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, der er en tilstandsfredning. Terrænændringer, herunder opfyldning er ikke tilladt.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter strandbredssikring ved den eksisterende bygning på ejendommen. Det er vinterens storme og høje vandstand, som har forårsaget, at der et kommet et hul i strandbredden. Sikringen foretages ved at anbringe marksten i samme størrelse som de sten, der i forvejen er bredsikret med i området, det vil sige i en blandet størrelse på 25-50 cm, så de pakker godt.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i Natura2000-område N52, der består af Habitatområde H48 og fuglebeskyttelsesområde F33 og F35. Det vurderes, at projektet ikke har betydning for bevaringsstatus eller målsætning for Natura 2000 området eller bilag IV arter.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 14. september 2016. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Niels Thernø. Det kunne konstateres, at der i forvejen var etableret strandsikring, og at der således var tale om en reparation/retablering af strandsikringen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation, da der er tale om en retablering/reparation af en allerede eksisterende kystsikring, og da denne findes uden betydning for oplevelsen af fredningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Naturstyrelsen, Søhøjlandet,
4. Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-4722-16,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening,
11. Friluftsrådet, Skanderborg,
12. Region Midtjylland,
13. Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 2. december 2016

FN-MJØ-105-2016. Etablering af trappe

Fredningsnævnet har den 25. august 2016 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at etablere en ny trappe på matr.nr. 3l Alken By, Dover, Emborgvej 76, 8660 Skanderborg. Ejendommen ejes af Aarhus Kommune.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, der er en tilstandsfredning. Terrænændringer er ikke tilladt. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter etablering af en trappe ved Dakbjerghytten, som ejes af Aarhus kommune, og som benyttes som feriekoloni for skoleklasser og voksne, som kan have nedsat mobilitet. Trappen benyttes til at komme fra hytten og ned til Mossø. Den er til erstatning for en eksisterende trappe, som er nedbrudt og usikker at benytte. Den eksisterende trappe er i træ, mens den nye trappe ønskes etableret med 800 mm brede skridsikre galvaniserede ståltrin og vanger med en gribeliste på den ene side. Baggrunden for brugen af galvaniseret stål er hensynet til brugergruppen, og at den ellers hurtigt vil blive nedbrudt grundet det fugtige og sure miljø, den etableres i. Trappen vil blive indfældet i skråningen, så stålvangerne ses mindst muligt. Den etableres med samme placering som den eksisterende ca. 80 meter fra Mossø. Der er en del beplantning i området, så den vil ikke i væsentligt omfang være synlig i det omkringliggende landskab og fra Mossø.

Den påtænkte udformning af trappen er en del af ansøgningsmaterialet.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i Natura2000-område N52, der består af Habitatområde H48 og fuglebeskyttelsesområde F33 og F35. Det vurderes, at projektet ikke har betydning for Natura 2000-området eller bilag IV arter.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 14. september 2016. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Niels Thernø.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun med-

dele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler i lyset af dels baggrunden for projektet, dels den manglende synbarhed fra omgivelserne dispensation til projektet.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Natur- og Miljøklagenævnets Klageportal, der findes via Borger.dk eller Virk.dk, jf. også vejledningen på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Natur- og Miljøklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 500 kr. Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Klageportalen. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Natur- og Miljøklagenævnets hjemmeside www.nmkn.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse, eller fordi klagen ikke er omfattet af Natur- og Miljøklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Natur- og Miljøklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Natur- og Miljøklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Aarhus Kommune, att.: Christian Jacobsen,
4. Styrelsen for Vand- og Naturforvaltning,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-62011-15,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening,
11. Friluftsrådet, Skanderborg,
12. Region Midtjylland,
13. Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 4. september 2017

FN-MJØ-63-2017. Etablering af et broanlæg

Fredningsnævnet har den 7. juni 2017 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at etablere et broanlæg på matr.nr. 16x Gl. Rye By, Gl. Rye, Engvej 9, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Ole Emil Holst.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation til et begrænset projekt. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser, der er en tilstandsfredning. Der må ikke uden fredningsnævnets tilladelse opføres bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller lignende anlæg i eller ved sø og å. Dog kan der ved hver ejendom etableres en mindre bådebro (ca. 50 cm bred og 30 cm over normal vandstand) til ejerens eget brug.

Skanderborg Kommune har oplyst, at der nu er et større broanlæg på ejendommen, som påbydes fjernet. Kommunen er indstillet på at godkende et mindre anlæg med en bro med en længde på 8 meter langs bredden og en bredde på 1,5 meter ud fra brinken inden for indhakket i "bolværket". Dispensationssagen omfatter det anlæg, som kommunen kan godkende.

Det fremgår af ansøgningen, at projektet består i, at der på pontoner mellem søjler opbygges en trækonstruktion, der beklædes med ubehandlede terrassebrædder, der over tid får en fremtræden som drivtømmer. Anlægget opbygges med tre niveauer på pontoner til optagelse af højdeforskel mellem åbrink og vand. Niveau 1 gøres flydende ved en opbygning på pontoner fastholdt på niveau 3 ved bøjler i galvaniseret ø-jern Ø 40 mm. Bøjlerne gives en højde, så de kan anvendes som støtte ved færdsel mellem niveauerne. Niveau 2 og 3 udføres som en fast konstruktion båret af søjler.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende inden for Natura 2000-område nr. 52, "Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå". Det eksisterende bro- og terrasseanlæg er etableret på vandløbsbrinken og ud i Salten Å. Netop vandløbs-brinken er en vigtig spredningsvej for dyrelivet, bl.a. odder, der er på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området, og er en art, som er strengt beskyttet i henhold til habitatdirektivets bilag IV. Tekniske anlæg, som f.eks. et broanlæg af den ret omfattende størrelse, kan have en potentiel negativ virkning på brinkens funktion som spredningskorridor, og derfor skal størrelsen af broanlæg generelt minimeres. En af naturtyperne på udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området er "vandløb med vandplanter", og det vurderes, at en bro med den størrelse bl.a. har en væsentlig skyggevirkning, der kan påvirke vandplanters udbredelse negativ.

Skanderborg Kommune vurderer herefter, at det eksisterende broanlæg har en negativ effekt på naturen. Broanlægget er desuden i strid med den brostandard, som kommunen ud fra bl.a. naturmæssige hensyn har vedtaget. Hertil kommer, at godkendelse af det eksisterende anlæg vil skabe præcedens, så kommunen også andre steder skal godkende større anlæg, end der har været praksis hidtil. En bro på 1,5 x 8 meter med den planlagte placering og mindre størrelse vil derimod ikke skabe afstrømnings- og passagemæssige gener og ikke på anden vis vil påvirke natur og miljø væsentligt. En bro på denne størrelse er i øvrigt i overensstemmelse med Skanderborg Kommunes politisk vedtagne brostandard.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 28. august 2017. I besigtigelsen deltog endvidere Ole Emil Holst og Skanderborg Kommune ved Hanne Medum Lærke, Louise Friis Hansen og Betinna Grønkjær-Petersen. Ole Emil Holst oplyste, at han købte ejendommen i december 2015. Han har af tidligere ejere fået oplyst, at den nuværende konstruktion har været på ejendommen i hvert fald siden 1986. Det kunne ved gennemgangen af sagen, herunder tegningerne konstateres, at det projekt, som kommunen er indstillet på at meddele tilladelse til, består i en fast konstruktion med en længde på 8 meter langs bredden ca. ½ meter ud i åen fra bredden og i øvrigt en ponton de resterende ca. 1 meter ud i åen. Pontonen bliver ikke 8 meter lang, idet enderne af bådebroen er faste konstruktioner i samme niveau 1½ meter ud i åen som den øvrige faste konstruktion til brug for adgangen til kanoer mv.

Fredningsnævnets afgørelse.

Fredning af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation til det projekt, som kan godkendes af Skanderborg Kommune, og som ansøgningen herefter vedrører, ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet kan efter en konkret vurdering af forholdene på ejendommen meddele dispensation i overensstemmelse med Skanderborg Kommunes anvisninger, dog således at enderne ikke kan være faste konstruktioner ud i åen, idet et sådant projekt findes at være for dominerende i åen. Projektet kan således alene bestå i en egentlig bådebro på 8 x ½ meter og i øvrigt en ponton på 8 x 1 meter. De øvrige nuværende konstruktioner skal herefter i det hele fjernes.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Ole Emil Holst,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P00-8-16,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening,
11. Friluftsrådet, Skanderborg,
12. Region Midtjylland,
13. Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 4. september 2017

FN-MJØ-77-2017. Lovliggørelse af bådebro

Fredningsnævnet har den 14. juli 2017 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om lovliggørelse af en bådebro på matr.nr. 10f Dørup By, Voerladegård, Forten 31a, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Inge Cramer Skov, Svend Erik Skov og Jens Karl Skov.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele lovliggørende dispensation til en begrænset bådebro. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredningen af Mossø med omgivelser, der er en tilstandsfredning. Der må ikke uden fredningsnævnets tilladelse opføres bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller lignende anlæg i eller ved sø og å. Dog kan der ved hver ejendom etableres en mindre bådebro (ca. 50 cm bred og 30 cm over normal vandstand) til ejerens eget brug.

Skanderborg Kommune har oplyst, at bådebroen er opført i 2015. Den er ca. 100 meter lang og har en bredde på 0,8 - 1 meter og er opført i ubehandlet træ. Den vil i sommerhalvåret ikke være synlig, da den dækkes af sivplanterne. Den er etableret ved Dørups ældste fiskerleje. Fiskerne har i sin tid håndgravet en sejlrende gennem mosen ud til Mossø. Ved udgravningen af sejlrenden blev overskudsjorden skubbet op langs den ene kant, og der blev dermed etableret en dæmning langs sejlrenden, som fiskerbådene kunne ligge til ved. Igennem årene er der vokset rødel frem på dæmningen. I en storm væltede træerne, hvorved rødderne har revet dæmningen op. I stedet for at reparere dæmningen valgte ejerne at etablere en bådebro med tanke for den naturlige flora. Vandstanden i søen er lav, og man skal derfor et godt stykke ud i søen, før det er dybt nok til at få båden i vandet. Bådebroen er etableret et godt stykke ud i søen gennem rørskov.

Skanderborg Kommune har anført, at nærmeste Natura 2000-område er nr. N52 ved Mossø mv., der ligger ved kanten af Mossø og på den nordligste del af ejendommen. Det vurderes, at bådebroen i lyset af dens karakter og store afstand ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Nærmeste kendte forekomst af bilag IV-arter er stor vandsalamander i en mose ca. 1,3 km fra det ansøgte. Odder er på udpegningsgrundlaget for habitatområdet. Odderen bliver påvirket af for megen menneskelig aktivitet i ynglesæsonen. Da der altid har været en adgang til søen på det pågældende sted, vurderes aktiviteten ikke at blive væsentlig forøget. Yderligere vurderes anlæggelse af en bro som værende en mindre indgribende aktivitet i forhold til anlæggelse af en dæmning. Alt i alt vurderes det, at odderen og stor vandsalamander ikke vil blive væsentlig påvirket af etablering af en bro på pågældende sted. Øvrige danske bilag IV-arter vurderes ikke at være relevante på den givne lokalitet eller i forbindelse med det ansøgte.

Skanderborg Kommune har sammenfattende anført, at det drejer sig om en særlig situation, hvor der gennem årene har været en dæmning, som er blevet benyttet som adgangsvej til søen. Man har altså haft adgang til søen via dæmningen, længe før mosen blev beskyttet. Hvis dæmningen skal retableres, vil det være et betydelig større indgreb på naturen end etablering af en bro. Anlægsarbejdet vil være mere omfattende både støjmæssigt og i forhold til graveaktivitet. Der vil være en risiko for en større tilstandsændring af mosen. Kommunens praksis for godkendelse af bådebroer tillader som udgangspunkt en højst 8 meter lang bro med en bredde på højst 1,5 meter. Kommunen kan konkret tillade etablering af en bro på længde med den

oprindelige dæmning, hvilket er til kanten af, hvor rørskoven starter markeret ved et stort træ. Da der er tale om et særligt tilfælde, vurderes det, at broen kan forlænges med yderligere 8 meter fra kanten af dæmningen/søkanten ud i søen. Længden af den allerede etablerede bro skal derfor reduceres betydeligt. Bredden af den nuværende bro holder sig inden for Skanderborg kommunes bropraksis. Fredningsnævnet skal tage stilling til, om der kan tillades en bro med en bredde på over 50 cm, og om det kan tillades at etablere en bro langs den gravede sejlrende samt 8 meter ud i søen.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse af bådebroen den 28. august 2017. I besigtigelsen deltog endvidere Jens Skov, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Betinna Grønkjær-Petersen og Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller. Jens Skov oplyste, at de lavede bådebroen for 3-4 år siden. Den kan ikke ses fra søen som følge af rørskoven. Broens længde er afpasset til, at de skal kunne lægge til med deres båd, der stikker ca. 80 cm dybt. Det er ikke muligt længere inde mod land. Han er ikke enig i kommunens vurdering af, hvor bredden er. Det er hans opfattelse, at den er længere fremme mod søen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at det følger af fredningen, at der ved ejendommene til Mossø er krav på en mindre badebro og således reelt også en mindre bådebro. Der er imidlertid konkret tale om en meget markant og for fredningen uheldig bådebro, der med sin størrelse findes at være i strid med fredningen.

En dispensation i overensstemmelse med Skanderborg Kommunes tilkendegivelse om, hvad kommunen vil kunne acceptere 8 meter ud i søen fra bredden, vil konkret også betyde en meget markant og for fredningen uheldig bådebro, da det grundet forholdene på ejendommen er nødvendigt med en meget lang bro også ud til søbredden. Fredningsnævnet er derfor ikke indstillet på at meddele dispensation til en længere bro end en bro, der går én meter ud i søen fra søbredden.

Fredningsnævnet meddeler herefter lovliggørende dispensation til den del af bådebroen, der er placeret på land og én meter ud i søen på baggrund af den søbredde, som fastlægges af Skanderborg Kommune, mens der ikke meddeles lovliggørende dispensation til den øvrige del af broen. Fredningsnævnet finder således hverken, at de anførte forhold omkring en dæmning eller ejerens ønske i at kunne bruge en båd med en dybde på 80 cm kan begrunde en dispensation til en større bådebro.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Inge Cramer Skov, Svend Erik Skov og Jens Skov,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-13-16,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening,
11. Friluftsrådet, Skanderborg,
12. Region Midtjylland,
13. Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 14. november 2017

FN-MJØ-58-2017. Sommerhus med integreret udhus til erstatning for eksisterende sommerhus

Fredningsnævnet har den 6. juni 2017 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om efter nedrivning af et eksisterende sommerhus at opføre et nyt sommerhus med integreret udhus på matr.nr. 16bv Vrold, Skanderborg Jorder, Vædebrovej 3a, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af arkitekt Kurt Kamp for ejendommens ejer Søren Jepsen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet ikke at meddele dispensation til projektet, men har samtidig anvist retningslinjer for et projekt, hvortil der kan forventes meddelt dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Som redegjort nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets behandling af sagen har det kommunalt valgte medlem af fredningsnævnet ikke deltaget i sagens afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø, der er en tilstandsfredning. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må heller ikke opføres yderligere bygninger, herunder skure eller andre indretninger. Ombygning af eksisterende helårshuse og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun ske efter fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Fredningsnævnet har tidligere behandlet sager om udvidelse af sommerhuse indenfor Mossø-fredningen på Vædebrovej.

Fredningsnævnet meddelte den 17. december 2008 dispensation til at udvide et sommerhus med 29 m^2 fra 59 m^2 til 88 m^2 på Vædebrovej 1G. (FN-MJØ-9-2008). Fredningsnævnet meddelte den 31. juli 2009 dispensation til i stedet at udvide sommerhuset med 61 m^2 til 120 m^2 på vilkår om, at der skete nedrivning af et udhus og blev bibeholdt en slørende beplantning mod søen (FN-MJØ-103-2009).

Fredningsnævnet meddelte den 21. januar 2009 dispensation til at opføre et sommerhus på 79 m^2 med en overdækket terrasse på 11 m^2 til erstatning for et sommerhus på 49 m^2 med en overdækket terrasse på 14 m^2 på Vædebrovej 33. Ejendommen var på 1.350 m^2. Det var en betingelse, at der foruden det tidligere sommerhus skete nedrivning af tre udhuse på i alt 31 m^2 (FN-MJØ-37-2008).

Fredningsnævnet meddelte den 11. februar 2012 afslag på dispensation til at udvide et sommerhus med 31 m^2 fra 59 m^2 til 90 m^2 på Vædebrovej 43. Ejendommen var på 1.410 m^2. Fredningsnævnet bemærkede, at det på linje med andre afgørelser i området fandt, at en udvidelse af det bebyggede areal ville medføre en for markant bygningsmasse mod søen (FN-MJØ-140-2010).

Fredningsnævnet meddelte den 28. september 2012 afslag på dispensation til at udvide et sommerhus med 28 m^2 fra 62 m^2 til 90 m^2 på Vædebrovej 37. Ejendommen var på 1.899 m^2. Fredningsnævnet bemærkede, at den ansøgte udvidelse på en bebyggelse, der i forvejen var meget markant med en for området usædvanlig høj tagrejsning, ville medføre en massiv bygningsmasse i den sårbare yderste række mod søen (FN-MJØ-49-2012).

Fredningsnævnet meddelte den 2. oktober 2013 afslag på dispensation til at opføre et sommerhus på 74 m² til erstatning for et sommerhus på 58 m² på Vædebrovej 45. Ejendommen var på 610 m². Det viste sig under sagens behandling, at det alene var omkring 50 m², der var lovligt opført, idet den resterende del af bebyggelsen bestod af en ulovlig udestue. Fredningsnævnet bemærkede, at det i lyset af fredningsnævnets nyere praksis for tilbygninger for områdets ejendomme sammenholdt med ejendommens størrelse var fredningsnævnets opfattelse, at der ikke var grundlag for at meddele dispensation til en udvidelse af sommerhuset med omkring 50 % fra 50 m² til 74 m². Fredningsnævnet besluttede dog efter en konkret vurdering at lade udhusets størrelse indgå ved opførelsen af et nyt sommerhus og tilkendegav derfor, at der ville kunne meddeles dispensation til at opføre et sommerhus på 60 m² (FN-MJØ-37-2013).

Den aktuelle ejendom har et areal på 1.663 m² og er i landzone umiddelbart nord for et sommerhusområde.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter opførelse af nyt sommerhus på 90 m² og 20 m² integreret udhus til erstatning for et eksisterende sommerhus på 72 m², som nedrives. Sommerhuset opføres med ydervægge af teglsten (blødstrøgen - gule og røde nuancer) og tagkonstruktion med ensidig taghældning med mørk listetagpapdækning. Højden på sommerhuset er ca. 3,84 meter og er lavere end højden på det eksisterende sommerhus. Sommerhuset placeres lidt længere væk fra Mossø mod øst end det eksisterende, og sommerhuset er drejet, så gavlen er mod Mossø og ikke facaden som på det eksisterende.

Sommerhusets udformning er illustreret i ansøgningsmaterialet.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at nærmeste Natura 2000-område er nr. N52 ved Mossø mv., der berører den vestligste del af ejendommen. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Nærmeste kendte forekomst af bilag IV-arter er stor vandsalamander i en mose ca. 960 meter fra det ansøgte. Det ansøgte vil berøre bygningen og det omkringliggende areal, der efter kommunens vurdering er uegnet som yngle- eller rasteområde for arten, hvorfor det ansøgte ikke vil påvirke arten.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 13. november 2017. I besigtigelsen deltog endvidere ejeren Søren Jepsen, arkitekt Kurt Kamp, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Tina Fleischer og Hans Jakobsen. Der blev redegjort for projektet, herunder at det har en mindre facade mod søen, er 1½ meter lavere til kip og har en placering længere væk fra søen end det eksisterende sommerhus. Danmarks Naturfredningsforening havde ikke bemærkninger til projektet. Fredningsnævnets formand redegjorde for fredningsnævnets praksis i området og anførte, at fredningsnævnet efter besigtigelsen vil foretage en vurdering af projektet både konkret og i forhold til fredningsnævnets praksis.

Det kunne ved besigtigelsen i øvrigt konstateres, at det kommunalt valgte medlem af fredningsnævnet kendte både Søren Jepsen og Kurt Kamp i en sådan grad, at han efterfølgende erklærede sig inhabil i forhold til sagens afgørelse.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det

ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at der kan ske en udskiftning af det eksisterende ældre sommerhus med et mere moderne udseende sommerhus. Fredningsnævnet kan endvidere lægge til grund, at det ansøgte sommerhus vil få en mindre facade mod Mossø, vil være placeret længere væk fra Mossø og vil være markant lavere end det nuværende sommerhus, og at det som det nuværende sommerhus ikke vil være synligt fra Vædebrovej.

Det er på den anførte baggrund fredningsnævnets opfattelse, at der kan være grundlag for at tillade en udvidelse af den eksisterende bygningsmasse.

Det er imidlertid både efter en konkret vurdering og i lyset af fredningsnævnets praksis i området og hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning fredningsnævnets opfattelse, at der ikke er grundlag for at tillade en udvidelse af bygningsmassen fra 72 m^2 til 110 m^2 på ejendommen, der er beliggende umiddelbart ud til Mossø.

Fredningsnævnet meddeler derfor ikke dispensation til projektet.

Fredningsnævnet kan dog samtidig tilkendegive, at der kan forventes meddelt dispensation til et sommerhus på op til 90 m^2 med samme ydre fremtræden og placering som det ansøgte sommerhus.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Jytte Heslop,
3. Flemming Pedersen,
4. Søren Jepsen,
5. Arkitektfirmaet KAMP ApS,
6. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03.P19-5-16,
7. Miljøstyrelsen, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, København,
9. Danmarks Naturfredningsforening Skanderborg,
10. Dansk Ornitologisk Forening, København
11. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
12. Dansk Botanisk Forening,
13. Friluftsrådet, Skanderborg,
14. Post og Kulturstyrelsen,
15. Region Midtjylland.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 10. december 2017

FN-MJØ-111-2017. Sommerhus til erstatning for eksisterende sommerhus

Fredningsnævnet har den 22. november 2017 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om efter nedrivning af et eksisterende sommerhus at opføre et nyt sommerhus på 90 m^2 på matr.nr. 16bv Vrold, Skanderborg Jorder, Vædebrovej 3a, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af arkitekt Kurt Kamp for ejendommens ejer Søren Jepsen.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningsnævnet meddelte den 14. november 2017 afslag på dispensation til at opføre et sommerhus med integreret udhus på 110 m^2 på ejendommen (FN-MJØ-58-2017). I fredningsnævnets afgørelse blev der anført følgende:

> ”Sagens baggrund
>
> Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø, der er en tilstandsfredning. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må heller ikke opføres yderligere bygninger, herunder skure eller andre indretninger. Ombygning af eksisterende helårshuse og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun ske efter fredningsnævnets forudgående godkendelse.
>
> Fredningsnævnet har tidligere behandlet sager om udvidelse af sommerhuse indenfor Mossø-fredningen på Vædebrovej.
>
> Fredningsnævnet meddelte den 17. december 2008 dispensation til at udvide et sommerhus med 29 m^2 fra 59 m^2 til 88 m^2 på Vædebrovej 1G. (FN-MJØ-9-2008). Fredningsnævnet meddelte den 31. juli 2009 dispensation til i stedet at udvide sommerhuset med 61 m^2 til 120 m^2 på vilkår om, at der skete nedrivning af et udhus og blev bibeholdt en slørende beplantning mod søen (FN-MJØ-103-2009).
>
> Fredningsnævnet meddelte den 21. januar 2009 dispensation til at opføre et sommerhus på 79 m^2 med en overdækket terrasse på 11 m^2 til erstatning for et sommerhus på 49 m^2 med en overdækket terrasse på 14 m^2 på Vædebrovej 33. Ejendommen var på 1.350 m^2. Det var en betingelse, at der foruden det tidligere sommerhus skete nedrivning af tre udhuse på i alt 31 m^2 (FN-MJØ-37-2008).
>
> Fredningsnævnet meddelte den 11. februar 2012 afslag på dispensation til at udvide et sommerhus med 31 m^2 fra 59 m^2 til 90 m^2 på Vædebrovej 43. Ejendommen var på 1.410 m^2. Fredningsnævnet bemærkede, at det på linje med andre afgørelser i området fandt, at en udvidelse af det bebyggede areal ville medføre en for markant bygningsmasse mod søen (FN-MJØ-140-2010).
>
> Fredningsnævnet meddelte den 28. september 2012 afslag på dispensation til at udvide et sommerhus med 28 m^2 fra 62 m^2 til 90 m^2 på Vædebrovej 37. Ejendommen var på 1.899 m^2. Fredningsnævnet bemærkede, at den ansøgte udvidelse på en bebyggelse, der i forvejen var meget markant med en for området usædvanlig høj tagrejsning, ville medføre en massiv bygningsmasse i den sårbare yderste række mod søen (FN-MJØ-49-2012).
>
> Fredningsnævnet meddelte den 2. oktober 2013 afslag på dispensation til at opføre et sommerhus på 74 m^2 til erstatning for et sommerhus på 58 m^2 på Vædebrovej 45. Ejendommen var på 610 m^2. Det viste sig under sagens behandling, at det alene var omkring 50 m^2, der var lovligt opført, idet den resterende del af bebyggelsen bestod af en ulovlig udestue. Fredningsnævnet bemærkede, at det i lyset af fredningsnævnets nyere praksis for tilbygninger for områdets ejendomme sammenholdt med ejendommens størrelse var fredningsnævnets opfattelse, at der ikke var grundlag for at meddele dispensation til en udvidelse af sommerhuset med omkring 50 % fra 50 m^2

til 74 m². Fredningsnævnet besluttede dog efter en konkret vurdering at lade udhusets størrelse indgå ved opførelsen af et nyt sommerhus og tilkendegav derfor, at der ville kunne meddeles dispensation til at opføre et sommerhus på 60 m² (FN-MJØ-37-2013).

Den aktuelle ejendom har et areal på 1.663 m² og er i landzone umiddelbart nord for et sommerhusområde.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter opførelse af nyt sommerhus på 90 m² og 20 m² integreret udhus til erstatning for et eksisterende sommerhus på 72 m², som nedrives. Sommerhuset opføres med ydervægge af teglsten (blødstrøgen - gule og røde nuancer) og tagkonstruktion med ensidig taghældning med mørk listetagpapdækning. Højden på sommerhuset er ca. 3,84 meter og er lavere end højden på det eksisterende sommerhus. Sommerhuset placeres lidt længere væk fra Mossø mod øst end det eksisterende, og sommerhuset er drejet, så gavlen er mod Mossø og ikke facaden som på det eksisterende.

Sommerhusets udformning er illustreret i ansøgningsmaterialet.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at nærmeste Natura 2000-område er nr. N52 ved Mossø mv., der berører den vestligste del af ejendommen. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Nærmeste kendte forekomst af bilag IV-arter er stor vandsalamander i en mose ca. 960 meter fra det ansøgte. Det ansøgte vil berøre bygningen og det omkringliggende areal, der efter kommunens vurdering er uegnet som yngle- eller rasteområde for arten, hvorfor det ansøgte ikke vil påvirke arten.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 13. november 2017. I besigtigelsen deltog endvidere ejeren Søren Jepsen, arkitekt Kurt Kamp, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Tina Fleischer og Hans Jakobsen. Der blev redegjort for projektet, herunder at det har en mindre facade mod søen, er 1½ meter lavere til kip og har en placering længere væk fra søen end det eksisterende sommerhus. Danmarks Naturfredningsforening havde ikke bemærkninger til projektet. Fredningsnævnets formand redegjorde for fredningsnævnets praksis i området og anførte, at fredningsnævnet efter besigtigelsen vil foretage en vurdering af projektet både konkret og i forhold til fredningsnævnets praksis.

Det kunne ved besigtigelsen i øvrigt konstateres, at det kommunalt valgte medlem af fredningsnævnet kendte både Søren Jepsen og Kurt Kamp i en sådan grad, at han efterfølgende erklærede sig inhabil i forhold til sagens afgørelse.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at der kan ske en udskiftning af det eksisterende ældre sommerhus med et mere moderne udseende sommerhus. Fredningsnævnet kan endvidere lægge til grund, at det ansøgte sommerhus vil få en mindre facade mod Mossø, vil være placeret længere væk fra Mossø og vil være markant lavere end det nuværende sommerhus, og at det som det nuværende sommerhus ikke vil være synligt fra Vædebrovej.

Det er på den anførte baggrund fredningsnævnets opfattelse, at der kan være grundlag for at tillade en udvidelse af den eksisterende bygningsmasse.

Det er imidlertid både efter en konkret vurdering og i lyset af fredningsnævnets praksis i området og hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning fredningsnævnets opfattelse, at der ikke er grundlag for at tillade en udvidelse af bygningsmassen fra 72 m^2 til 110 m^2 på ejendommen, der er beliggende umiddelbart ud til Mossø.

Fredningsnævnet meddeler derfor ikke dispensation til projektet.

Fredningsnævnet kan dog samtidig tilkendegive, at der kan forventes meddelt dispensation til et sommerhus på op til 90 m^2 med samme ydre fremtræden og placering som det ansøgte sommerhus."

Fredningsnævnet har herefter modtaget et revideret projekt på 90 m^2 med samme beliggenhed og ydre fremtræden som det tidligere ansøgte projekt.

Fredningsnævnets afgørelse

Da det nu ansøgte projekt er i overensstemmelse med de retningslinjer, fredningsnævnet har anført om et nyt sommerhus, som kan godkendes i fredningen, og da en dispensation efter det oplyste ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 og 3, meddeler fredningsnævnet dispensation til projektet i medfør af samme lovs § 50, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. § 10, stk. 5 i forretningsordenen for fredningsnævn.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist,

manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Jytte Heslop,
3. Flemming Pedersen,
4. Søren Jepsen,
5. Arkitektfirmaet KAMP ApS,
6. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03.P19-5-16,
7. Miljøstyrelsen, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, København,
9. Danmarks Naturfredningsforening Skanderborg,
10. Dansk Ornitologisk Forening, København
11. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
12. Dansk Botanisk Forening,
13. Friluftsrådet, Skanderborg,
14. Kulturstyrelsen,
15. Region Midtjylland.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del

(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 13. marts 2018

FN-MJØ-1-2018. Placering af læskur ved naturpleje ved Odderholm

Fredningsnævnet har den 2. januar 2018 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om tilladelse til at placere et læskur til geder ved Odderholm på matr.nr. 4cu Emborg By, Gl. Rye, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af Grundejerforeningen Odderholm i et samarbejde med Skanderborg Kommune.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af området besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Området er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø. Der er tale om en tilstandsfredning, og der må ikke opføres bygninger og skure mv. eller andre indretninger. Der må heller ikke uden fredningsnævnets tilladelse opsættes hegn bortset fra nødvendige kreaturhegn.

Skanderborg Kommune har anført, at ansøgningen er begrundet i, at kommunen i samarbejde med Grundejerforeningen Odderholm gerne vil bekæmpe den invasive art rynket rose ved hjælp af geder på et § 3 beskyttet overdrev. Derfor planlægges at hegne ca. 2,7 ha tilhørende grundejerforeningen og Naturstyrelsen. Geder er afhængige af at have adgang til læ, da de er meget følsomme overfor regn og vind. Det er planlagt, at græsningen med geder skal være midlertidig i 6 år, hvorefter arealet skal græsses med kreaturer sammen med Naturstyrelsens arealer både nord og syd for matr. 4cu Emborg By, Gl. Rye. Denne del af projektet er en indsats, der indgår i Natura 2000 handleplanen for N52, med at sammenbinde naturtyperne rigkær og surt overdrev for at opnå større og mere robuste driftsenheder i forbindelse med græsning. Ansøgningen omfatter et primitivt læskur uden bund og med åbning i den ene side. Læskuret er et A-hus udført i træ og malet sort. Højden er 2,2 meter og bunden er 2,6 x 3,2 meter. Da græsningen med geder er tidsbegrænset, ansøges der om, at skuret kan stå der i seks græsningssæsoner, hvilket vil sige 2018-2023, hvorefter skuret vil blive fjernet senest 1. december 2023.

Skanderborg Kommune har videre anført, læskuret ligger meget tæt på Natura 2000-området N52, men det vil ikke påvirke arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget. Der er ikke registreret bilag IV-arter, hvor læskuret skal stå. Der forekommer dog i nærheden både stor vandsalamander, spidssnudet frø og odder samt arter af flagermus. Læskurets begrænsede størrelse taget i betragtning vil læskuret dog ikke påvirke nogle af arterne negativt.

Skanderborg Kommune har som sammenfattende vurdering anført, at læskuret er nødvendigt for græsningen i området og vil kunne hjælpe med at opretholde en god naturkvalitet i området. Læskuret er søgt placeret op ad eksisterende beplantning i en mørk farve for at minimere synligheden.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 9. marts 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Grundejerforeningen Odderhold ved Hans Møller Christensen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Danmarks Naturfredningsforening ved Tina Fleischer og Olaf Møller og Friluftsrådet ved John Balle Jensen. Den nærmere placering af læskuret blev drøftet, og der blev opnået enighed om en ikke så fremtrædende placering i landskabet, således at det trækkes tilbage fra det skrånende landskab og samtidig placeres så langt inde i skoven som muligt. Det blev i relation til hegningen, som ikke er omfattet af ansøgningen, oplyst, at der vil blive etableret en række nærmere angivne ledlåger, så der fortsat er fuld offentlig adgang til området.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til placering af læskuret, da det indgår som et nødvendigt element i fremme af områdets naturpleje, og da det med en diskret placering ikke findes at have betydning for oplevelsen af fredningen. Dispensationen omfatter således som drøftet ved besigtigelsen en ikke så fremtrædende placering i landskabet, således at læskuret trækkes tilbage fra det skrånende landskab og samtidig placeres så langt inde i skoven som muligt.

Fredningsnævnet bemærker, at hegningen kræver fredningsnævnets dispensation, medmindre Skanderborg Kommune vurderer, at der er tale om et nødvendigt og sædvanligt kreaturhegn.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Grundejerforeningen Odderholm v/ Tage Bergstrøm,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Skanderborg Kommune,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, Kreds Midtjylland,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 19. juni 2018

FN-MJØ-40-2018. Kreaturspang og solcelleanlæg

Fredningsnævnet har den 10. april 2018 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at etablere en kreaturspang og et solcelleanlæg på matr.nr. 40b, 27f og 6o Gl. Rye By, Gl. Rye, Engvej 3, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt i samarbejde med ejendommenes ejere Janus og Rikke Pilgaard Gertz.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af arealerne besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommene er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø, der er en tilstandsfredning. Der må ikke ske bebyggelse og ikke opføres skure, boder eller andre indretninger. Der må ikke opsættes hegn bortset fra nødvendige kreaturhegn.

Skanderborg Kommune har oplyst, at kommunen er ved at udvide en indhegning til kreaturer på ejendommene. Dele af matriklerne er meget værdifuld beskyttet mose/rigkær, som har været omfattet af græsningsaftaler i både amtets og kommunens tid. Nu ønsker ejerne og kommunen i samarbejde at udvide afgræsningen til tilgrænsende naturområder og økologisk drevne græsarealer. De tørre græsarealer skal understøtte afgræsningen af naturområderne, da disse områder er meget vandlidende og kun kan afgræsses kort tid hvert år. I forbindelse med hegningen skal der etableres strømforsyning med en solcelle og tilhørende batteri, som tilsammen er ca. 0,5 meter bred og 1 meter høj. Der skal desuden laves en simpel kreaturspang i naturfarvet hårdt træ, som vil blive ca. 1,5 meter bred og 2,5 meter lang over en tværgående grøft mellem to dele af indhegningen. Begge dele vil fra offentlig vej være skjult af eksisterende beplantning.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at arealerne er beliggende i Natura 2000-område nr. 52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Afgræsningen vil kunne medvirke til at genskabe naturtilstanden og dermed god bevaringsstatus for områderne. Der forventes ingen negative effekter på andre dele af udpegningsgrundlaget eller bilag IV-arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 8. juni 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Janus Pilgaard Gertz og Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen. Projektet blev gennemgået. Det kunne konstateres, at solcellen var opsat. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til projektet, herunder lovliggørende dispensation til den opsatte solcelle, da projektet vil være en gevinst for naturen og ikke vil påvirke oplevelsen af fredningen negativt.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Kresten Thorup,
3. Flemming Pedersen,
4. Janus og Rikke Pilgaard Gertz,
5. Miljøstyrelsen, København,
6. Skanderborg Kommune,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 19. juni 2018

FN-MJØ-51-2018. Ny garage/udhus

Fredningsnævnet har den 25. april 2018 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om efter nedrivning af eksisterende garage/udhus at opføre ny garage/udhus på matr.nr. 1d Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 34, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Ulrik Hentzer.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø, der er en tilstandsfredning. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Om- og tilbygning af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter opførelse af ny garage/udhus på 100 m^2 (7,7 x 13 meter), som opføres til erstatning for et eksisterende udhus på ca. 70 m^2 (4,5 x ca. 16 meter). Den skal anvendes til garage for to biler i den yderste halvdel og med plads til værktøj/haveredskaber/kummefryser-/olietank. Den opføres med samme placering som det eksisterende udhus med ydervægge i lecablokke, der pudses hvide, og med tagkonstruktion med sort ståltag. Der er tale om samme type materialer som det eksisterende byggeri.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at nærmeste Natura 2000-område er nr. N52 ved Mossø mv., der ligger ca. 0,470 km mod syd. Projektet vil ikke kunne påvirke Natura 2000-området og er ikke i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Det vil heller ikke påvirke bilag IV-arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 8. juni 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til projektet, som er til erstatning for et eksisterende byggeri, og som udføres med en beliggenhed, hvor ændringen ingen betydning har for oplevelsen af fredningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Kresten Thorup,
3. Flemming Pedersen,
4. Ulrik Hentzer,
5. Miljøstyrelsen, København,
6. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-79-17,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 19. juni 2018

FN-MJØ-37-2018. Garage og udhus

Fredningsnævnet har den 3. april 2018 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om lovliggørelse af en garage og et udhus på matr.nr. 16m Vrold, Skanderborg Jorder, Vædebrovej 7, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens tidligere ejer Niels Jørgen Jepsen. Ejendommen ejes nu af Liselotte Krarup Kristoffersen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø. Der er tale om en tilstandsfredning. Arealerne må ikke bebygges. Der må derfor ikke opføres skure, boder eller andre indretninger.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter lovliggørelse af en garage og et udhus, som er opført i 2006. Bygningen er på 47 m^2, hvoraf 34 m^2 er garage, mens 13 m^2 er udhus. Garagen er opført som erstatning for en tidligere garage, der brændte. Garagen er opført på samme placering og med samme størrelse som den tidligere garage. Udhuset er opført med ydervægge i sortmalet træ og tagkonstruktion i sort tagpap, hvor garagen har dobbelt sadeltag, og udhuset har ensidig taghældning. Garagen er det højeste sted på rygningen ca. 3,1 meter højt.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at nærmeste Natura 2000-område er nr. N52 ved Mossø mv., der berører den vestligste del af ejendommen. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området eller bilag IV-arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 8. juni 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Liselotte Krarup Kristoffersen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Hans Jacobsen og Niels Thernøe. Liselotte Krarup Kristoffersen oplyste, at hun købte sommerhuset i februar 2018. Hun blev herefter opmærksom på, at fredningsnævnet ikke havde godkendt garagen. Den var blevet opført til erstatning for en tidligere brændt garage, som havde samme beliggenhed, og som var lidt større end den nye garage. Hun mener, at udhuset fremgår af BBR og er lovligt. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Skanderborg Kommune har efterfølgende oplyst, at udhuset ikke er nævnt i BBR.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at lovliggørelse kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet lægger endvidere til grund, at garagen blev opført i 2006 til erstatning for en tidligere garage med samme placering. På den baggrund og efter ejendommens beliggenhed i fredningen, hvorefter hverken garagen eller udhuset er synlige fra Mossø eller omgivelserne, meddeler fredningsnævnet lovliggørende dispensation til både garagen og udhuset.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Kresten Thorup,
3. Flemming Pedersen,
4. Niels Jørgen Jepsen,
5. Liselotte Krarup Kristoffersen,
6. Landinspektørfirmaet Aakjær,
7. Skanderborg Kommune, 01.05.02-P25-38-17,
8. Miljøstyrelsen, København,
9. Danmarks Naturfredningsforening, København,
10. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
11. Dansk Ornitologisk Forening, København,
12. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
13. Dansk Botanisk Forening, København,
14. Friluftsrådet, centralt,
15. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
16. Region Midtjylland,
17. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 22. juni 2018

FN-MJØ-64-2018. Nedlægning af opstemning og genopførelse af et bådhus

Fredningsnævnet har den 16. maj 2018 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at nedlægge en opstemning og genopføre et bådhus på matr.nr. 4f Justenborg, Skanderborg Jorder, Vroldvej 194, 8660 Skanderborg. Ejendommen ejes af Zaneta Anna Gozdzik-Ormel og Frank Theodoor Ormel.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø. Der er tale om en tilstandsfredning. Der må udover normal oprensning ikke foretages ændring af nogen art af søernes og vandløbenes areal og tilstand. Opførelse af bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø og å må ikke foretages uden forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet. Der må ikke opføres bygninger, skure eller andre indretninger.

Bådhuset

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter genopførelse af et gammelt bådhus på samme fundament som et eksisterende bådhus, som er i dårlig stand. Der genopføres med samme anvendelse, størrelse og udseende. Det er på 85 m^2 med en længde på 15,84 meter, en bredde på 5,85 meter og en højde 6,8 meter med ydervægge i træ malet rødt og med sort tagkonstruktion.

Det er videre oplyst, at bådhuset ligger i Natura 2000 område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Natura 2000-området består af Habitat-område H48. Desuden indgår fuglebeskyttelsesområde F35 (Mossø). Bådhuset med ålekiste ligger ved den gamle opstemning af Tåning Å. Den nærmeste kortlagt habitatnatur er elle- og askeskov ca. 230 meter nord for bådhuset. Ved seneste kortlægning i 2010-2011 er dette områdes naturtilstand beregnet som god, hvilket vil sige, at bevaringsmålsætningen er opfyldt. Vedligeholdet af bådhuset vurderes ikke at påvirke området med elle- og askeskov. Der er adskillige fund af odder i området. Projektet med renoveringen vurderes ikke at påvirke odder væsentligt. Det gamle bådhus kan være udgøre et yngle eller rasteområde for arter af flagermus, herunder damflagermus som er på udpegningsgrundlaget for habitatområdet. Damflagermus anvender både bygninger og hulheder i træer som sommerkvarter, mens de overvintrer i kalkgruberne ved Mønsted og Daubjerg. Afhængigt af hvordan og hvornår renoveringen foretages, kan projektet potentielt påvirke et yngle- eller rasteområde for damflagermus negativt. Projektet vurderes ikke at påvirke damflagermus væsentligt, hvis bådhuset fortsat er åbent for ind- og udflyvning af flagermus efter renoveringen, og hvis renoveringen foretages i perioden 1. november til 1. marts. Renoveringen kan kun foregå udenfor den periode, hvis en undersøgelse viser, at der ikke er damflagermus i bådhuset. De øvrige arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for habitatområdet vurderes ikke at blive påvirket af projektet. Bilag IV-arter vurderes ikke at blive påvirket af renoveringen.

Opstemningen

Skanderborg Kommune har oplyst, at den arbejder med et vandplanprojekt i området, der indbefatter nedlæggelse af selve stemmeværket ved ålehuset, sænkning af vandstanden umiddelbart opstrøms frem til et langt stryg, som forventes etableret uden for fredningsområdet. Stemmeværket ligger lige akkurat inden for fredningens afgrænsning. Der er tale om en prioriteret spærring i vandområdeplan 2015-2021. Det betyder, at kommunen er forpligtet til at søge spærringen nedlagt og erstattet med enten naturlige forhold eller en anden løsning, der giver fri faunapassage i vandløbet. Spærringen er af væsentlig betydning for området, da

den hindrer stor set al opgang af fisk fra Mossøområdet til området ved Skanderborg sø. Derudover er opstemningen særligt negativ for odderen, da den ikke kan passere under bro/stemmekomplekset og dermed presses op på vejen, hvor der er fundet flere trafikdræbte oddere. Endvidere kan der ikke sejles under broen, hvorved sejlende er tvunget til at passere hen over den stærkt trafikerede Vroldvej med trafikfarlige situationer til følge. Det er kommunens vurdering, at nedlæggelse af spærringen ikke strider med fredningens formål. Erstatning af et stemmeværk med et langt stryg opstrøms Vroldvej vurderes alene at have positive konsekvenser for natur, miljø, trafiksikkerhed og rekreative interesser i området.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 19. juni 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Frank Theodoor Ormel, Skanderborg Kommune ved Lars Møller, Anne-Mette Norup og Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe. Projekterne blev gennemgået. Bådhuset blev ødelagt ved en storm i 2007 og har siden stået forfaldent. Det opføres med samme dimensioner som det tidligere bådhus, idet der dog søges om at øge højden med én meter for at få plads til opbevaring af kanoer. Der er ikke foretaget en detailprojektering af, hvor meget af opstemningen som skal fjernes, da det afventer fredningsnævnets tilladelse til, om det overhovedet kan ske. Men der skal som minimum kunne ske passage af kanoer, kajakker og robåde. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til bådhuset, da der er tale om genopførelse med samme størrelse, placering og ydre udformning bortset fra en højdeforøgelse, som grundet den tilstødende Vroldvejs højere placering i landskabet ikke findes at have betydning for oplevelsen af fredningen.

Fredningsnævnet meddeler endvidere dispensation til nedlæggelse af et sådant stykke af opstemningen, som Skanderborg Kommune finder nødvendigt med hensyn til at skabe mulighed for den nødvendige passage. Dispensationen omfatter også en nødvendig gangbro til passage af den fritlagte del af opstemningen, hvis den udføres som en let konstruktion efter kommunens anvisninger.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,

- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Zaneta Anna Gozdzik-Ormel og Frank Theodoor Ormel,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr.01.03-03-P19-10-18,

6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Sagen er behandlet i MFKN sag nr. 05246/18

Den 3. juli 2018

FN-MJØ-35-2018. Sandfold med hestehegn og læskure

Fredningsnævnet har den 28. marts 2018 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at etablere en sandfold med hestehegn og placere to læskure på matr.nr. 6d Hem By, Voerladegård, Langkjær 35, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Annette og René Mathiassen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse af ejendommen besluttet at meddele dispensation til et læskur, som allerede var opført, men ikke i øvrigt at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø. Der er tale om en tilstandsfredning. Der må ikke foretages terrænændringer, opfyldning eller planering. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Der må ikke bygges yderligere. Der må derfor ikke opføres skure, boder eller andre indretninger. Fredningen hindrer dog ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri, om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af ønskede, eller hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Fredningsnævnet meddelte den 16. december 2013 dispensation til at opføre et nyt stuehus og en ny driftsbygning i form af maskinhus/garage på ejendommen. Dispensationen er udnyttet.

Fredningsnævnet har i samme fredning den 19. december 2008 meddelte lovliggørende dispensation til bibeholdelse af en hestetræningsbane på 13 meter i diameter belagt med sandbund. Skanderborg Kommune beskrev i sagen hestetræningsbanen som værende af primitiv karakter. Sagen vedrørte en ejendom på Lindholmvej (j.nr. 8901-01.2007.164).

Ejendommen er en landbrugsejendom i landzone med et areal på 71.710 m^2.

Skanderborg Kommune har oplyst, sandfolden ønskes terrænreguleret, så den er rimelig plan. I jorden nedenunder etableres et par dræn, som føres ned ad marken til et vandhul. Over drænet udlægges 20 cm sten til drænlag og derefter sand til hestefold. Det er for at opnå en effektiv dræning, så hestene ikke skal gå med våde hove. Sandfolden er ca. 22 x 48 meter. Terrænreguleringen vil i den ene ende, som er tættest på nr. 37, blive nedgravet i hjørnet tættest på nr. 35. Det andet hjørne bliver hævet højst 50 cm. I den anden ende kommer folden ca. 70 cm over eksisterende terræn, som hæves en smule med noget af den muld, som bliver udgravet, så banen vil falde ind i terrænet. Den synlige forskel efter reguleringen er angivet til at være højst 50 cm. Omkring denne fold og den anden jordfold, som vender op mod ejendommen, ønskes der opsat hestehegn af runde stolper i naturtræ i en højde af ca. 1,3 meter.

Hegningen er illustreret ved følgende billedmateriale I ansøgningsmaterialet:

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at der er opsat to mindre læskure til hestene på ejendommen, så de har mulighed for at gå i læ. Skurene er flytbare og flyttes rundt alt efter, hvor der er behov for dem.

Skanderborg Kommune har endelig oplyst, at nærmeste Natura 2000-område er nr. N52 ved Mossø mv., der ligger ca. 0,240 km mod nord. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Det vurderes heller ikke at påvirke bilag IV-arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 8. juni 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Annette og René Mathiassen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Hans Jacobsen og Niels Thernøe.

Det kunne ved besigtigelsen konstateres, at læskurene var opsat, og at også sandfolden var etableret uden hegning. Fredningsnævnets formand oplyste, at sandfolden og læskurene ikke burde have været opsat inden en eventuel dispensation fra fredningsnævnet, men at fredningsnævnet ved sin stillingtagen til sagen skal behandle den som om, at der korrekt var søgt om dispensation forinden. René Mathiasen anførte, at han mente sig berettiget til at etablere forholdene, når han i ansøgningen havde orienteret kommunen om, at han ville gå i gang.

Det kunne konstateres og blev oplyst, at der reelt er tale om en ridebane. Sandfolden skal bruges som ridebane om sommeren, mens hestene kan gå på den om vinteren. De har otte heste på ejendommen og herunder en hest stående andetsteds, men som også skal hjemtages. Det er sikkerhedsmæssigt nødvendigt med det ansøgte hegn. Det ønskes holdt i naturfarver. Der kan ikke være tale om et trådhegn, som vil være farligt for en rytter at falde ind i.

Danmarks Naturfredningsforening oplyste på forespørgsel, at der efter foreningens opfattelse er tale om en uacceptabel terrænændring.

Det blev videre oplyst, at det ene læskur er stationært placeret, mens det andet læskur er flytbart. Det blev dog om det flytbare læskur oplyst, at det muligt ikke er nødvendigt.

Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt lovliggørende dispensation til det stationære læskur på betingelse af, at taget ændres, så det fremstår mørkt og ikke reflekterende, mens der ikke vil blive meddelt dispensation til det flytbare skur. Fredningsnævnet vil yderligere overveje spørgsmålet om ridebanen.

Fredningsnævnet har efterfølgende modtaget følgende fotos fra Skanderborg Kommune af den etablerede ridebane taget under besigtigelsen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det bemærkes indledningsvis, at fredningsnævnet skal vurdere sagen på samme måde, som hvis forholdene ikke allerede var etableret.

Fredningsnævnet havde hellere set en mere diskret placering af det for hestene nødvendige stationære læskur efter forudgående drøftelse om den mest hensigtsmæssige placering, men fredningsnævnet meddeler efter en konkret vurdering af forholdene på ejendommen og læskurets udformning lovliggørende dispensation på betingelse af, at taget ændres, så det er mørkt og ikke reflekterende.

Fredningsnævnet meddeler derimod ikke lovliggørende dispensation til endnu et læskur i form af et flytbart læskur, da det ikke findes nødvendigt for hesteholdet, og da det vil åbne op for uheldige placeringer i det åbne landskab. Læskuret skal derfor fjernes fra ejendommen.

Fredningsnævnets formand og ministerudpegede medlem udtaler følgende om ridebanen:

Der er i fredningen forbud mod terrænændringer. Det er vores opfattelse, at der er tale om en meget markant og for fredningen fremmedartet terrænændring. På den baggrund finder vi både efter en konkret vurdering af forholdene på ejendommen og for at undgå en uheldig præcedens i området, at der ikke er grundlag for at meddele lovliggørende dispensation til ridebanen. Vi mener således ikke, at den omtalte tidligere afgørelse i fredningen kan give en berettiget forventning om dispensation til det konkrete projekt. Vi stemmer derfor for ikke at meddele dispensation.

Det kommunalt valgte medlem udtaler følgende om ridebanen:

Jeg finder efter en konkret vurdering af forholdene på ejendommen og herunder særligt, at ridebanen efter sin placering ikke er synlig fra omgivelserne, at der er grundlag for at meddele dispensation til ridebanen og som en konsekvens heraf til det ansøgte hegn. Jeg stemmer derfor for at meddele dispensation, dog således at jordvolden på sydsiden af ridebanen skal fjernes, da dette er en for voldsom terrænændring selv efter forholdene på ejendommen.

Efter udfaldet af stemmeafgivningen meddeles der herefter ikke lovliggørende dispensation til ridebanen, og der skal som en konsekvens heraf ske retablering af terrænet.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,

2. Kresten Thorup,
3. Flemming Pedersen,
4. Annette og René Mathiassen,
5. Miljøstyrelsen, København,
6. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03-P19-166-17,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 13. august 2018

FN-MJØ-92-2018. Sommerhus til erstatning for eksisterende sommerhus

Fredningsnævnet traf den 5. december 2017 følgende afgørelse (FN-MJØ-111-2017):

> ”Fredningsnævnet har den 22. november 2017 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om efter nedrivning af et eksisterende sommerhus at opføre et nyt sommerhus på 90 m^2 på matr.nr. 16bv Vrold, Skanderborg Jorder, Vædebrovej 3a, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af arkitekt Kurt Kamp for ejendommens ejer Søren Jepsen.
>
> Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.
>
> Fredningsnævnet meddelte den 14. november 2017 afslag på dispensation til at opføre et sommerhus med integreret udhus på 110 m^2 på ejendommen (FN-MJØ-58-2017). I fredningsnævnets afgørelse blev der anført følgende:
>
> > ”Sagens baggrund
> >
> > Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø, der er en tilstandsfredning. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må heller ikke opføres yderligere bygninger, herunder skure eller andre indretninger. Ombygning af eksisterende helårshuse og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun ske efter fredningsnævnets forudgående godkendelse.
> >
> > Fredningsnævnet har tidligere behandlet sager om udvidelse af sommerhuse indenfor Mossø-fredningen på Vædebrovej.
> >
> > Fredningsnævnet meddelte den 17. december 2008 dispensation til at udvide et sommerhus med 29 m^2 fra 59 m^2 til 88 m^2 på Vædebrovej 1G. (FN-MJØ-9-2008). Fredningsnævnet meddelte den 31. juli 2009 dispensation til i stedet at udvide sommerhuset med 61 m^2 til 120 m^2 på vilkår om, at der skete nedrivning af et udhus og blev bibeholdt en slørende beplantning mod søen (FN-MJØ-103-2009).
> >
> > Fredningsnævnet meddelte den 21. januar 2009 dispensation til at opføre et sommerhus på 79 m^2 med en overdækket terrasse på 11 m^2 til erstatning for et sommerhus på 49 m^2 med en overdækket terrasse på 14 m^2 på Vædebrovej 33. Ejendommen var på 1.350 m^2. Det var en betingelse, at der foruden det tidligere sommerhus skete nedrivning af tre udhuse på i alt 31 m^2 (FN-MJØ-37-2008).
> >
> > Fredningsnævnet meddelte den 11. februar 2012 afslag på dispensation til at udvide et sommerhus med 31 m^2 fra 59 m^2 til 90 m^2 på Vædebrovej 43. Ejendommen var på 1.410 m^2. Fredningsnævnet bemærkede, at det på linje med andre afgørelser i området fandt, at en udvidelse af det bebyggede areal ville medføre en for markant bygningsmasse mod søen (FN-MJØ-140-2010).
> >
> > Fredningsnævnet meddelte den 28. september 2012 afslag på dispensation til at udvide et sommerhus med 28 m^2 fra 62 m^2 til 90 m^2 på Vædebrovej 37. Ejendommen var på 1.899 m^2. Fredningsnævnet bemærkede, at den ansøgte udvidelse på en bebyggelse, der i forvejen var meget markant med en for området usædvanlig høj tagrejsning, ville medføre en massiv bygningsmasse i den sårbare yderste række mod søen (FN-MJØ-49-2012).
> >
> > Fredningsnævnet meddelte den 2. oktober 2013 afslag på dispensation til at opføre et sommerhus på 74 m^2 til erstatning for et sommerhus på 58 m^2 på Vædebrovej 45. Ejendommen var på 610 m^2. Det viste sig under

sagens behandling, at det alene var omkring 50 m^2, der var lovligt opført, idet den resterende del af bebyggelsen bestod af en ulovlig udestue. Fredningsnævnet bemærkede, at det i lyset af fredningsnævnets nyere praksis for tilbygninger for områdets ejendomme sammenholdt med ejendommens størrelse var fredningsnævnets opfattelse, at der ikke var grundlag for at meddele dispensation til en udvidelse af sommerhuset med omkring 50 % fra 50 m^2 til 74 m^2. Fredningsnævnet besluttede dog efter en konkret vurdering at lade udhusets størrelse indgå ved opførelsen af et nyt sommerhus og tilkendegav derfor, at der ville kunne meddeles dispensation til at opføre et sommerhus på 60 m^2 (FN-MJØ-37-2013).

Den aktuelle ejendom har et areal på 1.663 m^2 og er i landzone umiddelbart nord for et sommerhusområde.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter opførelse af nyt sommerhus på 90 m^2 og 20 m^2 integreret udhus til erstatning for et eksisterende sommerhus på 72 m^2, som nedrives. Sommerhuset opføres med ydervægge af teglsten (blødstrøgen - gule og røde nuancer) og tagkonstruktion med ensidig taghældning med mørk listetagpapdækning. Højden på sommerhuset er ca. 3,84 meter og er lavere end højden på det eksisterende sommerhus. Sommerhuset placeres lidt længere væk fra Mossø mod øst end det eksisterende, og sommerhuset er drejet, så gavlen er mod Mossø og ikke facaden som på det eksisterende.

Sommerhusets udformning er illustreret i ansøgningsmaterialet.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at nærmeste Natura 2000-område er nr. N52 ved Mossø mv., der berører den vestligste del af ejendommen. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Nærmeste kendte forekomst af bilag IV-arter er stor vandsalamander i en mose ca. 960 meter fra det ansøgte. Det ansøgte vil berøre bygningen og det omkringliggende areal, der efter kommunens vurdering er uegnet som yngle- eller rasteområde for arten, hvorfor det ansøgte ikke vil påvirke arten.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 13. november 2017. I besigtigelsen deltog endvidere ejeren Søren Jepsen, arkitekt Kurt Kamp, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Tina Fleischer og Hans Jakobsen. Der blev redegjort for projektet, herunder at det har en mindre facade mod søen, er 1½ meter lavere til kip og har en placering længere væk fra søen end det eksisterende sommerhus. Danmarks Naturfredningsforening havde ikke bemærkninger til projektet. Fredningsnævnets formand redegjorde for fredningsnævnets praksis i området og anførte, at fredningsnævnet efter besigtigelsen vil foretage en vurdering af projektet både konkret og i forhold til fredningsnævnets praksis.

Det kunne ved besigtigelsen i øvrigt konstateres, at det kommunalt valgte medlem af fredningsnævnet kendte både Søren Jepsen og Kurt Kamp i en sådan grad, at han efterfølgende erklærede sig inhabil i forhold til sagens afgørelse.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at der kan ske en udskiftning af det eksisterende ældre sommerhus med et mere moderne udseende sommerhus. Fredningsnævnet kan endvidere lægge til grund, at det ansøgte

sommerhus vil få en mindre facade mod Mossø, vil være placeret længere væk fra Mossø og vil være markant lavere end det nuværende sommerhus, og at det som det nuværende sommerhus ikke vil være synligt fra Vædebrovej.

Det er på den anførte baggrund fredningsnævnets opfattelse, at der kan være grundlag for at tillade en udvidelse af den eksisterende bygningsmasse.

Det er imidlertid både efter en konkret vurdering og i lyset af fredningsnævnets praksis i området og hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning fredningsnævnets opfattelse, at der ikke er grundlag for at tillade en udvidelse af bygningsmassen fra 72 m^2 til 110 m^2 på ejendommen, der er beliggende umiddelbart ud til Mossø.

Fredningsnævnet meddeler derfor ikke dispensation til projektet.

Fredningsnævnet kan dog samtidig tilkendegive, at der kan forventes meddelt dispensation til et sommerhus på op til 90 m^2 med samme ydre fremtræden og placering som det ansøgte sommerhus."

Fredningsnævnet har herefter modtaget et revideret projekt på 90 m^2 med samme beliggenhed og ydre fremtræden som det tidligere ansøgte projekt.

Fredningsnævnets afgørelse

Da det nu ansøgte projekt er i overensstemmelse med de retningslinjer, fredningsnævnet har anført om et nyt sommerhus, som kan godkendes i fredningen, og da en dispensation efter det oplyste ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 og 3, meddeler fredningsnævnet dispensation til projektet i medfør af samme lovs § 50, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. § 10, stk. 5 i forretningsordenen for fredningsnævn."

Fredningsnævnet har den 28. juni 2018 fra landinspektør Svend Smedegaard modtaget en ansøgning om dispensation til et ændret projekt i form af, at huset bliver 36 cm højere end det projekt, der blev godkendt ved fredningsnævnets afgørelse af 10. december 2017, mens projektet i øvrigt er uændret. Det er anført, at det oprindelige projekt ikke i tilstrækkelig grad tager højde for, at tagkonstruktionen skal være tykkere både af statiske grunde og på grund af krav til isolering sammenholdt med, at gulvet nødvendigvis skal hæves lidt over det omgivende terræn.

Fredningsnævnets afgørelse

Det nu ansøgte projekt er fortsat markant mindre end den nuværende bygning på ejendommen. På den baggrund og i lyset af begrundelsen for ændringen meddeler fredningsnævnet dispensation med samme begrundelse som i afgørelsen af 10. december 2017.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. § 10, stk. 5 i forretningsordenen for fredningsnævn.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,

- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Jytte Heslop,
3. Flemming Pedersen,
4. Søren Jepsen,
5. Arkitektfirmaet KAMP ApS,
6. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03.P19-5-16,

7. Miljøstyrelsen, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, København,
9. Danmarks Naturfredningsforening Skanderborg,
10. Dansk Ornitologisk Forening, København
11. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
12. Dansk Botanisk Forening,
13. Friluftsrådet, Skanderborg,
14. Kulturstyrelsen,
15. Region Midtjylland.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 20. september 2018

FN-MJØ-96-2018. Ændret facade

Fredningsnævnet har den 5. juli 2018 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at anvende et tidligere fiskerhus til anneks/feriebolig på matr.nr. 2h Hem By, Voerladegård, Langkjær 19, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Poul Stouby Nielsen og Martha Kirstine Sofie Nilsen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele lovliggørende dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø, der er en tilstandsfredning. Der må ikke bebygges yderligere. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets tilladelse.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er på 19.349 m^2. Den er bebygget med en bolig på 185m^2 med en overdækning på 28 m^2. Der er på ejendommen ved søen ca. 270 meter fra boligen to fiskerhuse på henholdsvis 100 m^2 og 50 m^2. Der har på ejendommen tidligere været erhvervsfiskeri, men denne anvendelse er ophørt. Det østligste og mindste af fiskerhusene har facader af mursten og et tag af fibercement og fremstår i udtryk som en bygning til beboelse og ophold. Den er indrettet med stue, værelse og toilet. Der er gennemført ydre bygningsændringer i form af, at et vinduesparti mod søen blevet større, ligesom indgangsdøren er skiftet. Det er meningen, at bygningen skal bruges som anneks/feriebolig 3-4 måneder om året.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at arealerne nord for fiskerhuset er udpeget som Natura 2000 område nr. 52 Salten å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Området rummer EF-habitat H48 og EF-fuglebeskyttelsesområde F33 og F35. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil medføre påvirkning af arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget eller beskyttede bilag IV-arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 10. september 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Poul Stouby Nielsen og Martha Kirstine Sofie Nilsen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Tina Fleischer og Hans Jakobsen. Bygningsændringerne blev gennemgået. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Det kommunalt udpegede medlem af fredningsnævnet deltog ikke i besigtigelsen, men har deltaget i sagens afgørelse med sit kendskab til området og fredningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det

ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler lovliggørende dispensation til de gennemførte bygningsændringer, som er ubetydelige isoleret set og i forhold til oplevelsen af fredningen og området ved bygningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Poul Stouby Nielsen og Martha Kirstine Sofie Nielsen,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Skanderborg Kommune, 01.03-P19-24803-15,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 20. september 2018

FN-MJØ-112-2018. Bebyggelse med tilhørende anlæg til fremtidens Øm Kloster Museum

Fredningsnævnet har den 31. august 2018 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at etablere projektet "Fremtidens Øm Kloster" på matr.nr. 1h, 12b, 4ae, 1p, 2p, 3z, 3ar, 17, 3ar, 4ab, 4bt, 4æ og dele af 7000a og 3au alle Emborg By, Gl. Rye, Munkevej 6, 8680 Ry. Der er tale om Øm Kloster, der ejes af Museum Skanderborg.

Fredningsnævnet har fået præsenteret projektet på et møde med besigtigelse af området og har herefter truffet afgørelse om, at projektet er i strid med fredningen, og at der derfor ikke kan meddeles dispensation til projektet, som i stedet må søges gennemført ved en ændring af fredningen af Mossø. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Området er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, der er en tilstandsfredning. Terrænændringer er ikke tilladt. De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Der må ikke opsættes tårne. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets godkendelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt. Fredningen hindrer derimod ikke genplantning på allerede beplantede arealer. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted. Fredningen hindrer heller ikke, at der efter fredningsnævnets godkendelse tilvejebringes de for almenheden nødvendige parkeringspladser, bygninger og skilte mv. Der må som udgangspunkt ikke opføres broer, dog må der etableres en mindre bådebro til ejerens eget brug. Der må ikke uden fredningsnævnets godkendelse anlægges veje.

Skanderborg Kommune har oplyst, at projektet "Fremtidens Øm Kloster" er et museumsanlæg med fire formidlingsbygninger og andre elementer, som skal være med til at skabe et levende museum, der formidler kulturarven og munkenes dagligdag gennem udstilling og aktiviteter ude og inde. Museumsområdet er i dag på 12.500 m^2, men det skal tredobles med yderligere 23.000 m^2 ved opkøb af to landejendomme, som ligger ud til Emborgvej, for at muliggøre afvikling af større aktiviteter uden for ruinområdet. Museet på Øm Kloster har i dag tre bygninger på selve fortidsmindeområdet, som bruges henholdsvis til udstilling, skoletjenesten, butik og administration. Bygningerne er utidssvarende og uegnede til genstandsopbevaring og fremvisning, ligesom de forstyrrer indtrykket af stedet. Derudover er der en forpagterbolig oven på Munkekanalen. Alle disse bygninger nedrives som led i projektet. Endvidere nedrives landbrugsbebyggelserne, så der samlet nedrives ca. 850 m^2. Øm Kloster er i dag en ruin bestående af fundamentet af klostret, som rejser sig mellem 20 – 150 cm over terræn. Ruinområdet spreder sig over 12.500 m^2, og udover fundamentet består ruinparken af en kloster- og bryghave med planter fra 1925 og fem "åbne" grave med nyere overbygninger, som tillader direkte kig til udgravede skeletter. Derudover anskues svagt i terrænet vest for ruinen konturen af en af de to kanaler, som munkene udgravede mellem Mossø og Gudensøen. En tredje kanal løber umiddelbart øst for ruinen og omkranser klosterområdet om blev kaldt "Den Kære Ø".

Skanderborg Kommune har endvidere oplyst, at projektet består af følgende elementer:

- **Udstillingsbygning** på i alt ca. 1200 m^2 fordelt på 3 etager som hovedbygning med permanent udstilling, galleri til særudstillinger, cafe og butik. Bygningen skal desuden indeholde serviceområde, genstandsopbevaring, toiletter, foyer mv. På det højeste punkt er bygningen 19 meter, og bygningen op-

føres med ydervægge i tegl og indfarve beton i varme brune/rødlige farver. Bygningen placeres ved vejkanten mod nord, hvor de eksisterende landbrugsbebyggelser er. Udstillingsbygningen skal fremstå som pejlemærke for forbipasserende og placeres ca. 300 meter fra Mossø.

- **Refugium**: Der er tale om en udsigtsplatform i ca. 22 meters højde og rum for refleksion i skovkanten på ca. 25 m^2. Refugiet er i højde med trækronerne, og formålet er at indramme fortællingen om Mossø og Gudensø, som munkene gravede kanaler imellem.

- **Akademibygning** på ca. 150 m^2 med tilhørende arbejdsgård, som skal benyttes som atelierbygning for forskere og give dem mulighed for overnatning og kortere ophold, og udendørsgårdsareal for udstilling, arbejder og forsøg i lighed med den oprindelige frater- og arbejdsgård. Bygningen opføres med ydervægge i tegl og indfarvet beton i varme brune/rødlige farver.

- **Væksthus ved Klosterhaven**, der er en delvis lukket pergola på ca. 60 m^2, og som tænkes benyttet af besøgende til hvileplads og et lukket område til planteforskning.

- **Ændret adgangsvej** Den nuværende gennemkørselsvej, som løber øst vest hen over klosterkirkegården, sløjfes. En ny adgang ønskes omkring den blinde vej ved matrikel 4ab mod vest, og en ny grusvej langs skovkanten vil give adgang til matrikel 2l og forbindelse til vejen gennem skoven.

- **Parkeringsarea**l med 30 p-pladser og plads til busser etableres vest for udstillingsbygningen.

- **Tre udstillingsbroer** (Kirkebroen, Munkebroen og Slusebroen) over terræn i landskabet. Kirkebroen mod nord giver adgang fra parkeringspladsen op til udstillingsbygningens foyer på første sal, og leder derefter besøgende ud over munkekanalen ned gennem æblelunden og ind på ruinområdet. Kirkebroen er hævet 4,5 meter over terræn på det højeste punkt og muliggør udsyn af hele ruinkompleksets omfang, og vil som bro have færre nedslagspunkter i fortidsmindet. Mellem frater- og arbejdsgården leder Munkebroen på det oprindelige sted besøgende over kanalen og mellem træerne til akademiet. Slusebroen leder besøgende fra arbejdsgården til slusesystemet, som munkene byggede, og derefter langs kanalen over vådområdet til Mossø for at fremhæve munkenes tilknytning til vandet. Munkebroen og Slusebroen er lave gangbroer hævet omkring 30 cm over terræn.

- **Nye belægninger, stålkanter og mindre ramper**, som leder besøgende gennem ruinens rum, og som skaber bedre tilgængelighed for alle. Forskellige belægninger skal definere henholdsvis bygninger (knust tegl) og uderum/gårdrum (grus), og kanter og rammer i stål skal definere klosterets grundplan. Derudover etableres en række korte ramper og små broer, som fører de besøgende rundt i ruinen og henover klosterfundamenterne, og som skaber adgang til tilgængelighed til hele ruinen. De mindre broer og ramper udføres i galvaniseret stål.

- **Æblelund** på den gamle klosterkirkegård som er en naturlig afgrænsning af ruinparken mod nord. Mod vest plantes en række lindetræer og mod øst et hasselhegn mellem udstillingsbygningen og akademibygningen.

- **Ruinen** nye infostandere med information om de enkelte rum og deres anvendelse.

- **Festivalområde** etableres til diverse aktiviteter.

Projektet er i øvrigt beskrevet, illustreret og visualiseret i ansøgningsmaterialet.

Skanderborg Kommune har yderligere oplyst, at det forventede daglige besøgstal er estimeret med 60 -120 gæster om dagen i sommerhalvåret, et fast personale på omkring 9-12 personer og 2-3 forskere på ophold. Dertil har museet i dag en del faste aften, morgen og weekendarrangementer i årets løb, som nemt samler 40 - 50 personer af gangen. Der estimeres yderligere 5 større weekendarrangementer årligt med op til 2500 besøgende baseret på besøgstallet ved arrangementet "Øm Kloster genopstår" i 2017. Samlet besøgstal i dag er 12.000 gæster halvårlig, og estimeres fremover at ville ligge omkring 50.000 gæster helårligt.

Skanderborg Kommune har i relation til Natura 2000 oplyst, at "Broen" etableres i Natura 2000 område N52; Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Natura 2000-området består af Habitatområde H48. Desuden indgår fuglebeskyttelsesområde F33 (Salten Langsø) og F35 (Mossø). Der er ikke registreret arter eller naturtyper fra udpegningsgrundlagene i eller umiddelbart omkring slusebroens tracé, og der vil derfor ikke være nogen direkte påvirkning af habitatnaturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget. Hvor broen slutter ved søbredden, er der på de to naboejendomme mod vest i forvejen en smule forstyrrelse fra opholdsareal, bådoplag og en mindre bådebro, og det vurderes, at slusebroen ikke vil give anledning til øget forstyrrelse, som vil have en væsentlig virkning på dyrelivet. Der vil på den baggrund ikke være nogen negativ påvirkning af bevaringsstatus for området. Af strengt beskyttede arter er registreret odder rundt om Mossø og spidssnudet frø i et rigkær ca. 380 meter øst for tracéet. På grund af den hidtidige anvendelse og forstyrrelse af bredden på naboejendommen vurderes der ikke at være yngle- eller rasteområde for odderen det pågældende sted. Moseområdet er et sandsynligt rasteområde for spidssnudet frø, og hvis der står sjapvand på arealet i foråret, kan det være potentielt yngleområde for arten. Hvis broen etableres som en pælebro, hvorunder dyr og vand kan bevæge sig, vil der kun være en ubetydelig påvirkning af området ud over anlægsfasen. Øvrige bilag IV arter vurderes ikke at være relevant for givne lokalitet og projekt. Der vil på den baggrund ikke være nogen påvirkning af bevaringsstatus for strengt beskyttede bilag IV arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 10. september 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Skanderborg Museum ved museumsdirektør Lene Høst-Madsen, museumsinspektør Lene Mollerup, arkitekt Anne Marie Galmstrup og landskabsarkitekt Karsten Thorlund, Skanderborg Kommune ved udviklingskonsulent Viggo Rasmussen, Inger Juul og Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Tina Fleischer og Hans Jakobsen. Projektet blev indledningsvis præsenteret for fredningsnævnet, hvorefter projektområdet blev besigtiget. Fredningsnævnet tilkendegav i tilknytning hertil, at projektet består i en række elementer, der er i strid med fredningen, og hvortil der derfor ikke kan meddeles dispensation. Projektet må derfor søges gennemført ved en ændring af fredningen af Mossø, og sag herom kan rejses af Skanderborg Kommune, Danmarks Naturfredningsforening eller Miljøstyrelsen.

Det kommunalt udpegede medlem af fredningsnævnet deltog ikke i mødet og besigtigelsen, men har deltaget i sagens afgørelse med sit kendskab til området og fredningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnets kompetence til at meddele dispensation fra en fredning fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningen af Mossø med omgivelser har til formål at bevare områdets tilstand og indeholder derfor forbud mod bl.a. bebyggelse og anlæg, terrænændringer og broer mv.

Projektet med etablering af Fremtidens Øm Kloster indeholder efter sit indhold en lang række elementer, som ikke er forenelige med fredningsbestemmelserne og dermed er i strid med disse, og som derfor ikke kan gennemføres ved en dispensation fra fredningen.

Fredningsnævnet har derfor ikke hjemmel til at dispensere til projektet.

Hvis projektet fortsat søges realiseret, må det derfor ske ved, at der rejses en egentlig fredningssag til en sådan ændring af fredningen, at det er muligt at gennemføre projektet. Fredningsnævnet har ved denne anvisning selvsagt ikke taget stilling til udfaldet af en sådan fredningssag.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Museum Skanderborg,
4. Viggo Rasmussen,
5. Anne Marie Galmstrup,
6. Lene Høst-Madsen,
7. Lene Mollerup,
8. Miljøstyrelsen, København,
9. Skanderborg Kommune, 01.05.02-P25-128-18,
10. Danmarks Naturfredningsforening, København,
11. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
12. Dansk Ornitologisk Forening, København,
13. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
14. Dansk Botanisk Forening, København,
15. Friluftsrådet, centralt,
16. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
17. Region Midtjylland,
18. Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 20. september 2018

FN-MJØ-45-2018. Ny bolig, garage og beplantning

Sagens behandling

Fredningsnævnet modtog den 17. april 2018 fra Skanderborg Kommune en udtalelse om en ansøgning om efter nedrivning af den eksisterende bolig at opføre en ny bolig med garage og at etablere omkransende beplantning på matr.nr. 1c Boes By, Dover, Emborgvej 66, 8660 Skanderborg. Ansøgningen var indsendt af Menzer og Kristensen A/A på vegne af ejendommens kommende ejere Maria-Louise Buhl og Kasper Duus.

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 8. juni 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Maria-Louise Buhl og Kasper Duus, ejendommens ejer Ole Buhl, landinspektør Jens-Erik Schjødt Svensson, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Hans Jacobsen og Niels Thernøe.

Det blev indledningsvis oplyst, at projektet skal gennemføres i tilknytning til en arealoverførsel, således at en del af Ole Buhls ejendom lægges til Maria-Louise Buhl og Kasper Duus ejendom, hvor den nuværende bolig er opført, og således at det nye byggeri ønskes opført på det tillagte areal og således på et areal, som ikke i dag er en del af ejendommen. Det blev yderligere oplyst, at det er nødvendigt at placere byggeriet et andet sted som følge af fortidsmindebeskyttelseslinjen. Den ansøgte placering er ikke valgt ud fra et ønske om at få en bedre udsigt mod Mossø, men for at få bebyggelsen længere væk fra vejen.

Fredningsnævnets formand redegjorde for udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, hvorefter der er grundlag for et nybyggeri til erstatning for den eksisterende bebyggelse, hvis fredningsnævnet i øvrigt kan godkende byggeriets størrelse, udformning og placering. Der blev særligt i relation til placeringen nævnt det fredningsmæssigt problematiske ved en sådan ændret placering, der er ansøgt om, men at fredningsnævnets afgørelse også må bero på en konkret vurdering af sagen og forholdene på ejendommen. Det var derfor nødvendigt med en afsætning af bebyggelsens placering på et tidspunkt, hvor der ikke var afgrøder på marken, så bebyggelsens placering i landskabet og mod Mossø kunne konstateres.

Fredningsnævnet behandlede herefter igen sagen på et møde med besigtigelse den 10. september 2018. I besigtigelsen deltog endvidere Maria-Louise Buhl og Kasper Duus med landinspektør Jens-Erik Schjødt, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Inger Juul og Danmarks Naturfredningsforening ved Tina Fleischer og Hans Jakobsen. Bygningsændringerne blev gennemgået. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation til bebyggelsen, men ikke til beplantningen.

Det kommunalt udpegede medlem af fredningsnævnet deltog ikke i besigtigelsen, men har deltaget i sagens afgørelse med sit kendskab til området og fredningen.

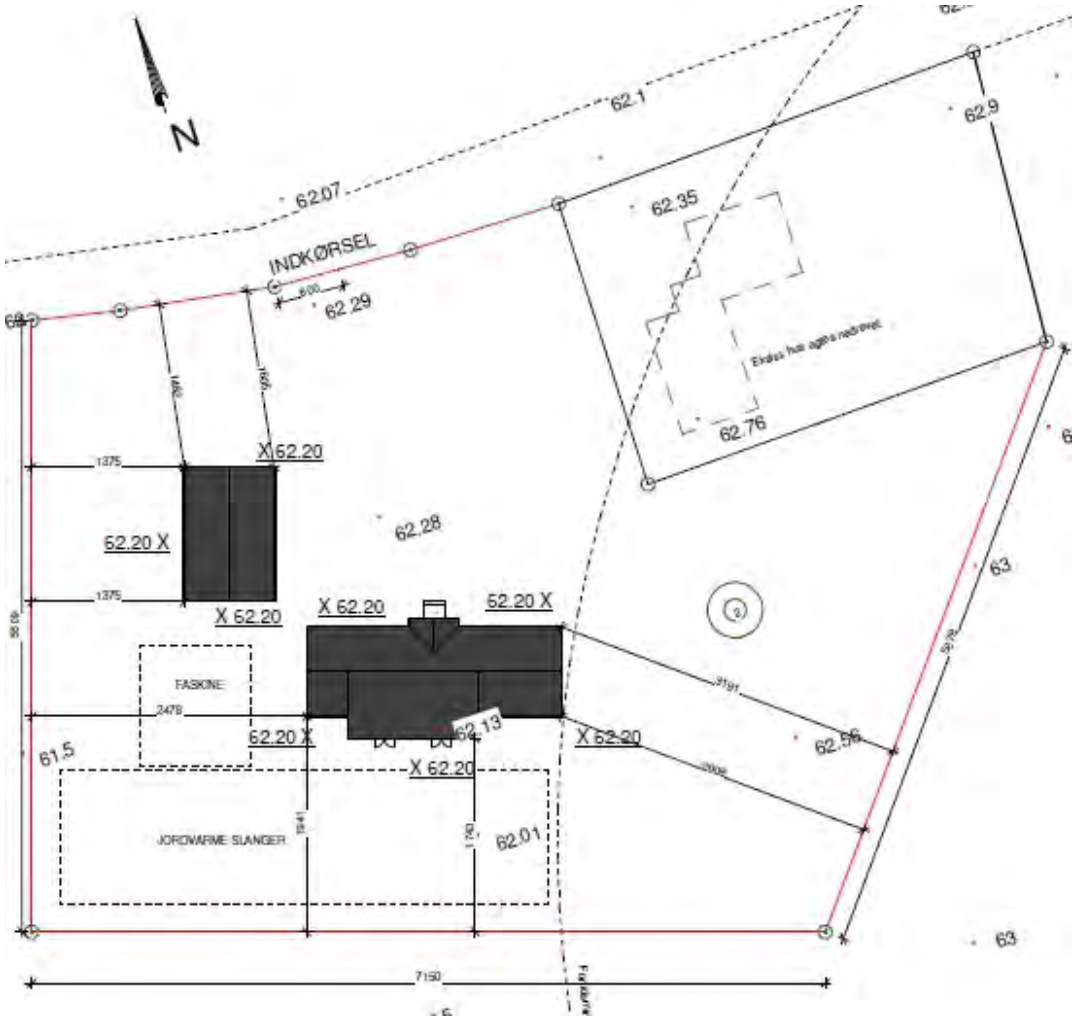
Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø, der er en tilstandsfredning. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det sammen gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt. Fredningen er derimod ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

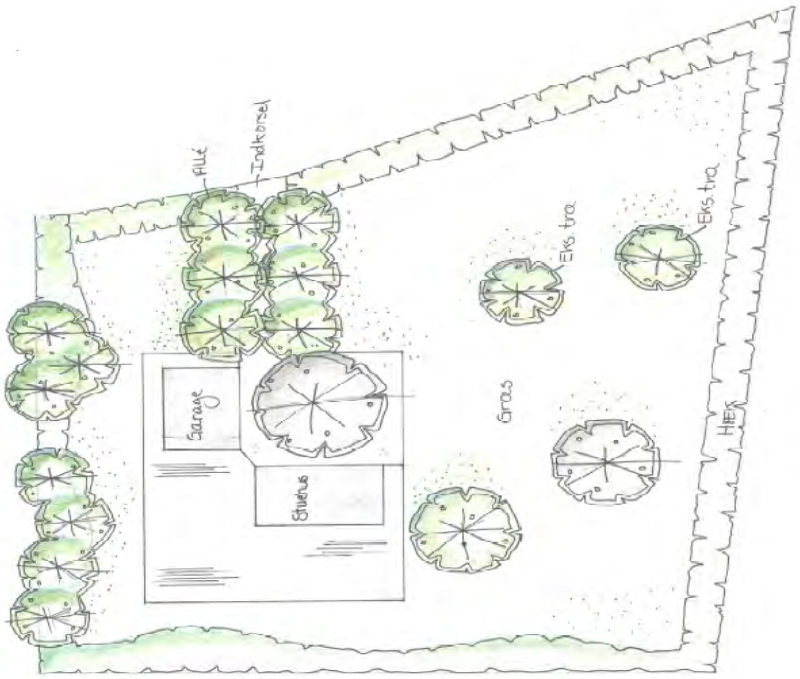
Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er på 1.033 m^2. Den bliver efter arealoverførslen på 5433 m^2. Det er en beboelsesejendom i landzone. Ansøgningen omfatter opførelse af et nyt enfamiliehus på 210 m^2 og en garage på 96 m^2. Herudover ønskes der plantet et læbælte, en allé, tre solitære træer og en lav hæk om resten af ejendommen. Den eksisterende bebyggelse i form af et enfamiliehus på 127 m^2 og et udhus på 96 m^2 nedrives. Enkelte træer i den eksisterende have ønskes bibeholdt. Den nye bolig opføres i ét plan med ydervægge af teglsten i beige/sandfarve og med saddeltag i betontagsten eller mørkt ståltag. Højden på huset er maksimalt 5,60 meter over eksisterende terræn. Boligen trækkes væk fra vejen og bliver dermed placeret lidt tættere på Mossø ca. 22 meter fra den eksisterende bebyggelse. Til gengæld er bebyggelsen tilpasset området og vil blive trukket ud af fortidsmindebeskyttelseslinjen.

Skanderborg Kommune har i tilknytning hertil udtalt, at fortidsmindebeskyttelseslinjen administreres restriktivt, således at kun meddeles dispensation i særlige tilfælde.

Projektet med bebyggelsen er illustreret på følgende vis i Skanderborg Kommunes udtalelse, hvor fortidsmindebeskyttelsen er illustreret med den stiplede buede linje:

Beplantningsplanen er illustreret på følgende måde:

Bebyggelsens ydre fremtræden fremgår i øvrigt af ansøgningsmaterialet.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at nærmeste Natura 2000 område er N52 Mossø mv., som er 530 meter mod syd for ejendommen. Det vurderes, at det ansøgte på baggrund af projektets karakter og beskedne omfang og den store afstand ikke vil kunne påvirke Natura 2000 området og ikke er i strid med Natura 2000 planens bevaringsmålsætninger. Nærmeste kendte forekomst af bilag IV-arter er stor vandsalamander i et vandhul ca. 680 meter fra det ansøgte. Det ansøgte vil berøre eksisterende have og dyrket mark, der efter kommunens vurdering er uegnet som yngle- eller rasteområde for arten, hvorfor det ansøgte ikke vil påvirke arten. Øvrige danske bilag IV-arter vurderes ikke at være relevante på den givne lokalitet eller i forbindelse med det ansøgte.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at der efter den nuværende bebyggelses fremtræden og stand er grundlag for at erstatte den med en ny bebyggelse. Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger endvidere til grund, at der ikke kan forventes meddelt dispensation fra fortidsmindebeskyttelseslinjen.

På den baggrund og efter en konkret vurdering af bebyggelsens ydre fremtræden og placering i landskabet og dermed dens betydning for oplevelsen af landskabet og fredningen meddeler fredningsnævnet dispensation til den ansøgte placering.

Da denne nye placering af bebyggelsen i et vist omfang hindrer udsynet mod landskabet mod Mossø, meddeles dispensationen på betingelse af, at den eksisterende bebyggelse og beplantningen omkring denne fjernes, således at der omvendt skabes et nyt udsyn mod landskabet mod Mossø på dette sted. Der kan dog bibeholdes enkelte træer efter Skanderborg Kommunes anvisninger.

Fredningsnævnet meddeler derimod ikke dispensation til den ansøgte beplantning, der dels vil medvirke til at hindre udsynet mod landskabet mod Mossø, og dels i relation til hækken omkring ejendommen vil være fremmedartet i det åbne land i en landskabsfredning.

Der kan dog efter Skanderborg Kommunes anvisninger etableres en sædvanlig størrelse have med træer og buske på ejendommen. Beplantningen må dog ikke hindre udsynet mod landskabet mod Mossø.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompe-

tence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Vilhelm Brage Michelsen,
2. Flemming Pedersen,
3. Maria-Louise Buhl og Kasper Duus,
4. Menzer og Kristensen A/A,
5. Miljøstyrelsen, København,
6. Skanderborg Kommune,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 11. marts 2019

FN-MJØ-011-2019. Ny staldbygning

Fredningsnævnet har den 18. januar 2019 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at opføre en staldbygning på matr.nr. 3b og 3q Alken By, Dover, Emborgvej 74, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af landskabsarkitekt Bendt Nielsen for ejendommens ejere Lene Mølgaard Pedersen og Bo Kokholm Pedersen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Fredningsnævnet meddelte den 4. juli 2014 (FN-MJØ-71-2014) dispensation til at udvide en garage med 20 m^2 til et eksisterende udhus på 110 m^2, da udvidelsen af garagen ikke kunne ses fra Mossø og ikke ville virke skæmmende på den samlede bygningsmasse.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter opførelse af en staldbygning på ca. 49 m^2 til et mindre dyrehold. Der nedrives et udhus på ca. 51 m^2, hvor den nye staldbygning ønskes opført. Bygningen opføres i træ 1 på 2, der males sort med hvide vinduer. Der skabes mulighed for etablering af et høloft over stalden. Grunden til ønsket om en staldbygning er, at områdets karakter af naturområde er vanskeligt at fastholde uden et vist græsningstryk på engarealerne, som derfor meget hurtigt er ved at springe i skov.

Skanderborg Kommune har yderligere oplyst, at ejendommen er beliggende i Natura 2000-område nr. N52 ved Mossø mv. Det ansøgte vil med nogenlunde samme placering som den eksisterende bebyggelse ikke kunne påvirke Natura 2000-området væsentligt og er ikke i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Nærmeste kendte forekomst af bilag IV-arter er stor vandsalamander i en beskyttet sø ca. 50 meter fra det ansøgte. Det ansøgte vil berøre bygningen og det omkringliggende areal, der efter kommunens vurdering er uegnet som yngle- eller rasteområde for arten, hvorfor det ansøgte ikke vil påvirke arten.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 27. februar 2019. I besigtigelsen deltog endvidere landskabsarkitekt Bendt Nielsen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe og Hans Jacobsen. Projektet blev gennemgået. Der blev udleveret reviderede retvisende tegninger til den ansøgte bebyggelse. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation. I forbindelse med drøftelsen af projektet pegede Danmarks Naturfredningsforening i øvrigt på det mere hensigtsmæssige i ikke at opføre bygningen med en hvid dør, men i stedet med en mørk dør.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Der er tale om en faldefærdig bygning. Den nye bygning har stort set samme størrelse og placering og opføres i sort træ med hvide bygninger. Projektet har derfor ingen negativ betydning for oplevelsen af fredningen, og fredningsnævnet meddeler dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for

efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Lene Mølgaard Pedersen og Bo Kokholm Pedersen,
3. landskabsarkitekt Bendt Nielsen,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-156-18
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 11. marts 2019

FN-MJØ-159-2018. Sommerhus med udhus

Fredningsnævnet har den 11. december 2018 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om efter nedrivning af et eksisterende sommerhus med udhus at opføre et nyt sommerhus med udhus på matr.nr. 14v Vrold, Skanderborg Jorder, Vædebrovej 51, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af arkitekt Bent Atzen for ejendommens ejer Henrik Fredsbo.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter opførelse af et nyt sommerhus på ca. 45 m^2 med nyt udhus på ca. 4,5 m^2 til erstatning for et eksisterende sommerhus på 30 m^2 med udhus på 3 m^2, som nedrives. Sommerhuset placeres samme sted som det eksisterende sommerhus. Det opføres med ydervægge med ru lodret bræddebeklædning i mørk farve og tagkonstruktion med 20 graders hældning i et samspil mellem grå/sort tagpap med listedækning. Vinduer og døre udføres i dæmpede farver, og bygningsdelene er ens proportioneret. Det eksisterende sommerhus er faldefærdigt.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i Natura 2000-område nr. N52 ved Mossø mv. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Nærmeste kendte forekomst af bilag IV-arter er stor vandsalamander i en mose ca. 300 meter fra det ansøgte. Projektet vil berøre bygningen og det omkringliggende areal, der efter kommunens vurdering er uegnet som yngle- eller rasteområde for arten, hvorfor det ansøgte ikke vil påvirke arten.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 27. februar 2019. I besigtigelsen deltog endvidere Henrik Fredsbo og Anne Balleby med arkitekt Bent Atzen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe og Hans Jacobsen. Projektet blev gennemgået. Det kunne konstateres, at det nuværende sommerhus er meget faldefærdigt. Det blev oplyst, at det er 2,9 meter højt. Det nye sommerhus med integreret udhus bliver på 4,1 meter gerne med et forøget niveau ved påfyldning. I forhold til tegningerne ønskes det drejet 90° mod uret. Facaden mod vandet bliver herved lidt længere, men sommerhuset placeres samtidig lidt længere væk fra vandet. Det kunne konstateres, at en sådan ændret placering ville betyde oplevelse af en mindre markant tagkonstruktion mod søen set fra vejen. Det blev videre oplyst, at der ønskes udført en terrænregulering til vejniveau, så sommerhuset ikke er placeret i en gryde, der kan oversvømmes. Det kunne konstateres, at ønsket om en terrænændring er velbegrundet, men at en forøgelse til vejniveau vil medføre en for markant forøgelse af grundens og bygningens højde. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at der vil blive tale om en markant højere bygning. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation, men at der ikke kan ske terrænændring til mere end terrænets højde ved sommerhusets sydøstlige hjørne, og at bygningen ikke kan være højere

end 4,1 meter fra dette niveau. Fredningsnævnet opfordrede kommunen til at være opmærksomme herpå ved projektets udformning. Det blev i øvrigt oplyst, at der eventuelt ønskes etableret en terrasse i træ eller ved belægningssten.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det eksisterende sommerhus er faldefærdigt, og det vil betyde en bedre oplevelse af området, hvis der opføres et nyt sommerhus. Der er tale om en procentuelt stor udvidelse af sommerhuset, men der vil hverken isoleret set eller i forhold til områdets øvrige bebyggelse blive tale om et stort sommerhus. Herefter og på baggrund af projektets udformning meddeler fredningsnævnet dispensation til den ansøgte bebyggelse, som kan drejes 90° som drøftet ved besigtigelsen. Der meddeles endvidere dispensation til udførelse af en terrænændring, der skal sikre, at sommerhuset ikke placeres i en gryde tæt på Mossø. Terrænændringen og dermed husets størrelse kan dog ikke overstige henholdsvis tage udgangspunkt i en højere kote end det nuværende terræn ved sommerhusets sydøstlige hjørne og skal som konsekvens heraf udføres efter Skanderborg Kommunens anvisninger.

Det præciseres, at et projekt med en terrasse skal forelægges fredningsnævnet, der skal meddele dispensation som forudsætning for et projekts udførelse.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau).

Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Arkitekt Bent Atzen,
3. Henrik Fredsbo,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-4-18
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 11. marts 2019

FN-MJØ-161-2018. Sommerhus og beplantet filter

Fredningsnævnet har den 13. december 2018 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om efter nedrivning af et eksisterende sommerhus at opføre et nyt sommerhus og at etablere et beplantet filteranlæg på matr.nr. 5m Boes By, Dover, Emborgvej 70, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Vagn Henri Vivike.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø. Der er tale om en tilstandsfredning. Ændringer i terrænet eller terrænformerne er ikke tilladt. Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter opførelse af et nyt sommerhus på ca. 54 m^2 til erstatning for et eksisterende sommerhus på 42 m^2, som nedrives. Der er ikke indlagt el, vand, toilet eller bad i det eksisterende sommerhus, men det ønskes der i det nye. Sommerhuset placeres ca. 3 meter nord for det eksisterende sommerhus og ca. 12 meter fra Mossø. Det opføres med ydervægge i træ i dæmpede jordfarver og tagkonstruktion med ensidig taghældning i pap. Kommunen er indstillet på at meddele landzonetilladelse til sommerhuset med en øget størrelse, da der er øgede krav til isolering, og da der skal være plads til nye installationer. Ansøgningen omfatter endvidere etablering af et beplantet filter nord for det nye sommerhus og ca. 16 meter fra Mossø. De udvendige mål er ca. 2,75 x 1,85 meter, i alt ca. 5 m^2 og med en lille vold på ca. 0,2 meter. Planterne i anlægget er 10 stk. tagrør, som om sommeren kan blive op til ca. 2 meter over eksisterende terræn, samt to iris på op til 1,5 meter om sommeren. I vinterhalvåret fra november til og med april er alle planter visne og ikke højere end 30 cm og dermed ca. 50 cm over eksisterende terræn.

Skanderborg Kommune har endvidere oplyst, at ejendommen er beliggende i Natura 2000-område nr. N52 ved Mossø mv. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området væsentligt og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Nærmeste kendte forekomst af bilag IV-arter er stor vandsalamander i en beskyttet sø ca. 300 meter fra det ansøgte. Det ansøgte vil berøre bygningen og det omkringliggende areal, der efter kommunens vurdering er uegnet som yngle- eller rasteområde for arten, hvorfor det ansøgte ikke vil påvirke arten. Øvrige danske bilag IV-arter vurderes ikke at være relevante.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 27. februar 2019. I besigtigelsen deltog endvidere Vagn Henri Vivike, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe og Hans Jacobsen. Projektet blev gennemgået. Det blev om filteranlægget oplyst, at det eneste alternativ er nedgravning af en tank på mindst 10-12 m^3. Han har forgæves forsøgt at få etableret offentlig kloakering. Han har fået afslag på sivedræn som følge af den korte afstand til søen. Det kunne konstateres, at anlægget ikke vil virke dominerende i landskabet, som i forvejen er præget af beplant-

ning. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation til filteranlægget. Det blev om sommerhuset oplyst, at arealforøgelsen alene skyldes nutidens isoleringskrav og etablering af toilet og bad. Det vil formentlig blive opført i douglasgran i dæmpede jordfarver og med tagpap. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at en tagkonstruktion med saddeltag vil være at foretrække, da taget ellers vil virke dominerende fra vejen. Det kunne konstateres, at sommerhuset er nedrivningsmodent, og at det ikke vil virke mere synligt i landskabet eller fra søsiden med den ansøgte ændrede placering. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation. Det blev herved præciseret, at en ny terrasse ikke kan blive større end den nuværende terrasse.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det eksisterende sommerhus er faldefærdigt, og det vil betyde en bedre oplevelse af området, hvis der opføres et nyt sommerhus, som er tilpasset området og landskabet. Udvidelsen af sommerhuset er begrundet i øgede krav til isolering og etablering af sanitære forhold, som efter sædvanlig praksis kan medføre en mindre udvidelse af sommerhuse. Det opføres i naturtræ i dæmpede jordfarver og med en tagkonstruktion, som er søgt tilpasset landskabet og oplevelsen af området set fra søen. Herefter og da den ændrede placering af sommerhuset ikke vil betyde en større synlighed i landskabet eller fra søsiden, meddeler fredningsnævnet dispensation til sommerhuset. Det præciseres, at en eventuel terrasse ikke kan være større end den nuværende terrasse.

Fredningsnævnet lægger til grund, at det er nødvendigt at etablere et filteranlæg til afledning af spildevand. På den baggrund og efter anlæggets begrænsede størrelse sammenholdt med, at ejendommen er beliggende i en skov og med siv i Mossø tæt på anlægget, vil det ikke medføre nogen ændret oplevelse af fredningen. Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation også til filteranlægget med den ansøgte mindre terrænændring.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,

- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Vagn Henri Vivike,
3. Miljøstyrelsen, København,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.00-P00-27-18
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,

11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 15. juli 2019

FN-MJØ-057-2019. Nyt fritidshus

Fredningsnævnet har den 28. maj 2019 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at opføre et nyt fritidshus på matr.nr. 18o Gl. Rye By, Gl. Rye, Engvej 15, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Eva Møller Villumsen og Jens Møller.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation, dog således at der alene kan være et udhus på ejendommen. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø, der er en tilstandsfredning. Der må ikke bebygges yderligere. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets tilladelse.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er på 4.120 m^2. Ansøgningen omfatter opførelse af et fritidshus på 83 m^2. Det nuværende fritidshus på 49 m^2 nedrives. Udhusbygningerne nærmest fritidshuset bevares, mens det sydligste udhus fjernes. Det nordligste udhus ønskes dog flyttet, så det placeres tættere på det andet udhus. Der etableres desuden en terrasse på ca. 20 m^2 i forbindelse med fritidshuset. Fritidshuset er opbygget i mindre moduler, så bygningen ikke opfattes som stor og bombastisk på grunden. Det tænkes opført i lette konstruktioner med udvendige facadebeklædninger i ubehandlede brædder som lærketræ eller lignende og med skrå tagflader i stålplader med sorte overflader og vandrette tagflader med mørk tagmembram. Vinduer og døre bliver med sortmalede overflader. Materialerne er valgt ud fra at være neutrale og naturlige, så bygningen falder fint i harmoni med beplantning, træer og øvrig natur.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i Natura 2000 område nr. 52 Salten å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Området rummer EF-habitat H48 og EF-fuglebeskyttelsesområde F33 og F35. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil medføre påvirkning af arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget eller beskyttede bilag IV-arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 14. juni 2019. I besigtigelsen deltog endvidere Eva Møller Villumsen og Jens Møller, Skanderborg Kommune ved Anne-Mette Norup og Danmarks Naturfredningsforening ved Hans Jakobsen. Fredningsnævnets ministerudpegede medlem deltog ikke i besigtigelsen. Projektet blev gennemgået. Det nye sommerhus vil få en højde på 4,27 meter. Det nuværende sommerhus er lavere, nok mellem 3½ og 4 meter. Der er to overdækkede terrasser, som også var der på fredningstidspunktet. De er på hver 12-15 m^2 og er ikke indregnet i sommerhusets størrelse. Der er også tre udhuse på ejendommen. Udhuset nærmest åen vil blive fjernet efter aftale med kommunen. De to andre udhuse ønskes bibeholdt, idet det dog er nødvendigt at flytte det ene som følge af det nye sommerhus. De beklædes som sommerhuset. De bruges til henholdsvis installationer, kontor, anneks og haveredskaber. Danmarks Naturfredningsforening anførte ikke at have bemærkninger til sommerhusets højde, men bemærkede at der er tale om en stor udvidelse i forhold til det eksisterende sommerhus.

Skanderborg Kommune har efter besigtigelsen videresendt ejerens oplysninger om størrelsen af overdækningerne og udhusene. Det fremgår heraf, at overdækningerne er på i alt 37,1 m^2, mens det eksisterende hus er på 49 m^2, således at huset og overdækningerne samlet omfatter 86,1 m^2. De to udhuse er på i alt 23,3 m^2. Det er kommunens opfattelse, at der i det hele er tale om lovlige konstruktioner i fredningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det bemærkes indledningsvis, at overdækkede arealer medregnes ved størrelsen af et bebygget areal, men at det ikke i sig selv kan tillægges den betydning, at der kan opføres et nyt sommerhus med en størrelse, som svarer til det eksisterende sommerhus med overdækninger. Fredningsnævnet kan dog efter en konkret vurdering af forholdene på ejendommen sammenholdt med dens placering i fredningen og sommerhusets isolerede placering i forhold til det fredede landskab meddele dispensation til det ansøgte sommerhus til erstatning for det eksisterende sommerhus.

Det er indgået i fredningsnævnets vurdering af størrelsen af den samlede bebyggelse på ejendommen, at det ene af de to udhuse, som ønskes bibeholdt, ikke kan bibeholdes med den nuværende placering, og at det således under alle omstændigheder er nødvendigt at flytte det. På den baggrund og da det oplyste om forholdene på ejendommen ikke giver grundlag for at have to udhuse, meddeler fredningsnævnet herefter ikke dispensation til det udhus, som ønskes flyttet. Det kan derfor ikke genopføres med en anden beliggenhed på ejendommen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i

Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Thorup,
2. Eva Møller Villumsen og Jens Møller,
3. Miljøstyrelsen, København,
4. Skanderborg Kommune, 01.03.03-P19-61-19,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 15. juli 2019

FN-MJØ-051-2019. Campinghytte og udhus

Fredningsnævnet har den 7. maj 2019 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om en campinghytte og et udhus på matr.nr. 3b m.fl. Hem By, Voerladegaard, Langkær 17, Hem Odde, 8660 Skanderborg. Ejendommen ejes af Bjørn Bagger.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse truffet afgørelse om, at campinghytten ikke kræver dispensation. Fredningsnævnet har endvidere truffet afgørelse om ikke at meddele lovliggørende dispensation til udhuset. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø, der er en tilstandsfredning. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Det fremgår af en særbestemmelse, at der i forbindelse med en sanering af forholdene på ejendommen, hvorved de stærkt forfaldne hytter ved vandet fjernes, i samarbejde med fredningsplansudvalget kan tillades indrettet en campingplads, ligesom de eksisterende hotelbygninger kan bibeholdes.

Fredningsnævnet meddelte den 24. april 1990 dispensation til opførelse af i alt 12 campinghytter tættest muligt ved hovedbygningen. Det var oplyst, at der hurtigst muligt ville blive opstillet de første tre hytter, mens de andre ville blive opført indenfor en periode på fire år, hvis det var økonomisk forsvarligt. Der blev ikke stillet krav om fjernelse af hytterne, hvis området ikke længere blev brugt som campingplads.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en tidligere campingplads, som blev nedlagt i 2006, men som stadigvæk rummer campingvogne mv. Kommunen har påbudt de resterende 9 campingvogne fjernet. Kommunen er indstillet på at tillade et udhus og en campinghytte, som begge kræver fredningsnævnets tilladelse. Placeringen af campinghytten og udhuset fremgår af følgende kortmateriale:

Skanderborg Kommune har oplyst at have drøftet sagen med ejeren på et møde med besigtigelse på ejendommen i december 2018. Det blev oplyst, at nogle af campingvognene og campinghytterne er fjernet, og at der var 9 campingvogne tilbage tillige med en container, en hytte og et udhus. Hytten er en tidligere campinghytte, som bruges af hans børnebørn. Der har tidligere været 4 andre campinghytter, som er fjernet. Driften af campingpladsen ophørte i 2006. Kommunen har påbudt campingvognene og containeren fjernet, og disse er derfor ikke omfattet af fredningsnævnets sag. Campinghytten og udhuset ønskes bibeholdt. Hytten anvendes som legehus af børnebørn, og udhuset bruges til opbevaring af redskaber mv. Udhuset var der i 1991, da han overtog ejendommen. Den blev senere renoveret og anvendt som hytte, men anvendes igen som udhus. Hytten har et bebygget areal på 35 m^2, mens udhuset har et bebygget areal på 20 m^2. Begge bygninger er opført med træfacader og sadeltag. Hytten er ifølge luftfoto opført mellem 1989 og 1993 sammen med de 4 nu fjernede hytter. Det er uvist, hvornår udhuset blev opført, men det fremgår af luftfoto, at det ikke var der på fredningstidspunktet, men var der da Bjørn Bagger overtog ejendommen i 1991.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende syd for Natura 2000 område nr. 52 Salten å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Området rummer EF-habitat H48 og EF-fuglebeskyttelsesområde F33 og F35. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil medføre en påvirkning af arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget eller en påvirkning af beskyttede bilag IV-arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 14. juni 2019. Fredningsnævnets ministerudpegede medlem deltog ikke i besigtigelsen. I besigtigelsen deltog endvidere Bjørn Bagger, Skanderborg Kommune ved Mette Holm og Danmarks Naturfredningsforening ved Hans Jakobsen. Det blev om hytten tættest på beboelsesbygningen oplyst, at det er den sidste af fem hytter, som blev godkendt af fredningsnævnet. Den bruges til overnatning for børnebørn og udenlandske venner. Skuret længst væk er opført som erstatning for et andet skur, som var på ejendommen, da han overtog den. Det bliver kun brugt til opbevaring af redskaber, og han kunne godt finde på at fjerne det. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at campingpladsen er ophørt, og at der derfor bør slås en streg i sandet således, at alle hytter fjernes.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet meddelte i 1990 dispensation til opførelse af campinghytter tættest muligt på hovedbygningen. Den eksisterende campinghytte var en af flere hytter, som blev opført i nærheden af hovedbygningen. Det blev endvidere oplyst under besigtigelsen, at den var lovligt opført.

Fredningsnævnet lægger herefter til grund, at campinghytten er opført efter en dispensation til opførelse, uden at der blev stillet krav om fjernelse, hvis driften af campingpladsen ophørte.

Campinghytten er derfor lovligt opført i fredningen og kan ikke kræves fjernet.

Fredningsnævnet lægger omvendt efter sagens oplysninger og en gennemgang af afgørelser om dispensation fra fredningen af Mossø til grund, at der ikke er meddelt dispensation til opførelse af udhuset.

Fredningen af arealer ved Mossø betyder derfor, at lovliggørelse af udhuset kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Udhuset er opført uden dispensation. Selvom det er mange år siden, at det er opført, er det opført i forbindelse med driften af en campingplads, som ikke længere eksisterer. Det er placeret i landskabet langt væk fra andre bygninger og har efter ejerens oplysninger ikke en reel betydende brug for ejendommen, ligesom den overvejes fjernet.

Fredningsnævnet meddeler herefter ikke dispensation til udhuset, som skal fjernes.

Fristen for fjernelse fastsættes til 1. oktober 2019.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklage-

nævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Thorup,
2. Bjørn Bagger,
3. Miljøstyrelsen, København,
4. Skanderborg Kommune, 01.03.03-P19-67732-11,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 15. juli 2019

FN-MJØ-062-2019. Terrasse og kystsikring

Fredningsnævnet har den 29. marts 2019 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om en terrasse og kystsikring på matr.nr. 17d Vrold, Skanderborg Jorder, Vædebrovej 35a, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af landskabsarkitekt Bendt Nielsen for ejendommens ejer Betina Søndergaard Kristensen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø, der er en tilstandsfredning. Der må ikke udover normal oprensning foretages ændring af nogen art af søernes og vandløbenes areal og tilstand. Opførelse af springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø og å må ikke foretages uden fredningsnævnets forudgående godkendelse. Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt.

Fredningsnævnet traf den 16. oktober 2007 afgørelse om ikke at tillade en sket sløring af en støttemur foran terrassen. Sløringen er efterfølgende fjernet, så den oprindelige indre støttemur i beton- og murværk mod Mossø står tilbage.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er på 2.076 m^2. Ansøgningen omfatter opførelse af en ny terrasse, delvis nedbrydning af en støttemur og etablering af kystsikring. Terrassen opføres og rykkes ca. 0,8 meter fra søbredden til erstatning for den eksisterende terrasse, som kræver udskiftning. Et eksisterende fyrretræ indbygges forsigtigt i konstruktionen af terrassen og stenkastningen. Det nye værn i glas om terrassen etableres i tilsvarende højde som det eksisterende værn. Terrassen anlægges i træ eller belægningssten. Da den rykkes tilbage, skabes der mere plads til passage langs søbredden. Kystsikringen etableres som en skrånende stensætning i natursten ud mod Mossø med en skråning på 1:1. I forlængelse af den nye terrasses afgrænsning mod Mossø ønskes en simpel stenkastning i natursten i hele grundens bredde i den aktuelle erosionszone for at reducere nedbrydningen af havearealet. Den øverste kant af stensætningen etableres i eksisterende terræn, så der ikke sker ændringer i det æstetiske udtryk set fra Mossø eller i de naturlige afvandingsforhold af den let skrånende grund mod Mossø. Stenkastningen etableres på fiberdug og nedgraves ca. 0,5 meter under laveste vandstand i natursten med største størrelse på ca. Ø 50 cm. Stenkastningen pakkes med mindre sten og grus i hulrummene mellem de større sten.

Det er om baggrunden for ansøgningen anført, at grundejerne ved Mossøs østlige ende i sensommeren og vinteren 2015 oplevede endda meget høje vandstande, som i kombination med hård vestenvind visse steder medførte opskylning af store mængder sand og andre steder en kraftig erosion i den tidligere strandbred. Det har på ejendommen medført erosion og reduktion af haven mod Mossø bortset fra i området ud for terrassen, som er stabiliseret af støttemuren foran terrassen. Der ønskes udført en simpel kystbeskyttelse, så yderligere erosion af haven kan bremses. Hvis der fortsat sker erosion, vil stenkastningen bremse erosionen af havearealet og fremstå som en lavtliggende række af natursten mod Mossø. Hvis der fremadrettet sker en pålejring af opskyllet materiale, må det forventes, at stenkastningen helt vil forsvinde i sand og strandurter.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i Natura 2000 område nr. 52 Salten å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Området rummer EF-habitat H48

og EF-fuglebeskyttelsesområde F33 og F35. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil medføre en væsentlig påvirkning af arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget eller en påvirkning af beskyttede bilag IV-arter.

Projektet er illustreret på følgende måde i ansøgningsmaterialet.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 14. juni 2019. Fredningsnævnets ministerudpegede medlem deltog ikke i besigtigelsen. I besigtigelsen deltog endvidere Betina Søndergaard Kristensen og Torben Pedersen med landskabsarkitekt Bendt Nielsen og Skanderborg Kommune ved Mette Holm. Projektet blev gennemgået. Det blev oplyst, at terrassen ved vandet er godkendt af fredningsnævnet. Der ønskes et rækværk eller anden konstruktion, og der er konkret foreslået glasløsningen. Afgræsningen mod søen ønskes foretaget ved de illustrerede sten i stedet for ved betonmuren. Kystsikringens udformning er inspireret af den kystsikring ved det offentlige areal på Vædebrovej, som fredningsnævnet har godkendt. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Efterfølgende projektændringer

Skanderborg Kommune har den 4. juli 2019 orienteret fredningsnævnet om, at kommunen alligevel ikke er indstillet på at meddele dispensation fra en lokalplan til glasværn og fliseterrasse. Kommunen kan derimod meddele dispensation til at udskifte terrassen og terrasseværnet, hvis det genopføres i træ. Kommunen har på fredningsnævnets forespørgsel oplyst, at ejendommens ejer har ændret ansøgningen i overensstemmelse hermed.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til det ansøgte projekt, som med sin udformning ikke findes at påvirke oplevelsen af Mossø og det fredede landskab.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Thorup,
2. Betina Søndergaard Kristensen,
3. Landskabsarkitekt Bendt Nielsen,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Skanderborg Kommune, 01.05.02-P25-4003-16,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. september 2019

FN-MJØ-053-2019. Maskinhus

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet ikke at meddele dispensation til opførelse af et maskinhus på matr.nr. 6d Hem By, Voerladegård, Langkjær 35, 8660 Skanderborg tilhørende Annette og René Mathiassen. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnit 4 om fredningsnævnets afgørelse.

1. Fredningsnævnets tidligere afgørelse (FN-MJØ-097-2014 og FN-MJØ-130-2014)

Fredningsnævnet meddelte den 27. oktober 2014 dispensation til opførelse af et nyt stuehus med maskinhus og garage på ejendommen.

I afgørelsen blev anført følgende:

"Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse. Arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand og må ikke bebygges yderligere, herunder med bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen er som udgangspunkt ikke til hinder for, at der bygges til allerede bestående landbrug. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt. Fredningen er derimod ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer.

I Skanderborg Kommunes udtalelse af 18. juli 2014 er det bl.a. anført, at ejendommen er en landbrugsejendom beliggende i landzone og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 16 om søbeskyttelseslinjen og § 17 om skovbyggelinjen. Ejendommen er endvidere efter kommuneplanen beliggende i et område, der er udpeget som særlig landskabeligt interesseområde, uforstyrret landskab samt geologisk rammeområde. Ejendommen har et areal på 71.710 m² heraf fredskov noteret på 16.000 m². Ansøgningen omfatter udvidelse af læhegnet ved det østlige og vestlige skel samt ved eksisterende beplantning ved ejendommens bebyggelse. Læhegnene etableres med 6 rækker træer med på planteafstand på 1,0 x 1,2 m, hvilket betyder, at hegnene bliver op til 8 m brede, da der skal pløjes jord på begge sider af planterne. Det samlede stykke, der tilplantes, er ca. 325 m langt. Der tænkes anvendt vintereg (hovedtræ), hvidtjørn, mirabel, hassel, skovfyr, slåen, blære spiræa, kalkved, fjeldribs og rødel. Når hegnet er fuldt tilvokset, vil højden være 15 - 20 m for de største af træerne, som fældes, mens buskene er 5 – 8 m høje. Baggrunden for ansøgningen er, at de gamle læhegn er ved at være udtjente. Læhegnene skal bryde vinden og give læ på den åbne mark samt give gode leveforhold for dyr.

Det er om kommunens vurdering anført, at der er tale om udvidelse af læhegn. På ejendommen er der i dag læhegn, der er ved at være udtjente. I området er der mange steder, hvor læhegn markerer skellene mellem ejendommene. Læhegnene vil ikke påvirke indblik fra søen, og landskabet vil kun i begrænset omfang ændres, da der er tale om udvidelse af eksisterende læhegn.

I Skanderborg Kommunes udtalelse af 2. oktober 2014, er det bl.a. anført, at ansøgningen omfatter opførelse af nyt stuehus, garage og maskinhus til erstatning for eksisterende bygninger på ejendommen, der nedrives. Alle de eksisterende bygninger på ejendommen nedrives (stuehus (bebygget areal på 97 m^2, boligareal på 148 m^2), stald på 241 m^2, ladebygning på 106 m^2, driftsbygning på 12 m^2 og garage på 75 m^2). Stuehuset opføres med et boligareal på ca. 272 m^2. Stuehuset opføres med ydervægge i mursten (rød/brun flammet gammel dansk) samt tagkonstruktion med listepaptag i kulsort. Bygningshøjden er ca. 5,2 m. Garage og værksted opføres med et samlet areal på 107 m^2 (garage på 76 m^2 og værksted på 31 m^2). Garagen og værkstedet opføres som en integreret del af stuehuset og i samme materialer og stil. Bygningshøjden er ca. 5,2 m. Maskinhuset opføres på 424 m^2. Maskinhuset opføres med ydervægge i eternit klink/paneller i antrazitgrå mursten samt tagkonstruktion med listepaptag i kulsort. Bygningshøjden er ca. 7,3 m. På taget ved garagen mod syd ønskes opsat et solcelleanlæg med 3 rækker á 10 solceller. Anlægget har matsorte rammer, sorte strømstriber og antireflektivt glas, og de følger taget.

Om begrundelse for bygningernes placering er det anført, at grunden til ændret placering er kravet om byggehøjder og synlighed fra søen. Der er tænkt på både det samlede visuelle indtryk og den samlede bebyggelse. Laden er forskudt på mellembygningen, og gulvet er sænket, så den ikke virker stor, hverken på siden mod søen eller set fra vejen. Byggehøjden er ændret, og er bygningen derfor rykket frem mod marken. Der er ca. 2 meter til markkanten. Glasarealet mod søen er lavet en del mindre, så synligheden fra søen er begrænset.

Om kommunens vurdering er det anført, at maskinhuset vurderes at være nødvendigt for driften af ejendommen som landbrugsejendom. Det er beliggende i tilknytning til de hidtidige eksisterende bebyggelsesarealer, hvorfor opførelsen ikke kræver en tilladelse efter planlovens § 35. Der er tale om opførelse af nyt stuehus, garage og maskinhus til erstatning for alle de eksisterende bygninger, der nedrives. Stuehuset, garagen og maskinhuset opføres i tilknytning til de hidtidige eksisterende bebyggelsesarealer på ejendommen under hensyn til den eksisterende beplantning på ejendommen. Bygningshøjden er ikke højere end højden på de nuværende bygninger på ejendommen. Bygningerne er placeret ca. 320 m fra Mossø. Maskinhuset er vurderet at være nødvendig for ejendommens drift som landbrugsejendom. Stuehuset, garagen og maskinhuset bygges sammen som en sammenhængende bebyggelse med en portgennemkørsel. Bebyggelsens placering og udformning kan virke markant, men bygningernes forskydning i forhold til hinanden mod Mossø og afstanden til Mossø bevirker, at det synes mindre markant fra Mossø. Forskydningerne medfører også, at det ikke vil syne så markant fra vejen Langkjær. Solcellerne vil ikke kunne ses fra Mossø og vil falde ind i det sorte tag og vil derfor ikke påvirke det omkringliggende landskab. Ejendommen vil efter nyopførelserne stadigvæk have karakter af en landbrugsejendom. Arealet ved søen er noteret med fredskovspligt.

Fredningsnævnet traf den 16. december 2013 følgende afgørelse om et andet byggeprojekt:

> ”Fredningen af Mossø med omgivelser er en landskabsfredning, hvor området skal bevares i dets nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke ske terrænændringer eller opføres yderligere bebyggelse. Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Men fredningsnævnet kan under nærmere angivne omstændigheder nægte tilladelse. Om- og tilbygninger af eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet.
>
> Projektet er derfor undergivet fredningsnævnets censur og forudsætter som sådan fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation fra en foreslået eller fastsat fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål.
>
> Det må på baggrund af fredningsnævnets besigtigelse af ejendommen lægges til grund, at de eksisterende bygninger er i forskellig stand, og at det samlet vil være en forskønnelse af den naturmæssige

oplevelse ved Mossø, hvis bygningerne rives ned og erstattes af nye bygninger.

Fredningsnævnet finder efter en konkret vurdering af det ansøgte byggeri, at bygningerne principielt har et sådant udseende, at de kan godkendes i fredningen.

Det er dog fredningsnævnets opfattelse, at den ønskede placering af stuehuset vil betyde en så markant påvirkning i landskabsoplevelsen mod Mossø, at denne ikke kan godkendes. Det samme er tilfældet i relation til byggeriets højde.

Fredningsnævnet meddeler herefter ikke dispensation til det foreliggende projekt.

Der kan derimod forventes meddelt dispensation til et tilsvarende projekt, hvis stuehusets facade mod Mossø placeres samme sted som den nuværende garages facade mod Mossø, hvis byggeriets højde ikke bliver højere end på de nuværende bygninger, og hvis en eventuel kælder ikke er synlig fra omgivelserne."

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde den 21. oktober 2014, hvor ejendommen blev besigtiget. I besigtigelsen deltog fredningsnævnet, René Mathiassen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller.

René Mathiassen redegjorde for projekterne med opførelse af nye bygninger og fornyelse og nyplantning af læbælter.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet finder, at der kan meddeles dispensation til det nu foreliggende projekt med dets beskrivelse af udseende og farvevalg, da det ikke vil virke så markant i landskabet som det tidligere projekt, og da det ikke findes at være i strid med fredningen. Dispensationen omfatter også solcellerne, idet solcellerne og tagets udseende medfører, at de ikke er forstyrrende i fredningen, hvorfor en dispensation er i overensstemmelse med fredningsnævnets praksis på området.

Det kan på baggrund af besigtigelsen lægges til grund, at der på de steder, hvor der ønskes tilplantning, i forvejen er beplantning, der dog langt fra er så markant som de læbælter, der ønskes etableret. På den baggrund, og da beplantningen ikke vil være udsigtshæmmende i relation til Mossø, kan der ligeledes meddeles dispensation hertil med bemærkning om, at det bør overvejes, om der ikke mere hensigtsmæssigt kan plantes i færre end de seks rækker, der er søgt om. Dispensationen gives på vilkår om, at ammetræerne fjernes, når deres formål er udtjent.

På det anførte grundlag meddeler fredningsnævnet herefter dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1."

2. Det aktuelle projekt

Fredningsnævnet har den 15. maj 2019 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at opføre et yderligere maskinhus på ejendommen.

Skanderborg Kommune har anført, at ansøgningen omfatter et uopvarmet maskinhus. Det opføres med facadebeklædning i antracitgrå sinusplader med sort tagpap. Der ønskes lysbånd i paptaget som på den eksisterende driftsbygning. Porten placeres i gavlen, der vender mod den eksisterende driftsbygning. Den opføres i en afstand på otte meter fra den eksisterende driftsbygning. Den skal bruges til opbevaring af maskiner, herunder traktor, harve, plov, fræsere, vandvogn mv., trailer og hestetrailer. Den har en størrelse på 20,5

meter x 14,3 meter med en højde på 5,8 meter. Den eksisterende driftsbygning bruges til hestestald, hesteudstyr, hø og wrap. Det er kommunens vurdering, at maskinhuset er driftsmæssigt nødvendigt for ejendommen som landbrug, og at den er placeret i tilknytning til det eksisterende byggeri.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende ca. 300 meter fra Natura 2000 område nr. 52 Salten å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Området rummer EF-habitat H48 og EF-fuglebeskyttelsesområde F33 og F35. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil medføre en påvirkning området eller af beskyttede bilag IV-arter.

3. Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 14. juni 2019. Fredningsnævnets ministerudpegede medlem deltog ikke i besigtigelsen. I besigtigelsen deltog endvidere Annette og René Mathiassen, Skanderborg Kommune ved Mette Holm og Danmarks Naturfredningsforening ved Hans Jakobsen. Projektet blev gennemgået, herunder med en markering af dets afsætning i marken ud i selve marken langs Langkjær. Det blev oplyst, at placeringen af maskinhuset er valgt ud fra hensynet til at undgå at fælde beplantning, som ville være tilfældet med en placering langs det eksisterende maskinhus. René Mathiassen anførte, at der kan ske afskærmende beplantning, og at der kun er tale om en begrænset hindring af udsigten mod Mossø. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at en dispensation bør ske på vilkår om en sådan beplantning. Fredningsnævnet besluttede grundet en bygnings betydning for udsigten mod Mossø og placering uden for den eksisterende beplantning at udsætte sagen til en besigtigelse, hvor det ministerielle medlem også deltager. Denne blev foretaget ved besigtigelse fra Langkjær den 20. september 2019 med deltagelse alene af fredningsnævnet.

Fredningsnævnet har den 22. juli 2019 sendt følgende forespørgsel til Skanderborg Kommune:

> ”Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der som udgangspunkt ikke må bebygges yderligere i fredningen. Dog hindrer fredningen ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.
>
> Det fremgår videre af fredningsbestemmelserne, at fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.
>
> Det er fredningsnævnets opfattelse, at maskinhuset med den ansøgte placering ændrer det eksisterende helhedsindtryk i væsentligt omfang og i uheldig retning, da det med sin placering langs Langkær har betydning for landskabsoplevelsen og udsigten over Mossø. Fredningsnævnet kan dog umiddelbart ikke pege på en anden og bedre placering af maskinhuset i fredningen.
>
> Fredningsnævnet skal tillade byggeri af et maskinhus, medmindre det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.
>
> Skanderborg Kommune har uden nærmere begrundelse anført, at maskinhuset er driftsmæssigt nødvendigt for ejendommen. Fredningsnævnet har derfor efter besigtigelsen besluttet yderligere at indhente en uddybende begrundelse fra kommunen herom i relation til maskinhusets konkrete driftsmæssige nødvendighed for ejendommen i relation til ejendommens drift til landbrugsformål, herunder i lyset af det eksisterende maskinhus.”

Skanderborg Kommune har herefter 6. august 2019 anført, at der i dag er opstaldet otte heste, og til ejendommen hører et areal på ca. 7,2 ha. Det eksisterende maskinhus på 424 m^2 anvendes i dag som hestestald

til otte heste og opbevaring af foder til heste og hesteudstyr. Kommunen har i den sammenhæng vurderet, at 424 m^2 til et hestehold på otte heste er i overensstemmelse med kommunens normale praksis for bygningsstørrelse til hestehold. Ansøger har nu søgt om et maskinhus på ca. 293 m^2. Det skal anvendes til opbevaring af maskiner, herunder traktor, harve, plov, fræsere, vandvogn osv. og herudover en trailer og hestetrailer. Med et areal på 7,2 ha og otte heste vurderes det som en driftsmæssig nødvendighed at have landbrugsmaskiner såsom traktor, harve, plov, vandvogn og fræser. Det vurderes, at der er tale om en relativ ekstensiv drift af arealerne som f.eks. høslet, omlægning, herunder pløjning, harvning og såning af nyt græs. På den baggrund er det kommunens vurdering, at et maskinhus på 293 m^2 er af en rimelig størrelse til driften af den konkrete ejendom og derfor er vurderet som driftsmæssig nødvendig.

4. Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der som udgangspunkt ikke må bebygges yderligere i fredningen. Dog hindrer fredningen ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.

Det fremgår videre af fredningsbestemmelserne, at fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at maskinhuset med den ansøgte placering ændrer det eksisterende helhedsindtryk i væsentligt omfang og i uheldig retning, da det med sin placering langs Langkær har betydning for landskabsoplevelsen og udsigten over Mossø. Fredningsnævnet kan dog umiddelbart ikke pege på en anden og bedre placering af maskinhuset i fredningen.

Fredningsnævnet skal derfor tillade byggeri af et maskinhus, medmindre det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Det er Skanderborg Kommunes opfattelse, at det nu ansøgte maskinhus er driftsmæssig nødvendig for ejendommen. I relation til fredningsbestemmelsernes formulering og formål består driften imidlertid ikke i landbrugsdrift, men i hestehold. Det er fredningsnævnets opfattelse, at det maskinhus på 424 m^2, der i forvejen er på ejendommen, er tilstrækkeligt til driften af ejendommen som landbrugsejendom, og at ansøgeren ikke ved i stedet at bruge dette til hestehold efter fredningsbestemmelserne har ret til at få dispensation til at opføre endnu et maskinhus.

Det er således fredningsnævnets opfattelse, at tilstedeværelsen af det eksisterende maskinhus, som ikke bruges til landbrugsdrift, betyder, at opførelsen af et yderligere maskinhus ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Fredningsnævnet meddeler derfor ikke dispensation.

5. Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjarne Golles,
2. Flemming Pedersen,
3. Annette og René Mathiassen,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Skanderborg Kommune, 01.05.00-P25-18-18,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. september 2019

FN-MJØ-082-2019. Orangeri

Fredningsnævnet har den 24. august 2019 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at opføre et drivhus på matr.nr. 4al Emborg By, Gl. Rye, Odderholm 11, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af Vica Danmark for ejendommens ejer Lars Lilholt Kristensen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter opførelse af et orangeri på 36 m^2, der opføres i sammenhæng med boligen. Det er fra terræn til tagrykning 3,7 meter højt. Det opføres i samme terræn som boligen, så der ikke laves terrænændringer. Facader og tag bliver opført i glas, mens orangeriets forbindelsesgang til boligen bliver med glasfacader og tagpap på taget.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at orangeriet vil blive placeret lige udenfor Natura 2000-område nr. 52. Det medfører ikke indgreb i habitatnaturtyper. Det vurderes ikke at have afledte påvirkninger af den omgivende natur og vurderes desuden ikke at kunne give forstyrrelse af odder. Der vurderes derfor ikke at være grundlag for at udarbejde en konsekvensvurdering. Projektet vurderes heller ikke at påvirke yngle- eller rasteområder for strengt beskyttede arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 20. september 2019**.** I besigtigelsen deltog endvidere Lars Lilholt Kristensen og Nina Thomsen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Betinna Grønkjær-Petersen og Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe og Lars Søgaard-Jensen. Projektet blev gennemgået. Det blev oplyst, at arealet på den anden side af skellet ejes af staten, og at orangeriet ikke vil være synligt fra Gudenåen. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at der kan etableres drivhuse indenfor en ejendoms haveareal. Der er konkret tale om et væsentligt større orangeri, men det er fortsat placeret indenfor havearealet, ligesom det efter besigtigelsen lægges til grund, at det ikke er synligt i omgivelserne.

På den baggrund meddeler fredningsnævnet dispensation. Dispensationen omfatter også en eventuel ændret tagkonstruktion til stråtag på mellemgangen mellem beboelsen og orangeriet.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjarne Golles,
2. Flemming Pedersen,
3. Lars Lilholt Kristensen,
4. Vica Danmark,
5. Miljøstyrelsen, København,
6. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.02-P25-10-19,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. september 2019

FN-MJØ-081-2019. Badebro

Fredningsnævnet har den 7. august 2019 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at udskifte en badebro på matr.nr. 3x Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 45, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Gurli og Frede Johannesen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation, dog ikke til den ansøgte størrelse badebro. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning. Opførelse af bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø og å må ikke foretages uden forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet. Der kan dog for hver ejendom etableres en mindre bådebro (ca. 50 cm bred og 30 cm over normal vandstand).

Skanderborg Kommune har oplyst, at den nye bro ønskes opført med en længde på 10 meter på grund af, at søbredden har flyttet sig. Den eksisterende bro ønskes således forlænget med to meter. Hvis det ikke kan lade sig gøre, ønskes en bro på otte meter, men rykket et par meter søværts i forhold til den eksisterende bro, da brinken har flyttet sig gennem tiden. Broen er ca. 1 meter bred i dag. Bredden ønskes med den nye bro forøget til 1½ meter i overensstemmelse med kommunens praksis. Luftfotos viser, at der har været en bro på stedet i mange år, f.eks. ses den tydeligt på fotos fra 1980 og 1985. Det ses også, at søbredden har flyttet sig mod nord gennem tiden, og at bræmmen af rørskov gennem årene er blevet bredere. Ejeren har oplyst, at de købte ejendommen i 1980, hvor der var en badebro på stedet. Den blev fornyet i 1981.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at broen er i Natura 2000-området N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Det vurderes, at broen ikke vil beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for odderen. Det ansøgte vil ikke medføre en negativ påvirkning af området, herunder dets arter og naturtyper.

Skanderborg har sammenfattende vurderet, at der kan gives tilladelse til udskiftning af broen med en bro på højst 8 x 1½ meter. Der vurderes ikke at være særlige begrundelser for en bro på 10 meter, og en tilladelse hertil vil derfor kunne give uheldig præcedens. Kommunen er dog indstillet på, at broen rykkes ca. to meter søværts, så tilhæftningen til land følger den nuværende vanstandslinje.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 20. september 2019**.** I besigtigelsen deltog endvidere Frede Johannesen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Betinna Grønkjær-Petersen, Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe og Lars Søgaard-Jensen og friluftsrådet ved John Balle Jensen. Der blev i tilknytning til besigtigelsen redegjort for Skanderborg Kommune og fredningsnævnets praksis for bådebroer inden for fredningen, herunder for kommunens accept af, at broen rykkes ca. 2 meter søværts, så tilhæftningen til land følger den nuværende vandstandslinje. Denne placering kunne ikke præcist erkendes ved besigtigelsen. Fredningsnævnet tilkendegav, at der i det af kommunen anførte omfang vil blive meddelt dispensation, men at den præcise placering må ske efter anvisninger fra den hidtidige sagshandler på sagen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet kan med henvisning til praksis i fredningen meddele dispensation til en bro på 8 x 1½ meter, dog således at den konkrete placering i forhold til vandstandslinjen sker efter anvisning fra Skanderborg Kommune.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompe-

tence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjarne Golles,
2. Flemming Pedersen,
3. Gurli og Frede Johannesen,
4. Miljøstyrelsen, København,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 06.02.16-P19-14-19,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. september 2019

FN-MJØ-073-2019. Ny bolig og udhus

Fredningsnævnet har den 7. juli 2019 fra Skanderborg Kommune modtaget en udtalelse om en ansøgning om at opføre en ny bolig med udhus på matr.nr. 2s Emborg By, Gl. Rye, Lindholmvej 5, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af JBJ Arkitekter MAA for ejendommens ejer Niels Otto Maibom.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet ikke at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning. Ændringer i terrænet eller terrænformerne er ikke tilladt. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en beboelsesejendom på 12.500 m^2 i landzone. Den er foruden fredningen omfattet af søbeskyttelseslinje, skovbyggelinje og fortidsmindebeskyttelseslinje og er beliggende i et område, der er udpeget som økologisk forbindelse, værdifuldt landskab, naturbeskyttelsesområde, værdifuldt kulturmiljø og område med specifik geologisk bevaringsværdi. Ejendommen er desuden delvist omfattet af fuglebeskyttelsesområde og habitatområde. Ansøgningen omfatter opførelse af en ny bolig på 275,9 m^2 og et udhus på 102,5 m^2. Den eksisterende bolig er på 97 m^2, og det eksisterende udhus er på 60 m^2. Den nye bolig opføres i to plan, hvor beklædningen overvejende er vandret bræddebeklædning med en brunlig eller næsten sort overflade. Ale glaspartier bliver med refleksfri glas. Ydervæggene i parterreetagen er murede vægge med udvendige sort tegl. Taget bliver med ensidet taghældning på ca. 5 grader med en tagbelægning af græstørv som mos sedum. Den nye bolig placeres samme sted som det hidtidige bebyggelsesareal. Byggeriet er ca. en meter lavere i terræn end det tidligere byggeri.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er delvist beliggende indenfor Natura 2000-område nr. 52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå (habitatområde H48 og fuglebeskyttelsesområde F35). Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-området eller være i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger eller påvirke bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har anført som sin vurdering, at det nye byggeri vil have omtrent samme placering som det eksisterende, og boligen har stort set samme facadelinje mod søen som den eksisterende bolig og udhus. Udhuset er placeret bag boligen, men stadig i tilknytning hertil for at reducere synligheden af denne fra vandsiden. Det ansøgte er tilpasset terrænet, og det udvendige materialevalg mindsker byggeriets synlighed i landskabet. Det ansøgte byggeri vil umiddelbart ikke være mere synligt fra søen end det eksisterende byggeri. Fortidsmindets synlighed ændres ikke af byggeriet, og byggeriet ligger i yderkanten af beskyttelseszonen. Slots- og Kulturstyrelsen har haft projektet til vurdering og har umiddelbart på det foreliggende grundlag ikke anledning til at komme med væsentlige indvendinger, da bebyggelsen fremstår som en samlet lav bebyggelse og kun i mindre grad griber ind i den hidtil ubebyggede del af beskyttelseslinjen. Kommunen er indstillet på at meddele de nødvendige tilladelser, hvis fredningsnævnet kan godkende projektet.

Projektets beliggenhed mod Mossø er bl.a. illustreret på følgende måde i ansøgningsmaterialet.

“LANGHUSET” VED MOSSØ

NY VILLA PÅ LINDHOLMVEJ 5, 8660 SKANDERBORG

BYGHERRE:
METTE OG NIELS OTTO MAIBOM
LINDEVEJ 7
8260 VIBY J

DECEMBER 2018

JBJ ARKITEKTER MAA . SLOTSGÅRDSVEJ 7 . 8680 RY . T. 20 84 28 22 . MAIL: JBJ@JBJOHANSEN.DK . WWW.JBJOHANSEN.DK

INSPIRATONSBILLEDER

FACADE MOD SYD
MÅL 1:100

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 20. september 2019**.** I besigtigelsen deltog endvidere arkitekt Jørgen Johansen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Betinna Grønkjær-Petersen og Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe og Lars Søgaard-Jensen. Projektet blev gennemgået, og Jørgen Johansen redegjorde som også beskrevet i ansøgningen og Skanderborg Kommunes udtalelse nærmere for, at farve- og materialevalg og byggeriets udformning og placering er sket for i videst muligt omfang at tilpasse byggeriet i omgivelserne. Den lavere placering i terrænet til brug for parterre sker ved afgravning af jord i ca. 1 meters højde. Der er også nu en kælder, som på den måde søges udnyttes ved nybyggeriet. Fredningsnævnets formand redegjorde for projektets problematik i forhold til fredningsbestemmelserne i relation til den øgede bygningsmasse og terrænændringerne. Han redegjorde endvidere for projektets problematik i relation til de meget store glaspartier. Danmarks Naturfredningsforening henviste i øvrigt til, at byggeriets moderne udseende så tæt på Mossø, Øm Kloster og Hem Odde og habitatområdet er problematisk og i direkte modstrid med fredningens intention om at bibeholde området som på fredningstidspunktet. Fredningsnævnets formand oplyste, at fredningsnævnet vil overveje sagen og i tilfælde af et afslag vil søge at komme med retningslinjer for et projekt, som kan forventes godkendt.

Arkitekt Jørgen Johansen har den 23. september 2019 sendt sine kommentarer til Danmarks Naturfredningsforenings bemærkninger ved besigtigelsen om det ansøgte byggeris glaspartier.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Ejendommen og den påtænkte placering af byggeriet er umiddelbart ud til Mossø i et landskabeligt og naturskønt område uden anden bebyggelse i den umiddelbare nærhed. Det betyder i sig selv, at et byggeri er iøjnefaldende i landskabet. Det er også baggrunden for udgangspunktet for fredningsnævnspraksis ved Mossø og ved tilsvarende placeringer i andre fredninger, at der skal udvises påpasselighed med at tillade udvidelser af det i forvejen bebyggede areal.

Der er konkret søgt om udvidelse af boligarealet fra 97 m^2 til 275,9 m^2 og en udvidelse af udhusets areal fra 60 m^2 til 102,5 m^2. Det er fredningsnævnets opfattelse, at en sådan udvidelse af det bebyggede areal i sig selv har et sådant omfang, at det med sin placering til Mossø er i strid med fredningen.

Det ansøgte projekt nødvendiggør endvidere omfattende terrænændringer. Der er i fredningen forbud mod terrænændringer, og det er ligeledes fredningsnævnets opfattelse, at terrænændringerne vil have et sådant omfang, at de i sig selv er i strid med fredningen.

Projektet vil endvidere medføre en forøget facade mod søen - svarende til det nuværende samlede byggeri og mellemrummet mellem bygningerne - med meget markante og omfattende glaspartier, som fortsat vil være problematiske uanset anvendelse af refleksfrit glas, da der fortsat vil være indkik til lyset. Hertil kommer, at også udhuset uanset sin placering bagved huset vil være synligt fra Mossø. Projektet vil endvidere være i strid med udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, hvorefter der ikke er grundlag for at meddele dispensation til en synlig kælder.

Uanset at projektet er tænkt tilpasset landskabet, hverken kan eller vil fredningsnævnet således meddele dispensation til projektet. Det bemærkes herved også, at en dispensation ville medføre en uheldig præcedens i forhold til de øvrige ejendomme langs Mossø med en tilsvarende beliggenhed.

Fredningsnævnet må derfor henvise ansøgeren til eventuelt at søge om et projekt, som ikke har en markant anderledes størrelse, placering og vinduesmasse end det nuværende byggeri.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjarne Golles,
2. Flemming Pedersen,
3. Niels Otto Maibom,
4. JBJ Arkitekter MAA,
5. Miljøstyrelsen, København,
6. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.00-P00-136-18,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 10. december 2019

FN-MJØ-095-2019. Udvidelse af sommerhus og udskiftning af sommerhus

Fredningsnævnet modtog den 16. september 2019 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at udvide et sommerhus og udskifte et udhus på matr.nr. 16u Vrold, Skanderborg Jorder, Vædebrovej 25, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Tommy Lennart Danielsson og Tove Hvelplund.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen og fredningsnævnets praksis

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø, der er en tilstandsfredning. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må heller ikke opføres yderligere bygninger, herunder skure eller andre indretninger. Ombygning af eksisterende helårshuse og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun ske efter fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Fredningsnævnet har tidligere behandlet sager om udvidelse af sommerhuse indenfor Mossø-fredningen på Vædebrovej.

Fredningsnævnet meddelte den 17. december 2008 dispensation til at udvide et sommerhus med 29 m^2 fra 59 m^2 til 88 m^2 på Vædebrovej 1G. (FN-MJØ-9-2008). Fredningsnævnet meddelte den 31. juli 2009 dispensation til i stedet at udvide sommerhuset med 61 m^2 til 120 m^2 på vilkår om, at der skete nedrivning af et udhus og blev bibeholdt en slørende beplantning mod søen (FN-MJØ-103-2009).

Fredningsnævnet meddelte den 21. januar 2009 dispensation til at opføre et sommerhus på 79 m^2 med en overdækket terrasse på 11 m^2 til erstatning for et sommerhus på 49 m^2 med en overdækket terrasse på 14 m^2 på Vædebrovej 33. Ejendommen var på 1.350 m^2. Det var en betingelse, at der foruden det tidligere sommerhus skete nedrivning af tre udhuse på i alt 31 m^2 (FN-MJØ-37-2008).

Fredningsnævnet meddelte den 11. februar 2012 afslag på dispensation til at udvide et sommerhus med 31 m^2 fra 59 m^2 til 90 m^2 på Vædebrovej 43. Ejendommen var på 1.410 m^2. Fredningsnævnet bemærkede, at det på linje med andre afgørelser i området fandt, at en udvidelse af det bebyggede areal ville medføre en for markant bygningsmasse mod søen (FN-MJØ-140-2010).

Fredningsnævnet meddelte den 28. september 2012 afslag på dispensation til at udvide et sommerhus med 28 m^2 fra 62 m^2 til 90 m^2 på Vædebrovej 37. Ejendommen var på 1.899 m^2. Fredningsnævnet bemærkede, at den ansøgte udvidelse på en bebyggelse, der i forvejen var meget markant med en for området usædvanlig høj tagrejsning, ville medføre en massiv bygningsmasse i den sårbare yderste række mod søen (FN-MJØ-49-2012).

Fredningsnævnet meddelte den 2. oktober 2013 afslag på dispensation til at opføre et sommerhus på 74 m^2 til erstatning for et sommerhus på 58 m^2 på Vædebrovej 45. Ejendommen var på 610 m^2. Det viste sig under sagens behandling, at det alene var omkring 50 m^2, der var lovligt opført, idet den resterende del af bebyg-

gelsen bestod af en ulovlig udestue. Fredningsnævnet bemærkede, at det i lyset af fredningsnævnets nyere praksis for tilbygninger for områdets ejendomme sammenholdt med ejendommens størrelse var fredningsnævnets opfattelse, at der ikke var grundlag for at meddele dispensation til en udvidelse af sommerhuset med omkring 50 % fra 50 m² til 74 m². Fredningsnævnet besluttede dog efter en konkret vurdering at lade udhusets størrelse indgå ved opførelsen af et nyt sommerhus og tilkendegav derfor, at der ville kunne meddeles dispensation til at opføre et sommerhus på 60 m² (FN-MJØ-37-2013).

Fredningsnævnet meddelte den 14. november 2017 afslag på dispensation til at opføre et sommerhus på 90 m² og 20 m² integreret udhus til erstatning for et eksisterende sommerhus på 72 m². Højden på det ansøgte sommerhus var lavere end højden på det eksisterende sommerhus. Det blev placeret lidt længere væk fra Mossø mod øst end det eksisterende sommerhus og var drejet, så gavlen var mod Mossø og ikke facaden som på det eksisterende. Ejendommen var på 1.663 m² i landzone umiddelbart nord for et sommerhusområde. Fredningsnævnets bemærkede, at der kunne ske en udskiftning af det eksisterende ældre sommerhus med et mere moderne udseende sommerhus. Fredningsnævnet bemærkede videre, at det kunne lægges til grund, at det ansøgte sommerhus ville få en mindre facade mod Mossø, ville være placeret længere væk fra Mossø og ville være markant lavere end det nuværende sommerhus, og at det som det nuværende sommerhus ikke ville være synligt fra Vædebrovej. Det var på den anførte baggrund fredningsnævnets opfattelse, at der kunne være grundlag for at tillade en udvidelse af den eksisterende bygningsmasse. Det var imidlertid både efter en konkret vurdering og i lyset af fredningsnævnets praksis i området og hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning fredningsnævnets opfattelse, at der ikke var grundlag for at tillade en udvidelse af bygningsmassen fra 72 m² til 110 m² på ejendommen, der var beliggende umiddelbart ud til Mossø. Fredningsnævnet tilkendegav dog, at der kunne forventes meddelt dispensation til et sommerhus på op til 90 m² med samme ydre fremtræden og placering som det ansøgte sommerhus (FN-MJØ-58-2017).

Sagens omstændigheder

Skanderborg Kommune har anført, at ejendommen har et areal på 4.165 m². Ansøgningen omfatter en tilbygning til et sommerhus, der i BBR er registreret til 62 m². Sommerhuset ønskes udvidet til i alt 80 m². Herudover ønskes der opført et udhus på 10 m² til erstatning for et eksisterende udhus på 8 m². Tilbygningen og udhuset opføres i træbeklædning, som males sort. Taget er med sort tagpap.

Skanderborg Kommune har videre anført, at ejendommen er beliggende i yderkanten af Natura 2000-område N52 ved Mossø mv. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil have indflydelse på området eller vil være i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Der vil ikke ske påvirkning af bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om omdannelse og udvidelse af et eksisterende sommerhus, som bliver på 80 m² i stedet for på 62 m². I forlængelse af sommerhuset under samme tag opføres et udhus på 10 m² til erstatning for et eksisterende udhus på 8 m². Kommunen har besigtiget ejendommen, idet det på baggrund af ansøgningen kunne konstateres, at projektet ville betyde en udvidet facadelængde. Det blev ved besigtigelsen vurderet som en ubetydelig udvidelse af facadelængden, idet sommerhuset er placeret ca. 84 meter fra søen og dermed blot kan skimtes fra søen. Sommerhuset beklædes med træ og males sort. Taget beklædes med sort tagpap. Der bliver større glaspartier som søen, men det vurderes ikke at have betydning, da sommerhusets synlighed er begrænset fra søen. Der er tale om en mindre udvidelse, der er tilpasset det eksisterende byggeri og omgivelserne.

Skanderborg Kommune har efter fredningsnævnets besigtigelse i sagen, der omtales nedenfor, udtalt, at det eksisterende sommerhus er godkendt af kommunen og fredningsnævnet i 1987. Der var på de tegninger, der indgik i sagen, indtegnet en overdækket terrasse, som kommunens sagsbehandler noterede til 10 m², og overdækningen blev således godkendt af både kommunen og fredningsnævnet. Overdækningen er dog ikke medtaget i opgørelsen af sommerhusets areal i BBR. Kommunen har i øvrigt om den aktuelle ansøgning oplyst, at den oprindeligt også indeholdt en ny overdækket terrasse, men at kommunen ikke kunne godkende en sådan ved en udvidelse af sommerhuset til 80 m².

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 30. oktober 2019. I besigtigelsen deltog endvidere Tommy Lennart Danielsson, Danmarks Naturfredningsforening ved Hans Jakobsen og Lars Søgaard-Jensen og friluftsrådet ved John Balle Jensen. Projektet blev gennemgået. Tommy Lennart Danielsson oplyste, at de købte sommerhuset for tre år siden. Det er bygget i 1987. Den ønskede udvidelse er med henblik på benyttelse som helårsbolig. Der vil ske en bygningsmæssig udvidelse på 40 cm i forhold til det nuværende sommerhus inkl. den overdækkede terrasse. Han ved ikke, om overdækningen er lovlig. Hertil kommer det integrerede udhus. Udvidelsen vil ske ved brug af tilsvarende materialer og farver som de eksisterende. Det er muligt, at han vil male det sort i stedet for den nuværende grønne farve. Der skal lægges nyt tag med tagpap på sommerhuset, og der vil herved ske en mindre bygningsforhøjelse, som svarer til isoleringen. Derudover sker der ændring af vinduespartierne mod søen og ændret tagkonstruktion over disse. Det er ikke nævnt i ansøgningen, men han vil gerne have en ikke overdækket træterrasse i forlængelse af den nuværende overdækkede terrasse, når denne integreres i sommerhuset, og en tilsvarende terrasse langs sommerhuset mod søen.

Fredningsnævnet oplyste, at der vil ske en skriftlig tilbagemelding efter en gennemgang af fredningsnævnets praksis i andre sager på Vædebrovej. Da eksisterende overdækkede arealer kan indgå i fredningsnævnets vurdering af muligheden for en udvidelse af sommerhuset, vil fredningsnævnet høre Skanderborg Kommune, om overdækningen er lovlig i fredningen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at sommerhuset er på 62 m^2, og at der herudover er en overdækket terrasse på i hvert fald 10 m^2, der er lovlig i fredningen. Fredningsnævnet er på den baggrund indstillet på at meddele dispensation til det ansøgte sommerhus på 80 m^2, som således alene medfører en begrænset udvidelse af det bebyggede areal, inkl. den overdækkede terrasse. Der er herved også lagt vægt på sommerhusets placering og afstand fra Mossø, og at sommerhusets ydre fremtræden ikke ændrer karakter i et sådant omfang, at det ikke kan godkendes. Fredningsnævnet meddeler med samme begrundelse i relation til placering og afstand fra Mossø og ydre fremtræden dispensation til det ansøgte integrerede udhus på 10 m^2 til erstatning for et eksisterende udhus på 8 m^2.

Fredningsnævnet bemærker om den terrasse mod Mossø, som blev omtalt under besigtigelsen, at den skal udføres i terrænet og således ikke må være hævet fra dette til det nuværende niveau af den terrasse, som nu er overdækket.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørel-

sen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Thorup,
2. Tommy Lennart Danielsson og Tove Hvelplund,
3. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00.P25-9-19,
4. Miljøstyrelsen,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

NÆVNENES HUS

11. februar 2019
Sagsnr. 18/05246

Klagen omhandler FN-MJØ-35-2018

MILJØ- OG
FØDEVAREKLAGENÆVNET
Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
naevneneshus.dk

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

STADFÆSTELSE af afslag på lovliggørende dispensation i sag om etablering af ridebane inden for fredningen af Mossø i Skanderborg Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens[1] § 50, stk. 1, jf. § 78, stk. 3 (fredningsdispensation).

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels afgørelse af 3. juli 2018 om afslag på lovliggørende dispensation til at etablere en ridebane på matr.nr. 6d Hem By, Voerladegård, beliggende Langkjær 35, 8660 Skanderborg.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

---

[1] Lovbekendtgørelse nr. 1122 af 3. september 2018 om naturbeskyttelse.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 15. juli 2018 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ejendommens ejer.

Klager har navnlig anført, at ridebanen er placeret, hvor den er mindst synlig fra vejen Langkær, der løber syd for ejendommen, og at det ikke er muligt at vurdere den udførte terrænregulering, når man kører på denne vej.

Klager har derudover anført, at ridebanen ikke vækker opsigt, og at den er etableret pænt og ordentligt. Endvidere har klager anført, at det forhold, at en ejendom er omfattet af en fredning, ikke bør virke som en hindring for folk, der har valgt at bo på landet.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen

Ejendommen er en ca. 7 ha stor landbrugsejendom, der ligger umiddelbart syd for Mossø i søens østlige del.

Ejendommen afgrænses mod nord af Mossø og mod syd af den østvestgående offentlige vej Langkær. Ejendommens bygninger er placeret i ejendommens sydøstlige hjørne ud mod Langkær.

Ejendommen er i sin helhed omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser, der omfatter både selve Mossø samt arealer, der grænser til søen. Fredningen er en tilstandsfredning, der navnlig tilsigter at bevare de fredede arealer i tilstanden som på fredningstidspunktet.[4]

Fredningen afgrænses i det aktuelle område mod syd af vejen Langkær og omfatter i området syd for søen en forholdsvis smal bræmme omkring søen.

Ejendommen ligger desuden i et område, der i Skanderborg Kommunes Kommuneplan 16 er udpeget som særligt landskabeligt interesseområde, større sammenhængende landskab og geologisk rammeområde. [5]

Kommunen har herudover bemærket, at fredningsnævnet den 27. oktober 2014 meddelte dispensation fra fredningen til opførelse af et nyt stuehus, udhus og driftsbygninger samt til udvidelse af læhegn på ejendommen.[6]

2.2 Ridebanen

[4] Overfredningsnævnets sag nr. 2142/72.

[5] http://kommuneplan16.skanderborg.dk/kommuneplan/det-aabne-land.aspx.

[6] Fredningsnævnets sagsnr. FN 2014.97 og 130.

Den ansøgte ridebane er i sagsmaterialet beskrevet som en "sandfold" og omfatter dels regulering af terrænet og dels opsætning af hegn.

Ridebanen er placeret ca. 50 m nord for ejendommens bygninger og har ifølge det oplyste en størrelse på ca. 22 m x 48 m. Banen er terrænreguleret, så den er rimelig plan og er drænet, så hestene ikke skal gå med våde hove. Dele af banen ligger under det omgivende terræn, mens andre dele af banen er hævet over det omgivende terræn, og reguleringen omfatter således både afgravning og opfyldning. Den synlige terrænforskel efter reguleringen er angivet til at være højst 50 cm.

Fredningsnævnets afgørelse indeholder desuden fotos af ridebanen, taget af Skanderborg Kommune i forbindelse med fredningsnævnets besigtigelse i sagen. Af disse fotos kan blandt andet ses, at terrænændringerne omkring ridebanen tillige omfatter etablering af en jordvold langs banens sydlige grænse.

Hegnet, der ønskes opsat omkring banen, er beskrevet som et hestehegn af runde stolper i naturtræ med en højde på ca. 1,3 m. Hegnets udseende er desuden illustreret på et foto af et lignende hegn i fredningsnævnets afgørelse.

2.3 Den påklagede afgørelse

Det fremgår af afgørelsen, at fredningsnævnet den 8. juni 2018 foretog besigtigelse i sagen med deltagelse af blandt andet klager, og at nævnet i den anledning konstaterede, at ridebanen på dette tidspunkt var etableret, dog uden den ansøgte hegning.

Det fremgår endvidere, at klager ved besigtigelsen blandt andet oplyste, at der til ejendommen hører otte heste, at banen om sommeren skal anvendes som ridebane og om vinteren som fold, og at hegningen er sikkerhedsmæssig nødvendig.

Fredningsnævnet har den 3. juli 2018 truffet afgørelse i sagen og har med et flertal på to af nævnets tre medlemmer besluttet ikke at meddele dispensation til etablering af ridebanen som ansøgt. Nævnet har hertil bemærket, at der som konsekvens heraf skal ske retablering af terrænet.

Flertallet af nævnet (formanden og det ministerudpegede medlem) har, efter en konkret vurdering af forholdene på ejendommen og for at undgå en uheldig præcedens i området, fundet, at der ikke er grundlag for at meddele lovliggørende dispensation til ridebanen. Efter flertallets opfattelse er der tale om en meget markant og for fredningen fremmedartet terrænændring.

Mindretallet har efter en vurdering af, at ridebanen efter sin placering ikke er synlig fra omgivelserne, stemt for at meddele dispensation til at etablere ridebanen inklusiv hegnene, dog således at jordvolden på sydsi-

den af banen fjernes, idet denne efter medlemmets opfattelse er en for voldsom terrænændring selv efter forholdene på ejendommen.

Fredningsnævnets afgørelse omfatter, udover afslaget på dispensation til at etablere ridebanen, tillige et afslag på lovliggørende dispensation til at beholde et flytbart læskur til heste samt en lovliggørende dispensation til at beholde et stationært læskur. Klagen omhandler imidlertid alene den del af fredningsnævnets afgørelse, der omhandler ridebanen.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og hel eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Arealet er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningen er en tilstandsfredning, der navnlig tilsigter at bevare de fredede arealer i tilstanden som på fredningstidspunktet.

Af fredningsnævnets forudgående kendelse i fredningssagen fremgår blandt andet, at sagen blev rejst i 1968 af det daværende fredningsplanudvalg for Vejle og Skanderborg amter, og at man med sammen med selve Mossø ønskede "de tilgrænsende arealer, som har størst indvirkning på og samspil med søen, fredet".[7]

Af en beskrivelse af området i Overfredningsnævnets kendelse fremgår blandt andet, at der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Om disse udsigter fremgår endvidere følgende af fredningskendelsen:

> "De offentlige veje nord og syd for den østlige del af Mossø ligger umiddelbart oven for de stejleste skrænt partier mod søen, hvilket betyder, at den vejfarende oplever mange af de storslåede udsigter. Endvidere oplever man, når man færdes nærmere søerne f.eks. på de mindre veje på Emborg Vestermark, et intimt samspil mellem landskab og søer, ligesom de ubeplantede skrænter som er karakteristisk for Mossø betyder, at man har en særlig mulighed for at følge landskabet, der står usløret af beplantning. Det må således være et vigtigt led i fredningen at sikre disse udsigter og

[7] Fredningsnævnet for Århus Amts vestlige fredningskreds' kendelse af 30. december 1971 om Fredning af Mossø med omgivelser (F.S. 182/1968).

> de landskabelige samspil mod beplantning og bebyggelse. Både de store, flade strækninger som indgår i udsigterne utallige steder fra det omgivende højland og bakkeskråningerne er yderst følsomme overfor bebyggelse."

Om terrænændringer og hegning fremgår følgende af fredningens almindelige bestemmelser, jf. fredningskendelsens punkt B:

> "Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt. Dog kan udnyttelse af de nævnte forekomster ske til ejendommens eget forbrug."

> "Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted."

Efter Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse er de allerede udførte terrænændringer, herunder etablering af jordvolden, i strid med fredningens generelle forbud mod terrænændringer, og en lovliggørelse heraf forudsætter derfor, at der kan meddeles dispensation i henhold til naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Udgangspunktet for bedømmelse af sager om lovliggørelse er, at dispensationsspørgsmålet skal vurderes på samme måde, som hvis der var indgivet en ansøgning, og forholdet ikke var etableret.

Opsætning af det ansøgte hestehegn er efter Miljø- og Fødevareklagenævnets opfattelse ikke omfattet af undtagelsen i fredningens bestemmelse om hegning og kræver som følge heraf også, at der kan meddeles dispensation.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på baggrund af det oplyste om det samlede projekt, herunder fotos af ridebanen, som den var etableret på tidspunktet for fredningsnævnets besigtigelse, samt foto, der illustrerer udformningen af det ansøgte hegn, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation fra fredningen til det ansøgte.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er således enigt med flertallet i fredningsnævnets vurdering af, at ridebanen i sig selv fremstår som en markant og for fredningen fremmedartet terrænændring. Miljø- og Fødevareklagenævnet har i den forbindelse lagt vægt på, at der er tale om ikke ubetydelige terrænændringer på et relativt stort areal, herunder at terrænændringerne også omfatter etablering af volden mod syd.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder endvidere, at opsætning af de ansøgte hestehegn omkring ridebanen vil bevirke, at banen bliver yderligere iøjnefaldende.

Det er på baggrund af ovenstående Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering, at det samlede projekt har en størrelse og et udtryk, der vil medføre en negativ påvirkning af oplevelsen af det fredede landskab, herunder oplevelsen af Mossø set fra vejene i området, i strid med de hensyn, som fredningen tilsigter at varetage.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har ved afgørelsen desuden lagt vægt på, at en dispensation til det ansøgte vil kunne medføre en uønsket præcedensvirkning.

3.2 *Gebyr*
Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr ikke, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse
Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels afgørelse af 3. juli 2018 om afslag på lovliggørende dispensation til at etablere en ridebane på matr.nr. 6d Hem By, Voerladegård, beliggende Langkjær 35, 8660 Skanderborg.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for førsteinstansen samt for klageren via Klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på www.mfkn.naevneneshus.dk. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Thomas Steensen
Stedfortrædende formand

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. februar 2020

FN-MJØ-132-2019 og FN-MJØ-020-2020. Udskiftning af sommerhus og etablering af bro

Fredningsnævnet modtog den 3. december 2019 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om udskiftning af et sommerhus på matr.nr. 16m Vrold, Skanderborg Jorder, Vædebrovej 7, 8660 Skanderborg. Fredningsnævnet modtog endvidere den 7. februar 2020 kommunens udtalelse om en ansøgning om at etablere en bro på ejendommen. Ansøgningerne er indsendt af ejendommens ejer Liselotte Krarup Kristoffersen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets forudgående godkendelse. Opførelse af bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø og å må ikke foretages uden fredningsnævnets forudgående tilladelse. Dog kan der for hver ejendom etableres en mindre bådebro med en bredde på ca. 50 cm og 30 cm over normal vandstand til ejerens eget brug.

Skanderborg Kommune har om sommerhuset oplyst, at ansøgningen omfatter opførelse af et nyt sommerhus på 100 m^2 til erstatning for et sommerhus fra 1940 ligeledes på 100 m^2. Det placeres omtrent samme sted 45 meter fra Mossø. Dets ydervægge bliver muret i mursten med jordfarver med delvis klinkbeklædning. Taget vil få ensidig taghældning med højeste side mod vest, og det beklædes med tagpap. Det udføres med høj sokkel for at tilpasse huset til terrænet og undgå væsentlig terrænregulering. Omkring sommerhusets vestlige facade ønskes en ny træterrasse på 95 m^2. Der etableres ikke overdækket terrasse.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at sommerhuset placeres 18 meter fra Natura 2000-område nr. 52. Projektet har ikke afledte påvirkninger på naturen og er ikke i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Det vil heller ikke påvirke bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har sammenfattende vurderet, at der er tale om opførelse af et nyt sommerhus i ét plan på 100 m^2 til erstatning for et eksisterende sommerhus i samme størrelse. Der ønskes endvidere en træterrasse på 95 m^2 på sommerhusets vestside. Sommerhuset opføres i tegl, og taget beklædes med tagpap og får ensidig taghældning. Det placeres få meter længere fra søen end det eksisterende sommerhus. Der er partier med beplantning mellem Mossø og sommerhuset, hvor sommerhuset med terrasse vil være sløret fra Mossø. Idet terrassen placeres rundt langs huset og ikke placeres nærmere søen end det eksisterende sommerhus og sammenholdt med, at terrassen er tilbagetrukket fra søen og er sløret af beplantning, er kommunen indstillet på at tillade både sommerhuset og terrassen.

Skanderborg Kommune har om broen oplyst, at ejeren har oplyst, at hun overtog ejendommen i begyndelsen af 2018, hvor der var rester af to broer på ejendommen. Den ene var stadig i funktion, men havde udpræget behov for renovering. Den tidligere ejer havde givet indtryk af, at broen var lovlig. Der ses dog ikke at foreligge tilladelser for broen. Ansøgningen omfatter en flydebro i flere dele, som let kan tages på land om vinteren. Kommunen er i overensstemmelse med fast praksis alene indstillet på en bro på 1½ meter x 8 meter, og det er ansøgeren umiddelbart indforstået med. Luftfotos viser, at der i 1965-66 og 1974 er en bro ud

for matriklen. I 1995, 1999, 2002, 2004, 2005 og muligvis i 2006 ses igen en bro formentlig med samme placering.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at broen placeres i Natura 2000-område nr. 52. Projektet vurderes ikke at ville medføre negativ påvirkning af Natura 2000-området, herunder det arter og naturtyper.

Skanderborg Kommune har oplyst at være indstillet på at tillade en bro på vilkår om, at

- broen max. må være 8 meter x 1½ meter med minimum fem meter til naboskel,
- broen skal udføres, så vandet har fri passage under broen, medmindre den udføres som flydebro,
- der må ikke ændres væsentligt på broens naturlige træfarve, men udelukkende bruges dæmpede jordfarver,
- der må kun bruges produkter, der er beregnede til brug i ferskvand, og som er miljømærkede med Svanen eller EU-blomsten til behandling eller rengøring af træt,
- der må ikke være borde, bænke, flagstænger, parasoller, rækværk, belysning og lignende på broen,
- der må ikke være fugleskræmmende foranstaltninger på broen,
- der må ikke udlejes bådpladser fra broen,
- der må ikke efterfølgende ske udvidelse eller væsentlig ændring af broanlægget uden skriftligt tilladelse fra kommunen, idet almindelig vedligeholdelse f.eks. i form af udskiftning af enkelte brædder på brodækket eller pæle med samme placering som hidtil ikke betragtes som en væsentlig ændring.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 19. februar 2020**.** I besigtigelsen deltog endvidere ejendommens ejer, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Hanne Medum Lærke, Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe og Lars Søgaard-Jensen og Mads Emil Toustrup og Søren Kjærgaard fra naturteamet i Nævnenes Hus. Projektet med sommerhuset blev gennemgået. Det nye sommerhus bliver på 100 m^2 og får således samme størrelse om det eksisterende sommerhus. Det bliver ca. en meter højere og får en mindre forøgelse af facaden mod Mossø. Det mures med naturfarve i form af brune/beige mursten. Taget bliver med sort listetagpap. Træterrassen udføres i terrænets niveau. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at der er tale om meget markante vinduespartier mod søen. Stedet for den planlagte bro blev påvist. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation til sommerhuset og dispensation til broen på de vilkår, kommunen stiller til broen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet kan godkende størrelsen af det nye sommerhus, som ikke bliver større end det eksisterende sommerhus. Fredningsnævnet kan endvidere efter en konkret vurdering og med henvisning til praksis på Vædebrovej og udformningen af bebyggelsen på naboejendommene godkende den forøgede bygningshøjde ved udskiftning af et ældre sommerhus til et nyt sommerhus med andre bygningskrav og godkende den min-

dre forøgelse af facaden mod Mossø. Disse bygningsændringer findes således ikke at have betydning for oplevelsen af fredningen.

Fredningsnævnet er enig med Danmarks Naturfredningsforening i, at der er tale om markante vinduespartier, og at man skal være meget påpasselig med at tillade sådanne i en fredning. Der er imidlertid også i det eksisterende sommerhus en stor vinduesmasse i facaden mod Mossø, ligesom der i bygningerne på begge naboejendomme er store vinduespartier, herunder fra gulv til kip på den ene af ejendommene. Fredningsnævnet finder på den baggrund og som følge af sommerhusets placering lettere tilbagetrukket på ejendommen ikke grundlag for ikke at meddele dispensation også til den ansøgte udformning. Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation til sommerhuset.

Fredningsnævnet meddeler med henvisning til fredningsbestemmelserne og fredningsnævnets praksis for broer dispensation til en bro på højst 1½ meter x 8 meter på betingelse af de vilkår, Skanderborg Kommune stiller til broen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Liselotte Krarup Pedersen,
3. Preben Jørgensen Huse A/S,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-23-19 og 06.02.16-P19-11-18,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. februar 2020

FN-MJØ-115-2019. Lovliggørelse af fældning

Fredningsnævnet modtog den 23. oktober 2019 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om lovliggørelse af fældning af skov på matr.nr. 10f Dørup By, Voerladegård, Forten 31, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Svend Erik Skov.

Fredningsnævnet har besigtiget ejendommen og har herefter truffet afgørelse om, at tilplantning på ny ikke kræver dispensation fra fredningen. Fredningsnævnet har endvidere besluttet at meddelte dispensation til at tilså arealet med græs til brug for afgræsning ved dyr. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning. Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt. Fredningen hindrer ikke tilplantning på allerede beplantede arealer.

Skanderborg Kommune har oplyst, at der er fældet ca. 4 ha. nåletræer.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at det ansøgte ikke påvirker Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Det vil heller ikke væsentligt påvirke bilag IV-arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 19. februar 2020**.** I besigtigelsen deltog endvidere ejeren, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe og Lars Søgaard-Jensen. Ejeren oplyste, at ca. ½ af træerne var væltet i storme, mens de øvrige viste tegn på at kunne vælte. De fjernede derfor de tilbageværende træer, da de fik mulighed for at kunne køre dem væk til flisning. Han overvejer, om han skal tilplante med siktagran, der er den billigste løsning. Det kunne være et alternativ at rodfræse arealet og tilplante det med græs til brug for afgræsning. Han kunne eventuelt også tænke sig at plante juletræer. Fredningsnævnets formand oplyste, at juletræer ikke er en del af sagen, og at han i givet fald må indsende en ansøgning herom til kommunen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet med genplantning af arealer, der var tilplantet på fredningstidspunktet, ikke kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår i øvrigt af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at tilplantning med græs og afgræsning ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Der er på grund af landskabsformerne ikke tale om, at fjernelsen af træerne har skabt en øget udsigt over søen fra bygningerne. På den baggrund og med henvisning til fredningsnævnets praksis om arealer til afgræsning meddeler fredningsnævnet dispensation til, at arealet tilplantes med græs og afgræsses ved dyrehold.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Sven Erik Skov,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. februar 2020

FN-MJØ-130-2019. Udskiftning af læbælte og tilplantning

Fredningsnævnet modtog den 5. december 2019 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om udskiftning af et læbælte og tilplantning af skov på matr.nr. 1g og 3bc Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 40, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af Salten Langsø Skovadministration A/S for ejendommens ejer Carsten Breth Pedersen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation til udskiftning af et hegn og ikke at meddele dispensation til tilplantning af skov. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning. Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt. Fredningen hindrer derimod ikke genplantning på allerede beplantede arealer. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Fredningsnævnet traf den 15. marts 2013 afgørelse om ikke at meddele dispensation til beplantning med gran på Emborgvej 68 (FN 2013.43). Fredningsnævnet lagde vægt på, at beplantningen i meget uheldig grad ville fjerne en lysning ved skoven og fjerne udsigten over Mossø og som sådan ville være i strid med fredningens formål.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er beliggende i et område, der i kommuneplanen er udpeget som geologisk interesseområde, bevaringsværdigt landskab, særlig landskabelig interesseområde, skovrejsning uønsket. Ansøgningen omfatter erstatning af et eksisterende læbælte af siktagran på matr.nr. 1g Emborg By, Gl. Ry. Siktagranerne er døende og ønskes erstattet af et nyt læbælte bestående af en enkelt række siktagran. Da det er meget vanskeligt at gentilplante oveni det eksisterende læbælte på grund af stødene, ønskes det nye læbælte placeret i en afstand af to meter øst eller vest for det eksisterende læbælte. Stødene tages ikke op. Ansøgningen omfatter endvidere ca. 0,46 ha landbrugsareal på matr.nr. 3 bc Emborg By, Gl. Rye. Arealet ønskes tilplantet for at modvirke sandflugt på det resterende markareal, som ofte må sås om på grund af sandfygning fra sydøst. Arealet ønskes tilplantet med løvtræ og skovfyr. Arealet har ikke stor landskabelig værdi, da indkigget til arealet er forhindret af et læbælte langs Klostervej. Ansøgeren har anført, at en af grundene til, at der er mere sandflugt på marken ved skoven, er en dom om, at hegnet ikke må være over fem meter højt mod syd. Det taler også for at plante skov på de øverste 40 meter af marken, at der er en privat vandboring få meter fra marken.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at den sydlige lætilplantning er i Natura 2000-område nr. 52. Projektet vil ikke påvirke området væsentligt eller påvirke bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har sammenfattende vurderet, at der er tale om opførelse af et nyt læbælte med en række siktagran til erstatning for et eksisterende læbælte med siktagran, der fældes. Den nye række placeres to meter fra den eksisterende, da træerne har et rodnet på ca. en meter, og da de gamle stød ikke fjernes. Det nye læbælte vil betyde, at volumen af bæltet vil synes lidt større, når de gamle stød ikke fjernes. Kommunen finder det positivt, at det igen er siktagran, der plantes, da den er naturligt hjemmehørende. Den beplantning, som skal hindre sandflugt, er inden for et område, som kommunen har udpeget som skovrejs-

ning uønsket. Kommunen vil derfor ikke af landskabelige årsager anbefale, at der meddeles tilladelse til beplantningen.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 19. februar 2020**.** I besigtigelsen deltog endvidere ejendommens ejer, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe og Lars Søgaard-Jensen og Mads Emil Toustrup og Søren Kjærgaard fra naturteamet i Nævnenes Hus.

Det kunne konstateres, at det omtalte læbælte er et hegn, som består af én række af siktagran. Ejeren oplyste, at træerne formentlig er omkring 80 år gamle. Han vil gerne erstatte hegnet med en tilsvarende række af nye siktagran. Han ønsker ikke et løvhegn, da det breder sig og kræver vedligeholdelse. Han vil gerne have lov til at plante det nye hegn nogle meter mod vest i forhold til det eksisterende hegn, så træerne kan virke som ammetræer for det nye hegn. Hvis det kan tillades, vil han ved senere fjernelse af det eksisterende hegn også fjerne rødderne. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at siktagran ikke har en stor naturværdi, og at det derfor kan være en fordel med anden beplantning. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Ejeren oplyste om baggrunden for anmodningen om tilplantning, at der er tale om sandfygning, når vinden er i sydsydvest. Det skyldes, at hegnet mod naboejendommen som følge af en dom kun må være fem meter højt. Der ønskes en tilplantning som udgangspunkt af eg på et areal på lige under ½ ha op mod den eksisterende skov. Louise Friis Hansen oplyste, at tilplantningen ikke kræver tilladelse fra Skanderborg Kommune, da tilplantningen ikke overstiger ½ ha. Men kommunen anbefaler, at der ikke meddeles dispensation, da der er tale om et område, der er udlagt som skovrejsning uønsket. Kommunen ville derfor have meddelt afslag, hvis arealet havde været på mere end ½ ha. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at det er en god ide at tilplante med eg. Fredningsnævnet tilkendegav, at der ikke vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at udskiftning af hegn frit kan finde sted. Det kræver derfor i udgangspunktet ikke fredningsnævnets dispensation, og fredningsnævnet kan ikke stille krav til beplantningen. Der ønskes dog opført et nyt hegn med en anden placering, og denne del af projektet kræver derfor dispensation. Da der er tale om nytilplantning af et hegn, som svarer til det eksisterende hegn, meddeler fredningsnævnet dispensation. Der kan således ske nyplantning op til fem meter mod vest fra de eksisterende træer. Disse træer kan endvidere blive stående, men skal inkl. rødder være fjernet senest fem år efter tilplantningen.

Det fremgår videre af fredningsbestemmelserne, at nytilplantning med træer ikke er tilladt. Fredningsnævnet har i overensstemmelse hermed tidligere meddelt afslag på dispensation til tilplantning på Emborgvej. Selv om der konkret ikke vil være tale om tilplantning, som vil have betydning for udsigten over Mossø, er

det herefter fredningsnævnets opfattelse, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation til plantning af et nyt skovareal. Fredningsnævnet meddeler derfor ikke dispensation til denne del af projektet.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Carsten Breth Pedersen,
3. Salten Langsø Skovadministration A/S,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-35-19,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. februar 2020

FN-MJØ-120-2019. Nyt stuehus og maskinhus/udhus

Fredningsnævnet modtog den 6. november 2019 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre et nyt stuehus og et nyt maskinhus/udhus på matr.nr. 6e Hem By, Voerladegård, Langkjær 33, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af Give Huset A/S for ejendommens ejer Keld Evendorf Jørgensen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation til den ansøgte udformning af byggeriet, men med en anden placering end den ansøgte. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede, eller såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Fredningsnævnet meddelte den 16. december 2013 ikke dispensation til et projekt med opførelse af et nyt stuehus og maskinhus på naboejendommen Langkjær 35, 8660 Skanderborg (FN 2013.136). Der var søgt om tilladelse til at opføre bebyggelsen tættere på Mossø end den eksisterende bebyggelse, og det var en af grundene til, at der ikke blev meddelt dispensation. Fredningsnævnet bemærkede, at den ønskede placering af stuehuset ville betyde en så markant påvirkning af landskabsoplevelsen mod Mossø, at denne ikke kunne godkendes. Der kunne derimod forventes meddelt dispensation til et projekt, hvis stuehusets facade blev placeret samme sted som facaden på den bygning, som var tættest mod Mossø. En sådan dispensation er efterfølgende meddelt.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter et stuehus med tilhørende have og en bygning, der skal anvendes som privat udhus og maskinhus. Stuehuset bliver ca. 200 m^2, og udhus/maskinhus bliver ca. 136 m^2. Bygningerne opføres med facader i teglmaterialer med rødlige nuancer. Tagbeklædningen er ansøgt som sort betontagsten. Den eksisterende bygningsmasse nedrives i det hele. Ifølge BBR har stuehuset et samlet boligareal på 118 m^2, mens øvrige bygninger har et samlet areal på 445 m^2. Den samlede bygningsmasse reduceres derved ved projektet. Det ansøgte byggeri flyttes nærmere søen end det eksisterende byggeri. Stuehuset placeres ca. 8,3 meter fra den driftsbygning, der i dag er beliggende tættest på søen. Afstanden fra stuehuset til Mossø er ca. 210 meter. Terrænet er ansøgt reguleret i begrænset omfang i et terræn, der falder jævnt ned mod Mossø. Projektet er tilpasset, så terrænreguleringen holder sig under ½ meter, idet det dog for en mindre del af byggeriet er nødvendigt med en regulering på op til 0,8 meter.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at nærmeste Natura 2000-område er ca. 200 meter fra byggeriet. Projektet vil ikke påvirke området eller være i strid med Natura 2000-planens målsætninger. Det vil heller ikke påvirke bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har sammenfattende vurderet, at der er tale om opførelse af et stuehus, maskinhus og udhus i tilknytning til det hidtidige bebyggelsesareal. Den eksisterende bygningsmasse nedrives, hvorved den samlede bygningsmasse reduceres. Selvom bygningerne flyttes tættere på Mossø, vurderes den ændrede placering ikke at påvirke oplevelsen af de sønære arealer omkring Mossø, da de opføres med facader af røde tegl og med mørke tagflader. Derudover er projektet tilpasset det naturlige terræn, så terrænreguleringen for stort set hele byggeriet begrænser sig til ½ meter og med en maksimal bygningshøjde på 6,1 meter målt fra byggemodnet terræn. Det er også på den baggrund vurderet, at projektet ikke fremstår dominerende i landskabet. Kommunen er indstillet på at tillade projektet.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 19. februar 2020**.** I besigtigelsen deltog endvidere Keld Evendorf Jørgensen med Inge Utoft Jørgensen, Mathias Utoft Jørgensen og Give Huset A/S ved Rasmus Piihl, Skanderborg Kommune ved Mette Holm og Louise Friis Hansen, Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe og Lars Søgaard-Jensen og Mads Emil Toustrup og Søren Kjærgaard fra naturteamet i Nævnenes Hus. Keld Evendorf Jørgensen oplyste, at ejendommens rettelig er på 12 ha. Projektet blev gennemgået. Det blev fremhævet, at der tale om et byggeri med en lavere bygningsmasse og højde end det eksisterende byggeri, og at der vil blive en bedre udsigt fra Langkjær. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation, men ikke til den ansøgte fremskudte placering.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Den ansøgte bygningsmasse er markant mindre og lavere end den nuværende bygningsmasse. På den baggrund og efter en konkret vurdering af byggeriets udformning og fredningsnævnets praksis i relation hertil kan fredningsnævnet godkendte byggeriets udformning, som med sit farvevalg og sin udformning ikke vil få en uheldig indflydelse på oplevelsen af fredningen. Der er i relation til vinduespartierne mod Mossø lagt vægt på afstanden til søen.

Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at nyopførelse af bygninger skal ske med den omtrentlig samme placering som de eksisterende bygninger, medmindre der konkret er grundlag for at godkende en anden placering, f.eks. som følge af nærhed til veje eller våde jordbundsforhold. Sådanne forhold foreligger ikke i denne sag. Fredningsnævnet kan herefter ikke godkende den ansøgte meget fremskudte placering, men kan godkende at byggeriet placeres således, at den nærmeste facade mod Mossø kan placeres samme sted som det nuværende byggeris nærmeste facade mod Mossø som også anvist ved besigtigelsen. Det vil i øvrigt betyde, at det nye stuehus vil blive placeret markant længere væk fra Langkjær end det nuværende stuehus, uden at det vil få en uheldig betydning for landskabsoplevelsen. Fredningsnævnet har ved afgørelsen om placeringen foruden en konkret vurdering lagt vægt på hensynet til at undgå en uheldig præcedens og på lighedsgrundsætninger, idet fredningsnævnet tidligere har truffet en tilsvarende afgørelse på naboejendommen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Keld Evendorf Jørgensen,
3. Give Huset A/S,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-40-19,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 26. februar 2020

FN-MJØ-021-2020. Terrasse ved sommerhus

Fredningsnævnet modtog den 13. februar 2020 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at etablere en terrasse ved et sommerhus på matr.nr. 14v Vrold, Skanderborg Jorder, Vædebrovej 51, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af arkitekt Bent Atzen for ejendommens ejer Henrik Fredsbo.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning. Der må ikke foretages terrænændringer. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Fredningsnævnet meddelte den 11. marts 2019 dispensation til at opføre et nyt sommerhus med udhus på ejendommen (FN-MJØ-159-2018). Afgørelsen blev truffet efter et møde med besigtigelse, hvor der også blev omtalt etableringen af en terrasse. Fredningsnævnet præciserede herved, at et projekt med en terrasse skulle forelægges fredningsnævnet, der skal meddele dispensation som forudsætning for et projekts udførelse.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter en træterrasse på ca. 30 m^2 i tilslutning til sommerhuset for at skabe en harmonisk overgang mellem sommerhus og det øvrige terræn/landskab. Den udføres i husets længde mod vest og del af gavlen mod syd. Belægningens overkant udføres i kote 23.47. Sommerhusets sokkel er i kote 23.49, og terrænhøjde ved sydøstlige hushjørne er fastlagt i kote 23,39. Terrassebelægningen udlægges på strøer.

Terrassen er bl.a. illustreret på følgende måde i ansøgningsmaterialet:

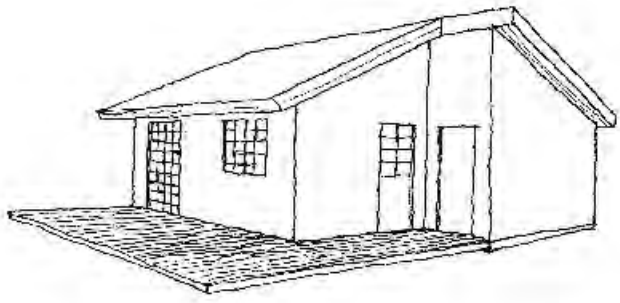

Illustration set fra sydvest

Vædebrovej 51, 8660 Skanderborg
Bygherre: Henrik Fredsbo, Søbakken 17, 8660 Skanderborg
Matr. nr.: 14v Vrold, Skanderborg Jorder
Dato: 04.10.2019
Emne: Ny terrasse – Facade mod vest, Gavl mod syd i mål 1:100 + illustration
bent atzen • arkitekt m.d.a. • Østerlåkken 2 • 8660 Skanderborg • tlf. 21 81 32 94

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i Natura 2000-område nr. N52 ved Mossø mv. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Nærmeste kendte forekomst af bilag IV-arter er stor vandsalamander i en mose ca. 300 meter fra det ansøgte. Projektet vil berøre bygningen og det omkringliggende areal, der efter kommunens vurdering er uegnet som yngle- eller rasteområde for arten, hvorfor det ansøgte ikke vil påvirke arten. Det vil heller ikke påvirke andre bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har anført som sin vurdering, at der er tale om opførelse af en træterrasse i tilslutning til sommerhuset og i niveau med det eksisterende terræn. Det vurderes i forhold til fredningen, at det ansøgte vil være en forskønnelse af ejendommen, og at sommerhusets karakter ændres. Kommunen er indstillet på at godkende terrassen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til terrassen, som efter sin størrelse og placering ikke findes at have nogen betydning for oplevelsen af fredningen.

På den anførte baggrund og idet terrassen blev omtalt ved den besigtigelse, fredningsnævnet gennemførte med deltagelse af bl.a. Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Skanderborg Kommune ved behandlingen af sagen om sommerhuset, er afgørelsen truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjarne Golles,
2. Flemming Pedersen,
3. Arkitekt Bent Atzen,
4. Henrik Fredsbo,
5. Miljøstyrelsen,
6. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-38-19,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,

14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 17. marts 2020

FN-MJØ-001-2020. Hestestald

Fredningsnævnet modtog den 3. januar 2020 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre en hestestald på matr.nr. 6d Hem By, Voerladegård, Langkjær 35, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Annette og René Mathiassen.

Idet fredningsnævnet har besigtiget ejendommen i forbindelse med det tidligere projekt, som beskrives nedfor, har fredningsnævnet besluttet at afgøre sagen på skriftligt grundlag og har herefter besluttet ikke at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen og fredningsnævnets tidligere afgørelse

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke bebygges yderligere i fredningen. Dog hindrer fredningen ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Fredningsnævnet meddelte den 25. september 2019 afslag på en ansøgning om tilladelse til at opføre et maskinhus på ejendommen med en placering vinkelret på det eksisterende maskinhus (FN-MJØ-053-2019). Det var om projektet anført, at det omfatter et uopvarmet maskinhus. Det opføres med facadebeklædning i antracitgrå sinusplader med sort tagpap. Der ønskes lysbånd i paptaget som på den eksisterende driftsbygning. Porten placeres i gavlen, der vender mod den eksisterende driftsbygning. Den opføres i en afstand på otte meter fra den eksisterende driftsbygning. Den skal bruges til opbevaring af maskiner, herunder traktor, harve, plov, fræsere, vandvogn mv., trailer og hestetrailer. Den har en størrelse på 20,5 meter x 14,3 meter med en højde på 5,8 meter. Den eksisterende driftsbygning bruges til hestestald, hesteudstyr, hø og wrap.

Skanderborg Kommune anførte som sin vurdering til sagen, at maskinhuset var driftsmæssigt nødvendigt for ejendommen som landbrug, og at det blev placeret i tilknytning til det eksisterende byggeri.

I fredningsnævnets afgørelse blev anført følgende begrundelse:

> ”Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der som udgangspunkt ikke må bebygges yderligere i fredningen. Dog hindrer fredningen ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.

Det fremgår videre af fredningsbestemmelserne, at fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at maskinhuset med den ansøgte placering ændrer det eksisterende helhedsindtryk i væsentligt omfang og i uheldig retning, da det med sin placering langs Langkær har betydning for landskabsoplevelsen og udsigten over Mossø. Fredningsnævnet kan dog umiddelbart ikke pege på en anden og bedre placering af maskinhuset i fredningen.

Fredningsnævnet skal derfor tillade byggeri af et maskinhus, medmindre det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Det er Skanderborg Kommunes opfattelse, at det nu ansøgte maskinhus er driftsmæssig nødvendig for ejendommen. I relation til fredningsbestemmelsernes formulering og formål består driften imidlertid ikke i landbrugsdrift, men i hestehold. Det er fredningsnævnets opfattelse, at det maskinhus på 424 m^2, der i forvejen er på ejendommen, er tilstrækkeligt til driften af ejendommen som landbrugsejendom, og at ansøgeren ikke ved i stedet at bruge dette til hestehold efter fredningsbestemmelserne har ret til at få dispensation til at opføre endnu et maskinhus.

Det er således fredningsnævnets opfattelse, at tilstedeværelsen af det eksisterende maskinhus, som ikke bruges til landbrugsdrift, betyder, at opførelsen af et yderligere maskinhus ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Fredningsnævnet meddeler derfor ikke dispensation."

Afgørelsen er indbragt for Miljø- og Fødevareklagenævnet. Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgerne har tilkendegivet, at klagen vil blive tilbagekaldt, hvis der meddeles dispensation til det nye projekt, som således er til erstatning for det projekt, der ikke blev meddelt dispensation til.

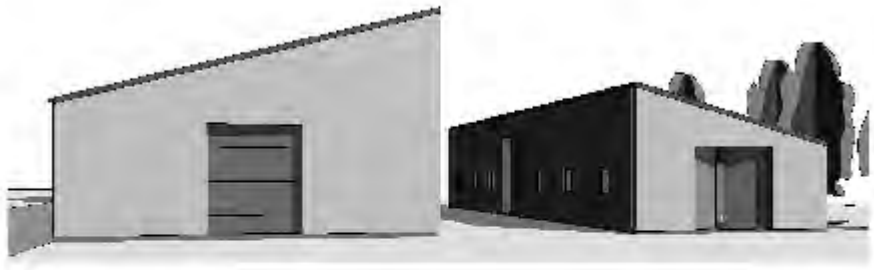
Ansøgningen

Skanderborg Kommune har anført, at ejendommen omfatter opførelse af en hestestald på 225 m^2 til ejendommens hestehold på ni heste. Den opføres med facadebeklædning af sinusplader og tagkonstruktion med ensidig taghældning og sort tagpap med listedækning. Stalden opføres i samme materialer, stil og farver som den eksisterende driftsbygning. Den opføres ca. 7 meter vest for og parallelt med den eksisterende driftsbygning. Ejendommens hestehold står i dag opstaldet i den eksisterende driftsbygning. Der fjernes et udtjent læbælte, men der vil fortsat være træer langs med bygningen. Ansøgerne har tidligere ansøgt om opførelse

af et nyt maskinhus på ejendommen, da den nuværende driftsbygning på 348 m^2 anvendes til ejendommens hestehold og hesteudstyr samt hø og wrap og derfor ikke er stor nok til også at indeholde ejendommens landbrugsmaskiner. Ansøgeren har behov for plads til både deres heste samt en driftsbygning til brug for ejendommens drift som landbrugsejendom til opbevaring af maskiner, herunder traktor, harve, plov, fræsere, vandvogn osv. Derfor har ansøgerne sendt dette nye og reviderede projekt med en mindre hestestald i et andet udtryk og med en anden placering.

Skanderborg Kommune har gentaget, at projektet ikke vil medføre en påvirkning af Natura 2000-området eller af beskyttede bilag IV-arter.

Projektet er bl.a. illustreret på følgende måde.

Vis. 1

Vis. 2

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Den nu ansøgte hestestald er mindre end det tidligere ansøgte maskinhus, og den placeres i modsætning til maskinhuset parallelt med det eksisterende maskinhus og vil som sådan ikke være ligeså udsigtshæmmende

i relation til udsigten over Mossø. Den vil dog fortsat være udsigtshæmmende også i lyset af, at et udtjent læbælte skal fjernes.

Fredningsnævnet finder dog fortsat ikke, at ejerens valg af at bruge det eksisterende maskinhus til hestehold kan begrunde, at det i relation til fredningsbestemmelserne kan anses for begrundet i rimelige landbrugsøkonomiske formål at opføre yderligere en bygning, uanset om den kaldes et maskinhus eller en hestestald.

På den baggrund og af hensyn til bevarelsen af udsigten over Mossø, der er et af fredningens formål, meddeler fredningsnævnet fortsat ikke dispensation.

Hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning er indgået i grundlaget for afgørelsen, idet en dispensation vil åbne op for opførelse af to maskinhuse på ejendomme i fredningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødeva-

reklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Annette og René Mathiassen,
3. Miljøstyrelsen, København,
4. Skanderborg Kommune, 01.05.00-P25-43-19,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Behandlet i Miljø- og Fødevareklagenævnet med sags. nr. 19/08038.
Klik her for at se afgørelsen.

Den 2. april 2020

FN-MJØ-040-2020. Anmodning om genoptagelse af sag efter afgørelse

Fredningsnævnet modtog den 18. marts 2020 en anmodning om genoptagelse af en sag efter fredningsnævnets afgørelse af 17. marts 2020 (FN-MJØ-001-2020), hvor der ikke blev meddelt dispensation til at opføre en hestestald på matr.nr. 6d Hem By, Voerladegård, Langkjær 35, 8660 Skanderborg. Anmodningen om genoptagelse er indsendt af ejendommens ejere Annette og René Mathiassen.

Det er anført i anmodningen om genoptagelse, at skrivebordsbeslutningen er fejlramt/fejlagtig. Bygningen kan ikke virke udsigtshæmmende, hvor den er placeret. Afgørelsen er derfor truffet på et fejlagtigt og direkte urigtigt grundlag. Man kan ikke se Mossø, medmindre man står mellem træerne, og man vil ikke kunne se bygningen, medmindre man står mellem træerne. Den placeres også en del under vejniveau og vil derfor ikke synes høj. Sagen ønskes derfor genoptaget med et møde på ejendommen, da det helt sikkert vil ændre indtrykket af sagen.

1. Fredningsnævnets afgørelse af 17. marts 2020

I fredningsnævnets afgørelse blev anført følgende

> ”Idet fredningsnævnet har besigtiget ejendommen i forbindelse med det tidligere projekt, som beskrives nedfor, har fredningsnævnet besluttet at afgøre sagen på skriftligt grundlag og har herefter besluttet ikke at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.
>
> <u>Fredningen og fredningsnævnets tidligere afgørelse</u>
>
> Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.
>
> Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke bebygges yderligere i fredningen. Dog hindrer fredningen ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.
>
> Fredningsnævnet meddelte den 25. september 2019 afslag på en ansøgning om tilladelse til at opføre et maskinhus på ejendommen med en placering vinkelret på det eksisterende maskinhus (FN-MJØ-053-2019). Det var om projektet anført, at det omfatter et uopvarmet maskinhus. Det opføres med fa-

cadebeklædning i antracitgrå sinusplader med sort tagpap. Der ønskes lysbånd i paptaget som på den eksisterende driftsbygning. Porten placeres i gavlen, der vender mod den eksisterende driftsbygning. Den opføres i en afstand på otte meter fra den eksisterende driftsbygning. Den skal bruges til opbevaring af maskiner, herunder traktor, harve, plov, fræsere, vandvogn mv., trailer og hestetrailer. Den har en størrelse på 20,5 meter x 14,3 meter med en højde på 5,8 meter. Den eksisterende driftsbygning bruges til hestestald, hesteudstyr, hø og wrap.

Skanderborg Kommune anførte som sin vurdering til sagen, at maskinhuset var driftsmæssigt nødvendigt for ejendommen som landbrug, og at det blev placeret i tilknytning til det eksisterende byggeri.

I fredningsnævnets afgørelse blev anført følgende begrundelse:

> ”Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.
>
> Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.
>
> Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.
>
> Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der som udgangspunkt ikke må bebygges yderligere i fredningen. Dog hindrer fredningen ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet.
>
> Det fremgår videre af fredningsbestemmelserne, at fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.
>
> Det er fredningsnævnets opfattelse, at maskinhuset med den ansøgte placering ændrer det eksisterende helhedsindtryk i væsentligt omfang og i uheldig retning, da det med sin placering langs Langkær har betydning for landskabsoplevelsen og udsigten over Mossø. Fredningsnævnet kan dog umiddelbart ikke pege på en anden og bedre placering af maskinhuset i fredningen.
>
> Fredningsnævnet skal derfor tillade byggeri af et maskinhus, medmindre det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.
>
> Det er Skanderborg Kommunes opfattelse, at det nu ansøgte maskinhus er driftsmæssig nødvendig for ejendommen. I relation til fredningsbestemmelsernes formulering og formål består driften imidlertid ikke i landbrugsdrift, men i hestehold. Det er fredningsnævnets opfattelse, at det maskinhus på 424 m^2, der i forvejen er på ejendommen, er tilstrækkeligt til driften af ejendommen som landbrugsejendom, og at ansøgeren ikke ved i stedet at bruge dette til hestehold efter fredningsbestemmelserne har ret til at få dispensation til at opføre endnu et maskinhus.

Det er således fredningsnævnets opfattelse, at tilstedeværelsen af det eksisterende maskinhus, som ikke bruges til landbrugsdrift, betyder, at opførelsen af et yderligere maskinhus ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Fredningsnævnet meddeler derfor ikke dispensation."

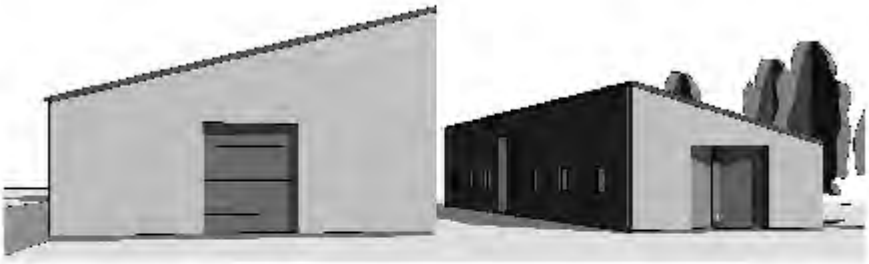
Afgørelsen er indbragt for Miljø- og Fødevareklagenævnet. Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgerne har tilkendegivet, at klagen vil blive tilbagekaldt, hvis der meddeles dispensation til det nye projekt, som således er til erstatning for det projekt, der ikke blev meddelt dispensation til.

Ansøgningen

Skanderborg Kommune har anført, at ejendommen omfatter opførelse af en hestestald på 225 m^2 til ejendommens hestehold på ni heste. Den opføres med facadebeklædning af sinusplader og tagkonstruktion med ensidig taghældning og sort tagpap med listedækning. Stalden opføres i samme materialer, stil og farver som den eksisterende driftsbygning. Den opføres ca. 7 meter vest for og parallelt med den eksisterende driftsbygning. Ejendommens hestehold står i dag opstaldet i den eksisterende driftsbygning. Der fjernes et udtjent læbælte, men der vil fortsat være træer langs med bygningen. Ansøgerne har tidligere ansøgt om opførelse af et nyt maskinhus på ejendommen, da den nuværende driftsbygning på 348 m^2 anvendes til ejendommens hestehold og hesteudstyr samt hø og wrap og derfor ikke er stor nok til også at indeholde ejendommens landbrugsmaskiner. Ansøgeren har behov for plads til både deres heste samt en driftsbygning til brug for ejendommens drift som landbrugsejendom til opbevaring af maskiner, herunder traktor, harve, plov, fræsere, vandvogn osv. Derfor har ansøgerne sendt dette nye og reviderede projekt med en mindre hestestald i et andet udtryk og med en anden placering.

Skanderborg Kommune har gentaget, at projektet ikke vil medføre en påvirkning af Natura 2000-området eller af beskyttede bilag IV-arter.

Projektet er bl.a. illustreret på følgende måde.

Vis. 1

Vis. 2

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Den nu ansøgte hestestald er mindre end det tidligere ansøgte maskinhus, og den placeres i modsætning til maskinhuset parallelt med det eksisterende maskinhus og vil som sådan ikke være ligeså udsigtshæmmende i relation til udsigten over Mossø. Den vil dog fortsat være udsigtshæmmende også i lyset af, at et udtjent læbælte skal fjernes.

Fredningsnævnet finder dog fortsat ikke, at ejerens valg af at bruge det eksisterende maskinhus til hestehold kan begrunde, at det i relation til fredningsbestemmelserne kan anses for begrundet i rimelige landbrugsøkonomiske formål at opføre yderligere en bygning, uanset om den kaldes et maskinhus eller en hestestald.

På den baggrund og af hensyn til bevarelsen af udsigten over Mossø, der er et af fredningens formål, meddeler fredningsnævnet fortsat ikke dispensation.

Hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning er indgået i grundlaget for afgørelsen, idet en dispensation vil åbne op for opførelse af to maskinhuse på ejendomme i fredningen.

Sagen er indbragt for Miljø- og Fødevareklagenævnet.

2. Fredningsnævnets afgørelse om genoptagelse

Det er det altovervejende udgangspunkt for fredningsnævnets praksis, at fredningsnævnet gennemfører en besigtigelse, forinden der træffes afgørelse i en sag. Udgangspunktet fraviges dog i en række tilfælde, herunder hvis fredningsnævnet har kendskab til ejendommen fra en besigtigelse i en forudgående ansøgning om et andet projekt på ejendommen.

Fredningsnævnet traf den 25. september 2019 afgørelse om ikke at meddele dispensation til et andet projekt på ejendommen. Denne afgørelse blev indbragt for Miljø- og Fødevareklagenævnet, og ejerne indsendte efterfølgende et alternativt projekt til erstatning for det oprindelige projekt, hvis det alternative projekt kunne godkendes.

Da fredningsnævnet således havde kendskab til ejendommen fra denne og i øvrigt også andre forudgående sager, ville en ny besigtigelse ikke have betydning for fredningsnævnets afgørelse i sagen, og der blev derfor ikke gennemført en ny besigtigelse.

Det bemærkes i relation til § 10, stk. 3 i forretningsorden for fredningsnævn, at fredningsnævnets afgørelse af 25. september 2019 blev truffet efter en forudgående besigtigelse, hvor Danmarks Naturfredningsforening deltog og anførte, at der i tilfælde af dispensation burde fastsættes vilkår om etablering af afskærmende beplantning.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at den ansøgte hestestald vil være udsigtshæmmende for udsigten fra Langkjær over Mossø. Det fremgår, at der som led i projektet skulle fjernes et udtjent læbælte. Det er endvidere fredningsnævnets opfattelse, at en eksisterende beplantning ikke i sig selv kan påberåbes som grundlag for opførelse af en i øvrigt udsigtshæmmende bygning. Hertil kommer, at en eventuel fjernelse af et andet læbælte langs Langkjær vil betyde, at hestestalden vil være meget synlig og udsigtshæmmende fra Langkjær.

Fredningsnævnet har i øvrigt i sin begrundelse for afgørelsen lagt vægt på, at det i relation til fredningsbestemmelserne ikke kan anses for begrundet i rimelige landbrugsøkonomiske formål at opføre yderligere en bygning, uanset om den kaldes et maskinhus eller en hestestald, og på hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning, idet en dispensation vil åbne op for opførelse af to maskinhuse på ejendomme i fredningen.

Fredningsnævnet finder på den anførte baggrund ikke, at der er sagsbehandlingsmæssige eller materielle forhold, som kan give grundlag for sagens genoptagelse, og sagen genoptages derfor ikke.

3. Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Annette og René Mathiassen,
3. Miljøstyrelsen, København,
4. Skanderborg Kommune, 01.05.00-P25-43-19,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 27. maj 2020

FN-MJØ-059-2020. Ny bolig og udhus

Fredningsnævnet traf senest den 17. marts 2020 afgørelse i en sag om dispensation til at opføre en ny bolig med udhus på matr.nr. 2s Emborg By, Gl. Rye, Lindholmvej 5, 8680 Ry. I afgørelsen meddelte fredningsnævnet ikke dispensation. Fredningsnævnets afgørelse af 17. marts 2020 er medtaget som bilag til denne afgørelse.

Fredningsnævnet modtog den 1. april 2020 og den 14. maj 2020 et revideret projekt for en ny bolig med udhus på ejendommen.

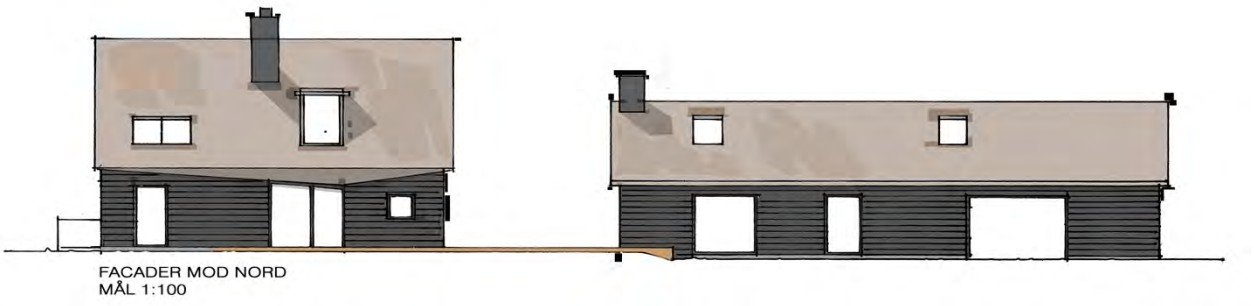
Fredningsnævnet har efter en fornyet besigtigelse besluttet at meddele dispensation til det nu ansøgte projekt. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning. Ændringer i terrænet eller terrænformerne er ikke tilladt. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets forudgående godkendelse.

Det reviderede projekt er i forhold til det tidligere ansøgte projekt beskrevet således, at den overdækkede terrasse fjernes. Boligens højde reduceres, så den ikke bliver højere end nu, og boligens udvidelse bliver på 37 m^2. Udhusets areal bibeholdes på 59 m^2, og højden reduceres med 40 cm ved at gøre bygningen 80 cm smallerede. Det betyder dog, at facadelængden forlænges med 1,8 meter til 11,80 meter. Terrassedøren reduceres til 240 x 210 cm mod nu 140 x 210 cm, og vinduet reduceres til 300 x 90 cm mod nu 140 x 120 cm. Det fremtidige glasareal i stueetagen bliver herved på 7,75 m^2 mod nu 4,62 m^2. Der bliver tale om refleksfrit glas. Der ansøges herudover om en kvist på hver side og ovenlysvinduer.

Det fremgår af sagen, at forøgelsen af det bebyggede areal er på godt 13 m^2.

Projektet er illustreret på følgende måde:

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 18. maj 2020. I besigtigelsen deltog endvidere Niels Otto Maibom og Mette Maibom med arkitekt Jørgen Johansen og Skanderborg Kommune ved Betinna Grønkjær-Petersen. Danmarks Naturfredningsforening var inviteret til besigtigelsen, men deltog ikke. Arkitekt Jørgen Johansen præsenterede projektet, der blev drøftet. Besigtigelsen skete også fra en båd på Mossø. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation. Betinna Grønkjær-Petersen oplyste, at Skanderborg Kommune ikke har haft mulighed for at vurdere projektet, men at kommunen vil være indstillet på at tillade byggeriet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Der er tale om et byggeri, hvor boligen nu ikke får en øget bygningshøjde, og hvor der kun sker en mindre udvidelse af det bebyggede areal. Udhusets størrelse er uændret, men det er gjort smallere og lidt længere mod Mossø for at få en tagkonstruktion, som har samme vinkel som på boligen. Bebyggelsen udføres i materialer, herunder med stråtag, som er markant bedre tilpasset landskabet end den eksisterende bebyggelse.

På den baggrund og efter en konkret vurdering af forholdene på ejendommen, herunder bebyggelsens synlighed som konstateret ved en besigtigelse fra Mossø, som reelt er det eneste sted, hvorfra den er synlig, meddeler fredningsnævnet dispensation til det nu ansøgte projekt.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørel-

sen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Niels Otto Maibom,
3. JBJ Arkitekter MAA,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.00-P00-136-18,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Bilag 1 til fredningsnævnets afgørelse af 27. maj 2020 i FN-MJØ-059-2020

Den 17. marts 2020

FN-MJØ-004-2020. Ny bolig og udhus

Fredningsnævnet modtog den 9. januar 2020 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre en ny bolig med udhus på matr.nr. 2s Emborg By, Gl. Rye, Lindholmvej 5, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af JBJ Arkitekter MAA for ejendommens ejer Niels Otto Maibom. Ansøgningen er nærmere omtalt i afsnit 4.

Fredningsnævnet har tidligere behandlet en sag om opførelse af en bolig med udhus på ejendommen. I den sag blev der efter et afholdt møde med besigtigelse ved afgørelse af 25. september 2019 ikke meddelt dispensation til projektet (FN-MJØ-073-2019). Afgørelsen er gengivet i afsnit 1.

Fredningsnævnet modtog herefter den 16. oktober 2019 fra Skanderborg Kommune en forespørgsel med revideret tegningsmateriale, idet det ønskedes oplyst, om der var foretaget tilstrækkelige ændringer til at få en positiv tilkendegivelse til projektet. Der ville i givet fald blive indsendt et egentligt projekt. Fredningsnævnet udtalte herefter den 12. november 2019, at projektet ikke var i overensstemmelse med nogle af anvisningerne i fredningsnævnets afgørelse af 25. september 2019 (FN-MJØ-114-2019). Udtalelsen er gengivet i afsnit 2.

Fredningsnævnet har på skriftligt grundlag besluttet ikke at meddele dispensation til det nu ansøgte projekt. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnit 5 med fredningsnævnets afgørelse.

Afgørelsen indeholder i øvrigt i afsnit 3 en redegørelse for fredningsnævnets praksis ved Mossø.

1. Fredningsnævnets afgørelse af 25. september 2019 (FN-MJØ-073-2019)

I afgørelsen blev anført følgende:

> ”Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning. Ændringer i terrænet eller terrænformerne er ikke tilladt. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets forudgående godkendelse.
>
> Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en beboelsesejendom på 12.500 m^2 i landzone. Den er foruden fredningen omfattet af søbeskyttelseslinje, skovbyggelinje og fortidsmindebeskyttelseslinje og er beliggende i et område, der er udpeget som økologisk forbindelse, værdifuldt landskab, naturbeskyttelsesområde, værdifuldt kulturmiljø og område med specifik geologisk bevaringsværdi. Ejendommen er desuden delvist omfattet af fuglebeskyttelsesområde og habitatområde. Ansøgningen omfatter opførelse af en ny bolig på 275,9 m^2 og et udhus på 102,5 m^2. Den eksisterende bolig er på 97 m^2, og det eksisterende udhus er på 60 m^2. Den nye bolig opføres i to plan, hvor beklædningen overvejende er vandret bræddebeklædning med en brunlig eller næsten sort overflade. Ale glaspartier bliver med refleksfri glas. Ydervæggene i parterreetagen er murede vægge med udvendige sort tegl. Taget bliver med ensidet taghældning på ca. 5 grader med en tagbelægning af græstørv som mos sedum. Den nye bolig placeres samme sted som det hidtidige bebyggelsesareal. Byggeriet er ca. en meter lavere i terræn end det tidligere byggeri.
>
> Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er delvist beliggende indenfor Natura 2000-område nr. 52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå (habitatområde H48 og

fuglebeskyttelsesområde F35). Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-området eller være i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger eller påvirke bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har anført som sin vurdering, at det nye byggeri vil have omtrent samme placering som det eksisterende, og boligen har stort set samme facadelinje mod søen som den eksisterende bolig og udhus. Udhuset er placeret bag boligen, men stadig i tilknytning hertil for at reducere synligheden af denne fra vandsiden. Det ansøgte er tilpasset terrænet, og det udvendige materialevalg mindsker byggeriets synlighed i landskabet. Det ansøgte byggeri vil umiddelbart ikke være mere synligt fra søen end det eksisterende byggeri. Fortidsmindets synlighed ændres ikke af byggeriet, og byggeriet ligger i yderkanten af beskyttelseszonen. Slots- og Kulturstyrelsen har haft projektet til vurdering og har umiddelbart på det foreliggende grundlag ikke anledning til at komme med væsentlige indvendinger, da bebyggelsen fremstår som en samlet lav bebyggelse og kun i mindre grad griber ind i den hidtil ubebyggede del af beskyttelseslinjen. Kommunen er indstillet på at meddele de nødvendige tilladelser, hvis fredningsnævnet kan godkende projektet.

Projektets beliggenhed mod Mossø er bl.a. illustreret på følgende måde i ansøgningsmaterialet.

INSPIRATIONSBILLEDER

FACADE MOD SYD
MÅL 1:100

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 20. september 2019**.** I besigtigelsen deltog endvidere arkitekt Jørgen Johansen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Betinna Grønkjær-Petersen og Danmarks Naturfredningsforening ved Niels Thernøe og Lars Søgaard-Jensen. Projektet blev gennemgået, og Jørgen Johansen redegjorde som også beskrevet i ansøgningen og Skanderborg Kommunes udtalelse nærmere for, at farve- og materialevalg og byggeriets udformning og placering er sket for i videst muligt omfang at tilpasse byggeriet i omgivelserne. Den lavere placering i terrænet til brug for parterre sker ved afgravning af jord i ca. 1 meters højde. Der er også nu en kælder, som på den måde søges udnyttes ved nybyggeriet. Fredningsnævnets formand redegjorde for projektets problematik i forhold til fredningsbestemmelserne i relation til den øgede bygningsmasse og terrænændringerne. Han redegjorde endvidere for projektets problematik i relation til de meget store glaspartier. Danmarks Naturfredningsforening henviste i øvrigt til, at byggeriets moderne udseende så tæt på Mossø, Øm Kloster og Hem Odde og habitatområdet er problematisk og i direkte modstrid med fredningens intention om at bibeholde området som på fredningstidspunktet. Fredningsnævnets formand oplyste, at fredningsnævnet vil overveje sagen og i tilfælde af et afslag vil søge at komme med retningslinjer for et projekt, som kan forventes godkendt.

Arkitekt Jørgen Johansen har den 23. september 2019 sendt sine kommentarer til Danmarks Naturfredningsforenings bemærkninger ved besigtigelsen om det ansøgte byggeris glaspartier.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Ejendommen og den påtænkte placering af byggeriet er umiddelbart ud til Mossø i et landskabeligt og naturskønt område uden anden bebyggelse i den umiddelbare nærhed. Det betyder i sig selv, at et byggeri er iøjnefaldende i landskabet. Det er også baggrunden for udgangspunktet for fredningsnævnspraksis ved Mossø og ved tilsvarende placeringer i andre fredninger, at der skal udvises påpasselighed med at tillade udvidelser af det i forvejen bebyggede areal.

Der er konkret søgt om udvidelse af boligarealet fra 97 m^2 til 275,9 m^2 og en udvidelse af udhusets areal fra 60 m^2 til 102,5 m^2. Det er fredningsnævnets opfattelse, at en sådan udvidelse af det bebyggede areal i sig selv har et sådant omfang, at det med sin placering til Mossø er i strid med fredningen.

Det ansøgte projekt nødvendiggør endvidere omfattende terrænændringer. Der er i fredningen forbud mod terrænændringer, og det er ligeledes fredningsnævnets opfattelse, at terrænændringerne vil have et sådant omfang, at de i sig selv er i strid med fredningen.

Projektet vil endvidere medføre en forøget facade mod søen - svarende til det nuværende samlede byggeri og mellemrummet mellem bygningerne - med meget markante og omfattende glaspartier, som fortsat vil være problematiske uanset anvendelse af refleksfrit glas, da der fortsat vil være indkik til lyset. Hertil kommer, at også udhuset uanset sin placering bagved huset vil være synligt fra Mossø. Projektet vil endvidere være i strid med udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, hvorefter der ikke er grundlag for at meddele dispensation til en synlig kælder.

Uanset at projektet er tænkt tilpasset landskabet, hverken kan eller vil fredningsnævnet således meddele dispensation til projektet. Det bemærkes herved også, at en dispensation ville medføre en uheldig præcedens i forhold til de øvrige ejendomme langs Mossø med en tilsvarende beliggenhed.

Fredningsnævnet må derfor henvise ansøgeren til eventuelt at søge om et projekt, som ikke har en markant anderledes størrelse, placering og vinduesmasse end det nuværende byggeri."

2. Fredningsnævnets udtalelse af 12. november 2019 (FN-MJØ-114-2019)

I udtalelsen blev bl.a. anført følgende:

"Skanderborg Kommune har oplyst, at parterreetagen er fjernet, og at der er indrettet to værelser med vinduer mod syd. Etagehøjden er reduceret med ca. 90 cm, og de tidligere terrassedøre og et vindue udgår. Længden på udhuset og dermed også størrelsen reduceres med 16½ m^2 til at være 86 m^2. Terrænregulering vil ske i væsentligt mindre omfang, idet der maksimalt reguleres 40 cm i det sydøstlige hjørne af facaden mod syd. Endelig er glasarealerne i stueetagen reduceret, idet der er indsat en beklædt træfacade i en bredde på 120 cm mellem de to glaspartier, ligesom glasdøren fra køkkenet er reduceret i bredden med ca. 60 cm. Der er således ændringer på facadetegningerne mod syd og øst, men ikke i øvrigt.

Skanderborg Kommune har præciseret, at den eksisterende bolig ifølge BBR er 67 m^2 med 45 m^2 tagetage, hvoraf 30 m^2 er udnyttet til bolig. Der er herudover en hævet kælder på 67 m^2, der er synlig fra haven. Udhuset er ifølge BBR på 60 m^2. Den ønskede bolig vil blive på 169,3 m^2 i stueplan med en kælder på 106,6 m^2.

Projektet er illustreret ved tegningsmateriale. Det fremgår heraf, at den nederste etage vil være på 69,4 m^2.

<u>Fredningsnævnets bemærkninger</u>

Fredningsnævnet anviste i afgørelsen af 25. september 2019 ansøgeren til eventuelt at søge om et projekt, som ikke har en markant anderledes størrelse, placering og vinduesmasse end det nuværende byggeri.

Det nu forelagte projekt er ikke i overensstemmelse med nogle af disse anvisninger i fredningsnævnets afgørelse."

Fredningsnævnet orienterede ligeledes den 12. november 2019 ansøgerne om fredningsnævnets praksis i dispensationssager ved Mossø. I tilknytning hertil besvarede fredningsnævnet en henvendelse fra Skanderborg Kommune således, at fredningsnævnets praksis i vidt omfang relaterer sig til de landskabelige forhold. Da det i relation hertil er uden betydning, om en bebyggelse er et sommerhus eller en helårsbolig, kunne det ikke forventes, at fredningsnævnet ville være mindre restriktiv ved helårsboliger end ved sommerhuse.

3. Fredningsnævnets nyere praksis i dispensationssager umiddelbart ud til Mossø

Vædebrovej:

Fredningsnævnet meddelte den 17. december 2008 dispensation til at udvide et sommerhus med 29 m^2 fra 59 m^2 til 88 m^2 på Vædebrovej 1G. (9/2008). Fredningsnævnet meddelte den 31. juli 2009 dispensation til i stedet at udvide sommerhuset med 61 m^2 til 120 m^2 på vilkår om, at der skete nedrivning af et udhus og blev bibeholdt en slørende beplantning mod søen (103/2009).

Fredningsnævnet meddelte den 21. januar 2009 dispensation til at opføre et sommerhus på 79 m^2 med en overdækket terrasse på 11 m^2 til erstatning for et sommerhus på 49 m^2 med en overdækket terrasse på 14 m^2 på Vædebrovej 33. Ejendommen var på 1.350 m^2. Det var en betingelse, at der foruden det tidligere sommerhus skete nedrivning af tre udhuse på i alt 31 m^2 (37/2008).

Fredningsnævnet meddelte den 11. februar 2012 afslag på dispensation til at udvide et sommerhus med 31 m^2 fra 59 m^2 til 90 m^2 på Vædebrovej 43. Ejendommen var på 1.410 m^2. Fredningsnævnet bemærkede, at det på linje med andre afgørelser i området fandt, at en udvidelse af det bebyggede areal ville medføre en for markant bygningsmasse mod søen (140/2010).

Fredningsnævnet meddelte den 28. september 2012 afslag på dispensation til at udvide et sommerhus med 28 m^2 fra 62 m^2 til 90 m^2 på Vædebrovej 37. Ejendommen var på 1.899 m^2. Fredningsnævnet bemærkede, at den ansøgte udvidelse på en bebyggelse, der i forvejen var meget markant med en for området usædvanlig høj tagrejsning, ville medføre en massiv bygningsmasse i den sårbare yderste række mod søen (49/2012).

Fredningsnævnet meddelte den 18. marts 2013 afslag på dispensation til at opføre en tilbygning på 12 m^2 til et eksisterende sommerhus på 78 m^2 på Vædebrovej 31. Ejendommen var på 1.240 m^2. Fredningsnævnet bemærkede, at sommerhuset oprindeligt havde haft et areal på omkring 30 m^2 og efterfølgende var blevet udvidet to gange, og en yderligere udvidelse ville således ændre karakteren af den oprindelige bebyggelse væsentligt. Sommerhuset var endvidere beliggende ud til Mossø, og Natur- og Miljøklagenævnet havde i en afgørelse af 29. marts 2011 meddelt, at der ikke i det fredede område tæt på Mossø burde meddeles dispensation til at udvide sommerhuset yderligere (14/2013).

Fredningsnævnet meddelte den 2. oktober 2013 afslag på dispensation til at opføre et sommerhus på 74 m^2 til erstatning for et sommerhus på 58 m^2 på Vædebrovej 45. Ejendommen var på 610 m^2. Det viste sig under sagens behandling, at det alene var omkring 50 m^2, der var lovligt opført, idet den resterende del af bebyggelsen bestod af en ulovlig udestue. Fredningsnævnet bemærkede, at det i lyset af fredningsnævnets nyere praksis for tilbygninger for områdets ejendomme sammenholdt med ejendommens størrelse var fredningsnævnets opfattelse, at der ikke var grundlag for at meddele dispensation til en udvidelse af sommerhuset med omkring 50 % fra 50 m^2 til 74 m^2. Fredningsnævnet besluttede dog efter en konkret vurdering at lade udhusets størrelse indgå ved opførelsen af et nyt sommerhus og tilkendegav derfor, at der ville kunne meddeles dispensation til at opføre et sommerhus på 60 m^2 (37/2013).

Fredningsnævnet meddelte den af 14. november 2017 afslag på dispensation til at udvide et sommerhus fra 72 m^2 til 110 m^2 på Vædebrovej 3a. Ejendommen var på 1.663 m^2. Fredningsnævnet lagde til grund, at det ansøgte sommerhus ville få en mindre facade mod Mossø, ville være placeret længere væk fra Mossø og ville være markant lavere end det eksisterende sommerhus, og at det som det eksisterende sommerhus ikke ville være synligt fra Vædebrovej. Det var på den anførte baggrund fredningsnævnets opfattelse, at der kunne være grundlag for at tillade en udvidelse af den eksisterende bygningsmasse. Der var imidlertid både efter en konkret vurdering og i lyset af fredningsnævnets praksis i området og hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning ikke grundlag for at tillade en udvidelse af bygningsmassen fra 72 m^2 til 110 m^2 på ejendommen, der er beliggende umiddelbart ud til Mossø. Fredningsnævnet tilkendegav herefter, at der kunne forventes meddelt dispensation til et sommerhus på op til 90 m^2 med samme ydre fremtræden og placering som det ansøgte sommerhus (58/17). Der blev den 5. december 2017 meddelt dispensation til et sådant

projekt (111/2017), som ved afgørelse af 13. august 2018 blev tilladt med en øget bygningshøjde på 36 cm (92/2018).

Fredningsnævnet meddelte den 19. juni 2018 dispensation til at opføre et sommerhus på 85 m^2 inkl. 17 m^2 overdækket areal i ét plan til erstatning for et eksisterende sommerhus på 81 m^2, som bestod af 46 m^2 i stueplan og 35 m^2 i udnyttet tagetage på Vædebrovej 13a. Ejendommen var på 5.642 m^2. Fredningsnævnet bemærkede, at selvom der blev tale om en øget facade mod Mossø, var der tale om et sommerhus med stort set samme størrelse som det eksisterende sommerhus med en pænere og mere diskret udformning og med en tilbagetrukket placering (58/2018).

Fredningsnævnet meddelte den 11. marts 2019 dispensation til at opføre et nyt sommerhus på ca. 45 m^2 med en højde på 2,9 meter og med et udhus på ca. 4,5 m^2 til erstatning for et eksisterende sommerhus på 30 m^2 med en højde på 4,1 meter med og et udhus på 3 m^2 på Vædebrovej 51. Ejendommen var på 1.027 m^2. Fredningsnævnet bemærkede, at det eksisterende sommerhus var faldefærdigt, og at det ville betyde en bedre oplevelse af området, hvis der blev opført et nyt sommerhus. Selv om der var tale om en procentuelt stor udvidelse af sommerhuset, ville der hverken isoleret set eller i forhold til områdets øvrige bebyggelse blive tale om et stort sommerhus (159/2018).

Fredningsnævnet meddelte den 10. december 2019 dispensation til at udvide et sommerhus på 62 m^2 med en overdækket terrasse på i hvert fald 10 m^2 til et sommerhus på 80 m^2 og at erstatte et udhus på 8 m^2 med et integreret udhus på 10 m^2 på Vædebrovej 25. Fredningsnævnet bemærkede, at der alene var tale om en begrænset udvidelse af det bebyggede areal, inkl. den overdækkede terrasse. Der blev endvidere lagt vægt på sommerhusets placering og afstand fra Mossø (95/2019).

Lindholmvej:

Fredningsnævnet meddelte den 29. november 2009 dispensation til at udvide et sommerhus på 95 m^2 med 14,7 m^2 på Lindholmvej 21. Den eksisterende bygning var opført som en vinkelbygning, og tilbygningen blev opført i vinklen væk fra Mossø (74/2009).

Fredningsnævnet meddelte den 31. juli 2012 afslag på at meddele lovliggørende dispensation til en udestue på 12 m^2 i tilknytning til et boligareal på 99 m^2 på Lindholmvej 7b. Ejendommen var på 13.645 m^2. Fredningsnævnet bemærkede, at der ikke kunne placeres en udestue det pågældende sted, mens en sådan i stedet kunne placeres i en indergård væk fra Mossø, idet den med den placering ikke kunne ses fra omgivelserne (44/2012).

Fredningsnævnet meddelte den 31. juli 2012 dispensation til at opføre en tilbygning på 40 m^2 til et eksisterende udhus på 120 m^2 på Lindholmvej 8. Ejendommen var på ca. 8,5 ha. Tilbygningen blev opført mod nord væk fra Mossø. Ejendommen tilhørte Ansgar Stiftelsen, og der var i fredningsbestemmelserne mulighed for at opføre en tilbygning til et kapel og en vognport med fredningsnævnets godkendelse (50/2012).

Fredningsnævnet meddelte den 10. august 2012 dispensation til at opføre et udhus på 54 m^2 til erstatning for et andet udhus ligeledes på 54 m^2, men med en anden placering væk fra Mossø på Lindholmvej 1. Ejendommen var på 17.167 m^2 (87/2012).

Fredningsnævnet meddelte den 24. april 2014 dispensation til at opføre en tilbygning med et bebygget areal på ca. 34 m^2 og et boligareal på ca. 55 m^2 til en eksisterende bolig med et bebygget areal på ca. 85 m^2 og et boligareal på ca. 144 m^2 på Lindholmvej 15. Ejendommen var på ca. 8,5 ha og tilhørte Ansgar Stiftelsen. Udvidelsen var begrundet med, at den eksisterende bolig var for lille til den familie, som bestyrede "Ømborgen". Fredningsnævnet bemærkede, at ejendommen er beliggende ned til Mossø i kernen af den natur, fredningen tilsigter at beskytte. Men da tilbygningen ikke var synlig fra søen, var det fredningsnævnets opfattelse, at tilbygningen ikke var i strid med de naturbeskyttelseshensyn, der er beskyttet af fredningen (21/2014).

Fredningsnævnet meddelte den 24. april 2014 dispensation til at ændre en tagkonstruktion med nye kviste på Lindholmvej 33. Ejendommen var på 39.740 m^2. Fredningsnævnet bemærkede, at sommerhuset var beliggende helt ned til Mossø i kanten af den natur, fredningen tilsigter at beskytte. Der var ikke tale om en

egentlig udvidelse af bygningen, men om en ændret tagkonstruktion, der udover at medføre en lidt større tagflade betød, at antallet af kviste blev reduceret fra tre til to samtidig med, at de nye kviste var større end de eksisterende kviste. Fredningsnævnet fandt efter en konkret vurdering, at sommerhuset ikke i væsentlig grad ændrede karakter (48/2014).

Emborgvej:

Fredningsnævnet meddelte den 4. juli 2014 dispensation til at opføre en tilbygning på 20 m^2 til en garage mod nedrivning af et skur på 16 m^2. Ejendommen var på 34.634 m^2. Fredningsnævnet bemærkede bl.a., at udvidelsen ikke kunne ses fra Mossø (71/2014).

Fredningsnævnet meddelte den 11. marts 2019 dispensation til at opføre et sommerhus på ca. 54 m^2 til erstatning for et eksisterende sommerhus på 42 m^2 uden el, vand, toilet eller bad på Emborgvej 70. Ejendommen var på 827 m^2. Fredningsnævnet bemærkede, at sommerhusets udvidelse var begrundet i øgede krav til isolering og etablering af sanitære forhold, som efter sædvanlig praksis kan medføre en mindre udvidelse af et sommerhus. Det blev endvidere opført i naturtræ i dæmpede jordfarver og med en tagkonstruktion, som var søgt tilpasset landskabet og oplevelsen af området set fra søen (161/2018).

4. Det aktuelle projekt

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter opførelse af ny bolig på 202 m^2 og udhus på 70 m^2. Den eksisterende bolig er i BBR registreret til 97 m^2 og udhuset til 60 m^2. Da boligen er fra 1931, er der ingen fortegnelser på byggeriet i kommunens arkiver. Ansøgeren har i forbindelse med ansøgningsprocessen opmålt byggeriet til ca. 165 m^2 bolig og ca. 59 m^2 udhus. Den nye bolig opføres i tre plan som det eksisterende hus med kælder, stueplan og tagetage. Bygningen bliver 8½ meter høj. Det eksisterende hus er omkring 8 meter højt. Udhuset bliver i én etage. Der opføres en overdækket hævet terrasse på ca. 23 m^2 til erstatning for en eksisterende hævet terrasse på ca. 18 m^2. Ansøgeren har forsøgt at skabe størst mulig tilpasning af projektet til både omgivelser og topografi. Den nye bolig placeres samme sted som den eksisterende bolig. Det samme gør sig gældende med udhuset, der dog forlænges med to meter mod vest. Taget bliver saddeltag med stråtækt. Facaderne er overvejende vandret bræddebeklædning med en brændt overfalde i brunlig næsten sorte farver. Alle glaspartier bliver i refleksfri glas. I den del af kælderen, der er åben mod syd, ønskes ydervæggene murede i sorte teglsten. Der terrænreguleres minimalt, da udhuset placeres på samme beliggenhed som det eksisterende. Der reguleres derfor kun med 24 cm som det højeste. Der ændres ikke ved terrænet over det meste af byggeriets udstrækning. Mellem boligen og udhuset ønskes der anlagt en terrasse og belægning. Det opbygges som et let trædæk bestående af træbjælker på underlag og en terrasse i hårdt træ. Arealet er på ca. 64 m^2. Der foretages ikke terrænreguleringer i forbindelse med terrassens anlæggelse. Overfladen vil flugte med soklens overkant på boligen.

Det eksisterende byggeri fremgår af følgende billeder:

Det ansøgte byggeri er bl.a. illustreret på følgende måde:

Skanderborg Kommune har gentaget, at projektet ikke vil påvirke Natura 2000-området eller være i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger eller påvirke bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har herefter anført som sin vurdering, at der er tale om en mindre forøgelse på ca. 37 m^2 af helårshuset. Udhuset forøges med ca. 11 m^2 i forhold til det eksisterende. Det nye byggeri har samme placering som det eksisterende, og boligen har samme facadelinje mod søen som den eksisterende bolig. Udhuset er placeret, hvor det eksisterende udhus i dag er og udvides kun to meter mod vest i forhold til det oprindelige. Det er ikke muligt at se de to meter ekstra facade fra søen, idet der er beplantning foran. Til boligen opføres en hævet terrasse som erstatning for den eksisterende. Den nye terrasse vil være ca. 5 m^2 større end den eksisterende hævede terrasse. Herudover er der ansøgt om en træterrasse mellem boligen og udhuset på ca. 64 m^2. Den opføres på det eksisterende terræn og i naturlige materialer. Projektet er tilpasset terrænet og omgivelserne, og det udvendige afdæmpede materialevalg vurderes til, at projektet vil falde roligt ind i landskabet. Byggeriet vil umiddelbart være mindre iøjnefaldende fra søen end det eksisterende byggeri.

Da det fremgik af Skanderborg Kommunes udtalelse, at størrelsen af den eksisterende bebyggelse var opmålt af ansøgeren, og da boligen nu blev angivet til 165 m^2 og ikke som i den tidligere sag til 97 m^2, anmodede fredningsnævnet kommunen om selv at opmåle bebyggelsen. Kommunen meddelte herefter at være enig i den nu skete opmåling, idet kommunen dog samtidig anførte boligens areal til 173 m^2 i form af bebygget areal på 69 m^2, udnyttet tagetage på 43 m^2 og kælder på 61 m^2.

Danmarks Naturfredningsforenings lokalafdeling i Skanderborg har med henvisning til størrelsen af det eksisterende byggeri og det ansøgte byggeri anført, at byggeriet er for højt og for omfattende og vil blive meget dominerende med sin beliggenhed umiddelbart ud til Mossø.

Fredningsnævnet har hørt ansøgeren om Danmarks Naturfredningsforenings indsigelse.

Arkitekt Jørgen Johansen har herefter anført, at udhuset er på 10,18 meter og ønskes udvidet med 2 meter til 12,18 meter. Det har nu en samlet højde på 4,4 meter og en facadehøjde på 3,1 meter. Det nye udhus opføres med en facadehøjde på ca. 2,8 meter og med en taghældning på 45° for at skabe størst mulig sammenhæng med hovedhuset. Det ansøgte stuehus vil få et bruttoetageareal på 82,29 m^2, hvilket svarer til en forøgelse på 13,45 m^2 eller 19,53 %. Det har nu en samlet højde på 9 meter i form af facade på 7,5 meter og kælderfacade på 1,5 meter. Det ansøgte hus får en samlet højde på 10 meter, da der fra overkanten af soklen til kip er 8,5 meter og en kælderfacade på 1,5 meter. Netop for at reducere synligheden fra Mossø opføres huset i mørkt træ med stråtag, og det kan som sådan vel næppe opføres med mindre synlighed i landskabet.

5. Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet meddelte med afgørelse af 25. september 2019 afslag på dispensation til et projekt og henviste i den forbindelse ansøgeren til eventuelt at søge om et projekt, som ikke har en markant anderledes størrelse, placering og vinduesmasse end det nuværende byggeri. Det blev gentaget i fredningsnævnets udtalelse af 12. november 2019 om en forespørgsel om et andet projekt.

Det nu ansøgte projekt indebærer efter angivelserne i Skanderborg Kommunes udtalelse, som er baseret på ansøgerens opmålinger, en udvidelse af boligen med ca. 37 m^2 og en udvidelse af udhuset med ca. 11 m^2. Hertil kommer, at der ønskes etableret en overdækket terrasse på ca. 23 m^2, som efter fredningsnævnets praksis som følge af overdækningen skal medregnes til det forøgede bygningsareal. Der er således samlet tale om en bygningsmæssig udvidelse på ca. 71 m^2, hvortil kommer en ikke uvæsentlig udvidelse af facaden mod Mossø.

Projektet indebærer endvidere en forøgelse af boligens højde, og tilsvarende synes efter billedmaterialet og illustrationerne at være tilfældet for udhuset.

Projektet indebærer endelig en væsentlig forøgelse at vinduesarealet mod Mossø.

Som det fremgår af fredningsnævnets praksis i sager med bebyggelse umiddelbart ud til Mossø, er denne restriktiv i relation til muligheden for bygningsudvidelse, og det gælder særligt, når bebyggelsen i forvejen har en ikke uvæsentlig størrelse.

Uanset at projektet er tænkt tilpasset landskabet, hverken kan eller vil fredningsnævnet således meddele dispensation til projektet. Det bemærkes herved også, at en dispensation ville medføre en uheldig præcedens i forhold til de øvrige ejendomme langs Mossø med en tilsvarende beliggenhed.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

15. Flemming Pedersen,
16. Niels Otto Maibom,
17. JBJ Arkitekter MAA,
18. Miljøstyrelsen, København,
19. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.00-P00-136-18,
20. Danmarks Naturfredningsforening, København,
21. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
22. Dansk Ornitologisk Forening, København,
23. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
24. Dansk Botanisk Forening, København,
25. Friluftsrådet, centralt,
26. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
27. Region Midtjylland,
28. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 27. maj 2020

FN-MJØ-029-2020. Lovliggørelse af drivhus, hønsehuse, hønsegård, brændely, pavillon, overdækning, metalport, køkkenhave, udvidelse af gårdsplads, frugtbuske, minirenseanlæg og vandpost

Fredningsnævnet modtog den 28. februar 2020 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om lovliggørelse af drivhus, hønsehuse, hønsegård, brændely, pavillon, overdækning, metalport, køkkenhave, udvidelse af gårdsplads, frugtbuske, minirenseanlæg og vandpost på matr.nr. 2a Hem By, Voerladegård, Langkjær 9, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Jonna Heleta Hansen Münster og Christian Johannes Münster.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation til det ansøgte med undtagelse af metalporten. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ved afgørelse af 10. maj 1977 fredede Overfredningsnævnet Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet. Om beskrivelsen af området er det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres nuværende tilstand. Der må som udgangspunkt ikke bebygges yderligere i fredningen. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Dog hindrer fredningen ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Ændringer i terrænet eller terrænformerne er ikke tilladt. Udenfor eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt. Fredningen er derimod ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Fredningsnævnet meddelte den 7. februar 2012 (FN 2011.136) afslag på opførelse af et udhus på 100 m^2 på ejendommen, da der i forvejen var en stor udhusbygning på ejendommen, som er uden landbrugspligt. Opførelsen af yderligere bebyggelse ville være i strid med fredningsbestemmelserne og fredningens formål. Afgørelsen blev stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Ansøgningen

Skanderborg Kommune har anført, at ejendommen har et areal på 16.266 m^2. Sagen drejer sig om lovliggørelse af 11 forhold.

Sagens forhistorie er, at ejerne i oktober 2011 ansøgte om at opføre en udhusbygning på 100 m^2. Ved sagsbehandlingen konstaterede kommunen, at der var en række forhold, som var etableret uden de fornødne tilladelser. Kommunen påbegyndte herefter en lovliggørelsessag, jf. naturbeskyttelseslovens § 3. Kommunens afgørelse blev påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet, som i september 2017 traf afgørelse om delvist at hjemvise sagen til fornyet behandling som følge af størrelsen af § 3-arealet. Kommunen vurderede herefter, at arealet var for lille til at være omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, og kommunens afgørelse og påbud vedrørende forholdene bortfaldt. Ejerne søgte den 18. november 2015 om lovliggørende landzonetilladelse til flere af de forhold, der er omfattet af sagen. Kommunen traf den 16. januar 2019 afgørelse om afslag på lovliggørelse af drivhus, hønsehus, udhuse og pavillon, jf. planlovens § 35. Denne afgørelse blev påklaget til Planklagenævnet, som den 9. december 2019 ophævede kommunens afgørelse og hjemviste sagen til fornyet behandling i kommunen. Hjemvisningen skete med henblik på, at forholdet til fredningen skulle afklares, og at kommunen skulle give lovliggørende landzonetilladelse med vilkår fra Planklagenævnet, hvis der kunne opnås dispensation fra fredningen.

Et drivhus på ca. 16 m^2 er placeret ca. 50 meter nordøst for bygningssættet og ca. 10 meter fra hækken i det nordlige skel. Baggrunden for placeringen har været at få drivhuset i læ som følge af, at storme har taget to tidligere drivhuse på andre placeringer, og at det er naturligt at opføre drivhuset ved køkkenhaven. Drivhuset står på fast sokkel og er nedstøbt med ankre og stålbånd for at sikre imod storme.

To hønsehuse på henholdsvis 5 m^2 og 9 m^2 er placeret henholdsvis ca. 60 meter og 70 meter nordøst for bygningssættet og få meter fra det nordlige skel. Der er derudover en hønsegård på 11 x 7½ meter. Hønsehusene og hønsegården er på i alt 96½ m^2. Placeringen er valgt, fordi den ligger i randen af området, er læfyldt og ikke generer omgivelserne. Udførelsen er sket omkring år 2013.

Tre brændely på hver ca. 16 m^2 er placeret ca. 65 meter nordøst for bygningssættet op ad beplantningen i det østlige skel. Hver konstruktion har en bredde på 5,3-5,4 meter, en dybde på 3,3-3,5 meter og en højde på fronten på 2,1-2,2 meter med et fald på ca. 20 cm til bagkant. Ingen af konstruktionerne har helt samme mål. Konstruktionerne består af lodrette brædder ved enderne for at holde sammen på brændet. Træet er løftet over jorden på strøer, så det ikke optager fugt. På toppen er der en presenning, der kan fjernes. Placeringen er valgt for ikke at skæmme omgivelserne. Begrundelsen for brændelyene er, at der fyres udelukkende med træ, at der ikke kan være mere træ indendørs, og at træet skal ligge nogle år, inden det kan anvendes. Det er oplyst, at træet skal tørre i tre år, inden det kan anvendes. Hver brændeopbevaring svarer til ca. ét års forbrug. Der er to års forbrug af brænde på ejendommen, og der er derfor behov for tre brændeopbevaringer, hvor det ene anvendes indenfor 1½ år, det næste indenfor 2½ år og det sidste indenfor 3½ år.

En pavillon på ca. 8 m^2 er placeret i haven ca. 41 meter syd for bygningssættet. Der er ikke hæk, hegn eller lignende afgrænsning af haveanlægget i nærheden af pavillonen. Den er opsat i 2010. Det er oplyst, at den er opført i bunden af haven, hvor der er udsigt, da det er meget typisk for landbrugsejendomme, at der i bunden af haver er et lysthus.

En overdækning mellem bolig og udhus er på ca. 26 m^2 og anvendes som terrasse med havebord/stole og som tørreplads for vasketøj. Den er opført i 2015 i materialer af hvidmalet stolpekonstruktion på stolpesten og tag med sorte tagstensstålplader. Det er brugt samme materialer af samme type som på udhuset. Den er udført, så den passer arkitektonisk ind i helheden for bygningerne på ejendommen.

En pavillon på ca. 8 m^2 er placeret ca. 13 meter nord for bygningssættet. Den er opsat i 2014. Den er udført med åben stolpekonstruktion med sider af armeringsnet, hvor der gror slyngroser op af. Taget er af tagfinerplader beklædt med sort skifertagpap.

En metalport ved indkørslen til ejendommen fra Langkjær er opført omkring år 2008. Porten er en galvaniseret stålkonstruktion med en portåbning på fem meter og to sidepartier á 1,2 meter. Højden er på 1,45 meter.

Der er til brug som køkkenhave anlagt et areal på ca. 150 m^2 havebede og havegange på den nordlige del af ejendommen. Der er anlagt en flisebelagt gang ned til og ved hønsehuset for at kunne gå tørskoet og for at have en fast køregang for trillebør til daglig afhentning af brænde. Det samlede areal er på ca. 850 m^2.

Gårdspladsen er udvidet med ca. 150 m^2 som følge af afslaget på byggeri i 2011. Den nuværende gårdsplads er på ca. 1.100 m^2. Belægningen er stabilgrus i bunden belagt med granitskærver. Den er etableret omkring år 2005/2006.

Et område på ca. 200 m^2 er tilplantet med ribs, solbær, stikkelsbær, hindbær, blåbær og brombær fra 2006 og frem.

Ved rensningsanlægget er der lavet en overdækning med nødvendige installationer og alarm og en vandledning til spuling i tanken. Placeringen skyldes den manglende tilladelse til et nyt udhus. Hvis udhuset var blevet lavet, kunne det have været placeret indendørs.

Skanderborg Kommune har anført, at størstedelen af ejendommen ligger i Natura 2000 område nr. 52 Mossø mv. Det er kommunens vurdering, at forholdene ikke har betydning for relevante naturtyper eller arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at sagen drejer sig om lovliggørelse af 11 forskellige forhold af forskellig karakter. Kommunen skal ved en eventuel tilladelse efter Planklagenævnets afgørelse stille vilkår om,

- at der fortsat skal være beplantning ved hønsehuse, brændeopbevaring og drivhus, så disse bygninger fremstår skærmet set fra ejendommens omgivelser,
- at der fortsat skal være sammenhængende have mellem hønsehuse, brændeopbevaring og drivhus og ejendommens beboelse, så hønsehuse, brændeopbevaring og drivhus opleves som værende placeret i ejendommens have, og
- at der fortsat skal være sammenhængende have mellem ejendommens beboelse og pavillonen syd for beboelsen, så pavillonen opleves som værende placeret i ejendommens have.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 18. maj 2020. I besigtigelsen deltog endvidere Christian Johannes Münster med advokat Paul Lorenzen og Skanderborg Kommune ved Betinna Grønkjær-Petersen. Danmarks Naturfredningsforening var inviteret til besigtigelsen, men deltog ikke. Forholdene blev gennemgået og uddybende beskrevet. Christian Johannes Münster oplyste, at de stort set får deres samlede fødevareforbrug fra køkkenhaven og drivhuset. Han kunne godt tænke sig, at de i stedet for de tre brændely kunne opføre et egentligt brændeskur på 40 m^2 med en placering trukket tilbage tættere på det ene hønsehus. Pavillonen syd for bygningerne er opført indenfor den tidligere have, der var afgrænset af en hæk, men som nu er åbnet op. Fredningsnævnet tilkendegav, at der ikke vil blive meddelt dispensation til metalporten, men at der vil blive meddelt dispensation til de øvrige forhold. Det blev endvidere tilkendegivet, at der kan meddeles dispensation til det ønskede brændeskur.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Metalporten med tilhørende sidekonstruktioner er placeret langt fra ejendommens bygninger og ud til Langkjær. Det er fredningsnævnets opfattelse, at der er tale om en fremmedartet og skæmmende konstruktion i en landskabsfredning. Fredningsnævnet meddeler herefter ikke lovliggørende dispensation, og metalporten og sidekonstruktionerne skal derfor fjernes. Fristen fastsættes til den 1. august 2020.

Den sydlige pavillon er placeret et stykke væk fra ejendommens øvrige bebyggelse i det åbne areal mod Langkjær. Fredningsnævnet meddeler dog efter en konkret vurdering af udformningen, forholdene på ejendommen og sagens øvrige omstændigheder lovliggørende dispensation til pavillonen.

De øvrige forhold er alle udført i tilknytning til ejendommens bygninger i et område, som naturligt og i lyset af ejendommens beplantning kan karakteriseres som ejendommens have. På den baggrund og efter deres ydre fremtræden meddeles der også lovliggørende dispensation til disse.

Der meddeles endvidere dispensation til opførelse af et sort brændeskur i træ på højst 40 m^2 med ensidig taghældning på betingelse af, at de tre brændely fjernes, og at det placeres tæt ved det nærmeste hønseskur og som sådan placeres længere væk fra Langkjær.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompe-

tence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Jonna Heleta Hansen Münster og Christian Johannes Münster,
3. advokat Paul Lorenzen,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, 01.03.03-P19-57709-15,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 27. maj 2020

FN-MJØ-133-2019. Udvidelse af bådhus og udskiftning af hegn

Fredningsnævnet modtog den 7. december 2019 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at udvide et bådhus på matr.nr. 4cy Emborg By, Gl. Rye, Odderholm 9, 8680 Ry. Ejendommen ejes af Naturstyrelsen, der som grundejer har godkendt projektet. Ansøgningen er indsendt af Gammel Rye Kajakklub.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation til en udvidelse, men ikke i den påtænkte udformning og ikke i det hele til den påtænkte brug. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10 maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen tilsigter navnlig at bevare områdets tilstand. Det fremgår i øvrigt af fredningsbestemmelserne, at ændringer i terrænet eller terrænformerne ikke er tilladt. Arealerne må ikke bebygges yderligere, og der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af hegn kan frit finde sted.

Fredningsnævnet meddelte den 21. juli 2000 (j.nr. 29/2000) dispensation til det nuværende bådhus. Dispensationen omfattede et bådhus på 10 x 5,6 meter og et overdækket areal på 10 x 2,4 meter. Naturklagenævnet stadfæstede den 19. december 2000 afgørelsen om dispensation til et bådhus og fastsatte af hensyn til fortsat sikring af beskyttelsen af det fredede område vilkår om, at bådhuset maksimalt må være 10 x 7,5 meter med overdækket terrasse på 10 x 2,5 meter, og at bådhuset kun må anvendes til opbevaring af både og skal fjernes, hvis det ikke længere anvendes til det formål. Naturklagenævnets afgørelse imødekom ansøgningen i relation til bådhusets størrelse.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er på 7.084 m^2. Ansøgningen omfatter udvidelse og omdannelse af det eksisterende bådhus, der i dag er ca. 92 m^2. Det nye bådhus bliver ca. 139 m^2. Omdannelsen består i at flytte den nuværende endevæg 4,8 meter mod nordøst og forlænge taget og vægge i nordøstlig retning. Der anvendes samme materialer til udvidelsen, som er benyttet til det eksisterende bådhus i form af lærk på facader og sort tagpap på taget. I bådhuset vil kajakreolerne blive udvidet med plads til yderligere 16 kajakker samt øvrigt udstyr. Der er i dag plads til 40 kajakker. Grundet bådhusets nuværende indretning foregår omklædning enten udenfor eller i det uopvarmede og uisolerede bådhus. Derfor ønsker klubben også at etablere et omklædnings- og instruktionslokale i den nordvestlige ende af bådhuset og at lave en ny vinduesfacade mod Gudenåen. Bådhuset skal ikke benyttes til klublokale. Der ønskes desuden en ny skærmende beplantning af hassel mod adgangsvejen Odderholm som erstatning for de nåletræer, der skal fældes grundet udvidelsen mod nordøst. Medlemstallet i Gammel Rye Kajakklub var ved årsskiftet 2018/2019 på 169 medlemmer, hvoraf ca. 75 var passive medlemmer, der betaler kontingent, men ikke har roet et års tid. Der forventes en nettotilgang på omkring fem medlemmer om året, hvilket har været tendensen de seneste 3-4 år. Det forventes, at dette fortsætter fremadrettet.

Skanderborg Kommune har anført, at ejendommen er umiddelbart udenfor Natura 2000-område nr. 52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Projektet vurderes ikke at kunne påvirke Natura 2000-området negativt eller bilag IV-arter negativt.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at bådhuset er beliggende i et område med naturinteresser, men nær et lokalplanlagt sommerhusområde. Det er skjult bag den beplantning, det i forbindelse med

dispensationen blev stillet som vilkår at udføre. Der er 1,7 km til Mossø, og det er ikke muligt at se bådhuset fra søen. Det vurderes, at en udvidelse af bådhuset til et rekreativt formål i et i forvejen bebygget område kan tilladelse indenfor åbeskyttelseslinjen og i landzone. Der er herved lagt vægt på, at det må forventes, at den øgede belastning af plante- og dyreliv vil være begrænset, da der også sejles i området nu.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 18. maj 2020**.** I besigtigelsen deltog endvidere Gammel Rye Kajakklub ved den afgående formand Peter Schmidt-Christensen, Naturstyrelsen ved skovfoged Thorbjørn Nørgård og Skanderborg Kommune ved Betinna Grønkjær-Petersen. Danmarks Naturfredningsforening var inviteret til besigtigelsen, men deltog ikke. Projektet blev gennemgået og uddybet. Peter Schmidt-Christensen oplyste, at der er sket en udvidelse af hyldepladsen til opbevaring af kajakker, men det er ikke tilstrækkeligt og er i øvrigt sket også i højden, så det er vanskeligt at aflevere og afhente kajakkerne. Udvidelsen skal foruden øget plads til opbevaring af kajakker give mulighed for at indrette et instruktions- og teorilokale og bedre omklædningsfaciliteter. Der ønskes samtidig opvarmning ved el. Der ønskes til de lokaler en fremrykket glasfacade ved, at en del af det nu overdækkede areal inddrages til indendørsbrug. Der skal kunne skydes en trækonstruktion foran glasfacaden, når den ikke benyttes. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation til en udvidelse i form af en forlængelse af den eksisterende bygning med samme udformning, men at der ikke i øvrigt meddeles dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Naturklagenævnet traf i december 2000 afgørelse om, at der maksimalt kunne opføres et bådhus med et samlet areal på 100 m^2. Størrelsen blev fastsat med henvisning til den fortsatte sikring af beskyttelsen af det fredede område, men dog som den størrelse, hvorom der var blevet ansøgt.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at den brug af området, der er sket i de 20 år, som er gået siden afgørelsen, den øgede brug af det rekreative område og det deraf øgede behov for opbevaringsplads til kajakkerne samt den udvikling i relation til tilgroning, som er sket over de 20 år, betyder, at det ikke er udelukket at meddele dispensation til en bygningsudvidelse.

På den baggrund meddeles der dispensation til en udvidelse på op til 139 m^2, idet bygningen med den udformning, der beskrives i det følgende, ikke findes at have en negativ indvirkning på oplevelsen af det fredede område.

Naturklagenævnet anførte i afgørelsen fra 2000 endvidere, at bådhuset kun må anvendes til opbevaring af både. Fredningsnævnet finder ikke grundlag for at kunne ændre dette vilkår, og der kan derfor ikke ske den ønskede udvidelse og bygningsmæssige ændringer med fremrykket glaskonstruktion til instruktions- og teorilokale og bedre omklædningsfaciliteter.

Der meddeles således alene dispensation til en bygningsudvidelse, der består i alt flytte den nuværende endevæg 4,8 meter, og således at tilbygningen alene kan udføres som en forlængelse af den bygningsudformning med henholdsvis egentligt bådhus og overdækket areal, som bebyggelsen består af i dag.

Fredningsnævnet har ingen bemærkninger til den ønskede tilplantning, der sker som erstatning for den beplantning, som fjernes ved projektet. Der meddeles derfor også dispensation til denne.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Naturstyrelsen,
3. Gammel Rye Kajakklub,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-225-18,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 3. juli 2020

FN-MJØ-056-2020. Ny bolig og nyt udhus

Fredningsnævnet modtog den 12. maj 2020 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre en ny bolig med et overdækket areal og et nyt udhus på matr.nr. 3f Dørup By, Voerladegård, Klostermøllevej 8, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af Baks Arkitekter for ejendommens ejere Kasper og Pernille Guldbæk Christensen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

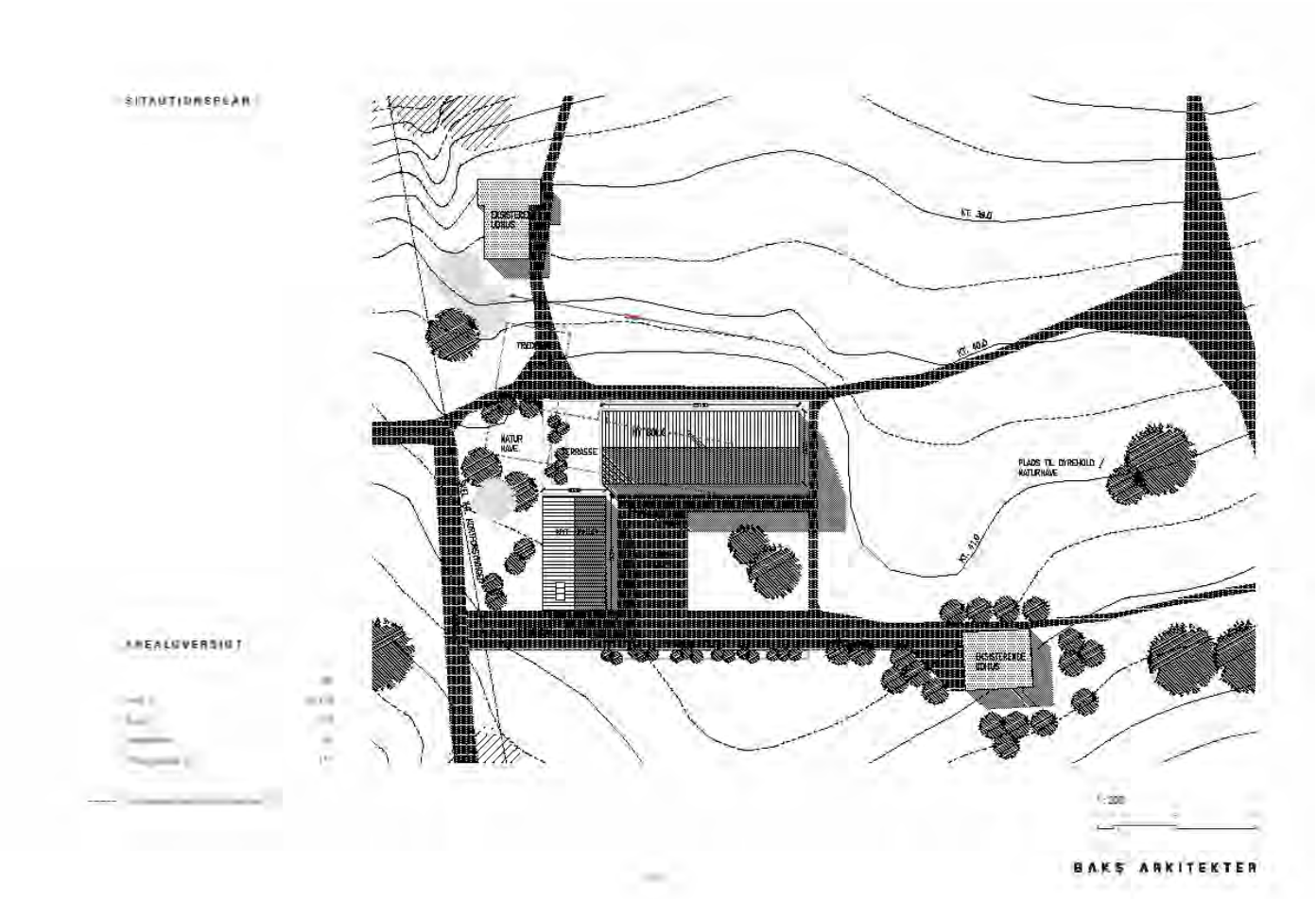
Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10 maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning. Arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen hindrer dog ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse, såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller udformning, der funktionelt og uden væsentligt merbekostning kan modsvare det ønskede, eller såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en beboelsesejendom på 3,9 ha i landzone uden landbrugspligt. Ansøgningen omfatter opførelse af en ny bolig på 215 m^2 med en overdækning på 20 m^2 og et udhus/garage på 117 m^2, i alt 332 m^2 og et overdækket areal på 20 m^2. Byggeriet opføres som to traditionelle længehuse med sadeltag med træbeklædte facader og med tagbeklædning i stål, zink eller aluminium. Et eksisterende udhus på 67 m^2 reduceres til 49 m^2. Det skal fremadrettet anvendes til får, som skal pleje ejendommens naturarealer. Den blivende del af udhuset vil blive renoveret. Det nye byggeri erstatter det eksisterende byggeri på ejendommen, som delvist rives ned. Det drejer sig om en bolig på 174 m^2, to udhuse på i alt 100 m^2 og den nævnte udhusreduktion på 18 m^2. Der nedrives således i alt 292 m^2.

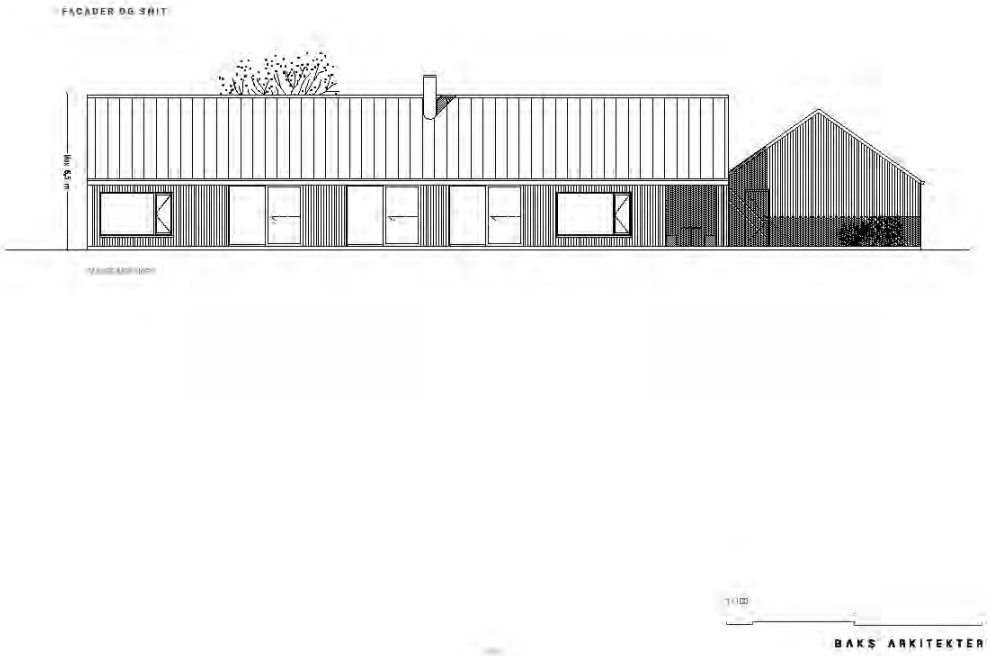
Skanderborg Kommune har videre oplyst, at projektområdet er ca. 150 meter fra Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Projektet vurderes ikke at ville kunne påvirke Natura 2000-området og er ikke i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Det vurderes heller ikke at kunne påvirke bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om opførelse af en bolig med en mindre overdækning og et udhus på i alt 342 m^2. Der nedrives en bygningsmasse svarende til 292 m^2. Byggeriet opføres i tilknytning til den eksisterende bygningsmasse og ikke nærmere Mossø end det eksisterende byggeri. Det opføres i en enkel og traditionel længestil og med et materialevalg, der indpasser bygningen til beliggenheden i det åbne land og det værdifulde landskab.

Den eksisterende og den nye bebyggelses placering er illustreret på følgende oversigtsplan:

Byggeriets facade mod Mossø er illustreret på følgende måde:

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 22. juni 2020. I besigtigelsen deltog endvidere Kasper og Pernille Guldbæk Christensen med arkitekt Mads Haaber Thomsen, Skanderborg Kommune ved Betinna Grønkjær-Petersen, Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Lars Søgaard-Jensen og Friluftsrådet ved John Balle Jensen. Projektet blev gennemgået og besigtiget, herunder fra den offentlige sti ca. halvvejs mod Mossø. Det blev supplerende oplyst, at der fjernes to udhuse, mens to udhuse bibeholdes, hvoraf det ene reduceres i størrelse. Udhusene er nødvendige til fåreholdet til pleje af ejendommens naturarealer, herunder til opbevaring af de nødvendige maskiner og redskaber til naturplejen. Den nye bolig rykkes syv meter mod øst og drejes en anelse. Den eksisterende længe i nord/sydgående retning foran huset mod Mossø fjernes og erstattes af udhuset/garagen, som placeres på den anden side af boligen væk fra Mossø, men dog fortsat med en synlig facade mod Mossø. Der sker således en samlet forøgelse af facaden mod Mossø med to meter, men en større del af denne rykkes længere væk fra søen. Projektet medfører ikke en øget bygningshøjde i forhold til den eksisterende bebyggelse. Vinduerne bliver med refleksfrit glas. Det blev videre oplyst, at afstanden til Mossø er omkring 150 meter. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation. Tagkonstruktionen blev i den forbindelse drøftet, og der blev opnået enighed om, at den kan udføres som mat mørkt metaltag eller zinktag, som fremstår mørkt og mat.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at byggeriets ydre fremtræden er tilpasset landskabet og omgivelserne og kan godkendes i fredningen på betingelse af, at taget udføres som mat mørkt metaltag eller zinktag, som fra starten er mørkt og mat.

Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis ved Mossø, at der ikke er grundlag for at tillade en øget facadelængde mod Mossø eller ved genopførelse at tillade en anden placering end det eksisterende byggeris placering.

Fredningsnævnet kan dog konkret efter forholdene på ejendommen og afstanden til Mossø godkende, at bebyggelsen flyttes syv meter mod øst. Fredningsnævnet kan med samme begrundelse og med særlig henvisning til, at udhusets facade flyttes længere væk fra Mossø, godkende, at facaden øges med to meter mod Mossø. Det er således efter besigtigelsen fredningsnævnets opfattelse, at terrænforholdene og byggeriets udtryk og placering betyder, at projektet ikke får nogen ændret betydning for oplevelsen af fredningen.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation til projektet.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Kasper og Pernille Guldbæk Christensen,
3. Baks Arkitekter,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-13-20,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 3. juli 2020

FN-MJØ-049-2020. Læskur og hegning

Fredningsnævnet modtog den 28. april 2020 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre et læskur og opsætte et hegn om en hestefold og om lovliggørelse af et allerede opsat hegn om en hestefold på matr.nr. 3a Justenborg, Skanderborg Jorder, Vroldvej 192, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Rikke Zizi Dangaard og Finn Damgaard.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation på vilkår om udførelsesmåden for hegnene. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10 maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning. Arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en landbrugsejendom på 58.154 m^2. Naboejendommen ejes af de samme ejere. Det ansøgte berører derfor også den anden ejendom med matr.nr. 3e Justenborg, Skanderborg Jorder, som er en landbrugsejendom uden beboelse på 29.004 m^2.

Skanderborg Kommune har nærmere oplyst, at ansøgningen omfatter etablering af et læskur til ejendommens heste på ca. 46 m^2, hvoraf ca. 14 m^2 er et overdækket areal i forlængelse af læskuret. Dets tre facader opføres i trykimprægneret træ, hvor den sidste side vil være åben. Taget beklædes med sorte eternittagplader. Det placeres op af to eksisterende folde, så det er muligt, at hestene kan benytte læskuret uanset hvilken fold, de går i. Læskuret kommer derfor til at ligge ca. 56 meter fra den eksisterende hestestald. Der er seks heste og to kommende føl, der skal gå i foldene. Der er ikke mulighed for hestene til at søge skygge i foldene, og de har behov for beskyttelse mod de varme og tørre somre. Nogle af hestene vil desuden gå ude om vinteren i mere end 12 timer i døgnet, hvor det er lovpligtigt med et læskur eller lignende. Hestene skal have adgang til et læskur på i alt 59,20 m^2, hvis alle heste benytter læskuret samtidig om vinteren, men da det kun er nogle af dem, der skal være på græs om vinteren, er det tilstrækkeligt med et læskur på 46 m^2.

Ansøgningen omfatter endvidere lovliggørende dispensation til et hestehegn, der er opsat om de eksisterende folde. Det er ca. 1½ km langt og 1,3 meter højt og er udført i hvidmalet træ. Der ønskes opsat et tilsvarende hegn om en kommende fold på 19½ x 39½ meter.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at dele af ejendommen er beliggende i Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Læskuret og hegnene er umiddelbart uden for Natura 2000-området. Projektet vurderes ikke at ville kunne påvirke Natura 2000-området og er ikke i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Det vurderes heller ikke at kunne påvirke bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at læskuret er placeret, så det kan benyttes fra begge folde. Derved undgås behovet for at opsætte et læskur i hver fold. Det placeres samtidig nærmest hovedbygningen som muligt. Det får herved den mest oplagte placering i forhold til foldenes placering og ejendommens øvrigt bebyggelse.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 22. juni 2020. I besigtigelsen deltog endvidere Rikke Zizi Damgaard og Finn Damgaard, Skanderborg Kommune ved Betinna Grønkjær-Petersen, Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Lars Søgaard-Jensen og Friluftsrådet ved John Balle Jensen. Forholdende blev gennemgået. Finn Damgaard og Rikke Zizi Damgaard oplyste, at hestehegnet var opsat, da de overtog ejendommen for 3½ år siden. De tidligere ejere havde heste og havde ejendommen i mange år, så de vil tro, at hegnet har stået der i mange år. Betinna Grønkjær-Petersen oplyste at ville undersøge det via luftfotos. De plejer at lufte hestene tæt ved Mossø længere væk fra bygningerne og vejen, men det forstyrrer fuglelivet i området, så de vil derfor gerne flytte stedet væk fra søen og op til bygningerne og vejen. Det er med den placering nødvendigt med et tilsvarende hegn, så hestene ikke løber ud på vejen. Der bliver tale om hegning af et areal på små 1.000 m^2. Læskuret er nødvendigt for hestene. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation, herunder lovliggørende dispensation til det allerede opsatte hegn, men at det skal males sort eller mørkebrunt for ikke at virke for dominerende i landskabet. Der blev opnået enighed om en frist for lovliggørelse til den 1. august 2021. Fredningsnævnet gjorde i øvrigt i forbindelse med udtrykte planer om tilplantning langs vejen opmærksom på, at en sådan tilplantning kræver fredningsnævnets dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til læskuret, der med sin placering og ydre fremtoning på ejendommen ikke har betydning for oplevelsen af fredningen.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at der har været en synlig og markant hegning på ejendommen i årevis umiddelbart ud til både Mossø og Vroldvej, uden at det er blevet påtalt i fredningen. På den baggrund og efter en konkret vurdering af forholdene på ejendommen med dens placering i fredningen er fredningsnævnet indstillet på at meddele dispensation til den eksisterende hegning og den nu ansøgte hegning.

Det er imidlertid fredningsnævnets opfattelse, at en markant hegning i hvid er for dominerende og fremmedartet i en landskabsfredning. Der meddeles på den baggrund dispensation til sort eller mørkebrun hegning.

Fristen for lovliggørelse af det eksisterende hegn, der således skal males sort eller mørkebrunt, fastsættes som aftalt på besigtigelsen til den 1. august 2021.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 3, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Rikke Zizi Damgaard og Finn Damgaard,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-42-20,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 20. oktober 2020

FN-MJØ-081-2020. Læhegn, udvidelse af haveareal og overdækninger

Fredningsnævnet modtog den 9. juli 2020 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at plante et læhegn og om lovliggørelse dels af udvidelse af et haveareal og dels af flere overdækninger i form af mindre bygningskonstruktioner på matr.nr. 40b Gl. Rye By, Gl. Rye, Engvej 3, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Janus Clarentius Pilgaard Gertz og Rikke Pilgaard Gertz.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en egentlig formålsbestemmelse, men det fremgår, at fredningssagen blev rejst på grund af områdets store fredningsmæssige værdier, videnskabelige interesser og rekreative muligheder. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Arealerne må ikke bebygges yderligere, og der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Udenfor eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt. Fredningen hindrer derimod ikke genplantning på allerede beplantede arealer. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted. Der kan til allerede bestående landbrug som udgangspunkt opføres nødvendige driftsbygninger.

Fredningsnævnet meddelte den 24. november 2015 dispensation til efter nedrivning af et maskinhus på 73 m^2, en staklade på 125 m^2 og et hønsehus at opføre en driftsbygning på 250 m^2 på ejendommen til brug for hestestald, opbevaring af hø og overdækket areal (FN-MJØ 2017.77).

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en landbrugsejendom på ca. 33 ha. Ansøgningen omfatter etablering af et læhegn langs den vestligste del af haven. Kommunen er ved sin sagsbehandling blevet opmærksom på, at havearealet uden tilladelse er blevet udvidet efter opførelsen af det nye enfamilieshus på ejendommen, som fredningsnævnet meddelte dispensation til i 2010. Der er endvidere uden tilladelse opført syv mindre overdækninger til udhusformål. Der søges derfor om lovliggørende dispensation til haveudvidelsen og tre overdækninger til brænde, en overdækning ved køkkenhaven og tre shelters til henholdsvis bålplads, græsslåmaskine og brakpudser.

Læbæltet ønskes plantet for at adskille haven fra landbrugsjorden og for at skabe mere læ på ejendommen. Det vil blive ca. 50 meter langt i to rækker og vil bestå af arterne Alm Hyld, Lind, Hæg og Vild æble. Der er valgt insektvenlige træer for at forbedre fødemulighederne for bl.a. områdets bier. Der er således valgt træer, som afløser hinanden i blomstringsperioder i håb om at kunne give fødemuligheder for insekterne fra ultimo april til medio juli.

Havearealet var ifølge opmålinger på luftfotos tidligere omkring 4.000 m^2, inkl. et mindre beplantet haveareal på den modsatte side af vejen, bebyggede arealer og gårdsplads mv. Det er nu på samme måde opmålt til at være ca. 5.700 m^2. Det mindre beplantede areal på den modsatte side af vejen benyttes ikke længere til have, men der er derimod i havearealet inddraget omkringliggende jord på den samme side af vejen som boligen.

Der er på øst for boligen i 2012/2013 etableret tre ens brændely i træ. De er 1,3 meter høje, 0,9 meter bredde og 5 meter lange.

Der er ved køkkenhaven i 2013/2014 etableret en overdækning i træ til redskaber mv. Den er 1½ meter høj, 1 meter bred og 2 meter lang.

Der er i 2013/2014 opført tre shelters i træ henholdsvis ved bålpladsen i haven til materiel til bålpladsen mv. med målene 1½ meter høj, 1,3 meter bred og 2½ meter lang, syd for det midterste brændely til en græsslåmaskine med målene 1½ meter høj, 1,15 meter bred og 2,2 meter lang og syd for det østligste brændely til en brakpudser mv. med målene 2 meter høj, 2 meter bred og 2,3 meter lang.

Skanderborg Kommune har anført, at den sydøstlige del af ejendommens have er beliggende i fra Natura 2000-område nr. 52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Den del af Natura 2000-området, der berøres af haveareal et, var intensiv dyrket mark indtil 2010 og har siden da været græsmark. Inddragelse af et mindre areal til have vurderes ikke at give nogen direkte påvirkning af habitatnaturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget, ligesom det heller ikke vil give afledte påvirkninger f.eks. i form af øget forstyrrelse i området. Der vil på den baggrund ikke være nogen væsentlig negativ påvirkning af områdets bevaringsstatus. Der vil endvidere ikke være nogen påvirkning af bevaringsstatus for bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at bygningskonstruktionerne er opført i forbindelse med det eksisterende haveareal, som er udvidet. De er opført i naturmaterialer og benyttes primært til almindelige haveformål. Læhegnet udføres med hjemmehørende arter for at afskærme ejendommen for vind og for at skabe et større fødegrundlag for områdets insekter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 23. september 2020**.** I besigtigelsen deltog endvidere Janus Clarentius Pilgaard Gertz, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Niels Thernøe. Det blev oplyst, at det udvidede haveareal bruges til nyttehave. Da det har været nødvendigt at sætte et mindre hegn op for at undgå dyr udefra, fungerer arealet også som hønsegård. Læbæltet ønskes plantet langs arealet mod vest på en strækning på ca. 50 meter langs hønsegården. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at læbæltet kan have en slørende effekt på bebyggelsen. Fredningsnævnet tilkendegav begrundet, at der vil blive meddelt dispensation. De forskellige overdækninger mv. blev gennemgået. Det blev oplyst, at de blev etableret i 2013/14, efter at de købte ejendommen i 2012. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at overdækningerne burde samles. Fredningsnævnet tilkendegav begrundet, at der efter en konkret vurdering vil blive meddelt dispensation, men opfordrede samtidig ejeren til at overveje en flytning eller sløjfning af overdækningen mod øst på den anden side af beplantningen. Fredningsnævnet tilkendegav i øvrigt med henvisning til den samlede bygningsmasse, at der ikke kan forventes dispensation eller lovliggørende dispensation til eventuelle fremtidige konstruktioner på ejendommen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Der er i fredningen forbud mod plantning af læbælter, men fredningsnævnet kan dog dispensere hertil, hvis det ikke er i strid med fredningens formål. Der er tale om et læbælte med en begrænset længde tæt på ejendommens bebyggelse, og læbæltet vil således kunne have en slørende effekt på bebyggelsen. På den baggrund og da læbæltet med sin placering ikke vil få nogen synderlig betydning for oplevelsen af landskabsformerne eller udsigten mod Mossø, meddeler fredningsnævnet dispensation til læbæltet og i øvrigt også lovliggørende dispensation til det i tilknytning hertil udvidede haveareal, der med sin karakter af nyttehave ikke medfører en anden oplevelse af fredningen i forhold til den tidligere græsmark på stedet.

De syv bygningskonstruktioner fremstår diskrete og udført i træ med placeringer i havearealet, og de fremtræder ikke mere markant, end tilfældet ville være med én samlet bygning til opfyldelse af samme behov. Fredningsnævnet meddeler herefter også lovliggørende dispensationer til overdækningen, tre brændely og tre shelters.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Janus Clarentius Pilgaard Gertz og Rikke Pilgaard Gertz,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-11-19,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

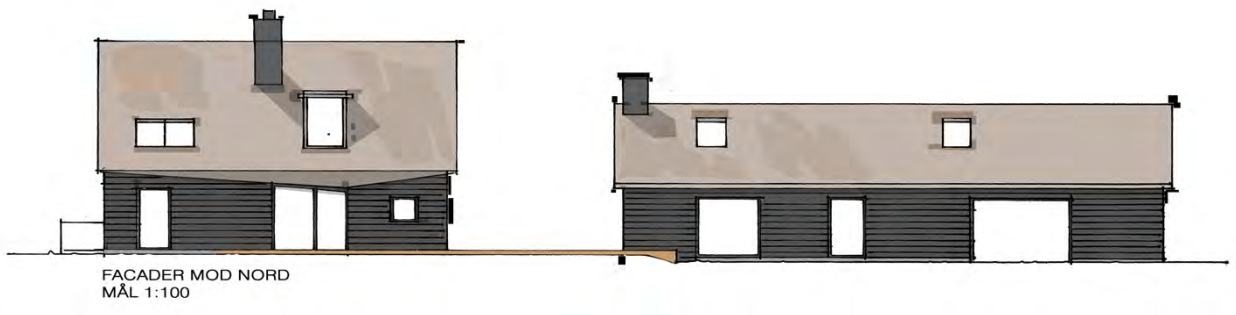
Den 5. november 2020

FN-MJØ-113-2020. Ny bolig og udhus

Fredningsnævnet modtog den 3. september 2020 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at ændre et projekt med en ny bolig og et nyt udhus, som fredningsnævnet den 27. maj 2020 meddelte dispensation til, på matr.nr. 2s Emborg By, Gl. Rye, Lindholmvej 5, 8680 Ry (FN-MJØ-059-2020).

Af fredningsnævnets afgørelse af 27. maj 2020 fremgår følgende:

> Fredningsnævnet traf senest den 17. marts 2020 afgørelse i en sag om dispensation til at opføre en ny bolig med udhus på matr.nr. 2s Emborg By, Gl. Rye, Lindholmvej 5, 8680 Ry. I afgørelsen meddelte fredningsnævnet ikke dispensation. Fredningsnævnets afgørelse af 17. marts 2020 er medtaget som bilag til denne afgørelse.
>
> Fredningsnævnet modtog den 1. april 2020 og den 14. maj 2020 et revideret projekt for en ny bolig med udhus på ejendommen.
>
> Fredningsnævnet har efter en fornyet besigtigelse besluttet at meddele dispensation til det nu ansøgte projekt. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.
>
> Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Der er tale om en tilstandsfredning. Ændringer i terrænet eller terrænformerne er ikke tilladt. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets forudgående godkendelse.
>
> Det reviderede projekt er i forhold til det tidligere ansøgte projekt beskrevet således, at den overdækkede terrasse fjernes. Boligens højde reduceres, så den ikke bliver højere end nu, og boligens udvidelse bliver på 37 m^2. Udhusets areal bibeholdes på 59 m^2, og højden reduceres med 40 cm ved at gøre bygningen 80 cm smallerede. Det betyder dog, at facadelængden forlænges med 1,8 meter til 11,80 meter. Terrassedøren reduceres til 240 x 210 cm mod nu 140 x 210 cm, og vinduet reduceres til 300 x 90 cm mod nu 140 x 120 cm. Det fremtidige glasareal i stueetagen bliver herved på 7,75 m^2 mod nu 4,62 m^2. Der bliver tale om refleksfrit glas. Der ansøges herudover om en kvist på hver side og ovenlysvinduer.
>
> Det fremgår af sagen, at forøgelsen af det bebyggede areal er på godt 13 m^2.
>
> Projektet er illustreret på følgende måde:

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 18. maj 2020. I besigtigelsen deltog endvidere Niels Otto Maibom og Mette Maibom med arkitekt Jørgen Johansen og Skanderborg Kommune ved Betinna Grønkjær-Petersen. Danmarks Naturfredningsforening var inviteret til besigtigelsen, men deltog ikke. Arkitekt Jørgen Johansen præsenterede projektet, der blev drøftet. Besigtigelsen skete også fra en båd på Mossø. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation. Betinna Grønkjær-Petersen oplyste, at Skanderborg Kommune ikke har haft mulighed for at vurdere projektet, men at kommunen vil være indstillet på at tillade byggeriet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Der er tale om et byggeri, hvor boligen nu ikke får en øget bygningshøjde, og hvor der kun sker en mindre udvidelse af det bebyggede areal. Udhusets størrelse er uændret, men det er gjort smallere og lidt længere mod Mossø for at få en tagkonstruktion, som har samme vinkel som på boligen. Bebyggelsen udføres i materialer, herunder med stråtag, som er markant bedre tilpasset landskabet end den eksisterende bebyggelse.

På den baggrund og efter en konkret vurdering af forholdene på ejendommen, herunder bebyggelsens synlighed som konstateret ved en besigtigelse fra Mossø, som reelt er det eneste sted, hvorfra den er synlig, meddeler fredningsnævnet dispensation til det nu ansøgte projekt.

Den aktuelle ansøgning om at ændre projektet

Skanderborg Kommune har anført, at ændringerne drejer sig om flytning af en udvendig kældertrappe fra boligen på østgavlen til udhusets facade mod nord, etablering af to lysskakter ved udhuset og én lysskakt ved boligens østlige gavl, en mindre justering af en gavl mod syd og en mindre udvidelse af rækværket ved terrassen.

Det er om kælderen, lysskakterne og trappen nærmere anført, at kælderen ønskes udvidet fra boligen og ind under udhuset for at skabe mere plads til bryggers mv. Kælderen vil ikke være synlig og ligger helt under terræn. Der ændres ikke på sokkelhøjden. Der vil ikke være tale om udvidelse af opholdsarealet. Den godkendte kældertrappe ønskes i forbindelse hermed flyttet fra boligens østgavl til udhusets facade mod nord, hvor den vil være skjult fra søsiden. Der ønskes dog to lysskakter ved udhuset på sydsiden for at skabe lys til den ellers lukkede kælder. Lysskakterne vil ligge plant med terrænets overflade og vil heller ikke være synlige fra søen. Idet kældertrappen ved boligen fjernes, ønskes der i stedet en mindre lysskakt ved boligens nordøstlige gavl for at sikre tilstrækkelig lysindfald til det godkendte kælderareal. Lysskakten vil heller ikke være synlig fra søen.

Det er nærmere om facaden mod syd anført, at der ønskes skabt et arkitektonisk hovedgreb, hvor facader mod nord og mod syd i højere grad korresponderer med hinanden. Den indtrukne facade mod nord ønskes gentaget på udhusets sydfacade. Her trækkes facaden 70 cm ind som vist på planen over udhuset, og for at bibeholde det ønskede areal gøres gavlene en smule bredere fra de godkendte 5,15 meter til 5,55 meter. Det eksisterende udhus er 5,8 meter bredt. Det aktuelle areal af udhuset bliver herefter 59,54 m^2 i stedet for det godkendte areal på 59,14 m^2.

Det er nærmere om rækværket anført, at der oprindeligt er godkendt et gennemsigtigt værn ved boligen. Det ønskes ændret til et værn i en tynd stålkonstruktion med bl.a. tynde vandrette stålstænger, f.eks. Ø8mm. Det gælder både ved terrassen og ved kælderskakten. Værnet ved den hævede terrasse ønskes desuden forlænget ca. to meter fra boligens gavl og over mod udhuset i forhold til det godkendte.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter Skanderborg Kommunes vurdering om et tidligere byggeprojekt på ejendommen til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til forholdene omkring kælderen, lysskakterne og trappen, som er uden betydning for oplevelsen af fredningen.

Det var en væsentlig forudsætning for fredningsnævnets godkendelse af udhuset, at det ikke fik et større areal end det eksisterende udhus. Af hensyn til en harmonisk tagkonstruktion skete dette ved at gøre udhuset 80 cm smallere og 40 cm lavere, selvom det betød en forøget facadelængde mod søen med 1,8 meter. Selvom udhusets areal ved det nu ansøgte projekt søges bibeholdt ved en tilbagetrukket facade, vil projektet reelt betyde, at udhuset bliver 40 cm bredere. Det er ikke i overensstemmelse med fredningsnævnets tidligere dispensation, og fredningsnævnet vil efter ejendommens beliggenhed i fredningen ikke tillade en sådan yderligere udvidelse. Fredningsnævnet meddeler derfor ikke dispensation til en ændring af udhuset.

Fredningsnævnet har ikke bemærkninger til, at rækværket ændres til at blive udført med vandrette tynde stålstænger, men der meddeles efter ejendommens beliggenhed ikke dispensation til en forøgelse af rækværkets længde til også at være mellem bygningerne, idet terrænforholdene ikke tilsiger et sådan for fredningen uheldig forøget rækværk.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Niels Otto Maibom,
3. JBJ Arkitekter MAA,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.00-P00-136-18,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 20. oktober 2020

FN-MJØ-100-2020. Ny tilbygning som erstatning for eksisterende tilbygning

Fredningsnævnet modtog den 26. august 2020 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre en tilbygning på matr.nr. 3h Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 32, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Hans Henrik Gerner Jensen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en egentlig formålsbestemmelse, men det fremgår, at fredningssagen blev rejst på grund af områdets store fredningsmæssige værdier, videnskabelige interesser og rekreative muligheder. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Arealerne må ikke bebygges yderligere, og der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- eller tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets forudgående godkendelse. Bestemmelsen omfatter også landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse.

Fredningsnævnet meddelte den 11. september 2012 uden forudgående besigtigelse og i overensstemmelse med Skanderborg Kommunes indstilling dispensation til på ejendommen at udskifte tagene, at opføre en garage på 60 m^2 og at opføre en tilbygning på 100 m^2 (FN 2012.124). Dispensationen blev udnyttet i relation til garagen og udskiftning af tage, men ikke i relation til tilbygningen.

Skanderborg Kommune har om fredningsnævnets afgørelse fra 11. september 2012 oplyst, at der blev meddelt dispensation til at opføre en ny tilbygning til erstatning for en eksisterende tilbygning med samme størrelse. Ansøgningen til kommunen omfattede en større ny tilbygning, men på det tidspunkt var praksis for boligstørrelser anderledes og mere restriktiv, og kommunen kunne derfor ikke meddele landzonetilladelse til den dengang ansøgte større tilbygning.

Skanderborg Kommune har i øvrigt oplyst, at ejendommen har et areal på 12.380 m^2. Ansøgningen omfatter en tilbygning på ca. 130 m^2 til den eksisterende beboelse til erstatning for en ældre del af beboelsesbygningen på ca. 100 m^2, som nedrives. Tilbygningen opføres med samme placering som den eksisterende tilbygning, så de to længer fremadrettet bliver lige lange. Den opføres med ydervægge af gule tegl og med tagdækning af mørke teglsten som den eksisterende bolig. Tagkonstruktionen udføres som uudnyttelig. Det eksisterende boligareal er ca. 366 m^2, og det fremtidige boligareal bliver ca. 396 m^2. Baggrunden for projektet er, at der er tale om en ældre og ikke tidssvarende bygning. Den nye bygning ønskes gjort bredere af hensyn til nye konstruktioner som følge af isoleringskrav og bedre indretningsmuligheder. Den ønskes endvidere forlænget, så den bliver bedre arkitektonisk tilpasset det eksisterende byggeri, da de to længer bliver lige lange.

Skanderborg Kommune har anført, at ejendommen er ca. 0,7 km fra Natura 2000-område nr. 52 ved Mossø mv. Projektet vurderes ikke at kunne påvirke Natura 2000-området eller bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om en tilbygning til en beboelsesejendom, som opføres i stedet for en ikke tidssvarende bygning. Bredden forøges for at give mulighed for en

rimelig indretning trods skærpede krav til isolering. Længden forøges også, så de to længer bliver lige lange. Bygningen opføres som helhed i materialer og udformning, der svarer til det eksisterende byggeri, og er dermed i relation til både stil og materialer tilpasset det eksisterende byggeri og området omkring bebyggelsen. Boligen er ca. 890 meter nord for Mossø, og ændringen vil ikke have betydning for oplevelsen af ejendommen nær Mossø.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 23. september 2020**.** I besigtigelsen deltog endvidere Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Olaf Møller og Niels Thernøe. Ejendommens ejer var indkaldt til besigtigelsen, men mødte ikke. Fredningsnævnet besluttede efter en konkret vurdering at gennemføre besigtigelsen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at den eksisterende længe er utidssvarende som bolig. Når bortset fra den arealmæssige udvidelse, opføres tilbygningen med samme beliggenhed som den eksisterende tilbygning. Den opføres endvidere i samme stil som den øvrige bebyggelse og får med udvidelsen samme længde som ejendommens anden længe, således at den samlede bygningsmasse fremtræder mere harmonisk. På den baggrund og med henvisning til ejendommens placering i fredningen og bygningsmassens begrænsede synlighed fra omgivelserne meddeler fredningsnævnet dispensation, selvom der i forvejen er et meget stort beboelsesareal på ejendommen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Hans Henrik Gerner Jensen,
3. MK arkitektkontor,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-32-20,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,

13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 23. februar 2021

FN-MJØ-031-2021. Nedlægning af opstemning og genopførelse af et bådhus

Fredningsnævnet meddelte den 22. juni 2018 dispensation til at nedlægge en opstemning og genopføre et bådhus på ejendommen matr.nr. 4f Justenborg, Skanderborg Jorder, Vroldvej 194, 8660 Skanderborg, som ejes af Zaneta Anna Gozdzik-Ormel og Frank Theodoor Ormel (FN-MJØ-64-2018).

Fredningsnævnet anførte følgende begrundelse for afgørelsen:

> ”Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.
>
> Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.
>
> Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.
>
> Fredningsnævnet meddeler dispensation til bådhuset, da der er tale om genopførelse med samme størrelse, placering og ydre udformning bortset fra en højdeforøgelse, som grundet den tilstødende Vroldvejs højere placering i landskabet ikke findes at have betydning for oplevelsen af fredningen.
>
> Fredningsnævnet meddeler endvidere dispensation til nedlæggelse af et sådant stykke af opstemningen, som Skanderborg Kommune finder nødvendigt med hensyn til at skabe mulighed for den nødvendige passage. Dispensationen omfatter også en nødvendig gangbro til passage af den fritlagte del af opstemningen, hvis den udføres som en let konstruktion efter kommunens anvisninger.”

Skanderborg Kommune har den 18. februar 2021 oplyst, at fjernelsen af stemmeværket er en del af et vandområdeprojekt, som endnu ikke er færdiggjort. Det fysiske arbejde med at fjerne stemmeværket påbegyndes i sensommeren eller efteråret 2021 og således efter, at dispensationen er udløbet. Det er en konsekvens heraf, at bådhuset heller ikke kan gennemføres indenfor fristen. Der anmodes derfor om en forlængelse af dispensationen med 1 år.

<u>Fredningsnævnets afgørelse</u>

Det følger af naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2, at en dispensation bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 3 år efter, at den er meddelt. Fredningsnævnet kan derfor ikke forlænge fristen for dispensationens udnyttelse.

Fredningsnævnet meddeler imidlertid med samme begrundelse som i afgørelsen af 22. juni 2018 en ny dispensation til det ansøgte. Fredningsnævnet finder efter projektets karakter, at det ikke er nødvendigt at fastsætte en kortere frist for dispensationens udnyttelse end den frist på 3 år, der følger af naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjarne Golles (ministerielt udpeget medlem af fredningsnævnet),
2. Flemming Pedersen (kommunalt valgt medlem af fredningsnævnet),
3. Zaneta Anna Gozdzik-Ormel og Frank Theodoor Ormel,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr.01.03-03-P19-10-18,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 14. juli 2021

FN-MJØ-074-2021 og FN-MJØ-088-2021. Bådebro, tilbygning, udhus, brændeskur, terrasse, bolværk, renovering, grusplads og hegnslåge

Fredningsnævnet modtog den 6. maj 2021 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre en bådebro på matr.nr. 20e Tåning By, Tåning, Vroldvej 196, 8660 Skanderborg (FN-MJØ-074-2021). Fredningsnævnet modtog endvidere den 18. maj 2021 kommunens udtalelse om en ansøgning om lovliggørelse af en række forhold på ejendommen i relation til en tilbygning til en bolig, et udhus til en vandboring, et brændeskur, en terrasse, udskiftning af to bolværk, renovering af et udhus, udvidelse af en grusplads og en hegnslåge (FN-MJØ-074-2021). Ejendommens ejes af Jane og Jørgen Hermansen.

Fredningsnævnet meddeler dispensation, dog på vilkår om arealer mod vandløbet. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- eller tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets forudgående godkendelse. Bestemmelsen omfatter også landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Opførelse af bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø og å må ikke foretages uden fredningsnævnets forudgående godkendelse. Dog kan der for hver ejendom etableres en mindre bådebro med en bredde på ca. 50 cm og 30 cm over normal vandstand til ejerens eget brug.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en beboelsesejendom på 33.310 m^2, som tidligere også har fungeret som dambrug. Det er nedlagt, men bygningerne står fortsat på ejendommen.

Der ansøges om at renovere eller udskifte den eksisterende bådebro på 16 x 1 meter. Den er ifølge luftfotos opført mellem 2002 og 2004 uden tilladelse. Kommunen har meddelt ansøgeren, at kommunen er indstillet på at tillade en bro med samme placering, men højst med dimensionerne 8 x 1,5 meter, som er i overensstemmelse med kommunens praksis. Der vurderes ikke at foreligge tilstrækkelige begrundelser for en længere bro, og da den hidtidige bro ikke er lovlig, kan den ikke begrunde en længere bro. En længere bro vil endvidere medføre en uheldig præcedens for de øvrige ejendomme omkring Mossø. Ansøgeren har meddelt kommunen, at han er herefter ønsker en bro med de godkendte dimensioner.

Der ansøges endvidere om lovliggørelse af en tilbygning til en bolig, et udhus til en vandboring, et brændeskur, en terrasse, udskiftning af to bolværk, renovering af et udhus, udvidelse af en grusplads og en hegnslåge.

Boligen er ifølge BBR opført i 1970. På det tidspunkt var den på 91 m^2. I 2001 blev et integreret udhus på ca. 16 m^2 inddraget til boligen, og der blev i 2003 opført en tilbygning på 12,5 m^2 i form af en uopvarmet udestue/et drivhus. Boligens nuværende størrelse vurderes at være 119,5 m^2 inkl. den uopvarmede udestue. Bygningen er i dag malet sort i stedet for rød.

Der er omkring 1988 etableret en fliseterrasse omkring boligen. Den blev i 2019 udskiftet og udvidet af de nuværende ejere til en træterrasse på ca. 75 m^2 målt på luftfoto. Den er placeret i eksisterende terræn. Der var ikke en terrasse med denne placering på fredningstidspunktet.

En tidligere hestestald benyttes nu til udhus. Hestestalden blev opført før fredningen. Udhuset er renoveret af de nuværende ejere, og det er kommunens vurdering, at den tidligere hestestalds udtryk er ændret i en sådan grad, at der kræver fredningsnævnets dispensation. Der er lagt et nyt trædæk under overdækningen på udhuset, hvor der før var beton/fliser, som hestene kunne gå på. Bygningen er malet sort, og råddent træ og tagplader er blevet udskiftet. Overdækningen er indvendigt ændret fra fladt loft til at være åbent til spærene. Der er endvidere isat et større vinduesparti end det tidligere i facaden, hvor der er overdækning. Facaderne er oprindelige. Trædækket var etableret større end det, der nu søges om, idet ejeren efter dialog med kommunen har reduceret trædækket til samme areal, som hvor der tidligere lå fliser, idet et større trædække end dette ikke kunne opnå dispensation fra søbeskyttelseslinjen.

Ved indkørslen til ejendommen står en stålport, som ifølge den tidligere ejer er udskiftet flere gange. Det er oplyst, at den oprindelige port blev opført omkring 1971. Da den tidligere ejer overtog ejendommen var der en port med stolper, bl.a. grundet uvedkommende færdsel på dambruget. Porten blev udskiftet et par gange i den tidligere ejers tid senest for ca. 12-15 år siden, hvor den nuværende port blev sat op. Den har samme placering som de tidligere porte. På luftfotos ser det ud som om, at der meget tæt på fredningstidspunktet var en port på stedet, og det kan derfor ikke udelukkes, at den var der på fredningstidspunktet.

Der er i forbindelse med en grusvej på ejendommen etableret en grusplads ved boligen, som gennem årene er blevet udvidet allerede fra 1993 ifølge luftfotos. Arealet ser forholdsvis ens ud i størrelse frem til 2015, men i 2016 udvides gruspladsen helt ud til vandløbets kant. I 2019 udvidede den nuværende ejer gruspladsen yderligere ved siden af den eksisterende bolig og den tidligere erhvervsbygning, som nu anvendes til anneks. Gruspladsen anvendes til parkeringsareal og vendeplads. Kommunen kan ikke godkende den fulde udvidelse af gruspladsen mod vandløbet og vil i en dispensation fra søbeskyttelseslinjen stille vilkår om, at der skal fastholdes en grøn bræmme på to meter fra vandløbets kronekant og ind til gruspladsen.

Bygningen til vandboringen er på 7 m^2 i træ. Den har tidligere huset et vandbehandlingsanlæg i form af filtre, som blev fjernet, da ejendommen blev tilsluttet et alment vandværk, og boringen er derfor ikke længere i brug. Men ejendommens vandmåler er placeret i bygningen. Den tidligere ejer har oplyst, at den blev opført i 1971, men det kan grundet beplantning ikke ses tydeligt på luftfotos. Det er først i forbindelse med rydning af træer omkring arealet i 2008, at det er muligt at se bygningen tydeligt. Der er i kommunens arkiv omkring opførelsen af boligen i 1971 oplysninger om en tidligere byggesag om ejendommens vandforsyning, men det kan ikke nærmere ses, hvad det bestod i.

Der er i 1990 opført et brændeskur mellem den tidligere erhvervsbygning og boligen. Brændeskuret er oplyst til at være 6,25 m^2 i træ.

Den nuværende ejer har udskiftet bolværket ved gruspladsen ud for boligen, idet vandløbet på grund af store regnmængder løb over bredderne og skyllede store mængder grus fra gruspladsen og ned i vandløbet. Det eksisterende bolværk blev derfor udskiftet med et nyt bolværk, som er forstærket med en vandret træplatform fæstnet længere inde på land for at give stabilitet og modvægt, når arealet oversvømmes helt, og vandmasserne presser på bolværket fra bagsiden. Kommunen betragter det tidligere bolværk som lovligt, da det har været upåtalt på lokaliteten gennem en længere årrække. Kommunen kunne dog ikke godkende den vandrette konstruktion i den anlagte størrelse, da det var for dominerende, og da vandløbsbræmmen som udgangspunkt skal holdes fri for konstruktioner, anlæg og lignende. Det havde endvidere karakter af en bro/terrasse til ophold. Bolværket er derfor blevet reduceret, således at fæstet af konstruktionen på land nu kun er

30 cm bred. Dette fæste kan formentlig være en hjælp til at styre og forhindre tilbageløb af grus og øvrige materialer til Tåning Å ved fremtidige situationer med høj vandstand. Der stilles igen vilkår om, at arealet fra bolværket og ca. to meter ind mod gruspladsen skal friholdes for anlæg og i stedet holdes med naturlig vegetation.

Det tidligere lodrette bolværk ved bådpladsen er også udskiftet med et nyt bolværk. Kommunen betragter det som lovligt, idet der sandsynligvis upåtalt har eksisteret et bolværk på den lokalitet i en lang årrække, og idet det nye bolværk i alt væsentlighed vurderes at minde om det tidligere i omfang mv. Der var af ejeren lavet en bro/et trædeplateau oven for det lodrette bolværk, som nu er reduceret efter dialog med kommunen. Kommunen er indstillet på at dispensere til træplateauets nuværende udstrækning, bl.a. fordi det må antages, at der tilbage til den tidligere ejer har været en bådeplads og en indretning nogenlunde som den nuværende, idet ejeren havde fiskemulighed i Mossø.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er beliggende i Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Forholdene vurderes ikke at påvirke arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget eller bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om etablering af en bådebro på 8 x 1,5 meter i brinken af Mossø med samme placering som en hidtidig bro. Den forudsætter ikke fjernelse af rørskov og vurderes med sin begrænsede anvendelse til privat brug ikke at forstyrre dyre- og planteliv. Der lægges også vægt på, at der i en længere årrække fra 2004 har været en bro upåtalt på stedet. Der er tale om en ejendom, der tidligere har haft dambrug, og som i dag fungerer som beboelsesejendom. Den er beliggende i en lavning ned til Mossø. Langs ejendommens østlige skel løbet Tåning Å, der udmunder i Mossø. Ejendommen ligger tilbagetrukket fra vejen, og der er tæt beplantning mellem vejen og bygningerne. Der er søgt om adskillige ændringer, men gældende for bygningerne er, at den nye ejer har istandsat dem, hvor der er valgt sort farve, der lader bygningerne falde mere afdæmpet ind i omgivelserne. Kommunen har gennem længere tid været i dialog med ejeren, hvor nogle af projekterne er reduceret eller fjernet. Der lægges fra kommunens side vægt på, at vandboringen, terrassen, udvidelsen af boligen, udhuset og den delvise udvidelse af gruspladsen har været på ejendommen gennem en længere årrække og i den periode har været upåtalt.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 7. juni 2021 ved Martin Møller-Heuer, Bjarne Golles og Flemming Pedersen. Endvidere deltog Jane og Jørgen Hermansen, Skanderborg Kommune ved Betinna Grønkjær-Petersen, Hanne Medum Lærke og Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Hans Jakobsen. Forholdene blev gennemgået.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at udhuset ved vandet tidligere var en hestestald, som var opført på fredningstidspunktet. Udhuset er renoveret, så det i dag fremstår pænere og i mere neutrale

farver end tidligere. Der er ved renoveringen indsat et større vinduesparti i fronten mod vandet, men der er samtidig fjernet et vindue i gavlen. På den baggrund og efter en konkret vurdering af forholdene på ejendommen, herunder dens historik og udhusets fremtræden, meddeler fredningsnævnet dispensation til renoveringen.

Fredningsnævnet meddeler i øvrigt efter ejendommens beliggenhed og bygningernes og lågens beliggenhed skjult fra omgivelserne og den tid, de har været på ejendommen, dispensation til de øvrige forhold, som konkret ikke findes at have nogen betydning for oplevelsen af fredningen, og som for så vidt angår bådebroen er i overensstemmelse med fredningsnævnets praksis. Dispensationen meddeles på vilkår om friholdelse af en bræmme på to meter mod vandløbet som anført af Skanderborg Kommune.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører

til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Jane og Jørgen Hermansen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 06.02.16-P19-17-20 og 01.03.03-P19-109-18,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

NÆVNENES HUS

16. marts 2021
Sagsnr.: 19/08038, 20/04382 og 20/08803.
Klagenummer.: 1005138, 1008170 og 1008431
SKJ

Denne afgørelse vedrører en dispensationsafgørelse fra Fredningsnævnet med sags nr. FN-MJØ-40-2020. Klik her for at se afgørelsen.

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET
Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

STADFÆSTELSE af afslag på dispensation til opførelse af maskinhus og hestestald samt stadfæstelse af afslag på genoptagelse af afslag på dispensation til opførelse af hestestald inden for fredning i Skanderborg Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 78, stk. 3 (fredningsdispensation).[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels afgørelser af 25. september 2019 om afslag på dispensation til opførelse af maskinhus og af 17. marts 2020 om afslag på dispensation til opførelse af hestestald på matr. nr. 6d Hem By, Voerladegård, beliggende Langkjær 35, 8660 Skanderborg.

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels afslag af 2. april 2020 på genoptagelse af fredningsnævnets afgørelse af 17. marts 2020 om afslag på dispensation til opførelse af hestestald på matr.nr. 6d Hem By, Voerladegård, beliggende Langkjær 35, 8660 Skanderborg.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

---

[1] Lovbekendtgørelse nr. 240 af 13. marts 2019 om naturbeskyttelse.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelserne er den 21. oktober 2019, 26. marts 2020 og 3. april 2020 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ejendommens ejer.

Klager har navnlig anført, at

- det ansøgte maskinhus er driftsmæssigt nødvendigt for landbruget, da heste på lige fod med f.eks. kvæg og svin er landbrugsdyr,
- hestestalden og maskinhuset ikke er særligt synlige fra offentlig vej på grund af den valgte placering og den påtænkte etablering af afskærmende beplantning, og
- fredningsnævnets afgørelse vedrørende hestestalden bør genoptages som følge af, at fredningsnævnet ikke har besigtiget ejendommen forud for sin afgørelse.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.4.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen/området

Ejendommen er på ca. 71.710 m^2 og beliggende vest for Skanderborg i landzone, umiddelbart syd for Mossø ved søens østlige ende. Ejendommen afgrænses mod nord af Mossø, mod syd af den øst-vestgående offentlige vej, Langkær, og mod øst og vest af de omkringliggende naboejendomme. Ejendommens bygninger er placeret i det sydøstlige hjørne af matriklen ud mod Langkær. Det fremgår af BBR, at der på ejendommen er opført et stuehus på 379 m^2 og en driftsbygning på 348 m^2.

Det fremgår af luftfotos og topografiske kort, at ejendommens bebyggelse er placeret på den højeste del af ejendommen, og at terrænet derfra skråner ned mod Mossø, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Arealerne mellem ejendommens bebyggelse og Mossø er præget af åbne græsarealer med hestefolde og en mindre sø. Nærmest Mossø findes stejle skrænter præget af et bælte af træbevoksning, der fortsætter på de omkringliggende ejendomme. Langs ejendommens østlige og vestlige skel findes læhegn, der forløber fra Langkær i syd til bæltet af træer i nord. Der er desuden etableret et læhegn vest for driftsbygningen.

Ejendommens bebyggelse er beliggende ca. 320 meter fra Natura 2000 område nr. 52 Salten å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå (habitatområde nr. 48, fuglebeskyttelsesområde nr. 33 og 35), der udgør ejendommens nordlige skel.

Ejendommen er i sin helhed omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.[4]

[4] https://www2.blst.dk/nfr/05386.00.pdf

Af fredningskendelsen fremgår, at fredningen tilsigter, at området skal bevares i dets nuværende tilstand, og at offentlighedens adgang til området skal forbedres.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at fredningsområdet skal bevares i samme tilstand som på fredningstidspunktet.

Herudover er det fastsat, at fredningsområdet ikke må bebygges yderligere, dog med den undtagelse, at der må opføres ny bebyggelse eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger til allerede bestående landbrug. Fredningsnævnet kan dog nægte tilladelse til nybyggeri samt om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres væsentligt og i uheldig retning, og der findes en anden mulig placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

2.2 Sagens forhistorie

Fredningsnævnet meddelte i 2014 dispensation til opførelse af et nyt stuehus, udhus og driftsbygning på ejendommen til erstatning for den eksisterende bebyggelse, der blev nedrevet, samt til etablering af læhegn på ejendommen.[5]

Det ansøgte omfattede et stuehus med et boligareal på 272 m^2, en integreret garage og værksted med et samlet areal på 107 m^2 og et maskinhus på 434 m^2 med en bygningshøjde på ca. 7,3 m.

Skanderborg Kommune udtalte i sagen, at maskinhuset var nødvendigt for driften af ejendommen som landbrugsejendom, og at det var beliggende i tilknytning til de eksisterende bebyggelsesarealer.

Fredningsnævnet meddelte i afgørelse af 16. december 2013 afslag vedrørende det ansøgte, da den ønskede placering af og højde på stuehuset efter nævnets vurdering ville medføre en markant påvirkning af landskabsoplevelsen mod Mossø. Ansøgningen blev efterfølgende revideret og indsendt til fornyet behandling hos fredningsnævnet.

Fredningsnævnet meddelte den 27. oktober 2014 dispensation til det reviderede projekt. Nævnet vurderede, at det reviderede projekt ikke ville virke så markant i landskabet som det oprindeligt ansøgte, og at det ikke var i strid med fredningen.

Derudover meddelte fredningsnævnet ved afgørelse af 3. juli 2018 afslag på dispensation til etablering af en ridebane på ejendommen. Afgørelsen

[5] Fredningsnævnets sagsnr. FN 2014.97 og 130.

blev påklaget af ejendommens ejer og stadfæstet af Miljø- og Fødevareklagenævnet den 11. februar 2019.[6]

2.3 De påklagede afgørelser

Fredningsnævnet har den 25. september 2019 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddelt afslag på dispensation til opførelse af et maskinhus.

Skanderborg Kommune har den 15. maj 2019 på vegne af ejendommens ejer ansøgt om at opføre et maskinhus på ejendommen.

Der er søgt dispensation til at opføre et uopvarmet maskinhus med en størrelse på 20,5 m x 14,3 m og med en højde på 5,8 m. Maskinhuset ønskes opført med facadebeklædning i antracitgrå sinusplader med sort tagpap og i en afstand på otte meter fra den eksisterende driftsbygning parallelt med Langkær. Maskinhuset skal efter det oplyste bruges til opbevaring af maskiner, herunder traktor, harve, plov, fræsere, vandvogn mv., trailer og hestetrailer. Det fremgår af ansøgningen, at den eksisterende driftsbygning bruges til hestestald, hesteudstyr, hø og wrap. Det er kommunens vurdering, at maskinhuset er driftsmæssigt nødvendigt for ejendommen som landbrug.

Skanderborg Kommune har vurderet, at det ansøgte ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger.

Fredningsnævnet har behandlet sagen på et møde med besigtigelse den 14. juni 2019. I besigtigelsen deltog klager, en repræsentant fra Skanderborg Kommune og en repræsentant fra Danmarks Naturfredningsforening.

Klager oplyste ved besigtigelsen, at placeringen af maskinhuset er valgt ud fra hensynet til at undgå at fælde beplantning, som det ville være tilfældet med en placering langs det eksisterende maskinhus. Klager anførte endvidere, at der kunne etableres afskærmende beplantning, og at der kun er tale om en begrænset hindring af udsigten mod Mossø. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at en dispensation bør være betinget af etablering af afskærmende beplantning.

Skanderborg Kommune har efter anmodning fra fredningsnævnet den 6. august 2019 udtalt, at det ansøgte maskinhus på 293 m^2 er driftsmæssigt nødvendigt for ejendommen, idet der er et behov for at have en hal til opbevaring af landbrugsmaskiner. Kommunen har herved lagt vægt på, at maskinhuset har en rimelig størrelse til driften af den ca. 7,2 ha store ejendom, som er undergivet en relativ ekstensiv drift i form af bl.a. høslæt, pløjning og såning af nyt græs. Det eksisterende maskinhus på ejen-

[6] Miljø- og Fødevareklagenævnets sagsnr. 18/05246.

dommen på 424 m^2 er ifølge kommunen ikke tilstrækkelig, idet den i dag anvendes som hestehold til otte heste og opbevaring af foder og hesteudstyr. Kommunen har i den forbindelse bemærket, at 424 m^2 til et hestehold på otte heste er i overensstemmelse med kommunens normale praksis for bygningsstørrelse til hestehold.

Fredningsnævnet har fundet, at det ansøgte ikke vil være i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Fredningsnævnet har i afgørelsen vurderet, at maskinhuset med den ansøgte placering ændrer det eksisterende helhedsindtryk i væsentligt omfang og i uheldig retning, da det med sin placering langs Langkær har betydning for landskabsoplevelsen og udsigten over Mossø. Fredningsnævnet har dog ikke kunnet udpege en egnet alternativ placering af maskinhuset, hvorfor der ifølge nævnet skal meddeles dispensation til maskinhuset, medmindre det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Det er fredningsnævnets vurdering, at det eksisterende maskinhus på 424 m^2 er tilstrækkeligt til driften af ejendommen som landbrugsejendom, hvorfor et yderligere maskinhus ikke tjener landbrugsøkonomiske formål. Det forhold, at det eksisterende maskinhus benyttes til hestehold, kan efter nævnets opfattelse ikke begrunde en dispensation til opførelse af et yderligere maskinhus inden for fredningen.

Fredningsnævnet har den 17. marts 2020 i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, meddelt afslag på dispensation til opførelse af en hestestald.

Det fremgår af afgørelsen, at der er søgt om dispensation til etablering af en hestestald på 225 m^2 til brug for ejendommens hestehold på ni heste. Ifølge afgørelsen ønskes hestestalden opført med en facadebeklædning af sinusplader, en ensidig taghældning beklædt med sort tagpap og i samme stil og farver som den eksisterende driftsbygning. Herudover fremgår det, at den eksisterende driftsbygning ikke er stor nok til både at rumme både hestehold og landbrugsmaskiner, hvorfor der er behov for mere plads.

Det fremgår videre, at det ansøgte ønskes opført ca. syv meter vest for og parallelt med den eksisterende driftsbygning, og at hesteholdet i dag er opstaldet i den eksisterende driftsbygning. Som led i etableringen vil den udtjente del af det eksisterende læbælte vest for den eksisterende driftsbygning blive fjernet.

Det er Skanderborg Kommunes vurdering, at projektet ikke vil medføre en påvirkning af Natura 2000-området eller af bilag IV-arter.

Fredningsnævnet har i afgørelsen vurderet, at det ansøgte ikke vil være i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Fredningsnævnet har meddelt afslag på dispensation. Nævnet har herved lagt vægt på, at hestestalden ikke vil være lige så udsigtshæmmende som det ansøgte maskinhus, men at hestestalden stadig vil være udsigtshæmmende, særligt da et eksisterende læbælte fjernes. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at den valgte anvendelse af det eksisterende maskinhus til hestehold ikke kan begrunde, at opførelse af det ansøgte anses som begrundet i rimelige landbrugsøkonomiske formål, uanset om bygningen kaldes et maskinhus eller en hestestald.

Fredningsnævnet har desuden lagt vægt på, at udsigten over Mossø er en del af fredningens formål, og at en dispensation kan medføre en uønsket præcedensvirkning i forhold til opførelse af to maskinhuse på samme ejendom beliggende inden for fredningen.

Fredningsnævnet har den 2. april 2020 meddelt afslag på genoptagelse af nævnets afgørelse af 17. marts 2020 om afslag på dispensation til opførelse af en hestestald.

Det fremgår af afgørelsen, at klager har anmodet om genoptagelse, idet fredningsnævnets afgørelse ifølge klager er fejlagtig og truffet uden besigtigelse af ejendommen. Klager har derfor ønsket, at sagen genoptages, og at fredningsnævnet foretager besigtigelse. Anmodningen er desuden begrundet med, at hestestalden ikke virker udsigtshæmmende, at hestestalden placeres under vejniveau, og at hestestalden og Mossø kun vil kunne ses, hvis man står mellem træerne i læbæltet på ejendommen.

Fredningsnævnet har i afgørelsen anført, at nævnet som udgangspunkt foretager besigtigelse, før nævnet træffer afgørelse, men at udgangspunktet bl.a. fraviges i sager, hvor nævnet allerede har kendskab til ejendommen fra en besigtigelse i forbindelse med en forudgående ansøgning om et andet projekt på ejendommen. Det er videre anført, at fredningsnævnet forud for sin afgørelse af 25. september 2019 og tidligere afgørelser har besigtiget ejendommen, og at nævnet som følge heraf havde kendskab til klagers ejendom forud for nævnets afgørelse af 17. marts 2020. Fredningsnævnet har på den baggrund vurderet, at en besigtigelse ikke ville have haft betydning for afgørelsen.

Fredningsnævnet har desuden bemærket, at der i øvrigt ikke foreligger sagsbehandlingsmæssige eller materielle forhold, der kan begrunde en genoptagelse af sagen.

2.4 Klagernes indhold

Klager har den 21. oktober 2019 påklaget fredningsnævnets afgørelse af 25. september 2019 om afslag på dispensation til opførelse af et maskinhus og anført, at maskinhuset er driftsmæssigt nødvendigt for landbruget på ejendommen, da heste på lige fod med f.eks. kvæg og svin er landbrugsdyr. Det er således klagers opfattelse, at det ikke bør tillægges be-

tydning for dispensationsvurderingen, at det eksisterende maskinhus bliver benyttet til hestehold. Klager har i den forbindelse oplyst, at det eksisterende maskinhus har været indrettet med hestebokse fra opførelsen, hvilket også fremgår af den tidligere dispensationsansøgning.

Videre har klager anført, at det ansøgte maskinhus, på grund af dets placering og den påtænkte afskærmende beplantning, ikke vil være så synlig fra offentlig vej, og at det ansøgte vil muliggøre opbevaring af materiel, der i dag opbevares udendørs. Derudover er bygningen ifølge klager ikke særlig markant, idet den er lavere end det eksisterende maskinhus og opføres i neutrale farver.

Klager har den 26. marts 2020 påklaget fredningsnævnets afgørelse af 17. marts 2020 om afslag på dispensation til opførelse af en hestestald og anført, at hestestaldens udseende og placering er valgt på baggrund af fredningsnævnets vurderinger i afgørelsen vedrørende maskinhuset. Klager er derfor uforstående over, at fredningsnævnet har meddelt afslag på dispensation til hestestalden.

Det fremgår af klagen, at det kun vil være det sorte paptag, der vil være synligt fra Langkær, idet bygningen vil være skjult bag et læhegn, og at hestestalden vil muliggøre opbevaring af materiel, der i dag er opbevaret udendørs. Klager har desuden henvist til afgørelsen vedrørende maskinhuset, hvor fredningsnævnet gjorde opmærksom på, at der i 2014 blev meddelt dispensation til opførelse af den eksisterende driftsbygning. Ifølge klager er behovet for plads til dyr og materiel større end forudset i 2014, hvorfor der er behov for at opføre hestestalden.

Det er klagers opfattelse, at afgørelsen alene er begrundet i en generel modstand mod at meddele dispensation til ændringer på ejendommen, hvorfor klager ønsker en forklaring på, hvorfor fredningsnævnet ikke vil meddele dispensation.

Herudover har klager bemærket, at ejendommen er af høj kvalitet, og at Skanderborg Kommune har støttet alle projekter på ejendommen.

Klager har den 3. april 2020 påklaget fredningsnævnets afgørelse af 2. april 2020 om afslag på genoptagelse af nævnets afgørelse af 17. marts 2020. Af klagen fremgår, at klager ikke er enig i fredningsnævnets vurdering af hestestaldens påvirkning af områdets landskabelige værdier, idet fredningsnævnet ifølge klager har lagt en forkert placering af hestestalden og et læbælte til grund i sin afgørelse. Det er klagers opfattelse, at dette illustrerer, at fredningsnævnet ikke husker de faktiske forhold på ejendommen.

2.5 Førsteinstansens bemærkninger til klagen

Fredningsnævnet har i sine bemærkninger til klagen over nævnets afgørelse af 17. marts 2020 om afslag på dispensation til opførelse af heste-

stalden bemærket, at nævnet i sin afgørelse alene har lagt vægt på fredningen og dens formål, fredningsbestemmelserne samt betragtninger om afgørelsens præcedensvirkning. Fredningsnævnet har videre bemærket, at nævnet i 2014 godkendte det eksisterende byggeri på ejendommen.

Til det af klager anførte om, at fredningsnævnet har inddraget usaglige hensyn i form af generel modstand mod klager, har fredningsnævnet bemærket, at Miljø- og Fødevareklagenævnet tidligere har meddelt afslag på lovliggørende dispensation til etablering af en ridebane på ejendommen.[7]

3. Miljø- og et bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger

Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet dispensere fra bestemmelserne i en fredning, når det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, og hel eller delvis ophævelse af en fredning kan, jf. stk. 5, kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en egentlig formålsbestemmelse, og fredningens formål må derfor vurderes ud fra baggrunden med fredningen sammenholdt med fredningsbestemmelserne.

Af fredningskendelsen fremgår, at fredningsbestemmelserne er fastsat for at bevare fredningsområdet i samme tilstand som på fredningstidspunktet, og for at sikre og forbedre offentlighedens adgang til fredningsområdet.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at:

> ”De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.”

Videre er det anført i fredningsbestemmelserne, at:

> ”De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.”

Af fredningsbestemmelserne fremgår desuden bl.a., at:

> ”Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og belig-

[7] Sagsnr. 18/05246.

genhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål."

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at det ansøgte, maskinhuset og hestestalden, ikke strider mod fredningens formål. Nævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder efter en samlet vurdering, at der ikke kan meddeles dispensation til det ansøgte.

Miljø- og Fødevareklagenævnet er enig i fredningsnævnets vurdering af, at det ansøgte maskinhus ikke er omfattet af den første undtagelse i fredningen vedrørende nybyggeri og om- eller tilbygninger ved bestående landbrug, hvorfor tilladelse til nybyggeri ikke kan nægtes med henvisning til denne bestemmelse. Nævnet har herved lagt vægt på, at det eksisterende helhedsindtryk ved det ansøgte ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, men at der ikke kan peges på anden placering, der funktionelt og uden væsentlige meromkostninger kan modsvare det af lodsejeren ønskede.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har på den baggrund vurderet, om maskinhuset og hestestalden er omfattet af den anden undtagelse i fredningen, hvorefter fredningsnævnet kan nægte tilladelse til byggeriet, hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte fredningsnævnets vurdering af, at de ansøgte bygninger ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål. Nævnet har herved lagt vægt på størrelsen af ejendommens jordtilliggender, og at landbrugsdriften efter det oplyste fra kommunen navnlig består af jordbrug, herunder dyrkning af afgrøder. Det er nævnets vurdering, at det eksisterende maskinhus på 434 m^2 må anses for at være tilstrækkelig til ejendommens landbrugsmæssige drift, og at den ansøgte hestestald ikke tjener landbrugsøkonomiske formål.

Det har desuden indgået i Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering, at en dispensation vil kunne medføre en uønsket præcedensvirkning for tilsvarende ansøgninger inden for fredningsområdet.

Det forhold, at den eksisterende driftsbygning er indrettet og benyttes til bl.a. hestehold og opbevaring af foder og hesteudstyr, kan ikke føre til et andet resultat.

Det er desuden Miljø- og Fødevareklagenævnets vurdering, at der i sagen ikke foreligger oplysninger, der kan godtgøre, at fredningsnævnet ved sin afgørelse af 17. marts 2020 har varetaget usaglige hensyn, herunder at afslaget på dispensation er givet grundet en generel modstand mod klager. Nævnet har herved lagt vægt på, at fredningsnævnets vurderinger er baseret på de landskabelige hensyn, der varetages af fredningen, og på præcedensbetragtninger.

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster fredningsnævnets afgørelse af 2. april 2020 om afslag på genoptagelse af nævnets afgørelse af 17. marts 2020. Det er nævnets vurdering, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte fredningsnævnets vurdering af, at det ikke har været nødvendigt at besigtige ejendommen.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har herved lagt vægt på, at det følger af fredningsnævnets forretningsorden[8] § 10, stk. 1, at fredningsnævnet alene har pligt til at foretage besigtigelse i sager, hvor et af fredningsnævnets medlemmer ønsker det, hvilket ikke ses at være tilfældet. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at fredningsnævnet har besigtiget ejendommen flere gange forud for sin afgørelse i sagen, senest ca. ni måneder før.

[8] Bekendtgørelse nr. 842 af 27. juni 2016 om forretningsorden for fredningsnævn.

3.2 Gebyr
Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr ikke, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 2.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse
Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels afgørelser af 25. september 2019 om afslag på dispensation til opførelse af maskinhus og af 17. marts 2020 om afslag på dispensation til opførelse af hestestald på matr. nr. 6d Hem By, Voerladegård, beliggende Langkjær 35, 8660 Skanderborg.

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels afslag af 2. april 2020 på genoptagelse af fredningsnævnets afgørelse af 17. marts 2020 om afslag på dispensation til opførelse af hestestald på matr.nr. 6d Hem By, Voerladegård, beliggende Langkjær 35, 8660 Skanderborg.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del (FN-MJØ-053-2019, FN-MJØ-001-2020 og FN-MJØ-040-2020) samt for klager via klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på mfkn.naevneneshus.dk. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Klaus Meinby Lund
Stedfortrædende formand

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 27. april 2021

FN-MJØ-012-2021. Tilplantning med juletræer

Fredningsnævnet modtog den 21. januar 2021 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at tilplante med juletræer på matr.nr. 10f og 16k Dørup By, Voerladegård, Forten 31a, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af Svend Erik Skov, som ejer ejendommen sammen med Inge Kramer Skov og Jens Karl Skov.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet ikke at meddele dispensation, men i øvrigt at meddele dispensation til en retablering af et terræn efter en ældre grusgravning, som blev omtalt ved fredningsnævnets besigtigelse. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en egentlig formålsbestemmelse, men det fremgår, at fredningssagen blev rejst på grund af områdets store fredningsmæssige værdier, videnskabelige interesser og rekreative muligheder. Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Ændringer i terrænet eller terrænformerne er ikke tilladt. Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt. Fredningen hindrer ikke tilplantning på allerede beplantede arealer. Forbuddet mod nyplantning gælder ikke nogle nærmere bestemte områder kaldet "F-områder", men matr.nr. 10f og 16k Dørup By, Voerladegård er ikke beliggende indenfor disse områder. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Fredningsnævnet traf den 25. februar 2020 afgørelse om, at tilplantning på ny på matr.nr. 10f Dørup By, Voerladegård til erstatning for træer, der var væltet i storm eller viste tegn på at kunne vælte efter storm, ikke krævede dispensation fra fredningsnævnet, hvis arealet også var beplantet på fredningstidspunktet. Det blev ved sagens behandling oplyst, at ejeren overvejede at tilplante arealet med juletræer, men da det ikke var en del af sagen, tilkendegav fredningsnævnet, at en sådan tilplantning måtte behandles på baggrund af en egentlig dispensationsansøgning (FN-MJØ-115-2019).

Fredningsnævnet har tidligere truffet afgørelser i sager om tilplantning af arealer indenfor fredningen af Mossø med omgivelser.

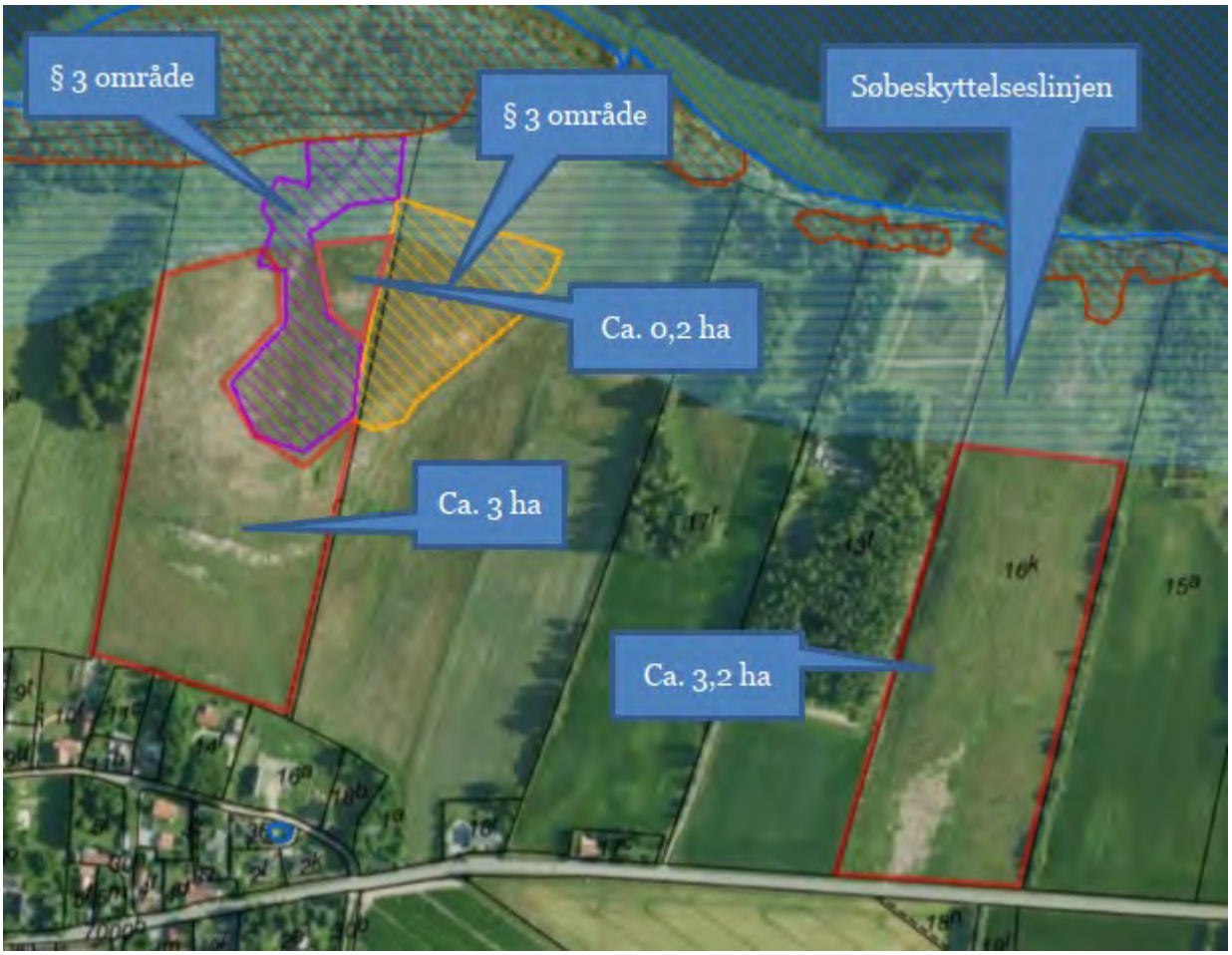
Fredningsnævnet traf den 15. august 2013 afgørelse om ikke at meddele dispensation til beplantning med gran på matr.nr. 1r og 5c Boes By, Dover. Fredningsnævnet lagde herved vægt på, at beplantningen i meget uheldig grad ville fjerne en lysning ved skoven og fjerne udsigten over Mossø og som sådan ville være i strid med fredningens formål (FN 2013.43).

Fredningsnævnet meddelte den 25. februar 2020 dispensation til på matr.nr. 3 bc Emborg By, Gl. Rye at udskifte et hegn, men meddelte samtidig afslag på dispensation til at tilplante et areal på ca. 0,46 ha med løvtræ og skovfyr for at modvirke sandflugt. Fredningsnævnet anførte, at der tidligere var meddelt afslag på dispensation til nytilplantning med træer ved Emborgvej, og at der ikke var grundlag for at tillade beplantningen, selvom der konkret ikke ville være tale om tilplantning, som ville have betydning for udsigten over Mossø (FN-MJØ-130-2019).

Skanderborg Kommune har anført, at ejendommen er en landbrugsejendom på ca. 10,2 ha. Ansøgningen omfatter tilplantning af juletræer på to matrikler på i alt ca. 6,2 ha. Omkring juletræerne ønskes der opsat et

effektivt dyrehegn med en højde på ca. 1,8 meter for at holde vildt væk fra træerne. En sæson med juletræsproduktion varer ca. 10 år, hvorefter eksisterende træer fjernes, og arealerne fræses for at være klar til ny produktion. Juletræsdyrkningen vil blive overdraget til en anerkendt juletræsproducent. Den tidligere beplantning på matr.nr. 10f Dørup By, Voerladegård er delvist faldet i storm, og alt beplantning på matriklen blev fjernet.

Skanderborg Kommune har med henvisning til følgende kortbilag markeret de to matrikler, der ønskes tilplantet, med rød indtegning.

Skanderborg Kommune har oplyst, at den nordligste del af ejendommen er beliggende i Natura 2000-område N52 ved Mossø mv. Projektet vil ikke kunne påvirke Natura 2000-området og er ikke i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Det vil heller ikke betyde en væsentlig påvirkning af bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har ved sin vurdering henvist til en række luftfotos, som viser, at der både på fredningstidspunktet i 1977 og ved fredningssagens rejsning i 1968 alene var meget begrænset beplantning på arealerne. Når der er tale om almindelig landbrugsproduktion i almindelig omdrift, betragtes det som en landbrugsafgrøde, som kan dyrkes på et landbrugsareal. Der er derfor ikke tale om skovrejsning, og der kan derfor godt plantes juletræer på matriklerne til trods for, at området i kommuneplanen er udpeget som skovrejsning uønsket. Der vil ikke kunne tillades plantning af juletræer indenfor de § 3 beskyttede områder, der er på ejendommen, og indenfor søbeskyttelseslinjen, og de områder er derfor ikke omfattet af ansøgningen.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. april 2021**.** I besigtigelsen deltog endvidere Svend Erik Skov, Skanderborg Kommune ved Betinna Grønkjær-Petersen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Olaf Møller. Projektet blev gennemgået, og de arealer, der ønskes

beplantet med juletræer, blev besigtiget. Svend Erik Skov oplyste, at matr.nr. 16k Dørup By, Voerladegård tidligere har været dyrket, men igennem en længere årrække selv er sprunget i skov så meget, at naboens udsyn mod Mossø var væk. Han har nu fældet træerne. Projektet går på, at han bortforpagter jorden til brug for forpagterens juletræsproduktion. Hvis han ikke kan få lov til at plante juletræer, er alternativt bortforpagtning til dyrkning af rug. Der blev i øvrigt fremsat ønske om at udjævne en mindre del af et tidligere område til grusgravning på matr.nr. 10f Dørup By, Voerladegård, idet det syner unaturligt i forhold til det omgivende terræn. Det vil også gøre det lettere ved tilplantningen af arealet med juletræer. Han har spurgt kommunen, men har ikke kunnet få svar på, om det kan lade sig gøre. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at der ikke bør gives tilladelse til beplantning i nærheden af § 3-området på matr.nr. 10f Dørup By, Voerladegård, idet der både gødes og sprøjtes ved traditionel juletræsdrift. Tilplantning på matr.nr. 16k Dørup By, Voerladegård vil tage udsigten mod Mossø. Der bør ikke gives tilladelse til en terrænændring, da der er tale om et geologisk interesseområde, og da grusgraven er interessant for biotoper. Fredningsnævnet tilkendegav, at der ikke vil blive meddelt dispensation, men at der kan ske udjævning af grusgraven efter Skanderborg Kommunes anvisninger.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er ved fredningen bestemt, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet, og at nytilplantning med træer ikke er tilladt. Det er derfor fredningsnævnets opfattelse, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation til juletræsproduktion på arealer, der tidligere har været landbrugsmæssigt dyrket, og som ikke var tilplantet på fredningstidspunktet, og det gælder i særlig grad, når tilplantning som i denne sag vil få en uheldig indflydelse på udsigten over Mossø.

Fredningsnævnet meddeler derfor ikke dispensation.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til den mindre terrænændring ved området for den grusgravning, der tidligere skete på ejendommen, da der er tale om retablering og udjævning i forhold til de tidligere landskabsformer. Dispensationen meddeles på vilkår om, at retableringen sker efter Skanderborg Kommunes anvisninger. Opmærksomheden henledes på, at denne tilladelse kun er givet i forhold til fredningen, og at andre myndigheders tilladelse også kan være nødvendig.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen (kommunalt valgt medlem af fredningsnævnet),
2. Sven Erik Skov,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, 01.05.00-P25-42-20,

5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 27. april 2021

FN-MJØ-144-2020. Stald, orangeri, terrasse og svømmebassin

Fredningsnævnet modtog den 7. december 2020 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre en stald og et orangeri og at etablere et svømmebassin og en terrasse på matr.nr. 3a Justenborg, Skanderborg Jorder, Vroldvej 192, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Rikke Zizi Damgaard og Finn Damgaard.

Fredningsnævnet har efter besigtigelse besluttet ikke at meddele dispensation til stalden, men i øvrigt at meddele dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må som udgangspunkt ikke bebygges yderligere i fredningen. Dog hindrer fredningen ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Fredningsnævnet meddelte den 14. maj 2002 dispensation til at foretage om- og tilbygning af den eksisterende boligbebyggelse på ejendommen, som blev udvidet fra 390 m^2 til 600 m^2. Tilbygningen blev opført som en symmetrisk forlængelse af stuehuset ved begge gavle. Det daværende Århus Amt havde indstillet til fredningsnævnet, at der ikke blev meddelt dispensation, idet udvidelsen var for stor og ikke havde landbrugsmæssig formål og var i strid med fredningen. Fredningsnævnet begrundede dispensationen med, at der på begge sider af ejendommen var store bygninger, hvorfor en udvidelse ikke ville virke for voldsom for området. Projektet fremstod endvidere meget harmonisk og med en bedre proportionalitet i bygningen i forhold til en begrænset udvidelse af denne, som ville ødelægge helhedsindtrykket. Projektet fandtes derfor ikke på afgørende måde at stride mod fredningens formål (j.nr. 11/02).

Fredningsnævnet meddelte den 6. juli 2020 dispensation til på ejendommen at opføre et læskur og opsætte et hegn om en hestefold og lovliggørende dispensation til et allerede opsat hegn om en hestefold på vilkår om maling (FN-MJØ-049-2020).

Fredningsnævnet har på en nærtliggende ejendom i fredningen beliggende Langkjær 35, 8660 Skanderborg truffet to afgørelser af henholdsvis 25. september 2019 og 17. marts 2020 om ikke at meddele dispensation til at opføre et maskinhus (FN-MJØ-053-2019) og en hestestald (FN-MJØ-001-2020), hvor der i forvejen var et

maskinhus på 424 m^2, som også blev brugt som hestestald. Den ansøgte bygning kunne derfor ikke anses for begrundet i rimelige landbrugsøkonomiske formål. Afgørelserne blev den 16. marts 2021 stadfæstet af Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en landbrugsejendom på 58.154 m^2. Orangeriet, svømmebassinet og terrassen ønsket placeret i ejendommens have, hvor der i dag er græsplæne og et grusbelagt areal. Orangeriet etableres op af den eksisterende garage ud mod haveareal et. Det får en størrelse på 50 m^2 i hvid som den bagvedliggende mur og med større vinduespartier på de tre frie facader. Der foretages ikke terrænændringer. Der er 3,75 meter fra det eksisterende terræn til tagryggen. Den bagvedliggende bygning er 5,85 meter høj. Svømmebassinet på 32 m^2 etableres foran orangeriet. Det er et præfabrikeret fiberbassin, der er fire meter bredt og otte meter langt. Der vil være lys i selve bassinet, men der etableres ikke lys omkring svømmebassinet. Omkring orangeriet og svømmebassinet ønskes der belægning af herregårdssten til gangareal og terrasse. Det flisebelagte område vil være 11,5 meter bredt og 18 meter langt, inkl. arealet til orangeriet og svømmebassinet.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at stalden skal bruges til heste. Der er på ejendommen en eksisterende stald fra 1890, men den lever ikke op til de krav, der er til hestestalde i dag, herunder om loftshøjde. Stalden er endvidere fugtig, da den er delvist gravet ind i en skråning. Grundvandet stiger op gennem gulvet og skaber et dårligt indeklima for hestene. Der er heller ikke tilstrækkeligt med naturligt lys i stalden til at opfylde hestes adfærdsmæssige og fysiologiske behov. Dette kan ikke afhjælpes som følge af det omgivende terræn, hvor der ikke kan etableres vinduer. Stalden ønskes imidlertid ikke nedrevet af historiske og æstetiske årsager, og da den er frostfri og bruges til opbevaring af værktøj, maling, tømmer og VVS-materialer til ejerens ejendomsselskab. Den nye stald skal indeholde seks hestebokse, en vaskeplads og et sadelrum. Strøelse til underlag i bokse og mad og hø opbevares i en eksisterende bygning. Den ny stald bliver 16,5 meter lang og 9,4 meter bred og således på ca. 155 m^2 med en højde på 4,4 meter. Facaderne opføres i mørkt træ og taget i mørke matte tagplader, tagpap eller græstag alt efter fredningsnævnets ønske. Der foretages ikke terrænændringer. Placeringen er valgt således, at den vil være ved siden af den blå hal og den gamle stald, så den vil virke mindst synlig både fra Vroldvej og fra Mossø. Den vil samtidig være tæt på foldene. Der ønskes endvidere installeret en port mellem den eksisterende hæk og træbeplantningen mod Vroldvej af sikkerhedsmæssige årsager, så hestene ikke ved et uheld kan løbe ud på vejen.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at projektområdet er beliggende umiddelbart op til Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Læskuret og hegnene er umiddelbart uden for Natura 2000-området. Projektet vil ikke kunne påvirke habitatnaturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget eller forstyrrelse i området, og der vil derfor ikke være nogen negativ påvirkning af bevaringsstatus for området. Der vil heller ikke være nogen påvirkning af bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om opførelse af et orangeri med svømmebassin og omkringliggende terrasse i et eksisterende større haveanlæg op af eksisterende bygninger, så det virker så afdæmpet i omgivelserne som muligt. Der er ikke andre drivhuse eller orangerier på ejendommen. Hestestalden vil med sin placering indgå som en naturlig del af den eksisterende bebyggelse og opføres i mørke farver, så den nedtones i omgivelserne. Den opføres ca. 300 meter fra Mossø.

Danmarks Naturfredningsforenings afdeling i Skanderborg Kommune har fremsendt sine skriftlige bemærkninger til sagen overfor fredningsnævnet, som har givet ansøgerne lejlighed til at kommentere herpå. Danmarks Naturfredningsforening har anført, at der vil blive tale om en voldsom forøgelse af bygningsmassen. Det må være muligt i stedet at udbedre den nuværende stald eller at nedrive den og genopbygge en stald med den samme placering, så bygningsmassen ikke forøges, og indtrykket af ejendommen ikke ændres. Orangeriet på 50 m^2 bidrager også til en væsentlig udvidelse af bygningsmassen. Der er for nylig meddelt dispensation til at opføre et hestely på ejendommen, og der er gradvist sket en forøgelse af bygningsmassen gennem årene, og udsigten og indsigten til landskabet er forringet i strid med fredningen. Der er begrænsninger på, hvad der kan foretages i en fredning. Det har ejerne været bekendt med ved købet, og der er ved fredningen givet

erstatning for ulemper. Hensynet til landskabet bør derfor altid komme i første række ved vurderinger af dispensationsansøgninger.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. april 2021. I besigtigelsen deltog endvidere Finn Damgaard og Rikke Zizi Damgaard, Skanderborg Kommune ved Betinna Grønkjær-Petersen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Olaf Møller. Projektet blev gennemgået. Finn Damgaard udleverede i den forbindelse et kortmateriale med angivelse af tre bygninger, der er revet ned indenfor de sidste tre år, således at bygningsmassen på ejendommen er begrænset i ikke ubetydelig grad. Den eksisterende stald kan ikke bruges til heste, og et andet udhus bruges til opbevaring. Fredningsnævnets formand redegjorde for fredningsnævnets afgørelse på en nærtliggende ejendom, og at Miljø- og Fødevareklagenævnet har stadfæstet afgørelsen. Der er derfor ikke grundlag for at meddele dispensation til en stald. Finn Damgaard oplyste, at de har gjort orangeriet mindre, så det bliver 4 meter x 9,5 - 10 meter. Det opføres i mørkt patineret stål også for at sløre den hvide facade. Danmarks Naturfredningsforening udtrykte bekymring i relation til lyset fra bunden af svømmebassinet. Det blev oplyst, at der ikke skal være belysning i bunden, men i svømmebassinets sider. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation på vilkår også om tonede glas i orangeriet.

Fredningsnævnet bemærkede i øvrigt, at der kan forventes meddelt dispensation til ydre bygningsændringer i form af bl.a. vinduer på et eksisterende udhus, som bruges til opbevaring i relation til en erhvervsvirksomhed, så det udhus i stedet kan bruges til stald. Finn Damgaard og Rikke Zizi Damgaard var ikke interesseret i en sådan løsning.

Rikke Zizi Damgaard og Finn Damgaard fremkom efter fredningsnævnets besigtigelse med deres yderligere bemærkninger til sagen. De er uforstående over, at en afgørelse på en anden ejendom i fredningen kan bruges i relation til deres ejendom Fuldbro Mølle, som historisk altid har været en hesteejendom også før fredningen. Ejendommen har ikke skiftet status, da der altid har været hestehold på ejendommen. Grevinde Danner kom med sine heste, det samme gjorde tyskerne, og de seneste fire ejere har alle haft hestehold igennem de sidste 120 år. De gamle historiske stalde er desværre ikke længere lovlige, hvorfor hestene er omplaceret i vinterhalvåret. Omvendt kan staldene ikke nedrives, da de indgår i den historiske bygningsmasse på Fuldbro Mølle, og der kan som anført i ansøgningen ikke sket ombygning.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er fredningens udgangspunkt, at der ikke kan opføres yderligere bebyggelse. Fredningen angiver dog en række undtagelser, herunder at der til allerede bestående landbrug kan opføres bygninger, medmindre det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at en stald ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål for ejendommen og det uanset, om der altid har været hestehold på ejendommen. Det bemærkes herved i særlig grad også, at der i forvejen er et udhus, som med en ændret udformning kan anvendes til hestehold, og at brug af

en bygning i et fredet område til opbevaring af materialer til en erhvervsvirksomhed, der ikke er relateret til driften af ejendommen, ikke kan bruges som argumentation for dispensation til i stedet at opføre yderligere en bygning.

Afgørelsen er i overensstemmelse med fredningsnævnets praksis i området, ligesom fredningsnævnet har lagt vægt på hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning.

Orangeriet placeres op ad en bygning og er ikke synligt fra vejen. Det placeres langt fra Mossø i haveanlægget. Der meddeles derfor dispensation til orangeriet på vilkår om, at det opføres i mørkt/patineret stål og med tonede ruder, idet det med en sådan placering og udformning ikke findes at have betydning for oplevelsen af fredningen.

Der meddeles med samme begrundelse dispensation til svømmebassinet og belægningen, som udføres uden terrænændringer.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Rikke Zizi Damgaard og Finn Damgaard,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-78-19,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 24. august 2021

FN-MJØ-062-2021. Stald

Fredningsnævnet modtog den 3. juni 2021 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre en stald på 117,5 m^2 på matr.nr. 3a Justenborg, Skanderborg Jorder, Vroldvej 192, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Rikke Zizi Damgaard og Finn Damgaard.

Fredningsnævnet havde forudgående den 27. april 2021 truffet afgørelse om ikke at meddele dispensation til at opføre en stald på 155 m^2 på ejendommen (FN-MJØ-144-2020). I fredningsnævnets afgørelse blev anført følgende:

> ”Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.
>
> Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må som udgangspunkt ikke bebygges yderligere i fredningen. Dog hindrer fredningen ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.
>
> Fredningsnævnet meddelte den 14. maj 2002 dispensation til at foretage om- og tilbygning af den eksisterende boligbebyggelse på ejendommen, som blev udvidet fra 390 m^2 til 600 m^2. Tilbygningen blev opført som en symmetrisk forlængelse af stuehuset ved begge gavle. Det daværende Århus Amt havde indstillet til fredningsnævnet, at der ikke blev meddelt dispensation, idet udvidelsen var for stor og ikke havde landbrugsmæssig formål og var i strid med fredningen. Fredningsnævnet begrundede dispensationen med, at der på begge sider af ejendommen var store bygninger, hvorfor en udvidelse ikke ville virke for voldsom for området. Projektet fremstod endvidere meget harmonisk og med en bedre proportionalitet i bygningen i forhold til en begrænset udvidelse af denne, som ville ødelægge helhedsindtrykket. Projektet fandtes derfor ikke på afgørende måde at stride mod fredningens formål (j.nr. 11/02).
>
> Fredningsnævnet meddelte den 6. juli 2020 dispensation til på ejendommen at opføre et læskur og opsætte et hegn om en hestefold og lovliggørende dispensation til et allerede opsat hegn om en hestefold på vilkår om maling (FN-MJØ-049-2020).
>
> Fredningsnævnet har på en nærtliggende ejendom i fredningen beliggende Langkjær 35, 8660 Skanderborg truffet to afgørelser af henholdsvis 25. september 2019 og 17. marts 2020 om ikke at meddele dispensation til at opføre et maskinhus (FN-MJØ-053-2019) og en hestestald (FN-MJØ-001-2020), hvor der i forvejen var et maskinhus på 424 m^2, som også blev brugt som hestestald. Den ansøgte bygning

kunne derfor ikke anses for begrundet i rimelige landbrugsøkonomiske formål. Afgørelserne blev den 16. marts 2021 stadfæstet af Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en landbrugsejendom på 58.154 m^2. Orangeriet, svømmebassinet og terrassen ønsket placeret i ejendommens have, hvor der i dag er græsplæne og et grusbelagt areal. Orangeriet etableres op af den eksisterende garage ud mod haveareal et. Det får en størrelse på 50 m^2 i hvid som den bagvedliggende mur og med større vinduespartier på de tre frie facader. Der foretages ikke terrænændringer. Der er 3,75 meter fra det eksisterende terræn til tagryggen. Den bagvedliggende bygning er 5,85 meter høj. Svømmebassinet på 32 m^2 etableres foran orangeriet. Det er et præfabrikeret fiberbassin, der er fire meter bredt og otte meter langt. Der vil være lys i selve bassinet, men der etableres ikke lys omkring svømmebassinet. Omkring orangeriet og svømmebassinet ønskes der belægning af herregårdssten til gangareal og terrasse. Det flisebelagte område vil være 11,5 meter bredt og 18 meter langt, inkl. arealet til orangeriet og svømmebassinet.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at stalden skal bruges til heste. Der er på ejendommen en eksisterende stald fra 1890, men den lever ikke op til de krav, der er til hestestalde i dag, herunder om loftshøjde. Stalden er endvidere fugtig, da den er delvist gravet ind i en skråning. Grundvandet stiger op gennem gulvet og skaber et dårligt indeklima for hestene. Der er heller ikke tilstrækkeligt med naturligt lys i stalden til at opfylde hestes adfærdsmæssige og fysiologiske behov. Dette kan ikke afhjælpes som følge af det omgivende terræn, hvor der ikke kan etableres vinduer. Stalden ønskes imidlertid ikke nedrevet af historiske og æstetiske årsager, og da den er frostfri og bruges til opbevaring af værktøj, maling, tømmer og VVS-materialer til ejerens ejendomsselskab. Den nye stald skal indeholde seks hestebokse, en vaskeplads og et sadelrum. Strøelse til underlag i bokse og mad og hø opbevares i en eksisterende bygning. Den ny stald bliver 16,5 meter lang og 9,4 meter bred og således på ca. 155 m^2 med en højde på 4,4 meter. Facaderne opføres i mørkt træ og taget i mørke matte tagplader, tagpap eller græstag alt efter fredningsnævnets ønske. Der foretages ikke terrænændringer. Placeringen er valgt således, at den vil være ved siden af den blå hal og den gamle stald, så den vil virke mindst synlig både fra Vroldvej og fra Mossø. Den vil samtidig være tæt på foldene. Der ønskes endvidere installeret en port mellem den eksisterende hæk og træbeplantningen mod Vroldvej af sikkerhedsmæssige årsager, så hestene ikke ved et uheld kan løbe ud på vejen.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at projektområdet er beliggende umiddelbart op til Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Læskuret og hegnene er umiddelbart uden for Natura 2000-området. Projektet vil ikke kunne påvirke habitatnaturtyper eller arter på udpegningsgrundlaget eller forstyrrelse i området, og der vil derfor ikke være nogen negativ påvirkning af bevaringsstatus for området. Der vil heller ikke være nogen påvirkning af bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om opførelse af et orangeri med svømmebassin og omkringliggende terrasse i et eksisterende større haveanlæg op af eksisterende bygninger, så det virker så afdæmpet i omgivelserne som muligt. Der er ikke andre drivhuse eller orangerier på ejendommen. Hestestalden vil med sin placering indgå som en naturlig del af den eksisterende bebyggelse og opføres i mørke farver, så den nedtones i omgivelserne. Den opføres ca. 300 meter fra Mossø.

Danmarks Naturfredningsforenings afdeling i Skanderborg Kommune har fremsendt sine skriftlige bemærkninger til sagen overfor fredningsnævnet, som har givet ansøgerne lejlighed til at kommentere herpå. Danmarks Naturfredningsforening har anført, at der vil blive tale om en voldsom forøgelse af bygningsmassen. Det må være muligt i stedet at udbedre den nuværende stald eller at nedrive den og genopbygge en stald med den samme placering, så bygningsmassen ikke forøges, og indtrykket af ejendommen ikke ændres. Orangeriet på 50 m^2 bidrager også til en væsentlig udvidelse af bygningsmassen. Der er for nylig meddelt dispensation til at opføre et hestely på ejendommen, og der er gradvist sket en forøgelse af bygningsmassen gennem årene, og udsigten og indsigten til landskabet er forringet i strid

med fredningen. Der er begrænsninger på, hvad der kan foretages i en fredning. Det har ejerne været bekendt med ved købet, og der er ved fredningen givet erstatning for ulemper. Hensynet til landskabet bør derfor altid komme i første række ved vurderinger af dispensationsansøgninger.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. april 2021. I besigtigelsen deltog endvidere Finn Damgaard og Rikke Zizi Damgaard, Skanderborg Kommune ved Betinna Grønkjær-Petersen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Olaf Møller. Projektet blev gennemgået. Finn Damgaard udleverede i den forbindelse et kortmateriale med angivelse af tre bygninger, der er revet ned indenfor de sidste tre år, således at bygningsmassen på ejendommen er begrænset i ikke ubetydelig grad. Den eksisterende stald kan ikke bruges til heste, og et andet udhus bruges til opbevaring. Fredningsnævnets formand redegjorde for fredningsnævnets afgørelse på en nærtliggende ejendom, og at Miljø- og Fødevareklagenævnet har stadfæstet afgørelsen. Der er derfor ikke grundlag for at meddele dispensation til en stald. Finn Damgaard oplyste, at de har gjort orangeriet mindre, så det bliver 4 meter x 9,5 - 10 meter. Det opføres i mørkt patineret stål også for at sløre den hvide facade. Danmarks Naturfredningsforening udtrykte bekymring i relation til lyset fra bunden af svømmebassinet. Det blev oplyst, at der ikke skal være belysning i bunden, men i svømmebassinets sider. Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation på vilkår også om tonede glas i orangeriet.

Fredningsnævnet bemærkede i øvrigt, at der kan forventes meddelt dispensation til ydre bygningsændringer i form af bl.a. vinduer på et eksisterende udhus, som bruges til opbevaring i relation til en erhvervsvirksomhed, så det udhus i stedet kan bruges til stald. Finn Damgaard og Rikke Zizi Damgaard var ikke interesseret i en sådan løsning.

Rikke Zizi Damgaard og Finn Damgaard fremkom efter fredningsnævnets besigtigelse med deres yderligere bemærkninger til sagen. De er uforstående over, at en afgørelse på en anden ejendom i fredningen kan bruges i relation til deres ejendom Fuldbro Mølle, som historisk altid har været en hesteejendom også før fredningen. Ejendommen har ikke skiftet status, da der altid har været hestehold på ejendommen. Grevinde Danner kom med sine heste, det samme gjorde tyskerne, og de seneste fire ejere har alle haft hestehold igennem de sidste 120 år. De gamle historiske stalde er desværre ikke længere lovlige, hvorfor hestene er omplaceret i vinterhalvåret. Omvendt kan staldene ikke nedrives, da de indgår i den historiske bygningsmasse på Fuldbro Mølle, og der kan som anført i ansøgningen ikke sket ombygning.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er fredningens udgangspunkt, at der ikke kan opføres yderligere bebyggelse. Fredningen angiver dog en række undtagelser, herunder at der til allerede bestående landbrug kan opføres bygninger, medmindre det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

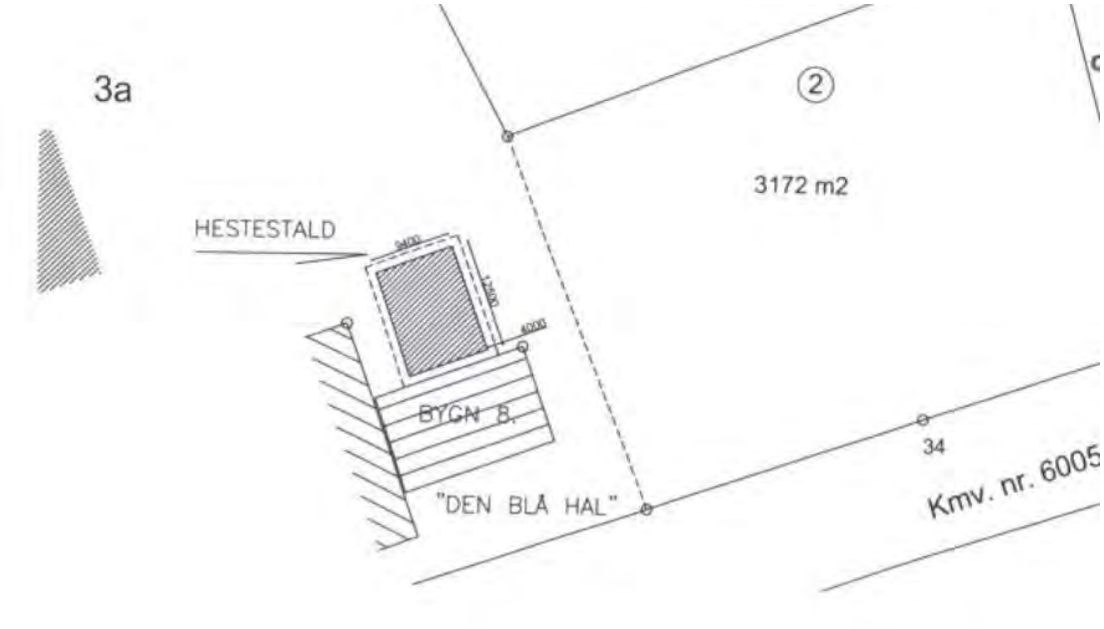
Det er fredningsnævnets opfattelse, at en stald ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål for ejendommen og det uanset, om der altid har været hestehold på ejendommen. Det bemærkes herved i særlig grad også, at der i forvejen er et udhus, som med en ændret udformning kan anvendes til hestehold, og at brug af en bygning i et fredet område til opbevaring af materialer til en erhvervsvirksomhed, der ikke er relateret til driften af ejendommen, ikke kan bruges som argumentation for dispensation til i stedet at opføre yderligere en bygning.

Afgørelsen er i overensstemmelse med fredningsnævnets praksis i området, ligesom fredningsnævnet har lagt vægt på hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning.

Orangeriet placeres op ad en bygning og er ikke synligt fra vejen. Det placeres langt fra Mossø i haveanlægget. Der meddeles derfor dispensation til orangeriet på vilkår om, at det opføres i mørkt/patineret stål og med tonede ruder, idet det med en sådan placering og udformning ikke findes at have betydning for oplevelsen af fredningen.

Der meddeles med samme begrundelse dispensation til svømmebassinet og belægningen, som udføres uden terrænændringer."

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter et revideret projekt for opførelse af en stald på 117,5 m^2, som er 37,5 m^2 mindre end det tidligere ansøgte projekt. Højden bliver på 4,4 meter, længden på 12,5 meter og bredden på 9,4 meter. Bygningen er dermed reduceret 4 meter i længden i forhold til den tidligere ansøgte stald. Staldens facader opføres i sort træ og taget i sorte matte tagplader. Der foretages ikke terrænændringer. Den placeres ca. 320 meter fra Mossø. Placeringen er illustreret på følgende tegning:

Placeringen af den nye stald er valgt således, at stalden vil ligge ved siden af den blå hal og den gamle stald, hvor den vil være mindst synlig både fra Vroldvej og fra Mossø. Den vil samtidig ligge tæt på foldene. En port

ønskes samtidig installeret mellem den eksisterende hæk og træbeplantning mod Vroldvej af sikkerhedsmæssige årsager, så hestene ved et uheld ikke kan løbe ud på vejen. Stalden skal indeholde 6 hestebokse, mens vaskeplads og sadelrum, der indgik i det tidligere projekt, er udeladt. Strøelse til underlag i bokse samt mad og hø opbevares i en eksisterende bygning.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ansøgerne er indstillet på at nedrive to bygninger, så bygningsmassen på ejendommen ikke forøges væsentligt. Den ene bygning (bygning 4 på nedenstående foto) er en garage opført i 1998 på 48 m^2. De er endvidere ved at opføre et læskur på 46 m^2, der blev meddelt dispensation til den 3. juli 2020. Hvis der meddeles dispensation til stalden, vil læskuret ikke længere være nødvendig, da hestene i stedet kan trækkes i stald. Kommunen har på fredningsnævnets forespørgsel yderligere oplyst, at der i forvejen er nedrevet tre bygninger på ejendommen. Bygning 1 var fra før 1965. Den var på omkring 120 m^2 og blev fjernet omkring 2017. Bygning 2 og 3 var umiddelbart opført før 1965. Bygning 2 var på omkring 20 m^2 og blev fjernet omkring 2019. Bygning 3 var på omkring 30 m^2 og blev fjernet omkring 2017.

De omtalte bygninger 1-4 fremgår af følgende foto:

Skanderborg Kommune har oplyst, at projektområdet er beliggende umiddelbart op til Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Der vil ikke være nogen negativ påvirkning af bevaringsstatus for området. Der vil heller ikke være nogen påvirkning af bilag IV-arter.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke vil være i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Det er fortsat fredningsnævnets opfattelse, at der isoleret betragtet ikke er grundlag for at opføre yderligere en stald på ejendommen. Det kan imidlertid lægges til grund, at den opføres som erstatning for to andre bygninger med en samlet bygningsmasse, der ikke er væsentligt mindre end staldens bygningsmasse, og at disse to bygninger er fritliggende i landskabet og for den enes vedkommende også skal anvendes til hestehold.

På den baggrund og da stalden placeres op ad den eksisterende bebyggelse, hvorved projektet medfører en samling af ejendommens bygningsmasse, meddeler fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1 dispensation på vilkår om, at bygningerne fjernes, inden stalden opføres.

Der indgår i sagen ikke yderligere oplysninger om den port, der ønskes opsat, og ejerne må derfor henvises til at indgive en egentligt ansøgning herom. Fredningsnævnet bemærker dog, at fredningsnævnets praksis om porte på ejendomme i landskabsfredninger er restriktiv.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Rikke Zizi Damgaard og Finn Damgaard,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-86-21,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 28. september 2021

FN-MJØ-103-2021. Udhus, beplantning, shelter med bålsted, skraldespandsskjul, haveareal, legeområde og indkørsel med belægning

Fredningsnævnet modtog den 1. juli 2021 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om en række forhold på matr.nr. 1c Boes By, Dover, Emborgvej 66, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Maria-Louise Buhl og Kasper Duus.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt. Fredningen er derimod ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Fredningsnævnet meddelte den 28. september 2018 dispensation til at opføre ny bebyggelse på ejendommen med følgende begrundelse (FN-MJØ-45-2018):

> ”Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.
>
> Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.
>
> Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.
>
> Det er fredningsnævnets opfattelse, at der efter den nuværende bebyggelses fremtræden og stand er grundlag for at erstatte den med en ny bebyggelse. Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger endvidere til grund, at der ikke kan forventes meddelt dispensation fra fortidsmindebeskyttelseslinjen.

På den baggrund og efter en konkret vurdering af bebyggelsens ydre fremtræden og placering i landskabet og dermed dens betydning for oplevelsen af landskabet og fredningen meddeler fredningsnævnet dispensation til den ansøgte placering.

Da denne nye placering af bebyggelsen i et vist omfang hindrer udsynet mod landskabet mod Mossø, meddeles dispensationen på betingelse af, at den eksisterende bebyggelse og beplantningen omkring denne fjernes, således at der omvendt skabes et nyt udsyn mod landskabet mod Mossø på dette sted. Der kan dog bibeholdes enkelte træer efter Skanderborg Kommunes anvisninger.

Fredningsnævnet meddeler derimod ikke dispensation til den ansøgte beplantning, der dels vil medvirke til at hindre udsynet mod landskabet mod Mossø, og dels i relation til hækken omkring ejendommen vil være fremmedartet i det åbne land i en landskabsfredning.

Der kan dog efter Skanderborg Kommunes anvisninger etableres en sædvanlig størrelse have med træer og buske på ejendommen. Beplantningen må dog ikke hindre udsynet mod landskabet mod Mossø."

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en beboelsesejendom på 5.430 m^2 i landzone. Kommunen har endvidere oplyst følgende:

Der er opført et udhus på ca. 10 m^2 uden dispensation. Det bruges til benzindrevne maskiner og værktøj og er opført i mørke farver. Det er opført indenfor fortidsbeskyttelseslinjen, og Skanderborg Kommune er ikke indstillet på at meddele dispensation til den valgte placering, da der er mulighed for at placere udhuset andre steder på ejendommen. Der er derfor søgt om flytning af udhuset til en placering mod den ansøgte beplantning mod vest ud for den eksisterende bebyggelse.

Der ønskes placeret en shelter til privat brug i havearealet op ad den ansøgte beplantning mod vest i slutningen af beplantningen så langt mod sydvest som muligt ca. 18 meter syd for garagen og ca. 18 meter vest for stuehuset. Den udføres i træ og med græstag. Der etableres et mindre bålsted i form af en lille bålskål foran/i forbindelse med shelteren.

Der er klargjort fundament og belægning ude ved vejen til at lave en plads til skraldespande. Placeringen er valgt ud fra, at det er blevet oplyst, at skraldespandene skal placeres så tæt på vejen som muligt. Ved fundamentet etableres en halvmur af mursten magen til dem, som hus og garage er bygget af, både for at skærme dem af visuelt, og så de ikke vælter i blæsevejr. Det påtænkes opført i en højde, så den ikke tager udsyn til gravhøjen. Det er 1,4 meter højt, 3½ meter bredt og 1,3 meter dybt.

Skanderborg Kommune har i lyset af fredningsnævnets afgørelse af 28. september 2018 efter dialog med ejerne anvist et primært haveareal på ca. 735 m^2, der er placeret, så det tager mindst mulig udsigt til landskabet mod Mossø.

Der søges dog om at etablere en skærmende beplantning på vestsiden af bebyggelsen, der vil løbe fra nord mod syd. Den vil blive højst 3 meter og dermed halvdelen af bebyggelsens højde. Den vil på en stor del af strækningen kun tage udsigt til den eksisterende bebyggelse, da den følger bebyggelsens facader. Dog strækker en mindre del sig længere ud end facaden for at afskærme vind fra terrassen. Der foreslås beplantning i form af sargentæble hækplanter, som kan blive op til to meter høje, surbær som mindre træ, der kan blive op til tre meter høje, surbær som mindre hækplante, der kan blive op til to meter høje, og kornel, som kan blive op til en meter høj.

Der er anlagt et legeområde med 100 m^2 grønne gummifliser/faldunderlag, hvor der er etableret havetrampolin i niveau med terrænet. Der ønskes herudover opsat et træningsstativ og et legestativ med gynge og rutsjebane. Trænings- og legestativernes placeres i området bagved shelteren mellem den eksisterende gummiflisebelægning og den ønskede beplantning mod vest. Der er dermed valgt en placering, som ikke påvirker udsigten mod Mossø. Træningsstativets højde er på henholdsvis to meter og 1,2 meter. Legestativet er ikke valgt endnu, men det vil bestå af gynger og en rutsjebane med en højde på ca. to meter, en længde på ca. tre meter og et pladsbehov på ca. 3 x 3,2 meter. Stativerne udføres i træ i naturfarve eller bejdset, så farven bliver mørk valnød.

Der er anlagt indkørsel og belægning om boligen og en terrasse i tilknytning til boligen. Indkørslen er på ca. 450 m^2 med perlegrus, granitkantsten og chaussesten. Der er omkring garagen og boligen anlagt 110 m^2 antracitgrå betonfliser med granitkantsten. Terrassen udgør heraf ca. 50 m^2. Der er endvidere 3 m^2 chaussesten og granitkantsten omkring flagstangen.

Der blev i forbindelse med bebyggelsens opførelse stillet krav om, at beplantningen om den tidligere have skulle fjernes, men at der kunne bibeholdes enkelte træer. Størstedelen af beplantningen er fjernet, men der er fortsat nogle træer, som ikke er fjernet. Skanderborg Kommune kan godkende ejerens ønske om at lade dem blive stående, idet de er opstammet i 2-3 meters højde og fremstår, så de ikke tager udsigt fra fortidsmindet. Kommunen vurderer dog, at der står flere træer tilbage end, hvad der kan betegnes som enkelte.

Forholdene er illustreret ved fotos, oversigtskort og tegninger.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at nærmeste Natura 2000 område er N52 Mossø mv., som er 530 meter mod syd for ejendommen. Det vurderes, at det ansøgte på baggrund af projektets karakter og beskedne omfang og den store afstand ikke vil kunne påvirke Natura 2000 området og ikke er i strid med Natura 2000 planens bevaringsmålsætninger. Nærmeste kendte forekomst af bilag IV-arter er stor vandsalamander i et vandhul ca. 680 meter fra det ansøgte. Det ansøgte vil berøre eksisterende have og dyrket mark, der efter kommunens vurdering er uegnet som yngle- eller rasteområde for arten, hvorfor det ansøgte ikke vil påvirke arten. Øvrige danske bilag IV-arter vurderes ikke at være relevante på den givne lokalitet eller i forbindelse med det ansøgte.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om etablering af udearealer til bl.a. ophold og leg i forbindelse med en nyopført bolig. Kommunen har anvist et primært haveareal, hvor flere af legeredskaberne, terrassen mv. holdes indenfor. Resten af ejendommens arealer henligger i kort græs, belægning eller blomsterbede med vilde frøblandinger. Det vurderes, at udhus og redskaber mv. er placeret, så det ikke tager udsigt mod Mossø eller de omkringliggende landskabelige værdier. Det ansøgte vurderes endvidere at være normalt for, hvad der kan forventes opført i tilknytning til et enfamilieshus, og ejerne har forsøgt at vælge naturlige og afdæmpede farver og materialer. Størstedelen af beplantningen vil ikke tage udsigt, da den ligger parallelt med udhus og bolig og holder sig under bygningernes højde.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 6. september 2021 ved Martin Møller-Heuer, Bjarne Golles og Flemming Pedersen. Endvidere deltog Maria-Louise Dalby Buhl og Kaspar Duus, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen. Forholdene blev gennemgået. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddelte den 28. september 2018 dispensation til at opføre bebyggelsen på ejendommen og anførte i den forbindelse, at der efter Skanderborg Kommunes anvisninger kunne etableres en sædvanlig

størrelse have med træer og buske på ejendommen. Beplantningen måtte dog ikke hindre udsynet mod landskabet mod Mossø.

Fredningsnævnet har ikke bemærkninger til det haveareal, som herefter er blevet udlagt og i øvrigt heller ikke til den yderligere græssåning, der er sket øst for bebyggelsen til afgrænsning mod skellet til naboejendommen. Fredningsnævnet har som udgangspunkt ikke bemærkninger til sædvanlige legefaciliteter, som placeres i et eksisterende haveareal, men fredningsnævnet skal konkret godkende placeringen, da der er tale om et nyt haveareal i landskabet mod Mossø, hvor fredningen skal sikre udsigten over Mossø.

Legefaciliteterne er placeret og påtænkes efter oplysningerne ved besigtigelsen placeret bagved bygningerne og har på den baggrund ikke betydning for oplevelsen af fredningen. Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation.

Den ansøgte beplantning sker udelukkende mod vest og er begrænset til at være ud for bygningerne. Selvom der som udgangspunkt er forbud mod beplantning i fredningen, er der på den baggrund og på baggrund af ejendommens placering i landskabet og den ansøgte beplantningsplan sammenholdt med fredningsnævnets praksis i tilsvarende sager grundlag for at meddele dispensation til beplantningen, som kun i begrænset omfang vil have betydning for oplevelsen af fredningen.

Der meddeles på baggrund af fredningsnævnets praksis for shelters i havearealer endvidere dispensation til denne på vilkår om, at den placeres op mod beplantningen som drøftet ved besigtigelsen.

Der er ikke grundlag for at meddele lovliggørende dispensation til det allerede opsatte skur med dets placering blandt træerne væk fra bygningerne og med dets ydre udformning. Der meddeles derimod dispensation til en placering i havearealet op mod beplantningen som drøftet ved besigtigelsen, da det med denne placering kun i begrænset omfang vil have betydning for oplevelsen af fredningen. Dispensation meddeles på vilkår om, at det udføres i en træbeklædning i samme farve som shelteren.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at det ansøgte murede skraldespandsskjul med dets ydre fremtræden og placering er fremmedartet i en landskabsfredning. Der meddeles derfor ikke dispensation hertil. Som anført ved besigtigelsen meddeles der derimod dispensation til på det ansøgte sted at udføre et skraldespandsskjul i træ med samme farvemæssige fremtræden som shelteren og udhuset, da et sådant skjult ikke findes at have væsentlig betydning for oplevelsen af fredningen.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at den rest af træer, der ikke er fjernet ved det tidligere stuehus, opfylder betingelserne i fredningsnævnets afgørelse af 28. september 2018, hvis der fortsat sker opstamning og i øvrigt pleje af arealet imellem træerne, så arealet ikke gror til med deraf følgende forringelse af udsigten over Mossø.

Fredningsnævnet har i øvrigt ingen bemærkninger til ejendommens indkørsel.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,

- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Maria-Louise Buhl og Kasper Duus,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, 01.03.03-P19-41-21,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,

12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 26. november 2021

FN-MJØ-156-2021. Søbrink sikringsanlæg ved Mossø

Fredningsnævnet modtog den 8. november 2021 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om lovliggørende dispensation til et søbrink sikringsanlæg og dispensation til at forbedre og udbygge det oprindelige sikringsanlæg på matr.nr. 3av, 3ax, 3ar, 3bc, 3ay, 3az, 3aæ og 7000c Alken By, Dover, Alkenvej 155, 157, 161, 163a, 165 og 167, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommes ejere Britt Kristensen, Mie og Holger Kjær, Dorte Zepernick Pedersen og Gert Dyrlund, Sanne Dudoret og Knud Abildtrup, Maria Laforce Lauridsen og Thomas Pedersen, Grete og Knud Røgen og Peter Gregersen.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt. Dog kan udnyttelse af de nævnte forekomster ske til ejendommens eget forbrug.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommene er beliggende i et sommerhusområde.

Ansøgningen omfatter lovliggørelse af et søbrink sikringsanlæg, hvor der er udlagt sten på en ca. 160 meter strækning af Alkenvej ved Mossø. Ansøgningen omfatter endvidere en forbedring og udbygning af det oprindeline brinksikringsanlæg indenfor samme strækning. I vinteren 2019-2020 faldt der store mængder nedbør i oplandet til Mossø, hvilket førte til forhøjet vandstand i søen. Det fik i forbindelse med et kraftigt blæsevejr fra vest dønninger fra Mossø til at slå ind mod den vestlige brink. Skanderborg Kommune vurderede, at kombinationen af slagenergien fra bølgerne og den høje vandstand betød, at Alkenvej var i fare for at erodere og blotlægge elkabler, fiberkabler og drikkevandsrør i vejkanten mod Mossø. Kommunen udlagde derfor sten på 100-200 mm for at beskytte vejen og rabatten mod bølgernes slagenergi. De blev lagt ovenpå den eksisterende kystsikring. Formålet med forbedring og udbygning af den nuværende brinksikring er at fremtidssikre Alkenvej og forsyningsvejen i form af ledningstracéet og adgangsforholdene til sommerhusområdet. For at kunne beskytte vej- og ledningsanlægget bedst muligt er det vurderet, at en hævning af sikringsanlægget er nødvendigt. Hvor meget, der skal hæves, vil blive vurderet ved hver matrikel, dog maksimalt til kote 23,50 de steder, hvor vejen allerede er i kote 23,25. På strækninger i kote 23,50 hæves sikringsanlægget med 10-20 cm.

Den ønskede udvidelse af brinksikringsanlægget etableres i forbindelse med det eksisterende sikringsanlæg enten som en forhøjning af anlægget eller med supplering med sten for at skabe et sammenhængende sikringsanlæg. Der tilkøres natursten i størrelsesorden 200-500 mm. Bredden på de nye forbedringer af sikringsanlægget overskrider ikke den maksimale bredde af det nuværende sikringsanlæg. Den eksisterende beplantning forbliver intakt og urørt. Det kan flere steder være nødvendigt at fjerne de sten, der blev udlagt i vinteren 2020, og erstatte dem med den anførte stenstørrelse for at skabe mere tyngde og styrke i brinksikringsanlægget.

Den oprindelige kystsikring og den kystsikring, der blev etableret i 2020, er dokumenteret ved fotos i Skanderborg Kommunes udtalelse. Der er endvidere beskrevet den påtænkte kystsikring for de enkelte ejendomme.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om henholdsvis lovliggørelse af allerede udført kystsikring og et ønske om fremtidig yderligere kystsikring. Baggrunden er beskyttelse og fremtidssikring af Alkenvej og de ledninger, der ligger på vejstrækningen, og det er dermed en beskyttelse af nødvendige tekniske anlæg. Der etableres ikke mere sikring end det, som formodes at være nødvendigt.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at søbrinken er beliggende i Natura 2000 område er N52 Mossø mv. Den omhandlede strækning af søbredden er stærkt forstyrret og modificeret i forhold til den naturlige søbred, idet der også hidtil har været foretaget kystsikring og nedgravning af ledninger. Der forventes ikke udlagt sten i selve Mossø ved normal vandstand. Projektet vil ikke kunne påvirke naturtyper på udpegningsgrundlaget væsentligt. Det vil heller ikke give nogen direkte påvirkning af yngle- og rastepladser for arter på udpegningsgrundlaget eller bilag IV-arter, ligesom det heller ikke vil give afledte påvirkninger som f.eks. øget forstyrrelse i området. Der vil på den baggrund ikke være nogen påvirkning af bevaringsstatus for arter i området.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 25. november 2021 ved Martin Møller-Heuer, Bjarne Golles og Flemming Pedersen. Endvidere deltog grundejerne Peter Gregersen, Sanne Dudoret, Knud Abildtrup, Mie Kjær og Britt Kristensen, Skanderborg Kommune ved Niklas Holm, Jonna Mosgaard, Louise Friis Hansen og Michael Dam. Projektet blev gennemgået. Det blev oplyst, at den oprindelige kystsikring blev etableret før fredningen. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet lægger til grund, at projektet er nødvendigt for at sikre Alkenvej og de forsyningsledninger mv., som er beliggende i vejtracéet mod Mossø.

På den baggrund og i lyset af at der i forvejen er etableret kystsikring langs strækningen, meddeler fredningsnævnet lovliggørende dispensation til den etablerede kystsikring og dispensation til den fremtidige kystsikring, som er omfattet af ansøgningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,

- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Britt Kristensen,
3. Mie og Holger Kjær,
4. Dorthe Zepernick Pedersen og Gert Dyrlund,
5. Sanne Dudoret og Knud Abildtrup,
6. Maria Laforce Lauridsen og Thomas Pedersen,
7. Grete og Knud Røgen,
8. Peter Gregersen,

9. Miljøstyrelsen,
10. Skanderborg Kommune, 01.05.02-P25-3-21,
11. Danmarks Naturfredningsforening, København,
12. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
13. Dansk Ornitologisk Forening, København,
14. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
15. Dansk Botanisk Forening, København,
16. Friluftsrådet, centralt,
17. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
18. Region Midtjylland,
19. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 26. november 2021

FN-MJØ-147-2021. Terrasser

Fredningsnævnet modtog den 28. oktober 2021 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at lovliggøre terrasser på matr.nr. 2k Boes By, Dover, Emborgvej 42b, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Ida Hilden og Peter Kristensen.

Fredningsnævnet meddeler dispensation med vilkår om beplantning ved den ene terrasse. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages ændringer i terrænet eller terrænformerne. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en sommerhusejendom i landzone.

Ansøgningen omfatter lovliggørelse af to terrasser, henholdsvis ved sommerhuset og en fritliggende hævet terrasse.

Det er om terrassen ved kanten af sommerhuset anført, at den følger tilbygningen parallelt i dens længde på ca. 10,8 meter og ca. 2,7 meter ud fra huset. Kun ved det sydøstlige hjørne af terrassen svæver den en smule over terræn. Men her er terrassen lavet rundt om det gamle træ som en detalje, og græsset og brombær gror op, så terrassen næsten er usynlig. Den er anlagt, så den følger husets arkitektur og placering i landskabet efter rådgivning fra en arkitekt/landskabsarkitekt. Den kan ikke ses fra nogle af de offentlige stier eller fra naboers jord. Den ses stort set ikke fra husets egen grund, da den forsvinder i græsset og brombærrene osv. foran huset. Den vil være komplet usynlig fra næste år. Siden tilbygningen til huset i 1984 har der været anlagt et plant stykke foran huset mod syd, hvor der nu er lavet et trædæk foran mellembygningen og tilbygningen. Gennem tiden har løvfald fra de mange omgivende træer og muldvarpe bulet jorden lidt, og derfor er jorden blevet skrabet/planet i forbindelse med terrassens anlæggelse. Der var tidligere anlagt indgang til huset på det sted med ralsten, trækanter, udebruser osv. Der er således ikke tale om en terrænregulering. Jorden er blevet overfladeplanet op til 5 cm, og overskydende jord er drysset ned på skrænten lige foran. Regn og vejrlig har også transporteret jord derned gennem årene og vil fortsat gøre det. Den løse jord kan ikke ses længere, og det ser nu ud som før i tiden, hvor der var brombærbuske, bunddække og enggræs som nu. Begge terrasser er monteret med jordspyd, der er skruet ned i jorden med en el-boremaskine. De ligger således lige over jorden og er ikke gravet ned. Alt træ er termowood. Hensigten er, at terrasserne patinerer og grånes, angribes af alger osv. med årene og på den måde indgår i naturen omkring huset. Terrasserne er således netop lavet med største respekt for at bevare naturen omkring huset.

Det er om den fritliggende hævede terrasse anført, at der på det sted i forvejen var støbte fliser fra en tidligere terrasse, som blev fjernet ved anlæggelse af den nye terrasse. Den blev anlagt på det sted, da der i forvejen var en oplagt terrænstruktur, og da udsigten derfra er skøn og i ly under trækronerne. Terrassens svæver over jorden og når derfor en højde på 80 cm over jorden mod syd, hvor den stopper, netop fordi den starter ved terræn og er vandret derfra. Der er lavet et skrab på 40-50 cm i jorden svarende til terrassens nordende, så den ikke står på jorden, som derfra blot er drysset ned ad skrænten. Terrassen er 4 meter dyb i syd/nord-retning og 5 meter bred i øst/vest-retning.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at nærmeste Natura 2000 område er N52 Mossø mv., som er 0,2 km mod syd. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil kunne påvirke Natura 2000 området og ikke er i strid med Natura 2000 planens bevaringsmålsætninger. Det vil heller ikke påvirke bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om to allerede etablerede terrasser ved sommerhuset. Terrassen langs med huset er af begrænset omfang og synlighed og er en naturlig del af et sommerhus. Den hævede terrasse er beliggende lidt væk fra huset og er på det højeste sted ca. 80 cm over terræn. Den er af begrænset størrelse og synlighed. Terrasserne kan ikke ses fra Mossø eller det omkringliggende terræn.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 22. november 2021 ved Martin Møller-Heuer, Bjarne Golles og Flemming Pedersen. Endvidere deltog Peter Kristensen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen. Det blev oplyst, at Ida Hilden og Peter Kristensen overtog ejendommen den 1. november 2021. Forholdene blev gennemgået. Peter Kristensen oplyste, at han er blevet orienteret om, at den fritliggende terrasse blev etableret i 2020. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet har ingen bemærkninger til terrassen ved sommerhuset, der ikke adskiller sig fra sædvanlige træterrasser ved sommerhuse.

Fredningsnævnet kan efter en konkret vurdering af forholdene på ejendommen og afstanden til naboejendommene og Mossø sammenholdt med den begrænsede afstand fra sommerhuset til den fritliggende terrasse meddele dispensation til denne på vilkår om slørende beplantning langs terrassens sydside til terrassens kant. Der må ikke være tale om en egentlig hækbeplantning, men beplantning med hjemmehørende buske efter aftale med Skanderborg Kommune om plantevalg.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Flemming Pedersen,
2. Ida Hilden og Peter Kristensen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, 01.05.00-P25-7-21,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. marts 2022

FN-MJØ-012-2022. Solceller

Fredningsnævnet modtog den 14. februar 2022 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opsætte solceller på et tag på matr.nr. 7b Dørup By, Voerladegård, Klostermøllevej 10, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Michael Kehlet.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en landbrugsejendom på 83.772 m^2. Ansøgningen omfatter opsætning af 18 solpaneler, som opsættes på den østvendte tagflade af den bygning, som i BBR er bygning 3. Solcellerne følger tagets hældning og opsættes i tre felter med to rækker á 13 paneler. Solcellerne er sorte, har matsorte rammer og små tynde grå strømstriber og er antirefleksbehandlet.

Det fremgår af fotomaterialet i udtalelsen fra Skanderborg Kommune og ansøgningen, at taget, solcellerne opsættes på, er et sort tag.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at projektområdet er beliggende ca. 430 meter fra Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Projektet vil ikke kunne påvirke Natura 2000-området og er ikke i strid med Natura 2000-planens målsætninger. Der vil heller ikke være nogen påvirkning af bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om opsætning af solceller på en østvendt facade, og solcellerne følger tagets hældning. Bygningen ligger ca. 560 meter fra Mossø, og størstedelen af arealet mellem bygningen og søen er beplantet. Solcellerne vil ikke kunne ses fra Mossø.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. marts 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjarne Golles og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Michael Kehlet, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Hans Jakobsen. Projektet blev gennemgået. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Sagen blev behandlet sammen med FN-MJØ-027-2022.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at der kan meddeles dispensation til opsætning af sorte solceller, medmindre de virker skæmmende ved den landskabelige oplevelse.

På den baggrund og da solcellerne opsættes i firkanter på et sort tag, som ikke kan ses fra Mossø, meddeler fredningsnævnets dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og

Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Thorup,
2. Michael Kehlet,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-24-21,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. marts 2022

FN-MJØ-010-2022. Bådebro

Fredningsnævnet modtog den 11. februar 2022 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at anlægge en bådebro på matr.nr. 3a Justenborg, Skanderborg Jorder, Vroldvej 192, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommen ejere Rikke Zizi Damgaard og Finn Damgaard.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke udover normal oprensning foretages ændring af nogen art af søernes og vandløbenes areal og tilstand. Opførelse af bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø og å må ikke foretages uden forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet. Der kan dog for hver ejendom etableres en mindre bådebro, der er ca. 50 cm bred og 30 cm over normal vandstand til ejerens eget brug.

Ejendommen er en landbrugsejendom på 58.154 m^2.

Skanderborg Kommune har oplyst, at kommunen tidligere har givet afslag til en allerede etableret bro, som var placeret et andet sted på ejendommen. Denne bro er nu fjernet. Kommunen meddelte samtidig ejerne, at der kunne forventes tilladelse til udskiftning af den eksisterende bro på ejendommen med en ny bro med en maksimal størrelse på 1,5 meter bred og 8 meter lang i alt. Den ansøgte bro placeres samme sted som den eksisterende bro, der udskiftes. Den udføres med stålstolper og trædæk. Der er således tale om udskiftning af den eksisterende bro. Der søges om en bro med dimensionerne 1,5 meter bred og 8 meter lang. Den eksisterende ældre bro vurderes at være lovlig, da den formentlig er opført før fredningen i 1977. Det fremgår endvidere af tillæg til vandløbsregulativet 1981, at nye broer kan opføres ud for egen grund uden tilladelse fra vandløbsloven på betingelse af bl.a., at der ikke i forvejen er en bro, at evt. eksisterende bro fjernes, og at broen ikke er større end 6 meter lang og 1 meter bred. Kommunen har siden da vedtaget et administrationsgrundlag for bådebroer, der giver mulighed for broer med de ansøgte dimensioner. Kommunen har derfor tidligere meddelt ejeren, at kommunen forventer at kunne meddele dispensation til udskiftning af den ældre bro i Mossø, da der er en lovlig bro på stedet. Der kan meddeles tilladelse til en ny bro på samme placering som den ældre bro. Broens nuværende placering skal opretholdes, fordi der historisk har været passage gennem rørskoven på dette sted. Der kan forventes tilladelse til en bro med en længde på højst 8 meter og en bredde på højst 1,5 meter og uden platform.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at projektområdet er beliggende i Natura 2000-område N52; Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Projektet vurderes ikke at påvirke arter og naturtyper på habitatområdets udpegningsgrundlag eller at påvirke bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har sammenfattende vurderet, at der er tale om etablering af en bådebro på 8 meters længde og 1,5 meters bredde i brinken af Mossø med samme placering som den hidtidige bro. Etableringen forudsætter ikke fjernelse af rørskov, og broen med dens begrænsede anvendelse til privat brug vurderes ikke at forstyrre dyre- og plantelivet. Der lægges også vægt på, at der er tale om udskiftning af en eksisterende ældre bro.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. marts 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjarne Golles og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Rikke og Finn Damgaard, Skanderborg Kommune ved Helene Dalgaard Clausen og Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Hans Jakobsen. Projektet blev gennemgået. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis i Skanderborg Kommune, at der kan meddeles dispensation til bådebroer på op til 8 meter x 1,5 meter med placeringer, som er godkendt af kommunen.

På den baggrund og da bådebroen konkret ingen betydning har for oplevelsen af fredningen, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Trolle,
2. Rikke Zizi Damgaard og Finn Damgaard,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 06.02.16-P19-5-22,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. marts 2022

FN-MJØ-020-2022. Vedligeholdelse af en markvej

Fredningsnævnet modtog den 18. februar 2022 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at vedligeholde en markvej på matr.nr. 1f Emborg By, Gl. Rye, Lindholmvej 41, 8680 Ry. Ejendommen ejes af Claus Jørgen Breth Pedersen.

Fredningsnævnet meddeler ikke dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må udover normal oprensning ikke foretages ændring af nogen art af søernes og vandløbenes areal og tilstand. Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyld og planering er ikke tilladt. Dog kan udnyttelse af de nævnte forekomster ske til ejendommens eget forbrug.

Ejendommen har følgende beliggenhed i fredningen:

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter vedligeholdelse af en markvej til et engareal. Der ønskes lagt 15-20 cm materiale på i samme bredde som den eksisterende vej. Vejen skal vedligeholdes, så den er farbar i græsningsperioden. Der skal bruges byggeaffald fra lokale byggerier til opfyldningen. Materialerne vil være uglasseret tegl fra tag og mur, beton, natursten og grus og blandinger af disse materialer, som er rene "primære råstoffer". Ansøgeren har oplyst, at de om sommeren har dyr gående på Bromege, der er et eng-

stykke ud til Mossø, hvor Gudenåen går videre mod Ry. Rye Nørreskov ejer engen, men ejeren har en græsningsaftale på arealet. Engen er nyligt blevet hegnet til dyrehold med støtte fra Naturstyrelsen. Adgangsvejen har tidligere været tør i sommerperioden, så man har kunnet køre ud på arealet med en traktor, men nu er det umuligt at køre ud med en fangefold eller andet med traktor eller lignende, da vejen er oversvømmet med vand og er meget blød, da den ikke er vedligeholdt i mange år. I 1980'erne var vejen derud delvist fyldt med murbrokker. Disse er nu sunket ned/væk, og vejen består nu af græs og vand. Samtidig er vandstanden i området grundet klimaændringer mv. hævet og er højere nu, end den nogensinde har været om sommeren. Det betyder, at de nu må drive dyrene ud til og hjem fra arealet, men hvis der er syge dyr på arealet, er det ikke muligt at hente dem med traktor, som forholdene er i dag.

Skanderborg Kommune har i øvrigt oplyst, at ansøgningen alene omfatter en del af vejstrækningen. En mindre del af strækningen er beliggende på en naboejendom, som er solgt til overtagelse den 1. april 2022, hvorfor den tidligere ejer ikke vil meddele samtykke. Der har ikke været kontakt til den nye ejer.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at projektområdet er beliggende i Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Markvejen går endvidere henover et areal, der er udpeget som beskyttet eng. Det er kommunens vurdering, at områdets aktuelle udpegning på korrekt vis afspejler de faktiske forhold på stedet, idet de opfyldninger på markvejen, der er foretaget gennem tiden, betyder, at vejarealet ikke kan betegnes som beskyttet natur eller habitatnaturtype. Det er samtidig vurderingen, at en forbedring af vejen inden for det eksisterende vejtrace i nødvendigt omfang til at sikre kørsel med traktor ikke vil ændre tilstanden af de tilgrænsende naturområder eller af levesteder eller yngle- eller rasteområder for arter på udpegningsgrundlaget eller bilag IV. Der er desuden lagt vægt på, at afgræsningen af området er nødvendig for at opretholde engområdet i nuværende god naturtilstand og hindre tilgroning af arealet.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om vedligeholdelse af en eksisterende markvej til et engstykke, der benyttes til afgræsning af dyr. Vejen ønskes kun vedligeholdt, så den er farbar i græsningsperioden. Vejen har tidligere kunnet klare en traktor med vogn til at hente dyrene i, men dette er ikke længere muligt på grund af standen og stigende vandmængder. Der benyttes rene primære stoffer som fyld, og vejen vil efterfølgende ikke være væsentlig synlig i landskabet. Det er vurderet, at vedligeholdelsen er nødvendig for at kunne afgræsse engstykket. Det er desuden vurderet, at afgræsningen af området er nødvendig for at opretholde engområdet i nuværende god naturtilstand og hindre tilgroning af arealet.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. marts 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjarne Golles og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Claus Jørgen Breth Pedersen ved Anders Breth Pedersen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Hans Jakobsen. Projektet blev gennemgået. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der ikke må foretages terrænændringer, herunder opfyldning. Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger og besigtigelsen til grund, at projektet vil bestå i en omfattende terrænændring af dæmningsagtig karakter i et naturområde, som vil betyde en opdeling af et sammenhængende rørskovs engareal.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation til et sådant projekt for at skabe mulighed for adgang for maskiner til afgræsning af et mindre areal.

Fredningsnævnet meddeler herefter ikke dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Thorup,
2. Claus Jørgen Breth Pedersen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-2-22,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. marts 2022

FN-MJØ-017-2022. Udestue og lovliggørelse af solceller, to udhuse og to overdækninger

Fredningsnævnet modtog den 17. februar 2022 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre en udestue og om lovliggørelse af solceller, to udhuse og to overdækninger på matr.nr. 14d Dørup By, Voerladegaard, Maskedal 3, 8660 Skanderborg. Ejendommen ejes af Preben Egeskov Brodersen.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til udestuen, tidsbegrænset lovliggørende dispensation til udhuse og overdækninger, men ikke lovliggørende dispensation til solcellerne. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er på 19.999 m^2. Ansøgningen omfatter opførelse af en udestue og lovliggørelse af to udhuse/overdækkede terrasser, to overdækninger og et solcelleanlæg.

Udestuen er uopvarmet og på 29 m^2 (ca. 5 x 6 meter). Den opføres i forlængelse af boligen mod vest. Der isættes en dobbeltdør fra huset som adgang til udestuen i stedet for et eksisterende vindue. Den opføres i glas med et fundament. Den er ca. 5 meter høj på det højeste punkt.

Solcelleanlægget er opsat i 2013 med 30 solpaneler på den sydvendte tagflade af BBR-bygning nr. 4, som er et maskinhus. De følger tagets hældning. Der er anbragt i 3 rækker á 10 paneler. De er sorte og har sorte rammer og små tynde grå strømstriber.

Det fremgår af sagens fotomateriale, at solcellerne er opsat på et rødt tag.

Ejeren har i 2020 opført et udhus i træ på ca. 34 m^2 med en længde på 8,44 meter, en bredde på 4 meter og en højde på 2,25 – 2,7 meter ved den nordvestlige facade af et andet udhus. Det er opført for at kunne have

maskiner (kløver, motorsav, transportør, traktor og vogne til at transportere træ fra skoven), for at de ikke skal stå ude. Træet benyttes til brændsel til brug for ejendommen. Ejeren ønsker at begrænse CO_2-udledningen og fyrer med træ fra skoven og får varmt vand fra solvarme og el fra solcellerne. Han har samtidig brug for at holde brændet tørt under tag. Der er ikke gulv i bygningen.

Ejeren oplyser i relation til overdækket terrasse/udhus, at da de købte ejendommen for ca. 20 år siden, var der en overdækket terrasse mod vest. Efter nogle år blæste den sammen i en storm, og ejeren fjernede brækkede stolper og lægter, og efter nogle år genopførte han overdækningen ved samme terrasse, men med nye stolper og lægter. Den er opført i træ med et mindre glasparti. Den er ca. 17 m^2 med en længde på 5,65 meter, en bredde på 2,97 meter og en højde på 2,15 meter.

Overdækning 1 er en bygning øst for maskinhuset, som stod på ejendommen, da ejeren købte den i 2001. Den bruges til opbevaring af brænde til brug for opvarmning på ejendommen. Østsiden er beklædt med metalplader uden farve, men er fri i begge ender. Der er ingen bund i bygningen. Overdækningen er ca. 13 m^2 og er 2,68 meter bred, 5 meter lang og 2,75 meter høj.

Overdækning 2 er bygningen vest for maskinhuset. Den bruges som brændeskjul. For begge ender er der tremmevægge til luftning af træet. Forsiden er delvis dækket af en umalet bræddevæg. Der er ingen bund i skjulet. Det er bygget for ca. 15 år siden. Det er ca. 14 m^2 og er 3,78 meter bred, 3,8 meter lang og 2,18 meter høj.

Forholdene er illustreret på følgende oversigtskort:

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at der ikke er Natura 2000-områder eller bilag IV-arter i nærheden af det ansøgte. Det er vurderingen, at det ansøgte ikke vil medføre en væsentlig negativ indvirkning på beskyttede naturtyper eller levesteder for beskyttede arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. marts 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjarne Golles og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Preben Egeskov Brodersen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Hans Jakobsen. Preben Egeskov Brodersen oplyste, at de købte ejendommen i 2001.

Projektet med udestuen blev gennemgået. Fundamentet vil blive muret og støbt. Der er endnu ikke taget stilling til rammernes materiale eller farver.

Det kunne konstateres, at solcellerne er opsat på et rødt tag. Fredningsnævnets formand redegjorde for fredningsnævnets praksis for opsætning af solceller og spurgte til muligheden for at flytte solcellerne til en anden tagside også mod syd, men med sort tag. Han anviste alternativt maling af bygningens to tagflader. Preben Egeskov Brodersen var ikke indstillet herpå, idet han anførte, at det økonomisk ikke kan betale sig for ham, og han er i øvrigt ikke er interesseret i at have dem opsat på taget af beboelsesbygningen. Han anførte i øvrigt, at solcellerne har været opsat i 10-15 år, og at han har vundet hævd på at have dem opsat. Det kunne ved luftfotos konstateres, at solcellerne blev opsat i 2013.

Der kunne foruden de fire udhuse og overdækninger, som er omtalt i Skanderborg Kommunes sagsfremstilling, konstateres tre yderligere overdækninger, herunder én med en altan. Preben Egeskov Brodersen oplyste, at alle bygninger og overdækninger er nødvendige til brug for opvarmning af bygningerne. Han bruger udelukkende træ, og konstruktionerne bruges alle til opbevaring af træ eller nødvendige maskiner til skoven. Han driver ikke landbrug, og der er ikke landbrugspligt på ejendommen, men han står selv for skovningen på ejendommen og en anden ejendom i området. Han er ikke indstillet på at samle konstruktionerne til én bygning, da det ikke kan betale sig økonomisk for ham. Han er 80 år og kan ikke klare det selv. Han mener i øvrigt, at han må bygge alle de konstruktioner, han vil til brug for ejendommens drift.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler med henvisning til ejendommens beliggenhed i fredningen og udgangspunktet for praksis om drivhuse eller mindre udestuer i haver dispensation til udestuen, som ikke vil få nogen indflydelse på oplevelsen af fredningen.

Der er fredningsnævnets praksis, at der kan opsættes solcelleanlæg, hvis der er tale om sorte solceller med matsorte rammer og antirefleksivt glas, der opsættes i firkanter eller rektangulært på et tag. Det gælder dog ikke, hvis solcellerne virker skæmmende ved landskabsoplevelsen. Det er således omvendt udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at der ikke meddeles dispensation til sådanne solceller, hvis de opsættes på et rødt tag, idet de er iøjnefaldende og skæmmende.

På den baggrund og efter en konkret vurdering af sagen meddeler fredningsnævnet ikke dispensation. Det bemærkes herved også, at der ikke ville være blevet meddelt dispensation, hvis der på korrekt vis var søgt om dispensation, idet ejeren i så fald var blevet henvist til at placere solcellerne på beboelsesbygningen med en tilsvarende, men sort tagflade.

Det kan ikke føre til et andet resultat, at solcellerne har været opsat upåtalt siden 2013.

Opmærksomheden henledes på det, der blev anført ved besigtigelsen, om, at der kan ske lovliggørelse ved enten at male begge tagflader sorte, eller ved at flytte solcellerne til beboelsesbygningens sorte tag.

Der er på ejendommen en lang række bygninger, der efter det oplyste ikke er lovlige i fredningen, og hvorom det for landskabsoplevelsen ville være mere hensigtsmæssigt, hvis de blev samlet. Fredningsnævnet meddeler dog efter en konkret vurdering en tidsbegrænset lovliggørende dispensation til de beskrevne bygningskonstruktioner, der ikke er lovlige i fredningen.

Tidsbegrænsningen fastsættes således, at der tinglyses vilkår om, at bygningerne skal være fjernet senest ved ejerskifte, hvorefter der kan ansøges om en eller flere nye driftsbygninger.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Thorup,
2. Preben Egeskov Brodersen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-28-21,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 28. juni 2022

FN-MJØ-070-2022. Vendeplads og udhus

Fredningsnævnet modtog den 20. maj 2022 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at etablere en vendeplads og opføre et udhus på matr.nr. 2k Boes By, Dover, Emborgvej 42b, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Ida Hilden og Peter Kristensen.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af arealer ved Mossø. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages ændringer i terrænet eller terrænformerne. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en sommerhusejendom i landzone.

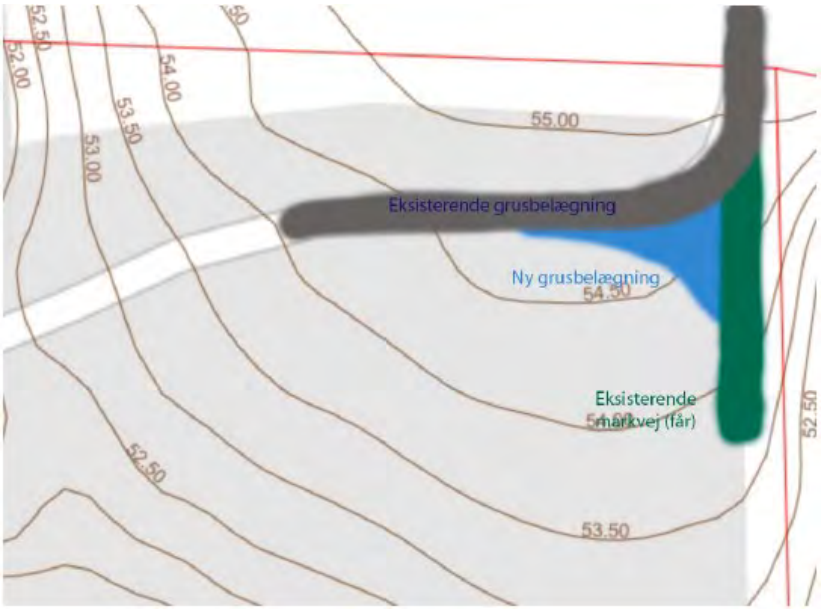
Det er oplyst, at ejendommen er på ca. 6,6 ha.

Ansøgningen omfatter etablering af en vendeplads og opførelse af et udhus.

Udhuset er på 10,5 m^2 og består af to moduler med dobbeltdør og lukket front. Det opføres i nåletræ med savskåret overflade og males sort. Det placeres ca. 5 meter nord for sommerhuset for enden af kørevejen, og der sker kun terrænregulering i begrænset omfang. Baggrunden for ansøgningen er, at ejendommen omfatter ca. 66.000 m^2 hovedsagelig mark og et mindre stykke skov. Der er i den forbindelse brug for opbevaring af udstyr til kørsel af træ med en ATV og til forskellig vedligeholdelse af området udover, hvad der sker via fåregræsning. Denne opbevaring skal være med adgang til kørevejen.

Vendepladsen etableres ved en udvidelse af det grusbelagte område ved indkørselsvejen, idet Reno Syd ikke længere vil hente skraldespande med de nuværende adgangsforhold. Den ansøgte løsning er efter dialog med Reno Syd. Den eksisterende markvej, der ikke er grusbelagt, gøres kørefast på de første 15 meter ved erstatning af de øverste 10 cm jordlag med stabilt grus. Endvidere erstattes de øverste 10 cm jord af den trekant, der er imellem markvejen og den eksisterende kørevej, med stabilt grus, der fortsætter ligeud mod syd langs skel, hvor kørevejen drejer først på grunden. Det vil herefter være muligt for en renovationsvogn at køre frem på markvejen og vende ved at bakke tilbage på kørevejen. Vejen, der ønskes kørefast, benyttes af en fåreavler, når fårene køres til og fra det område på ejendommen, som de afgræsser.

Vendepladsen er illustreret på følgende måde:

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at nærmeste Natura 2000 område er N52 Mossø mv., som er 0,2 km mod syd. Det vurderes, at det ansøgte ikke vil kunne påvirke Natura 2000 området og ikke er i strid med Natura 2000 planens bevaringsmålsætninger. Det vil heller ikke påvirke bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om etablering af en vendeplads, så ejendommens skraldespande kan blive tømt af Reno Syd. Belægningen med grus er derfor nødvendig, da ejendommen er et sommerhus, og skraldespandene derfor ikke kan sættes ved vejen til tømning. Arealet vil ikke fremstå markant i området, og der er alene tale om en mindre ændring af terrænet. Der er endvidere tale om opførelse af et mindre udhus. Der er i forvejen et udhus på 9 m^2 på ejendommen. Det er fra 1960 og ligger øst for sommerhuset. Udhuset vil ikke kunne ses fra omgivelserne eller fra Mossø eller Emborgvej. Det opføres i tilknytning til sommerhuset i træ, der males sort som sommerhuset.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 22. november 2021 ved Martin Møller-Heuer og Kresten Krab Thorup. Fredningsnævnets ministerudpegede deltog ikke i besigtigelsen, men har deltaget i sagens afgørelse.

I besigtigelsen deltog endvidere Peter Kristensen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Pedersen. Det ansøgte blev gennemgået. Det kunne konstateres, at der ikke udføres nogen blivende terrænændring i relation til vendepladsen, men alene pålægges et andet materiale i forhold til det eksisterende. Der sker således alene en befæstning. Peter Kristensen oplyste, at han ikke har taget stilling til, hvad der skal ske med den jord, der graves af. ATV'en mv. kan ikke være i det eksisterende udhus, og det vil under alle omstændigheder ikke være muligt at få den ud i terrænet ved opbevaring på den placering. Det er derfor nødvendigt med yderligere et udhus. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at en eventuel dispensation bør gives på vilkår om fjernelse af det eksisterende udhus. Peter Kristensen oplyste, at han i givet fald vil ansøge om et større udhus end 10,5 m^2.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er

udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at der ikke er grundlag for at tillade terrænændringer med det formål at gøre det muligt for renovationsbiler at afhente skraldespande ved fritidshuse. Der er dog i denne sag konkret alene tale om en midlertidig terrænændring, idet det afgravede jord erstattes af stabilgrus i terræn.

Fredningsnævnet meddeler på den baggrund dispensation på vilkår om, at den afgravede jord fjernes fra ejendommen.

Fredningsnævnet har forståelse for Danmarks Naturfredningsforenings synspunkt om, at dispensation til et yderligere udhus gives på vilkår om fjernelse af et eksisterende udhus. Der er dog imidlertid konkret tale om en stor ejendom og et til brug for ejendommens drift meget lille udhus, som endvidere ikke vil kunne ses fra hverken Mossø eller omgivelserne i øvrigt.

Fredningsnævnet meddeler under disse omstændigheder endvidere dispensation til det ansøgte udhus.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Thorup,
2. Ida Hilden og Peter Kristensen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, 01.05.00-P25-39-21,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 8. august 2022

FN-MJØ-062-2022. Lovliggørelse af en mur, en altan, en mellembygning og en overdækning

Fredningsnævnet modtog den 10. maj 2022 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om lovliggørelse af en mur, en altan, en mellembygning og en overdækning på matr.nr. 14d Dørup By, Voerladegaard, Maskedal 3, 8660 Skanderborg. Ejendommen ejes af Preben Egeskov Brodersen.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

1. Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Fredningsnævnet meddelte den 23. august 1988 dispensation til at opføre en støjmur mod Vroldvej i tilknytning til beboelsesejendommen på Vroldvej 192, 8660 Skanderborg (109/88).

Fredningsnævnet traf den 25. marts 2022 afgørelse om en række forhold på den ejendom, der er omfattet af sagen. I afgørelsen er bl.a. anført følgende (FN-MJØ-017-2022):

> ”Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er på 19.999 m^2. Ansøgningen omfatter opførelse af en udestue og lovliggørelse af to udhuse/overdækkede terrasser, to overdækninger og et solcelleanlæg.
>
> Udestuen er uopvarmet og på 29 m^2 (ca. 5 x 6 meter). Den opføres i forlængelse af boligen mod vest. Der isættes en dobbeltdør fra huset som adgang til udestuen i stedet for et eksisterende vindue. Den opføres i glas med et fundament. Den er ca. 5 meter høj på det højeste punkt.

Solcelleanlægget er opsat i 2013 med 30 solpaneler på den sydvendte tagflade af BBR-bygning nr. 4, som er et maskinhus. De følger tagets hældning. Der er anbragt i 3 rækker á 10 paneler. De er sorte og har sorte rammer og små tynde grå strømstriber.

Det fremgår af sagens fotomateriale, at solcellerne er opsat på et rødt tag.

Ejeren har i 2020 opført et udhus i træ på ca. 34 m^2 med en længde på 8,44 meter, en bredde på 4 meter og en højde på 2,25 – 2,7 meter ved den nordvestlige facade af et andet udhus. Det er opført for at kunne have maskiner (kløver, motorsav, transportør, traktor og vogne til at transportere træ fra skoven), for at de ikke skal stå ude. Træet benyttes til brændsel til brug for ejendommen. Ejeren ønsker at begrænse CO_2-udledningen og fyrer med træ fra skoven og får varmt vand fra solvarme og el fra solcellerne. Han har samtidig brug for at holde brændet tørt under tag. Der er ikke gulv i bygningen.

Ejeren oplyser i relation til overdækket terrasse/udhus, at da de købte ejendommen for ca. 20 år siden, var der en overdækket terrasse mod vest. Efter nogle år blæste den sammen i en storm, og ejeren fjernede brækkede stolper og lægter, og efter nogle år genopførte han overdækningen ved samme terrasse, men med nye stolper og lægter. Den er opført i træ med et mindre glasparti. Den er ca. 17 m^2 med en længde på 5,65 meter, en bredde på 2,97 meter og en højde på 2,15 meter.

Overdækning 1 er en bygning øst for maskinhuset, som stod på ejendommen, da ejeren købte den i 2001. Den bruges til opbevaring af brænde til brug for opvarmning på ejendommen. Østsiden er beklædt med metalplader uden farve, men er fri i begge ender. Der er ingen bund i bygningen. Overdækningen er ca. 13 m^2 og er 2,68 meter bred, 5 meter lang og 2,75 meter høj.

Overdækning 2 er bygningen vest for maskinhuset. Den bruges som brændeskjul. For begge ender er der tremmevægge til luftning af træet. Forsiden er delvis dækket af en umalet brædde væg. Der er ingen bund i skjulet. Det er bygget for ca. 15 år siden. Det er ca. 14 m^2 og er 3,78 meter bred, 3,8 meter lang og 2,18 meter høj.

Forholdene er illustreret på følgende oversigtskort:

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at der ikke er Natura 2000-områder eller bilag IV-arter i nærheden af det ansøgte. Det er vurderingen, at det ansøgte ikke vil medføre en væsentlig negativ indvirkning på beskyttede naturtyper eller levesteder for beskyttede arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. marts 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjarne Golles og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Preben Egeskov Brodersen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Hans Jakobsen. Preben Egeskov Brodersen oplyste, at de købte ejendommen i 2001.

Projektet med udestuen blev gennemgået. Fundamentet vil blive muret og støbt. Der er endnu ikke taget stilling til rammernes materiale eller farver.

Det kunne konstateres, at solcellerne er opsat på et rødt tag. Fredningsnævnets formand redegjorde for fredningsnævnets praksis for opsætning af solceller og spurgte til muligheden for at flytte solcellerne til en anden tagside også mod syd, men med sort tag. Han anviste alternativt maling af bygningens to tagflader. Preben Egeskov Brodersen var ikke indstillet herpå, idet han anførte, at det økonomisk ikke kan betale sig for ham, og han er i øvrigt ikke er interesseret i at have dem opsat på taget af beboelsesbygningen. Han anførte i øvrigt, at solcellerne har været opsat i 10-15 år, og at han har vundet hævd på at have dem opsat. Det kunne ved luftfotos konstateres, at solcellerne blev opsat i 2013.

Der kunne foruden de fire udhuse og overdækninger, som er omtalt i Skanderborg Kommunes sagsfremstilling, konstateres tre yderligere overdækninger, herunder én med en altan. Preben Egeskov Brodersen oplyste, at alle bygninger og overdækninger er nødvendige til brug for opvarmning af bygningerne. Han bruger udelukkende træ, og konstruktionerne bruges alle til opbevaring af træ eller nødvendige maskiner til skoven. Han driver ikke landbrug, og der er ikke landbrugspligt på ejendommen, men han står selv for skovningen på ejendommen og en anden ejendom i området. Han er ikke indstillet på at samle konstruktionerne til én bygning, da det ikke kan betale sig økonomisk for ham. Han er 80 år og kan ikke klare det selv. Han mener i øvrigt, at han må bygge alle de konstruktioner, han vil til brug for ejendommens drift.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler med henvisning til ejendommens beliggenhed i fredningen og udgangspunktet for praksis om drivhuse eller mindre udestuer i haver dispensation til udestuen, som ikke vil få nogen indflydelse på oplevelsen af fredningen.

Der er fredningsnævnets praksis, at der kan opsættes solcelleanlæg, hvis der er tale om sorte solceller med matsorte rammer og antirefleksivt glas, der opsættes i firkanter eller rektangulært på et tag. Det gælder dog ikke, hvis solcellerne virker skæmmende ved landskabsoplevelsen. Det er således omvendt udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at der ikke meddeles dispensation til sådanne solceller, hvis de opsættes på et rødt tag, idet de er iøjnefaldende og skæmmende.

På den baggrund og efter en konkret vurdering af sagen meddeler fredningsnævnet ikke dispensation. Det bemærkes herved også, at der ikke ville være blevet meddelt dispensation, hvis der på korrekt vis var søgt om dispensation, idet ejeren i så fald var blevet henvist til at placere solcellerne på beboelsesbygningen med en tilsvarende, men sort tagflade.

Det kan ikke føre til et andet resultat, at solcellerne har været opsat upåtalt siden 2013.

Opmærksomheden henledes på det, der blev anført ved besigtigelsen, om, at der kan ske lovliggørelse ved enten at male begge tagflader sorte, eller ved at flytte solcellerne til beboelsesbygningens sorte tag.

Der er på ejendommen en lang række bygninger, der efter det oplyste ikke er lovlige i fredningen, og hvorom det for landskabsoplevelsen ville være mere hensigtsmæssigt, hvis de blev samlet. Fredningsnævnet meddeler dog efter en konkret vurdering en tidsbegrænset lovliggørende dispensation til de beskrevne bygningskonstruktioner, der ikke er lovlige i fredningen.

Tidsbegrænsningen fastsættes således, at der tinglyses vilkår om, at bygningerne skal være fjernet senest ved ejerskifte, hvorefter der kan ansøges om en eller flere nye driftsbygninger."

2. Sagens baggrund

Skanderborg Kommune har oplyst, at der er opført en hvid mur omkring en del af ejendommens bebyggelse og ud mod Maskedal. Muren er en hvid betonmur, der er ca. 1,5 meter høj. Den ses første gang på ortofoto fra 2004. Der er opført en altan på ca. 19 m^2 i træ nord for beboelsen og med adgang fra beboelsen. Den ses første gang på ortofoto i 2002. Mellembygningen på ca. 37 m^2 mellem de to hovedbygninger er et gennemgangsrum for at forbinde de to bygninger. Den er opført øst for boligen. Der fyres udelukkende med træ, selvom der er et gasfyr. Om vinteren skal der fyres ind i fyret flere gange i løbet af en dag, og for at lette adgangen til fyret har ejeren forbundet de to bygninger, så de kan komme tørskoet til fyret. Bygningen er lavet med et betonfundament, tilslutninger til eksisterende bygninger med murede murstensvægge, et glasparti og fuldt isoleret tag. Der er opsat to solceller ovenpå taget. Den fremgår første gang på ortofoto fra 2005. Det overdækkede areal på ca. 60 m^2 er opført i forlængelse af det eksisterende brændeskur, der var på matriklen, da ejeren overtog ejendommen i 2002. Arealet er bygget op ad den eksisterende staldbygning mod øst og består af et træskellet uden bund med et tag i plastik. Arealet benyttes som carport til to biler, marktraktor, to havetraktorer og en trailer. Periodevis benyttes det også som opbevaring af tørt brænde, der endnu ikke er skåret og kløvet. Det fremgår første gang på ortofoto fra 2008.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at der ikke er Natura 2000-områder eller bilag IV-arter i nærheden af det ansøgte. Det er vurderingen, at det ansøgte ikke vil medføre en væsentlig negativ indvirkning på beskyttede naturtyper eller levesteder for beskyttede arter.

3. Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 17. juni 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjørn Rømer Westh og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Preben Egeskov Brodersen med Sussi Perto, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Pedersen. Det blev i relation til muren oplyst, at fredningsgrænsen er sammenfaldende med skellet mod vejen, og at den er placeret i fredningen. Danmarks Naturfredningsforening anbefalede, at der ikke meddeles dispensation til muren.

4. Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det bemærkes indledningsvis, at det overdækkede areal på ca. 60 m^2 blev besigtiget og drøftet ved fredningsnævnets behandling af den tidligere sag på ejendommen, og at overdækningen er omfattet af fredningsnævnets tidsbegrænsede lovliggørende dispensation af 25. marts 2022.

Fredningsnævnet meddeler lovliggørende dispensation til altanen, som er en let trækonstruktion, og som med sin placering ikke er synlig fra omgivelserne.

Fredningsnævnet meddeler endvidere lovliggørende dispensation til mellembygningen, der er en integreret del af beboelsen, og som sådan ikke har nogen betydning for oplevelsen af fredningen.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at der som altovervejende hovedregel ikke er grundlag for at meddele dispensation til at opføre en mur i en fredning med forbud mod at opføre bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Der er konkret tale om en mur, som ses første gang på ortofoto fra 2004. Muren er bygget ud til vejen, men dens tilstedeværelse er ikke blevet påtalt af tilsynsmyndigheden i de næsten 20 år, der er gået siden dens opførelse.

Ejendommen og dermed størstedelen af muren er endvidere beliggende helt op til fredningsgrænsen tæt på byen Voerladegaard i et område, hvor der også udenfor byen er bebyggelse på den anden side af vejen.

Fredningsnævnet meddeler på den anførte baggrund og efter en konkret vurdering af sagens samlede omstændigheder lovliggørende dispensation til muren.

5. Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Thorup,
2. Preben Egeskov Brodersen,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-28-21,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,

13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 11. august 2022

FN-MJØ-091-2022. Badebro

Fredningsnævnet modtog den 1. juli 2022 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at anlægge en badebro på matr.nr. 16af Vrold, Skanderborg Jorder, Mossøbrå 30, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommen ejer Frands Sørensen.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke udover normal oprensning foretages ændring af nogen art af søernes og vandløbenes areal og tilstand. Opførelse af bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø og å må ikke foretages uden forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet. Der kan dog for hver ejendom etableres en mindre bådebro, der er ca. 50 cm bred og 30 cm over normal vandstand til ejerens eget brug.

Skanderborg Kommune har oplyst, at der er tale om en ejendom i et sommerhusområde. Ansøgningen omfatter en badebro i træ med en længde på 8 meter og en bredde på 1,5 meter. Den placeres ca. 4 meter fra ejendommens sydlige skel og ca. 40 meter fra ejendommens nordlige skel. Kommunen besigtigede ejendommen den 31. maj 2022 for at vurdere udstrækningen af rørskov på stedet. Broen ønskes placeret, hvor der ikke er rørbræmme, og hvor der i brinken er søbund, som er domineret af sten.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at projektområdet er beliggende i Natura 2000-område N52; Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Projektet vurderes ikke at påvirke arter og naturtyper på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag eller bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har sammenfattende vurderet, at der er tale om etablering af en bådebro på 8 meters længde og 1,5 meters bredde i brinken af Mossø. Etableringen forudsætter ikke fjernelse af rørskov, og broen med dens begrænsede anvendelse til privat brug vurderes ikke at forstyrre dyre- og plantelivet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er

udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis i Skanderborg Kommune, at der kan meddeles dispensation til bådebroer på op til 8 meter x 1,5 meter med placeringer, som er godkendt af kommunen.

På den baggrund og da bådebroen konkret ingen betydning har for oplevelsen af fredningen, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjørn Rømer Westh,
2. Kresten Krab Trolle,
3. Frands Sørensen,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 06.02.16-P19-4-22,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 16. september 2022

FN-MJØ-104-2022. Udhus/drivhus

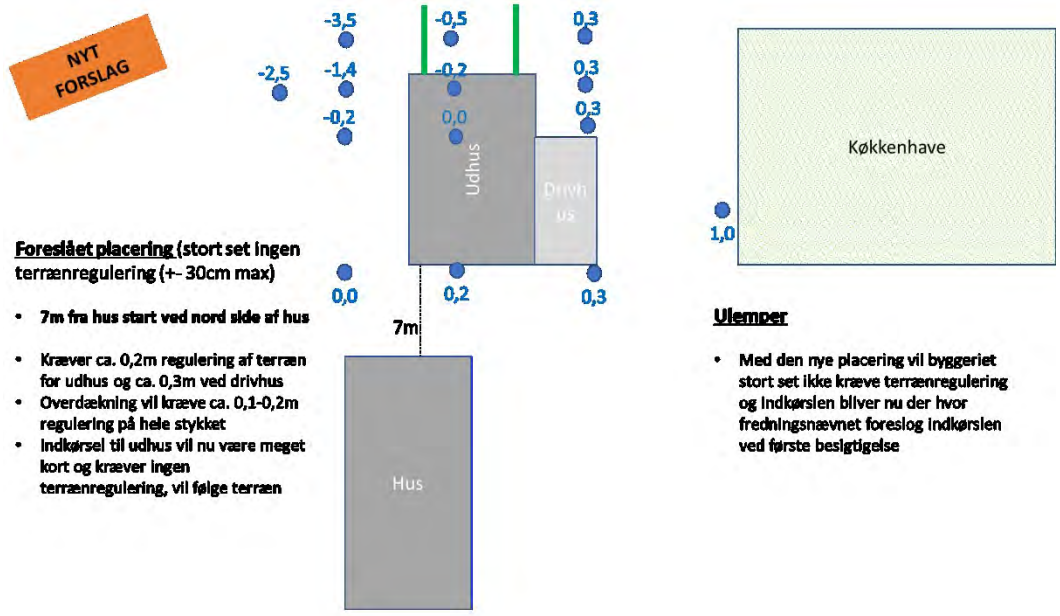
Fredningsnævnet meddelte den 11. juli 2022 dispensation til en række forhold omfattet af en helhedsplan på matr.nr. 7b Dørup By, Voerladegård, Klostermøllevej 10, 8660 Skanderborg. I afgørelsen blev anført følgende begrundelse (FN-MJØ-027-2022):

> ”Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.
>
> Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.
>
> Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.
>
> Det er i lyset af den konkrete frednings bestemmelser, ejendommens placering i fredningen og de aktuelle og fremtidige forhold på ejendommen fredningsnævnets opfattelse, at der er grundlag for at meddele dispensation til de ansøgte tiltag.
>
> Det bemærkes dog i relation til det kombinerede udhus/drivhus, at det foreliggende projekt er med en placering umiddelbart ud til en skrænt, og at det således er nødvendigt med ikke ubetydelige terrænændringer.
>
> Dispensationen omfatter derfor ikke den del af helhedsplanen, der omfatter udhuset/drivhuset, da det er nødvendigt, at fredningsnævnet forelægges et konkretiseret og målfast projekt med beskrivelse af de nødvendige og væsentligt mindre terrænændringer, mest hensigtsmæssigt med en placering længere mod syd i samme område.
>
> Dispensationen omfatter heller ikke kartoffelkælderen, idet der ikke foreligger et tilstrækkeligt konkretiseret projekt.”

Fredningsnævnet modtog efterfølgende nogle forslag til placeringen af udhuset/drivhuset og senest et revideret forslag den 14. september 2022, som samme dag blev drøftet på et møde på ejendommen mellem ejendommens ejer og fredningsnævnets formand.

Projektet er illustreret på følgende måde:

- 7m fra hus start ved nord side af hus
- Kræver ca. 0,2m regulering af terræn for udhus og ca. 0,3m ved drivhus
- Overdækning vil kræve ca. 0,1-0,2m regulering på hele stykket
- Indkørsel til udhus vil nu være meget kort og kræver ingen terrænregulering, vil følge terræn

- Med den nye placering vil byggeriet stort set ikke kræve terrænregulering og indkørslen bliver nu der hvor fredningsnævnet foreslog indkørslen ved første besigtigelse

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Fredningsnævnet lægger fortsat efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Projektet med drivhuset/udhuset er nu udformet på en sådan måde, at det stort set ikke medfører terrænændringer hverken i relation til selve bygningen eller ved indkørslen til bygningen fra den eksisterende vej. Det er således i overensstemmelse med de principper for et projekt, som blev drøftet ved fredningsnævnets besigtigelse ved behandlingen af den tidligere sag på ejendommen (FN-MJØ-027-2022).

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Thorup,
2. Michael Kehlet,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-24-21,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 11. juli 2022

FN-MJØ-071-2022. Nyt sommerhus

Fredningsnævnet modtog den 20. maj 2022 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre et nyt sommerhus efter nedrivning af et eksisterende sommerhus på matr.nr. 16l Vrold, Skanderborg Jorder, Vædebrovej 13b, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af Stenhøj Husene for ejendommens ejer Egon Petersen.

Fredningsnævnet modtog efter en gennemført besigtigelse et revideret projekt den 28. juni 2022.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til det reviderede projekt. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er på 3.875 m^2. Ansøgningen omfatter opførelse af et nyt sommerhus på 90 m^2 i et plan til erstatning for et eksisterende sommerhus på 71 m^2 og et fritliggende anneks på 15 m^2, som nedrives. Sommerhuset opføres med ydervægge af sortmalet træ og trækonstruktion med 25 graders hældning med sorte betontagsten. Højden på sommerhuset er ca. 4,45 meter. Sommerhuset opføres med samme placering som det eksisterende sommerhus, og facaden mod nord og vest kommer ikke nærmere Mossø. Der sker kun terrænregulering i begrænset omfang. Omkring sommerhuset opføres der en samlet terrasse på ca. 70 m^2 med terrassebrædder, der er hævet lidt over jorden.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at nærmeste Natura 2000-område er N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens målsætninger. Der vil heller ikke være nogen påvirkning af bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om opførelse af et nyt sommerhus til erstatning for et eksisterende sommerhus, der nedrives. Det placeres med samme afstand til Mossø, og der sker derfor kun terrænregulering i begrænset omfang. Terrasseanlægget er større end den eksisterende terrasse, men den vil ligesom sommerhuset ikke være væsentlig synlig fra Mossø, da der er en stor skrænt ned mod Mossø.

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 17. juni 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjørn Rømer Westh og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Egon Petersen med Stenhøj Husene ved Lisbeth

Grønborg, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Pedersen. Det eksisterende sommerhus blev opmålt til at være ca. 3,10 meter højt. Terrassen er ikke hævet, men er en normal træterrasse i normal højde. Fredningsnævnet tilkendegav, at der kan meddeles dispensation til et sommerhus på 90 m^2 mod nedrivning af det eksisterende sommerhus med anneks, men at der med ejendommens placering helt mod Mossø ikke er grundlag for at meddele dispensation til den ansøgte bygningshøjde, som skal gøres væsentligt lavere, gerne 80-100 cm.

Fredningsnævnet modtog herefter den 28. juni 2022 et revideret projekt med et sommerhus med samme antal m^2, men med en højde på 3,55 meter og således 90 cm lavere end det tidligere projekt.

Sommerhuset har følgende udtryk:

Danmarks Naturfredningsforeningens afdeling i Skanderborg Kommune har den 30. juni 2022 oplyst ikke at have bemærkninger til det reviderede projekt.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det nu reviderede projekt er i overensstemmelse med fredningsnævnets tilkendegivelse om et nyt sommerhus med stort set samme størrelse som det byggeri, der nedrives, og som efter sin konkrete udformning ikke findes at medføre nogen negativ indvirkning på oplevelsen af fredningen.

Fredningsnævnet meddeler herefter dispensation til det reviderede projekt.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Thorup,
2. Egon Petersen,
3. Stenhøj Husene,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-4-22,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 11. juli 2022

FN-MJØ-027-2022. Helhedsplan

Fredningsnævnet modtog den 20. maj 2022 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning med en helhedsplan for en række forhold på matr.nr. 7b Dørup By, Voerladegård, Klostermøllevej 10, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Michael Kehlet.

Ansøgningen og helhedsplanen blev udarbejdet, efter at fredningsnævnet havde besigtiget ejendommen den 15. marts 2022 og konstateret en række forhold, som med fordel kunne behandles i en samlet sag for alle forhold på ejendommen, hvortil der ikke var meddelt dispensation.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Det fremgår videre af fredningsbestemmelserne, at fredningen ikke hindrer genplantning på allerede beplantede arealer. Såning og nytilplantning med træer og buske er ikke tilladt udenfor eksisterende haver, idet der dog inden for de områder, der på fredningskortet er anført som "F-områder", frit kan ske plantning og såning af skovtræer og buske. Matr.nr. 7b Dørup By, Voerladegård er beliggende i et F-område.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en landbrugsejendom på 83.772 m^2. I forbindelse med fredningsnævnets besigtigelse den 15. marts 2022 vedrørende en ansøgning om opsætning af et solcelleanlæg på ejendommen og et opsat drivhus blev fredningsnævnet gjort opmærksom på og kunne konstatere en række yderligere konstruktioner i form af flere udhuse og andre konstruktioner og et markant oplag af diverse materialer. Forholdene blev drøftet, og det blev aftalt, at ejeren skulle sende en samlet plan til kommunen og fredningsnævnet for oprydning af de konstaterede forhold og gerne i form af én samlet bygning og et drivhus, som er placeret tættere på den øvrige bebyggelse end nu.

Helhedsplanen omfatter ifølge Skanderborg Kommunes udtalelse indkørsel, æblelund, parkeringsplads og indgang, skovvej, udhus med drivhus, minisavværk og hønsehus/andehus, køkkenhave, aftenterrasse, udsigtsterrasse, troldeskov og dyr.

Der er i relation til indkørslen et ønske om at markere lidt tydeligere, hvor skel går ind mod ejendommens indkørsel. Det gøres ved at lave et kvashegn af grene og stolper fra egen skov. Længere nede af indkørslen plantes en æblehæk i skel, der bliver maksimalt 1,5 meter høj.

På det stykke, hvor der i dag er græsareal, æbletræer, parkeringsplads, skur og carport/container, ønskes en æblelund og et stort stykke, der bliver omdannet til græsmark med vilde blomster, som normalt findes i Danmark. Dermed sløjfes alle menneskeskabte områder, inkl. parkeringspladsen, og flere m^2 overlades til naturen. I hele æblelunden vil ejeren lade græsset vokse naturligt og ikke slå det. Ænder og høns vil have adgang til området og give naturlig gødning. Ligeledes vil ejeren forsøge at finde frem til en biavler, der vil være interesseret i at sætte bistader op og passe dem i løbet af sæsonen.

Der vil i relation til parkeringspladsen og indgangen på det nuværende parkeringsområde vest for hovedhuset fortsat være flisebelægning. Der ønskes opsat ny beklædning på de to erhvervsejendomme i form af naturlig lærk uden kunstig beskyttelse, for at udtrykket over tid vil blive sølvgråt. For at afskærme parkeringspladsen bedre ændres den nuværende hæk til et bambushegn.

Den nuværende skovvej, der går fra indkørslen og rundt om køkkenhaven, bibeholdes. Det nuværende krat, der afskærmer ud mod græsarealet, hvor hestene går, ændres til en række med hyldetræer og klakved, så det giver en god afskærmning ned mod sportspladsen, og dermed bliver bygninger bedre skjult i forhold til gående nede på skovvejen, der går forbi sportspladsen. Det nuværende strømhegn med gamle pæle, der flere steder er gået i forrådnelse, bliver udskiftet med et naturligt raftehegn med træ fra egen skov. Fra køkkenhaven og over til grovkøkkenhaven med kartofler, majs, porrer mv. anlægges en mindre sti af stenmel, som vil være omkranset af hasseltræer og andre træer med spiselige frugter som kirsebær, mirabelle mv.

Det fremgår om udhus med drivhus, minisavværk og hønsehus/andehus, at alle bygninger, der står langt væk fra det nuværende hovedhus, nedrives. Det betyder, at carport, container, skur, hønsehus, hønsegård og drivhustunnel nedlægges, og at området med opbevaring og parkeringsplads fjernes. I stedet ønskes opført en samlet bygning, der vil dække alle behov. Udhuset bygges til at opbevare traktor, andre maskiner og materialer, der bruges på ejendommen. Drivhuset laves på enden af udhuset mod sydsiden, så det stadig er integreret med køkkenhaven. Hønsehuset/andehuset bygges sammen med udhuset på østsiden. Udhuset vil have et overdækket område til et minisavværk og opbevaring af træ. Udhuset vil få målene 8 x 12 meter, i alt 96 m^2 og en højde på maksimalt 4 meter, heraf et drivhus på 8 x 3 meter, i alt 24 m^2, et hønsehus/andehus på ca. 12 m^2 og et overdækket område på ca. 3 x 6 meter, i alt 18 m^2. Udhuset opføres med træbeklædning i ubehandlet lærketræ og tagkonstruktion med sedum naturtag med ensidig hældning. Taget, der går over hønsehuset/andehuset, går helt ned til jorden, så høns og ænder kan gå frit op på taget og "passe" sedumtaget.

Køkkenhaven forbliver, som den er placeret i dag. Drivhusets nedrivning giver mulighed for at udvide med flere højbede. Resten af området bliver overladt til græsmark med vilde blomster. Det nuværende vildthegn i metal ændres til et naturhegn med grene fra skoven, så rådyr og kaniner stadig kan holdes ude.

I relation til aftenterrassen på husets nordside omlægges dele af den nuværende fliseterrasse til en træterrasse, der løber langs husets længde. På østsiden laves et lille område med loungesofa omkranset af en selvbygget pergola af træ fra skoven. Rundt om terrassen plantes stauder og prydgræs til at afgrænse terrassen. Græsplænen har indtil videre været holdt fra hovedhuset og ca. 100 meter forbi erhvervsbygning nr. 2 ned mod søen. Græsplænen begrænses til at være ved hovedhuset og den første erhvervsbygning, mens alt andet bliver givet tilbage til naturen, så der er vildt græs og vilde blomster på hele området. Der vil dog gerne laves enkelte stier, så der kan gås rundt i terrænet.

I relation til udsigtsterrassen mod søen er der foran erhvervsbygning nr. 2 en lille stenterrasse. Her ønskes en aftenterrasse, hvor man kan sidde og nyde solnedgangen. Det vil være en træterrasse med overdækning, så udsigten kan nydes, også når vejret ikke helt arter sig. Den vil være omkranset af græsser og kvæsurt på det

skrånende område omkring terrassen. Den nederste del af den nuværende græsplæne er lige nu fyldt med bregner og buske, som ønskes bibeholdt vildt som i dag, igen med enkelte stier, så naturen kan nydes på aftengåture.

På nordsiden af huset i den østlige del af skoven, der grænser op til græsplænen og huset, ønskes med tiden en lille troldeskov. Alle elementer vil være fra skoven, og ingen af træerne eller bevoksningen vil blive skadet. Tanken er at skabe et område med små tunneller, områder med store bregner og mulighed for at udforske skoven. Når troldeskoven er færdig, er det intentionen at åbne op for, at lokale kan besøge den nogle uger om året.

Med tiden ønskes flere dyr på gården. Der foreligger endnu ikke konkrete planer, men der tænkes på får, nogle enkelte køer og måske en hest.

Det fremgår i øvrigt, at projektet også omfatter, at et vandhul flyttes fra den nuværende placering ved skuret/indkørslen, så det bliver placeret umiddelbart ved siden af udhuset skjult på østsiden. Fuglene vil have adgang til grovkøkkenhave, køkkenhave, græsmarken med vilde blomster og æblelunden. Udhuset placeres på østsiden af udhuset 11 meter fra hovedhuset gemt væk fra indkørslen, skovvejen og stien, hvor mange færdes til og fra skoven/søen, og på den måde bliver det skjult mest muligt i terrænet. Det er vigtigt, at drivhuset stadig er forbundet med køkkenhaven. Der ønskes en mellemhøj bevoksning på 2-3 meter på østsiden af udhuset, så det bliver yderligere skjult i terrænet. Der ønskes endvidere etableret en mindre kartoffelkælder ind i terræn på vestsiden i den naturlige højdeforskel, der er ved den mindre slugt op mod huset. De nuværende brændestabler fjernes op langs indkørslen, og træstabler vil fremover laves i rundt format og placeres, hvor de ikke kan ses fra indkørslen/stien til og fra Mossø.

Det er om tidsplanen for haveplanens udførelse anført, at der vil være tale om en proces, der løber over flere år. Fokus her og nu vil være at udbedre de forhold, som er blevet påpeget af fredningsnævnet og kommunen. Der kan således anføres følgende deadlines, mens der endnu ikke er fastsat sådanne for de andre forhold:

- opførelse af udhus og hønsehus/andehus kan færdiggøres 2-3 måneder fra godkendelsen,
- nedrivning af carport og skur, fjernelse af container og alle opmagasinerede materialer vil blive foretaget, når der er tag på det nye udhus, så der kan ryddes op ca. 2 uger efter, at taget er lagt, mens beklædning og isætning af port mv. vil ske senere,
- parkeringsområdet og området med oplagring vil blive sløjfet, så snart alle bygninger er væk, og der er tilplantet med markgræs og vilde blomster,
- drivhuset nedtages i efteråret 2022, når vækstsæsonen er overstået, og
- nyt drivhus opføres i foråret 2023.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at projektområdet er beliggende ca. 430 meter fra Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og er ikke i strid med Natura 2000-planens målsætninger. Der vil heller ikke være nogen påvirkning af bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om en helhedsplan for ejendommen. Det er ikke alle forhold, som ønskes etableret nu, men derimod på sigt. Ejendommen bliver inddelt i forskellige områder med hver sin anvendelse. Der ønskes opført et udhus på 98 m^2 til brug for dyrehold og til brug for køkkenhave og skovdrift til erstatning for flere mindre bygninger, der nedrives. Udhuset er en samlet bygning, som opføres i tilknytning til ejendommens bebyggelse, har en sædvanlig størrelse og er tilpasset området. Bygningen vil opleves sammen med ejendommens andre bygninger og vil ikke påvirke området væsentligt. Der ønskes ny beklædning på erhvervsbygningerne, så de bliver mindre synlige. Der ønskes etableret en udsigtsterrasse med overdækning mod nord i forlængelse af den ene erhvervsbygning. Overdækningen kommer nærmere søen end de resterende bygninger, men der er tale om en mindre overdækning, som ikke vil påvirke området eller oplevelsen af Mossø. Raftehegnet omkring hestefolden er ikke et sædvanligt dyrehegn, men er lavet af naturlige materialer. Der ønskes beplantning flere steder inden for det eksisterende haveareal og nogle steder udenfor. Ejendommen er beliggende i F-området, hvor beplantning og såning udenfor haver er

tilladt. Den ønskede beplantning er af mindre omfang og vil ikke påvirke det omkringliggende landskab væsentligt. For dyrehold gælder, at der skal være de fornødne bygninger, så dyrene kan søge i læ for blæst og vind, og dyrehold hører naturligt til på landbrugsejendomme i landzone.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 17. juni 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjørn Rømer Westh og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Michael Kehlet, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Pedersen. De forskellige elementer blev gennemgået. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er i lyset af den konkrete frednings bestemmelser, ejendommens placering i fredningen og de aktuelle og fremtidige forhold på ejendommen fredningsnævnets opfattelse, at der er grundlag for at meddele dispensation til de ansøgte tiltag.

Det bemærkes dog i relation til det kombinerede udhus/drivhus, at det foreliggende projekt er med en placering umiddelbart ud til en skrænt, og at det således er nødvendigt med ikke ubetydelige terrænændringer.

Dispensationen omfatter derfor ikke den del af helhedsplanen, der omfatter udhuset/drivhuset, da det er nødvendigt, at fredningsnævnet forelægges et konkretiseret og målfast projekt med beskrivelse af de nødvendige og væsentligt mindre terrænændringer, mest hensigtsmæssigt med en placering længere mod syd i samme område.

Dispensationen omfatter heller ikke kartoffelkælderen, idet der ikke foreligger et tilstrækkeligt konkretiseret projekt.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,

- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Thorup,
2. Michael Kehlet,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-24-21,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,

9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Er behandlet i Miljø- og Fødevareklagenævnet med sagsnr. 22/11121. Klik her for at se afgørelsen.

Den 12. september 2022

FN-MJØ-176-2021. Palisadevæg i vandhul

Fredningsnævnet modtog den 20. december 2021 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om lovliggørende dispensation til en palisadevæg i et vandhul på matr.nr. 3a Justenborg, Skanderborg Jorder, Vroldvej 192, 8660 Skanderborg. Ejendommen ejes af Rikke Zizi Damgaard og Finn Damgaard.

Fredningsnævnet meddeler ikke dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke udover normal oprensning foretages ændring af nogen art af søernes og vandløbenes areal og tilstand. Opførelse af bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø og å må ikke foretages uden forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet. Der kan dog for hver ejendom etableres en mindre bådebro, der er ca. 50 cm bred og 30 cm over normal vandstand til ejerens eget brug. Ændringer i terrænet eller terrænformerne er ikke tilladt. Der må som udgangspunkt ikke bebygges yderligere i fredningen, herunder bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Ejendommen er en landbrugsejendom på 58.154 m^2.

Skanderborg Kommune har oplyst, at sagen opstod som følge af en anmeldelse fra Danmarks Naturfredningsforening om gravearbejder i områder, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Ved en efterfølgende besigtigelse blev kommunen opmærksom på palisadevæggen i vandhullet. Kommunen har sammen med ejeren og dennes advokat flere gange besigtiget de berørte arealer og drøftet det foretagne indgreb i vandhullet og de relevante lovbestemmelser. Ved besigtigelserne kunne kommunen konstatere, at brinken på vandhullet er reguleret op i terræn, og at der er udført en træbeklædning (palisadebrink) i en stor del af brinken omkring vandhullet med undtagelse af sydsiden mod nabomatriklen. Ejerne har oplyst, at palisadebrinken er forankret på pæle ca. 4 meter under terræn. Ud mod palisadebrinken er der pålagt muldjord. Ejerne ønsker lovliggørende dispensation til at bibeholde hele anlægget. Vandhullet er en kunstig opstemning, der er foretaget i forbindelse med mølledriften på ejendommen. Opstemningen, som har dannet vandhullet, er foretaget for en lang årrække siden, og vandhullet fremgår således på luftfoto tilbage fra 1954. Ejeren har oplyst, at der tidligere har været et bolværk i vandhullets brink og har fremsendt fotos af dette såvel historiske fotos og fotos af rester af det gamle bolværk. Det tidligere bolværk omkring vandhullet fremstår i dag som rester af pæle i vandhullets bund. Kommunen besigtigede vandhullet i 2015, før palisadevæggen blev etableret. Der var dengang en bredzone med naturlig vegetation sammenligneligt med brinken på den del af vandhullet, hvor der i dag ikke er etableret palisadevæg. Ifølge luftfotos har brinken gennem en længere årrække haft denne beskaffenhed.

Det omtalte fotomateriale er medtaget i udtalelsen fra Skanderborg Kommune.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at projektområdet er beliggende i et Natura 2000-område. Projektet vurderes ikke at have betydning for udpegningsgrundlaget eller bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har sammenfattende anført, at kommunen af hensyn til ikke at skade det ældre stemmeværk ved Tåning Å umiddelbart er indstillet på at dispensere til bibeholdelse af en mindre strækning af palisadevæggen nærmest stemmeværket, dvs. ud mod Tåning Å. Hvis fredningsnævnet kan tillade en del af palisadevæggen eller hele palisadevæggen bevaret, vil kommunen tage stilling til, om der er mulighed for at meddele dispensation efter den lovgivning, kommunen administrerer.

Advokat Henrik Adam Staunskjær har for ejendommens ejere i brev af 6. januar 2022 anført, at de i 2019 besluttede skånsomt at retablere dele af den tidligere lodrette brink, dels ud fra en betragtning om at vandhullet ellers ville vokse til, dels for at sikre sollys til vandhullet og dermed bedre trivsel for flora og fauna, og dels med henblik på at bevare områdets historisk funktionelle karakter og dermed kulturarv. Der blev retableret ca. 92 meter ud af vandhullets samlede omkreds på ca. 249 meter svarende til ca. 37%, hvorfor der fortsat består ca. 157 meter med skrånende brink. At arbejdet er udført skånsomt, og kulturhistorisk er berettiget, fremgår udtrykkeligt af en erklæring af 20. december 2021 fra forhenværende museumsinspektør og arkivar ved Skanderborg Museum Leif Juul Pedersen, hvorefter det er vurderingen, at udskiftningen af brinken af mølledammen og dermed genskabelsen af området bør ses som et værn om vores fælles kulturarv, og at restaureringen derfor har sin tydelige kulturhistoriske betydning og berettigelse. Advokaten har herefter henvist til de anbringender, der er gjort gældende overfor Skanderborg Kommune i relation til den lovgivning, kommunen administrerer, og som vedrører etablering af anlæg i haver, forrykning af vandhullets tilstand, udlagt muld, padder og andre bilag IV-arter, Naturstyrelsens vejledning om pleje af vandhuller, naturmæssig interesse, Natura 2000 og bilag IV-arter og habitatbekendtgørelsens § 6. Han har herefter sammenfattende i relation til fredningen anført, at der ikke ved den beskedne, delvise retablering af brinken er sket sådanne ændringer i terrænet eller terrænformerne endsige sket en forrykning eller ændring i arealernes tilstand, herunder søernes tilstand, der strider mod fredningens ord og ånd.

Fredningsnævnets besigtigelse den 15. marts 2022

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. marts 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjarne Golles og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Rikke og Finn Damgaard med advokat Henrik Adam Staunskjær og Leif Juul Pedersen, Skanderborg Kommune ved Helene Dalgaard Clausen og Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Hans Jakobsen. Palisadevæggen blev besigtiget og sagens historik blev gennemgået.

Skanderborg Kommune oplyste, at kommunens stillingtagen i relation til naturbeskyttelseslovens § 3 afventer fredningsnævnet afgørelse. Finn Damgaard rejste herved spørgsmålstegn ved relevansen heraf, idet kommunens projekt med at sænke vandstanden i Skanderborg sø og Tåning Å vil betyde en meget lav vandtilstrømning fremadrettet. Ejendommens kulturhistoriske betydning blev drøftet, og selvom der ikke er tale om en kulturhistorisk fredning, rejste fredningsnævnets formand spørgsmålet om præcedens i kommunen. Der blev i den forbindelse peget på opstemningen af mølledammen ved Vestermølle, mens der ikke blev nævnt andre tilsvarende problematikker i kommunen. Fredningsnævnet besluttede i øvrigt, at der skal indhentes en udtalelse fra Skanderborg Museum om det kulturhistoriske islæt på ejendommen. Når udtalelsen foreligger, vil den blive sendt i høring. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at der bør ske retablering af søen.

Advokat Henrik Adan Staunskjær og Danmarks Naturfredningsforening anførte begge at ville indsende skriftlige indlæg til fredningsnævnet.

Supplerende sagsoplysning

Advokat Henrik Adam Staunskjær anførte i brev af 24. marts 2022 bl.a., at den i relation til en eventuel præcedens eneste tilsvarende mølledam i Skanderborg Kommune er ved Vester Mølle, hvor mølledammen på samme måde via gravitation får tilført vand fra og afleder vand til samme bæk. Mølledammen ved Vester

Mølle er endvidere omkranset af en lodret brink i mindst samme omfang som i denne sag. En dispensation kan derfor ikke medføre en uhensigtsmæssig præcedens. Opbygningen af mølledammen med delvis lodret brink er endvidere sædvanlig og kulturhistorisk korrekt. Det accentueres også ved, at man i forbindelse med renoveringen af Vester Mølle ønskede at bevare mølledammen trods dens delvise lodrette brink, og trods dammen ikke i henhold til projektbeskrivelsen kunne erkendes på fotos fra 1930-40'erne og derfor i dens nuværende form må være etableret senere, da det blev vurderet, at den af kulturhistoriske hensyn skulle bevares. Det samme gør sig gældende i denne sag.

Advokat Henrik Adam Staunskjær anførte videre, at Skanderborg Kommune med afsæt i EU's vandrammedirektiv i medfør af de statslige vandområdeplaner er blevet pålagt at fjerne stemmeværket i Tåning Å, der vurderes at udgøre en hindring for faunapassage. Til brug herfor har Cowi i marts 2021 udarbejdet projektet om Fuldbro Mølle Faunapassage. Det fremgår heraf, at når stemmeværket fjernes, vil mølledammen ikke længere kunne modtage vand fra Tåning Å til mølledammen. For at sikre vandtilførsel vil det derfor være nødvendigt at etablere en elektrificeret pumpe, der kan pumpe vand fra Tåning Å til mølledammen. Placering og dimensionering af en eventuel pumpe kendes ikke på nuværende tidspunkt, ligesom der ikke ses at være kendskab til mængden af vand, mølledammen aktuelt modtager som dræn fra haveanlægget og de bagvedliggende arealer, som omkranser dammen, og hvor meget vand der undslipper mølledammen som følge af utætheder i mølledammens stemmeværk. Det kan imidlertid ikke forventes, at en vandindvindingstilladelse fra Tåning Å på nogen måde vil kunne kompensere for vandtab i mølledammens stemmeværk og fordampning mv., da der traditionelt kun meddeles mindre tilladelser til vandindvinding. For at illustrere de aktuelle vandtilførselsforhold med de forventede kommende kan det oplyses, at mølledammen fyldes fra tømt til fyldt på ca. seks timer. Det må derfor antages, at mølledammen i fremtiden, når faunapassagen er etableret, vil blive periodisk tæt på tørlagt formentlig alene med vand i fordybningen i midten af dammen. Aktuelt, hvor der som følge af tørke i en længere periode ikke kan ske vandtilførsel til mølledammen via gravitation i Tåning Å grundet lav vandstand i åen, er vandet på en uges tid faldet betragteligt, ligesom det tydeligt fremgår, at vandtilførsel fra drænrør ikke med nogen betydning kan bidrage. Kommunen er resortmyndighed i forhold til meddelelse af en tidsbegrænset vandindvindingstilladelse fra Tåning Å, og det er endnu uafklaret, hvad kommunen eventuelt vil tillade, ligesom den tidsmæssige udstrækning af en eventuel tilladelse er uafklaret. Lovgivningen på området synes dog at forudsætte, at en tilladelse til vandindvinding af overfladevand kan have en tidsmæssig udstrækning på maksimalt 10 år. En sådan tidsbegrænsning ses da også konsekvent anvendt i tilladelsessager i forhold til dambrug og golfbaner mv. Yderligere bemærkes, at tilladelser alt overvejende gives med forbehold for erstatningsfri tilbagekaldelse uden varsel, hvis samfundsmæssige interesser tilsiger det. Endelig kan en vandindvindingstilladelse påklages også af de interessebårne organisationer med tillagt partsstatus. Fornyelse af vandindvindingstilladelsen fra Tåning Å vil ubetinget påhvile grundejeren, og det kan i sagens natur ikke med nogen grad af sikkerhed forudses, hvorvidt en fremtidig ansøgning om fornyelse vil blive imødekommet, da det bl.a. vil afhænge af de i lovgivningen oplistede samfundsmæssige hensyn. Kommunen har vurderet, at den fremtidigt stærkt reducerede vandtilførsel til mølledammen vil medføre et tilbagevendende behov for oprensning af mølledammen ca. hvert 10 år. Oprensning sker i praksis derved, at en gravemaskine køres ud i dammen og opgraver bundslammet, der derefter lægges til afdampning og siden køres i deponi. Kommunen forventer i august 2022 at have afklaret eventuel erstatning til grundejerne for etablering og drift af pumpe og tilbagevendende oprensning af mølledammen mv.

Advokat Henrik Adam Staunskjær anførte herefter, at disse uafklarede forhold om mølledammens fremtidige tilstand af flere årsager er relevant for fredningsnævnets behandling af sagen. For det første forekommer det uhensigtsmæssigt, at fredningsnævnet skal vurdere, hvorvidt etablering af den delvise brink udgør en væsentlig ændring af mølledammens tilstand i strid med fredningen, når henses til den kommende dramatiske ændring af mølledammens tilstand, som ubetinget vil blive gennemført i forbindelse med etablering af faunapassagen forventeligt i 2023. Dernæst fremstår det proportionsløst på nuværende tidspunkt at pålægge grundejerne et endog særdeles betydeligt værdispild af etableringsomkostninger i forbindelse med etableringen af den delvise brink i størrelsesorden 500.000 kr. og 250.000 kr. i forbindelse med retablering af brinken, når mølledammens nye tilstand efter etablering af faunapassagen endnu ikke kendes. Principielt vil et afslag på

tilladelse til vandindvinding eller en stærkt begrænset tilladelse, en tilbagekaldelse eller en manglende fornyelse af en tilladelse medføre, at mølledammen vil udtørre. Retablering af brinken vil i denne sammenhæng forekomme omsonst og blot påføre dem en ubegrundet betydelig omkostning. Selv om fortabte investerede midler ikke i sig selv kan tillægges betydning i forhold til fredningsnævnets afgørelse eller Skanderborg Kommunes ressortlovgivning, kan og bør det indgå i en proportionalitetsvurdering. Den skete delvise retablering af brinken udgør ikke en ændring af mølledammens tilstand udover det bagatelagtige. Kommunen har heller ikke kunnet påvise uhensigtsmæssige skadevirkninger, herunder i forhold til bilag IV-arter. Med beslutningen om etablering af faunapassagen og den deraf begrænsede og muligvis helt ophørende vandtilførsel vil der i realiteten være tale om, at mølledammen får en helt ny tilstand med betydeligt ændrede strømforhold, betydelig ændret sænket vandstand, betydelige ændringer i kilderne til tilførsel af vand og dermed mølledammens kemi og med kontinuerlige opgravninger af mølledammen. Det er derfor i realiteten ikke muligt på nuværende tidspunkt at vurdere, om den delvis retablerede brink udgør en væsentlig ændring eller forrykkelse af tilstanden i den nye mølledam. Hvis fredningsnævnet på det foreliggende grundlag ikke kan meddele dispensation til den etablerede brink, bør fredningsnævnet afvente med at træffe endelig afgørelse, til mølledammens fremtidige tilstand kendes efter gennemførelse af faunapassagen.

Danmarks Naturfredningsforening anførte ligeledes den 24. marts 2022, at søens vandflade udgør et areal på ca. 1.000 m^2. Siden ophøret af mølledriften ved Fuldbro Mølle har søen stort set ligget urørt hen. Det drejer sig om et i sin oprindelse naturligt vandhul, der efter regulering af Tåning Å i 1938 blev bibeholdt med en opstemning mod den lavere beliggende Tåning Å. Det er derfor omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Efter ophøret af mølledriften i 1930'erne er det oprindelige cementbolværk længst forvitret og fjernet, og søen har fået flade brinker. Det er efter alt at dømme sket forud for fredningen. Indtil 2019, hvor den nuværende ejer etablerer en kopi i hårdt træ af det tidligere cementbolværk, har søen henligget som natur. Danmarks Naturfredningsforening har stor respekt for kulturarven og de dertil hørende kulturminder, men er dog af den opfattelse, at det ikke har noget at gøre med kulturarv, når der mere end 50-60 år efter etableres en kopi af et tidligere kulturminde i et materiale, der er fremmedartet set i relation til det oprindelige kulturmindes natur og funktion. Desuden befinder søen sig på et sted, hvor offentligheden ikke vil få glæde af en eventuel retablering af bolværket. Der er således ingen almen interesse i at give dispensation til det retablerede bolværk i hårdt træ. Forholdene i sagen blev ved fredningsnævnets besigtigelse sammenlignet med mølledammen ved Vestermølle, men det er ikke en relevant sammenligning. Mølledammen ved Vestermølle har gennem tiden kun kunnet opretholdes som sådan på grund af dæmning og cementbolværk, som løbende gennem årene frem til nu har været vedligeholdt. Fredningsnævnet bør træffe afgørelse om, at palisadebolværket fjernes.

Advokat Henrik Adam Staunskjær anførte ved brev af 4. april 2022, at det ikke er korrekt, at søen befinder sig på et sted, hvor offentligheden ikke vil få glæde af retableringen, og at der ingen almen interesse er i at meddele dispensation. Der er således i sommerperioden dagligt mange kanoer, der passerer ejendommen, og som i denne sammenhæng har frit udsyn til mølledammen og det tidligere mølleanlæg. Grundejerne besvarer i sommerperioden mange forespørgsler om anlæggets historik og tidligere funktion, hvilket må formodes at hænge sammen med den omfattende litteratur, der beskriver møllens historik og betydning for området. Det forhold vil naturligvis blive yderligere accentueret, når anlægget ved Tåning Å bliver gjort yderligere brugbart for passerende kanoer, bl.a. i forbindelse md omlægning af åens forløb og etablering af en sejlrende til kanoer, så den stærkt trafikerede Vroldvej ikke skal passeres. Netop sikring af bedre adgang til kanosejlads og etablering af en sejlrende og fri adgang for kanosejlads, så krydsning af Vroldvej kan undgås, har været et afgørende parameter ved Skanderborg Kommunes valg af projekt. Endelig er offentlighedens direkte adgang naturligvis ikke afgørende i forhold til bevarelse af kulturarv.

Advokat Henrik Adam Staunskjær anførte videre i relation til Danmarks Naturfredningsforenings bemærkninger om Vestermølle, at det ville være mere korrekt at anføre, at mølledammen ved Vester Mølle gennem årene har undergået omfattende forandringer. Det store bassin benyttes ikke længere, og ved den nylige renovering i 2012 blev der etableret en vold ned gennem den resterende del af den lille mølledam. Endvidere har man inden for de seneste år omlagt de tidligere tilløb til mølledammen og anlagt forløb for bækkene, der er fremmedartet set i forhold til det oprindelige kulturmindes natur og funktion. Men på trods af denne fremmedartethed har Slots- og Kulturarvstyrelsen sanktioneret ændringerne. Den retablering, der er foretaget af

den tidligere lodrette brink i denne sag, er netop sket i respekt for anlæggets kulturhistoriske funktion og er i øvrigt ikke blot tilnærmelsesvis så indgribende som ved Vester Mølle, der er den eneste relevante sammenligning. Der er således alene foretaget retablering af en lodret brink, der kun omfatter ca. 1/3 af dammen. Som følge af den snarlige væsentlige begrænsning af tilløb til mølledammen, vurderer kommunen som bekendt, at det vil være nødvendigt med en oprensning hvert 10. år, som i øvrigt svarer til de forventede intervaller ved Vester Mølle.

Museum Skanderborg udtalte den 2. maj 2022 på fredningsnævnets forespørgsel, at Fuldbro Mølle første gang nævnes i de skriftlige kilder i 1500-tallet, hvor møllen blev mageskiftet fra Øm Kloster til kong Valdemar Sejr. Da kronen solgte det Skanderborgske Rytterdistrikt i 1967, blev møllerne frem over selvejere, hvor de tidligere havde været forpagtere eller fæstere under kronen. I 1898 skete der en kraftig modernisering af møllen og området omkring, idet en del bygninger blev revet ned. Der var sandsynligvis i den forbindelse, at mølledammen, som er en del af Tåning Å, blev sikret med cementkant. Denne cementkant er gennem årene blevet nedbrudt, og det meste er efterhånden fjernet. Da man foretog vandstandssænkningen af Skanderborg Sø i 1932, omlagde man en del af Tåning Å uden om mølledammen, som kom til at ligge ved siden af åen, men med fortsat til- og afløb til åen. I 2021 blev en del af det naturlige vandløb genskabt, og den lodrette side af mølledammens ene side blev genskabt. Dog blev det denne gang ikke udført i cement, men i hårdt tropisk træ. Det er derfor museets vurdering, at restaureringen har kulturhistorisk betydning og berettigelse.

Danmarks Naturfredningsforening anførte den 6. maj 2022, at palisadebrinken gør det fysisk umuligt for padder, det vil sige frøer og vandsalamandere at komme på land de steder, hvor der er en palisadebrink. Af samme grund stiller Skanderborg Kommune sædvanligvis krav til, at brinkens hældning skal være så lav som mulig, når der ønskes anlagt et vandhul. Den æstetiske værdi af anlægget er uden betydning i relation til naturbeskyttelsen og paddernes perspektiv.

Advokat Henrik Adam Staunskjær anførte ved brev af 10. maj 2022, at der ikke findes frøer eller vandsalamander i vandhullet. Padder vil ikke tage ophold i vandhuller med selv megen beskeden strøm, da de ikke under sådanne forhold kan lægge æg, jf. Miljø- og Fødevareministeriets vejledning om etablering af vandhuller for padder. Padder vil ikke tage ophold i et eutrofieret vandhul, hvilket er tilfældet for det i sagen omhandlede vandhul, jf. den nævnte vejledning og rapporten fra COWI, hvorefter vandet i vandhullet er meget næringsrigt og af dårlig kvalitet. Padder findes ikke i vandhullet, men ville i givet fald ifølge en forskningsudtalelse tage ophold på sydsiden af et sådant vandhul, og sydsiden af vandhullet har fortsat skrå brink. Skanderborg Kommune erklærede i øvrigt udtrykkeligt under fredningsnævnets besigtigelse, at sagen ikke skulle afgøres på baggrund af bilag IV-arter, da den delvise retablerede brink ikke voldte problemer i forhold til disse arter, herunder padder. Det er ikke korrekt, at fredningsnævnet ikke kan inddrage æstetiske, hvormed formentlig menes også kulturhistoriske momenter i sin afgørelse.

Skanderborg Kommune anførte den 25. maj 2022, at det generelt især er vandhullers nordlige ende, der er egnet for padder, og derfor bør anlægges lavvandet og med skråninger med lav hældning, idet den nordlige del af vandhullet modtager størst solindstråling og har sydvendte brinker. Generelt anbefales, at vandhullers brinker har skråningsanlæg med hældning på 1:5 og gerne lavere. Som vandhullet fremstår i dag, er det dog korrekt, at den nordlige brink ikke er egent til padder, hvilket primært skyldes palisadevæggen. Da vandhullet gennemstrømmes af vandløbsvand under nuværende forhold, vurderes vandhullet for tiden mindre egnet til padder. Hverken kommunen eller staten har foretaget paddeundersøgelser i vandhullet, og eventuelle forekomster af paddearter er derfor ukendte. Det vides derfor ikke, om der er padder i vandhullet. Kommunens besigtigelse af vandhullet i 2015 blev foretaget ved kikkert, hvilket ikke gør det muligt at registrere padder. En egentlig paddeundersøgelse er meget mere omfattende. Da vandhullet under de nuværende forhold er mindre egnet til padder på grund af gennemstrømningen af vandløbsvand, har kommunen ikke vurderet det nødvendigt med paddeundersøgelser og har ikke yderligere bemærkninger dertil.

På Vestermølle findes der langs møllesøen et bolværk af cement. Det er korrekt, at der er udført vandløbsrestaurering ved Vestermølle. Det fremgår ikke af sagen herom fra 2008, at der skete ændringer af bolværket,

som efter Skanderborg Kommunes opfattelse er opretholdt og vedligeholdt gennem mange årtier. Dette understøttes af, at bolværket på Vestermølle har en anden funktion end det aktuelle, idet det opretholder mølledammens beståen og beskytter ejendommens bygninger, mens bolværket i den aktuelle sag alene har kosmetisk betydning. Luftfotogennemgang af tilgængelige luftfotos fra Vestermølle i perioden 1954-2021 giver ikke kommunen anledning til at betvivle, at bolværket på Vestermølle har været fungerende i hele denne periode, det vil sige før at Vestermølle blev fredet. I det aktuelle vandhul ved Fuldbro Mølle har der tidligere været et bolværk, men luftfotogennemgang og fotos viser, at dette har været henfaldent og har været væk i en længere periode på flere årtier, og at der derfor havde indfundet sig en tilstand i vandhullet med naturlige brinker på det tidspunkt, da palisadevæggen blev etableret. Da der i den aktuelle vandhulssag således har været et længerevarende kontinuitetsbrud i forhold til bolværket, hvilket ikke er tilfældet på Vestermølle, er de to sager dermed ikke sammenlignelige, og Vestermølle danner efter kommunens vurdering ikke præcedens. Vedrørende kontinuitetsbrud har Miljø- og Fødevareklagenævnet truffet flere nyere klagenævnsafgørelser, hvor et påklaget forhold blev betragtet som nyetablering, fordi det havde været væk fra stedet i en periode, i konkrete sager i 4, 5 og 6 år. I sagen har der ikke tidligere været et bolværk af tropisk træ, men der har tidligere været et bolværk af andet materiale, som af Skanderborg Museum er anført som cement, men af ansøgerne som træ. Det tidligere bolværk både cement og træ har været væk i årtier, og der har indfundet sig en naturlig tilstand i vandhullet. Kulturhistorisk vurderer kommunen, at der er forskel på det aktuelle vandhul og mølledammen ved Vestermølle i forhold til, om vandhullet udgør den oprindelige mølledam. På Vestermølle er mølledammen anlagt med mølledrift for øje i modsætning til ved Fuldbro, hvor den egentlige mølledam var beliggende på den modsatte side af Vroldvej. Dette ses på de lave målebordsblade fra første halvdel af 1900-tallet. Møllen på Vestermølle kører stadig flere gange om ugen i forbindelse med kulturhistorisk formidling varetaget af Vestermølles Møllelaug. Vestermølle ligger på kommunalt ejede arealer, hvor offentligheden har fri adgang. Den aktuelle ejendom er privatejet uden offentlig adgang til bl.a. vandhullet. Det forhold, at forbipasserende i kanoer mv. har indsigt til vandhullet, er ikke sammenligneligt med egentlig offentlig adgang.

De fremtidige forhold omkring vandhullet efter realisering af vandplanprojektet er endnu ikke fuldt ud afklarede. Skanderborg Kommune arbejder dog på, at behovet for en opfyldning af vandhullet fra "tømt til fyldt" ikke bliver aktuelt, da kommunen forventer, at vandhullets bygværk ud mod Tåning Å skal renoveres og tætnes, og at løsningen for styring af vandstanden i vandhullet via bygværket forandres. Det er korrekt, at kommunen arbejder på en pumpeløsning til vandindtaget fra åen, da vandindtag via gravitation ikke bliver muligt på samme måde som tidligere. En pumpeløsning forventes dog netop at sikre, at vandhullet ikke tørlægges og er afhængig af lav vandstand i Tåning Å, så påstanden om, at vandhullet i nogle perioder alene vil have vand i det midterste parti, svarer ikke til kommunens forventning. Kommunen forventer, at der skal træffes særskilt afgørelse i henhold til naturbeskyttelsesloven vedrørende de ændrede forhold omkring vandind- og udtag i vandhullet, når der foreligger et konkret myndighedsprojekt. Kommunen har på nuværende tidspunkt ikke viden om, hvorvidt de fremtidige forhold i og omkring vandhullet vil skabe et behov for oprensning. Det, kommunen konkret har tilbudt ejerne, er at hjemhente priser på, hvad en oprensning forventes at ville koste. Senere skal det drøftes, om det er relevant at søge erstatning hjem til denne post svarende til 20 års "drift" af vandhullet. En vurdering af behovet for oprensning og muligheden for at dispensere hertil bliver en konkret vurdering, der først kan foretages på et senere tidspunkt. Den praksis, som advokat Henrik Adam Staunskjær beskriver for oprensningen, er der således ikke taget stilling til på nuværende tidspunkt. Den nævnte praksis er muligvis inspireret af tidligere oprensning af mølledammen ved Vestermølle, der heller ikke i forhold til oprensningen er direkte sammenlignelig. Palisadevæggen har efter kommunens vurdering ikke betydning for vandhullets tilstedeværelse, vandstand og eventuelle behov for oprensning efter realisering af vandplanprojektet.

Da Mølledammen i 1898 ikke lå på samme side af Vroldvej, men på modsatte side, kan cementkanten ikke være etableret så tidligt i forbindelse med det eksisterende vandhul. Det er efter Skanderborg Kommunes vurdering mere sandsynligt, at cementkant/bolværk blev etableret ved etablering af vandhullet ved omlæg af Tåning Å i 1932. Kommunen har ikke kendskab til, at en del af det naturlige gamle vandløb blev genskabt i

2021. Der er ikke sket ændringer af vandløbet i 2021. Palisadevæggen vedrører ikke vandløbet, men vandhullet. I forhold til fredningen kan tilstanden ved fredningstidspunktet være relevant. Mossøfredningen trådte i kraft i 1978. På flyfotoarkivet findes luftfotos fra 1974 og 1980. Fredningskortet i kendelsen er ikke detaljeret nok til at vise vandhullet, men det indgår på kortet i et areal med signaturen "skovklædt i øvrigt", som angiver skov, der ikke er omfattet af fredskovspligt.

Advokat Henrik Adam Staunskjær anførte ved brev af 8. juni 2022, at fredningsnævnet som led i sin afgørelse kan tage hensyn til en eventuel uønsket uhensigtsmæssig præcedens. Den eneste anden "mølledam" i Skanderborg Kommune er Vestermølle. Der består således ingen risiko for fremtidig "uønsket præcedens". Det forekommer i øvrigt overraskende, at kommunen fortsat hævder, at retablering af brinken alene har "kosmetisk" funktion, når det fra første færd og talrige gange siden udtrykkeligt er gjort gældende, at den delvise retablering af brinken tillige er begrundet i ønsket om at undgå tilgroning samt sikre lysindfald. Der er tale om hensyn, der udtrykkeligt er fremhævet som ønskelige og gunstige i Miljøministeriets vejledninger. Den delvise retablering af brinken har endvidere været båret af kulturhistoriske hensyn. Det bemærkes særligt for så vidt angår kommunens henvisning til Miljø- og Fødevareklagenævntes praksis for så vidt angår såkaldt kontinuitetsbrud, at afgørelserne ikke kan tages til indtægt for, at alene et kortvarigt kontinuitetsbrud medfører afslag på lovliggørende dispensation. Der er for begge afgørelsers vedkommende tale om konkrete realitetsafgørelser, hvorunder klagenævnet udtrykkeligt har vurderet, hvorvidt de i afgørelserne omhandlede flydebroer/platforme har negativ indflydelse på naturtilstanden, hvorvidt flydebroerne udgør en væsentlig ændring af søens tilstand, hvorvidt ændringerne er udtryk for en afgørende forrykning af søens tilstand, hvorvidt en dispensation vil skabe en uheldig og uønsket præcedens, og hvorvidt der foreligger "andre konkrete omstændigheder". Herefter konstaterer klagenævnet, at de i sagerne omhandlede flydebroer/platforme medfører en påvirkning af søens dyre- og planteliv ved at bortskygge vegetationen, at den rekreative benyttelse af flydebroerne/platformene grundet intensivt ophold på disse vil medføre en væsentlig øget forstyrrelse af søens fugle, at en dispensation vil have en uheldig fremtidig præcedens, og at der ikke foreligger andre omstændigheder, der kan begrunde dispensation. Som det således ses, er de faktiske forhold helt forskellige fra de forhold, der gør sig gældende i nærværende sag. Kommunen har således ikke kunne påvise en negativ påvirkning af vandhullets tilstand som følge af den delvise retablering af brinken. Det ville også være overraskende henset til kommunens dokumenterede planer om afgørende ændringer vedrørende mølledammens tilstand, herunder afgørende begrænsning af indløb og mulige tilbagevendende oprensninger mv. Den delvise retablering af brinken medfører absolut ingen forstyrrelse af flora eller fauna i området og medfører i særdeleshed ikke et "intensiveret ophold" eller anden forøget menneskelig aktivitet ved vandhullet til gene for plante- og dyreliv. Det gør derimod kommunens påtænkte omlægning af Tåning Å's forløb med henblik på at sikre lettere adgang på åen for kano og kajak og dermed en væsentlig øget aktivitet. Hensynet til en fremtidig uheldig præcedens, som meget naturligt for klagenævnet var afgørende i de to påberåbte sager, hvor den i sagerne omhandlede Jystrup Sø kunne risikere at blive fyldt med "badeplatforme" monteret på flydende tønder, gør sig heller ikke gældende i denne sag, hvor det udtrykkeligt er påvist, at der netop ikke i kommunen udover Vestermølle forefindes tilsvarende mølledamme, hvis ejere under henvisning til lighedsgrundsætningen ville kunne påberåbe sig en afgørelse. Endelig foreligger der i sagen i modsætning til de påberåbte klagenævnsafgørelser udtrykkelige "andre omstændigheder", der entydigt peger mod en dispensation, da det via Skanderborg Museums erklæring fremgår, at den delvise retablering af brinken har kulturhistorisk afgørende gunstig betydning. Momentet "kulturhistorisk betydning" indgår også i den afgørelse, kommunen har påberåbt sig, hvor klager påberåbte sig en "kulturhistorisk stor aktivitet på Jystrup Søs bredder" som argument for at meddele dispensation for etablering af flydende platforme/terrasser, hvilket klagenævnet naturligvis valgte ikke at tillægge betydning grundet manglende substans. I modsætning hertil er Skanderborg Museums erklæring båret af substans. De påberåbte klagenævnsafgørelser har derfor ikke betydning for sagen.

Det er naturligvis ikke afgørende for inddragelse af kulturhistoriske hensyn, om offentligheden har "fuld adgang" til et område. Kulturhistoriske hensyn varetages således bl.a. i planlovgivningen ved såkaldt bevarende lokalplanlægning, der omfatter landskaber, kulturmiljøer, arbejds- og produktionsvilkår, huse, andre bygningsværker, gravhøje, overdrev, tidlige stensætninger, spor efter også nyere forsvarsværker, fortidslevn mv., hvor offentligheden ikke nødvendigvis har fri adgang, men derimod kun "adgang" via indsigt fra passerende vej

eller tilsvarende. På tilsvarende vis har offentligheden fuld indsigt til ejendommen ved passage på Tåning Å, og idet denne trafik må antages at blive væsentligt intensiveret, når Skanderborg Kommune har realiseret nedtagning af stemmeværk mv. og dermed sikret fri passage for kano og kajak. I tilslutning hertil bemærkes, at status vedrørende offentlighedens adgang naturligvis kan ændres i fremtiden, således som det er sket for bl.a. Vestermølle, men også en omfattende række slotsparker mv., hvilket ligeledes dokumenterer, at kulturhistoriske hensyn ikke alene kan varetages for områder eller arealer, hvortil offentligheden på et givent tidspunkt har fuld og fri adgang.

Uanset hvordan de endelige planer for ændring af Tåning Å's forløb bliver, herunder i hvilket omfang der meddeles tilladelse til vandindvinding fra Tåning Å til delvis vedligeholdelse af vandstand i mølledammen, og da i hvilket omfang, står det klart, at Skanderborg Kommunes påtænkte projekt vil medføre en væsentlig ændring i tilstanden i mølledammen i forhold til bl.a. strømforhold og dermed forventeligt øget sedimentering og dermed forventeligt behov for kontinuerlig oprensning mv. Da mølledammens fremtidige tilstand således i realiteten ikke kendes, forekommer det uhensigtsmæssigt på nuværende tidspunkt at træffe beslutning om, at der skal ske bortfjernelse af den delvist retablerede brink til skade for de kulturhistoriske hensyn med et endog særdeles stort og ubegrundet værditab for ejerne og uden betydning for flora og fauna, som sagen er oplyst på nuværende tidspunkt.

Fredningsnævnets besigtigelse den 17. juni 2022

Fredningsnævnet behandlede igen sagen på et møde med besigtigelse den 15. marts 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjørn Rømer Westh og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Rikke og Finn Damgaard med advokat Henrik Adam Staunskjær og Leif Juul Pedersen, Skanderborg Kommune ved Helene Dalgaard Clausen og Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Pedersen.

Besigtigelsen blev gennemført som følge af en ændret sammensætning af fredningsnævnet. Forholdene blev drøftet konkret og med henvisning til mølledammen på Vestermølle. Fredningsnævnets formand henledte opmærksomheden på, at fredningsnævnets afgørelse vil tage udgangspunkt i fredningens bestemmelser om søer, men at en afgørelse som følge af det spørgsmål om præcedens, som også indgår i sagen, afventede en besigtigelse i en anden sag samme dag på Vestermølle, i hvilket forbindelse fredningsnævnet også ville besigtige Vestermølles mølledam.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det bemærkes indledningsvis, at fredningsnævnet ved sin stillingtagen til, om der kan meddeles lovliggørende dispensation, skal anlægge den samme vurdering, som hvis ansøgerne på korrekt vis havde søgt om forudgående dispensation. Ansøgerne skal således hverken opnå en bedre retsstilling eller få en dårligere retsstilling ved at have handlet i strid med fredningen.

Det fremgår af fredningens bestemmelser, at arealernes tilstand på fredningstidspunktet skal bevares, og at der udover normal oprensning ikke må foretages nogen ændring af søernes og vandløbenes areal og tilstand. Det fremgår videre, at ændringer i terrænet eller terrænformerne ikke er tilladt.

Det er oplyst, at projektet er udført ved, at brinken på vandhullet er reguleret op i terræn, og at der er udført en palisadebrink som træbeklædning i en større del af brinken omkring vandhullet. Der er mod palisadebrinken pålagt muldjord.

Projektet er således i strid både med forbuddet mod at ændre søens areal og tilstand og med forbuddet mod at ændre terrænet eller terrænformerne.

Der er ikke tale om en kulturhistorisk fredning, og fredningsnævnet ville ikke med henvisning til historiske forhold fra før fredningen have meddelt dispensation til et projekt, som i øvrigt ikke blev udført som tidligere tiders tilstande.

På den baggrund og da værdispildsbetragtninger ikke kan føre til et andet resultat, når projektet er udført uden forudgående forelæggelse for de relevante myndigheder, meddeler fredningsnævnet ikke lovliggørende dispensation bortset fra de udførte tiltag nærmest stemmeværket mod Tåning Å, som Skanderborg Kommune er indstillet på at meddele dispensation til med henblik på sikring af området.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Thorup,
2. Rikke Zizi Damgaard og Finn Damgaard,
3. advokat Henrik Adam Staunskjær, j.nr. 18-16303,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.08-K08-13-19,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Er behandlet i Miljø- og Fødevareklagenævnet
med sags nr. 22/17196 og 24/04068.
Klik her for at se afgørelsen.

Den 17. november 2022

FN-MJØ-099-2022. Opførelse af nyt stuehus og udhus og ændret anvendelse af det eksisterende stuehus

Fredningsnævnet modtog den 10. august 2022 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre et nyt stuehus og et nyt udhus og om ændret anvendelse af det eksisterende stuehus på matr.nr. 4g Dørup By, Voerladegård, Maskedal 37, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Donna og Ebbe Briggs Bødtkjer.

Fredningsnævnet meddeler ikke dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Det fremgår videre af fredningsbestemmelserne, at fredningen ikke hindrer genplantning på allerede beplantede arealer. Såning og nytilplantning med træer og buske er ikke tilladt udenfor eksisterende haver, idet der dog inden for de områder, der på fredningskortet er anført som "F-områder", frit kan ske plantning og såning af skovtræer og buske. Matr.nr. 4g Dørup By, Voerladegård er ikke beliggende i et F-område.

Der er i fredningen en særbestemmelse for ejendommen, hvorefter der under fredningsnævnets censur med hensyn til nærmere placering kan tillades opført et fiskeredskabsskur på ikke over 1,5 x 1,5 meter grundareal og ikke over 1,8 meter i højden.

Fredningsnævnet har i nyere tid truffet flere afgørelser om ansøgninger om at flytte beboelsesbygninger både i fredningen af Mossø og i andre fredninger, herunder i FN 2013.136 og FN-MJØ-120-2019.

I FN 2013.136 traf fredningsnævnet den 16. december 2013 afgørelse om ikke at meddele dispensation til en ansøgt placering af et nyt stuehus ca. otte meter tættere på Mossø end den bygning, der var placeret tættest på søen. Ejendommen var beliggende ca. 2,8 km fra denne sags ejendom. I afgørelsen blev anført følgende begrundelse:

> "Det må på baggrund af fredningsnævnets besigtigelse af ejendommen lægges til grund, at de eksisterende bygninger er i forskellig stand, og at det samlet vil være en forskønnelse af den naturmæssige oplevelse ved Mossø, hvis bygningerne rives ned og erstattes af nye bygninger.
>
> Fredningsnævnet finder efter en konkret vurdering af det ansøgte byggeri, at bygningerne principielt har et sådant udseende, at de kan godkendes i fredningen.
>
> Det er dog fredningsnævnets opfattelse, at den ønskede placering af stuehuset vil betyde en så markant påvirkning i landskabsoplevelsen mod Mossø, at denne ikke kan godkendes. Det samme er tilfældet i relation til byggeriets højde.
>
> Fredningsnævnet meddeler herefter ikke dispensation til det foreliggende projekt.
>
> Der kan derimod forventes meddelt dispensation til et tilsvarende projekt, hvis stuehusets facade mod Mossø placeres samme sted som den nuværende garages facade mod Mossø, hvis byggeriets højde ikke bliver højere end på de nuværende bygninger, og hvis en eventuel kælder ikke er synlig fra omgivelserne."

I FN-MJØ-120-2019 traf fredningsnævnet den 25. februar 2020 afgørelse om ikke at meddele dispensation til en ansøgt placering af et nyt stuehus ca. 8,3 meter tættere på Mossø end den driftsbygning, der var placeret tættest på søen. Ejendommen var beliggende ca. 2,5 km fra denne sags ejendom. I afgørelsen blev anført følgende begrundelse:

> "Den ansøgte bygningsmasse er markant mindre og lavere end den nuværende bygningsmasse. På den baggrund og efter en konkret vurdering af byggeriets udformning og fredningsnævnets praksis i relation hertil kan fredningsnævnet godkende byggeriets udformning, som med sit farvevalg og sin udformning ikke vil få en uheldig indflydelse på oplevelsen af fredningen. Der er i relation til vinduespartierne mod Mossø lagt vægt på afstanden til søen.
>
> Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at nyopførelse af bygninger skal ske med den omtrentlige samme placering som de eksisterende bygninger, medmindre der konkret er grundlag for at godkende en anden placering, f.eks. som følge af nærhed til veje eller våde jordbundsforhold. Sådanne forhold foreligger ikke i denne sag. Fredningsnævnet kan herefter ikke godkende den ansøgte meget fremskudte placering, men kan godkende at byggeriet placeres således, at den nærmeste facade mod Mossø kan placeres samme sted som det nuværende byggeris nærmeste facade mod Mossø som også anvist ved besigtigelsen. Det vil i øvrigt betyde, at det nuværende stuehus vil blive placeret markant længere væk fra Langkjær end et nuværende stuehus, uden at det vil få en uheldig betydning for landskabsoplevelsen. Fredningsnævnet har ved afgørelsen om placeringen foruden en konkret vurdering lagt vægt på hensynet til at undgå en uheldig præcedens og på lighedsgrundsætninger, idet fredningsnævnet tidligere har truffet en tilsvarende afgørelse på naboejendommen."

<u>Skanderborg Kommunes udtalelse</u>

Ejendommen er en landbrugsejendom i landzone på ca. 20,3 ha med følgende beliggenhed i fredningen:

Ansøgningen omfatter opførelse af et nyt stuehus med tilhørende udhus og ændret anvendelse af det eksisterende stuehus. Ejendommen drives med økologisk fåreavl, og det producerede lammekød sælges gennem lokale slagtere. For at kunne drive ejendommen fornuftigt, er der brug for mere plads til fåreholdet og driften af landbruget, hvilket er baggrunden for ansøgningen.

Ejerne ønsker at opføre et nyt stuehus med tilhørende udhus til erstatning for det eksisterende stuehus. Der ønskes en bolig på 206 m^2 (153 m^2 i grundplan og 53 m^2 på 1. sal) med et udhæng på 17 m^2 (halvdelen ved hver gavl) og et udhus på 56 m^2 med et udhæng på 10 m^2, som bygges sammen med boligen. Højden på det nye stuehus bliver på det højeste punkt 7,9 meter. Bygningen udformes med et internt niveauspring, så den tilpasses det skrånende terræn, og der sker ikke mere terrænregulering end +/- 0,5 meter. Det nye stuehus og garagen opføres som en sammenbygning af to længehuse med tag og facadebeklædning i mat mørk stål/zink/aluminium suppleret med træ. Byggeriet ønskes opført ca. 20 meter nord for den eksisterende driftsbygning og beplantning. Baggrunden for denne placering er mindre trafikstøj fra vejen og god mulighed for at holde øje med dyrene og for at kunne bevare de eksisterende træer og muliggøre udkørsel fra laden.

Det eksisterende stuehus ønskes bevaret som erhvervsbygning til gårdbutik med salg af egne produkter, rum til værksted og forarbejdning, lager kontor og pakning af produkter og opbevaring af produkter fra nyttehaven. Stuehuset vil ikke udvendigt ændre karakter. Den ændrede anvendelse af stuehuset til erhverv betyder, at der frigøres plads i driftsbygningerne til maskiner, foder og dyrehold.

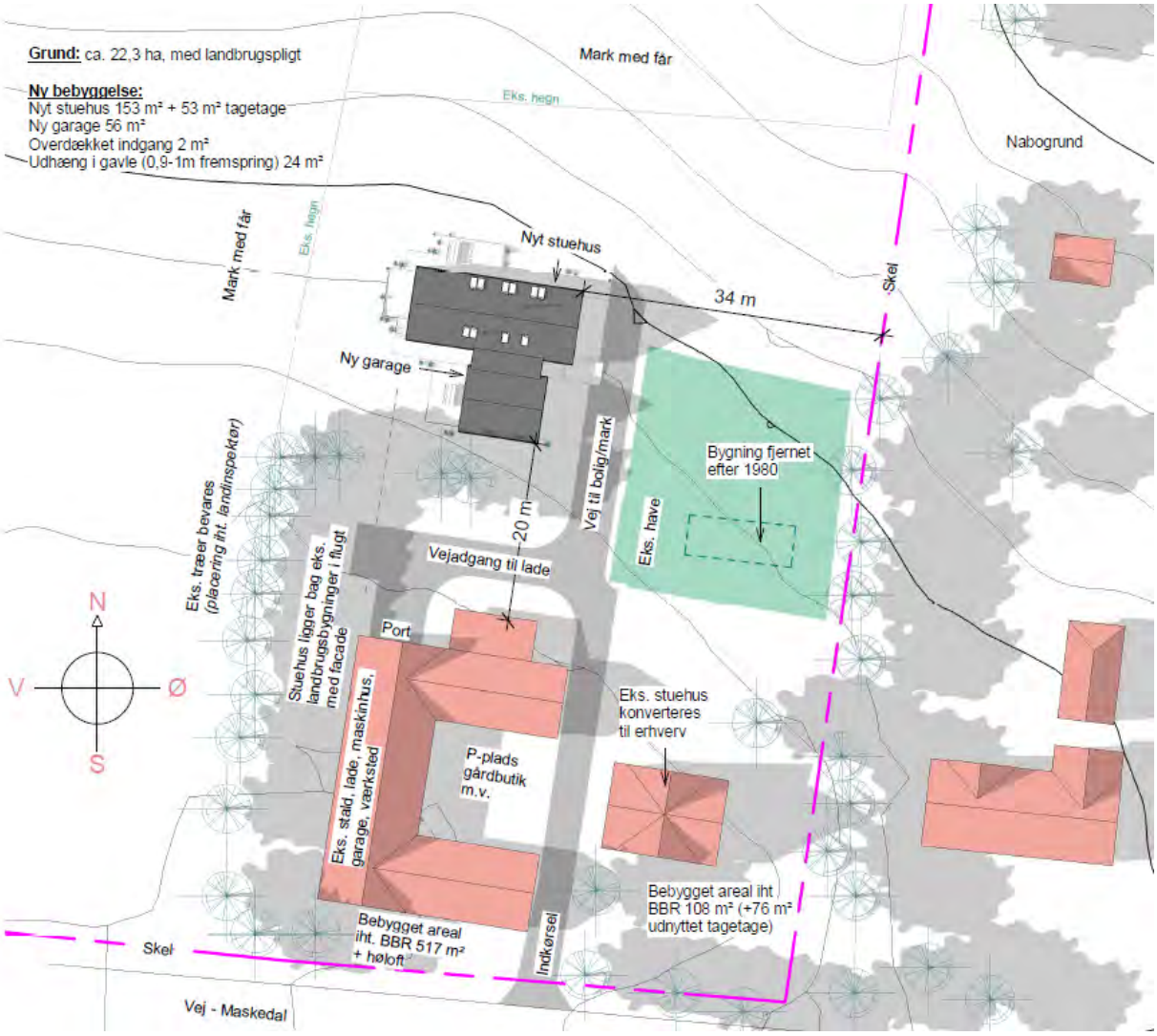
Det er om baggrunden for ansøgningen anført, at ejendommen i dag består af et ældre stuehus og en trelænget landbrugsbygning, der indeholder stald, lade, maskinhus og andre funktioner til fåreholdet og garage og værksted. Det eksisterende stuehus står på mange måder i oprindelig stand, hvorfor der er brug for en gennemgribende fornyelse for at nå det niveau, som man funktionelt, energi- og oplevelsesmæssigt vil forvente i en moderne bolig. Det vurderes derfor at være mest rationelt at bygge nyt. Både boligen og landbruget ønskes udviklet, så de passer til et moderne liv på landet. Det planlagte byggeri er afgørende for at opretholde og udvikle landbrugsdriften, der baseres på naturpræget dyrehold, der både skaber landbrugsprodukter, plejer naturen mod Mossø og indgår i en lokal oplevelsesøkonomi samtidig med, at boligen kan være en base, hvorfra man tager ud og deltager i et moderne arbejdsliv.

Der er om baggrunden for ansøgningen videre anført, at de planlagte moderniseringer er altafgørende for en effektiv og rentabel drift af landbruget i årene fremover. At bevare og renovere det eksisterende stuehus til erhverv har oplagte økonomiske fordele og er en mere bæredygtig løsning i forhold til at rive ned og etablere nye bygninger til disse formål. Den planlagte ombygning af det eksisterende stuehus omfatter indvendige ændringer, mens den udvendige fremtræden i al væsentlighed bevares. Landbrugsaktiviteten på ejendommen på nuværende tidspunkt begrænses således af to forhold, der vil kunne løses ved gennemførelse af det planlagte byggeri:

For det første mangler der faciliteter til at kunne opbevare, forarbejde og sælge produkter fra landbruget. Det eksisterende stuehus er konstruktivt sundt i forhold til alderen, og det er således oplagt at konvertere det til erhverv, hvor der bl.a. vil kunne indrettes lagerfaciliteter, værksteder, kontor og gårdbutik. En eventuel afløser, der skal føre tilsyn med dyrene i ferier, vil ligeledes kunne overnatte der. Det vil være oplagt, at værkstedet etableres med henblik på egne forarbejdningsprocesser og ligeledes kan udnyttes til kursusaktiviteter relateret til landbruget, f.eks. uldspinderi, plantefarvning af garn, strikning, vævning og garvning af skind. I forhold til indretning af gårdbutik ligger det eksisterende stuehus godt med en placering tæt på vejen, og det kan for få midler konverteres, så det kan rumme det anførte og indgå som en del af driften.

For det andet mangler der plads til at opbevare landbrugsmaskiner og materialer, f.eks. frø og pelleterede gødningspræparater til effektiv dyrkning af markerne. Selvom dyrknings- og høstteknologierne har ændret sig markant siden 1930, hvor avlsbygningerne blev etableret, er bygningerne ikke blevet nævneværdigt opdateret. Der er særligt behov for at opbevare udstyr til pleje af fårefoldene og produktion, transport og oplagring af grovfoder i form af ensilage og hø. Ved at etablere en ny garage i forbindelse med det nye stuehus frigøres eksisterende plads i avlsbygningerne til landbrugsmaskiner, hvoraf nogle som følge af pladsmangel i øjeblikket må opbevares hos naboer. Indretning af værksted og kontor i det eksisterende stuehus vil ligeledes aflaste de øvrige bygninger, så anvendelsen heraf kan optimeres.

Projektet er illustreret ved følgende oversigtstegning, hvoraf fremgår, at den omtalte eksisterende 3-længet gårdbebyggelse har et bebygget areal på 517 m^2, hvortil kommer et høloft.

Det fremgår således, at der på ejendommen er et bebygget areal som trelænget gårdbebyggelse på 517 m^2, hvortil kommer et høloft og et stuehus på 108 m^2 med 76 m^2 udnyttet tagetage, og at der herudover ønskes opført et nye stuehus på 153 m^2 med 53 m^2 tagetage, en ny garage på 56 m^2 og overdækkede arealer på 24 m^2.

Nærmeste Natura 2000-område er Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen, der er ca. 330 meter fra den ansøgte placering af det nye stuehus. Det ansøgte vurderes ikke at kunne påvirke Natura 2000-området og er ikke i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Det vurderes heller ikke at kunne påvirke bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om opførelse af et nyt stuehus med tilhørende udhus og ændret anvendelse af eksisterende stuehus til erhverv. Det nye stuehus ønskes opført nord for den eksisterende bebyggelse og beplantning for at sikre beplantningen og det eksisterende haveareal og adgang mellem driftsbygninger og driftsarealer. Det nye byggeri opføres i tilknytning til det eksisterende byggeri, og størrelsen af udhuset er inden for, hvad der normalt meddeles tilladelse til. Indretning af gårdbutik på ejendommen til salg af ejendommens produkter kan ske i en eksisterende bygning. I henhold til landzonebestemmelserne vil de eksisterende driftsbygninger kunne udvides, eller der vil kunne opføres flere driftsbygninger på ejendommen i henhold til ejendommens størrelse, ejendommens dyrehold og driften af ejendommen, og derfor ser kommunen positivt på, at gårdbutik og kontor mv. indrettes i det eksisterende stuehus for at undgå, at der i stedet bygges nyt. Gårdbutikker hører naturligt til i landzone og på de ejendomme, hvor der produceres fødevarer mv.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 26. oktober 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjørn Rømer Westh og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Donna og Ebbe Brigs Bødtkjer, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Niels Thernøe og Friluftsrådet ved John Balle Jensen.

Projektet blev gennemgået og drøftet. Det kunne konstateres, at to af gårdlængerne primært blev brugt til opbevaring af hø til ansøgernes ca. 70 får, mens en længe blev brugt til opbevaring af maskiner, værksted og garage. Danmarks Naturfredningsforening udtrykte betænkelighed ved byggeriets placering og højde, mens Friluftsrådet ikke havde bemærkninger til projektet. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald og vejledte om klageadgangen. Donna og Ebbe Brigs Bødtkjer efterlyste retningslinjer for et projekt, som kan godkendes, herunder hvor langt ud i landskabet mod Mossø et nyt stuehus kan placeres, hvis det erstatter den nordvendte længe mod Mossø.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Projektet består reelt i opførelse af et nyt stuehus til erstatning for et eksisterende stuehus, som ikke er i en tilstand, hvor det er nedrivningsmodent.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der ikke må opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse.

Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at et stuehus, der skal erstatte et eksisterende stuehus, skal opføres med samme eller nogenlunde samme placering, men fredningsnævnet har dog konkret tilladt andre placeringer, hvor det har været begrundet i særlige forhold.

Det ansøgte byggeri ønskes placeres i det åbne landskab mod Mossø, og facaden mod Mossø vil blive ca. 40 meter fra længebyggeriets facade mod Mossø og mere end 50 meter fra det nuværende stuehus facade mod Mossø.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at en sådan ændret placering ikke kan godkendes i landskabsfredning, hverken i sig selv eller med henvisning til ønsket om at opnå yderligere bygningsarealer til driften af ejendommen.

Hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning og lighedsgrundsætninger er indgået i grundlaget for fredningsnævnets afgørelse.

Fredningsnævnet meddeler derfor ikke dispensation.

Det bemærkes om en sådan tilkendegivelse om en eventuel anden mulig placering af stuehuset, som blev efterspurgt både ved besigtigelsen og efter denne, at det ikke er muligt at give en sådan, da der ikke er enighed herom i fredningsnævnet. Flertallet mener således, at der ikke kan forventes meddelt dispensation til et projekt med et stuehus, som er placeret tættere på Mossø - eller er højere end - den nordvendte længe mod Mossø. Et mindretal mener derimod, at der afhængigt af et projekts udformning konkret kan være grundlag for en placering af stuehuset længere mod nord end den nordvendte længe mod Mossø.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Thorup,
2. Donna og Ebbe Briggs Bødtkjer,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-45-22,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 7. november 2022

FN-MJØ-094-2022. Opførelse af udhus og lovliggørelse af udhus

Fredningsnævnet modtog den 28. juli 2022 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre et udhus og om lovliggørelse af et andet udhus på matr.nr. 1d Justenborg, Skanderborg Jorder, Vroldvej 188, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af arkitekt Jens Steensgaard for ejendommens ejere Tina Lambek og Søren Kim Sørensen.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Ejendommen er en landbrugsejendom i landzone på ca. 4,8 ha med følgende beliggenhed i fredningen:

Ansøgningen omfatter opførelse af et nyt udhus og lovliggørelse af et andet udhus.

Det nye udhus er et privat udhus på ca. 94 m^2 vest for boligen og nord for det eksisterende udhus. Udhuset er en rundbuehal med en højde på 4,2 meter og opføres i grønne stålplader. Der sker kun en meget begrænset terrænregulering. Bygningen skal anvendes til opbevaring af materialer, havetraktor og hundegårde. Det eksisterende udhus anvendes i dag til dette, men planen er, at det skal benyttes til garage til ejendommens biler, når det nye udhus er opført.

Udhuset/rundbuehallen er illustreret på følgende måde med en væsentlig større rundbuehal end den ansøgte:

Der er et eksisterende udhus på 40 m^2 fra 1988. Det er registreret i BBR, men det fremgår ikke af de meddelte dispensationer fra fredningen, at der er meddelt dispensation til udhuset. Det er opført med ydervægge i beton og tagkonstruktion med fladt tag. Udhuset er en garage, der i dag benyttes til opbevaring og ikke som garage. Ejeren vil gerne benytte den til garage igen, når det nye udhus er opført.

Nærmeste Natura 2000-område er N52 ved Mossø mv. ca. 0,3 km fra ejendommen. Det ansøgte vurderes ikke at kunne påvirke Natura 2000-området og er ikke i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Det vurderes heller ikke at kunne påvirke bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om opførelse af et nyt udhus og et eksisterende udhus. Det nye udhus vil ligge inde i den eksisterende beplantning, hvor der fældes nogle træer for at gøre plads til udhuset. Det opføres i tilknytning til boligen og det eksisterende udhus. Det vil med den ansøgte placering ikke være synligt fra Vroldvej eller Mossø. Det eksisterende udhus er opført i tilknytning til boligen. Som følge af beplantningen på ejendommen syner udhuset ikke væsentligt i det omkringliggende landskab, men kan alene ses begrænset fra Vroldvej.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 26. oktober 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjørn Rømer Westh og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Tina Lambek og Søren Kim Sørensen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Niels Thernøe og Friluftsrådet ved John Balle Jensen.

Projektet blev gennemgået. Det blev supplerende oplyst, at rundbuehallen primært skal bruges til ansøgerens hobbyvirksomhed med hunde til opbevaring af hundeudstyr. De har for tiden tre hunde. Den bliver på ca. 12 x 8 meter. Danmarks Naturfredningsforening talte imod en dispensation, når der ikke er tale om en erhvervsmæssig bygning til landbrugsdriften. Friluftsrådet havde ingen bemærkninger til projektet og fremhævede, at rundbuehallen ikke vil kunne ses fra vejen. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Udhuset, som skal bruges som garage, ligner en garage, er fra 1988 og er registreret i BBR. Den har endvidere en størrelse, som ikke overstiger sædvanlige garager i fredningen. Fredningsnævnet meddeler herefter lovliggørende dispensation til udhuset.

Rundbuehallen skal bruges til opbevaring af maskiner og materialer, men dog primært til effekter, der ikke vedrører ejendommens drift som landbrugsejendom. Der er imidlertid tale om en størrelsesmæssigt mindre udhusbygning på en landbrugsejendom, som der efter fredningsnævnets praksis ville blive meddelt dispensation til, hvis den skulle bruges til driften af ejendommen.

Fredningsnævnet finder derfor ikke alene med henvisning til det oplyste formål med rundbuehallen anledning til ikke at meddele dispensation i medfør af den fakultative adgang hertil i fredningsbestemmelserne.

Da rundbuehallen i øvrigt opføres i en beplantning og således er skjult for omgivelserne, meddeles der dispensation på vilkår om, at der stedse skal være beplantning i en afstand af tre meter fra bygningen og ud til grænsen for den eksisterende beplantning mod både Vroldvej og Mossø. Der skal således ske genplantning efter Skanderborg Kommunes nærmere bestemmelser, hvis den eksisterende beplantning fældes eller falder.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og

Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Thorup,
2. Tina Lambek og Søren Kim Sørensen,
3. arkitekt Jens Steensgaard,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-48-22,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 7. november 2022

FN-MJØ-095-2022. Anneks

Fredningsnævnet modtog den 29. juli 2022 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre et anneks på matr.nr. 1m Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 51, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Helle Ethelberg og Per Hjuler.

Fredningsnævnet meddeler dispensation, men med en ændret placering end den ansøgte placering. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er omfattet af en fredningsdeklaration af 18. maj 1968, som også omfatter matr.nr. 1n Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 51, 8660 Skanderborg. Det er fredningsnævnets opfattelse, at fredningsnævnet fortsat har kompetence i medfør af deklarationen. Af deklarationen fremgår bl.a. følgende:

> "Fredningsnævnet vedtog for sit vedkommende at godkende en aftale med ejeren om en placering af et enfamiliehus til helårsbeboelse i frugthaven på følgende vilkår:
>
> Afstanden mellem det nærmeste hjørne på den store ladebygning og huset må højst være 40 meter, regnet til den nærmeste del af selve huset.
>
> Skorstenen gives en sort farve.
>
> Den endelige tegning af husets ydre og beliggenhedsplan skal godkendes af fredningsmyndighederne, forinden byggeriet påbegyndes.
>
> Der skal opretholdes en efter fredningsnævnets skøn passende slørende beplantning, også vest for huset, og beplantningsplan bør forelægges fredningsnævnet til godkendelse, forinden fældning finder sted.
>
> Opførelse af de til driften nødvendige bygninger samt større om- og tilbygninger af eksisterende bygninger må kun foretages efter forud indhentet godkendelse af tegninger for så vidt angår udseendet og planer af fredningsnævnet, der derom indhenter erklæring hos fredningsplanudvalget. Disse evt. godkendte nybygninger må kun opføres på den nuværende gårdhave og frugtplantageområde i nær tilknytning til de nuværende bygninger.
>
> På arealerne nord for den nuværende gårdsplads og frugtplantage og nordøst for den nuværende vej fra Emborg til Boes må der ingensinde opføres bygninger, hverken skure, boder, drivhus eller lignende eller anbringes campingvogne.
>
> Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning eller planering er ikke tilladt.
>
> …
>
> Påtaleretten tilkommer naturfredningsnævnet for Skanderborg amtsrådskreds."

Fredningsnævnet har med sit kendskab til fredningen af Mossø i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4 indhentet teknisk bistand hos Miljøstyrelsen, og fredningsnævnet må på den baggrund konkludere, at ejendommen endvidere er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

<u>Skanderborg Kommunes udtalelse</u>

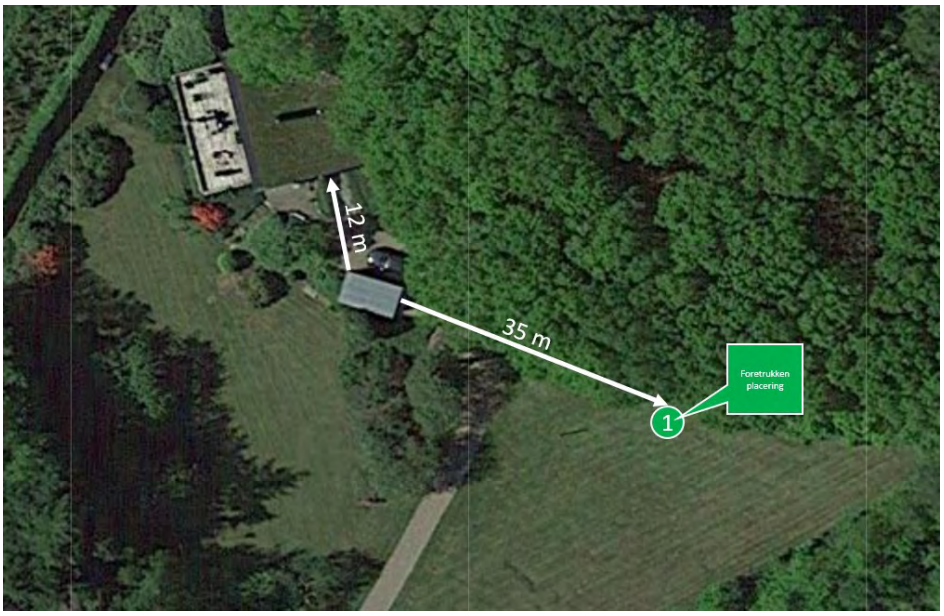
Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en beboelsesejendom i landzone på 10.519 m^2.

Ejendommen har følgende beliggenhed:

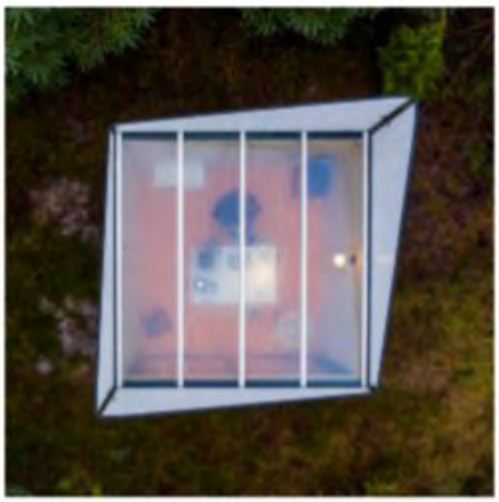

Ansøgningen omfatter opførelse af et anneks på 9 m^2 med målene 3 meter x 3 meter og en højde på 2,5 meter. Annekset opføres med træbeklædning med brændt træ, og den ene væg er et stort glasparti i form af en dobbeltdør, som kan åbne hele siden op. Tagkonstruktionen består af et glastag og fire skodder, der kan foldes ud og fungere som et overdække til området omkring annekset. Skodderne er hvide på indersiden og kaster derfor lys ned i annekset, som får det til at fremstå naturligt oplyst særligt på en mørk vinterdag. Og i opslået tilstand kan de begrænse direkte sollys. Annekset opføres ca. 35 meter fra udhuset og inden for ejendommens eksisterende haveanlæg.

Anneksets placering og ydre fremtræden er illustreret på følgende måde:

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er ca. 138 meter fra Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og er ikke i strid med Natura 2000-planens målsætninger. Der vil heller ikke være nogen påvirkning af bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om opførelse af et anneks inden for ejendommens afgrænsede haveareal. Annekset opføres i mørke farver og er placeret tæt på et mindre fredskovspligtigt areal med beplantning.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 26. oktober 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjørn Rømer Westh og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Helle Ethelberg og Per Hjuler, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Niels Thernøe og Friluftsrådet ved John Balle Jensen.

Projektet blev gennemgået. Danmarks Naturfredningsforening og Friluftsrådet havde ikke bemærkninger til projektet. Fredningsnævnet oplyste, at sagens afgørelse afventer en afklaring af fredningsforholdene.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsdeklarationen af 18. maj 1968 og fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet finder med henvisning til ejendommens beliggenhed i fredningen og de øvrige forhold ikke, at det vil være i strid med fredningerne at meddele dispensation til det ansøgte anneks. På den baggrund og efter projektets begrænsede størrelse er fredningsnævnet indstillet på at meddele dispensation til annekset.

Fredningsnævnet er imidlertid ikke enig med Skanderborg Kommune i, at den ansøgte placering er indenfor det, som normalt forstås ved et afgrænset haveareal, og fredningsnævnet er derfor ikke indstillet på at godkende en placering, som er så langt fra den øvrige bebyggelse på ejendommen.

Fredningsnævnet har omvendt forståelse for ønsket om også at have udsigt fra annekset, og der meddeles derfor dispensation til annekset, men med en placering, hvorefter den vestvendte facade ikke må være mere end fem meter øst for vejen til ejendommen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Thorup,
2. Helle Ethelberg og Per Hjuler,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-44-22,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 14. december 2022

FN-MJØ-129-2022. Lovliggørelse af lejlighed, togvogn, container og drivhus

Fredningsnævnet modtog den 20. oktober 2022 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at lovliggøre en indretning til lejlighed, en togvogn, en container og et drivhus på matr.nr. 1l Justenborg, Skanderborg Jorder, Vroldvej 176, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Rasmus Wilhjelm Raskmark.

Fredningsnævnet meddeler dispensation med vilkår. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er på 54.954 m^2. Ansøgningen omfatter lovliggørelse af en indrettet bolig i en overfløddiggjort bygning og opført drivhus, togvogn og container.

Rasmus Wilhjelm Raskmark har indrettet en bolig i en overfløddiggjort bygning for ca. 20 år siden. Den er i BBR anført som en staldbygning på 240 m^2. Boligen er indrettet i tagetagen og er opgivet til at være 110 m^2. Det er oplyst, at der i stueetagen er en lade med tilhørende kontor/lager. Der er indvendig adgang mellem etagerne.

Der er opsat et drivhus efter 2019. Det er opsat øst for de eksisterende bygninger inden for ejendommens haveareal. Det er 3 x 5 meter, i alt 15 m^2 og benyttes til dyrkning af tomater, agurker og vindruer.

Der er opsat en container i 2019. Den har målene 2,5 x 8 meter, i alt 20 m^2 og benyttes til opbevaring af frø/korn fra ejendommen. Den er opsat på gårdspladsen ca. 7 meter vest for de eksisterende bygninger inden for den eksisterende læbeplantning.

Der er opsat en togvogn mellem 2008 og 2010 med målene 2,6 x 10 meter, i alt 26 m^2. Den har været benyttet til ejendommens tidligere dyrehold med højlandskvæg. Den er opsat på marken lige øst for de eksisterende bygninger. Ejeren har pt. ikke et dyrehold, men påtænker opstart igen med får. Ved siden af togvognen er der et foderbur på ca. 6 m^2.

Skanderborg Kommune har oplyst, at nærmeste Natura 2000-område er N52 ved Mossø, der er ca. 0,7 km fra projektområdet. Det ansøgte vurderes ikke at kunne påvirke Natura 2000-området og er ikke i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om en indrettet lejlighed i en overflødiggjort driftsbygning. Der er lavet en tagterrasse, men ellers har bygningen ikke ændret karakter. Drivhuset, togvognen og containeren er opsat i tilknytning til ejendommens bebyggelse, og drivhuset er også indenfor ejendommens eksisterende haveanlæg. Togvognen er ly for ejendommens tidligere dyrehold og er nødvendig i forhold til lov om dyrevelfærd, hvis der er dyrehold på ejendommen, da dyrene skal have mulighed for at søge ly og læ.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 7. december 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjørn Rømer Westh og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Rasmus Wilhjelm Raskmark, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Otto Andersen.

Forholdene blev gennemgået og drøftet. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler lovliggørende dispensation til de ydre bygningsændringer, der er sket i tagkonstruktionen ved indretningen af en lejlighed, idet disse er uden betydning for oplevelsen af fredningen.

Fredningsnævnet meddeler endvidere lovliggørende dispensation til drivhuset, der er et almindeligt normalt drivhus, som normalt tillades placeret i havearealer i fredninger.

Det er fredningsnævnet opfattelse, at der ikke er grundlag for at opstille en container i en landskabsfredning, heller ikke selv om den er placeret i nærheden af ejendommens bygninger. Forholdet skal derfor lovliggøres enten ved, at containeren fjernes, eller at den beklædes med trævægge i mørk jordfarve.

Togvognen er udført i træ og varetager samme funktion som et ly for dyr. Fredningsnævnet kan derefter på baggrund af en konkret vurdering af forholdene på ejendommen meddele lovliggørende dispensation til denne, hvis den som anvist og drøftet ved besigtigelsen placeres enten helt op langs skuret mod vest eller længere mod syd med den ene ende mod det samme skur og i øvrigt ud for arealet med drivhuset.

Fristen for lovliggørelse i relation til fjernelse eller beklædning af containeren og en anden placering af togvognen fastsættes til den 31. december 2023.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Thorup,
2. Rasmus Wilhjelm Raskmark,
3. Miljøstyrelsen,
4. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-119-21,
5. Danmarks Naturfredningsforening, København,
6. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
7. Dansk Ornitologisk Forening, København,
8. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
9. Dansk Botanisk Forening, København,
10. Friluftsrådet, centralt,
11. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
12. Region Midtjylland,
13. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 31. januar 2023

FN-MJØ-122-2022. Væksthuse, vildthegn, supplerende beplantning og dyrkning af grøntsager og bær

Fredningsnævnet modtog den 27. september 2022 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre væksthuse og etablere vildthegn, supplerende beplantning og dyrkning af grøntsager og bær på matr.nr. 1n Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 49, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Asta Reedtz Husted.

Fredningsnævnet meddeler ikke dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

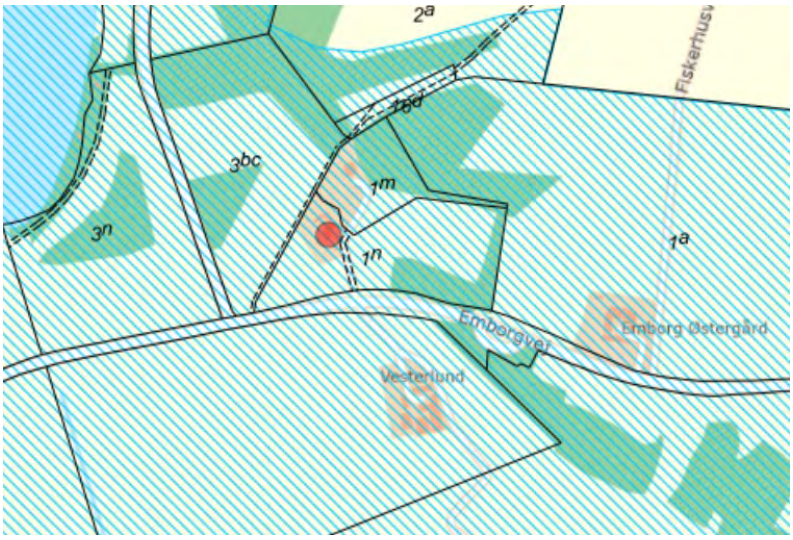
Fredningen

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er omfattet af en fredningsdeklaration af 18. maj 1968, som også omfatter matr.nr. 1m Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 51, 8660 Skanderborg. Det er fredningsnævnets opfattelse, at fredningsnævnet fortsat har kompetence i medfør af deklarationen. Af deklarationen fremgår bl.a. følgende:

> ”Fredningsnævnet vedtog for sit vedkommende at godkende en aftale med ejeren om en placering af et enfamiliehus til helårsbeboelse i frugthaven på følgende vilkår:
>
> Afstanden mellem det nærmeste hjørne på den store ladebygning og huset må højst være 40 meter, regnet til den nærmeste del af selve huset.
>
> Skorstenen gives en sort farve.
>
> Den endelige tegning af husets ydre og beliggenhedsplan skal godkendes af fredningsmyndighederne, forinden byggeriet påbegyndes.
>
> Der skal opretholdes en efter fredningsnævnets skøn passende slørende beplantning, også vest for huset, og beplantningsplan bør forelægges fredningsnævnet til godkendelse, forinden fældning finder sted.
>
> Opførelse af de til driften nødvendige bygninger samt større om- og tilbygninger af eksisterende bygninger må kun foretages efter forud indhentet godkendelse af tegninger for så vidt angår udseendet og planer af fredningsnævnet, der derom indhenter erklæring hos fredningsplanudvalget. Disse evt. godkendte nybygninger må kun opføres på den nuværende gårdhave og frugtplantageområde i nær tilknytning til de nuværende bygninger.
>
> På arealerne nord for den nuværende gårdsplads og frugtplantage og nordøst for den nuværende vej fra Emborg til Boes må der ingensinde opføres bygninger, hverken skure, boder, drivhus eller lignende eller anbringes campingvogne.
>
> Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning eller planering er ikke tilladt.
>
> …
>
> Påtaleretten tilkommer naturfredningsnævnet for Skanderborg amtsrådskreds.”

Fredningsnævnet har med sit kendskab til fredningen af Mossø i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4 indhentet teknisk bistand hos Miljøstyrelsen, og fredningsnævnet må på den baggrund konkludere, at ejendommen endvidere er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Det fremgår således af den følgende afgrænsning af fredningen, at ejendommen er beliggende i fredningen. Det forhold, at der i forvejen ved deklarationen af 18. maj 1968 var gennemført en anden fredning af ejendommen, findes således ikke at betyde, at ejendommen ikke også er omfattet af fredningen af arealer ved Mossø.

Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Oprettelse af pelsdyrfarme, fjerkræfarme og drivhusgartnerier er ikke tilladt. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Det fremgår videre af fredningsbestemmelserne, at fredningen ikke hindrer genplantning på allerede beplantede arealer. Såning og nytilplantning med træer og buske er ikke tilladt udenfor eksisterende haver, idet der dog inden for de områder, der på fredningskortet er anført som "F-områder", frit kan ske plantning og såning af skovtræer og buske. Matr.nr. 1n Emborg By, Gl. Rye er ikke beliggende i et F-område.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en beboelsesejendom i landzone på ca. 3,3 ha, heraf ca. 450 m^2 vej.

Ejendommen har følgende beliggenhed:

Ansøgningen omfatter opførelse af væksthuse, supplerende beplantning, opsætning af vildthegn og et areal til dyrkning af grøntsager og bærbuske.

Der ønskes opsat to væksthuse på hver ca. 132 m^2 med en højde på 3 meter på det højeste punkt, en længde på 22 meter og en bredde på 6 meter. Tilsammen er væksthusene på ca. 264 m^2. Væksthusene er af stål og trækonstruktion med plastfolie. De opføres henholdsvis 4 og 12 meter fra de eksisterende bygninger på ejendommen. Væksthusene skal stå der permanent og hele året. Ejerne er ved at opstarte et mindre økologisk regenerativt jordbrug med produktion af grøntsager og bærbuske på de afmærkede arealer af landbrugsejendommen. I den forbindelse ønskes opsat to mindre væksthuse i nær forbindelse til ejendommens bygninger som en del af produktionen. Væksthusene er først og fremmest en nødvendighed i produktionen for at kunne forspire planter til dyrkning på friland. Ydermere vil de kunne udvide sortimentet og forlænge dyrkningssæsonen betydeligt.

Væksthusenes ydre fremtræden er illustreret på følgende måde:

Der ønskes opsat vildthegn flere steder for at holde vildtet ude af produktionsarealet til grøntsager og bær. Vildthegnet vil bestå af pæle og låger i afbarket robinie med tynde mellemstolper i stål og tråd af stål. Vildthegnet vil have en højde på 1,7 meter og ekstra 30 cm over låger. På ejendommen er der flere eksisterende podahegn og dyrehegn, der er i dårlig stand. Disse vil blive fjernet i forbindelse med opførelse af nye vildthegn.

Vildthegnet med låger er illustreret på følgende måde:

Der ønskes supplerende beplantning mod Emborgvej med bjergfyr med en højde på 5 meter for at mindske udsynet af væksthusene fra vejen. Der ønskes endvidere supplerende læbeplantning ved produktionsarealerne. Længden af hver læbeplantning er 20 meter, bredden er 3 meter og højden er maksimalt 5 meter. Beplantningen vil bestå af 3 rækker i form af en midterrække af træer i højden 3 – 5 meter og en række på hver side af denne bestående af en blanding af buske og stauder i højden 15 cm – 3 meter.

Der ønskes grøntsagsproduktion som friland på et areal til dyrkning af grøntsager og bærbuske på henholdsvis 2.160 m^2 og 190 m^2, i alt 2.350 m^2. Læbeplantningerne indgår ikke i disse arealer.

Ansøgerne har om baggrunden for ansøgningen anført, at de anser en sådan virksomhed for en vigtig brik i den ønskede grønne omstilling i Skanderborg Kommune. Produktionen er regenerativ og medfører en netto kulstofbinding og muliggør derudover, at borgere kan handle lokalproducerede råvarer med et mindre CO_2 aftryk. Virksomheden åbner endvidere op for, at børn fra skoler og daginstitutioner kan få indblik i en klimabevidst virksomhed, der bl.a. viser, hvordan mad kan dyrkes mere lokalt i fremtiden.

Projektets samlede placering i landskabet fremgår af følgende oversigtsplan:

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er ca. 25 meter fra Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Det er kommunens vurdering, at

projektet ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og er ikke i strid med Natura 2000-planens målsætninger. Der vil heller ikke være nogen påvirkning af bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om etablering af produktionsarealer til grøntsags- og bærproduktion. Til brug for produktionen ønskes 2 væksthuse for at sikre forspiring til produktionen. Der ønskes opsat vildthegn omkring produktionsarealerne for at holde vildtet ude. Den oprindelige ansøgning var på 3 væksthuse, men er blevet reduceret til 2 væksthuse. Det fremgår af fredningsteksten, at der tidligere har været en frugtplantage på ejendommen. Grøntsags- og bærproduktion vurderes at være af mindre synlig omfang end en frugtplantage med træer. Da der er en del beplantning omkring ejendommen, vil væksthusene og produktionsarealet kun i mindre grad være synlig fra Emborgvej og det nærtliggende område.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 26. oktober 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjørn Rømer Westh og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Asta Reedtz Husted og Jonathan Marinatos med landinspektør Nils Nybro Eriksen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Niels Thernøe og Friluftsrådet ved John Balle Jensen.

Projektet blev gennemgået. Det blev supplerende oplyst, at beplantningsplanen er valgt ud fra hensynet til produktionen både i relation til afgrøderne, men også til fiksering af kvælstoffet i jorden.

Danmarks Naturfredningsforening udtalte sig imod projektet og henviste til, at drivhusene er store og ikke pæne i en landskabsfredning, at læbælterne i sig selv og med deres højde vil ændre områdets karakter, og at beplantningsplanen indeholder mange invasive arter. Hvis beplantning tillades, bør det ske på vilkår om brug af hjemmehørende arter. Friluftsrådet tilsluttede sig det anførte om hjemmehørende arter, men havde ikke i øvrigt bemærkninger til projektet.

Fredningsnævnet oplyste, at sagens afgørelse afventer en afklaring af fredningsforholdene.

Supplerende sagsoplysning

Idet det ikke forud for fredningsnævnets besigtigelse var afklaret, at ejendommen foruden fredningsdeklarationen af 18. maj 1968 også er omfattet af fredningen af arealer ved Mossø, har fredningsnævnet efterfølgende hørt ansøgerne, Skanderborg Kommune og Danmarks Naturfredningsforening om sagen i forhold til denne frednings bestemmelser.

Skanderborg Kommune har anført, at det er en vigtig oplysning, at det fremgår af deklarationen, at ejendommen på det tidspunkt var en frugtplantage.

Danmarks Naturfredningsforening har anført, at det fremgår af luftfotos fra henholdsvis 1965 og 1974, at frugtplantagen blev nedlagt indenfor det tidsrum. Den del af den tidligere frugtplantage, som var beliggende sydvest for ejendommens bygninger, udgjorde ca. 0,13 ha, der mod syd var begrænset af Emborgvejs daværende forløb, der dengang var lokaliseret 27-48 meter nordligere end det nuværende vejforløb og således væsentligt tættere på ejendommens bygninger. Indsigelserne mod plantning af læbælter fastholdes, dels med baggrund i at der ikke har været plantage på stedet i hen ved 50 år, og dels fordi plantagen antageligt ikke gik så langt mod syd, som hvor der nu ønskes plantet læhegn.

Landinspektør Nils Nybro Eriksen har for ansøgerne anført, at det som oplyst ved besigtigelsen er planen at oprette et økologisk gartneri på en bestående landbrugsejendom og således til et allerede bestående landbrug og i den forbindelse at nedrive de eksisterende bygninger og på sigt erstatte dem med et nyt stuehus i træ og senere en mindre depotbygning med ca. samme placering som de nuværende og meget større bygninger. Ansøgningen drejer sig kun om tilladelse til at opføre to primitive væksthuse til brug for forspiring af afgrøderne, og der er derfor ikke tale om oprettelse af et nyt drivhusgartneri. Hvad angår ansøgningen om at supplere beplantningen for at give læ for afgrøderne er det ganske vist anført i fredningen, at nytilplantning med træer og buske ikke er tilladt uden for eksisterende haver, men det bør tages i betragtning, at ejendommen

på fredningstidspunktet var tilplantet over hele arealet med frugttræer, så en nyplantning nu i realiteten blot vil bringe ejendommen tættere på tilstanden dengang og derved egentligt opfylde fredningens hovedformål. Egentlige læhegn kan opfattes som meget markante og dominerende. Ansøgningen omfatter dog ikke læhegn, men supplerende beplantning i form af en beskeden læbeplantning omkring deres urtebede, så de kan skærmes mod vejr og vind. Sammenfattende strider projektet således ikke mod intentionerne i fredningen af Mossø.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsdeklarationen af 18. maj 1968 og fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det bemærkes indledningsvis, at ejendommen er en beboelsesejendom i landzone, og at der efter det oplyste ikke har været landbrugsmæssig eller anden drift på ejendommen siden den frugtplantage, som blev nedlagt mellem fredningsdeklarationen og fredningen af Mossø.

Ejendommens erhvervelse med henblik på økologisk gartneri eller jordbrug er således ikke omfattet af de bestemmelser i fredningerne, som under forudsætning af fredningsnævnets godkendelse kan give mulighed for at opføre driftsbygninger.

Hertil kommer, at der i fredningen af arealer ved Mossø er et udtrykkeligt forbud mod etablering af drivhusgartnerier. Det er fredningsnævnets opfattelse, at opstilling af to væksthuse på hver 132 m^2 til brug for økologisk gartneri eller jordbrug må ligestilles hermed.

Det er på den baggrund fredningsnævnets opfattelse, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation til væksthusene.

Hensynet til at undgå en uheldig præcedens er indgået med betydelig vægt i fredningsnævnets afgørelse, og afslaget er i øvrigt også i overensstemmelse med fredningsnævnets afslag på dispensation til væksthuse eller tilsvarende konstruktioner i andre fredninger, hvor sådanne ikke findes i strid med vedkommende fredning.

Der er endvidere i fredningen af Mossø forbud mod at opsætte hegn bortset fra nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver, og vildthegn med en højde på mellem 1,70 og 2 meter til beskyttelse af grøntsager og bær er således ikke tilladt i fredningen. Der er endelig forbud mod plantning af træer og buske udenfor eksisterende haver og forbud mod plantning af nye læhegn, og den omfattende supplerende læbeplantning i en højde på op til 5 meter er således heller ikke tilladt i fredningen.

Fredningsnævnet finder således, at det samlede projekt – uanset dets formål – er uforeneligt med fredningernes indhold og vil medføre en sådan uhensigtsmæssig oplevelse af fredningerne, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation.

Fredningsnævnet meddeler derfor heller ikke dispensation til den ansøgte hegning og beplantning.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Kresten Krab Thorup,
2. Asta Reedtz Husted,
3. landinspektør Nils Nybro Eriksen,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-50-22,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 8. februar 2023

FN-MJØ-008-2023. Solceller

Fredningsnævnet modtog den 1. februar 2023 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opsætte solceller på et tag på matr.nr. 4al Emborg By, Gl. Rye, Odderholm 11, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Lars Lilholt Kristensen.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er på 7.240 m^2. Ansøgningen omfatter opsætning af et solcelleanlæg med op til 39 paneler på taget af en udhusbygning. Bygningen har i dag et rødt tegltag, men ejeren ønsker at male det sort. Solcellerne fordeles i rektangler på den østlige, sydlige og vestlige tagflade som nærmere illustreret i udtalelsen. Solcellerne er med sort front, sorte rammer og sort baggrund. De er refleksfrie og følger tagets hældning.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommens bebyggelse er lige udenfor Natura 2000-område nr. 52 (Habitatområde nr. 48 og Fuglebeskyttelsesområde nr. 33 og 35) Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Projektet vurderes ikke at påvirke yngle- eller rasteområder for strengt beskyttede arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om opsætning af et solcelleanlæg på et tag, der males sort. Når taget males sort, og solcellerne følger tagets hældning, vil solcellerne kun i begrænset omfang være synlige fra omgivelserne.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at der kan meddeles dispensation til opsætning af sorte solceller i sorte rammer, medmindre de virker skæmmende ved den landskabelige oplevelse.

På den baggrund og da solcellerne opsættes i rektangler på et tag, som males sort, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Det er således et vilkår for dispensationen, at den samlede tagflade på hele bygningen males mat sort.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Bjørn Rømer Westh
2. Kresten Krab Thorup,
3. Lars Lilholt Kristensen,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-60-22,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 7. juni 2023

FN-MJØ-014-2023. Væksthuse, vildthegn, supplerende beplantning og dyrkning af grøntsager og bær

Fredningsnævnet besluttede den 11. marts 2023 at genoptage sagen FN-MJØ-122-2022, hvor fredningsnævnet den 31. januar 2023 havde truffet afgørelse om ikke at meddele dispensation til en ansøgning om at opføre væksthuse og etablere vildthegn, supplerende beplantning og dyrkning af grøntsager og bær på matr.nr. 1n Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 49, 8660 Skanderborg. Ansøgningen var indsendt af ejendommens ejer Asta Reedtz Husted.

I fredningsnævnets begrundelse for at genoptage sagen blev henvist til følgende:

> "Skanderborg Kommune har på baggrund af en henvendelse fra Asta Reedtz Husted den 8. februar 2023 tilsluttet sig hendes anmodning om, at fredningsnævnet revurderer sagen. Fredningsnævnet har i afgørelsen lagt vægt på, at der er tale om en beboelsesejendom i landzone, men det er ikke korrekt. Det var en fejl, at kommunen i sin udtalelse til fredningsnævnet anførte, at ejendommen er en beboelsesejendom. Der er rettelig tale om en landbrugsejendom."

Fredningsnævnet havde således begrundet afgørelsen om ikke at meddelte dispensation med følgende:

> "Det bemærkes indledningsvis, at ejendommen er en beboelsesejendom i landzone, og at der efter det oplyste ikke har været landbrugsmæssig eller anden drift på ejendommen siden den frugtplantage, som blev nedlagt mellem fredningsdeklarationen og fredningen af Mossø.
>
> Ejendommens erhvervelse med henblik på økologisk gartneri eller jordbrug er således ikke omfattet af de bestemmelser i fredningerne, som under forudsætning af fredningsnævnets godkendelse kan give mulighed for at opføre driftsbygninger.
>
> Hertil kommer, at der i fredningen af arealer ved Mossø er et udtrykkeligt forbud mod etablering af drivhusgartnerier. Det er fredningsnævnets opfattelse, at opstilling af to væksthuse på hver 132 m^2 til brug for økologisk gartneri eller jordbrug må ligestilles hermed.
>
> Det er på den baggrund fredningsnævnets opfattelse, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation til væksthusene.
>
> Hensynet til at undgå en uheldig præcedens er indgået med betydelig vægt i fredningsnævnets afgørelse, og afslaget er i øvrigt også i overensstemmelse med fredningsnævnets afslag på dispensation til væksthuse eller tilsvarende konstruktioner i andre fredninger, hvor sådanne ikke findes i strid med vedkommende fredning.
>
> Der er endvidere i fredningen af Mossø forbud mod at opsætte hegn bortset fra nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver, og vildthegn med en højde på mellem 1,70 og 2 meter til beskyttelse af grøntsager og bær er således ikke tilladt i fredningen. Der er endelig forbud mod plantning af træer og buske udenfor eksisterende haver og forbud mod plantning af nye læhegn, og den omfattende supplerende læbeplantning i en højde på op til 5 meter er således heller ikke tilladt i fredningen.
>
> Fredningsnævnet finder således, at det samlede projekt – uanset dets formål – er uforeneligt med fredningernes indhold og vil medføre en sådan uhensigtsmæssig oplevelse af fredningerne, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation.
>
> Fredningsnævnet meddeler derfor heller ikke dispensation til den ansøgte hegning og beplantning."

I det følgende gentages den sagsfremstilling, som indgik i fredningsnævnets afgørelse af 31. januar 2023 i FN-MJØ-122-2022.

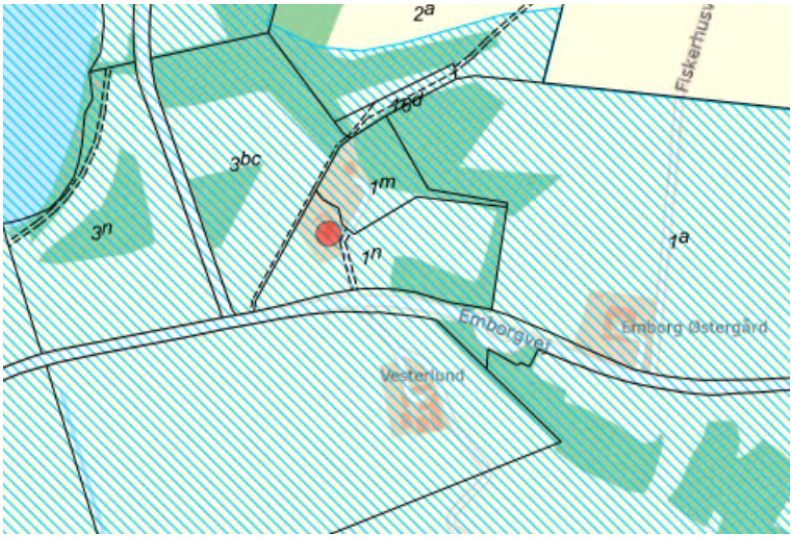
Fredningen

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er omfattet af en fredningsdeklaration af 18. maj 1968, som også omfatter matr.nr. 1m Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 51, 8660 Skanderborg. Det er fredningsnævnets opfattelse, at fredningsnævnet fortsat har kompetence i medfør af deklarationen. Af deklarationen fremgår bl.a. følgende:

> "Fredningsnævnet vedtog for sit vedkommende at godkende en aftale med ejeren om en placering af et enfamiliehus til helårsbeboelse i frugthaven på følgende vilkår:
>
> Afstanden mellem det nærmeste hjørne på den store ladebygning og huset må højst være 40 meter, regnet til den nærmeste del af selve huset.
>
> Skorstenen gives en sort farve.
>
> Den endelige tegning af husets ydre og beliggenhedsplan skal godkendes af fredningsmyndighederne, forinden byggeriet påbegyndes.
>
> Der skal opretholdes en efter fredningsnævnets skøn passende slørende beplantning, også vest for huset, og beplantningsplan bør forelægges fredningsnævnet til godkendelse, forinden fældning finder sted.
>
> Opførelse af de til driften nødvendige bygninger samt større om- og tilbygninger af eksisterende bygninger må kun foretages efter forud indhentet godkendelse af tegninger for så vidt angår udseendet og planer af fredningsnævnet, der derom indhenter erklæring hos fredningsplanudvalget. Disse evt. godkendte nybygninger må kun opføres på den nuværende gårdhave og frugtplantageområde i nær tilknytning til de nuværende bygninger.
>
> På arealerne nord for den nuværende gårdsplads og frugtplantage og nordøst for den nuværende vej fra Emborg til Boes må der ingensinde opføres bygninger, hverken skure, boder, drivhus eller lignende eller anbringes campingvogne.
>
> Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning eller planering er ikke tilladt.
>
> …
>
> Påtaleretten tilkommer naturfredningsnævnet for Skanderborg amtsrådskreds."

Fredningsnævnet har med sit kendskab til fredningen af Mossø i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4 indhentet teknisk bistand hos Miljøstyrelsen, og fredningsnævnet må på den baggrund konkludere, at ejendommen endvidere er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Det fremgår således af den følgende afgrænsning af fredningen, at ejendommen er beliggende i fredningen. Det forhold, at der i forvejen ved deklarationen af 18. maj 1968 var gennemført en anden fredning af ejendommen, findes således ikke at betyde, at ejendommen ikke også er omfattet af fredningen af arealer ved Mossø.

Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

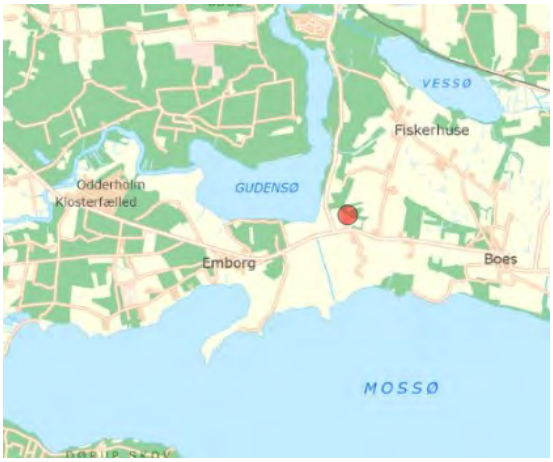
Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Oprettelse af pelsdyrfarme, fjerkræfarme og drivhusgartnerier er ikke tilladt. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Det fremgår videre af fredningsbestemmelserne, at fredningen ikke hindrer genplantning på allerede beplantede arealer. Såning og nytilplantning med træer og buske er ikke tilladt udenfor eksisterende haver, idet der dog inden for de områder, der på fredningskortet er anført som "F-områder", frit kan ske plantning og såning af skovtræer og buske. Matr.nr. 1n Emborg By, Gl. Rye er ikke beliggende i et F-område.

<u>Skanderborg Kommunes udtalelse</u>

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en beboelsesejendom i landzone på ca. 3,3 ha, heraf ca. 450 m^2 vej.

Ejendommen har følgende beliggenhed:

Ansøgningen omfatter opførelse af væksthuse, supplerende beplantning, opsætning af vildthegn og et areal til dyrkning af grøntsager og bærbuske.

Der ønskes opsat to væksthuse på hver ca. 132 m^2 med en højde på 3 meter på det højeste punkt, en længde på 22 meter og en bredde på 6 meter. Tilsammen er væksthusene på ca. 264 m^2. Væksthusene er af stål og trækonstruktion med plastfolie. De opføres henholdsvis 4 og 12 meter fra de eksisterende bygninger på ejendommen. Væksthusene skal stå der permanent og hele året. Ejerne er ved at opstarte et mindre økologisk regenerativt jordbrug med produktion af grøntsager og bærbuske på de afmærkede arealer af landbrugsejendommen. I den forbindelse ønskes opsat to mindre væksthuse i nær forbindelse til ejendommens bygninger som en del af produktionen. Væksthusene er først og fremmest en nødvendighed i produktionen for at kunne forspire planter til dyrkning på friland. Ydermere vil de kunne udvide sortimentet og forlænge dyrkningssæsonen betydeligt.

Væksthusenes ydre fremtræden er illustreret på følgende måde:

Der ønskes opsat vildthegn flere steder for at holde vildtet ude af produktionsarealet til grøntsager og bær. Vildthegnet vil bestå af pæle og låger i afbarket robinie med tynde mellemstolper i stål og tråd af stål. Vildthegnet vil have en højde på 1,7 meter og ekstra 30 cm over låger. På ejendommen er der flere eksisterende podahegn og dyrehegn, der er i dårlig stand. Disse vil blive fjernet i forbindelse med opførelse af nye vildthegn.

Vildthegnet med låger er illustreret på følgende måde:

Der ønskes supplerende beplantning mod Emborgvej med bjergfyr med en højde på 5 meter for at mindske udsynet af væksthusene fra vejen. Der ønskes endvidere supplerende læbeplantning ved produktionsarealerne. Længden af hver læbeplantning er 20 meter, bredden er 3 meter og højden er maksimalt 5 meter. Beplantningen vil bestå af 3 rækker i form af en midterrække af træer i højden 3 – 5 meter og en række på hver side af denne bestående af en blanding af buske og stauder i højden 15 cm – 3 meter.

Der ønskes grøntsagsproduktion som friland på et areal til dyrkning af grøntsager og bærbuske på henholdsvis 2.160 m^2 og 190 m^2, i alt 2.350 m^2. Læbeplantningerne indgår ikke i disse arealer.

Ansøgerne har om baggrunden for ansøgningen anført, at de anser en sådan virksomhed for en vigtig brik i den ønskede grønne omstilling i Skanderborg Kommune. Produktionen er regenerativ og medfører en netto kulstofbinding og muliggør derudover, at borgere kan handle lokalproducerede råvarer med et mindre CO_2 aftryk. Virksomheden åbner endvidere op for, at børn fra skoler og daginstitutioner kan få indblik i en klimabevidst virksomhed, der bl.a. viser, hvordan mad kan dyrkes mere lokalt i fremtiden.

Projektets samlede placering i landskabet fremgår af følgende oversigtsplan:

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er ca. 25 meter fra Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og er ikke i strid med Natura 2000-planens målsætninger. Der vil heller ikke være nogen påvirkning af bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om etablering af produktionsarealer til grøntsags- og bærproduktion. Til brug for produktionen ønskes 2 væksthuse for at sikre forspiring til produktionen. Der ønskes opsat vildthegn omkring produktionsarealerne for at holde vildtet ude. Den oprindelige ansøgning var på 3 væksthuse, men er blevet reduceret til 2 væksthuse. Det fremgår af fredningsteksten, at der tidligere har været en frugtplantage på ejendommen. Grøntsags- og bærproduktion vurderes at være af mindre synlig omfang end en frugtplantage med træer. Da der er en del beplantning omkring ejendommen, vil væksthusene og produktionsarealet kun i mindre grad være synlig fra Emborgvej og det nærtliggende område.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 26. oktober 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjørn Rømer Westh og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Asta Reedtz Husted og Jonathan Marinatos med landinspektør Nils Nybro Eriksen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Niels Thernøe og Friluftsrådet ved John Balle Jensen.

Projektet blev gennemgået. Det blev supplerende oplyst, at beplantningsplanen er valgt ud fra hensynet til produktionen både i relation til afgrøderne, men også til fiksering af kvælstoffet i jorden.

Danmarks Naturfredningsforening udtalte sig imod projektet og henviste til, at drivhusene er store og ikke pæne i en landskabsfredning, at læbælterne i sig selv og med deres højde vil ændre områdets karakter, og at beplantningsplanen indeholder mange invasive arter. Hvis beplantning tillades, bør det ske på vilkår om brug af hjemmehørende arter. Friluftsrådet tilsluttede sig det anførte om hjemmehørende arter, men havde ikke i øvrigt bemærkninger til projektet.

Fredningsnævnet oplyste, at sagens afgørelse afventer en afklaring af fredningsforholdene.

Supplerende sagsoplysning

Idet det ikke forud for fredningsnævnets besigtigelse var afklaret, at ejendommen foruden fredningsdeklarationen af 18. maj 1968 også er omfattet af fredningen af arealer ved Mossø, har fredningsnævnet efterfølgende hørt ansøgerne, Skanderborg Kommune og Danmarks Naturfredningsforening om sagen i forhold til denne frednings bestemmelser.

Skanderborg Kommune har anført, at det er en vigtig oplysning, at det fremgår af deklarationen, at ejendommen på det tidspunkt var en frugtplantage.

Danmarks Naturfredningsforening har anført, at det fremgår af luftfotos fra henholdsvis 1965 og 1974, at frugtplantagen blev nedlagt indenfor det tidsrum. Den del af den tidligere frugtplantage, som var beliggende sydvest for ejendommens bygninger, udgjorde ca. 0,13 ha, der mod syd var begrænset af Emborgvejs daværende forløb, der dengang var lokaliseret 27-48 meter nordligere end det nuværende vejforløb og således væsentligt tættere på ejendommens bygninger. Indsigelserne mod plantning af læbælter fastholdes, dels med baggrund i at der ikke har været plantage på stedet i hen ved 50 år, og dels fordi plantagen antageligt ikke gik så langt mod syd, som hvor der nu ønskes plantet læhegn.

Landinspektør Nils Nybro Eriksen har for ansøgerne anført, at det som oplyst ved besigtigelsen er planen at oprette et økologisk gartneri på en bestående landbrugsejendom og således til et allerede bestående landbrug og i den forbindelse at nedrive de eksisterende bygninger og på sigt erstatte dem med et nyt stuehus i træ og senere en mindre depotbygning med ca. samme placering som de nuværende og meget større bygninger. Ansøgningen drejer sig kun om tilladelse til at opføre to primitive væksthuse til brug for forspiring af afgrøderne, og der er derfor ikke tale om oprettelse af et nyt drivhusgartneri. Hvad angår ansøgningen om at supplere beplantningen for at give læ for afgrøderne er det ganske vist anført i fredningen, at nytilplantning med træer og buske ikke er tilladt uden for eksisterende haver, men det bør tages i betragtning, at ejendommen på fredningstidspunktet var tilplantet over hele arealet med frugttræer, så en nyplantning nu i realiteten blot vil bringe ejendommen tættere på tilstanden dengang og derved egentligt opfylde fredningens hovedformål. Egentlige læhegn kan opfattes som meget markante og dominerende. Ansøgningen omfatter dog ikke læhegn, men supplerende beplantning i form af en beskeden læbeplantning omkring deres urtebede, så de kan skærmes mod vejr og vind. Sammenfattende strider projektet således ikke mod intentionerne i fredningen af Mossø."

Fredningsnævnets fornyede besigtigelse efter sagens genoptagelse

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 30. maj 2023 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Asta Reedtz Husted med Christian Reedtz,

Skanderborg Kommune ved Betinna Grønkjær-Petersen og Inger Juul og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Andersen.

Fredningsnævnets formand redegjorde for sagens forhistorie og baggrunden for genoptagelsen.

Asta Reedtz Husted oplyste, at hun som følge af fredningsnævnets afgørelse har indtænkt begrænsninger i projektet. Hun ønsker fortsat også flerårige produktionsplanter, men det er ikke nødvendigt med træer, så højden overstiger ikke en buskhøjde på 1½ meter. Der er rådyr i området, men hun har ikke oplevet, at de har spist af produkterne, og det er derfor ikke nødvendigt med et vildthegn, som har en højde på mere end 80 cm. Endelig vil hun være tilfreds med et mindre areal til et væksthus. Det vil være under ½ ha. af ejendommen, der vil være omfattet af produktionen.

Danmarks Naturfredningsforening anførte, at der med de anførte begrænsninger er tale om et meget mere acceptabelt projekt end det tidligere projekt.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsdeklarationen af 18. maj 1968 og fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet har ikke bemærkninger til den ansøgte produktion af grøntsager og bær, når der ikke plantes træer noget sted på ejendommen og ikke plantes buske, der overstiger 1½ meter i højden.

Hegn kan opsættes med fredningsnævnets tilladelse, og det er fredningsnævnets opfattelse, at vildthegn med en maksimal højde på 80 cm i lyset af de konkrete forhold på ejendommen og ejendommens beliggenhed i fredningen på den anden side af Emborgvej end Mossø er uden betydning for oplevelsen af fredningen.

Der er tale om en landbrugsejendom, som tidligere har været drevet som en frugtplantage, og hvor der nu i vidt omfang ønskes drift med grøntsager og bær i det fri. Det er på den baggrund fredningsnævnets opfattelse, at det ikke er udelukket som supplement til denne drift at opsætte et væksthus, hvis det får en placering og en størrelse, som betyder, at det reelt ikke har nogen betydning for oplevelsen af fredningen.

Fredningsnævnet kan på den baggrund godkende ét væksthus på højst 100 m^2 med en placering tilbagetrukket mod beplantningen mod nord tæt ved de tidligere bygninger, som nu er nedrevet.

Fredningsnævnet meddeler således i det anførte omfang dispensation til det ændrede projekt, som blev præsenteret og gennemgået ved fredningsnævnets besigtigelse.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,

3. Asta Reedtz Husted,
4. landinspektør Nils Nybro Eriksen,
5. Miljøstyrelsen,
6. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-50-22,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 7. juni 2023

FN-MJØ-056-2023. Overdækning og udhus og flytning af drivhus

Fredningsnævnet modtog den 2. maj 2023 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at etablere en overdækning og et udhus og at flytte et drivhus på matr.nr. 7b Dørup By, Voerladegård, Klostermøllevej 10, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Michael Kehlet.

Fredningsnævnet meddeler dispensation, dog ikke til terrænændringer ved opførelsen af drivhuset. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Fredningsnævnet meddelte den 11. juli 2022 dispensation til en række ændringer på ejendommen, som var beskrevet i en helhedsplan for ejendommen (FN-MJØ-027-2022). Fredningsnævnet meddelte dog ikke dispensation til et kombineret drivhus og udhus på 96 m^2 med følgende begrundelse:

> ”Det bemærkes dog i relation til det kombinerede udhus/drivhus, at det foreliggende projekt er med en placering umiddelbart ud til en skrænt, og at det således er nødvendigt med ikke ubetydelige terrænændringer.
>
> Dispensationen omfatter derfor ikke den del af helhedsplanen, der omfatter udhuset/drivhuset, da det er nødvendigt, at fredningsnævnet forelægges et konkretiseret og målfast projekt med beskrivelse af de nødvendige og væsentligt mindre terrænændringer, mest hensigtsmæssigt med en placering længere mod syd i samme område.”

Fredningsnævnet modtog efterfølgende et revideret projekt om et kombineret drivhus og udhus og meddelte den 16. september 2022 dispensation, idet projektet var udformet på en sådan måde, at det stort set ikke medførte terrænændringer hverken i relation til selve bygningen eller ved indkørslen til bygningen fra den eksisterende vej. Det var således i overensstemmelse med de principper for et projekt, som blev drøftet ved fredningsnævnets besigtigelse ved behandlingen af FN-MJØ-027-2022 (FN-MJØ-104-2022).

Det godkendte udhus med drivhus var markeret med blå på følgende oversigtskort:

Sagens baggrund

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en landbrugsejendom på 83.772 m^2. Fredningsnævnet har tidligere meddelt dispensation til et udhus på 96 m^2 inkl. drivhus. Udhuset er opført, mens drivhuset ikke er opført. Ejeren har fået behov for at udvide bygningsmassen med et ekstra udhus og for en ændret placering af det godkendte drivhus. Ejeren har ansøgt om at etablere et udhus til et flisfyr sammen med en overdækning til flislager syd for det godkendte udhus. Den ansøgte bygning er 4 x 12 meter (48 m^2), heraf 8 m^2 lukket fyrrum. Den bliver 4,5 meter høj ligesom det godkendte udhus. Der er endvidere søgt om at flytte det godkendte drivhus til syd for den ansøgte bygning. Overdækning og udhus opføres i træ og beklædes med lærk. Taget bliver med tagpap. Bygningen opføres dermed i samme materialer som udhuset på 96 m^2. Mellem de to udhuse etableres flisebelægning. Der foretages ikke terrænregulering i forbindelse med projektet.

Projektet er illustreret på følgende oversigtskort, hvor den øverste blå markering er det eksisterende udhus, den nederste blå markering er den nye placering af drivhuset, og den gule markering er den ansøgte overdækning og udhus.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at projektområdet er beliggende ca. 430 meter fra Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens målsætninger. Der vil heller ikke være nogen påvirkning af bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at ejeren har behov for at udvide det godkendte udhus på 96 m^2 med yderligere 48 m^2 til flisfyr og flislager. Kommunen var ikke indstillet på at meddele landzonetilladelse til et større udhus, og projektet er derfor revideret til et udhus på 48 m^2, som ikke kræver landzonetilladelse. Udhuset og drivhuset opføres i tilknytning til det hidtidige bebyggelsesareal og nær eksisterende bygninger, så det fremstår som én samlet helhed.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 30. maj 2023 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Michael Kehlet, Skanderborg Kommune ved Betinna Grønkjær-Petersen og Inger Juul og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Andersen.

Projektet blev gennemgået. Det kunne konstateres, at både udhuset og drivhuset forudsætter ikke uvæsentlige terrænændringer. Det blev oplyst, at der ved udformningen af projektet er indtænkt, at der kan spares en drivhusside, da drivhuset opføres op ad bygningen. Danmarks Naturfredningsforening udtrykte bekymring i relation til både udvidelsen af det bebyggede areal og terrænændringerne.

Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det allerede opførte udhus har efter fredningsnævnets anvisninger en beliggenhed ved den eksisterende bebyggelse som led i en oprydning af meget spredt bebyggelse mv. på ejendommen. På den baggrund og efter en konkret vurdering af forholdene på ejendommen meddeler fredningsnævnet dispensation til det ansøgte yderligere udhus med overdækning, da det med sin ydre fremtræden og placering på ejendommen er uden betydning for oplevelsen af fredningen. Der kan herved ske den nødvendige afgravning inden for den markering, som blev drøftet ved besigtigelsen.

Fredningsnævnet har ikke bemærkninger til, at det allerede godkendte drivhus får en anden placering, men det kan ikke placeres i samme niveau som udhuset, da det forudsætter omfattende terrænændringer, som ikke kan godkendes til brug for et drivhus i en landskabsfredning med forbud mod terrænændringer. Ansøgeren må derfor henvises til at opstille det med samme placering ved udhuset, men i det eksisterende og højere terræn.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Michael Kehlet,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-15-23,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 7. juni 2023

FN-MJØ-014-2023. Væksthuse, vildthegn, supplerende beplantning og dyrkning af grøntsager og bær

Fredningsnævnet besluttede den 11. marts 2023 at genoptage sagen FN-MJØ-122-2022, hvor fredningsnævnet den 31. januar 2023 havde truffet afgørelse om ikke at meddele dispensation til en ansøgning om at opføre væksthuse og etablere vildthegn, supplerende beplantning og dyrkning af grøntsager og bær på matr.nr. 1n Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 49, 8660 Skanderborg. Ansøgningen var indsendt af ejendommens ejer Asta Reedtz Husted.

I fredningsnævnets begrundelse for at genoptage sagen blev henvist til følgende:

> "Skanderborg Kommune har på baggrund af en henvendelse fra Asta Reedtz Husted den 8. februar 2023 tilsluttet sig hendes anmodning om, at fredningsnævnet revurderer sagen. Fredningsnævnet har i afgørelsen lagt vægt på, at der er tale om en beboelsesejendom i landzone, men det er ikke korrekt. Det var en fejl, at kommunen i sin udtalelse til fredningsnævnet anførte, at ejendommen er en beboelsesejendom. Der er rettelig tale om en landbrugsejendom."

Fredningsnævnet havde således begrundet afgørelsen om ikke at meddelte dispensation med følgende:

> "Det bemærkes indledningsvis, at ejendommen er en beboelsesejendom i landzone, og at der efter det oplyste ikke har været landbrugsmæssig eller anden drift på ejendommen siden den frugtplantage, som blev nedlagt mellem fredningsdeklarationen og fredningen af Mossø.
>
> Ejendommens erhvervelse med henblik på økologisk gartneri eller jordbrug er således ikke omfattet af de bestemmelser i fredningerne, som under forudsætning af fredningsnævnets godkendelse kan give mulighed for at opføre driftsbygninger.
>
> Hertil kommer, at der i fredningen af arealer ved Mossø er et udtrykkeligt forbud mod etablering af drivhusgartnerier. Det er fredningsnævnets opfattelse, at opstilling af to væksthuse på hver 132 m^2 til brug for økologisk gartneri eller jordbrug må ligestilles hermed.
>
> Det er på den baggrund fredningsnævnets opfattelse, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation til væksthusene.
>
> Hensynet til at undgå en uheldig præcedens er indgået med betydelig vægt i fredningsnævnets afgørelse, og afslaget er i øvrigt også i overensstemmelse med fredningsnævnets afslag på dispensation til væksthuse eller tilsvarende konstruktioner i andre fredninger, hvor sådanne ikke findes i strid med vedkommende fredning.
>
> Der er endvidere i fredningen af Mossø forbud mod at opsætte hegn bortset fra nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver, og vildthegn med en højde på mellem 1,70 og 2 meter til beskyttelse af grøntsager og bær er således ikke tilladt i fredningen. Der er endelig forbud mod plantning af træer og buske udenfor eksisterende haver og forbud mod plantning af nye læhegn, og den omfattende supplerende læbeplantning i en højde på op til 5 meter er således heller ikke tilladt i fredningen.
>
> Fredningsnævnet finder således, at det samlede projekt – uanset dets formål – er uforeneligt med fredningernes indhold og vil medføre en sådan uhensigtsmæssig oplevelse af fredningerne, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation.
>
> Fredningsnævnet meddeler derfor heller ikke dispensation til den ansøgte hegning og beplantning."

I det følgende gentages den sagsfremstilling, som indgik i fredningsnævnets afgørelse af 31. januar 2023 i FN-MJØ-122-2022.

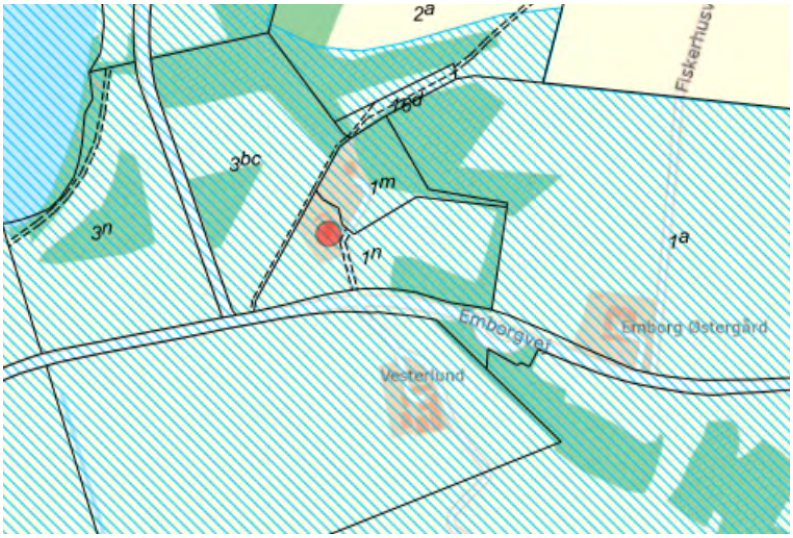
Fredningen

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er omfattet af en fredningsdeklaration af 18. maj 1968, som også omfatter matr.nr. 1m Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 51, 8660 Skanderborg. Det er fredningsnævnets opfattelse, at fredningsnævnet fortsat har kompetence i medfør af deklarationen. Af deklarationen fremgår bl.a. følgende:

> "Fredningsnævnet vedtog for sit vedkommende at godkende en aftale med ejeren om en placering af et enfamiliehus til helårsbeboelse i frugthaven på følgende vilkår:
>
> Afstanden mellem det nærmeste hjørne på den store ladebygning og huset må højst være 40 meter, regnet til den nærmeste del af selve huset.
>
> Skorstenen gives en sort farve.
>
> Den endelige tegning af husets ydre og beliggenhedsplan skal godkendes af fredningsmyndighederne, forinden byggeriet påbegyndes.
>
> Der skal opretholdes en efter fredningsnævnets skøn passende slørende beplantning, også vest for huset, og beplantningsplan bør forelægges fredningsnævnet til godkendelse, forinden fældning finder sted.
>
> Opførelse af de til driften nødvendige bygninger samt større om- og tilbygninger af eksisterende bygninger må kun foretages efter forud indhentet godkendelse af tegninger for så vidt angår udseendet og planer af fredningsnævnet, der derom indhenter erklæring hos fredningsplanudvalget. Disse evt. godkendte nybygninger må kun opføres på den nuværende gårdhave og frugtplantageområde i nær tilknytning til de nuværende bygninger.
>
> På arealerne nord for den nuværende gårdsplads og frugtplantage og nordøst for den nuværende vej fra Emborg til Boes må der ingensinde opføres bygninger, hverken skure, boder, drivhus eller lignende eller anbringes campingvogne.
>
> Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning eller planering er ikke tilladt.
>
> …
>
> Påtaleretten tilkommer naturfredningsnævnet for Skanderborg amtsrådskreds."

Fredningsnævnet har med sit kendskab til fredningen af Mossø i medfør af naturbeskyttelseslovens § 33, stk. 4 indhentet teknisk bistand hos Miljøstyrelsen, og fredningsnævnet må på den baggrund konkludere, at ejendommen endvidere er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Det fremgår således af den følgende afgrænsning af fredningen, at ejendommen er beliggende i fredningen. Det forhold, at der i forvejen ved deklarationen af 18. maj 1968 var gennemført en anden fredning af ejendommen, findes således ikke at betyde, at ejendommen ikke også er omfattet af fredningen af arealer ved Mossø.

Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

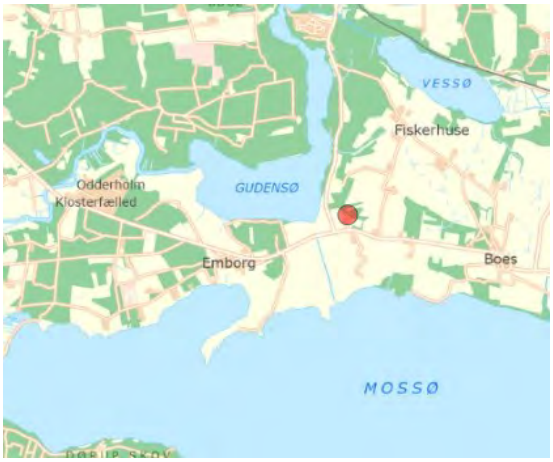
Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Oprettelse af pelsdyrfarme, fjerkræfarme og drivhusgartnerier er ikke tilladt. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Det fremgår videre af fredningsbestemmelserne, at fredningen ikke hindrer genplantning på allerede beplantede arealer. Såning og nytilplantning med træer og buske er ikke tilladt udenfor eksisterende haver, idet der dog inden for de områder, der på fredningskortet er anført som "F-områder", frit kan ske plantning og såning af skovtræer og buske. Matr.nr. 1n Emborg By, Gl. Rye er ikke beliggende i et F-område.

<u>Skanderborg Kommunes udtalelse</u>

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en beboelsesejendom i landzone på ca. 3,3 ha, heraf ca. 450 m^2 vej.

Ejendommen har følgende beliggenhed:

Ansøgningen omfatter opførelse af væksthuse, supplerende beplantning, opsætning af vildthegn og et areal til dyrkning af grøntsager og bærbuske.

Der ønskes opsat to væksthuse på hver ca. 132 m^2 med en højde på 3 meter på det højeste punkt, en længde på 22 meter og en bredde på 6 meter. Tilsammen er væksthusene på ca. 264 m^2. Væksthusene er af stål og trækonstruktion med plastfolie. De opføres henholdsvis 4 og 12 meter fra de eksisterende bygninger på ejendommen. Væksthusene skal stå der permanent og hele året. Ejerne er ved at opstarte et mindre økologisk regenerativt jordbrug med produktion af grøntsager og bærbuske på de afmærkede arealer af landbrugsejendommen. I den forbindelse ønskes opsat to mindre væksthuse i nær forbindelse til ejendommens bygninger som en del af produktionen. Væksthusene er først og fremmest en nødvendighed i produktionen for at kunne forspire planter til dyrkning på friland. Ydermere vil de kunne udvide sortimentet og forlænge dyrkningssæsonen betydeligt.

Væksthusenes ydre fremtræden er illustreret på følgende måde:

Der ønskes opsat vildthegn flere steder for at holde vildtet ude af produktionsarealet til grøntsager og bær. Vildthegnet vil bestå af pæle og låger i afbarket robinie med tynde mellemstolper i stål og tråd af stål. Vildthegnet vil have en højde på 1,7 meter og ekstra 30 cm over låger. På ejendommen er der flere eksisterende podahegn og dyrehegn, der er i dårlig stand. Disse vil blive fjernet i forbindelse med opførelse af nye vildthegn.

Vildthegnet med låger er illustreret på følgende måde:

Der ønskes supplerende beplantning mod Emborgvej med bjergfyr med en højde på 5 meter for at mindske udsynet af væksthusene fra vejen. Der ønskes endvidere supplerende læbeplantning ved produktionsarealerne. Længden af hver læbeplantning er 20 meter, bredden er 3 meter og højden er maksimalt 5 meter. Beplantningen vil bestå af 3 rækker i form af en midterrække af træer i højden 3 – 5 meter og en række på hver side af denne bestående af en blanding af buske og stauder i højden 15 cm – 3 meter.

Der ønskes grøntsagsproduktion som friland på et areal til dyrkning af grøntsager og bærbuske på henholdsvis 2.160 m^2 og 190 m^2, i alt 2.350 m^2. Læbeplantningerne indgår ikke i disse arealer.

Ansøgerne har om baggrunden for ansøgningen anført, at de anser en sådan virksomhed for en vigtig brik i den ønskede grønne omstilling i Skanderborg Kommune. Produktionen er regenerativ og medfører en netto kulstofbinding og muliggør derudover, at borgere kan handle lokalproducerede råvarer med et mindre CO_2 aftryk. Virksomheden åbner endvidere op for, at børn fra skoler og daginstitutioner kan få indblik i en klimabevidst virksomhed, der bl.a. viser, hvordan mad kan dyrkes mere lokalt i fremtiden.

Projektets samlede placering i landskabet fremgår af følgende oversigtsplan:

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er ca. 25 meter fra Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og er ikke i strid med Natura 2000-planens målsætninger. Der vil heller ikke være nogen påvirkning af bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om etablering af produktionsarealer til grøntsags- og bærproduktion. Til brug for produktionen ønskes 2 væksthuse for at sikre forspiring til produktionen. Der ønskes opsat vildthegn omkring produktionsarealerne for at holde vildtet ude. Den oprindelige ansøgning var på 3 væksthuse, men er blevet reduceret til 2 væksthuse. Det fremgår af fredningsteksten, at der tidligere har været en frugtplantage på ejendommen. Grøntsags- og bærproduktion vurderes at være af mindre synlig omfang end en frugtplantage med træer. Da der er en del beplantning omkring ejendommen, vil væksthusene og produktionsarealet kun i mindre grad være synlig fra Emborgvej og det nærtliggende område.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 26. oktober 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjørn Rømer Westh og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Asta Reedtz Husted og Jonathan Marinatos med landinspektør Nils Nybro Eriksen, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Niels Thernøe og Friluftsrådet ved John Balle Jensen.

Projektet blev gennemgået. Det blev supplerende oplyst, at beplantningsplanen er valgt ud fra hensynet til produktionen både i relation til afgrøderne, men også til fiksering af kvælstoffet i jorden.

Danmarks Naturfredningsforening udtalte sig imod projektet og henviste til, at drivhusene er store og ikke pæne i en landskabsfredning, at læbælterne i sig selv og med deres højde vil ændre områdets karakter, og at beplantningsplanen indeholder mange invasive arter. Hvis beplantning tillades, bør det ske på vilkår om brug af hjemmehørende arter. Friluftsrådet tilsluttede sig det anførte om hjemmehørende arter, men havde ikke i øvrigt bemærkninger til projektet.

Fredningsnævnet oplyste, at sagens afgørelse afventer en afklaring af fredningsforholdene.

Supplerende sagsoplysning

Idet det ikke forud for fredningsnævnets besigtigelse var afklaret, at ejendommen foruden fredningsdeklarationen af 18. maj 1968 også er omfattet af fredningen af arealer ved Mossø, har fredningsnævnet efterfølgende hørt ansøgerne, Skanderborg Kommune og Danmarks Naturfredningsforening om sagen i forhold til denne frednings bestemmelser.

Skanderborg Kommune har anført, at det er en vigtig oplysning, at det fremgår af deklarationen, at ejendommen på det tidspunkt var en frugtplantage.

Danmarks Naturfredningsforening har anført, at det fremgår af luftfotos fra henholdsvis 1965 og 1974, at frugtplantagen blev nedlagt indenfor det tidsrum. Den del af den tidligere frugtplantage, som var beliggende sydvest for ejendommens bygninger, udgjorde ca. 0,13 ha, der mod syd var begrænset af Emborgvejs daværende forløb, der dengang var lokaliseret 27-48 meter nordligere end det nuværende vejforløb og således væsentligt tættere på ejendommens bygninger. Indsigelserne mod plantning af læbælter fastholdes, dels med baggrund i at der ikke har været plantage på stedet i hen ved 50 år, og dels fordi plantagen antageligt ikke gik så langt mod syd, som hvor der nu ønskes plantet læhegn.

Landinspektør Nils Nybro Eriksen har for ansøgerne anført, at det som oplyst ved besigtigelsen er planen at oprette et økologisk gartneri på en bestående landbrugsejendom og således til et allerede bestående landbrug og i den forbindelse at nedrive de eksisterende bygninger og på sigt erstatte dem med et nyt stuehus i træ og senere en mindre depotbygning med ca. samme placering som de nuværende og meget større bygninger. Ansøgningen drejer sig kun om tilladelse til at opføre to primitive væksthuse til brug for forspiring af afgrøderne, og der er derfor ikke tale om oprettelse af et nyt drivhusgartneri. Hvad angår ansøgningen om at supplere beplantningen for at give læ for afgrøderne er det ganske vist anført i fredningen, at nytilplantning med træer og buske ikke er tilladt uden for eksisterende haver, men det bør tages i betragtning, at ejendommen på fredningstidspunktet var tilplantet over hele arealet med frugttræer, så en nyplantning nu i realiteten blot vil bringe ejendommen tættere på tilstanden dengang og derved egentligt opfylde fredningens hovedformål. Egentlige læhegn kan opfattes som meget markante og dominerende. Ansøgningen omfatter dog ikke læhegn, men supplerende beplantning i form af en beskeden læbeplantning omkring deres urtebede, så de kan skærmes mod vejr og vind. Sammenfattende strider projektet således ikke mod intentionerne i fredningen af Mossø."

Fredningsnævnets fornyede besigtigelse efter sagens genoptagelse

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 30. maj 2023 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Asta Reedtz Husted med Christian Reedtz,

Skanderborg Kommune ved Betinna Grønkjær-Petersen og Inger Juul og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Andersen.

Fredningsnævnets formand redegjorde for sagens forhistorie og baggrunden for genoptagelsen.

Asta Reedtz Husted oplyste, at hun som følge af fredningsnævnets afgørelse har indtænkt begrænsninger i projektet. Hun ønsker fortsat også flerårige produktionsplanter, men det er ikke nødvendigt med træer, så højden overstiger ikke en buskhøjde på 1½ meter. Der er rådyr i området, men hun har ikke oplevet, at de har spist af produkterne, og det er derfor ikke nødvendigt med et vildthegn, som har en højde på mere end 80 cm. Endelig vil hun være tilfreds med et mindre areal til et væksthus. Det vil være under ½ ha. af ejendommen, der vil være omfattet af produktionen.

Danmarks Naturfredningsforening anførte, at der med de anførte begrænsninger er tale om et meget mere acceptabelt projekt end det tidligere projekt.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsdeklarationen af 18. maj 1968 og fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet har ikke bemærkninger til den ansøgte produktion af grøntsager og bær, når der ikke plantes træer noget sted på ejendommen og ikke plantes buske, der overstiger 1½ meter i højden.

Hegn kan opsættes med fredningsnævnets tilladelse, og det er fredningsnævnets opfattelse, at vildthegn med en maksimal højde på 80 cm i lyset af de konkrete forhold på ejendommen og ejendommens beliggenhed i fredningen på den anden side af Emborgvej end Mossø er uden betydning for oplevelsen af fredningen.

Der er tale om en landbrugsejendom, som tidligere har været drevet som en frugtplantage, og hvor der nu i vidt omfang ønskes drift med grøntsager og bær i det fri. Det er på den baggrund fredningsnævnets opfattelse, at det ikke er udelukket som supplement til denne drift at opsætte et væksthus, hvis det får en placering og en størrelse, som betyder, at det reelt ikke har nogen betydning for oplevelsen af fredningen.

Fredningsnævnet kan på den baggrund godkende ét væksthus på højst 100 m^2 med en placering tilbagetrukket mod beplantningen mod nord tæt ved de tidligere bygninger, som nu er nedrevet.

Fredningsnævnet meddeler således i det anførte omfang dispensation til det ændrede projekt, som blev præsenteret og gennemgået ved fredningsnævnets besigtigelse.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,

3. Asta Reedtz Husted,
4. landinspektør Nils Nybro Eriksen,
5. Miljøstyrelsen,
6. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-50-22,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

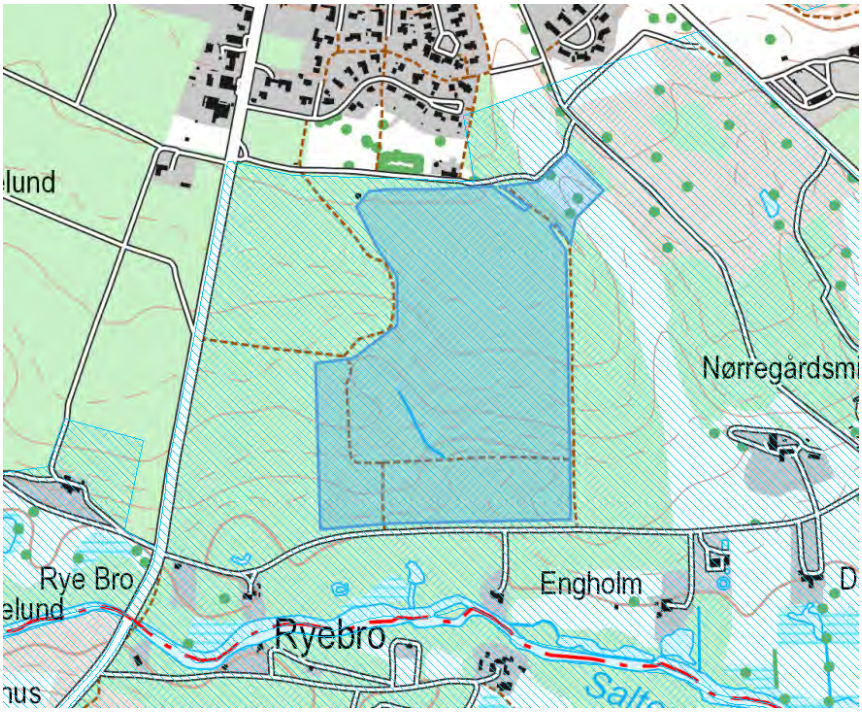
Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 3. oktober 2023

FN-MJØ-061-2023. Afgræsning, hegning og læskur

Fredningsnævnet modtog den 11. maj 2023 Naturstyrelsen Søhøjlandets ansøgning om at etablere græsningsskov, herunder hegning og opsætning af læskur på Naturstyrelsens ejendom i Kallehave ved Gl. Rye på matr.nr. 16c, 16f og 17b Gl. Rye By, Gl. Rye.

Projektområdet har følgende beliggenhed i fredningen:

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Sagens baggrund

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1997 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Naturstyrelsen har anført, at der ønskes etableret græsning med geder og nogle få okser i et fredet område umiddelbart syd for Gl. Rye for at fastholde dele af områdets gode naturtilstand og med håbet om, at hele området kan udvikle et mere rigt plante- og dyreliv med højt artsindhold og en god strukturel variation. Kombinationen mellem geder og okser vurderes at være formålstjenlig, da større dele af området er under tilgroning med bl.a. glansbladet hæg, bærmispel, spiræa og gyvel. Der etableres hegning på et areal på ca. 18 ha. Græsningen vil foregå i samarbejde med Skanderborg Kommune, der afgræsser sine arealer mod nordøst. Hegningen følger omtrent projektområdets grænser, og hovedparten af stierne inddrages ikke i hegningen. Der etableres låger og stier, så besøgende fremadrettet både kan komme rundt om det hegnede område og igennem. Besøgende vil således fortsat have mulighed for at gå ind på arealet eller færdes ad både nye og eksisterende stier udenom, hvis de ikke ønsker at komme ind til dyrene. Naturstyrelsen vurderer ikke, at området ændrer karakter som følge af græsningen, da der fremadrettet stadig vil være både skov og lysåben natur. Vand og strøm hentes enten fra vejen mod syd eller ved et spejderhus mod nord.

Naturstyrelsen har yderligere anført, at hegnet flere steder vil blive forsynet med låger, så der fortsat er fri adgang til området. Hegnet bliver et fårehegn på én meters højde forsynet med strømførende tråde over hegnet og på indersiden af hegnet, som modvirker, at særligt gederne slider på hegnet og stikker hovederne ud gennem hegnet. Hegnsstolper vil blive i eg eller robinie. Der opsættes et læskur til gederne i skovfyrsbeplantningen, hvor der er en del opvækst af mindre træer og buske, som skjuler læskuret. Læskuret er primitivt uden bund og med åbning i den ene side. Det læskur, som ønskes, er et A-hus i træ, som sortmales. Højden er på 2,2 meter og bunden på 2,6 x 3,2 meter.

Læskuret får følgende beliggenhed illustreret med en lilla firkant:

Naturstyrelsen har videre anført, at Kallehave er beliggende i Natura 2000-område nr. 52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå, herunder habitatområde H48. Det er Naturstyrelsens vurdering, at ingen arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget vil blive påvirket negativt af projektet, som også fremadrettet vil skabe bedre grundlag for bilag IV-arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 22. september 2023 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Naturstyrelsen ved Erik Dylmer og Mette Klenum, Skanderborg Kommune ved Kim Aaen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Bente Andersen.

Projektet blev gennemgået og drøftet, og der skete besigtigelse af en del af området, herunder af stedet for den påtænkte placering af læskuret.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Der er tale om et projekt, hvor offentligheden på trods af den iværksatte hegning fortsat har adgang til området. På den baggrund og i øvrigt med henvisning til formålet med projektet, som sigter mod at fastholde dele af områdets gode naturtilstand og at skabe baggrund for at udvikle et mere rigt plante- og dyreliv med højt artsindhold og en god strukturel variation, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Naturstyrelsen Søhøjlandet,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

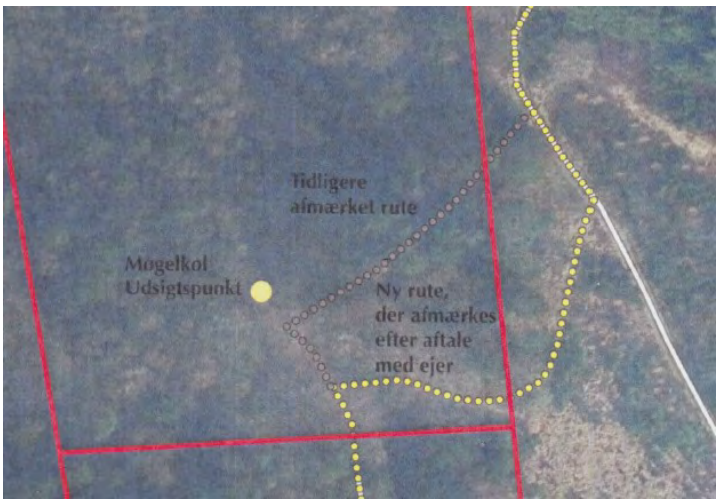
Den 21. november 2023

FN-MJØ-143-2023. Ændring af stiforløb med afmærkning

Fredningsnævnet modtog den 12. juli 2023 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at ændre et stiforløb ved Møgelkol på matr.nr. 3f Dørup By, Voerladegård, Klostermøllevej 8, 8660 Skanderborg og matr.nr. 4s Dørup By, Voerladegård, Hedevej 3, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af landskabsarkitekt Bendt Nielsen på vegne af et partnerskab, som består af bl.a. Voerladegård Borgerforening, Horsens Kommune, Skanderborg Kommune, Naturstyrelsen Søhøjlandet og Friluftsrådet, og som arbejder med at afmærke stier omkring Mossø. Ejendommene ejes af henholdsvis Helle, Anders, Kasper og Pernille Christensen og Anders Bjarrum Boss Laursen.

Ejendommene og projektområdet har følgende beliggenhed i fredningen:

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

<u>Fredningen</u>

Ejendommene er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Ændringer i terrænet eller terrænformerne er ikke tilladt. Fredningen skal ikke være til hinder for, at der efter fredningsnævnets godkendelse tilvejebringes de for almenheden nødvendige parkeringspladser, bygninger og skilte mv. De på fredningskortet med særlig signatur angivne veje og stiforbindelser er åbne for offentlighedens ikke motoriserede færdsel.

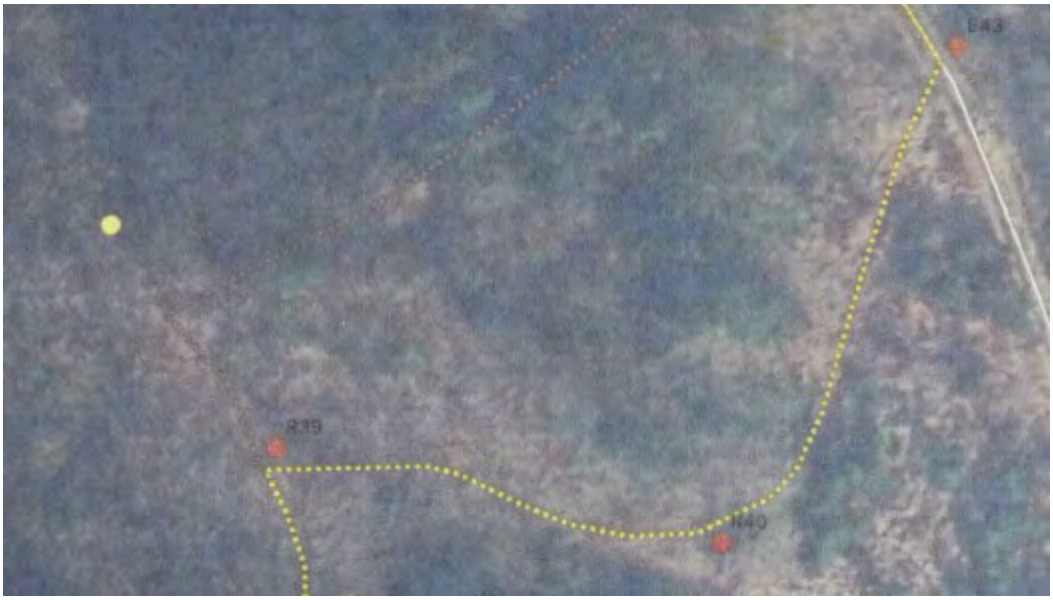
Der er i fredningen en særbestemmelse for matr.nr. 3f Dørup By, Voerladegård, hvorefter fredningsmyndighederne af hensyn til udsigten fra Møgelkol har ret til at fælde træer og buske på den sydligste hektar af

ejendommen. Der gives almenheden ret til ikke-motoriseret færdsel af "Klostermølle-vejen" over ejendommen, mod at fredningsmyndighederne opsætter og vedligeholder hegn på vejens sydside.

Skanderborg Kommune har beskrevet forholdet på fredningskortet således, at der ikke er en gennemgående sti, der leder væk fra Møgelkol, med alene en sti til/fra Møgelkol i samme trace.

Sagens baggrund i øvrigt

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter omlægning af et stiforløb på en ca. 70 meter lang strækning fra Møgelkol med retning mod Mossø, hvor den forløber over en meget stejl bakkeskråning, som gør stien svær at færdes på, ligesom færdslen også medfører uhensigtsmæssig erosion på skovbunden. Derudover omfatter ansøgningen opsætning af afmærkning. Partnerskabet har aftalt med grundejerne, at stiforløbet kan omlægges til et mindre stejlt tracé. Stien etableres alene som en trampesti, og forløbet afmærkes med pæle i samme design som Naturstyrelsens, dog brunmalede for derved at signalere privat ejerskab. Det er oplyst, at pælene, der forventes benyttet, måler 12½ x 12½ cm og vil have en højde på 75 cm over jorden. Ruteforløbet angives med gule pile. Det forventes, at der skal sættes to nye pæle for at lede besøgende ad det nye ruteforløb, og en eksisterende pæl skal flyttes få meter hen til den nye sti. De nye pæles placering er markeret med røde prikker på følgende kort:

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at projektområdet er ca. 275 meter fra nærmeste Natura 2000-område Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Projektet vurderes ikke at kunne påvirke Natura 2000-området, og det er ikke i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Det vurderes heller ikke at påvirke bilag IV-arter.

Det fremgår i øvrigt af ansøgningen, at stiforløbet efter fredningens gennemførelse har været afmærket som en rundtur. Det er et ganske kort stykke på dette ruteforløb, som ønskes omlagt.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. november 2023 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Helle, Anders, Kasper og Pernille Christensen, Voerladegård Borgerforening ved Henning Jensen, partnerskabet ved landskabsarkitekt Bendt Nielsen, Skanderborg Kommune ved Inger Juul og Kathrine Jessen, Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Andersen og Friluftsrådet ved John Balle Jensen.

Det ansøgte stiforløb og den del af stiforløbet, der ønskes nedlagt, blev besigtiget. Det blev supplerende oplyst, at hegnet ved den nuværende adgang til og fra Møgelkol forlænges få meter, så det spærrer for adgangen. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til det ændrede stiforløb, der betyder en forbedret adgang til og fra Møgelkol, og som ikke i øvrigt har betydning for oplevelsen af fredningen.

Dispensationen omfatter ikke skiltningen, idet denne efter fredningsbestemmelserne ikke kræver fredningsnævnets dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Helle, Anders, Kasper og Pernille Christensen,
4. Anders Bjarrum Boss Laursen,
5. landskabsarkitekt Bendt Nielsen,
6. Naturstyrelsen Søhøjlandet,
7. Miljøstyrelsen,
8. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-7-23,
9. Danmarks Naturfredningsforening, København,
10. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
11. Dansk Ornitologisk Forening, København,
12. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
13. Dansk Botanisk Forening, København,
14. Friluftsrådet, centralt,
15. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
16. Region Midtjylland,
17. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 21. november 2023

FN-MJØ-121-2023. Midlertidig opstilling af beboelsesvogn

Fredningsnævnet modtog den 20. september 2023 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om midlertidigt at opstille en beboelsesvogn på matr.nr. 1n Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 49, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Asta Reedtz Husted.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af en fredningsdeklaration af 18. maj 1968, hvoraf bl.a. fremgår følgende:

> ”Fredningsnævnet vedtog for sit vedkommende at godkende en aftale med ejeren om en placering af et enfamiliehus til helårsbeboelse i frugthaven på følgende vilkår:
>
> Afstanden mellem det nærmeste hjørne på den store ladebygning og huset må højst være 40 meter, regnet til den nærmeste del af selve huset.
>
> Skorstenen gives en sort farve.
>
> Den endelige tegning af husets ydre og beliggenhedsplan skal godkendes af fredningsmyndighederne, forinden byggeriet påbegyndes.
>
> Der skal opretholdes en efter fredningsnævnets skøn passende slørende beplantning, også vest for huset, og beplantningsplan bør forelægges fredningsnævnet til godkendelse, forinden fældning finder sted.
>
> Opførelse af de til driften nødvendige bygninger samt større om- og tilbygninger af eksisterende bygninger må kun foretages efter forud indhentet godkendelse af tegninger for så vidt angår udseendet og planer af fredningsnævnet, der derom indhenter erklæring hos fredningsplanudvalget. Disse evt. godkendte nybygninger må kun opføres på den nuværende gårdhave og frugtplantageområde i nær tilknytning til de nuværende bygninger.
>
> På arealerne nord for den nuværende gårdsplads og frugtplantage og nordøst for den nuværende vej fra Emborg til Boes må der ingensinde opføres bygninger, hverken skure, boder, drivhus eller lignende eller anbringes campingvogne.
>
> Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning eller planering er ikke tilladt.
>
> …
>
> Påtaleretten tilkommer naturfredningsnævnet for Skanderborg amtsrådskreds.”

Ejendommen er endvidere omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningen af Mossø med omgivelser har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes

til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

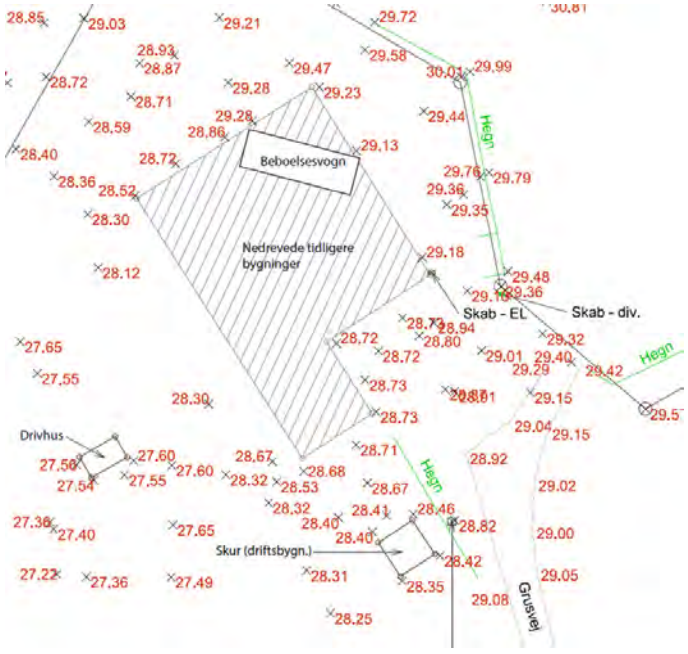
Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnets tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse.

Fredningsnævnet meddelte den 7. juni 2023 dispensation til et projekt med opførelse af et væksthus, supplerende beplantning, opsætning af vildthegn og et areal til dyrkning af grøntsager og bærbuske på ejendommen. Væksthuset kunne højst være på 100 m^2 og skulle placeres tilbagetrukket mod beplantningen mod nord tæt ved de tidligere bygninger, som nu er nedrevet (FN-MJØ-014-2023).

Ansøgningen

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en landbrugsejendom i landzone med et areal på ca. 3,3 ha, heraf vej på ca. 450 m^2. Ansøgningen omfatter midlertidig opstilling af en beboelsesvogn på 3,6 x 10,6 meter, i alt 38,16 m^2 i sortmalet træ. Det fremgår af ansøgningen, at beboelsesvognen ønskes opstillet midlertidigt efter den nu afsluttede nedrivning af de tidligere bygninger og indtil opførelse af deres kommende bolig på ejendommen. Det forventes, at beboelsesvognen maksimalt skal være på ejendommen i 2 år. Da det er en landbrugsejendom, skal de opfylde bopælspligten på ejendommen i den mellemliggende periode. Landbrugsstyrelsen har stillet krav om, at der skal være en bolig på ejendommen ultimo februar 2024.

Beboelsesvognens placering markeret med et aflangt hvidt rektangel i forhold til placeringen af de nu nedrevne bygninger markeret med skravering fremgår af følgende situationsplan:

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at ejendommen er ca. 25 meter fra Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens målsætninger. Der vil heller ikke være nogen påvirkning af bilag IV-arter.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. november 2023 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Asta Reedtz Husted med Christian Reedtz, Skanderborg Kommune ved Inger Juul og Kathrine Jessen og Friluftsrådet ved John Balle Jensen.

Fredningsnævnet godkendte den anviste midlertidige placering af beboelsesvognen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsdeklarationen af 18. maj 1968 og fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Der er tale om en midlertidig opstilling af en beboelsesvogn til brug for opfyldelse af bopælspligten på ejendommen, indtil der er opført en ny beboelsesbygning.

Fredningsnævnet meddeler på den baggrund dispensation.

Dispensationen tidsbegrænses til den 1. december 2025.

Det præciseres, at fredningsnævnet med afgørelsen ikke har taget stilling til spørgsmål om genopførelse af bygninger på ejendommen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Asta Reedtz Husted,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-119-23,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,

13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Der er klaget over denne afgørelse. Sagen behandles i Miljø- og Fødevareklagenævnet, og sagen er først endelig, når klagenævnet har truffet afgørelse.

Den 3. januar 2024

FN-MJØ-141-2023. Udvidelse af haveareal, drivhuse, brændeskur og saunatønde

Fredningsnævnet modtog den 24. oktober 2023 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om lovliggørelse af en udvidelse af et haveareal og om lovliggørelse af to drivhuse, et brændeskur og en saunatønde på matr.nr. 4al Emborg By, Gl. Rye, Odderholm 11, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Lars Lilholt Kristensen.

Fredningsnævnet meddeler delvist dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Ændringer i terrænet eller terrænformerne er ikke tilladt. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger eller opsættes hegn bortset fra nødvendige kreaturhegn. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse.

Fredningsnævnet meddelte den 25. september 2019 dispensation til at opføre et orangeri på 36 m^2 i sammenhæng med boligen på ejendommen (FN-MJØ-082-2019).

Fredningsnævnet meddelte den 8. februar 2023 dispensation til at opsætte solceller på et tag på ejendommen. Taget var rødt, men blev malet sort som led i projektet (FN-MJØ-008-2023).

Skanderborg Kommunes udtalelse

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en beboelsesejendom på 7.240 m^2. Kommunen er i forbindelse med en ansøgning på ejendommen blevet opmærksom på flere forhold, der kræver fredningsnævnets dispensation. Ejeren har efterfølgende søgt om dispensation til tre huse og en udvidelse af det eksisterende haveareal. Der er endvidere opført en saunatønde ved vandhullet, som ejeren og kommunen er i dialog om.

Det eksisterende haveareal er udvidet fra ca. 2.200 m^2 til ca. 4.600 m^2. Der er indenfor det nyt haveareal etableret bede, en havedam, stier og pergola mv. Ejeren har foretaget en mindre udvidelse mod nordvest i 2010 og en mindre udvidelse mod syd i 2017, mens den største udvidelse er sket i 2019. Lige udenfor havearealet ligger et indhegnet græsareal, der tidligere har været hestefold. Hegnet er opført efter fredningen uden dispensation. Det er udført i træ. Arealet henligger i dag i græs, der slås af ejeren. Kommunen vurderer på baggrund af billeder og luftfotos, at havearealet på fredningstidspunktet og det nuværende haveareal havde/har følgende udstrækning.

Der er opført 3 udhuse indenfor det oprindelige haveareal nord for boligen uden forudgående dispensation. Der er tale om to drivhuse og et brændeskur. Drivhusene er placeret indenfor det eksisterende haveareal henholdsvis omkring 9 meter og 12 meter fra boligen. Udhuset er ligeledes placeret indenfor det eksisterende haveareal ca. 21 meter fra boligen. Brændeskuret har en dybde på 224 cm, en højde på 220 cm og en bredde på 300 cm. Det er beklædt med træ på siderne og plastplader på tagkonstruktionen. Det er ifølge luftfotos opført mellem 2012 og 2013. Drivhuset placeret længst mod nordvest fra boligen har en bredde på 250 cm, en længde på 300 cm og en højde på 218 cm. Det er ifølge luftfotos opført mellem 2008 og 2010. Drivhuset nærmest boligen har en bredde på 300 cm, en længde på 400 cm og en højde på 220 cm. Det er ifølge luftfotos opført mellem 2021 og 2022.

Der er nær vandløbet placeret en saunatønde, der først ses på luftfoto fra 2017. Den er placeret ca. 13 meter fra søen. Ejeren har oplyst, at den benyttes privat. Kommunen har oplyst, at der ikke kan forventes dispensation fra søbeskyttelseslinjen til den nuværende placering, men kommunen er indstillet på at meddele dispensation til saunatønden, hvis den placeres i tilknytning til det primære bebyggelsesareal, hvis fredningsnævnet er indstillet på at dispensere. Ejeren ønsker at drøfte en alternativ placering med fredningsnævnet og kommunen under en besigtigelse.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at den vestlige del af ejendommen er beliggende indenfor Natura 2000-område nr. 52 (Habitatområde nr. 48 og Fuglebeskyttelsesområde nr. 33 og 35) Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Den konkrete lokalitet ligger dog kun indenfor habitatområde H48. Projektet vurderes ikke at kunne påvirke Natura 2000-området, og det er ikke i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Det vurderes heller ikke at påvirke yngle- eller rasteområder for strengt beskyttede arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om en større udvidelse af havearealet. Brændeskur og drivhuse er placeret indenfor det oprindelige haveareal i tilknytning til boligen, og der er i den udvidede havedel primært etableret bede og simple konstruktioner og anlæg. Bygningerne er placeret i tilknytning til de større bygninger, og udhusene har et omfang og indtryk, hvor kommunen vurderer, at de ikke påvirker de landskabelige omgivelser i væsentlig grad. Haveanlægget lå før omkring 55 meter fra vandløbet og ligger efter udvidelsen nu ca. 30 meter fra vandløbet. Ud fra luftfotos ser arealet ud til at være ekstensivt drevet før udvidelsen, hvor det umiddelbart har henlagt som naturareal. Det nye haveanlæg kan dog umiddelbart ikke ses fra vandløbet grundet tilgroning af arealet mellem vandløbet og haven. Kommunen er ikke indstillet på at dispensere til saunatønden, da formålet med den ansøgte bebyggelse ikke vurderes at være af så væsentlig karakter, at den generelle beskyttelsesinteresse bør vige, når bygningen er placeret i så kort afstand

til vandløbet. Det har også betydning, at en dispensation til byggeri så nær vandløbet uden tilknytning til haveanlægget kan medføre præcedens for lignende sager i strid med formålet med forbuddet. Det er kommunens vurdering, at en saunatønde ved vandløbet vil opfordre til øget aktivitet ved vandløbet, og at bygningen vil have en uhensigtsmæssig påvirkning på det vandløbsnære landskab, som for en større del af strækningen er ubebygget. Kommunen er indstillet på at meddele byggetilladelse til drivhuse og brændeskure, hvis fredningsnævnet meddeler dispensation. Kommunen er endvidere indstillet på at meddele dispensation fra åbeskyttelseslinjen til udvidelsen af haveanlægget, men ikke til saunatønden på den nuværende placering.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. november 2023 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Lars Lilholt Kristensen og Nina Thomsen, Skanderborg Kommune ved Inger Juul og Kathrine Jessen, Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Andersen og Friluftsrådet ved John Balle Jensen.

Forholdene blev gennemgået.

Lars Lilholt Kristensen fortalte herved om historien omkring ejendommen, herunder at det areal der er omfattet af sagen, blev mageskiftet i forbindelse med, at kommunen godkendte, at der kunne etableres en kajakklub i området. Det daværende amt oplyste da, at landbrugspligten på arealet blev ophævet, og at det fremadrettet skulle være et vilkår, at arealet ikke måtte springe i skov. De havde derfor heste gående indtil omkring år 2015. De var ikke klar over, at arealets tilstand ikke måtte ændres. De har lagt jordvarme i arealet og har sået græs og etableret en køkkenhave og bede, som har haft en meget gunstig betydning for biodiversiteten med særligt mange arter af fugle og sommerfugle.

Danmarks Naturfredningsforening udtalte, at det er ærgerligt, at eksisterende natur på fredningstidspunktet er blevet lavet om til en park, herunder med mange bede. Hvis fredningsnævnet godkender det, bør arealet slås højst en eller to gange om året. Friluftsrådet udtalte sig ikke imod forholdene.

Drivhusene og brændeskuret blev også besigtiget, og der blev udfundet en placering for saunatønden, som Skanderborg Kommune kunne acceptere.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at der i 2010 blev foretaget en mindre og ubetydelig udvidelse af havearealet i nærheden af ejendommens bygninger, og at drivhusene og brændeskuret er placeret indenfor det areal, og at det samme vil være tilfældet med den placering af saunatønden, som Skanderborg Kommune kan acceptere.

Fredningsnævnet meddeler herefter lovliggørende dispensation til drivhusene og brændeskuret og dispensation til en sådan placering af saunatønden, da disse forhold herefter reelt ingen betydning har for oplevelsen af fredningen.

Fredningen af Mossø tilsigter som andre landskabsfredninger at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at det er uforeneligt hermed at inddrage et større areal, som tidligere har haft karakter af mark eller naturareal eller har været afgræsset, til en have eller et parklignende område.

Fredningsnævnet meddeler derfor ikke lovliggørende dispensation til de samlet set meget markante udvidelser af havearealet, som skete i 2017 og særligt i 2019. Disse arealer skal derfor tilbageføres til deres tilstand før denne tilstandsændring, og således at der også skal ske fjernelse af bede, konstruktioner, anlæg og en sø mv.

Fredningsnævnet henviser i den forbindelse til følgende udbredelse af havearealet fra et luftfoto fra 2016:

Fredningsnævnet har dog ikke bemærkninger til, hvis der indenfor dette retablerede areal slås enkelte vandrespor og bibeholdes enkelte af de plantede buske og eventuelt plantede træer af hensyn til biodiversiteten efter Skanderborg Kommunes anvisninger.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen

udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Lars Lilholt Kristensen,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.02-P25-8-23,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Denne afgørelse vedrører en dispensationsafgørelse fra fredningsnævnet med sagsnr. FN-MJØ-176-2021.
Klik her for at se afgørelsen.

22. januar 2024
Sagsnr.: 22/11121
Klagenr.: 1040152
JSE

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

STADFÆSTELSE af afslag på lovliggørende dispensation til palisadevæg i vandhul inden for fredning i Skanderborg Kommune

MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET
Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf. 72 40 56 00
CVR-nr. 37795526
EAN-nr. 5798000026070
nh@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 78, stk. 3.[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels afgørelse af 12. september 2022 om afslag på lovliggørende dispensation til bevarelse af palisadevæg i vandhul inden for fredning på matr.nr. 3a Justenborg, Skanderborg Jorder.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 8 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

[1] Lovbekendtgørelse nr. 1392 af 4. oktober 2022 om naturbeskyttelse.
[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet.
[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelsen er den 10. oktober 2022 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ejendommens ejere, der er repræsenteret ved advokat.

Klager har navnlig anført, at

- klager hverken har ændret søens areal eller reguleret terrænet,
- den delvise retablering af den lodrette brink er historisk korrekt og kulturhistorisk velbegrundet med henblik på bevarelse af kulturarv,
- der ikke er risiko for uhensigtsmæssig præcedens, og
- Skanderborg Kommune agter at gennemføre et projekt, hvor søens aktuelle vandindtag sløjfes, og hvor den hidtidige omfattende forsyning af vand via gravitation ophører.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen/området

Ejendommen matr.nr. 3a Justenborg, Skanderborg Jorder, beliggende Vroldvej 192, 8660 Skanderborg, er en landbrugsejendom med et samlet registreret areal på 58.154 m^2.

På ejendommen er en sø på 1.320 m^2, der er registreret som beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Den omhandlede palisadevæg er placeret i søen/vandhullet.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.[4] Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningskendelsen, at fredningsbestemmelserne går ud på, at området skal bevares i dets nuværende tilstand samt sikre offentlighedens adgang til området.

2.2 Den påklagede afgørelse

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, har den 12. september 2022 i medfør af naturbeskyttelsesloven § 50, stk. 1, truffet afgørelse om afslag på lovliggørende dispensation til bevarelse af palisadevæg på matr.nr. 3a Justenborg, Skanderborg Jorder, beliggende Vroldvej 192, 8660 Skanderborg.

Om sagens baggrund fremgår af afgørelsen, at palisadevæggen blev etableret i 2019 af klager. Palisadevæggen strækker sig over ca. 92 meter af vandhullets omkreds på i alt 249 meter, hvilket svarer til 37% af vandhullets samlede omkreds. Væggen er opført af hårdt træ og funderet på træpæle i fire meters dybde.

[4] https://www2.blst.dk/nfr/05386.00.pdf.

Ud mod palisadebrinken er der pålagt muldjord. Opstemningen, som har dannet vandhullet, er ifølge klager foretaget for en lang årrække siden, og vandhullet fremgår således på luftfoto tilbage fra 1954. Der har tidligere været et bolværk i vandhullets brink, og klager har fremsendt fotos af dette såvel som historiske fotos og fotos af rester af det gamle bolværk. Det tidligere bolværk omkring vandhullet fremstår i dag som rester af pæle i vandhullets bund.

Det fremgår af afgørelsen, at klager har oplyst, at palisadevæggen er opført dels ud fra en betragtning om, at vandhullet ellers ville vokse til, dels for at sikre sollys til vandhullet og dermed bedre trivsel for vandhullets flora og fauna, og dels med henblik på at bevare områdets historiske funktionelle karakter og kulturarv. Palisadevæggen udgør således ifølge klager en retablering af en tidligere cementkant ved vandhullet i forbindelse med Fuldbro Mølle.

Det fremgår videre, at Skanderborg Kommune besigtigede vandhullet i 2015, før palisadevæggen blev etableret. Der var dengang en bred zone med naturlig vegetation sammenligneligt med brinken på den del af vandhullet, hvor der i dag ikke er etableret palisadevæg.

Ifølge afgørelsen blev ejendommens kulturhistoriske betydning drøftet i forbindelse med en besigtigelse af ejendommen den 15. marts 2022. Fredningsnævnets formand rejste i den forbindelse spørgsmålet om præcedens i kommunen, og fredningsnævnet besluttede, at der skulle indhentes en udtalelse fra Skanderborg Museum om det kulturhistoriske islæt på ejendommen.

Det fremgår desuden, at klagers advokat har anført, at der bør henses til kommende dramatiske ændringer af mølledammens tilstand, som ubetinget vil blive gennemført i forbindelse med etablering af en faunapassage forventeligt i 2023, ligesom det ikke er proportionalt at pålægge klager et betydeligt værdispild af etableringsomkostninger i størrelsesordenen 500.000 kr., samt 250.000 kr. i forbindelse med retablering af brinken, når tilstanden efter etablering af faunapassagen endnu ikke kendes.

Det fremgår af afgørelsen, at Danmarks Naturfredningsforening i et indlæg til sagen den 24. marts 2022 oplyste, at vandhullet siden ophøret af mølledriften ved Fuldbro Mølle i 1930'erne har ligget urørt hen, og at cementkanten efter mølledriftens ophør er forvitret og fjernet, og at vandhullet derefter fik flade brinker.

Museum Skanderborg udtalte den 2. maj 2022 på fredningsnævnets forespørgsel, at Fuldbro Mølle første gang nævnes i de skriftlige kilder i 1500-tallet, hvor møllen blev mageskiftet fra Øm Kloster til kong Valdemar Sejr. Det var sandsynligvis i forbindelse med en kraftig modernisering af møllen i 1898, at Tåning Å blev sikret med cementkant. Cementkanten er gennem årene blevet nedbrudt,

og det meste er efterhånden fjernet. Det er museets vurdering, at restaureringen har kulturhistorisk betydning og berettigelse.

Fredningsnævnet foretog en ny besigtigelse af ejendommen den 17. juni 2022. I den forbindelse henledte fredningsnævnets formand opmærksomheden på, at fredningsnævnets afgørelse vil tage udgangspunkt i fredningens bestemmelser om søer, men at en afgørelse som følge af det spørgsmål om præcedens, som også indgår i sagen, afventede en besigtigelse i en anden sag samme dag på Vestermølle, i hvilken forbindelse fredningsnævnet også ville besigtige Vestermølles mølledam.

Det fremgår af afgørelsen, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation, og at fredningsnævnet efter sagens oplysninger lægger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 og 3.

Videre fremgår, at det er oplyst, at projektet er udført ved, at brinken på vandhullet er reguleret op i terræn, og at der er udført en palisadebrink som træbeklædning i en større del af brinken omkring vandhullet. Der er mod palisadebrinken pålagt muldjord. Herefter fremgår det, at projektet således er i strid både med forbuddet mod at ændre søens areal og tilstand og med forbuddet mod at ændre terrænet eller terrænformerne.

Det fremgår, at der ifølge fredningsnævnet ikke er tale om en kulturhistorisk fredning, og at fredningsnævnet ikke med henvisning til historiske forhold fra før fredningen ville have meddelt dispensation til et projekt, som i øvrigt ikke blev udført som tidligere tiders tilstande. På den baggrund, og da værdispildsbetragtninger ikke kan føre til et andet resultat, fremgår det endelig, at fredningsnævnet ikke meddeler lovliggørende dispensation, bortset fra de udførte tiltag nærmest stemmeværket mod Tåning Å, som Skanderborg Kommune er indstillet på at meddele dispensation til med henblik på sikring af området.

2.3 Klagens indhold

Klager har anført, at fredningsnævnets afgørelse beror på faktuelle fejl, og at fredningsnævnet har tillagt det afgørende betydning, at klager har ændret søens areal og tilstand, reguleret brinken op i terræn, samt pålagt muld mod palisadebrinken. Klager har imidlertid ikke foretaget disse handlinger.

Klager har videre anført, at der alene er retableret lodret brink på 37% af vandhullets omkreds, og at der kan konstateres spor og enkelte stræk af en tidligere lodret brink udført i træ i dele af vandhullet. Klager henviser til retspraksis vedrørende naturbeskyttelseslovens § 3 og anfører, at der ikke er sket en forrykkelse af tilstanden i søen, og at forholdet er af underordnet karakter.

Om den kulturhistoriske vurdering har klager henvist til, at projektet netop er gennemført i overensstemmelse med tidligere tiders tilstande, hvilket udtalelsen fra Museum Skanderborg bekræfter. Klager henviser til den overordnede formålsbestemmelse i naturbeskyttelseslovens § 1, stk. 2, nr. 2, hvoraf fremgår, at formålet med naturbeskyttelsesloven blandt andet er at beskytte de kulturhistoriske værdier.

Videre har klager anført, at der ikke er en risiko for uhensigtsmæssig præcedensvirkning, da den eneste sammenlignelige lokalitet er Vester Mølle.

Endelig har klager anført, at det bør inddrages, at Skanderborg Kommune agter at gennemføre et projekt, hvor søens aktuelle vandindtag sløjfes, og hvor den hidtidige endog særdeles omfattende forsyning af vand via gravitation ophører.

Klager har den 8. november 2022 supplerende bemærket, at det er korrekt, at klager har udlagt muldjord, dog kun i beskedent omfang til at dække et sæt kørespor og genså græs, og at der er enighed om, at den af klager udførte restaurering ingen betydning har for flora og fauna, og at afgørelsen derfor alene baserer sig på en ukorrekt vurdering af, at klager har reguleret terræn og ændret søens areal.

2.4 Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels bemærkninger til klagen
Fredningsnævnet har den 18. oktober 2022 indgivet bemærkninger til klagen, hvori nævnet henholder sig til afgørelsen af 12. september 2022.

Fredningsnævnet har derudover bemærket, at kulturhistoriske vurderinger ikke er blevet tilsidesat i afgørelsen, men at nævnet ikke har tillagt dem betydning over for fredningens forbud mod terrænændringer og mod at ændre søens areal og tilstand.

Fredningsnævnet bemærker endelig, at de faktiske forhold er konstateret dels ved fredningsnævnets besigtigelser og dels ved sagens oplysning i øvrigt, hvor de udførte tiltag blev beskrevet ved Skanderborg Kommunes udtalelse af 21. december 2021.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger
Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet meddele dispensation fra en fastsat eller foreslået fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1 samt hel eller delvis ophævelse af en fredning kan efter stk. 5 kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Området er i fredningskendelsen bl.a. beskrevet som stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom området benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er meget benyttede som udflugtsveje. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningskendelsen, at området skal bevares i dets nuværende tilstand, samt at fredningen skal sikre offentlighedens adgang til området.

Følgende fremgår blandt andet af fredningsbestemmelserne:

> ”B. De almindelige fredningsbestemmelser.
> De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
>
> Inden for det fredede område må der ikke udover normal oprensning foretages ændring af nogen art af søernes og vandløbenes areal og tilstand.
>
> Opførelse af bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø og å må ikke foretages uden forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet. Der kan dog for hver ejendom etableres en mindre bådebro (ca. 50 cm bred og 30 cm over normal vandstand) til ejerens eget brug.
>
> Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt. Dog kan udnyttelse af de nævnte forekomster ske til ejendommens eget forbrug.”

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at det ikke med sikkerhed kan fastslås, at det ansøgte projekt vil stride mod fredningens formål. Nævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der ikke er grundlag for at tilsidesætte fredningsnævnets afslag på dispensation.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har lagt vægt på, at projektet indebærer en ændring af søen samt en ændring i terrænet og af terrænformerne i det fredede område. Nævnet vurderer, at palisadevæggen udgør en væsentlig ændring af søens tilstand, eftersom en større del af vandhullets brink er forandret fra naturlig flad, bevokset brink til lodret opført brink i hårdt træ. At der ikke i øvrigt er sket ændringer i søens tilstand kan ikke føre til en anden vurdering. Nævnet vurderer desuden, at der med projektet er sket en væsentlig ændring af terrænet omkring brinken. Endelig har nævnet lagt vægt på, at fredningsbestemmelserne

går ud på at, at området skal bevares i den tilstand, som det havde på fredningstidspunktet, og at eventuel retablering af anlæg med kulturhistorisk værdi dermed ikke er et særligt hensyn efter fredningen.

3.2 Gebyr
Som følge af afgørelsen tilbagebetales det indbetalte klagegebyr ikke, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse
Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels afgørelse af 12. september 2022 om afslag på lovliggørende dispensation til bevarelse af palisadevæg i vandhul inden for fredning på matr.nr. 3a Justenborg, Skanderborg Jorder.

Det indbetalte klagegebyr tilbagebetales ikke.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del (sagsnr. FN-MJØ-176-2021) samt for klageren via Klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på mfkn.naevneneshus.dk. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Miljø- og Fødevareklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Klaus Meinby Lund
Stedfortrædende formand

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 22. januar 2024

FN-MJØ-007-2024. Terrænændringer

Fredningsnævnet modtog den 18. januar 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at foretage forsknings- og uddannelsesudgravninger på Øm Kloster på matr.nr. 4ab Emborg By, Gl Rye, Munkevej 1, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Museum Skanderborg.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer.

Der er i fredningen ikke særbestemmelser om udgravning til forsknings- og uddannelsesformål, men følgende fremgår af beskrivelsen omkring arealernes historie:

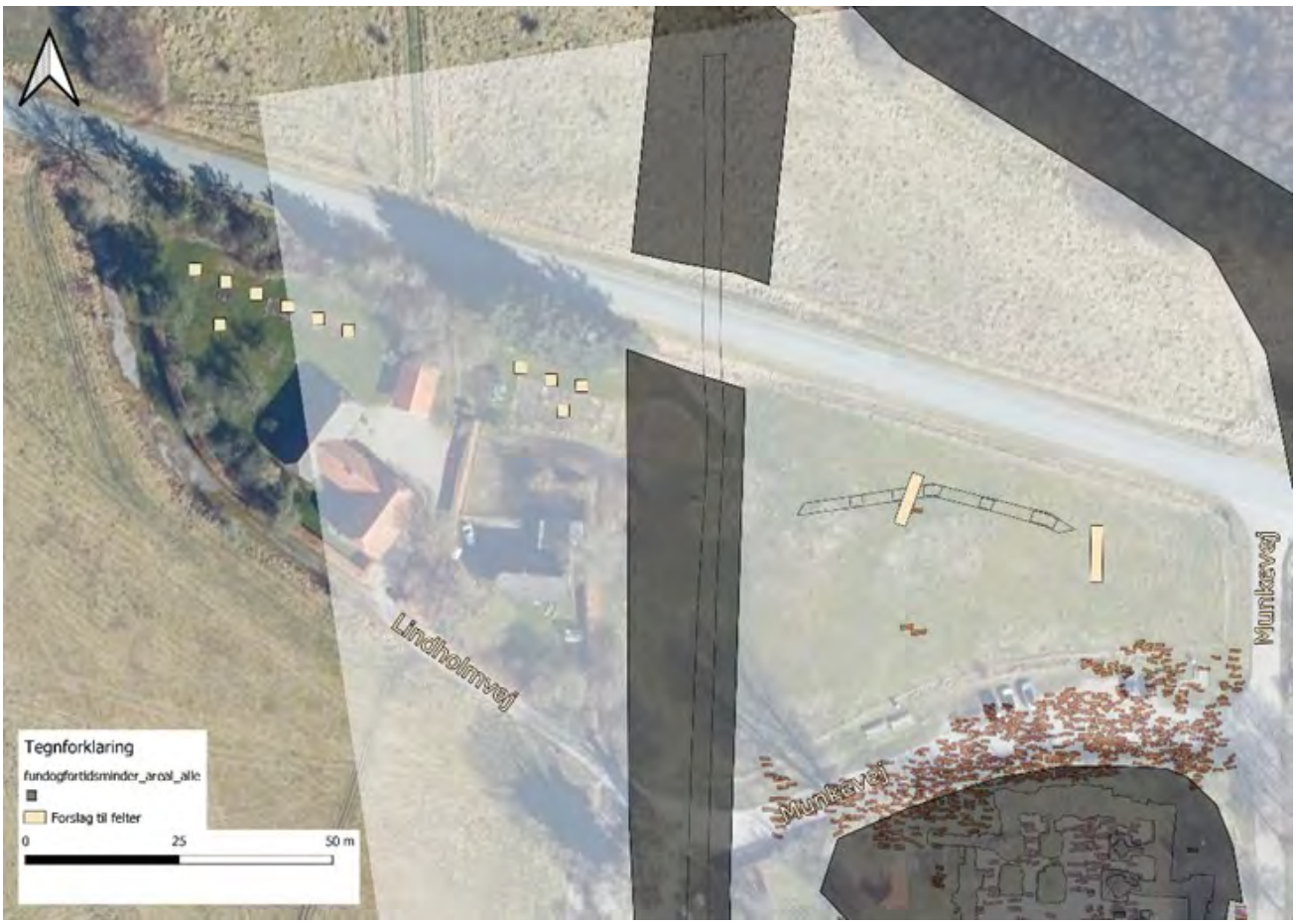
> ”Med henvisning til områdets arkæologiske og kulturhistoriske betydning anføres, at skrænter og bredder mod Mossø, Gudensø og de store vandløb inden for området har været udnyttet til beboelse mv. af mennesker allerede 7000-3000 år f.k., idet folk tilhørende det såkaldte Gudenåkultur havde sine bopladser her. Alle arealer inden for 150 m fra søerne og vandløbene må derfor anses for arkæologiske interesseområder af hensyn til mulighed for fund fra denne kultur.
>
> I området findes endvidere Øm Kloster, hvis ruiner ligge delvis udgravet i landsbyen Emborg. Klosteret blev anvendt af munke, der tilhørte cistercienserordenen. Vest for klostret fandtes skov, hvoraf en rest endnu står på den vestlige del af Emborg Vestermark.
>
> Udover selve klosterbygningerne etablerede munkene to kanaler, som forbandt Mossø med Gudensø, hvoraf den ene ligger umiddelbart vest for klosterruinen og den anden ca. 1 km mod øst.
>
> Nationalmuseet har udtalt, at det er af største betydning, at terrænet omkring klostret (mellem de to munkekanaler og disses nærmeste omgivelser) bevares i deres nuværende skikkelse, som stort set antages at være i overensstemmelse med landskabets udseende på klostrets tid, ligesom der er store muligheder for at gøre fund fra værkstedsbygninger og teglværk m.v. inden for dette område.”

Sagens baggrund

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en landbrugsejendom med et areal på ca. 2,6 ha. Museum Skanderborg har oplyst, at museet gennem en længere årrække har stillet væsentlige spørgsmål vedrørende afgrænsningen af det samlede Klosteranlæg ved Øm Kloster. Er anlægget i al væsentlighed afgrænset af de kanaler, som er anlagt i forbindelse med klostret, eller har der været andre fysiske markeringer bl.a. i

form af murede mure eller andre typer af hegn? Desuden er der ved detektorbrug fundet spor af bronzestøbning og andet metalhåndværk i nærområdet, hvilket tyder på afledte aktiviteter i forhold til Klostret. Hvor stor er udbredelsen af disse aktiviteter, og af hvilken karakter har disse? Det er de væsentlige spørgsmål, som museet vil forsøge at komme nærmere svaret på ved at gennemføre en mindre arkæologisk forundersøgelse i området nord og nordvest for Klostres centrale anlæg.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at det berørte område nord og nordvest for det centrale klosteranlæg fremgår af det kort, som er medtaget nedenfor i afgørelsen. Mod nord er det noget usikkert placerede fundament til mur, der søges afklaret ved korte søgegrøfter. Mod nordvest er et antal søgefelter på 2 x 2 meter til afklaring af diverse aktiviteter i tilknytning til Øm Kloster. Søgegrøfter og -felter er vist med gul på kortet. Det er oplyst, at der vil blive gravet ned til en begrænset dybde på ca. 30-30 cm ned til den sandede undergrund, og de steder, hvor der er eventuelle arkæologiske anlæg, vil blive undersøgt til den dybde, som de i sin tid blev gravet ned til. Søgegrøfter og -felter tildækkes straks efter undersøgelsen, der ønskes foretaget fra uge 22 til 24 i 2024. Terrænet retableres, så det hurtigst muligt kommer til at se ud, som det gjorde før den arkæologiske undersøgelse. Således vil undersøgelsen kun påvirke landskabet synligt mellem fire til fem uger i maj og juni måned. Udgravningen vil blive udført som en uddannelsesgravning i samarbejde med Aarhus Universitet. Årsagen til, at netop disse arealer udvælges, er, at det er Museum Skanderborg, der ejer de berørte arealer, og at forundersøgelsen derfor ikke implicerer andre ejere.

Skanderborg Kommune har yderligere oplyst, at nærmeste Natura 2000-område er nr. 48 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Det er kommunens vurdering, at projektet ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens målsætninger. Det vil heller ikke medføre en væsentlig negativ indvirkning på beskyttede naturtyper eller levesteder for beskyttede arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om, at der i en kort periode ønskes foretaget forskningsgravning som en uddannelsesgravning for at komme nærmere på klosteranlæggets afgrænsning og afledte aktiviteter og karakteren af disse i forhold til Klostret. Er anlægget i al væsentlighed afgrænset af de kanaler, som er anlagt i forbindelse med klostret, eller har der været andre fysiske markeringer bl.a. i form af murede mure eller andre typer af hegn?

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Der er tale om midlertidige og begrænsede terrænændringer med det formål at afklare historiske spørgsmål omkring Øm Kloster. På den baggrund og da sådanne terrænændringer ikke er i strid med fredningens formål, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Museum Skanderborg,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.02-P19-1-24,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. januar 2024

FN-MJØ-008-2024. Nedlægning af opstemning og genopførelse af et bådhus

Fredningsnævnet meddelte den 22. juni 2018 dispensation til at nedlægge en opstemning og genopføre et bådhus på ejendommen matr.nr. 4f Justenborg, Skanderborg Jorder, Vroldvej 194, 8660 Skanderborg, som ejes af Zaneta Anna Gozdzik-Ormel og Frank Theodoor Ormel (FN-MJØ-64-2018).

Fredningsnævnet anførte følgende begrundelse for afgørelsen:

> "Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.
>
> Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.
>
> Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.
>
> Fredningsnævnet meddeler dispensation til bådhuset, da der er tale om genopførelse med samme størrelse, placering og ydre udformning bortset fra en højdeforøgelse, som grundet den tilstødende Vroldvejs højere placering i landskabet ikke findes at have betydning for oplevelsen af fredningen.
>
> Fredningsnævnet meddeler endvidere dispensation til nedlæggelse af et sådant stykke af opstemningen, som Skanderborg Kommune finder nødvendigt med hensyn til at skabe mulighed for den nødvendige passage. Dispensationen omfatter også en nødvendig gangbro til passage af den fritlagte del af opstemningen, hvis den udføres som en let konstruktion efter kommunens anvisninger."

Skanderborg Kommune oplyste den 18. februar 2021, at fjernelsen af stemmeværket er en del af et vandområdeprojekt, som endnu ikke var færdiggjort. Det fysiske arbejde med at fjerne stemmeværket ville blive påbegyndt i sensommeren eller efteråret 2021 og således efter, at dispensationen var udløbet. Det var en konsekvens heraf, at bådhuset heller ikke kunne gennemføres indenfor fristen. Der blev derfor anmodet om en forlængelse af dispensationen med 1 år.

Fredningsnævnet meddelte herefter den 23. februar 2021 med samme begrundelse en ny dispensation til projektet. Fredningsnævnet anførte, at det ikke var nødvendigt at fastsætte en kortere frist for dispensationens udnyttelse end den frist på 3 år, der følger af naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2 (FN-MJØ-031-2021).

Skanderborg Kommune har den 23. januar 2024 oplyst, at passageprojektet fortsat ikke er realiseret. Bådhuset er derfor heller ikke genopført. Der ansøges derfor om en fornyet dispensation. Det er kommunens forventning, at udførelsen af passageprojektet, der i øvrigt er omfattet af statens vandområdeplan, vil kunne blive en realitet i løbet af foråret eller sommeren 2024.

<u>Fredningsnævnets afgørelse</u>

Fredningsnævnet meddeler med samme begrundelse som i afgørelsen af 22. juni 2018 og afgørelsen af 23. februar 2021 en ny dispensation til det ansøgte.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Zaneta Anna Gozdzik-Ormel og Frank Theodoor Ormel,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr.01.03-03-P19-10-18,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 23. februar 2024

FN-MJØ-124-2023. Udestue, balkon og hævet terrasse

Fredningsnævnet modtog den 21. september 2023 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at opføre en udestue på matr.nr. 2a Hem By, Voerladegaard, Langkjær 9, 8660 Skanderborg. Ejendommen ejes af Jonna Heleta Hansen Münster og Christian Johannes Münster.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Fredningsnævnet traf den 7. februar 2012 afgørelse om ikke at meddele dispensation til at opføre et udhus på 100 m^2 på ejendommen, da der i forvejen var en stor udhusbygning på ejendommen, som er uden landbrugspligt (FN 2011.136). Afgørelsen blev stadfæstet af Natur- og Miljøklagenævnet.

Fredningsnævnet meddelte den 27. maj 2020 lovliggørende dispensation til en række forhold på ejendommen i relation til drivhus, hønsehuse, hønsegård, brændely, pavillon, overdækning, køkkenhave, udvidelse af gårdsplads, frugtbuske, minirenseanlæg og vandpost. Alle konstruktioner bortset fra en pavillon var udført i tilknytning til ejendommens bygninger i et område, som naturligt og i lyset af ejendommens beplantning kunne karakteriseres som have. Der blev endvidere meddelt dispensation til at opføre et sort brændeskur i træ på højst 40 m2 med ensidig taghældning på betingelse af, at tre eksisterende brændely blev fjernet og med en placering tæt ved det nærmeste hønseskur og således længere væk fra Langkjær. Der blev derimod ikke meddelt lovliggørende dispensation til en metalport med tilhørende sidekonstruktioner, der som følge heraf skulle fjernes senest den 1. august 2020 (FN-MJØ-029-2020).

Sagens baggrund

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en beboelsesejendom i landzone på 16.266 m^2. Ansøgningen omfatter opførelse af en uopvarmet udestue på 4 x 7½ meter, i alt 30 m^2, som tilbygges det eksisterende stuehus østgavl. Udestuen erstatter en nuværende hævet terrasse og balkon, der ifølge luftfotos er opført mellem 2010 og 2011. Det er sket uden fredningsnævnets dispensation. Udestuen opføres på en støbt sokkel med betongulv med flise- eller klinkebeklædning. Udestuen forsænkes ca. 30 cm i forhold til stuehusets gulvniveau, da stuehuset har en relativ høj sokkel. Der vil ikke blive foretaget terrænregulering i forbindelse med udestuens etablering, da eventuelle niveauforskelle indarbejdes i sokkelhøjden. Udestuens tre facader opføres med 2-lags glas og med hvide træ/aluminiumskarme eller alternativt i plast. Der vil i facaden være en terrassedør med 1-2 trappetrin ned til gårdspladsen. Taget bliver belagt med tagpap med en taghældning på 8-10 grader.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at der ikke er registreret habitatnaturtyper fra Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag eller bilag IV-arter inden for projektområdet. Projektet vurderes derfor ikke at have betydning for disse naturtyper eller arter eller at være i konflikt med Natura 2000-udpegningen.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om etablering af en mindre udestue på den eksisterende boligs østfacade. Udestuens udtryk vil med det ansøgte udtryk fremstå som en helhed med den eksisterende bolig. Kommunen er indstillet på at meddele byggetilladelse, hvis fredningsnævnet meddeler dispensation.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 15. november 2023 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Christian Johannes Münster, Skanderborg Kommune ved Inger Juul og Kathrine Jessen, Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Andersen og Friluftsrådet ved John Balle Jensen.

Projektet blev gennemgået. Balkonen var fjernet. Christian Johannes Münster oplyste, at beboelsen er 144 m^2 i grundplan. Udestuen bliver ikke højere end til underkanten af vinduerne på 1. sal. Danmarks Naturfredningsforening anførte, at der er tale om en stor udestue, og at det derfor bør sikres, at den ikke fremadrettet bliver opvarmet og en del af boligarealet. Inger Juul oplyste, at en sådan ændret anvendelse vil kræve en ny byggetilladelse.

Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler i lyset af boligens størrelse og udestuens ydre fremtræden og placering dispensation til den ansøgte uopvarmede udestue, som ikke findes at have betydning for oplevelsen af fredningen.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Jonna Heleta Hansen Münster og Christian Johannes Münster,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-32-23,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 12. april 2024

FN-MJØ-031-2024. Inddragelse af areal til have

Fredningsnævnet modtog den 7. marts 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om lovliggørende dispensation til inddragelse af landbrugsareal til have på matr.nr. 5l Alken By, Dover, Emborgvej 84, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Lone Leth-Nissen og Frank Møller Larsen.

Fredningsnævnet meddeler lovliggørende dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet.

Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt, idet andet dog kan være tilladt inden for fredningens såkaldte F-områder. Fredningen er derimod ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Indenfor de på kortet under F anførte områder kan plantning og såning af skovtræer og buske frit finde sted.

Ejendommen er ikke beliggende indenfor fredningens F-områder.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er på 1.131 m^2 i landzone. Ansøgningen omfatter lovliggørelse af brug af et tidligere landbrugsareal med dyrkning af grøntsager til haveformål, hvoraf størstedelen i dag henligger som græsplæne. Da fredningen blev gennemført, var ingen dele af ejendommen omfattet af fredningen, men ejendommens areal blev i 2007 udvidet med 268 m^2 fra landbrugsejendommen matr.nr. 5ap Alken By, Dover, og dette areal er omfattet af fredningen.

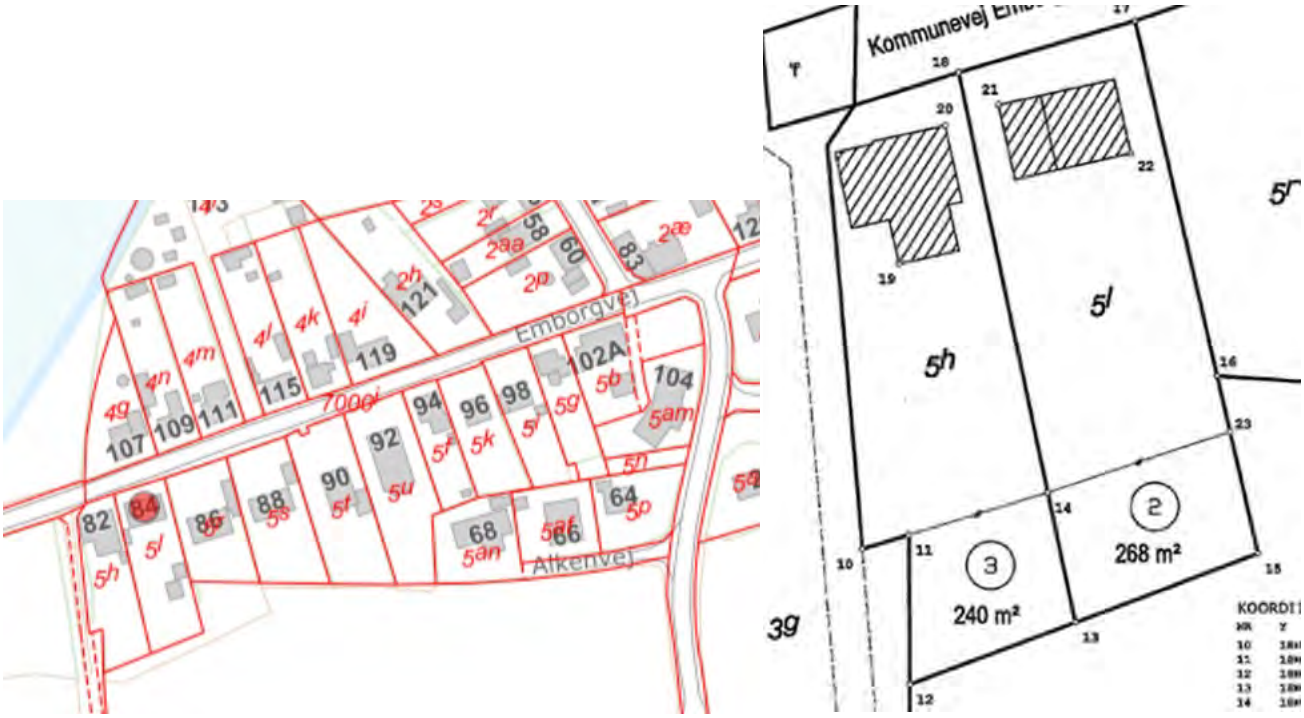
Sagen er opstået på baggrund af Skanderborg Kommunes henvendelse til ejendommens ejere, da kommunen blev opmærksom på, at der ikke foreligger en dispensation fra fredningsnævnet til at inddrage arealet til have. Det er kommunens vurdering, at inddragelse af 268 m^2 ikke er af underordnet betydning.

Ejerne har oplyst følgende:

> ”1997: Vi køber Emborgvej 84 af det ejerpar, der i sin tid opførte det i 1942/43. De har frem til overtagelsesdato lejet det omtalte område af ejeren for et symbolsk beløb. Her har de urtehave, og vi fortsætter med at have urtehave frem til dags dato.
>
> 2007: Vi køber arealet af ejeren og fortsætter med at dyrke urtehave på jorden. Der har således været dyrket urtehave på arealet, siden ejendommen blev opført. Pt. bruges langt det meste af arealet til græsplæne”

Skanderborg Kommune har på baggrund af ejernes oplysninger gennemset luftfotos fra tiden omkring fredningens udarbejdelse og vedtagelse. Kommunen har ikke luftfotos fra 1977, men har luftfotos fra 1980, hvor det ses, at der op mod hækken til denne ejendom og naboejendommen har været en anden anvendelse end på resten af marken.

I det følgende illustreres ejendommens placering markeret med rød prik og det tillagte areal på 268 m^2, som er beliggende i fredningen:

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at haveudvidelsen er sket indenfor Natura 2000-område nr. 52. Natura 2000-området består af habitatområde H48. Desuden indgår Fuglebeskyttelsesområde F33 og F35. Den konkrete lokalitet ligger dog kun indenfor habitatområde H48. Arealet, der er inddraget til have, blev i mange år forinden benyttet som køkkenhave. Køkkenhaven blev etableret i det øverste hjørne af et større landbrugsareal. Haveudvidelsen er beliggende ca. 800 meter fra nærmeste kortlagte naturtype "rigkær" ved bredden af Mossø. Det vurderes på grund af denne afstand, og det at der er tale om en begrænset ændret aktivitet, at haveudvidelsen i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter ikke vil kunne påvirke habitatnaturtyper eller bilag II arter i Natura 2000-området væsentligt, og inddragelse af havearealet vil dermed ikke skade den økologiske funktionalitet i området. På den baggrund vurderes det derfor, at der ikke er grundlag for at udarbejde en konsekvensvurdering for udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om inddragelse af et areal på 268 m^2 til have, hvorefter parcellens areal i alt er 1.131 m^2. Det er kommunens vurdering, at arealet fremstår som en del af ejendommens haveareal ikke mindst siden 2007, hvor arealet erhverves, og hækken herefter fjernes. Kommunen har i 2007 godkendt den matrikulære udstykning. Kommunen har i forbindelse med denne godkendelse oplyst, at der ikke må ændres i terrænforhold eller opføres bebyggelse på arealet uden forudgående dispensation fra fredningsnævnet. Kommunen har derimod ikke oplyst, at også ændringer i arealanvendelsen forudsætter fredningsnævnets dispensation.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 10. april 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Lone Leth-Nissen og Frank Møller Larsen, Skanderborg Kommune ved Inger Juul og Betinna Grønkjær-Petersen og Danmarks Naturfredningsforening ved Ulla Thyssen. Ejeren af Emborgvej 82, Johannes Adamsen, deltog endvidere i besigtigelsen, idet fredningsnævnet endvidere behandlede en tilsvarende sag på hans ejendom.

Forholdene blev gennemgået.

Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser blev rejst i 1968 og endeligt gennemført i 1977.

Fredningsnævnets dispensationskompetence fremgår af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet har ikke noget sikkert grundlag for at konkludere, om den nuværende brug af arealet svarer til en lovlig brug af arealet på tidspunktet for fredningen. På den baggrund og da den nuværende brug af arealet langt overvejende består i græs, meddeler fredningsnævnet lovliggørende dispensation på vilkår om, at der ikke sker en ændret brug af eller tilplantning på arealet.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Lone Leth-Nissen og Frank Møller Larsen,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-53-20,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,

14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Der er klaget over denne afgørelse. Sagen behandles i Miljø- og Fødevareklagenævnet, og sagen er først endelig, når klagenævnet har truffet afgørelse

Den 12. marts 2024

FN-MJØ-022-2024. Opførelse af nyt stuehus og udhus og tilbygning til driftsbygning

Ved afgørelse af 17. november 2022 meddelte fredningsnævnet ikke dispensation til at opføre et nyt stuehus og et nyt udhus og om ændret anvendelse af det eksisterende stuehus på matr.nr. 4g Dørup By, Voerladegård, Maskedal 37, 8660 Skanderborg. Ansøgningen var indsendt af ejendommens ejere Donna og Ebbe Briggs Bødtkjer (FN-MJØ-099-2022).

Fredningsnævnets afgørelse blev påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet, som den 19. januar 2024 orienterede Donna og Ebbe Briggs Bødtkjer om, at klagenævnet forventer at træffe afgørelse i sagen inden udgangen af juli 2025.

Fredningsnævnet modtog herefter den 30. januar 2024 Donna og Ebbe Briggs Bødtkjers korrigerede projekt med at opføre et nyt stuehus og et nyt udhus og om en tilbygning til en driftsbygning.

Fredningsnævnet meddeler ikke dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnit 3.

1. Fredningsnævnets afgørelse af 17. november 2022

Af fredningsnævnets afgørelse af 17. november 2022 fremgår følgende:

> ”Fredningen
>
> Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.
>
> Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.
>
> Det fremgår videre af fredningsbestemmelserne, at fredningen ikke hindrer genplantning på allerede beplantede arealer. Såning og nytilplantning med træer og buske er ikke tilladt udenfor eksisterende haver, idet der dog inden for de områder, der på fredningskortet er anført som ”F-områder”, frit kan ske plantning og såning af skovtræer og buske. Matr.nr. 4g Dørup By, Voerladegård er ikke beliggende i et F-område.

Der er i fredningen en særbestemmelse for ejendommen, hvorefter der under fredningsnævnets censur med hensyn til nærmere placering kan tillades opført et fiskeredskabsskur på ikke over 1,5 x 1,5 meter grundareal og ikke over 1,8 meter i højden.

Fredningsnævnet har i nyere tid truffet flere afgørelser om ansøgninger om at flytte beboelsesbygninger både i fredningen af Mossø og i andre fredninger, herunder i FN 2013.136 og FN-MJØ-120-2019.

I FN 2013.136 traf fredningsnævnet den 16. december 2013 afgørelse om ikke at meddele dispensation til en ansøgt placering af et nyt stuehus ca. otte meter tættere på Mossø end den bygning, der var placeret tættest på søen. Ejendommen var beliggende ca. 2,8 km fra denne sags ejendom. I afgørelsen blev anført følgende begrundelse:

> "Det må på baggrund af fredningsnævnets besigtigelse af ejendommen lægges til grund, at de eksisterende bygninger er i forskellig stand, og at det samlet vil være en forskønnelse af den naturmæssige oplevelse ved Mossø, hvis bygningerne rives ned og erstattes af nye bygninger.
>
> Fredningsnævnet finder efter en konkret vurdering af det ansøgte byggeri, at bygningerne principielt har et sådant udseende, at de kan godkendes i fredningen.
>
> Det er dog fredningsnævnets opfattelse, at den ønskede placering af stuehuset vil betyde en så markant påvirkning i landskabsoplevelsen mod Mossø, at denne ikke kan godkendes. Det samme er tilfældet i relation til byggeriets højde.
>
> Fredningsnævnet meddeler herefter ikke dispensation til det foreliggende projekt.
>
> Der kan derimod forventes meddelt dispensation til et tilsvarende projekt, hvis stuehusets facade mod Mossø placeres samme sted som den nuværende garages facade mod Mossø, hvis byggeriets højde ikke bliver højere end på de nuværende bygninger, og hvis en eventuel kælder ikke er synlig fra omgivelserne."

I FN-MJØ-120-2019 traf fredningsnævnet den 25. februar 2020 afgørelse om ikke at meddele dispensation til en ansøgt placering af et nyt stuehus ca. 8,3 meter tættere på Mossø end den driftsbygning, der var placeret tættest på søen. Ejendommen var beliggende ca. 2,5 km fra denne sags ejendom. I afgørelsen blev anført følgende begrundelse:

> "Den ansøgte bygningsmasse er markant mindre og lavere end den nuværende bygningsmasse. På den baggrund og efter en konkret vurdering af byggeriets udformning og fredningsnævnets praksis i relation hertil kan fredningsnævnet godkende byggeriets udformning, som med sit farvevalg og sin udformning ikke vil få en uheldig indflydelse på oplevelsen af fredningen. Der er i relation til vinduespartierne mod Mossø lagt vægt på afstanden til søen.
>
> Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at nyopførelse af bygninger skal ske med den omtrentlige samme placering som de eksisterende bygninger, medmindre der konkret er grundlag for at godkende en anden placering, f.eks. som følge af nærhed til veje eller våde jordbundsforhold. Sådanne forhold foreligger ikke i denne sag. Fredningsnævnet kan herefter ikke godkende den ansøgte meget fremskudte placering, men kan godkende at byggeriet placeres således, at den nærmeste facade mod Mossø kan placeres samme sted som det nuværende byggeris nærmeste facade mod Mossø som også anvist ved besigtigelsen. Det vil i øvrigt betyde, at det nuværende stuehus vil blive placeret markant længere væk fra Langkjær end et nuværende stuehus, uden at det vil få en uheldig betydning for landskabsoplevelsen. Fredningsnævnet har ved afgørelsen om placeringen foruden en konkret vurdering lagt vægt på hensynet til at undgå en uheldig præcedens og på lighedsgrundsætninger, idet fredningsnævnet tidligere har truffet en tilsvarende afgørelse på naboejendommen."

<u>Skanderborg Kommunes udtalelse</u>

Ejendommen er en landbrugsejendom i landzone på ca. 20,3 ha med følgende beliggenhed i fredningen:

Ansøgningen omfatter opførelse af et nyt stuehus med tilhørende udhus og ændret anvendelse af det eksisterende stuehus. Ejendommen drives med økologisk fåreavl, og det producerede lammekød sælges gennem lokale slagtere. For at kunne drive ejendommen fornuftigt, er der brug for mere plads til fåreholdet og driften af landbruget, hvilket er baggrunden for ansøgningen.

Ejerne ønsker at opføre et nyt stuehus med tilhørende udhus til erstatning for det eksisterende stuehus. Der ønskes en bolig på 206 m^2 (153 m^2 i grundplan og 53 m^2 på 1. sal) med et udhæng på 17 m^2 (halvdelen ved hver gavl) og et udhus på 56 m^2 med et udhæng på 10 m^2, som bygges sammen med boligen. Højden på det nye stuehus bliver på det højeste punkt 7,9 meter. Bygningen udformes med et internt niveauspring, så den tilpasses det skrånende terræn, og der sker ikke mere terrænregulering end +/- 0,5 meter. Det nye stuehus og garagen opføres som en sammenbygning af to længehuse med tag og facadebeklædning i mat mørk stål/zink/aluminium suppleret med træ. Byggeriet ønskes opført ca. 20 meter nord for den eksisterende driftsbygning og beplantning. Baggrunden for denne placering er mindre trafikstøj fra vejen og god mulighed for at holde øje med dyrene og for at kunne bevare de eksisterende træer og muliggøre udkørsel fra laden.

Det eksisterende stuehus ønskes bevaret som erhvervsbygning til gårdbutik med salg af egne produkter, rum til værksted og forarbejdning, lager kontor og pakning af produkter og opbevaring af produkter fra nyttehaven. Stuehuset vil ikke udvendigt ændre karakter. Den ændrede anvendelse af stuehuset til erhverv betyder, at der frigøres plads i driftsbygningerne til maskiner, foder og dyrehold.

Det er om baggrunden for ansøgningen anført, at ejendommen i dag består af et ældre stuehus og en trelænget landbrugsbygning, der indeholder stald, lade, maskinhus og andre funktioner til fåreholdet og garage og værksted. Det eksisterende stuehus står på mange måder i oprindelig stand, hvorfor der er brug for en gennemgribende fornyelse for at nå det niveau, som man funktionelt, energi- og oplevelsesmæssigt vil forvente i en moderne bolig. Det vurderes derfor at være mest rationelt at bygge nyt. Både boligen og landbruget ønskes udviklet, så de passer til et moderne liv på landet. Det planlagte byggeri er afgørende for at opretholde og udvikle landbrugsdriften, der baseres på naturpræget dyrehold, der både skaber landbrugsprodukter, plejer naturen mod Mossø og indgår i en lokal oplevelsesøkonomi samtidig med, at boligen kan være en base, hvorfra man tager ud og deltager i et moderne arbejdsliv.

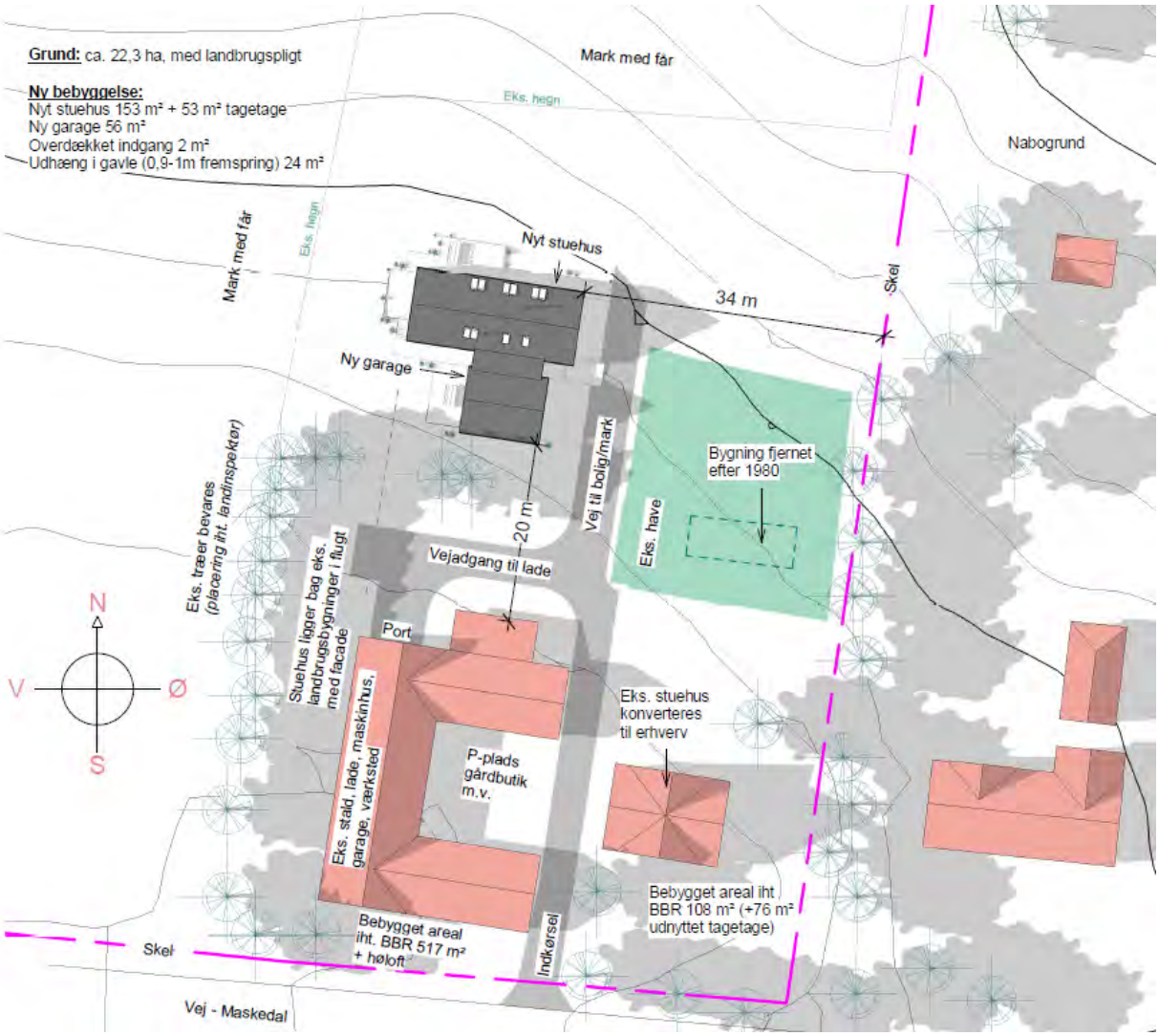
Der er om baggrunden for ansøgningen videre anført, at de planlagte moderniseringer er altafgørende for en effektiv og rentabel drift af landbruget i årene fremover. At bevare og renovere det eksisterende stuehus til erhverv har oplagte økonomiske fordele og er en mere bæredygtig løsning i forhold til at rive ned og etablere nye bygninger til disse formål. Den planlagte ombygning af det eksisterende stuehus omfatter indvendige ændringer, mens den udvendige fremtræden i al væsentlighed bevares. Landbrugsaktiviteten på ejendommen på nuværende tidspunkt begrænses således af to forhold, der vil kunne løses ved gennemførelse af det planlagte byggeri:

For det første mangler der faciliteter til at kunne opbevare, forarbejde og sælge produkter fra landbruget. Det eksisterende stuehus er konstruktivt sundt i forhold til alderen, og det er således oplagt at konvertere det til erhverv, hvor der bl.a. vil kunne indrettes lagerfaciliteter, værksteder, kontor og gårdbutik. En eventuel afløser, der skal føre tilsyn med dyrene i ferier, vil ligeledes kunne overnatte der. Det vil være oplagt, at værkstedet etableres

med henblik på egne forarbejdningsprocesser og ligeledes kan udnyttes til kursusaktiviteter relateret til landbruget, f.eks. uldspinderi, plantefarvning af garn, strikning, vævning og garvning af skind. I forhold til indretning af gårdbutik ligger det eksisterende stuehus godt med en placering tæt på vejen, og det kan for få midler konverteres, så det kan rumme det anførte og indgå som en del af driften.

For det andet mangler der plads til at opbevare landbrugsmaskiner og materialer, f.eks. frø og pelleterede gødningspræparater til effektiv dyrkning af markerne. Selvom dyrknings- og høstteknologierne har ændret sig markant siden 1930, hvor avlsbygningerne blev etableret, er bygningerne ikke blevet nævneværdigt opdateret. Der er særligt behov for at opbevare udstyr til pleje af fårefoldene og produktion, transport og oplagring af grovfoder i form af ensilage og hø. Ved at etablere en ny garage i forbindelse med det nye stuehus frigøres eksisterende plads i avlsbygningerne til landbrugsmaskiner, hvoraf nogle som følge af pladsmangel i øjeblikket må opbevares hos naboer. Indretning af værksted og kontor i det eksisterende stuehus vil ligeledes aflaste de øvrige bygninger, så anvendelsen heraf kan optimeres.

Projektet er illustreret ved følgende oversigtstegning, hvoraf fremgår, at den omtalte eksisterende 3-længet gårdbebyggelse har et bebygget areal på 517 m^2, hvortil kommer et høloft.

Det fremgår således, at der på ejendommen er et bebygget areal som trelænget gårdbebyggelse på 517 m^2, hvortil kommer et høloft og et stuehus på 108 m^2 med 76 m^2 udnyttet tagetage, og at der herudover ønskes opført et nye stuehus på 153 m^2 med 53 m^2 tagetage, en ny garage på 56 m^2 og overdækkede arealer på 24 m^2.

Nærmeste Natura 2000-område er Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen, der er ca. 330 meter fra den ansøgte placering af det nye stuehus. Det ansøgte vurderes ikke at kunne påvirke

Natura 2000-området og er ikke i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Det vurderes heller ikke at kunne påvirke bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om opførelse af et nyt stuehus med tilhørende udhus og ændret anvendelse af eksisterende stuehus til erhverv. Det nye stuehus ønskes opført nord for den eksisterende bebyggelse og beplantning for at sikre beplantningen og det eksisterende haveareal og adgang mellem driftsbygninger og driftsarealer. Det nye byggeri opføres i tilknytning til det eksisterende byggeri, og størrelsen af udhuset er inden for, hvad der normalt meddeles tilladelse til. Indretning af gårdbutik på ejendommen til salg af ejendommens produkter kan ske i en eksisterende bygning. I henhold til landzonebestemmelserne vil de eksisterende driftsbygninger kunne udvides, eller der vil kunne opføres flere driftsbygninger på ejendommen i henhold til ejendommens størrelse, ejendommens dyrehold og driften af ejendommen, og derfor ser kommunen positivt på, at gårdbutik og kontor mv. indrettes i det eksisterende stuehus for at undgå, at der i stedet bygges nyt. Gårdbutikker hører naturligt til i landzone og på de ejendomme, hvor der produceres fødevarer mv.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 26. oktober 2022 ved Martin Møller-Heuer, Bjørn Rømer Westh og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Donna og Ebbe Brigs Bødtkjer, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Niels Thernøe og Friluftsrådet ved John Balle Jensen.

Projektet blev gennemgået og drøftet. Det kunne konstateres, at to af gårdlængerne primært blev brugt til opbevaring af hø til ansøgernes ca. 70 får, mens en længe blev brugt til opbevaring af maskiner, værksted og garage. Danmarks Naturfredningsforening udtrykte betænkelighed ved byggeriets placering og højde, mens Friluftsrådet ikke havde bemærkninger til projektet. Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald og vejledte om klageadgangen. Donna og Ebbe Brigs Bødtkjer efterlyste retningslinjer for et projekt, som kan godkendes, herunder hvor langt ud i landskabet mod Mossø et nyt stuehus kan placeres, hvis det erstatter den nordvendte længe mod Mossø.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Projektet består reelt i opførelse af et nyt stuehus til erstatning for et eksisterende stuehus, som ikke er i en tilstand, hvor det er nedrivningsmodent.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der ikke må opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse.

Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at et stuehus, der skal erstatte et eksisterende stuehus, skal opføres med samme eller nogenlunde samme placering, men fredningsnævnet har dog konkret tilladt andre placeringer, hvor det har været begrundet i særlige forhold.

Det ansøgte byggeri ønskes placeres i det åbne landskab mod Mossø, og facaden mod Mossø vil blive ca. 40 meter fra længebyggeriets facade mod Mossø og mere end 50 meter fra det nuværende stuehus facade mod Mossø.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at en sådan ændret placering ikke kan godkendes i landskabsfredning, hverken i sig selv eller med henvisning til ønsket om at opnå yderligere bygningsarealer til driften af ejendommen.

Hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning og lighedsgrundsætninger er indgået i grundlaget for fredningsnævnets afgørelse.

Fredningsnævnet meddeler derfor ikke dispensation.

Det bemærkes om en sådan tilkendegivelse om en eventuel anden mulig placering af stuehuset, som blev efterspurgt både ved besigtigelsen og efter denne, at det ikke er muligt at give en sådan, da der ikke er enighed herom i fredningsnævnet. Flertallet mener således, at der ikke kan forventes meddelt dispensation til et projekt med et stuehus, som er placeret tættere på Mossø - eller er højere end - den nordvendte længe mod Mossø. Et mindretal mener derimod, at der afhængigt af et projekts udformning konkret kan være grundlag for en placering af stuehuset længere mod nord end den nordvendte længe mod Mossø."

2. Ansøgernes korrigerede projekt

Fredningsnævnet modtog den 22. januar 2024 følgende mail fra Donna og Ebbe Briggs Bødtkjer:

Vi ansøgte den 21/4-2022 gennem Skanderborg Kommune om dispensation til opførelse af nyt stuehus og udhus og ændret anvendelse af eksisterende stuehus på vores ejendom Maskedal 37, 8660 Skanderborg, der er beliggende inden for Mossøfredningen. Skanderborg Kommune videresendte den 10/8-2022 sagen til jer, hvor det konkluderes, at kommunen er indstillet på at meddele landzonetilladelse.

Efter besigtigelse den 26/10-2022 modtog vi den 17/11-2022 afslag på vores ansøgning. Vi har efterfølgende påklaget denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet den 10/12-2022. I første omgang vurderede Miljø- og Fødevareklagenævnet, at de kunne afgøre sagen inden udløbet af 2023, men de har netop givet besked om, at de nu først forventer at kunne afgøre sagen inden juli 2025. På dette tidspunkt vil sagsbehandlingen have taget 39 måneder.

Vi har i hele forløbet forsøgt at skabe dialog med Fredningsmyndighederne for at finde en beliggenhed for vores nybyggeri, der tager højde for den nærliggende trafikerede vej (Maskedal) og den praktiske anvendelse af vores landbrugsejendom, og som samtidig er i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne og tidligere praksis.

Ved Fredningsnævnets besigtigelse oplevede vi en åbning i forhold til dialog, og Fredningsnævnsformand Martin Møller-Heuer tilbød at se på tidligere sager for at vurdere mulighederne. I efterforløbet har vi fundet og fremhævet sager (se bilag 1, 2 og 3 til denne mail) vedrørende især to ejendomme, der ikke var inddraget i Fredningsnævnets oprindelige afgørelse:

- Sagen FN-MJØ-45-2018 angående Emborgvej 66, 8660 Skanderborg, hvor der blev givet mulighed for at flytte ejendommen 40 meter nærmere Mossø for at opnå bedre afstand til Emborgvej. Det skal her bemærkes at Maskedal er 3,5 gange mere trafikeret og befærdet med 38 gange flere lastbiler end Emborgvej. Vores bemærkninger findes i bilag 1 og 2.

- Sagerne 211/78, FN-MJØ-85-2017 og FN-MJØ-33-2018 angående Oddervej 104, 8660 Skanderborg, hvor der i flere omgange blev givet mulighed for at flytte ejendommen i alt 85 meter nærmere Skanderborg Sø. Dette blev gjort bl.a. med argument om landbrugsdrift og en mere hensigtsmæssig relation mellem bygningerne, så beboelses- og driftsbygningerne skjuler hinanden set fra nærmeste vej og søen. Det er præcis disse argumenter, der også ligger bag vores forslag til beliggenhed af nybyggeriet på vores ejendom. Vores bemærkninger findes i bilag 3.

Der er meget store ligheder mellem disse sager og vores ansøgning, hvilket vi har beskrevet dels i klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet (se bilag 1 og 2 til denne mail), dels i eftersendte supplerende oplysninger (se bilag 3 til denne mail).

Vi er meget ærgerlige over den lange sagsbehandlingstid, der betyder, at vi er sat i en helt urimelig venteposition, hvor vi gennem lang tid må bo i helt utidssvarende beboelse og leve med meget uhensigtsmæssige arbejdsgange. Vi har et stort ønske om at kunne komme videre med udviklingen af vores ejendom, så vi kan skabe bedre rammer for både vores familieliv og landbrugsaktivitet.

> På baggrund heraf har vi været i kontakt med Skanderborg Kommune (Louise Friis Hansen, cc på denne mail), der foreslog denne fornyede kontakt til jer i håb om, at I vil overveje at tage sagen tilbage i jeres regi til genvurdering. Vi står meget gerne til rådighed for dialog, så vi kan finde en løsning, der både passer vores behov og er i tråd med fredningens formål.
>
> Vil I venligst melde tilbage, om I er villige til at genvurdere vores ansøgning baseret på de fremhævede sager og indgå i en dialog om mulig placering af vores byggeri? ”

Fredningsnævnet orienterede den 28. januar 2024 Donna og Ebbe Briggs Bødtkjer om, at en lang sagsbehandlingstid i Miljø- og Fødevareklagenævnet ikke gav fredningsnævnet anledning til at ændre afgørelsen af 17. november 2022. Det blev herved bemærket, at der ved afgørelsen samtidig med afslaget på dispensation til det ansøgte byggeri faktisk blev givet en tilkendegivelse om, at stuehuset kunne flyttes væsentligt længere væk fra Maskedal end den nuværende placering.

Fredningsnævnet modtog den 30. januar 2024 følgende mail med et korrigeret projekt med projektbeskrivelse fra Donna og Ebbe Briggs Bødtkjer:

> ”Vi kan sagtens forstå, at en lang sagsbehandlingstid i klagesystemet ikke i sig selv giver anledning til fornyet vurdering.
>
> Baseret på jeres tilkendegivelse om, at stuehuset kan flyttes væsentligt længere væk fra Maskedal og i lyset af sagerne vedrørende Emborgvej 66 og Oddervej 104 (der ikke var inddraget i den oprindelige afgørelse), var det dog vores håb, at I ville være villige til at kigge på det forslag, som vi har lavet til alternativ beliggenhed (se vedhæftede).
>
> I det vedhæftede har vi illustreret, hvordan nybyggeriet kan flyttes 21 meter længere væk fra Mossø end oprindeligt ansøgt, hvis vi accepterer at nedrive den nordlige længe af vores ejendom og flytte indkørslen. Det vil være økonomisk omkostningstungt for os, men vil efter vores vurdering være den driftsmæssige acceptable løsning, der medfører, at nybyggeriet flyttes mindst muligt mod Mossø.
>
> Vi har vendt forslaget med Skanderborg Kommune, der umiddelbart har tilkendegivet, at de vil kunne meddele landzonetilladelse.”

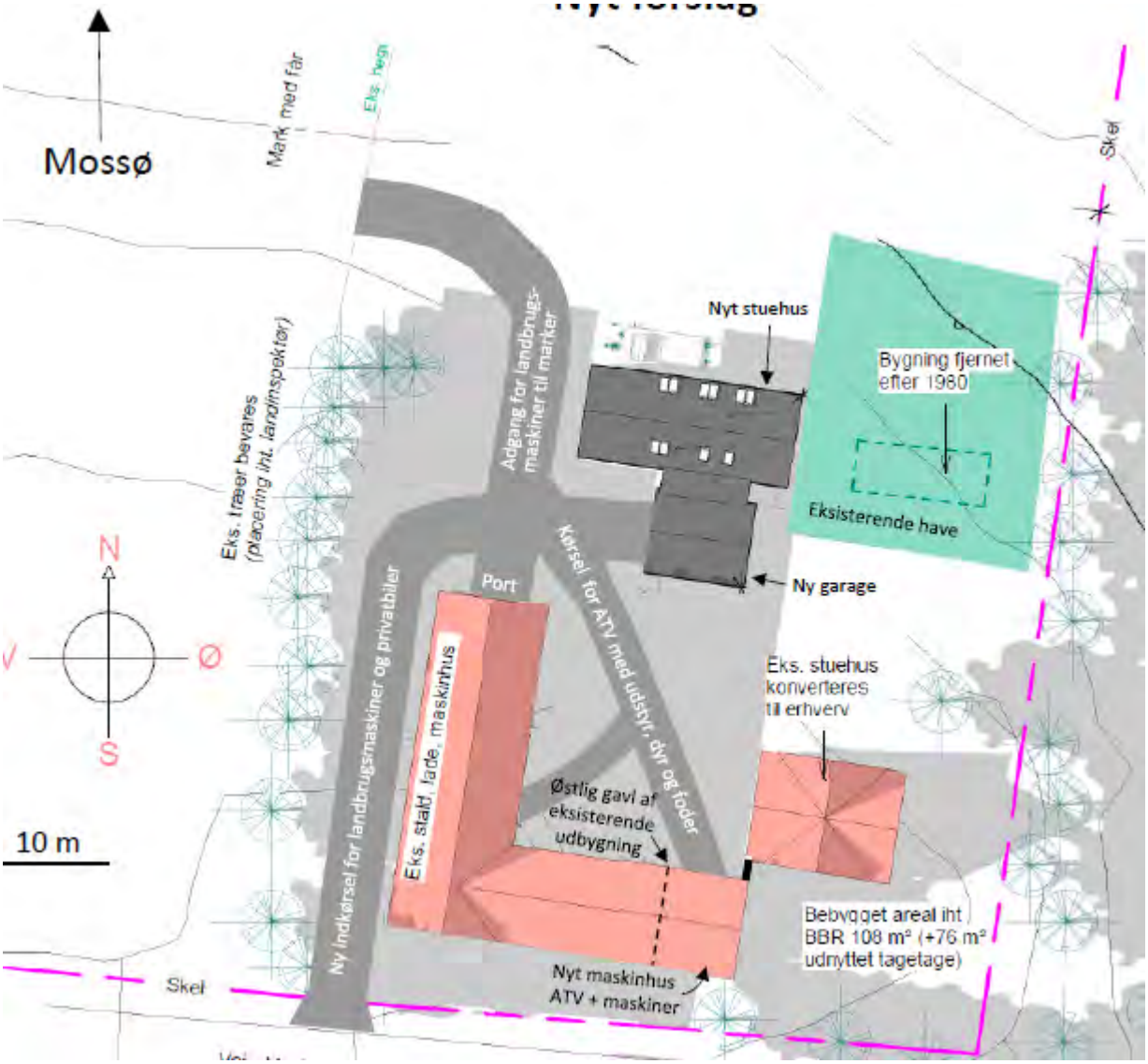
Projektet er beskrevet således, at det sammenlignet med den tidligere ansøgning foreslås at nedrive den nordlige længe på samlet ca. 140,5 m^2. For at erstatte driftsnødvendige funktioner til opbevaring af ATV og maskiner fra den nordlige længe foreslås det i stedet at forlænge den sydlige længe med ca. 60,5 m^2. Netto reduceres bygningsarealet med ca. 80 m^2 sammenlignet med den tidligere ansøgning. Dette tiltag gør, at det nye stuehus kan flyttes 21 meter længere væk fra Mossø og tættere på Maskedal sammenlignet med den oprindelige ansøgning. Nybyggeriet ligger så ca. 330-340 meter fra Mossø, ca. 42 meter fra Maskedal og under 10 meter fra den nærmeste driftsbygning. Den indbyrdes relation mellem bygningerne beskytter mod støj fra den stærkt trafikerede Maskedal og er driftsmæssigt velbegrundet, da den sikrer, at de via de skitserede kørselsveje kan tilgå maskiner og transportere dyr, hø og halm til og fra de forskellige udbygninger. I forhold til trafikanter på Maskedal kommer det nye stuehus til at ligge fuldstændig skjult bag udbygningerne og eksisterende beplantning. Nybyggeriet vil således ikke påvirke oplevelsen af fredningen.

Der er i projektbeskrivelsen i øvrigt følgende bemærkninger til fredningsnævnets praksis, som også er omtalt ovenfor i den gengivne korrespondance:

> ”I det nye forslag er forreste facade af nybyggeriet kun ca. 16 m nærmere Mossø end forreste facade på det nedrevne byggeri. Dette er væsentligt mindre, end der tidligere er givet tilladelse til på Emborgvej 66 (ca. 40 m nærmere Mossø; FN-MJØ-45-2018) og Oddervej 104 (samlet ca. 85 m nærmere Skanderborg Sø; 211/78, FN-MJØ-85-2017, FN-MJØ-33-2018) ud fra sammenlignelige argumenter om bl.a. trafikstøj, landbrugsaktivitet og relation mel-

lem bygningerne. Det bemærkes i den forbindelse, at vores jordtilliggende (22,3 ha) er langt større end på ejendommene Emborgvej 66 (2,3 ha) og Oddervej 104 (8,6 ha), ligesom trafikmængden på Maskedal er 3,5 gange større og mængden af tung trafik 38 gange større end på Emborgvej.

Projektet er illustreret på følgende måde:

3. Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet henviste i afgørelsen af 17. november 2022 til to sammenlignelige afgørelser på ejendomme i samme fredning, som er beliggende i nærheden af Donna og Ebbe Briggs Bødtkjers ejendom, og lagde således foruden en konkret bedømmelse af projektet og en uheldig præcedens vægt på lighedsgrundsætninger.

Donna og Ebbe Briggs Bødtkjer har i deres klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet påberåbt sig to andre afgørelser henholdsvis i fredningen af Mossø og fredningen af arealer ved Skårup som begrundelse for, at der skal meddeles dispensation til det projekt, der ikke blev meddelt dispensation til i afgørelsen af 17. november 2022. De har endvidere påberåbt sig afgørelserne som begrundelse for, at der skal meddeles dispensation til det nu ansøgte projekt.

Der var i fredningsnævnets afgørelse af 20. september 2018 om Emborgvej 66 i fredningen af Mossø og således i samme fredning som i denne sag (FN-MJØ-45-2018) tale om bebyggelse, der lå helt ud til Emborgvej, og som havde en fremtræden og en stand, der gav grundlag for at nedrive den og erstatte den med en ny bebyggelse. Det er i en sådan situation udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at der er grundlag for at opføre en ny bebyggelse i en længere afstand fra vejen, og den konkrete placering blev udfundet ved to besigtigelser og med hensyntagen til fortidsmindebeskyttelseslinjen, da det var oplyst, at der ikke kunne forventes meddelt dispensation fra denne.

Der var i fredningsnævnets afgørelser af 12. september 2017 (FN-MJØ-85-2017) og 11. april 2018 (FN-MJØ-33-2018) om Oddervej 104 i fredningen af arealer ved Skårup og således i en anden fredning end i denne sag tale om bebyggelse, der var brændt, hvorfor der var grundlag for at nedrive den og erstatte den med en ny bebyggelse. Fredningsnævnet havde forud for afgørelsen tilkendegivet, at den nye bebyggelse i overensstemmelse med udgangspunktet for fredningsnævnets praksis skulle placeres samme sted som den bygning, der skulle nedrives, da denne ikke lå helt ud til Oddervej. Denne placering blev dog ændret i forbindelse med, at Skanderborg Kommune udtalte, at det var nødvendigt at opføre en driftsbygning til brug for ejendommens drift som landbrugsejendom. Der var ikke i forvejen en sådan driftsbygning, og der blev derfor udfundet en placering for både beboelsesbygningen og driftsbygningen på baggrund af en samlet vurdering af projektets betydning for landskabsoplevelsen.

De påberåbte afgørelser er således ikke sammenlignelige med forholdene på Donna og Ebbe Briggs Bødtkjers ejendom og giver således ikke grundlag for, at der som følge af lighedsgrundsætningen bør meddeles dispensation til det nu ansøgte projekt.

Fredningsnævnet finder det i øvrigt relevant ved vurderingen af det ansøgte projekt at omtale en nyere afgørelse af 23. november 2023 fra Miljø- og Fødevareklagenævnet i fredningen af Bjergene ved Stensballe (sagsnr.: 22/07986). Afgørelsen illustrerer således klagenævnets stillingtagen i en sag med en bebyggelse med en anden placering og størrelse end den eksisterende bebyggelse.

Fredningen blev gennemført i 2016, og der er således tale om en nyere fredning med en egentlig fredningsbestemmelse i § 4 om, at der ikke må opføres ny bebyggelse, idet fredningsnævnet dog kan tillade, at lovligt eksisterende bebyggelse genopføres efter brand eller anden hændelig undergang, men at det er en forudsætning, at bebyggelsen har ca. samme størrelse, placering og udformning som den tidligere bebyggelse.

Der var i den konkrete sag således en egentlig fredningsbestemmelse om genopførelse, men denne er dog i relation til bebyggelsens størrelse og placering i overensstemmelse med udgangspunktet for fredningsnævnets praksis også i fredninger uden en sådan bestemmelse.

Fredningsnævnet havde i sagen meddelt dispensation (FN-MJØ-046-2022), men dette blev af Miljø- og Fødevareklagenævnet ændret til et afslag på dispensation med følgende begrundelse:

> ”Miljø- og Fødevareklagenævnet finder efter en samlet vurdering, at der ikke er fremført forhold, der kan begrunde en dispensation fra fredningsbestemmelsernes § 4 om forbud mod byggeri.

Miljø- og Fødevareklagenævnet har lagt vægt på, at der er tale om dispensation fra en forbudsbestemmelse, der skal understøtte fredningens formål om at sikre og forbedre de landskabelige værdier i området. Det er endvidere udtrykkeligt fastsat i fredningsbestemmelserne under hvilke omstændigheder, der kan ske genopførelse af bebyggelse samt at genopførelse forudsætter, at bebyggelsen har ca. samme størrelse, placering og udformning som den tidligere bebyggelse.

Ansøgningen omfatter opførelse af et enfamiliehus på 200 m^2 i grundplan samt en tagetagetrempel på 130 m^2 i en afstand på 6 meter fra den eksisterende erhvervsbygning. Den eksisterende erhvervsbygning skal samtidig delvist nedrives og anvendes til en garage på 60 m^2. Den ansøgte bebyggelse har dermed ikke samme placering eller udformning som den eksisterende bebyggelse. Det ansøgte vil endvidere ikke have samme størrelse som den eksisterende bebyggelse, hverken i grundplan eller i samlet etageareal. En dispensation til bebyggelsen vil derfor medføre, at det samlede bygningsareal bliver væsentligt forøget med 60 m^2 i forhold til den eksisterende bebyggelse og fremadrettet vil udgøre i alt 260 m^2.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder desuden, at bygningen vil få en markant fremtræden i landskabet i forhold til den eksisterende bebyggelse. Det skyldes bl.a. anvendelsen af tre markante tagetagetrempler, der får bygningen til at fremtræde som et hus i 2 fulde etager for forbipasserende på vejen, som grunden ligger lige ud til, og naboer. Det forhold, at fredningsnævnet ikke har meddelt dispensation til den del af bygningen mod nord, som er i ét plan med terrasse ovenpå og en eventuel altan mod nord, kan ikke føre til et andet resultat. Etablering af yderligere skærmende beplantning kan heller ikke føre til et andet resultat, da formålet med fredningen blandt andet er at sikre, at området fremtræder som overvejende åbent.

Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker, at nævnet ved vurderingen af sagen ikke er bundet af fredningsnævnets tidligere afgørelser vedrørende ejendommen eller andre afgørelser om dispensation til beboelsesbygninger inden for fredningen, der ikke har været påklaget til nævnet.

Endelig har nævnet lagt vægt på, at en dispensation vil kunne skabe en uønsket præcedens ved behandlingen af andre lignende ansøgninger inden for fredningen, herunder i forhold til forøgelse af arealet og højden på bebyggelser i området."

Projektet består bl.a. i opførelse af et nyt stuehus til erstatning for et eksisterende stuehus, som ikke er i en tilstand, hvor det er nedrivningsmodent.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at der ikke må opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Om- og tilbygninger af de eksisterende lovligt opførte helårshuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter fredningsnævnet tilladelse. Det samme gælder for landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse.

Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at et stuehus, der skal erstatte et eksisterende stuehus, skal opføres med samme eller nogenlunde samme placering, men fredningsnævnet har dog konkret tilladt andre placeringer, hvor det har været begrundet i særlige forhold.

Det ansøgte byggeri ønskes placeret i det åbne landskab mod Mossø, og det må efter oplysningerne i ansøgningen om en placering 21 meter længere væk fra Mossø end det tidligere ansøgte projekt lægges til grund, at facaden mod Mossø vil blive ca. 19 meter fra længebyggeriets facade mod Mossø og omkring 30 meter fra det nuværende stuehus facade mod Mossø.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at en sådan ændret placering ikke kan godkendes i landskabsfredningen, hverken i sig selv eller med henvisning til ønsket om at opnå yderligere bygningsarealer til driften af ejendommen.

Der er endvidere tale om en markant udvidelse af stuehusets areal i forhold til det eksisterende stuehus, og det nye stuehus vil således både i sig selv og med den ansøgte placering i landskabet få en mere markant fremtræden i landskabet i forhold til den eksisterende bebyggelse.

Fredningsnævnet finder herefter ikke, at der er grundlag for at meddele dispensation til stuehuset.

Hensynet til at undgå en uheldig præcedensvirkning og lighedsgrundsætninger er indgået i grundlaget for fredningsnævnets afgørelse.

Projektet består bl.a. endvidere i en forlængelse af en eksisterende længe langs Maskedal på en måde, så der i udsigtsmæssig henseende fra Maskedal nærmest er tale om en sammenbygning med det eksisterende stuehus.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation til en så markant facade mod Maskedal i en landskabsfredning, som bl.a. tilsigter at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Fredningsnævnet meddeler herefter ikke dispensation.

Denne afgørelse er truffet uden en forudgående besigtigelse, idet en sådan blev gennemført forud for fredningsnævnets afgørelse af 17. november 2022.

4. Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Donna og Ebbe Briggs Bødtkjer,
4. Miljø- og Fødevareklagenævnet, sag: 22/17196,
5. Miljøstyrelsen,
6. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-45-22,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 12. april 2024

FN-MJØ-026-2024. Jordvolde

Fredningsnævnet modtog den 4. marts 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til at udføre terrænregulering på matr.nr. 4bø Emborg By, Gl. Rye, Odderholm 22, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Ingrid Lindskov Møller og Henrik Møller.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningen af Mossø med omgivelser har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Ejendommen er beliggende i fredningens område G, som har særbestemmelser, hvorefter der på hver af de allerede udstykkede grunde kan opføres sommerhuse, mens der i øvrigt kan opføres sommerhuse efter en af fredningsnævnet forud tiltrådt byplanvedtægt eller lokalplan. Der er i særbestemmelserne ikke bestemmelser om terrænændringer.

Der er for sommerhusområdet endvidere vedtaget en byplanvedtægt, der er godkendt af fredningsnævnet. Byplanvedtægten har heller ikke bestemmelser om terrænændringer.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en sommerhusgrund på 2.500 m^2. Ansøgningen omfatter terrænregulering. Ejerne har opført en tilbygning til sommerhuset. Overskudsjorden fra projektet ønsker ejerne at udlægge i to lave volde, der skal være med til at øge biodiversiteten på ejendommen. Der er tale om 12-15 m^3 jord, der ønskes anbragt ved henholdsvis grundens nordvestlige hjørne og nær sommerhusets vestlige facade. Såfremt denne placering ikke kan godkendes af fredningsnævnet, har ejerne anmodet om en drøftelse af alternative placeringer og har fremsendt fire andre forslag til placeringer. Det er ejernes ønske, at jorden lægges således, at den får mest sol. Derfor er alle forslag placeret på grundens nordlige del. Der sås og plantes lave hjemmehørende varmeelskende planter, og arealet slås én gang årligt. Påtænkte planter er bidende stenurt, høgeurt, gul evighedsblomst, timian, oregano og lavendel. Der plantes ikke buske og træer. Der tilstræbes også plads til bar jord/grus til hulegravende insekter. Ejerne oplyser endvidere i ansøgningen, at voldene tilpasses bedst muligt til hjemmehørende dyr og planter.

Skanderborg Kommune har henvist til følgende skema med størrelse på jordvoldene og har i øvrigt anført, at ejerne søger om dispensation til at fordele jorden på grunden i et lag på 6 mm, hvis fredningsnævnet ikke vil meddele dispensation til jordvoldene:

	Vold i NV hjørne af grund	Vold ved huset
Længde	16 m	10,4 m
Bredde	2,8 m	3,0 m
Højde	0,35 m	0,40 m
Rumfang	7,5 m3	7,5 m3

Skanderborg Kommune har anmodet fredningsnævnet om at tage stilling til, om den ansøgte terrænregulering inden for fredningens område G kræver dispensation og i bekræftende fald anmodet fredningsnævnet om at behandle sagen.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at projektområdet er ca. 180 meter fra nærmeste Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Kommunen vurderer, at det ansøgte på baggrund af projektets karakter i et eksisterende sommerhusområde og afstanden ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Nærmeste kendte forekomst af bilag IV-arter er flere typer af flagermus i en naturtype ca. 300 meter fra det ansøgte. Det ansøgte vil berøre et lysåbent haveareal uden større træer, hvor der løbende forekommer menneskelig aktivitet, og det vil derfor efter kommunens vurdering ikke påvirke yngle- eller rasteområder for flagermus. Øvrige danske bilag IV-arter vurderes ikke at være relevante på den givne lokalitet eller i forbindelse med det ansøgte.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 10. april 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Henrik Møller, Skanderborg Kommune ved Inger Juul og Betinna Grønkjær-Petersen og Danmarks Naturfredningsforening ved Ulla Thyssen og Bente Andersen.

Projektet blev gennemgået. Jorden var lagt i en bunke, og omfanget kunne således umiddelbart konstateres. Det ene forslag vedrørte to volde med højder på 35-40 cm, mens det andet forslag vedrørte én vold med en højde på 70 cm.

Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser har bestemmelser om forbud mod byggeri og forbud mod at foretage terrænændringer. Ejendommen er beliggende i fredningens område G, hvor der kan ske sommerhusbebyggelse uden fredningsnævnets dispensation. Hverken særbestemmelserne for område G eller den byplanvedtægt, der er gennemført som forudsat i fredningen, indeholder bestemmelser om terrænændringer.

Det er på den baggrund fredningsnævnets opfattelse, at terrænændringer, som ikke er nødvendige for byggeriets udførelse, kræver fredningsnævnets dispensation.

Da etablering af jordvolde ikke er en nødvendig terrænændring ved opførelse af sommerhusbebyggelse, kræver projektet derfor fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Ved en dispensation til to jordvolde med en højde på 35-40 cm vil der være tale om jordvolde med en begrænset højde i et større sommerhusområde, som i vidt omfang har særbestemmelser uden kompetence for fredningsnævnet, og som reelt er afskåret fra den øvrige del af fredningen, idet der hverken er indkig til eller udkig fra området.

Da jordvoldene på den baggrund er uden betydning for oplevelsen af fredningen, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Ingrid Lindskov Møller og Henrik Møller,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-6-24,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

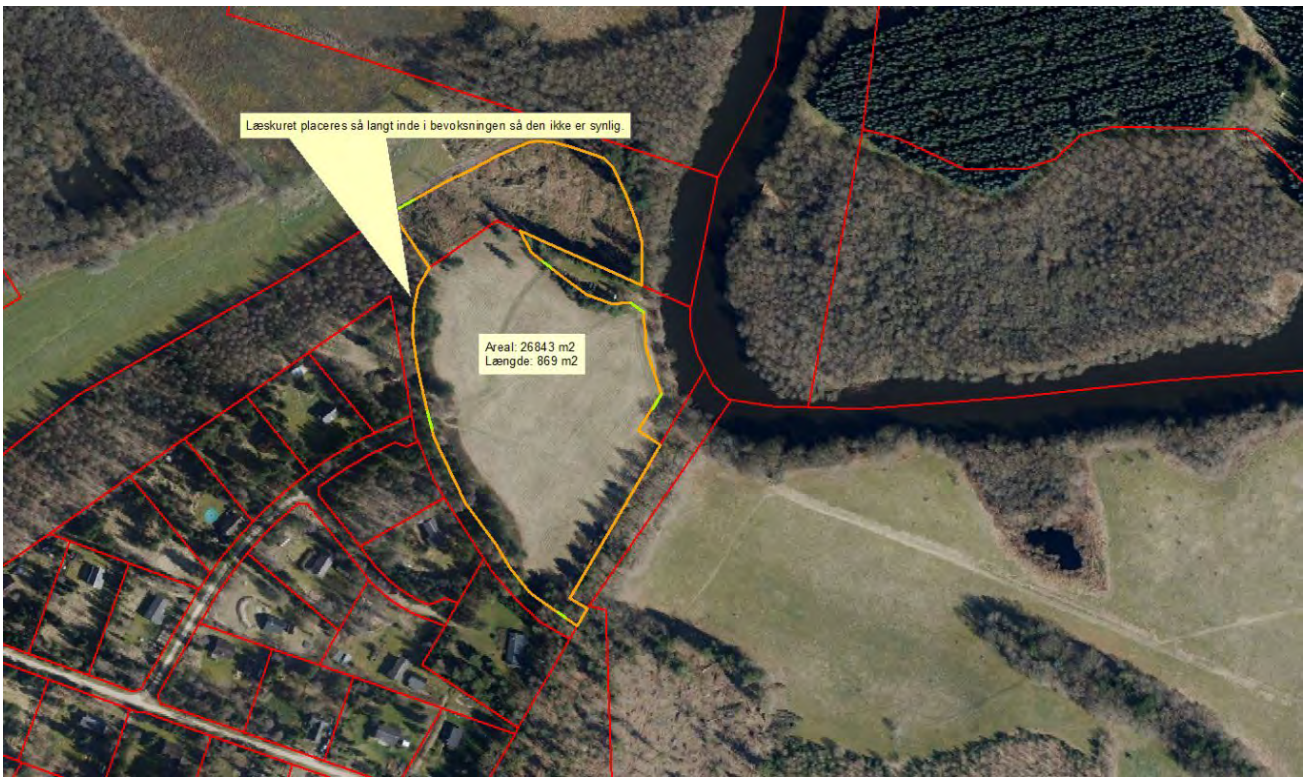
Den 12. april 2024

FN-MJØ-036-2024. Læskur

Fredningsnævnet modtog den 14. marts 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om forlængelse af en tidsbegrænset dispensation til et læskur eller om meddelelse af permanent dispensation til læskuret på matr.nr. 4cu Emborg By, Gl. Rye, 8680 Ry. Ejendommen ejes af Grundejerforeningen Odderholm. Ansøgningen er indsendt af grundejerforeningen i samarbejde med Skanderborg Kommune.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Projektområdets placering i fredningen fremgår af følgende kort, hvor de røde streger er matrikler, den orange streg er hegnslinje, og de korte grønne streger er led og klaplåger til offentlig adgang.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Hegn må ikke opsættes eller plantes

uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Fredningsnævnet meddelte den 13. marts 2018 dispensation til at placere et læskur på ejendommen (FN-MJØ-1-2018). Det fremgår af ansøgningen, at græsningen med geder var tidsbegrænset, og at der blev ansøgt om dispensation for seks græsningssæsoner. Læskuret ville blive fjernet senest den 1. december 2023. Fredningsnævnet begrundede afgørelsen med, at læskuret indgik som et nødvendigt element i fremme af områdets naturpleje, og at det med en diskret placering ikke fandtes at have betydning for oplevelsen af fredningen. Dispensationen blev meddelt efter en forudgående besigtigelse, hvorfra der i dispensationen bl.a. er anført følgende:

> "Den nærmere placering af læskuret blev drøftet, og der blev opnået enighed om en ikke så fremtrædende placering i landskabet, således at det trækkes tilbage fra det skrånende landskab og samtidig placeres så langt inde i skoven som muligt. Det blev i relation til hegningen, som ikke er omfattet af ansøgningen, oplyst, at der vil blive etableret en række nærmere angivne ledlåger, så der fortsat er fuld offentlig adgang til området."

Fredningsnævnet bemærkede i øvrigt i afgørelsen, at hegningen kræver fredningsnævnets dispensation, medmindre Skanderborg Kommune vurderer, at der er tale om et nødvendigt og sædvanligt kreaturhegn.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Skanderborg Kommune har oplyst, at kommunen i samarbejde med Grundejerforeningen søger om permanent tilladelse til at bibeholde et læskur, der er etableret til naturpleje med geder på grundejerforeningens fællesareal. Det foreslås stillet som et vilkår for tilladelsen, at læskuret fjernes, såfremt det ikke skal anvendes til naturpleje længere. Baggrunden for ansøgningen er, at kommunen i samarbejde med grundejerforeningen gerne vil bekæmpe den invasive art rynket rose ved hjælp af geder på et § 3 beskyttet overdrev. Geder er afhængige af at have adgang til læ, da de er meget følsomme overfor regn og vind. Baggrunden er endvidere at opretholde en god naturtilstand på arealet.

Græsningen med geder startede i foråret 2019 og har vist sig at være meget effektiv til at holde bestanden af rynket rose nede. Det var oprindeligt planen, at arealet efter en seksårig periode med gedegræsning kunne græsses med kreaturer sammen med Naturstyrelsens arealer både nord og syd for arealet. Grundejerforeningen ønsker dog at fortsætte med gedegræsning, da gederne er effektive til at holde rynket rose nede, og desuden er brugerne af arealet trygge ved at færdes gennem indhegning til grundejerforeningens bådplads ved Gudenåen.

Selve læskuret til gederne er primitivt uden bund og med åbning i den ene side. Det er et A-hus udført i træ og malet sort. Højden er 2,2 meter, og bunden er 2,6 x 3,2 meter.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at området er beliggende i Natura 2000-område nr. 52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Natura 2000-området består af Habitatområde H48. Desuden indgår Fuglebeskyttelsesområde F33 (Salten Langsø) og F35 (Mossø). Den konkrete placering er dog kun indenfor afgrænsningen af Habitatområde H48.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at læskuret er nødvendigt for græsningen i området og vil kunne hjælpe med at opretholde en god naturkvalitet i området. Læskuret er placeret op ad eksisterende beplantning i en mørk farve for at minimere synlighed. Læskuret ligger i Natura 2000-område N52, men vil ikke påvirke arter eller naturtyper på udpegningsgrundlaget. Der er ikke registreret bilag IV-arter, hvor læskuret står. I nærheden af det ansøgte læskur forekommer der dog både stor vandsalamander, spidssnudet frø og odder samt arter af flagermus. Læskurets begrænsede størrelse taget i betragtning vil læskuret dog ikke påvirke nogle af arterne negativt.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 10. april 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog formanden for grundejerforeningen Tage

Bergstrøm, Skanderborg Kommune ved Kim Aaen og Danmarks Naturfredningsforening ved Ulla Thyssen og Bente Andersen.

Projektet blev gennemgået.

Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at der er grundlag for at meddele dispensation til sædvanlige læskure også til brug for afgræsning med geder, når sådanne læskure indgår som et nødvendigt element i fremme af et områdes naturpleje.

På den baggrund og med henvisning til læskurets diskrete placering og ydre fremtræden, som betyder, at det er uden betydning for oplevelsen af fredningen, meddeles der en permanent dispensation til læskuret dog således, at læskuret skal fjernes, hvis arealet ikke længere skal afgræsses.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og

Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Grundejerforeningen Odderholm,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.11-P16-3297-16,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

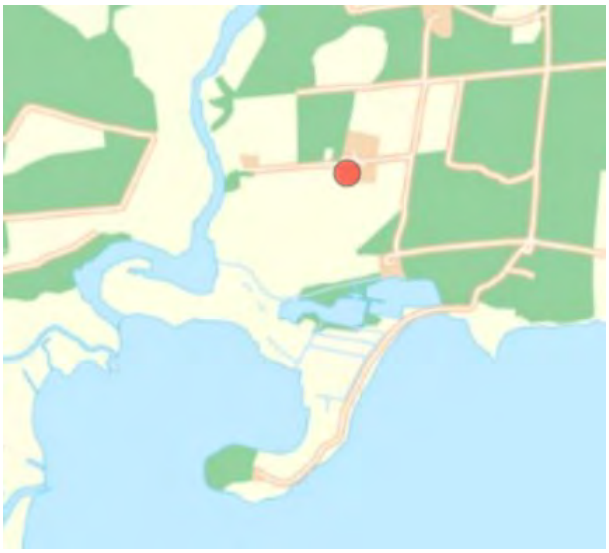
Den 12. april 2024

FN-MJØ-028-2024. Læskur

Fredningsnævnet modtog den 7. marts 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til at opføre et læskur på matr.nr. 1f Emborg By, Gl. Rye, Lindholmvej 41, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Anders Breth Pedersen.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Projektområdet har følgende beliggenhed i fredningen markeret med en rød prik:

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

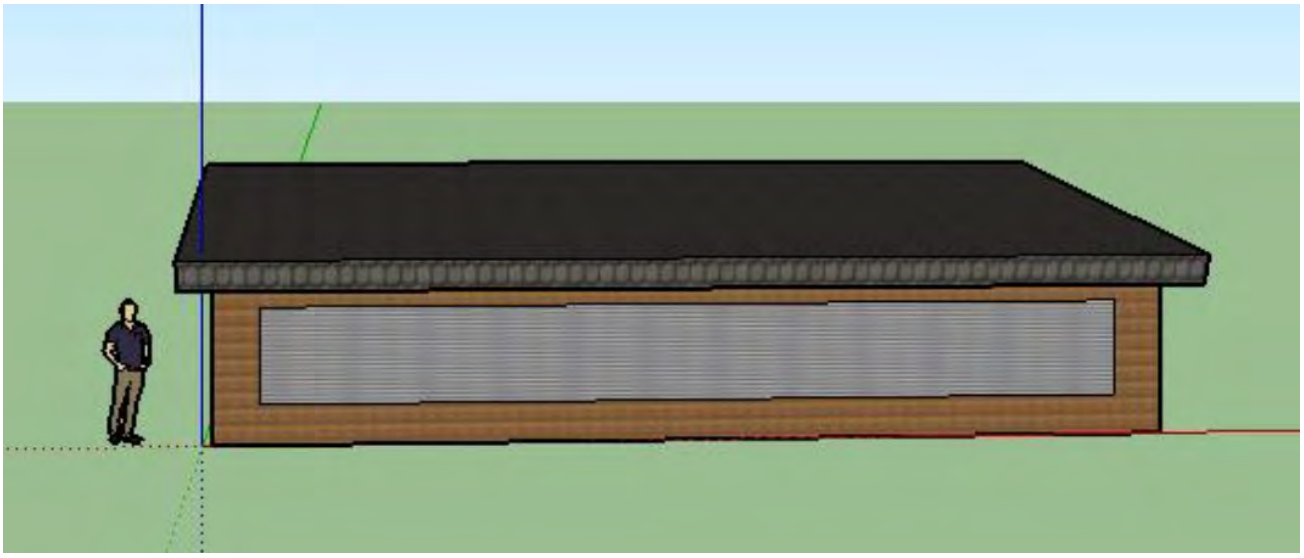
Fredningsnævnet meddelte den 24. november 2015 dispensation til at opføre et nyt stuehus på ejendommen (FN-MJØ 2015.112).

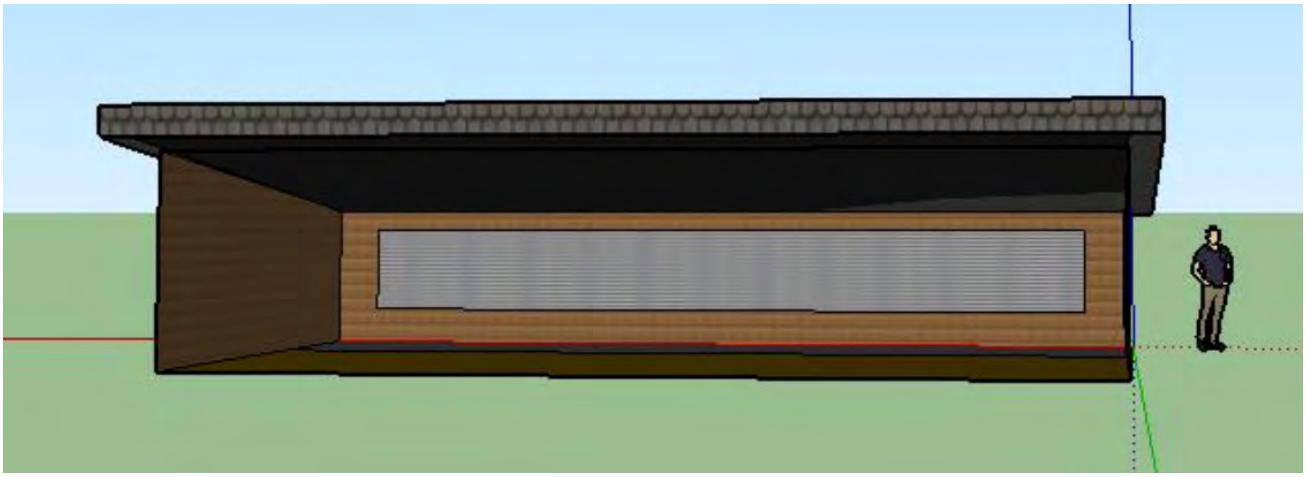
Ved afgørelse af 25. marts 2022 meddelte fredningsnævnet ikke dispensation til at vedligeholde en markvej på ejendommen (FN-MJØ-020-2022).

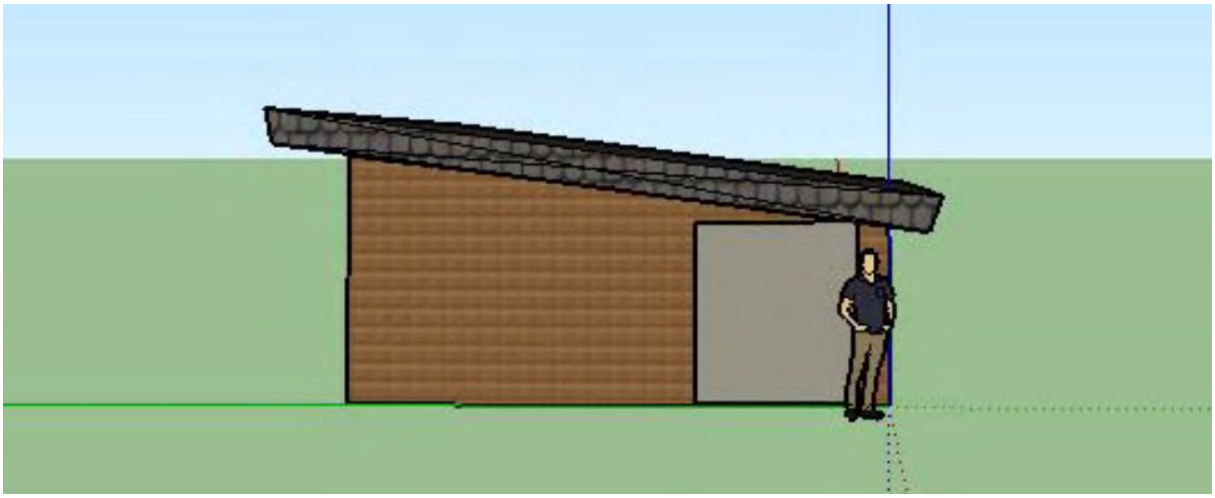
Skanderborg Kommunes udtalelse

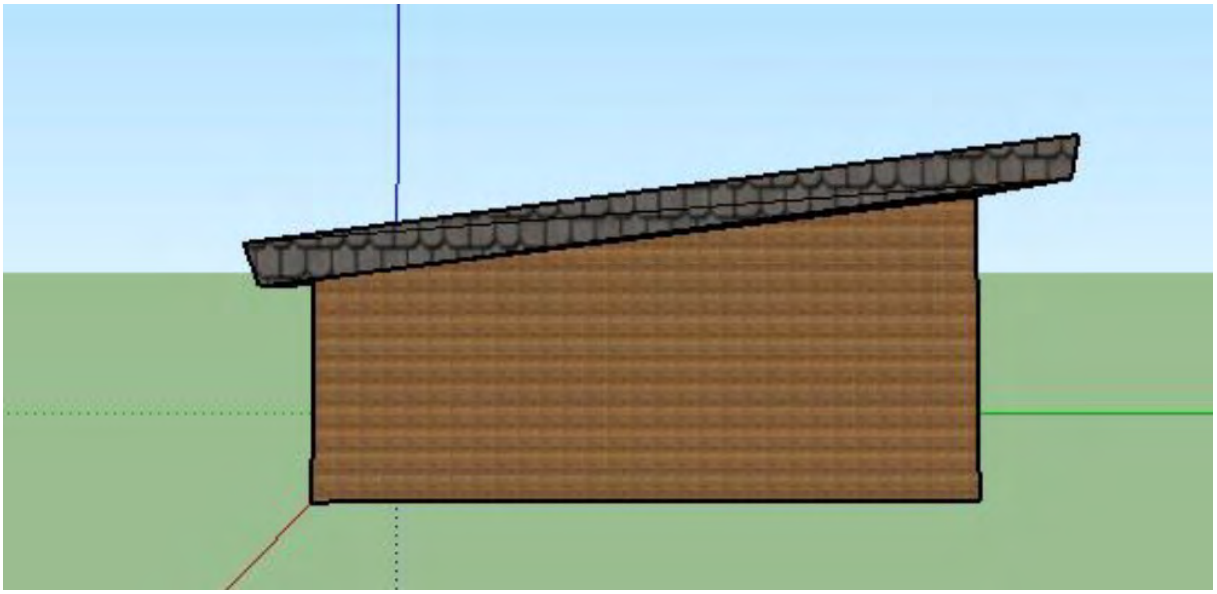
Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en landbrugsejendom på ca. 3,07 ha i landzone. Ansøgningen omfatter udskiftning af et læskur til ejendommens hestehold, der består af 23 islændere. Det ansøgte læskur er 72 m^2, og det eksisterende er 40 m^2. Læskuret er 12 x 6 meter og er 2,75 meter højt. Læskuret opføres med samme placering som det eksisterende, så det ligger på den eksisterende sokkel, og placeringen er ca. 16 meter nord for den ene bolig på ejendommen. Der sker ikke terrænregulering. Læskuret beklædes med kalmarbrædder i 1 på 2 i lærketræ og tagbeklædning med stålplader. Der vil være fast bund (beton) til foderopbevaring, og sandbund der hvor hestene går. Dyrene fodres ude på marken, i foderbure så læskuret er til, at dyr kan ligge tørt/komme i skygge.

Læskuret er illustreret på følgende måde:

Det fremgår af beskrivelsen, at facader opføres i lærk, at tagbeklædningen er i stål, og at de aflange felter er udluftningsfelter i form af vindnet.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at projektområdet er 250 meter fra nærmeste Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenåen. Kommunen vurderer på baggrund af projektets beskedne omfang på en landbrugsejendom, og da der er tale om udskiftning af et læskur, at projektet ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Nærmeste kendte forekomst af bilag IV-arter er en spidssnudet frø i et beskyttet vandhul ca. 240 meter fra det ansøgte. Det ansøgte vil berøre et eksisterende foldareal, der efter kommunens vurdering er uegnet som yngle- eller rasteområde for arten, hvorfor det ansøgte ikke vil påvirke arten. Øvrige danske bilag IV-arter vurderes ikke at være relevante på den givne lokalitet eller i forbindelse med det ansøgte.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om et nødvendigt læskur til ejendommens hestehold til erstatning for et eksisterende læskur, der nedrives. Læskuret er placeret på samme sokkel som det eksisterende læskur og er opført i tilknytning til den eksisterende bebyggelse på ejendommen. Læskuret er opført i træ og er ikke ret høj, og læskuret vil dermed falde naturligt ind på landbrugsejendommen.

Skanderborg Kommune har den 4. april 2024 supplerende oplyst, at kommunen har vurderet, at der drives hestepension på ejendommen, da 10 af hestene ikke ejes af ejendommens ejer. Ejeren har oplyst, at læskuret fortsat er nødvendigt med den ansøgte størrelse, da det lige så vel kan være ejendommens heste, der græsser på den fold, hvor læskuret er placeret.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 10. april 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Anders Breth Pedersen med Claus Breth Pedersen, Skanderborg Kommune ved Inger Juul og Betinna Grønkjær-Petersen og Danmarks Naturfredningsforening ved Ulla Thyssen og Bente Andersen.

Projektet blev gennemgået.

Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at der er grundlag for at meddele dispensation til sædvanlige læskure også til brug for heste. Der er i forvejen et læskur med samme placering ikke langt fra ejendommens øvrige bygninger. Dette læskur er i dårlig forfatning, og den ansøgte forøgelse af det bebyggede areal medfører under disse omstændigheder og med henvisning til læskurets ydre fremtræden ikke nogen ændring i oplevelsen af fredningen.

Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Anders Breth Pedersen,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.00-P00-128-23,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,

14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 1. maj 2024

FN-MJØ-034-2024. Sommerhus og terrænændringer

Fredningsnævnet modtog den 12. marts 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til at opføre et sommerhus på matr.nr. 4ar Emborg By, Gl. Rye, Klosterfælled 17, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af EBK Huse A/S for ejendommens ejer, som af kommunen er oplyst at være Interesseforeningen.

Fredningsnævnet træffer afgørelse om, at projektet ikke kræver fredningsnævnets dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningen af Mossø med omgivelser har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Ejendommen er beliggende i fredningens område G, som har særbestemmelser.

Skanderborg Kommune har til brug for sagens behandling oplyst, at fredningens særbestemmelser for område G indeholder bestemmelser om, at der på hver grund kun må opføres en enkelt beboelse. Bygningerne må ikke opføres med mere end en etage med udnyttet tagetage og ikke gives en højde over 3 meter regnet fra terræn til den linje, hvor ydervæg og tagflade mødes (bortset fra gavltrekanter og kvist). Tagets vinkel med det vandrette plan må ikke overstige 55°. Husenes ydervægge skal fremtræde i farver, der kan dannes af jordfarverne, hvidt eller sort eller disse farvers blanding. Til mindre bygningsdele som vinduesrammer, døre og lignende kan dog anvendes andre farver. Tagene skal dækkes med mørke materialer. Fredningsnævnet kan forlange slørende beplantning etableret og vedligeholdt.

Disse mere detaljerede særbestemmelser for område G blev imidlertid ikke gentaget af Overfredningsnævnet, som i stedet formulerede særbestemmelserne således, at der på hver af de allerede udstykkede grunde kan opføres sommerhuse, mens der i øvrigt kan opføres sommerhuse efter en af fredningsnævnet forud tiltrådt byplanvedtægt eller lokalplan. Der er i særbestemmelserne ikke bestemmelser om terrænændringer.

Der blev herefter for sommerhusområdet den 14. november 1977 vedtaget en byplanvedtægt, der er godkendt af fredningsnævnet. Byplanvedtægten har heller ikke bestemmelser om terrænændringer. Det fremgår af byplanvedtægten, at bygningshøjden ikke må overstige 2,50 meter målt fra terræn (niveauplan) til den linje, hvor ydervæg og tagflade mødes (bortset fra gavltrekanter), og at totalhøjden ikke må overstige 5,00 meter. Tagets vinkel med det vandrette terræn skal være mindst 15 grader og højst 30 grader. Bygninger må ikke opføres nærmere skel mod anden grund end 5,00 meter. Tagflader skal holdes mørke. Til udvendige bygningssider må ikke anvendes materialer, som efter byrådets skøn virker skæmmende. Medmindre andet godkendes

af byrådet, må udvendige bygningssider, herunder tage og sokler kun fremtræde i farver dannet af hvidt, sort eller jordfarverne (okker, terra de sienna, umbra, engelskrødt og dodenkop) eller disse sidste farvers blanding med hvidt, gråt eller sort.

Det fremgår i øvrigt af byplanvedtægten, at påtaleretten alene tilkommer (nu) Skanderborg Kommune. Mindre betydende lempelser af bestemmelserne kan indrømmes af kommunen, hvis karakteren af det kvarter, som byplanen søger at skabe eller fastholde, ikke derved ændres.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en sommerhusgrund på 5.790 m^2. Der ansøges om dispensation fra fredningsbestemmelserne til et sommerhus, hvor højden ønskes på 3,3 meter regnet fra terræn til den linje, hvor ydervæg og tagflade mødes. Dette overstiger den fastsatte særbestemmelse i fredningen med 30 cm. Endvidere foretages der terrænreguleringer på op til 72,5 cm ved nedgravning og ca. 35 cm ved påfyld.

Skanderborg Kommune har oplyst, at nærmeste Natura 2000-område er ca. 240 meter fra ejendommen. Projektet er ikke af en karakter, der kan påvirke Natura 2000-området på så stor afstand. Kommunen har den 17. april 2024 besigtiget ejendommen og kigget grundet efter spor af flagermus uden at finde nogen. Kommunen vurderer hermed, at ejendommen ikke udgør et yngle- eller rasteområde for flagermus eller øvrige strengt beskyttede arter.

Ansøgningen i øvrigt

Det fremgår i øvrigt af ansøgningen bl.a., at det ikke er muligt at overholde højderne i forhold til det eksisterende terræn, da grunden er skrånende. Det er valgt at rykke huset længere mod øst, så højden mod vest reduceres. Det betyder dog, at der skal graves mere jord af mod øst. De eksisterende bygninger nedrives. Der er et eksisterende hus, som ønskes nedrevet i forbindelse med det nye byggeri. Det nye fritidshus placeres samme sted som det eksisterende, men ønskes opført i en større længde end det eksisterende hus. Der er på ejendommen i januar 1972 tinglyst en servitut, hvoraf det fremgår, at bygninger ikke må gives en større højde end 3 meter målt fra niveauplan. I et tidssvarende fritidshus stilles der større krav til isolering for opnåelse af krav til varmetab. Det betyder, at konstruktionerne, f.eks. tagkonstruktionen bliver større end før i tiden, hvilket også har indflydelse på højden af huset.

Fredningsnævnets behandling af sagen

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 10. april 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Ulla Funder, som oplyste at være tilsynsførende for Interesseforeningen/Tryg Forsikring, som ejer ejendommen. Hun deltog sammen med Troels Funder. I øvrigt deltog Skanderborg Kommune ved Inger Juul og Betinna Grønkjær-Petersen og Danmarks Naturfredningsforening ved Bente Andersen.

Projektet blev gennemgået. Det blev oplyst, at sommerhuset bliver på 140 m^2.

Skanderborg Kommune oplyste, at det afhænger af niveauplanen, om sommerhusets totalhøjde overstiger 5 meter. Kommunen vil udarbejde en udtalelse herom. Bygningshøjden til den linje, hvor ydervæg og tagflade mødes, er 2,942 meter. Kommunen vil kun godkende projektet, hvis fredningsnævnet kan acceptere det, når det er fredningsnævnet, som har godkendt byplanvedtægten.

Fredningsnævnets formand oplyste i øvrigt, at en eventuel dispensation ikke kan meddeles, før der foreligger en udtalelse om Natura 2000 og bilag IV-arter, særligt i relation til flagermus. Skanderborg Kommune har oplyst ikke at vil udarbejde en sådan udtalelse i sagen, og fredningsnævnet har derfor anmodet Miljøstyrelsen om at afgive en udtalelse herom.

Danmarks Naturfredningsforening bemærkede, at det er foreningens opfattelse, at bestemmelserne i byplanvedtægten skal overholdes.

Skanderborg Kommune har den 15. april 2024 oplyst, at det ansøgte sommerhus opføres med en højde fra niveauplan til overkant af taget på 4,984 meter og således på det punkt overholder byplanvedtægten.

Fredningsnævnets afgørelse

Ejendommen er omfattet af fredningen af Mossø med omgivelser og er beliggende i fredningens område G, som har særbestemmelser, hvorefter der på hver af de allerede udstykkede grunde kan opføres sommerhuse, mens der i øvrigt kan opføres sommerhuse efter en af fredningsnævnet forud tiltrådt byplanvedtægt eller lokalplan. Den byplanvedtægt, som herefter blev vedtaget og godkendt af fredningsnævnet, indeholder detaljerede bestemmelser for bebyggelsens størrelse, herunder højde og ydre fremtræden. Det fremgår heraf bl.a., at bygningshøjden ikke må overstige 2,50 meter målt fra terræn (niveauplan) til den linje, hvor ydervæg og tagflade mødes.

Det ansøgte sommerhus højde er i Skanderborg Kommunes udtalelse oplyst til at være 3,3 meter og under besigtigelsen oplyst til at være 2,942 meter regnet fra terræn til den linje, hvor ydervæg og tagflade mødes. Det er konkret og i relation til præcedens for det øvrige sommerhusområde en væsentlig overskridelse af den maksimale højde på 2,5 meter i byplanvedtægten.

Det fremgår imidlertid af byplanvedtægten, at påtaleretten alene tilkommer (nu) Skanderborg Kommune, og kommunen kan i henhold til bestemmelserne i byplanvedtægten dispensere fra denne til mindre betydende lempelser, hvis karakteren af det kvarter, som byplanen søger at skabe eller fastholde, ikke derved ændres.

Selvom fredningsnævnet oprindeligt godkendte byplanvedtægten, er det på den baggrund fredningsnævnets opfattelse, at opførelsen af sommerhuset ikke i sig selv kræver fredningsnævnets dispensation, heller ikke selv om sommerhusets højde overskrider byplanvedtægtens bestemmelser herom.

Fredningen af arealer ved Mossø har bestemmelser om forbud mod at foretage terrænændringer, og hverken særbestemmelserne for område G eller byplanvedtægten indeholder bestemmelser om terrænændringer.

Det er på den baggrund fredningsnævnets opfattelse, at fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, skal meddele dispensation til terrænændringer, som ikke er nødvendige for at gennemføre et byggeprojekt, som kan godkendes af Skanderborg Kommune.

Selvom de ansøgte terrænændringer ikke er ubetydelige, er de dog nødvendige for det ansøgte projekt.

Fredningsnævnet træffer herefter afgørelse om, at projektet ikke kræver fredningsnævnets dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. EBK Huse A/S,
4. Interesseforeningen,
5. Miljøstyrelsen,
6. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-5-24,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
14. Region Midtjylland,

15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 17. maj 2024

FN-MJØ-072-2024. Træskulptur ved Øm Kloster

Fredningsnævnet modtog den 13. maj 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til at opsætte en træskulptur som vartegn for Øm Kloster på matr.nr. 4bt Emborg By, Gl. Rye, Munkevej 1, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Museum Skanderborg.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Ejendommen er en landbrugsejendom på ca. 2,6 ha. Som led i Øm Kloster Museums 100-års jubilæum i 2024 ønsker Museum Skanderborg at opsætte en egetræsfigur som vartegn og til at byde museumsgæster velkommen på Øm Kloster Museum. Figuren saves på stedet af en træskulptør og placeres herefter på et træfundament. Figuren, i skikkelse af en cisterciensermunk i munkekutte holdende et kors i hænderne, kendes allerede fra Museum Skanderborgs formidlingsprofil for Øm Kloster og fra turismeoplysningstavler for Øm Kloster Museum ved Herningmotorvejens afkørsel 24. Egetræsfiguren bliver mandshøj ca. 170 cm. Tilsammen med et træfundament med en højde på ca. 30 cm vil figuren inkl. fundament måle ca. 2 meter i højden og have en diameter på ca. 50-70 cm. Figuren tænkes funderet ved hjælp af tre nedgravede stolper med en dybde af ca. 70 cm i jorden. Museet oplever, at gæster har svært ved at finde stedet, og at de savner et visuelt vartegn, der viser, præcis hvor museet ligger. En figur vil fungere som en synliggørelse af museets placering i landskabet og få betydning for gæsternes oplevelse af stedet og dets tilgængelighed. Figuren ønskes opsat ved info- og velkomstområdet ved Øm Klosters parkeringsplads. Placeringen er vist med rød prik på følgende kort:

De følgende fotos er en visualisering af figuren i fuld størrelse placeret i info- og velkomstområdet ved Øm Kloster Museums parkeringsplads set fra henholdsvis nordøst og øst. Bag træerne på det første foto findes ruinen af Øm Kloster.

Nærmeste Natura 2000-område er nr. 48 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudensø. Det vurderes, at det ansøgte på baggrund af projektets karakter og afstand til området ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Der er ikke registreret bilag IV-arter i nærheden af den ansøgte placering, der er i kanten af klosterets parkeringsplads. På baggrund af projektets beskedne omfang og karakter og kommunens viden om afstande til beskyttet natur og dyrearter vurderes det, at opsætning af en træskulptur ikke vil medføre en væsentlig negativ indvirkning på beskyttede naturtyper eller levesteder for beskyttede arter.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Træskulpturen placeres ved parkeringsområdet ved Øm Kloster og således i et område, som i forvejen er forstyrret. Skulpturen har på den baggrund ingen betydning for oplevelsen af fredningen. Fredningsnævnet meddeler derfor dispensation.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Museum Skanderborg,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-80-24,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 4. juni 2024

FN-MJØ-093-2024. Ændret udløbsbygværk i et beskyttet vandhul

Fredningsnævnet modtog den 31. maj 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til at ændre udløbsbygværket i et beskyttet vandhul på matr.nr. 3a og 3d Justenborg, Skanderborg Jorder, henholdsvis Vroldvej 192 og Vroldvej 194, 8660 Skanderborg. Ejendommen ejes af henholdsvis Rikke og Finn Damgaard og Zaneta Anna Gozdzik-Ormel og Frank Theodoor Ormel.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må udover normal oprensning ikke foretages ændring af nogen art af søernes og vandløbenes areal og tilstand. Opførelse af bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø eller å må ikke foretages uden forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet.

Fredningsnævnet meddelte den 22. juni 2018 dispensation til at nedlægge en opstemning og genopføre et bådhus på ejendommen matr.nr. 4f Justenborg, Skanderborg Jorder, Vroldvej 194, 8660 Skanderborg (FN-MJØ-64-2018).

Fredningsnævnet anførte følgende begrundelse for afgørelsen:

> ”Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.
>
> Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.
>
> Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.
>
> Fredningsnævnet meddeler dispensation til bådhuset, da der er tale om genopførelse med samme størrelse, placering og ydre udformning bortset fra en højdeforøgelse, som grundet den tilstødende Vroldvejs højere placering i landskabet ikke findes at have betydning for oplevelsen af fredningen.

Fredningsnævnet meddeler endvidere dispensation til nedlæggelse af et sådant stykke af opstemningen, som Skanderborg Kommune finder nødvendigt med hensyn til at skabe mulighed for den nødvendige passage. Dispensationen omfatter også en nødvendig gangbro til passage af den fritlagte del af opstemningen, hvis den udføres som en let konstruktion efter kommunens anvisninger."

Skanderborg Kommune oplyste den 18. februar 2021, at fjernelsen af stemmeværket er en del af et vandområdeprojekt, som endnu ikke var færdiggjort. Det fysiske arbejde med at fjerne stemmeværket ville blive påbegyndt i sensommeren eller efteråret 2021 og således efter, at dispensationen var udløbet. Det var en konsekvens heraf, at bådhuset heller ikke kunne gennemføres indenfor fristen. Der blev derfor anmodet om en forlængelse af dispensationen med 1 år.

Fredningsnævnet meddelte herefter den 23. februar 2021 med samme begrundelse en ny dispensation til projektet. Fredningsnævnet anførte, at det ikke var nødvendigt at fastsætte en kortere frist for dispensationens udnyttelse end den frist på 3 år, der følger af naturbeskyttelseslovens § 66, stk. 2 (FN-MJØ-031-2021).

Skanderborg Kommune oplyste den 23. januar 2024, at passageprojektet fortsat ikke var realiseret. Bådhuset var derfor heller ikke genopført. Der blev derfor ansøgt om en fornyet dispensation. Det var kommunens forventning, at udførelsen af passageprojektet, der i øvrigt er omfattet af statens vandområdeplan, ville kunne blive en realitet i løbet af foråret eller sommeren 2024.

Fredningsnævnet meddelte herefter den 25. januar 2024 med samme begrundelse som i afgørelserne af 22. juni 2018 og 23. februar 2021 en ny dispensation til det ansøgte (FN-MJØ-008-2024).

Skanderborg Kommunes udtalelse

Skanderborg Kommune har oplyst, at kommunen ønsker at ændre udløbsbygværket i vandhullet som led i det faunapassageprojekt, hvor stemmeværket ved Fuldbro Mølle kan fjernes som følge af fredningsnævnets dispensationer. Bygværket ønskes ændret, dels fordi det ikke holder tæt, og dels fordi der med den nuværende opbygning har været en mulighed for en praksis med at tømme vandhullet og dermed skylle sediment og organisk materiale ud i vandhullet til ugunst for vandhul og vandløb. Løsningen, som den udførende entreprenør foreslår, er, at der på tværs af hjørnet sættes en spuns, som ikke bliver synlig. Den pakkes i ler og muld og forventes afsluttet på udvendig side med pakkede sten i en lavere højde end betonkanten i dag. Betondelene fjernes på denne brinkstrækning.

Projektet er illustreret på følgende foto, som viser det nuværende bygværk, mens den orange linje angiver den omtrentlige placering af den spunsvæg, som ikke bliver synlig.

Vandhullet er beliggende indenfor Natura 2000-område N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Natura 2000-området består af Habitatområde H48 og fuglebeskyttelsesområde F35 Mossø. Projektet vurderes ikke at påvirke naturtyper eller arter på Natura 2000-udpegningsgrundlaget væsentligt. Det vurderes heller ikke at ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet lægger efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til projektet, da det er af begrænset karakter og er uden betydning for oplevelsen af fredningen.

Det forudsættes herved, at berørte grundejere er indforstået med projektet.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Rikke og Finn Damgaard,
4. Zaneta Anna Gozdzik-Ormel og Frank Theodoor Ormel,
5. Miljøstyrelsen,
6. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05-08-P19-23-20,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 8. juli 2024

FN-MJØ-085-2024. Bibeholdelse og nedskæring af beplantning

Fredningsnævnet modtog den 30. maj 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til at bibeholde og beskære beplantning på matr.nr. 5g Alken By, Dover, Emborgvej 80, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer Alken Søbred ApS.

Ejendommens beliggenhed i fredningen er markeret med rød prik på følgende kort, hvor beplantningen er langs den indtegnede sti langs ejendommens østskel.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet.

Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt, idet andet dog kan være tilladt inden for fredningens såkaldte F-områder. Fredningen er derimod ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Indenfor de på kortet under F anførte

områder kan plantning og såning af skovtræer og buske frit finde sted. Ejendommen er ikke beliggende indenfor fredningens F-områder.

Fredningsnævnet meddelte den 22. august 1975 dispensation til beplantning med klitfyr fra vandboringen og 20 meter mod nord langs den private vej til kommunens rensningsanlæg. Der blev derimod ikke meddelt dispensation til en foretaget beplantning langs den private vej op til kommunevejen og langs denne, som derfor skulle fjernes (sag nr. 105/75).

Fredningsnævnet meddelte den 24. juni 1980 dispensation til beplantning med fyr langs ejendommens sydskel (sag nr. 87/1980).

Skanderborg Kommunes udtalelse

Ejendommen er en landbrugsejendom på ca. 2,7 ha.

Sagen er opstået, da den nuværende ejer af ejendommen, Alken Søbred ApS, og ejerne af naboejendommen Emborgvej 84, har været i dialog om beskæring af beplantningen langs stien, der ligger på Emborgvej 80 langs skellet mod Emborgvej 82 og ned til Mossø. Ejerne af Emborgvej 84 ønsker, at Skanderborg Kommune gennemfører en besigtigelse af beplantningen langs stien for at vurdere, om fredningen overholdes, da de ønsker at bevare det åbne land og herunder udsigten til Mossø. Det er oplyst, at den seneste beplantning består af paradisæblehæk og bøgetræer, hvor bøgetræerne nu udgør en "lund". Da de tidligere ejere af Emborgvej 80 omkring 2018 solgte ejendommen, bad ejerne af Emborgvej 84 sammen med ejerne af Emborgvej 82 den tidligere ejer om at beskære eller allerhelst at fjerne paradisæblehegnet inden ejerskiftet. Det skete modvilligt, og ikke alle planter blev fjernet, selvom det var aftalt mellem parterne.

Alken Søbred ApS har på baggrund af forespørgslen fra ejerne af Emborgvej 80 fremsendt en anmodning om at fælde en mindre gruppe unge bøgetræer mod syd mod søen og at klippe buske og hække langs stien - fra enden af haven ved Emborgvej 80 og ned mod søen - ned i en højde på 70 cm.

Ejendommen er beliggende indenfor Natura 2000-område N52, ved Mossø. Natura 2000-område består af habitatområde H48. Desuden indgår Fuglebeskyttelsesområde F33 og F35. Den konkrete lokalitet ligger dog kun indenfor habitatområde H48. Stien ligger uden for kortlagte naturområder, og det er vurderet, at fastholdelse af lav beplantning langs stien i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter ikke vil kunne påvirke habitatnaturtyper eller bilag IV-arter i Natura 2000-området væsentligt og dermed ikke skade den økologiske funktionalitet i området. På den baggrund vurderes derfor, at der ikke er grundlag for at udarbejde konsekvensvurdering for udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området.

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 19. juni 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otte Andersen og ejerne af Emborgvej 84 Lone Leth-Nissen og Frank Larsen. Alken Søbred ApS var indkaldt til besigtigelsen, men deltog ikke.

Danmarks Naturfredningsforening anførte, at alt beplantning, der er foretaget efter fredningen, principielt bør fjernes, men at det i hvert fald bør være tilfældet for ikke-hjemmehørende arter.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at bibeholde af beplantning, der er foretaget efter fredningen, kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er

udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Det fremgår af Skanderborg Kommunes udtalelse, at fastholde af lav beplantning langs stien ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil kunne påvirke habitatnaturtyper eller bilag IV-arter i Natura 2000-området væsentligt og dermed ikke skade den økologiske funktionalitet i området. På den baggrund og da en dispensation i givet fald vil betyde bevarelse af eksisterende beplantning, lægger fredningsnævnet til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet finder ikke, at der det pågældende sted i fredningen er grundlag for at meddele dispensation til tilplantning og dermed heller ikke lovliggørende dispensation til en allerede foretaget tilplantning, da det hindrer de udsigter over Mossø, som netop var en af grundene til at gennemføre fredningen.

Det er en konsekvens heraf, at tilplantning, der er sket efter fredningen, skal fjernes. Det må i den forbindelse overlades til Skanderborg Kommune som tilsynsmyndighed at afklare, hvilken beplantning der skal fjernes.

Det bemærkes i øvrigt, at det ikke kræver fredningsnævnets dispensation at fjerne eller beskære selvsået beplantning.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence.

Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Alken Søbred ApS,
4. Lone Leth-Nissen,
5. Miljøstyrelsen,
6. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.10-P19-3-24,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 8. juli 2024

FN-MJØ-088-2024. Solcelleanlæg og terrasseanlæg

Fredningsnævnet modtog den 31. maj 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om lovliggørende dispensation til et terrasseanlæg og et solcelleanlæg på matr.nr. 2i Emborg By, Gl. Rye, Lindholmvej 35, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Dorthe Eskildsen Rasmussen og Sophus Stenild Petersen.

Fredningsnævnet meddeler lovliggørende dispensation, dog tidsbegrænset i relation til solcelleanlægget. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Ejendommen er en beboelsesejendom i landzone på 33.209 m^2.

Ansøgningen omfatter et opført fritstående solcelleanlæg og udvidelse af et terrasseanlæg ved ejendommens bolig.

Solcelleanlægget fremgår første gang på ortofotos i foråret 2014, og det ligner, at det er udvidet i 2018. Anlægget er opført ca. 53 meter fra den eksisterende bebyggelse. Ejeren oplyser, at anlægget blev opstillet på den bedst tænkelige placering i forhold til solindfald. Anlægget er placeret i overgangen mellem marken og skovbevoksningen. Rammen er træ og mørk, og solcellerne er sorte. Anlægget er 13 meter langt og 2,8 meter højt. Solcelleanlæggets placering fremgår af følgende luftfoto:

Det kan ud fra ortofotos ses, at terrassen ved boligen er etableret mellem sommeren 2020 og foråret 2021. Det er ca. 18 meter langt og 5 meter bredt foran boligen. Materialerne er mørke hårdtbrændte tegl og med kant af kampesten. Terrasseanlægget fremgår af følgende fotos:

Ejendommen er beliggende i Natura 2000-område nr. 48 for Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudensø.

Skanderborg Kommune har oplyst, at der vil blive lavet en vurdering i forhold til Natura 2000-området, når der foreligger en placering af solcelleanlægget, som kan godkendes af fredningsnævnet og af kommunen efter landzonebestemmelserne.

Skanderborg Kommune har således som sin vurdering anført, at kommunen ikke umiddelbart kan meddele landzonetilladelse til solcelleanlægget med dets nuværende placering. Kommunen er ikke gået i dialog med ejeren om en anden placering, da en sådan placering kræver, at der kan meddeles dispensation fra fredningen. Kommunen tænker derfor, at der i forbindelse med en besigtigelse kan ses på mulige placeringer, hvis der kan meddeles dispensation fra fredningen. Så kan der efterfølgende fremsendes materiale med en konkret placering. I forhold til terrasseanlægget er der tale om en almindelig terrasse, som er etableret i forlængelse af boligen.

Skanderborg Kommune har i øvrigt oplyst, at der også er etableret et terrasseanlæg ved søen i haven. Terrasseanlægget ligger inden for søbeskyttelseslinjen og § 3-beskyttet natur, og det kan derfor ikke forventes, at der kan meddeles dispensation. Dette forhold forelægges derfor ikke fredningsnævnet.

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 19. juni 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Dorthe Eskildsen Rasmussen og Sophus Stenild Petersen, Skanderborg Kommune ved Anne-Mette Norup og Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Andersen.

Forholdene blev besigtiget. Det blev under henvisning til solcellernes restlevetid og den begrænsede synlighed fra omgivelserne tilkendegivet, at der kan forventes en tidsbegrænset dispensation til den 1. juli 2029, og at der ikke kan forventes meddelt dispensation til efterfølgende solceller, medmindre de placeres på et tag i overensstemmelse med fredningsnævnets retningslinjer herfor.

Skanderborg Kommune oplyste, at en sådan tidsbegrænset placering muligt også vil kunne godkendes i forhold til landzonebestemmelserne. Kommunen vil vende tilbage hertil og med en vurdering af Natura 2000 og bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har efterfølgende oplyst, at arealet, hvorpå solcelleanlægget er placeret, ved besigtigelsen blev vurderet til at være beskyttet overdrev. Ud fra en gennemgang af luftfotos ser arealet ikke ud til at være dyrket siden 1985. Det har altså været ekstensivt drevet i omkring 40 år. Som udgangspunkt skal et areal være foruden jordbearbejdning, gødskning og sprøjtning i en periode på 30-50 år, før der indtræffer en karakteristisk overdrevsvegetation. På etableringstidspunktet for solcelleanlægget havde arealet henlagt med en ekstensiv drift i omkring 30 år. Da der ikke foreligger registreringer af plantesamfundet på arealet fra det tidspunkt, vurderes det tvivlsomt, om arealet allerede på det tidspunkt kunne betegnes som værende beskyttet overdrev. Anlægget vurderes dermed at være placeret på et areal, som på det tidspunkt ikke var beskyttet overdrev, og dermed ikke på et areal, som er på udpegningsgrundlaget for habitatområdet. Ligeledes vurderes anlægget heller ikke at have væsentlig indvirkning på de arter, som er på henholdsvis udpegningsgrundlaget for habitat- og fuglebeskyttelsesområdet.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at solcelleanlægget er placeret helt op af skov og i tilknytning til søer. De fleste flagermusarter jager i nærheden af løvtræer eller løv- og blandingsskov. Et fåtal jager inde i tæt skov, flertallet derimod langs skovkanter, i lysninger, i åben gammel skov f.eks. græsningsskov, omkring enkeltstående løvtræer osv. Andre arter jager primært over søer og større vandløb. Området, hvorpå solcelleanlægget er placeret, er derfor potentielt jagtområde for flagermus. Det vurderes dog, at etableringen af solcelleanlægget ikke har influeret negativt på flagermus. Det begrundes med anlæggets begrænsede størrelse, og at der ikke er foretaget fældning af træer ved etableringen.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Skanderborg Kommune har vurderet, at solcelleanlægget ved dets opsætning ikke blev placeret på et areal, som var på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag, og at det ikke har væsentlig indvirkning på de arter, som er på udpegningsgrundlaget for henholdsvis habitatområdet og fuglebeskyttelsesområdet. Kommunen har videre vurderet, at det ikke har haft negativ betydning for flagermus, da det har en begrænset størrelse, og da der ikke er fældet træer ved dets opsætning.

Fredningsnævnet har ikke grundlag for at kunne se bort fra denne vurdering og lægger derfor og efter sagens øvrige oplysninger til grund, at en lovliggørende dispensation til solcelleanlægget ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Da lovliggørelsen af terrassen vedrører en udvidelse af en eksisterende terrasse ved huset i en have, lægger fredningsnævnet endvidere til grund, at heller ikke en lovliggørelse af terrassen er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Fredningsnævnet meddeler efter en konkret vurdering af forholdene på ejendommen lovliggørende dispensation til terrassen, som er udført ved huset, og som ikke har betydning for oplevelsen af fredningen.

Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at der ikke er grundlag for at opsætte fritstående solcelleanlæg i en landskabsfredning, da sådanne anlæg er skæmmende ved den landskabelige oplevelse.

Det kan dog konkret lægges til grund, at solcelleanlægget har været på ejendommen i 10 år, og at der som følge af beplantningen mod Mossø er et begrænset indkig fra søen. Fredningsnævnet kan på den baggrund acceptere en tidsbegrænset dispensation, således at solcelleanlægget kan blive stående, men skal fjernes helt fra ejendommen senest den 1. juli 2029.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Dorte Eskildsen Rasmussen og Sophus Stenild Petersen,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-179-23,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 8. juli 2024

FN-MJØ-083-2024. Udhus

Fredningsnævnet modtog den 30. maj 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til at opføre et udhus og om lovliggørende dispensation til en havepavillon på matr.nr. 3e Emborg By, Gl. Rye, Lindholmvej 45, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af Foldagers Tegnestue for ejendommens ejere Mette Angelo Sørensen og Jens Ole Kauffeldt Sørensen.

Fredningsnævnet har efter besigtigelsen besluttet at opdele sagen i to sager og nu træffe afgørelse i sagen om udhuset.

Der vil senere blive truffet afgørelse i sagen om havepavillonen (FN-MJØ-102-2024).

Fredningsnævnet meddeler dispensation til udhuset. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger. Fredningen hindrer ikke, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri og om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det ønskede byggeri. Fredningsnævnet kan endvidere nægte byggeriet, hvis det ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en landbrugsejendom på ca. 24 ha i landzone. Der ansøges om et privat udhus på 100 m^2. Bygningen placeres i tilknytning til ejendommens eksisterende bygninger med 8 meters afstand til nærmeste driftsbygning. Bygningen beklædes med sortmalet træbeklædning på klink. Taget beklædes med mørke gråsorte stål trapezplader. Bygningen skal bruges til opbevaring af bl.a. 2 biler, trailer, motorcykel, havetraktor og diverse haveredskaber mv.

Udhusets placering på ejendommen i forhold til den eksisterende bebyggelse fremgår af følgende tegningsmateriale, hvor udhuset er markeret med grå:

Skanderborg Kommune har oplyst, at nærmeste Natura 2000-område er N52; Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå, der ligger ca. 70 meter mod nord og nordøst. Det består af habitatområde H48. Den nærmest udpegede naturtype er Elle- og askeskov, der ligger ca. 70 meter fra det ansøgte. Kommunen vurderer, at udhuset placeres i tilknytning til eksisterende bebyggelse og på udyrket markjord. Det vurderes derfor, at udhuset ikke vil påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. På udpegningsgrundlaget er bl.a. arten damflagermus. Byggeriet placeres nær skov, men kun på udyrket markjord, og der sker ikke nedrivning af byggeri i forbindelse med det ansøgte, ligesom der ikke sker fældning af større træer. Byggeriet vil derfor ikke påvirke arten. De øvrige arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for habitatområdet vurderes heller ikke at blive påvirket af projektet. Øvrige danske bilag IV-arter vurderes ikke at være relevante på den givne lokalitet eller i forbindelse med det ansøgte.

Skanderborg Kommune har videre oplyst, at arealet omkring pavillonen ved vandhullet endnu ikke er undersøgt. Kommunen har derfor ikke foretaget en Natura 2000-væsentlighedsvurdering eller en bilag IV-vurdering på nuværende tidspunkt.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om opførelse af et udhus i tilknytning til den primære bebyggelse på ejendommen. Af bygninger på ejendommen er der registreret et stuehus fra 2014 på 163 m^2, en driftsbygning på 40 m^2 fra 1950, en driftsbygning på 387 m^2 fra 2018 og et drivhus på 10 m^2 fra 2012.

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet behandlede sagen (og sagen FN-MJØ-102-2024) på et møde med besigtigelse den 19. juni 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Jens Ole Kauffeldt Sørensen, Skanderborg Kommune ved Anne-Mette Norup og Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Andersen.

Det kunne konstateres, at der var en del oplag på ejendommen. Det vil være muligt at placere dette i det eksisterende maskinhus, hvis der meddeles dispensation til udhuset, således at der vil blive ryddet op på ejendommen.

Danmarks Naturfredningsforening havde ikke bemærkninger til udhuset.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet med udhuset kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Skanderborg Kommune har vurderet, at udhuset ikke vil påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger, da det placeres i tilknytning til eksisterende bebyggelse og på udyrket markjord. Udhuset vil heller ikke påvirke bilag IV-arter, da det placeres nær skov på udyrket markjord, og da der ikke sker nedrivning af byggeri eller fældning af større træer i forbindelse med det ansøgte.

Fredningsnævnet kan tiltræde denne vurdering og lægger på den baggrund og efter sagens oplysninger til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Der er tale om et udhus på 100 m^2 på en større landbrugsejendom, som placeres i nærheden af ejendommens eksisterende bebyggelse. På den baggrund og da der er tale om en isoleret beliggende ejendom, hvorfor udhuset ikke vil være synligt fra andre steder end ejendommen, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Mette Angelo Sørensen og Jens Ole Kauffeldt Sørensen,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-9-24,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 8. juli 2024

FN-MJØ-079-2024. Carport med anneks

Fredningsnævnet modtog den 24. maj 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til at opføre en carport og etablere terrasser på matr.nr. 3v Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 45, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Tina og Peter Høgh Bundgaard.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Ejendommen er en beboelsesejendom i landzone på 33.280 m^2.

Ansøgningen omfatter etablering af terrasser omkring huset og en carport.

Terrasserne og flisebelægningen etableres på sydsiden af boligen og kun i mindre grad mod nord. Det samlede areal af flisebelægningen bliver ca. 90 m^2. Der sker kun en begrænset terrænregulering i forbindelse med lægning af fliserne. Placeringen fremgår af følgende situationsplan:

Der ønskes opført en carport på ca. 41 m^2 med udvendige mål 6,4 x 6,4 meter og med en højde på 2,9 meter. Carporten opføres øst for eksisterende udhus i galvaniseret stål i farven antracit og med flisebelægning. Tagkonstruktionen er trapez metalplader med en hældning på 1 - 1,5%. Der vil skulle ske en mindre terrænregulering i forbindelse med belægningen under carporten for at skabe det rigtige fald i forhold til huset. Det bliver antageligt mellem 10 – 20 cm. Der etableres en flisegang på 2 meter mellem carporten og det eksisterende udhus.

Carportens udtryk fremgår af ansøgningsmaterialet, og den får følgende placering:

Nærmeste Natura 2000-område er nr. N52 ved Mossø mv., som EF-habitatområde nr. 48 er en del af. Den allernordligste del af ejendommen er omfattet af EF-habitatområde nr. 48, og der er ca. 146 meter fra carporten til udpegningen. Skanderborg Kommune vurderer, at det ansøgte på baggrund af projektets karakter, og da der er tale om et eksisterende haveanlæg, ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Odder forekommer i området, men vurderes ikke at være påvirket af terrasseanlægget eller carporten, da det opføres inden for eksisterende haveanlæg. Øvrige danske bilag IV-arter vurderes ikke at være relevante på den givne lokalitet eller i forbindelse med det ansøgte.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om etablering af et terrasseanlæg ved ejendommens beboelse og opførelse af en dobbelt carport i tilknytning til et eksisterende udhus. Der sker kun meget begrænset terrænregulering i forbindelse med projektet.

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 19. juni 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Tina og Peter Høgh Bundgaard, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Andersen.

Tina og Peter Høgh Bundgaard oplyste, at de grundet mange myrer i området i stedet for flisebelægning gerne vil udføre terrasserne i træ, som hæves en bræddebredde over terræn.

Danmarks Naturfredningsforening havde ingen bemærkninger til projektet.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er

udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Skanderborg Kommune har vurderet, at projektet på baggrund af dets karakter, og da der er tale om et projekt i en have, ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Det vil heller ikke påvirke bilag IV-arter.

Fredningsnævnet kan tiltræde denne vurdering og lægger derfor til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Ejendommen har en sådan beliggenhed i fredningen, at bebyggelsen reelt ikke er synlig fra omgivelserne andet end fra Mossø mod nord.

Projektet med etablering af terrasser er uden betydning for oplevelsen af fredningen, og fredningsnævnet meddeler herefter dispensation til de beskrevne træterrasser, som ikke hæves mere over terræn end en bræddebredde.

Der er ikke i forvejen en fritliggende carport på ejendommen, som er en beboelsesejendom, og fredningsnævnet meddeler på den baggrund og med henvisning til bebyggelsens placering også dispensation til carporten med belægning.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Tina og Peter Høgh Bundgaard,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-11-24,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 8. juli 2024

FN-MJØ-078-2024. Carport med anneks

Fredningsnævnet meddelte den 7. november 2022 dispensation til at opføre et fritliggende anneks på 9 m^2 på matr.nr. 1m Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 51, 8660 Skanderborg. Ansøgningen var indsendt af ejendommens ejere Helle Ethelberg og Per Hjuler (FN-MJØ-095-2022).

Fredningsnævnet har efterfølgende modtaget et projekt med en carport med anneks, og det er oplyst, at dette integrerede anneks skal træde i stedet for det fritliggende anneks, som således ikke vil blive opført.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er omfattet af en fredningsdeklaration af 18. maj 1968, som også omfatter matr.nr. 1n Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 51, 8660 Skanderborg. Det er fredningsnævnets opfattelse, at fredningsnævnet fortsat har kompetence i medfør af deklarationen. Af deklarationen fremgår bl.a. følgende:

> ”Fredningsnævnet vedtog for sit vedkommende at godkende en aftale med ejeren om en placering af et enfamiliehus til helårsbeboelse i frugthaven på følgende vilkår:
>
> Afstanden mellem det nærmeste hjørne på den store ladebygning og huset må højst være 40 meter, regnet til den nærmeste del af selve huset.
>
> Skorstenen gives en sort farve.
>
> Den endelige tegning af husets ydre og beliggenhedsplan skal godkendes af fredningsmyndighederne, forinden byggeriet påbegyndes.
>
> Der skal opretholdes en efter fredningsnævnets skøn passende slørende beplantning, også vest for huset, og beplantningsplan bør forelægges fredningsnævnet til godkendelse, forinden fældning finder sted.
>
> Opførelse af de til driften nødvendige bygninger samt større om- og tilbygninger af eksisterende bygninger må kun foretages efter forud indhentet godkendelse af tegninger for så vidt angår udseendet og planer af fredningsnævnet, der derom indhenter erklæring hos fredningsplanudvalget. Disse evt. godkendte nybygninger må kun opføres på den nuværende gårdhave og frugtplantageområde i nær tilknytning til de nuværende bygninger.
>
> På arealerne nord for den nuværende gårdsplads og frugtplantage og nordøst for den nuværende vej fra Emborg til Boes må der ingensinde opføres bygninger, hverken skure, boder, drivhus eller lignende eller anbringes campingvogne.
>
> Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning eller planering er ikke tilladt.
>
> …
>
> Påtaleretten tilkommer naturfredningsnævnet for Skanderborg amtsrådskreds.”

Ejendommen er endvidere omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Ejendommen er en beboelsesejendom i landzone på 10.519 m^2.

Ansøgningen omfatter opførelse af en carport med anneks på i alt 34 m^2 med målene 9 x 3,7 meter og en højde på 2,54 meter til erstatning for eksisterende carport/udhus, som nedrives. Annekset bliver ca. 10 m^2, carporten ca. 19 m^2 og et lille udhæng ca. 3,5 m^2. Det eksisterende byggeri trænger til en opgradering. I stedet for udhuset ønskes et anneks, som er isoleret. Byggeriet opføres med samme placering som den nuværende carport ca. 12 meter fra boligen. Byggeriet opføres med udhæng og med sortmalet bejset træ. Carporten er åben, og ved annekset er der en dobbelt glasdør i enden. Taget er sedumtag, som ligner taget på boligen, men brændt træ, og den ene væg er et stort glasparti i form af en dobbeltdør, som kan åbne hele siden op.

Placeringen fremgår af følgende situationsplan, som viser, hvor carporten/annekset ønsket opført:

Projektet er endvidere illustreret på følgende måde:

Den nuværende carport/skur

Det nye anneks/carport

Nærmeste Natura 2000-område er nr. N52 ved Mossø mv., der ligger ca. 138 meter mod sydvest. Skanderborg Kommune vurderer, at det ansøgte på baggrund af projektets karakter og den store afstand ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Nærmeste kendte forekomst af bilag IV-arter er spidssnudet frø i et beskyttet vandhul ca. 730 meter fra det ansøgte. Det ansøgte vil berøre eksisterende haveanlæg, der efter kommunens vurdering er uegnet som yngle- eller rasteområde for arten, hvorfor det ansøgte ikke vil påvirke arten. Øvrige danske bilag IV-arter vurderes ikke at være relevante på den givne lokalitet eller i forbindelse med det ansøgte.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om opførelse af en carport/et anneks med samme placering som ejendommens nuværende carport, som nedrives. Byggeriet opføres i mørke farver og er tilpasset ejendommens bolig og opføres i tilknytning til den eksisterende bebyggelse på ejendommen.

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 19. juni 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Andersen. Helle Ethelberg og Per Hjuler var indkaldt til besigtigelsen, men deltog ikke.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsdeklarationen af 18. maj 1968 og fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Skanderborg Kommune har vurderet, at projektet på baggrund af dets karakter og den store afstand ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Det vil heller ikke påvirke bilag IV-arter.

På den baggrund og da der er tale om udskiftning af en mindre bygning med samme placering i en have, lægger fredningsnævnet til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Projektet består i udskiftning af en carport med en ny carport med et tilbygget anneks, som er én m^2 større end det fritliggende anneks længere væk fra ejendommens øvrige bebyggelse, der tidligere er meddelt dispensation til.

På den baggrund og da projektet således samler ejendommens bebyggelse, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Det er en betingelse for dispensationen, at der ikke også sker udnyttelse af fredningsnævnets dispensation af 7. november 2022.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,

3. Helle Ethelberg og Per Hjuler,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-17-24,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 20. september 2024

FN-MJØ-123-2024. Drivhus

Fredningsnævnet modtog den 6. september 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til at opsætte et drivhus på matr.nr. 2ac Emborg By, Gl. Rye, Lindholmvej 39, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Niels Peter Dalgaard Jensen og Lisbeth Ohrt.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Projektområdet har følgende beliggenhed i fredningen markeret med en rød prik:

Fredningen

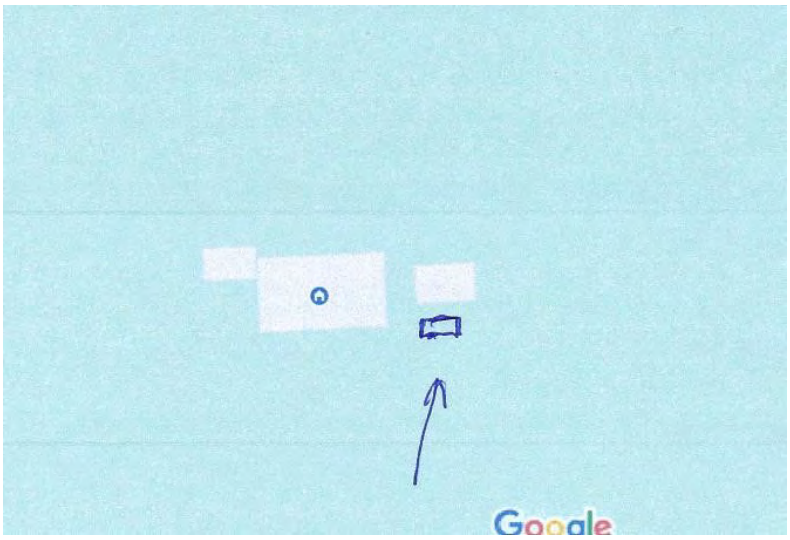
Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er på 75.599 m^2. Ansøgningen omfatter et drivhus på ca. 11 m^2 i sort aluminium. Det har målene 2,36 x 4,57 meter og bliver 1,8 meter højt. Det skal benyttes til produktion af grøntsager. Det placeres tæt på den eksisterende bolig og udhus. Der skal ikke etableres belægning omkring drivhuset eller stier dertil.

Drivhuset får således følgende placering indtegnet i forhold til ejendommens øvrige bebyggelse:

Der er ikke registreret Natura 2000-områder eller bilag IV-arter i nærheden af projektområdet. Skanderborg Kommune vurderer på baggrund af projektets beskedne omfang og det oplyste og undersøgte om afstande til Natura 2000-områder og kendte og potentielle forekomster af bilag IV-arter, at etableringen af drivhuset hverken vil medføre en væsentlig negativ indvirkning på beskyttede naturtyper eller levesteder for beskyttede arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at drivhuset placeres i tilknytning til de eksisterende bygninger på ejendommen indenfor det eksisterende haveanlæg. Drivhuset har endvidere en begrænset størrelse, og det vil ikke være muligt at se drivhuset i landskabet, da ejendommen er omgivet af beplantning.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet finder ikke grundlag for at foretage en anden vurdering end den vurdering om projektets betydning for Natura 2000-områder og bilag IV-arter, der er foretaget af Skanderborg Kommune, og som er gengivet ovenfor. Fredningsnævnet lægger på den baggrund og efter sagens oplysninger til grund, at projektet ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Det er udgangspunktet for fredningsnævnets praksis, at der kan meddeles dispensation til at opstille et sædvanligt drivhus indenfor en ejendoms haveanlæg.

På den baggrund og med henvisning til det konkret ansøgte drivhus størrelse og ydre fremtræden og forholdene på ejendommen, som betyder, at drivhuset ikke kan ses fra omgivelserne, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Niels Peter Dalgaard Jensen og Lisbeth Ohrt,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-32-24,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 17. oktober 2024

FN-MJØ-084-2024. Terrasse og hundehegn

Fredningsnævnet modtog den 24. maj 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om at etablere en terrasse og opsætte et hundehegn på matr.nr. 20e Tåning by, Tåning, Vroldvej 196, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Kristian Aarslev og Gitte Nutzhorn Aarslev.

Fredningsnævnet meddeler dispensation dog på vilkår om hundehegnet. Resultatet og begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Udskiftning af eksisterende hegn kan frit finde sted.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en beboelsesejendom på 33.310 m^2 i landzone. Der har tidligere været et dambrug på ejendommen. Ansøgningen omfatter etablering af en terrasse på boligens vestside mod Tåning Å. Terrassen opføres i belægningssten i samme niveau som den eksisterende grusplads. Placeringen og målene på terrassen fremgår af kortmaterialet nedenfor. Endvidere ansøges der om opsætning af et hundehegn på en del af ejendommen. Forløbet af hegnet er vist på kortmaterialet nedenfor. Hegnet bliver 150 cm højt og opføres enten i sort eller i galvaniseret stål.

Ejendommen er beliggende indenfor Natura 2000 område N52: Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Natura 2000-området består af Habitatområde H48 og fuglebeskyttelsesområde F35 (Mossø).

Den nærmeste kortlagte habitatnatur er elle- og askeskov ca. 70 meter nord, syd og vest for terrassen. Etableringen af terrassen sker op af en eksisterende bolig på et areal, hvor der i forvejen er fast underlag i form af en grusbelagt parkeringsplads. Etablering af en terrasse vurderes derfor ikke at påvirke elle- og askeskovene. Der er adskillige fund af odder i området ved åen. Terrassen vurderes ikke at påvirke oddere. De øvrige arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for habitatområdet vurderes ikke at blive påvirket af projektet. De tre arter på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet vurderes ligeledes ikke at blive påvirket af projektet. Odder forekommer i området, og der er kortlagt butsnudet frø i et vandhul ca. 100 meter fra terrassen, men arterne vurderes ikke at blive påvirket af terrassen. Øvrige danske bilag IV-arter vurderes ikke at være relevante på den givne lokalitet eller i forbindelse med det ansøgte.

Skanderborg Kommunen har endnu ikke taget stilling til hundehegnet, men når kommunen har vurderet, hvorvidt arealet er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, og hvorvidt en eventuel dispensation fra naturbeskyttelsesloven kan opnås, vil kommunen give fredningsnævnet besked herom sammen med en Natura 2000-væsentlighedsvurdering og bilag IV-vurdering af hundehegnet.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om en ejendom, hvor der tidligere har været dambrug, og som i dag alene fungerer som en beboelsesejendom. Ejendommen er beliggende i en lavning ned til Mossø. Langs ejendommens østlige skel løber Tåning Å, der udmunder i Mossø. Ejendommen ligger tilbagetrukket fra vejen, og der er tæt beplantning mellem vejen og bygningerne. Terrassen placeres op af den eksisterende bolig, hvor arealet i dag benyttes til parkering.

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 19. juni 2024. Det kommunalt valgte medlem af fredningsnævnet deltog ikke i besigtigelsen, men har deltaget i sagens afgørelse. I besigtigelsen deltog endvidere Kristian Aarslev, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Andersen.

Kristian Aarslev oplyste, at de købte ejendommen for et år siden. Baggrunden for terrassen er, at de gerne vil have et sted, hvor udemøblerne kan stå stabilt i stedet for i gruset. Fredningsnævnet kan bestemme, om den skal udføres i belægningssten eller terrassebrædder. Han har ansøgt om et hundehegn på mellem 120 og 150 cm i sort eller galvaniseret stål. Men det vil også være tilstrækkeligt med en højde på 100 cm. Det er tale om et trådhegn. Indhegningen er til brug for to nye jagthunde, som ellers vil løbe ned til Mossø til skade for dyrelivet dér. Fredningsnævnet kan bestemme, hvordan hegnet skal se ud.

Der skete en besigtigelse af et hegns forløb langs eller i bevoksningen langs indkørslen, langs kanten mellem græsplænen og bevoksningen eller i denne og over det grønne areal mod Mossø. Kristian Aarslev oplyste, at han gerne vil have, at der gror beplantning omkring hegnet.

Danmarks Naturfredningsforening oplyste ikke at have bemærkninger til terrassen. Hegnet bør være så lavt som muligt, og en dispensation kan være midlertidig, mens hundene er små.

Supplerende sagsoplysning

Skanderborg Kommune har den 16. oktober 2024 oplyst, at hegnet mod nord mod Mossø placeres, så det ikke berører det areal mod søen, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Kommunen skal derfor ikke give tilladelse til hegnet.

Skanderborg Kommune har videre udtalt, at da hundehegnet etableres udenfor § 3-beskyttede naturarealer, så vurderes det ikke at påvirke naturtyperne på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag.

Lys skivevandkalv og bæklampret er alle arter, der udelukkende er tilknyttet vandfasen, og er derfor ikke relevant i relation til hegnet. Blank seglmos vokser i rigkær med kilde- og vældpræg, og da den naturtype ikke er forekommende i området, er denne art heller ikke relevant. Odderen er hovedsageligt følsom overfor forstyrrelser på ynglepladsen, mens de sagtens kan søge føde og sprede sig gennem relativt forstyrrede områder. Arten bevæger sig over store afstande. Odder forekommer jævnligt i Tåning Å og i Mossø. Der er registreret flere trafikdræbte oddere på landevejen ved Fuldbro Mølle, og der ses jævnligt spor efter odder på vandløbets brinker i området. På grund af det relativt høje menneskelige aktivitetsniveau i området omkring selve Fuldbro Mølle vurderes dette område ikke at udgøre et yngleområde for arten. Dog er det sandsynligt, at de relativt uforstyrrede moseområder et stykke opstrøms Fuldbro Mølle samt langs med Mossøs bredder udgør vigtige yngleområder for arten. Områderne ved Fuldbro Mølle vurderes dog at blive anvendt som raste-, fødesøgnings- og passageområder for odder. Der er ikke nogen registrering af Stor vandsalamander i nærområdet. Der er dog en sandsynlighed for, at Stor vandsalamander vil kunne forekomme. Hundehegnet er ikke et solidt hegn og vurderes dermed ikke til at kunne forhindre spredning af Stor vandsalamander, som sagtens kan bevæge sig på tværs heraf. Hegnet placeres tæt på steder, hvor flagermus typisk jager, f.eks. langs skovkanter, vandløb eller i åbne områder, og kan skabe en barriere, som forstyrrer deres jagtmønstre. Generelt er flagermus tilpasningsdygtige og kan navigere rundt om forhindringer. Da hundehegnet ikke er solidt og har en meget begrænset højde, vurderes det ikke at påvirke en eventuel forekomst af Damflagermus.

Hundehegnet vurderes heller ikke at påvirke arterne omfattet af udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F35 væsentligt. Plettet rørvagtel er kun registreret i Klosterkær, og rørhøgs potentielle yngleområder er de store sammenhængende rørskove rundt om Mossø især i området mellem Emborg Odde og Lindholm Hoved. Isfugl, som er i nærområdet, bevæger sig langs ledelinjer i landskabet, herunder særligt langs vandløb. Et hundehegn med en højde på 1,5 meter, som placeres i tæt tilknytning til boligbebyggelse, vurderes ikke at påvirke de tre fuglearter på udpegningsgrundlaget.

Samlet set vurderes etablering af et hundehegn ikke at påvirke naturtyper eller arter på Natura 2000-områdets udpegningsgrundlag væsentligt.

Relevante strengt beskyttede bilag IV-arter i området er henholdsvis Odder og Stor vandsalamander. Som beskrevet ødelægger etablering af et hundehegn ikke yngle- eller rasteområder for arterne og vurderes heller ikke at påvirke områdets økologiske funktionalitet for de pågældende arter.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet finder ikke grundlag for at foretage en anden vurdering end den vurdering om projektets betydning for Natura 2000-områder og bilag IV-arter, der er foretaget af Skanderborg Kommune, og som er gengivet ovenfor. Fredningsnævnet lægger på den baggrund og efter sagens oplysninger til grund, at projektet ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til den ansøgte terrasse i belægningssten i samme niveau som gårdspladsen, idet en sådan er uden betydning for oplevelsen af fredningen.

Det er fredningsnævnets opfattelse, at det som udgangspunkt er uhensigtsmæssigt at opsætte hegn i en landskabsfredning, medmindre der er tale om sædvanlige kreaturhegn og lignende hegn. Det fremgår imidlertid af fredningens bestemmelser, at hegn kan opsættes omkring eksisterende haver.

Fredningsnævnet er på den baggrund indstillet på at meddele dispensation til et hundehegn, men dispensation meddeles alene til et hegn på højst én meter som sort trådhegn. Det er et vilkår, at hegnet langs indkørslen og langs græsplænen mod vest opføres på en måde, så den naturlige beplantning gror omkring hegnet. Der kan derimod ikke ske beplantning i det åbne område mod nord mod Mossø.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Kristian Aarslev og Gitte Nutzhorn Aarslev,
4. Miljøstyrelsen,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-22-24,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 30. oktober 2024

FN-MJØ-151-2024. Carport med anneks

Fredningsnævnet meddelte den 7. november 2022 dispensation til at opføre et fritliggende anneks på 9 m^2 på matr.nr. 1m Emborg By, Gl. Rye, Emborgvej 51, 8660 Skanderborg (FN-MJØ-095-2022).

Fredningsnævnet meddelte den 8. juli 2024 efter en forudgående besigtigelse dispensation til et andet projekt, som skulle træde i stedet for det fritliggende anneks, som således ikke ville blive opført. Dispensationen omfattede opførelse af en carport med et anneks og et udhæng på samlet 34 m^2 med målene 9 x 3,7 meter og en højde på 2,54 meter. Annekset var ca. 10 m^2, carporten ca. 19 m^2 og et lille udhæng ca. 3,5 m^2. Byggeriet var til erstatning for eksisterende carport/udhus, som ville blive nedrevet. Den eksisterende bygning havde samme placering og var én m^2 mindre end det ansøgte byggeri (FN-MJØ-078-2024).

Fredningsnævnet har herefter den 23. oktober 2024 modtaget Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til yderligere en ændring i projektet, så også udhænget inddrages til annekset. Den samlede bygning bliver på ca. 37 m^2, hvoraf annekset udgør ca. 15 m^2, mens carporten udgør ca. 22 m^2. Bygningen får i øvrigt den samme ydre udformning. Ansøgningen er indsendt af Henrik Pårup Sørensen for ejendommens ejere Helle Ethelberg og Per Hjuler.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

<u>Fredningen</u>

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser og af en fredningsdeklaration af 18. maj 1968.

Fredningen af Mossø med omgivelser har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Af fredningsdeklarationen fremgår bl.a. følgende:

> ”Fredningsnævnet vedtog for sit vedkommende at godkende en aftale med ejeren om en placering af et enfamiliehus til helårsbeboelse i frugthaven på følgende vilkår:
>
> Afstanden mellem det nærmeste hjørne på den store ladebygning og huset må højst være 40 meter, regnet til den nærmeste del af selve huset.
>
> Skorstenen gives en sort farve.
>
> Den endelige tegning af husets ydre og beliggenhedsplan skal godkendes af fredningsmyndighederne, forinden byggeriet påbegyndes.

Der skal opretholdes en efter fredningsnævnets skøn passende slørende beplantning, også vest for huset, og beplantningsplan bør forelægges fredningsnævnet til godkendelse, forinden fældning finder sted.

Opførelse af de til driften nødvendige bygninger samt større om- og tilbygninger af eksisterende bygninger må kun foretages efter forud indhentet godkendelse af tegninger for så vidt angår udseendet og planer af fredningsnævnet, der derom indhenter erklæring hos fredningsplanudvalget. Disse evt. godkendte nybygninger må kun opføres på den nuværende gårdhave og frugtplantageområde i nær tilknytning til de nuværende bygninger.

På arealerne nord for den nuværende gårdsplads og frugtplantage og nordøst for den nuværende vej fra Emborg til Boes må der ingensinde opføres bygninger, hverken skure, boder, drivhus eller lignende eller anbringes campingvogne.

Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning eller planering er ikke tilladt.

…

Påtaleretten tilkommer naturfredningsnævnet for Skanderborg amtsrådskreds."

Sagens oplysninger

Ejendommen er en beboelsesejendom i landzone på 10.519 m^2.

Den ansøgte bygning bliver på ca. 37 m^2, hvoraf annekset udgør ca. 15 m^2, mens carporten udgør ca. 22 m^2. Bygningen får i øvrigt samme placering og ydre udformning som den bygning, der blev meddelt dispensation til den 8. juli 2024. Denne ydre udformning fremgår af beskrivelsen af det tidligere projekt i den tidligere dispensation. Det fremgår heraf, at byggeriet opføres med udhæng og med sortmalet bejset træ. Carporten er åben, og ved annekset er der en dobbelt glasdør i enden. Taget er sedumtag, som ligner taget på boligen, men brændt træ, og den ene væg er et stort glasparti i form af en dobbeltdør, som kan åbne hele siden op.

Projektet var i øvrigt illustreret i ansøgningsmaterialet i den tidligere sag.

Placeringen fremgår af følgende situationsplan, som viser, hvor carporten/annekset ønsket opført:

Nærmeste Natura 2000-område er nr. N52 ved Mossø mv., der ligger ca. 138 meter mod sydvest. Skanderborg Kommune vurderer, at det ansøgte på baggrund af projektets karakter og den store afstand ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger. Nærmeste kendte forekomst af bilag IV-arter er spidssnudet frø i et beskyttet vandhul ca. 730 meter fra det ansøgte. Det

ansøgte vil berøre eksisterende haveanlæg, der efter kommunens vurdering er uegnet som yngle- eller rasteområde for arten, hvorfor det ansøgte ikke vil påvirke arten. Øvrige danske bilag IV-arter vurderes ikke at være relevante på den givne lokalitet eller i forbindelse med det ansøgte.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningsdeklarationen af 18. maj 1968 og fredningen af arealer ved Mossø betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet finder ikke grundlag for at foretage en anden vurdering end den vurdering af det ansøgtes betydning for Natura 2000-områder og bilag IV-arter, der er foretaget af Skanderborg Kommune, og som er gengivet ovenfor. Fredningsnævnet lægger på den baggrund og efter sagens oplysninger til grund, at projektet ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Projektet består i en mindre og ubetydelig ændring i forhold til det projekt, der allerede er meddelt dispensation til. Det nu ansøgte medfører endvidere ingen ændring i oplevelsen af det fredede landskab.

På den baggrund meddeler fredningsnævnet dispensation.

Det er en betingelse for dispensationen, at der ikke også sker udnyttelse af fredningsnævnets dispensation af 7. november 2022.

Afgørelsen er truffet af fredningsnævnets formand, jf. forretningsorden for fredningsnævn § 10, stk. 5.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og

Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Helle Ethelberg og Per Hjuler,
4. Henrik Pårup Sørensen,
5. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
6. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-38-24,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 22. november 2024

FN-MJØ-111-2024. Bibeholdelse og nedskæring af beplantning

Fredningsnævnet traf den 8. juli 2024 afgørelse i en sag, der vedrørte spørgsmålet om lovliggørelse og nedskæring af beplantning på matr.nr. 5g Alken By, Dover, Emborgvej 80, 8660 Skanderborg (FN-MJØ-085-2024). Ansøgningen var indsendt af ejendommens ejer Alken Søbred ApS.

Fredningsnævnet gennemførte forud for afgørelsen en besigtigelse i sagen. Alken Søbred ApS mødte ikke til besigtigelsen, og fredningsnævnet traf derfor afgørelse i sagen uden yderligere oplysninger fra Alken Søbred ApS.

Landskabsarkitekt Bendt Nielsen henvendte sig efterfølgende til fredningsnævnet på vegne af Alken Søbred ApS og anførte, at selskabet ikke havde modtaget indkaldelsen til besigtigelsen som følge af en fejlagtig anvendt e-mailadresse. Baggrunden for ansøgningen var - til brug for en fremtidig planlægning omkring ejendommen - at få en præcis tilkendegivelse af, hvilke træer og buske naboerne mod øst gerne vil have fældet. Selskabet ville derfor om muligt gerne have en ny besigtigelse i sagen.

Fredningsnævnet besluttede herefter at genoptage sagen.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført nedenfor i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

1. Fredningsnævnets afgørelse af 8. juli 2024

Af fredningsnævnets afgørelse fremgår følgende:

> ”Ejendommens beliggenhed i fredningen er markeret med rød prik på følgende kort, hvor beplantningen er langs den indtegnede sti langs ejendommens østskel.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet.

Uden for eksisterende haver er såning og nytilplantning med træer og buske ikke tilladt, idet andet dog kan være tilladt inden for fredningens såkaldte F-områder. Fredningen er derimod ikke til hinder for genplantning på allerede beplantede arealer. Hegn må ikke opsættes eller plantes uden fredningsnævnets tilladelse med undtagelse af nødvendige kreaturhegn og hegn om eksisterende haver. Indenfor de på kortet under F anførte områder kan plantning og såning af skovtræer og buske frit finde sted. Ejendommen er ikke beliggende indenfor fredningens F-områder.

Fredningsnævnet meddelte den 22. august 1975 dispensation til beplantning med klitfyr fra vandboringen og 20 meter mod nord langs den private vej til kommunens rensningsanlæg. Der blev derimod ikke meddelt dispensation til en foretaget beplantning langs den private vej op til kommunevejen og langs denne, som derfor skulle fjernes (sag nr. 105/75).

Fredningsnævnet meddelte den 24. juni 1980 dispensation til beplantning med fyr langs ejendommens sydskel (sag nr. 87/1980).

Skanderborg Kommunes udtalelse

Ejendommen er en landbrugsejendom på ca. 2,7 ha.

Sagen er opstået, da den nuværende ejer af ejendommen, Alken Søbred ApS, og ejerne af naboejendommen Emborgvej 84, har været i dialog om beskæring af beplantningen langs stien, der ligger på Emborgvej 80 langs skellet mod Emborgvej 82 og ned til Mossø. Ejerne af Emborgvej 84 ønsker, at Skanderborg Kommune gennemfører en besigtigelse af beplantningen langs stien for at vurdere, om fredningen overholdes, da de ønsker at bevare det åbne land og herunder udsigten til Mossø. Det er oplyst, at den seneste beplantning består af paradisæblehæk og bøgetræer, hvor bøgetræerne nu udgør en "lund". Da de tidligere ejere af Emborgvej 80 omkring 2018 solgte ejendommen, bad ejerne af Emborgvej 84 sammen med ejerne af Emborgvej 82 den tidligere ejer om at beskære eller allerhelst at fjerne paradisæblehegnet inden ejerskiftet. Det skete modvilligt, og ikke alle planter blev fjernet, selvom det var aftalt mellem parterne.

Alken Søbred ApS har på baggrund af forespørgslen fra ejerne af Emborgvej 80 fremsendt en anmodning om at fælde en mindre gruppe unge bøgetræer mod syd mod søen og at klippe buske og hække langs stien - fra enden af haven ved Emborgvej 80 og ned mod søen - ned i en højde på 70 cm.

Ejendommen er beliggende indenfor Natura 2000-område N52, ved Mossø. Natura 2000-område består af habitatområde H48. Desuden indgår Fuglebeskyttelsesområde F33 og F35. Den konkrete lokalitet ligger dog kun indenfor habitatområde H48. Stien ligger uden for kortlagte naturområder, og det er vurderet, at fastholdelse af lav beplantning langs stien i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter ikke vil kunne påvirke habitatnaturtyper eller bilag IV-arter i Natura 2000-området væsentligt og dermed ikke skade den økologiske funktionalitet i området. På den baggrund vurderes derfor, at der ikke er grundlag for at udarbejde konsekvensvurdering for udpegningsgrundlaget i Natura 2000-området.

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 19. juni 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen, Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otte Andersen og ejerne af Emborgvej 84 Lone Leth-Nissen og Frank Larsen. Alken Søbred ApS var indkaldt til besigtigelsen, men deltog ikke.

Danmarks Naturfredningsforening anførte, at alt beplantning, der er foretaget efter fredningen, principielt bør fjernes, men at det i hvert fald bør være tilfældet for ikke-hjemmehørende arter.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at bibeholde af beplantning, der er foretaget efter fredningen, kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Det fremgår af Skanderborg Kommunes udtalelse, at fastholde af lav beplantning langs stien ikke i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter vil kunne påvirke habitatnaturtyper eller bilag IV-arter i Natura 2000-området væsentligt og dermed ikke skade den økologiske funktionalitet i området. På den baggrund og da en dispensation i givet fald vil betyde bevarelse af eksisterende beplantning, lægger fredningsnævnet til grund, at en dispensation ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet finder ikke, at der det pågældende sted i fredningen er grundlag for at meddele dispensation til tilplantning og dermed heller ikke lovliggørende dispensation til en allerede foretaget tilplantning, da det hindrer de udsigter over Mossø, som netop var en af grundene til at gennemføre fredningen.

Det er en konsekvens heraf, at tilplantning, der er sket efter fredningen, skal fjernes. Det må i den forbindelse overlades til Skanderborg Kommune som tilsynsmyndighed at afklare, hvilken beplantning der skal fjernes.

Det bemærkes i øvrigt, at det ikke kræver fredningsnævnets dispensation at fjerne eller beskære selvsået beplantning."

2. Fredningsnævnets fornyede besigtigelse

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 18. november 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Alken Søbred ApS ved Michael Eberhardt og med landinspektør Jens-Erik Svensson, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Betinna Grønkjær-Petersen, Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen, Bente Andersen og Arne Krag, Lone Leth-Nissen og Frank Larsen samt Lone Adamsen.

Forholdene blev gennemgået og drøftet, og der blev opnået enighed om de træer og den beplantning, som Michael Eberhardt vil få fjernet.

3. Fredningsnævnets afgørelse

Idet fredningsnævnet henviser til begrundelsen i afgørelsen af 8. juli 2024, meddeler fredningsnævnet dispensation til, at der kan ske fjernelse af den beplantning, som er nødvendig for, at der som aftalt ved besigtigelsen sker fældning af træerne i "lunden" fra ud for bagkanten af solcellerne på naboejendommen, Emborgvej 82, 8660 Skanderborg, og fuldstændig fjernelse af læbæltet langs vejen/stien mod Mossø.

Denne afgørelse træder i stedet for fredningsnævnets afgørelse af 8. juli 2024, som ophæves (FN-MJØ-085-2024).

4. Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører

til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Alken Søbred ApS/Michael Eberhardt,
4. landskabsarkitekt Bendt Nielsen,
5. Lone Leth-Nissen,
6. Lone Adamsen,
7. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
8. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.10-P19-3-24,
9. Danmarks Naturfredningsforening, København,
10. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
11. Dansk Ornitologisk Forening, København,
12. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
13. Dansk Botanisk Forening, København,
14. Friluftsrådet, centralt,
15. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
16. Region Midtjylland,
17. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 22. november 2024

FN-MJØ-162-2024. Padelbaner med belysning

Fredningsnævnet modtog den 30. oktober 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til at opføre to padelbaner med belysning på matr.nr. 4aa Voerladegård By, Voerladegård, Damtoften 32, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af foreningen Multisal i Voerladegård. Ejendommen ejes af Skanderborg Kommune.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til én padelbane. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Ændringer i terrænet eller terrænformerne er ikke tilladt. Master, tårne og ledningsanlæg må ikke opsættes, dog kan fredningsnævnet tillade anlæg til lokal elforsyning. Der må ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger eller opsættes hegn bortset fra nødvendige kreaturhegn.

Fredningsnævnet meddelte den 16. april 1997 dispensation til at etablere en indhegnet tennisbane med et tre meter højt hegn omkring banen på ejendommen. Dispensationen blev meddelt med henvisning til, at der var tale om et anlæg af en tennisbane på et eksisterende og lovligt sportsanlæg. Dispensationen blev meddelt på vilkår om retablering af arealet til dets oprindelige tilstand af græsareal, hvis brugen af tennisbanen ophører. Der er i afgørelsen ikke nævnt belysning (j.nr. FVA 7/97).

Skanderborg Kommunes udtalelse

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er i landzone med følgende beliggenhed markeret med en rød prik:

Projektet har været under tilpasning, for at Skanderborg Kommune har kunnet imødekomme projektet med de nødvendige godkendelser. Ansøgningen omfatter to padelbaner på en sportsplads nord for Voerladegaard. Der ønskes dog kun etableret én bane til at starte med. Den placeres nærmest det vestlige skel. Den anden bane vil blive opført, hvis der opstår efterspørgsel. Der er i forvejen flere boldbaner og et klubhus på arealet. Padelbanerne bliver hver ca. 10 x 20 meter og ca. 4 meter høje. De vil kunne lejes af alle.

Der ønskes opsat lysmaster i en højde af 6,7 meter eller alternativt 5,5 meter, hvis de høje lysmaster ikke kan godkendes. Banerne kan derved også bruges i de mørke timer. Der er tale om LED lys med 300 LUX på banerne, og lyset er indrammet og rammer alene banerne.

Banernes placering og omfang fremgår af følgende oversigtsfoto:

Nærmeste Natura 2000-område er N52, Salten Langsø mv. ca. 505 meter mod nord. Det vurderes på grund af afstanden, og at der mellemliggende er fredskov, at projektet ikke påvirker Natura 2000-området.

Skoven umiddelbart nord for projektet vurderes at være levested for flagermus. Kunstigt lys kan ændre adfærd hos visse arter af flagermus. Nogle undgår lyset, mens andre tiltrækkes af øget insektmængde som følge af kunstigt lys. Det vurderes dog, at opstilling af lys på banen ikke vil påvirke yngle- eller rasteområder og områdets økologiske funktionalitet for flagermus. Der er ikke registreret øvrige bilag IV-arter i området, og projektet vurderes ikke at påvirke andre bilag IV-arter.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at der er tale om etablering af en padelbane på en eksisterende sportsplads nord for Voerladegaard by. Padelbanen opføres ved de eksisterende fodboldbaner, så anlæggene ligger samlet. Der er på nogle af fodboldbanerne på sportspladsen allerede etableret lovlig belysning. Banen opføres i et afdæmpet udtryk, og synligheden af banen i landskabet er begrænset, da der er beplantning på flere strækninger rundt om sportspladsen. Kommunen har foretaget en indledende vurdering af støjforholdene fra banerne. Kommunen vurderer, at projektet overholder de vejledende støjgrænser, idet der til en begyndelse kun etableres én bane. På den baggrund stilles der ikke krav om støjreducerende foranstaltninger før anlæggelsen af denne ene bane.

Hvis en yderligere bane etableres, kan den øgede aktivitet medføre en stigning i støjniveauet, som potentielt kan overskride de vejledende grænser. I tilfælde af klager og en dokumenteret overskridelse af gældende

støjgrænseværdier kan kommunen påbyde implementering af støjdæmpende tiltag. Disse tiltag kan f.eks. omfatte en forhøjelse af en nærliggende jordvold eller opsætning af et støjafskærmende hegn omkring banen med en højde på ca. 2,5 meter tæt op af banen for at sikre tilstrækkelig dæmpning. Det skal vurderes og beregnes nærmere, hvis det bliver aktuelt.

Ansøgeren ønsker at drøfte mulighederne for håndtering af eventuelle støjudfordringer med fredningsnævnet ved mødet med besigtigelse i sagen.

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 18. november 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog foreningen Multisal i Voerladegård ved Jesper Torp, Skanderborg Kommune ved Louise Friis Hansen og Betinna Grønkjær-Petersen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen, Bente Andersen og Arne Krag.

Skanderborg Kommune oplyste på fredningsnævnets forespørgsel, at padelbanerne ikke kan placeres på græsarealet længere mod øst bagved læbæltet, da der i det område er drikkevandsinteresser. Jesper Torp oplyste, at en placering af banerne ved klubhuset vil betyde en markant begrænsning i muligheden for at spille fodbold på arealet. Han oplyste i øvrigt om tidsperspektivet for en afklaring af, om der er behov for én bane eller på sigt to baner. Fredningsnævnet henviste til, at en dispensation kun gælder i tre år, og at der ikke er grundlag for på nuværende tidspunkt at tage stilling til, om der kan meddeles dispensation til to baner, herunder det i en landskabsfredning særligt problematiske med en støjmur i det åbne landskab, når en sådan først kan blive aktuel ved to padelbaner.

Fredningsnævnet tilkendegav sagens udfald.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet finder ikke grundlag for at foretage en anden vurdering end den vurdering af det ansøgtes betydning for Natura 2000-områder og bilag IV-arter, der er foretaget af Skanderborg Kommune, og som er gengivet ovenfor. Fredningsnævnet lægger på den baggrund og efter sagens oplysninger til grund, at projektet ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Padelbanerne ønskes placeret i et område, hvor der i forvejen er sportsfaciliteter og herunder et klubhus og lysmaster. Der er således tale om et område, som i forvejen er forstyrret i landskabsmæssig henseende.

Fredningsnævnet finder på den baggrund, at der er grundlag for at meddele dispensation til én padelbane til brug for en idrætsforening med den ansøgte placering på vilkår om, at den slørende beplantning stedse opretholdes.

Fredningsnævnet finder derimod ikke, at der på nuværende tidspunkt er grundlag for at tage stilling til, om der kan meddeles dispensation til yderligere en padelbane og en eventuel støjdæmpende foranstaltning.

Det er det altovervejende udgangspunkt i landskabsfredninger, at der ikke er grundlag for at meddele dispensation til belysning i det åbne land. Fredningsnævnet meddeler dog på baggrund af en konkret vurdering, hvor det i væsentlig grad indgår, at der i forvejen er tale om et sportspladsområde med belysning i et ikke særligt

synligt område, dispensation til, at der kan etableres den ansøgte LED-belysning i 5,5 meter høje master. Det er en betingelse for dispensationen, at der er tale om belysning, som slukkes, når banerne ikke er i brug.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. foreningen Multisal i Voerladegård,
4. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-14-24,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 6. december 2024

FN-MJØ-092-2024. Omlægning af en privat fællesvej

Fredningsnævnet modtog den 31. maj 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til at omlægge en privat fællesvej på matr.nr. 3a, 3b og 3d Hem By, Voerladegaard, Langkjær 17, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer JS Group Holding ApS.

Fredningsnævnet meddeler dispensation. Begrundelsen for afgørelsen er anført neden for i afsnittet om fredningsnævnets afgørelse.

1. Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningssagen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet.

Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt. Dog kan udnyttelse af de nævnte forekomster ske til ejendommens eget brug.

Veje må ikke anlægges uden fredningsnævnets tilladelse, bortset fra markveje som led i landbrugsdrift.

Der er i fredningen ikke særlige bestemmelser, som hindrer, at eksisterende beplantning fjernes. Der er derimod bestemmelser om, at fredningsmyndighederne uden udgift for vedkommende grundejer kan fjerne selvsået beplantning.

Naturklagenævnet gennemførte den 16. august 2001 en supplementsfredning af Hem Odde ved Mossø for at sikre mulighed for parkering og stiadgang til oddens opholdsareal uden at påføre særlige gener for de landskabelige værdier, områdets naturbeskyttelse og erhvervsmæssige interesser.

Supplementsfredningen har til formål at sikre offentlighedens mulighed for parkering og adgang til Hem Odde. Det fremgår af fredningens bestemmelser, at der etableres en ny parkeringsplads på del af matr.nr. 1a, 1d, 3c og 3e Hem By, Voerladegård. Der må etableres publikumsfaciliteter som korttavle, enkelte borde og bænke og affaldsbeholdere. Pladsen må ikke anvendes til overnatning, og der må ikke opstilles boder og lignende. Der etableres en ny sti på det eksisterende vejspor fra parkeringspladsen og langs campingpladsens vestskel til østligt skelhjørne af matr.nr. 3e Hem By, Voerladegård. Herfra nyanlægges på matr.nr. 3e, 6e, 12b, 12a og 3b Hem By, Voerladegård ca. 300 meter sti i 3 meters bredde til den eksisterende vej mod Hem Odde. På denne vej etableres sti til oddens opholdsareal, alt som angivet på fredningskortet. Stien er åben for offentlighedens ikke-motoriserede færdsel. Vejle Amt anlægger og vedligeholder parkeringspladsen og stien med tilhørende publikumsfaciliteter.

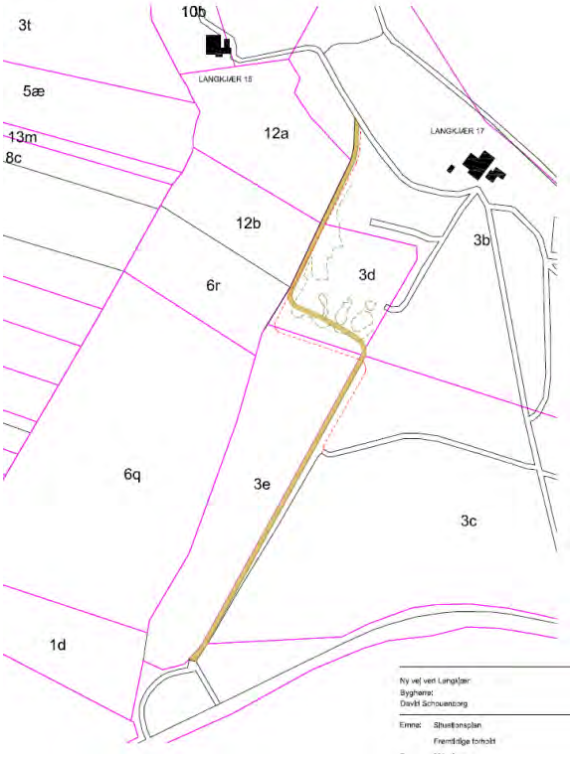
2. Skanderborg Kommunes udtalelse

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er beliggende i landzone med følgende placering markeret med en rød prik:

Ansøgningen omfatter omlægning af en privat fællesvej på ejendommen til brug for naboejendommen, Langkjær 15, som er en ejendom kaldet Gåsefarmen/Mossøhytten, der benyttes til udlejning. Naboejendommen har i henhold til en tinglyst servitut en vejret, der går skråt gennem Langkjær 17. I realiteten benyttes dog i stedet asfaltvejen forbi bygningerne på Langkjær 17, da den vej, som den tinglyste vejret omfatter, er næsten tilgroet. Ansøgeren har oplyst, at det vil være temmelig indgribende i naturområdet, hvis den tinglyste vejret skal retableres. Det er baggrunden for ansøgningen om at omlægge vejen, så den får et helt tredje forløb. Ejerne af Langkjær 15 er indforstået med denne løsning, da mange af deres gæster kører forkert, når de skal hen til hytten. Ansøgeren har endvidere oplyst, at der også er tre andre lodsejere, som har tinglyst ret til at køre med landbrugsmaskiner gennem det samme område. Der er for tiden en dialog med dem om også at benytte den nu ansøgte vejstrækning. Vejretten er beliggende i et område, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.

Det ansøgte vejforløb er markeret med en gul streg på oversigtskortet nedenfor. Det omtalte vejforløb, der er omfattet af den tinglyste vejret, og som er beliggende i et område, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3, er strækningen bl.a. hen over matr.nr. 3c Hem By, Voerladegaard. Vejforløbet er markeret med en blå stiplet linje på oversigtskortet nedenfor:

Den ansøgte vej skal således etableres ved den eksisterende parkeringsplads ved Langkjær og følge den eksisterende sti/markvej. Den får en længde på ca. 0,6 km. Bredden af vejudlægget vil være fire meter med en

kørebanebredde på 3,4 meter og en rabat på 0,3 meter mod skel. Der vil være en sivegrøft på 0,3 meter mod mark/skov/natur. Tilslutningen til eksisterende veje udføres, så overgangen mellem nyt og eksisterende fremstår så naturligt som muligt. Det eksisterende vejanlæg er 2,5 meter og renoveres i videst muligt omfang. Der etableres nyt slidlag i hele kørebanens bredde. Vejens længdefald tilpasses så vidt muligt naturligt terræn. Vejens fald på tværs er minimum 20 promille og tilpasses det øvrige naturlige terræn. Planen er, at der opsættes en ny bom/port ved parkeringspladsen, så gæsterne og brugerne af Langkjær 15 kan åbne og lukke porten, men at den er lukket af for anden motoriseret trafik end til brug for den ejendom.

Skanderborg Kommune har afslutningsvis anført, at der er en del større træer langs den ansøgte vejstrækning, som potentielt vil skulle fældes. Kommunen har ikke bemærkninger til selve omlægningen af vejretten, da det er et privatretligt anliggende. Kommunen har ikke foretaget en vurdering i relation til Natura 2000 og bilag IV-arter, men en sådan vil blive foretaget, hvis fredningsnævnet er indstillet på at meddele dispensation.

3. Fredningsnævnets møde med besigtigelse den 19. juni 2024

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 19. juni 2024 og udsendte herefter et notat med følgende indhold:

> ”Fredningsnævnet behandlede på et møde med besigtigelse den 19. juni 2024 en ansøgning om dispensation fra fredningen af Mossø med omgivelser til at omlægge en privat fællesvej på Langkjær 17, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejer JS Group Holding ApS.
>
> I mødet med besigtigelse deltog fredningsnævnets formand Martin Møller-Heuer og ministerudpegede medlem Knud Erik Hesselbjerg. Det kommunalt valgte medlem Kresten Krab Thorup deltog ikke. Endvidere deltog JS Group Holding ApS ved David Schouenborg, Skanderborg Kommune ved Lars Peter Larsen, Louise Friis Hansen og Anne-Mette Norup og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Andersen.
>
> David Schouenborg redegjorde for baggrunden for den ønskede vejforlægning, som primært er at undgå, at trafikken til naboejendommen (Mossøhytten) passerer tæt forbi deres bolig. Ejeren af Mossøhytten og tre andre lodsejere har samtidig en tinglyst vejret et andet sted på ejendommen, men den går igennem et område, som er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3.
>
> Han ansøger derfor om et alternativt vejforløb, og han har drøftelser med indehaverne af vejretten om et sådant forløb. Det er hans opfattelse, at den løsning er den mindst indgribende, og den vil ikke medføre nogen særlig visuel ændring i landskabet. Der skal heller ikke fældes træer, men højst ske en beskæring, som gør passagen bred nok til f.eks. også en renovationsbil. Vejen vil også fortsat fremstå som en naturvej, da der vil være græs ovenpå det grus, som skal udlægges. Vejen skal kun gøres en smule bredere.
>
> Lars Peter Larsen oplyste, at Skanderborg Kommune som vejmyndighed er indstillet på den forslåede løsning, hvis der kan findes en ordning, så bommen kun kan åbnes og vejen dermed bruges til kørsel kun for besøgende til Mossøhytten. Det skal derimod ikke være muligt at køre på vejen for besøgende til stranden. En alternativ løsning kan være at lade være med at grave noget af, men i stedet lægge et lag grus på 15-20 cm på og så lade græsset gro op af sig selv.
>
> Danmarks Naturfredningsforening udtalte sig imod en dispensation til den ansøgte vejforlægning, da det vil gå ud over det naturligt selvgroede stiforløb fra Langkjær mod Mossø.
>
> Der blev drøftet en mulig løsning med en delvis forlægning, herunder med passage ad den vej, som er omfattet af vejretten. Skanderborg Kommune påpegede det muligt problematiske ved en sådan løsning, da det er et § 3-område, hvor der formentlig kun må slås den beplantning, som er nødvendig for at kunne køre på vejen, mens der ikke må påfyldes huller. Kommunen vil dog vende tilbage med en vurdering heraf og i øvrigt den vurdering i forhold til Natura 2000 og bilag IV-arter, som endnu ikke er udarbejdet.

Det må forventes, at der herefter vil blive gennemført endnu en besigtigelse med deltagelse af det samlede fredningsnævn til drøftelse af en mulig løsning."

4. Skanderborg Kommunes udtalelse om Natura 2000 og bilag IV-arter

Skanderborg Kommune har indledningsvis redegjort for, at det vejforløb, som er omfattet af den tinglyste vejret, er en del af den hede, der er beskyttet og omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Der må på et sådant areal ikke foretages indgreb, der ændrer arealets tilstand. Beskyttelsen er dog ikke til hinder for, at arealets hidtidige lovlige benyttelse fortsættes. Hvis markvejen kontinuerligt gennem årene er blevet vedligeholdt ved opfyldning af huller eller en generel påfyldning af jord/grus, må denne praksis fortsætte.

Der er herefter foretaget en vurdering af Natura 2000 og bilag IV-arter i relation til den ansøgte vejomlægning.

De arealer, hvor projektet ønskes udført på, er beliggende helt op af Natura 2000-område N52 ved Mossø mv. Skanderborg Kommune vurderer, at det ansøgte på baggrund af projektets karakter ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger.

Der må ikke gives tilladelse til planer eller projekter, som kan beskadige eller ødelægge yngle- eller rasteområder for bilag IV-arter, eller som kan forstyrre arter, så bestanden påvirkes. Ved udvidelse af den eksisterende vej er der tale om et minimalt indgreb, idet der ikke vil fældes træer, men højst sker en beskæring. Vejen skal kun gøres en smule bredere. Der skal muligvis afgraves lidt, men ellers lægges der et lag grus på, som med tiden vil blive naturligt bevokset. Den eneste bilag IV-art, der er relevant i forhold til udvidelsen af markvejen, er flagermus. Markvejen er flankeret af træer på begge sider. Træerne er op til 50 år gamle. Ved udvidelse af vejen vil der udelukkende ske en beskæring af træerne og ikke en egentlig fældning. Udvidelsen af vejen vurderes dermed ikke at påvirke yngle- og rastesteder for flagermus. Der vil på den baggrund ikke være nogen påvirkning af bevaringsstatus for strengt beskyttede bilag IV-arter.

Det ansøgte vejforløb løber ind over et areal, som tidligere har fungeret som campingplads, men de seneste 3-4 år har arealet ligget hen uden drift. På besigtigelsestidspunktet fremstod arealet med høj vegetation med dominans af græs. Der var stort set ingen forekomst af lavt voksende lyskrævende urter eller dværgbuske, og arealet levede dermed ikke op til beskyttelsen i naturbeskyttelseslovens § 3. Der er ingen vandhul på arealet, og den bevoksning, der skal ryddes for at anlægge vejen, er et læhegn, som primært består af buske og lavt voksende træer. Bilag IV-arterne stor vandsalamander og flagermus vurderes dermed ikke at være relevante i forhold til anlæggelse af et nyt vejforløb. Markfirben er kun registreret i den vestlige del af Skanderborg Kommune, og som følge af arealets beskaffenhed vurderes arten heller ikke at være relevant for arealet.

5. Fredningsnævnets møde med besigtigelse den 19. november 2024

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 19. november 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog David Schouenborg, Skanderborg Kommune ved Anne Mette Norup og Inger Juul og Danmarks Naturfredningsforening ved Bente Andersen, Ulla Thyssen og Arne Krag.

Der blev drøftet og opnået enighed om en løsning, hvor stien anvendes som adgang til Mossøhytten for personbiler, mens større biler fortsat skal anvende vejen forbi bygningerne. Fredningsnævnet tilkendegav i den forbindelse, at der i fredningsmæssig henseende kan findes en løsning med opstilling af affaldscontainere med henblik på, at renovationsafhentning kan ske ved vejen.

6. Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser og supplementsfredningen af Hem Odde betyder, at dele af projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet finder ikke grundlag for at foretage en anden vurdering end den vurdering om projektets betydning for Natura 2000-områder og bilag IV-arter, der er foretaget af Skanderborg Kommune, og som er gengivet ovenfor. Fredningsnævnet ligger på den baggrund og efter sagens oplysninger til grund, at projektet ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Fredningsnævnet meddeler dispensation til et projekt, der sammenfattende kan beskrives således, at den eksisterende sti kan anvendes af personbiler, som skal til Mossøhytten. Adgangen via bommen sker som anført af Skanderborg Kommune på en måde, så det sikres, at vejen ikke i øvrigt er tilgængelig for kørende trafik fra parkeringspladsen.

Det er indgået i fredningsnævnets vurdering, at stien efter et kortere forløb mod Hem Odde i forvejen bruges af landbrugsmaskiner i henhold til en tinglyst vejret.

Fredningsnævnet deler ikke Danmarks Naturfredningsforenings bekymring for, at stien eventuelt befæstes med et lag grus, som med tiden vil fremstå med græs, eller at der i en fredning uden forbud mod at fjerne træer fjernes et mindre antal træer langs stien. Men da det ikke er ansøgerens hensigt, at der skal udføres sådanne arbejder, medmindre det viser sig, at det er nødvendigt, omfatter dispensationen ikke på nuværende tidspunkt sådanne arbejder. Der kan dog som aftalt ved besigtigelsen ske løbende vedligeholdelse ved udlæg af grus i huller i hjulsporet til personbiler.

Der kan som led i projektet ved indlevering af en særskilt ansøgning forventes meddelt dispensation til, at der opsættes en port på adgangsvejen mod bygningerne, hvis Skanderborg Kommune i øvrigt vejmæssigt kan godkende det, idet en port med en sådan placering et stykke inde på ejendommen i nærheden af bygningerne alene er synlig fra ejendommen og ikke fra omgivelserne og som sådan derfor er uden betydning for oplevelsen af fredningen.

Der kan på samme måde forventes meddelt dispensation til, at der kan placeres affaldsbeholdere ved Langkjær.

Begge projekter skal dog konkret kunne godkendes af fredningsnævnet.

7. Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og

- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. JS Group Holding ApS,
4. David Schouenborg,
5. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
6. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.10-P25-18-24,
7. Danmarks Naturfredningsforening, København,
8. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
9. Dansk Ornitologisk Forening, København,
10. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,

11. Dansk Botanisk Forening, København,
12. Friluftsrådet, centralt,
13. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
14. Region Midtjylland,
15. Slots- og Kulturstyrelsen.

NÆVNENES HUS

Denne afgørelse vedrører en dispensationsafgørelse fra Fredningsnævnet med sags nr. FN-MJØ-099-2022.
Klik her for at se afgørelsen.

Dato: 23. januar 2025
Sagsnr.: 22/17196 og 24/04068
Klagenr.: 1042676
Sagsbehandler: SKJ

Miljø- og Fødevareklagenævnet
Toldboden 2
8800 Viborg

Tlf.: 72 40 56 00
CVR-nr.: 37795526
Nævnets e-mail:
mfkn@naevneneshus.dk
www.naevneneshus.dk

AFGØRELSE FRA MILJØ- OG FØDEVAREKLAGENÆVNET

STADFÆSTELSE af afslag på dispensation i sag om opførelse af et nyt stuehus og konvertering af eksisterende stuehus inden for fredning i Skanderborg Kommune

Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse efter naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 78, stk. 3.[1]

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels afgørelse af 17. november 2022 om afslag på dispensation til opførelse af nyt stuehus med garage og konvertering af eksisterende bebyggelse inden for fredning på matr.nr. 4g Dørup By, Voerladegård, beliggende Maskedal 37, 8660 Skanderborg.

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels afgørelse af 12. marts 2024 om afslag på dispensation til opførelse af nyt stuehus med garage og nyt maskinhus og konvertering af eksisterende bebyggelse inden for fredning på matr.nr. 4g Dørup By, Voerladegård, beliggende Maskedal 37, 8660 Skanderborg.

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17, stk. 1, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet[2] og gebyrbekendtgørelsens § 2, stk. 6.[3] Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. naturbeskyttelseslovens § 88, stk. 1.

---

[1] Lovbekendtgørelse nr. 927 af 28. juni 2024 om naturbeskyttelse.

[2] Lov nr. 1715 af 27. december 2016 om Miljø- og Fødevareklagenævnet, som ændret ved lov nr. 900 af 21. juni 2022 om ændring af museumsloven, lov om miljø- og Fødevareklagenævnet og forskellige andre love.

[3] Bekendtgørelse nr. 132 af 30. januar 2017 om gebyr for indbringelse af klager for Miljø- og Fødevareklagenævnet mv.

Afgørelsen er truffet af nævnet, jf. § 1 i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet, der i overensstemmelse med naturbeskyttelseslovens § 78, stk. 3, har behandlet sagen i nævnets afdeling 10, jf. § 3, stk. 1, nr. 10, i lov om Miljø- og Fødevareklagenævnet.

Indhold

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet 4

2. Sagens oplysninger 4
2.1 Ejendommen/området 4
2.2 Den påklagede afgørelse af 17. november 2022 5
2.3 Klagen af 10. december 2022 7
2.4 Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels bemærkninger til klagen 11
2.5 Klagers supplerende bemærkninger 12
2.6 Den påklagede afgørelse af 12. marts 2024 14
2.7 Klagen af 1. april 2024 15
2.8 Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels bemærkninger til klagen 17
2.9 Klagers bemærkninger af 14. april 2024 18

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse 18
3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger 18
3.2 Gebyr 23
3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse 23

1. Klagen til Miljø- og Fødevareklagenævnet

Afgørelserne er den 10. december 2022 og den 1. april 2024 påklaget til Miljø- og Fødevareklagenævnet af ejendommens ejer.

Klager har navnlig anført, at

- fredningsnævnets afgørelser er i strid med lighedsgrundsætningen,
- det ansøgte er nødvendigt for den landbrugsmæssige drift af ejendommen, og
- det eksisterende stuehus er egnet til erhvervsmæssig brug, men ikke til istandsættelse og fortsat benyttelse til beboelse.

Klagepunkterne er nærmere uddybet i afsnit 2.3 og 2.7.

2. Sagens oplysninger

2.1 Ejendommen/området

Sagen vedrører ejendommen på matr.nr. 4g Dørup By, Voerladegård, beliggende Maskedal 37, 8660 Skanderborg. Ejendommen har et samlet areal på 63.914 m^2 og er beliggende i landzone.

Ejendommen er præget af et let skrånende terræn, der falder fra ejendommens sydlige skel ved landevejen, Maskedal, til Mossø, der ligger ved ejendommens nordlige skel. Ejendommen består hovedsageligt af åbne græsarealer, mens den nordligste del langs søbredden er præget af skovbevoksning. Ejendommens bebyggelse ligger samlet på den sydøstlige del af ejendommen. Ifølge BBR er der på ejendommen et stuehus på 184 m^2 og fire driftsbygninger på henholdsvis 183 m^2, 101 m^2, 193 m^2 og 40 m^2. Driftsbygningerne er beliggende som et samlet, trelænget bygningskompleks. Fra stuehuset er der ca. 15 meter til landevejen Maskedal og fra den nærmeste driftsbygning er der ca. 10 meter til vejen. Både vest, syd og øst for bebyggelsen findes beplantningsbælter bestående af forskellige træer.

På den nordligste del af ejendommen findes et areal, der er registreret som mose beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3. Den nordligste del af ejendommen og området nord for denne er omfattet af Natura 2000-område nr. 52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå (habitatområde H48 samt fuglebeskyttelsesområde F33 og F35).[4]

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.[5] Fredningen har ikke nogen egentlig formålsbestemmelse, men indeholder bl.a. bestemmelser om at bevare området i samme tilstand som på fredningstidspunktet, forbud mod terrænændringer, forbud mod bebyggelse og om færdselsret for offentligheden.

[4] Link til Natura 2000-planen: https://edit.mst.dk/media/jkdobppf/n52-natura-2000-plan-2022-27-salten-aa-salten-langsoe-mossoe-og-soeer-syd-for-salten-lan.pdf.

[5] Link til fredningsregistret: https://www2.blst.dk/nfr/05386.00.pdf.

2.2 Den påklagede afgørelse af 17. november 2022
Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, har den 17. november 2022 truffet afgørelse om afslag på dispensation til opførelse af et nyt stuehus og garage samt ændret anvendelse af et eksisterende stuehus.

Det fremgår af afgørelsen, at det nye stuehus ønskes opført som erstatning for det eksisterende stuehus. Det eksisterende stuehus ønskes bevaret og indrettet til erhvervsbygning med bl.a. gårdbutik, værksted, lager, kontor og andre funktioner til brug for den virksomhed, der drives på ejendommen. Konverteringen vil ikke medføre ændringer af det eksisterende stuehus' ydre karakter. Det nye stuehus vil blive opført i to plan med 153 m^2 i stueetagen og 53 m^2 på første sal. Bygningen vil desuden få et udhæng på 17 m^2. I tilknytning til det nye stuehus ønsker klager at opføre et udhus på 56 m^2, som bygges sammen med det nye stuehus, og som vil opføres med et udhæng på 10 m^2. Stuehuset ønskes opført, så det tilpasses ejendommens skrånende terræn, hvorfor der ikke vil ske terrænreguleringer på mere end en halv meter. Både stuehuset og garagen ønskes opført i mat, mørk stål, zink eller aluminium, der suppleres med partier af træ. Byggeriet ønskes placeret cirka 20 m nord for den eksisterende driftsbygning og nord for den eksisterende beplantning for at mindske gener fra trafikstøj. Denne placering vil desuden gøre det muligt at holde øje med fårene på ejendommen, at bevare træerne og muliggøre udkørsel til landevejen ved laden.

Af afgørelsen fremgår det, at det er nødvendigt at opføre et nyt stuehus for at sikre nutidige krav til bl.a. funktionalitet og energiforbrug, da det oprindelige stuehus i vidt omfang står i sin oprindelig stand fra 1930. Det er klagers ønske, at både boligen og landbruget på ejendommen tilpasses et moderne liv på landet, og det ansøgte byggeri er ifølge klager afgørende for at kunne opretholde og udvikle landbrugsdriften på ejendommen samt for at kunne sikre en effektiv og rentabel drift af landbruget.

Om baggrunden for ansøgningen fremgår det, at bevarelse og renovering af det eksisterende stuehus til erhverv er mere bæredygtigt og økonomisk fordelagtigt end at rive ned og opføre nye erhvervsbygninger. Det fremgår videre, at der på ejendommen mangler faciliteter til opbevaring, forarbejdning og salg af produkter fra ejendommens landbrug, og da konstruktionen i det eksisterende stuehus er sund, er det ifølge klager oplagt at omdanne bygningen til erhverv. Bygningens placering tæt ved landevejen gør den desuden egnet som gårdbutik.

Opførelsen af en garage på ejendommen vil desuden frigøre plads til opbevaring af maskiner og materialer i de eksisterende driftsbygninger, der ikke er blevet opdateret markant siden 1930, selvom maskiner og dyrkningsmetoder har ændret sig væsentligt i den mellemliggende periode.

Fredningsnævnet har i afgørelsen henvist til fredningsnævnets afgørelse af 16. december 2013,[6] hvor fredningsnævnet meddelte afslag på dispensation til etablering af et nyt stuehus ca. otte meter tættere på Mossø end den eksisterende bygning på ejendommen, der var placeret tættest på søen. Ejendommen var beliggende ca. 2,8 km fra klagers ejendom. Fredningsnævnet vurderede i afgørelsen, at den ansøgte bebyggelse ville forskønne oplevelsen af ejendommen, men at den ansøgte placering og højde af stuehuset ville medføre en markant påvirkning af landskabsoplevelsen omkring Mossø. Fredningsnævnet var dog indstillet på at meddele dispensation, hvis stuehusets facade blev placeret samme sted som facaden på den eksisterende garage, hvis byggeriets højde ikke oversteg højden på de eksisterende bygninger, og hvis en eventuel kælder ikke være vil være synlig fra omgivelserne.

Fredningsnævnet har desuden henvist til fredningsnævnets afgørelse af 25. februar 2020,[7] hvor fredningsnævnet meddelte afslag på dispensation til etablering af et nyt stuehus ca. 8,3 meter tættere på Mossø end den eksisterende driftsbygning, der var placeret tættest på søen. Ejendommen var beliggende ca. 2,5 km fra klagers ejendom. Fredningsnævnet vurderede indledningsvist, at det ansøgte byggeris udformning og farvevalg ikke vil få en negativ påvirkning af oplevelsen af det fredede område, men at der ikke kunne meddeles dispensation til den ansøgte placering. Fredningsnævnet lagde herved vægt på, at det ansøgte ikke skulle etableres på samme placering som eksisterende bebyggelse, og at der ikke forelå særlige forhold, der kunne begrunde en dispensation på den ansøgte placering. Fredningsnævnet vurderede dog, at der kunne dispenseres til en placering, hvor det nye byggeris nærmeste facade mod Mossø placeres samme sted som den eksisterende bebyggelses nærmeste facade mod Mossø. Fredningsnævnet lagde i sin vurdering vægt på hensynet til at undgå en uønsket præcedens og på hensynet til iagttagelse af den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning.

Fredningsnævnet har vurderet, at det ansøgte ikke vil kunne påvirke det nærliggende Natura 2000-område eller beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV, og dermed ikke være i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller 3.

Fredningsnævnet har med henvisning til sin egen praksis bemærket, at opførelse af et nyt stuehus som erstatning for et eksisterende som udgangspunkt skal ske på samme eller nogenlunde samme placering, men at fredningsnævnet i andre sager har dispenseret til andre placeringer, hvor det har været begrundet i særlige forhold. Fredningsnævnet har videre bemærket, at det ansøgte ønskes placeres i det åbne landskab mod Mossø, og at facaden på det nye byggeri vil være omkring 40 meter tættere på søen end facaden på den eksisterende driftsbygning og mere end 50 meter tættere på søen end facaden på det nuværende stuehus.

---

[6] Fredningsnævnets sagsnr. FN 2013.136.

[7] Fredningsnævnets sagsnr. FN-MJØ-120-2019.

Fredningsnævnet har vurderet, at der ikke kan meddeles dispensation til opførelse af et nyt stuehus med den ansøgte placering, heller ikke af hensyn til ønsket om etablering af yderligere bygningsarealer til brug for driften af ejendommen. Hensynet til at undgå en uønsket præcedensvirkning og hensynet til den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning har indgået i fredningsnævnets vurdering.

Fredningsnævnet har desuden oplyst, at det ikke er muligt at give tilkendegivelser om en anden placering på ejendommen, hvilket klager har efterspurgt under fredningsnævnets besigtigelse, da der i fredningsnævnet ikke er enighed om en egnet alternativ placering. Flertallet i fredningsnævnet har udtalt, at der ikke kan forventes dispensation til opførelse af et nyt stuehus, der er placeret tættere på Mossø end den nordligste driftsbygning, eller som er højere end denne bygning. Et mindretal har udtalt, at der afhængigt af projektets udformning kan være grundlag for at dispensere til et nyt stuehus med en placering nord for de eksisterende driftsbygninger.

2.3 Klagen af 10. december 2022
Klagen og de efterfølgende indlæg fra klager er omfattende og er kun gengivet i hovedtræk nedenfor. Alle oplysninger er dog indgået i Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af sagen.

Klager har indledningsvist anført, at ejendommen drives som landbrugsejendom med økologisk fårehold, hvor der foruden det eksisterende stuehus findes stald, garage og værksted. Stuehuset er opført i 1930 og står, bortset fra en sporadisk renovering i 1970'erne, i al væsentlighed i samme stand som i 1930. Klager har derfor behov for et moderne stuehus og for mere plads i driftsbygningerne, hvilket bedst opfyldes ved at konvertere det eksisterende stuehus til erhverv og samtidig opføre et nyt stuehus. Hvis det nye stuehus placeres nord for de eksisterende driftsbygninger vil stuehus være bedre skærmet mod støj fra landevejen, det vil ligge i passende afstand fra staldfaciliteterne af hensyn til kravene i husdyrbekendtgørelsen, og det vil sikre offentlighedens udsigt fra landevejen over Mossø.

Klager har bemærket, at fredningsnævnets afgørelse ikke var enstemmig, og at mindretallet i fredningsnævnet har argumenteret for, at klagers ønske til placeringen af et nyt stuehus bør kunne imødekommes delvist.

Ejendommens landbrugsmæssige drift
Klager har anført, at fredningsnævnet primært har forholdt sig til de landskabelige forhold på ejendommen, selvom fredningsbestemmelserne ikke hindrer, at der på eksisterende landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger. Ifølge klager skal fredningsnævnet desuden forholde sig til mulige alternative placeringer og disses landbrugsøkonomiske konsekvenser, da det fremgår af fredningsbestemmelserne, at fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeri samt om- og tilbygninger, hvis det eksisterende helhedsindtryk af ejendommen

herved ændres i væsentligt omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller hvis det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål. Klager har hertil oplyst, at fredningsnævnet ikke har anvist alternative placeringer til det ansøgte, men at det vil være muligt at flytte det nye stuehus 5 m mod syd og 4,2 m mod øst og samtidig sikre bl.a. tilkørselsforholdene til maskinhuset.

Det fremgår af klagen, at fredningsnævnet ikke har argumenteret mod den landbrugsmæssige nødvendighed for det ansøgte, og at fredningsnævnet i en tidligere afgørelse har vurderet, at en ejendom på 4,6 ha med fåreavl skulle opfattes som erhvervsmæssig drift, men at fredningsnævnet på trods af dette ikke har anvist klager til en anden egnet placering eller udformning som alternativ løsning.

Klager har desuden henvist til Skanderborg Kommunes udtalelse om, at kommunen er indstillet på at meddele landzonetilladelse til det ansøgte, hvis der kan opnås dispensation fra fredningen.

Klager har anført, at etableringen af et udhus vil frigøre kapacitet i driftsbygningerne til opbevaring af foder, maskiner og udstyr, hvilket vil muliggøre udvikling af landbrugsejendommen med bl.a. en gårdbutik. Klager har i den forbindelse henvist til fredningsnævnets afgørelse af 11. juli 2022,[8] hvor fredningsnævnet på baggrund af den konkrete frednings bestemmelser, ejendommens placering i fredningen og netop de aktuelle og fremtidige forhold på ejendommen, meddelte dispensation til bl.a. en køkkenhave, en terrasse og en indkørsel. Klager har desuden henvist til to andre afgørelser,[9] hvor der meddeles dispensation til forhold, der kan medvirke til at udvikle landbrugsejendomme. Ifølge klager følger det desuden af fredningsnævnets praksis, at der på ejendomme med heste- og fårehold på hobbyniveau kan meddeles dispensation til nybyggeri tættere på Mossø end det eksisterende byggeri på ejendommene.

Tidligere afgørelser fra fredningsnævnet
Fredningsnævnet har i afgørelsen henvist til sine tidligere afgørelser af 16. december 2013 og 25. februar 2020. Ifølge klager er disse afgørelser ikke relevante for nærværende sag, da sagerne vedrører mindre ejendomme, der ikke udnyttes landbrugsmæssigt, og da der ønskes nedrivning af eksisterende bebyggelse i forbindelse med opførelsen af ny bebyggelse. Klager har desuden henvist til en række afgørelser fra fredningsnævnet, som ifølge klagers vurdering er relevante at inddrage i nærværende sag.

Klager har oplyst, at fredningsnævnet har truffet en række afgørelser vedrørende Klostermøllevej 10, 8660 Skanderborg, der er beliggende cirka 2,8 km fra klagers ejendom, hvor der tidligere er dispenseret til opførelse af 59

[8] Fredningsnævnets sagsnr. FN-MJØ-027-2022

[9] Der henvises til sagsnr. FN8901-01.2008.166 og FN-MJØ-046-2021.

m^2 tilbygning, der skulle anvendes til keramikværksted, i tilknytning til et eksisterende udhus, selvom tilbygningen var placeret nærmere Mossø end den eksisterende bebyggelse. Den 21. februar 1990 meddelte fredningsnævnet dispensation til opførelse af en kombineret fåre- og hestestald på 130 m^2 beliggende ca. 28 m tættere på Mossø end den eksisterende bebyggelse.[10] Den 30. oktober 1996,[11] meddelte fredningsnævnet dispensation til, at stalden kunne omdannes til kontor- og kursusfaciliteter samt lagerrum til opbevaring af maskiner.

Klager har på baggrund af ovenstående konkluderet, at det er fredningsnævnets praksis, at der kan meddeles dispensation til at konvertere bygninger fra et formål til et andet, og at der herefter kan opføres ny bebyggelse for at udfylde det formål, som den konverterede bygning tidligere tjente. Klager har herefter anført, at fredningsnævnets afslag på dispensation i nærværende sag er i strid med den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning, og at fredningsnævnet burde havde lagt vægt på både de tidligere afgørelser og på hensynet til landbrugsdriften på klagers ejendom.

Klager har desuden henvist til en række afgørelser vedrørende ejendommen, der er beliggende Klostermøllevej 8, 8660 Skanderborg, der er beliggende mellem Mossø og udsigtspunktet Møgelkol, og dermed har betydning for offentlighedens udsigt over Mossø. I fredningsnævnets afgørelse af 7. februar 2006[12] og fredningsnævnets afgørelse af 3. juli 2020[13] meddelte fredningsnævnet dispensation til opførelse af to separate beboelsesbygninger. Den ene bygning på 80 m^2 erstattede en eksisterende bygning på 24 m^2, og den anden bygning på i alt 332 m^2 erstattede eksisterende udhuse på i alt 292 m^2.

Herudover har klager henvist til fredningsnævnets afgørelse af 11. april 2005,[14] der vedrører ejendommen på Emborgvej 28, 8680 Ry, og til fredningsnævnets afgørelse af 17. juli 2009,[15] der vedrører ejendommen Munkevej 5, 8680 Ry. Klager har anført, at der i begge afgørelser er meddelt dispensation til at indrette en ekstra bolig i uudnyttede landbrugsbygninger. For så vidt angår ejendommen på Emborgvej har klager anført, at dispensationen vedrørte etablering af 256 m^2 ekstra beboelse, og at det fremgår af fredningsnævnets afgørelse, at "*det i forhold til fredningsbestemmelserne ikke findes problematisk med to boliger*". Klager har hertil bemærket, at når fredningsnævnet i de to ovennævnte afgørelser dispenserede til udvidelse af boligarealet, må klagers ønske om at konvertere eksisterende bolig til erhverv af hensyn til landbrugsmæssige behov være i overensstemmelse med fredningsbestemmelserne.

---

[10] Fredningsnævnets sagsnr. 52/1989.

[11] Fredningsnævnets sagsnr. 24/96.

[12] Fredningsnævnets sagsnr. FVA 51/2005.

[13] Fredningsnævnets sagsnr. FN-MJØ-056-2020.

[14] Fredningsnævnets sagsnr. 166/04.

[15] Fredningsnævnets sagsnr. 8901-01.2008.166.

Påvirkningen af landskabet
Klager har anført, at det ikke fremgår klart af fredningsnævnets afgørelse, hvorfor den ansøgte placering vil have en negativ påvirkning af det fredede område, men at der blot er henvist til, at det ansøgte er placeret tættere på Mossø end den eksisterende bebyggelse. Da det fremgår af baggrunden for fredningen, at fredningen skal sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse, har klager valgt en placering, hvor udsigten over Mossø fra landevejen ikke påvirkes.

Det fremgår af klagen, at klager under og efter fredningsnævnets besigtigelse har foreslået alternative placeringer til det ansøgte. Klager har derfor fremsendt et forslag, hvor det nye stuehus flyttes 4,2 m mod øst og 5 m mod syd i forhold til den oprindelige ansøgning, da denne placering ikke vil medføre nogen nævneværdig påvirkning af landskabet, men placeringen vil dog påvirke tilkørselsforholdene med traktorer og andre maskiner.

Herudover har klager henvist til fredningsnævnets praksis, hvor fredningsnævnet tidligere har meddelt dispensation med den begrundelse, at det ansøgte ikke vil kunne ses grundet eksisterende beplantning, og hvor fredningsnævnet har fastsat vilkår om at etablere slørende beplantning omkring byggeri. Klager har oplyst, at klager er indstillet på at bevare og underplante de eksisterende læhegn på den vestlige del af ejendommen.

Placeringen af det eksisterende stuehus
Det fremgår af klagen, at det eksisterende stuehus er placeret tæt på den trafikerede vej, Maskedal, hvor der grundet vejens forløb er mange opbremsninger og accelerationer ved klagers ejendom. Klager har oplyst, at fredningsnævnet blev præsenteret for problemerne med støj under fredningsnævnets besigtigelse, og at fredningsnævnet i sin afgørelse af 25. februar 2020 udtalte, at der som udgangspunkt kun meddeles dispensation til nyt byggeri, hvis det sker på omtrentlig samme placering som eksisterende bebyggelse, medmindre der konkret er grundlag for at godkende en anden placering, f.eks. som følge af nærhed til veje. Klager har hertil bemærket, at trafikstøj har negativ betydning for menneskers sundhed og kan føre til forkortet levetid, og at det eksisterende stuehus er opført i en tid, hvor trafikken på vejen havde en anden karakter. Ifølge klager er det derfor væsentligt, at det nye stuehus placeres længere væk fra landevejen.

Herudover har klager henvist til fredningsnævnets afgørelse af 20. september 2018,[16] hvor et beboelseshus på Emborgvej 66, 8660 Skanderborg, blev flyttet væk fra Emborgvej og tættere på Mossø. Den eksisterende bebyggelse var beliggende inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen, hvilket gjorde det nødvendigt at opføre den nye bebyggelse tættere på søen og længere væk fra vejen, og da der samtidig var et ønske om at flytte huset væk fra vejen, meddelte fredningsnævnet dispensation selvom placeringen i et vist omfang kunne hindre udsynet mod Mossø. Klager har bemærket, at det var muligt at placere den nye bebyggelse i samme afstand fra søen,

[16] Fredningsnævnets sagsnr. FN-MJØ-45-2018.

men at den blev flyttet tættere på søen og væk fra vejen af hensyn til at mindske gener fra trafikstøj. Klager har videre bemærket, at trafikken på Maskedal er 3,5 gange større end på Emborgvej.

Anvendelsen af det eksisterende stuehus
Ifølge klager er det eksisterende stuehus på ejendommen sundt og velegnet til at ombygge til erhvervsformål, men uegnet til renovering med henblik på fortsat beboelse, og renovering er ikke hensigtsmæssigt sammenlignet med en løsning, hvor der bygges et nyt stuehus. Klager har bl.a. bemærket hertil, at køkkenet er fra 1930, at der kun er én elkreds i huset, at der kun er syv stikkontakter i stueetagen, at der mangler hulmursisolering, at der er fugtproblemer på badeværelset og i kælderen, og at dele af overetagen kun kan opvarmes med elvarme.

Fredningsbestemmelserne
Klager har anført, at fredningsnævnet i sin afgørelse har fremhævet, at det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Klager har med henvisning til billeder i ansøgningsmaterialet oplyst, at der på fredningstidspunktet lå en bygning nord for det eksisterende stuehus og dermed tættere på Mossø end den eksisterende bebyggelse. Klager har oplyst, at denne bygning er fjernet efter fredningens gennemførelse, men at den fremgik af BBR i 2016 og fortsat fremgår af Slots- og Kulturstyrelsens database over fredede og bevaringsværdige bygninger (FBB). Det fremgår af klagen, at fredningsnævnet ikke har forholdt sig til denne bygning, selvom den er nævnt i ansøgningsmaterialet.

Krav efter anden lovgivning
Klager har henvist til, at der i henhold til husdyrgødningsbekendtgørelsen og husdyrbrugsloven er krav om mindst 15 meters afstand fra staldfaciliteter til egen beboelse, hvilket begrænser mulighederne for placeringen af et nyt stuehus.

Dialogen med fredningsnævnet
Klager har anført, at fredningsnævnet har ydet mangelfuld vejledning til klager, hvilket har resulteret i forsinkelse af sagen, og at klager har måttet afholde udgifter på omkring 100.000 kr. til arkitekt og landinspektør. Klager har desuden bemærket, at hvis klager pålægges strenge kriterier for placeringen af det nye stuehus vil det medføre betydelige merudgifter til nye tegninger.

2.4 Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels bemærkninger til klagen
Fredningsnævnet har den 19. december 2022 bemærket, at afgørelsen om afslag på dispensation er enstemmig, og at der kan forventes dispensation til opførelse af et nyt stuehus tættere på Mossø end det eksisterende stuehus, dog ikke tættere på Mossø end den driftsbygning, der ligger tættest på Mossø.

Fredningsnævnet har videre bemærket, at klager har ønsket dialog med fredningsnævnet om en placering, der er tættere på Mossø end den placering, som fredningsnævnets tilkendegivelse vedrører. Et flertal i fredningsnævnet har dog besluttet ikke at deltage i en sådan dialog, da der, konkret og henset til fredningsnævnets praksis vedrørende lignende ansøgninger på andre ejendomme i området, ikke er grundlag for det.

Herudover har fredningsnævnet bemærket, at ansøgningen ikke vedrører opførelse af nye driftsbygninger, men alene en beboelsesbygning med tilhørende garage. For så vidt angår de afgørelser, som der henvises til i klagen, er det fredningsnævnets vurdering, at det alene er fredningsnævnets afgørelse af 20. september 2018,[17] som kan være relevant. Det fremgår af bemærkningerne, at sagen modsat nærværende sag drejede sig om nyopførelse af en beboelsesbygning efter nedrivning af en eksisterende beboelsesbygning, som var placeret helt ud til landevejen. I sagen indgik foruden sagens konkrete forhold endvidere hensynet til fortidsmindebeskyttelseslinjen.

2.5 Klagers supplerende bemærkninger
Klagers bemærkninger af 27. december 2022
Klager har, på baggrund af fredningsnævnets bemærkninger, anført, at et mindretal i fredningsnævnet har vurderet, at det afhængigt af placeringen kan være muligt at dispensere til opførelse af stuehuset nord for den nordligste bebyggelse på ejendommen.

For så vidt angår fredningsnævnets afgørelse af 20. september 2018, har klager bemærket, at fortidsmindebeskyttelseslinjen på ejendommen alene har kunnet begrunde, at ny bebyggelse er blevet flyttet mod vest, men ikke, at det er flyttet væk fra vejen og tættere på Mossø. Klager har desuden henvist til fredningsnævnets afgørelse af 17. juli 2009,[18] hvor fredningsnævnet meddelte dispensation til at opføre nyt byggeri på næsten samme placering som en eksisterende bygning, der var beliggende inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen. Ifølge klager illustrerer dette, at fredningsnævnet i sagen fra Emborgvej 66 kunne have valgt, at den nye bebyggelse skulle placeres i samme afstand til Mossø.

Herudover har klager bemærket, at klager efter besigtigelsen har fremsendt et forslag til en ny placering af det nye stuehus, hvor det flyttes 10 meter tættere på den eksisterende bebyggelse, hvorved stuehus vil ligge 16 meter tættere på Mossø end den nærmeste eksisterende bebyggelse på ejendommen. Ifølge klager er dette i overensstemmelse med fredningsnævnets afgørelse af 20. september 2018 om byggeri på Emborgvej 66. Klager har videre henvist til fredningsnævnets afgørelse af 7. november 2022,[19] hvor

[17] Fredningsnævnets sagsnr. FN-MJØ-45-2018
[18] Fredningsnævnets sagsnr. 8901-01.2008.166.
[19] Fredningsnævnets sagsnr. FN-MJØ-094-2022

fredningsnævnet meddelte dispensation til et udhus på 94 m^2 som erstatning for et udhus på 40 m^2 med vilkår om etablering af slørende beplantning, hvilket klager også er indstillet på at etablere.

Klagers bemærkninger af 20. august 2023
Klager har med henvisning til tre afgørelser om dispensation til nyt byggeri inden for fredningen af Skårup-Vestermølle anført,[20] at fredningsnævnet tidligere har dispenseret til ny bebyggelse, der skulle etableres tættere på en sø, end den eksisterende bebyggelse på ejendommen. Ifølge klager er afgørelserne sammenlignelige med nærværende sag, hvorfor der bør meddeles dispensation på baggrund af klagers ansøgning.

Klagers bemærkninger af 1. april 2024
Klager har henvist til fredningsnævnets afgørelse af 13. november 1986,[21] 9. juli 1987[22] og 16. marts 1988[23] vedrørende ejendommen Vroldvej 174, 8660 Skanderborg, hvor fredningsnævnet har meddelt dispensation til at opføre et nyt stuehus, der blev opført ca. 39 meter tættere på Mossø end det eksisterende stuehus. Der blev samtidig meddelt dispensation til at bevare og konvertere det tidligere stuehus til driftsformål. Efterfølgende meddelte fredningsnævnet den 11. maj 1993 dispensation til opførelse af en driftsbygning på 290 m^2,[24] og den 15. maj 1998 til opførelse af et toilet og vindfang på 10 m^2 , et væksthus på 71 m^2 og en overdækket gang på ca. 50 m^2.[25] Det er på den baggrund klagers opfattelse, at der bør meddeles dispensation i nærværende sag ud fra et ligebehandlingshensyn.

Herudover har klager foreslået en ændret placering af det nye stuehus. Forslaget indebærer, at den nordligste længe af driftsbygningerne på 140,5 m^2 nedrives, og at den sydligste længe samtidig udvides med 60,5 m^2. Dette vil muliggøre, at det nye stuehus kan flyttes 21 m længere væk fra Mossø i forhold til den oprindelige ansøgning, hvorved det nye stuehus kan opføres 10 m fra den nærmeste driftsbygning. Dette vil beskytte det nye stuehus bedre mod støj, og det vil sikre mulighed for transport af halm, hø og dyr fra driftsbygningerne. Driftsbygningerne vil desuden skjule det nye stuehus for færdende på landevejen.

Klager har desuden oplyst, at fredningsnævnet den 12. marts 2024 har truffet en særskilt afgørelse om afslag på dispensation til den ændrede placering, som klager har påklaget den 1. april 2024.

---

[20] Fredningsnævnets sagsnr. 211/78, FN-MJØ-85-2017, FN-MJØ-33-2018. Link til fredningsregistret: https://www2.blst.dk/nfr/05529.00.pdf
[21] Fredningsnævnets sagsnr. 142/86
[22] Fredningsnævnets sagsnr. 76/1987
[23] Fredningsnævnets sagsnr. 2142/72-1/87
[24] Fredningsnævnets sagsnr. 54/1993
[25] Fredningsnævnets sagsnr. 47/1998

2.6 Den påklagede afgørelse af 12. marts 2024
Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del, har den 12. marts 2024 truffet afgørelse om afslag på dispensation til opførelse af et nyt stuehus og garage samt maskinhus og ændret anvendelse af et eksisterende stuehus.

Det fremgår af afgørelsen, at fredningsnævnet den 30. januar 2024 har modtaget et korrigeret projekt fra klager. Ansøgningen indeholder og gengiver i al væsentlighed de allerede foreliggende bemærkninger og oplysninger fra klagen af 10. december 2022 med tilhørende supplerende bemærkninger.

Det fremgår af afgørelsen, at klager har søgt om dispensation til det projekt, der er beskrevet i klagers bemærkning af 1. april 2024, hvor det nye stuehus kunne placeres længere væk fra Mossø. Denne placering vil beskytte det nye stuehus bedre mod støj fra vejen, og det vil sikre mulighed for transport af halm, hø og dyr fra driftsbygningerne. Driftsbygningerne vil desuden skjule det nye stuehus for færdende på landevejen.

Fredningsnævnet har vurderet, at det ansøgte ikke vil kunne påvirke det nærliggende Natura 2000-område eller beskadige eller ødelægge yngle- og rasteområder for dyrearter, der fremgår af habitatdirektivets bilag IV.

Klager har i ansøgningen henvist til fredningsnævnets afgørelser af 12. september 2017[26] og 11. april 2018[27] vedrørende ejendommen beliggende på Oddervej 104 inden for fredningen af Skårup-Vestermølle. Fredningsnævnet har vurderet, at afgørelserne ikke er sammenlignelige med nærværende sag. Fredningsnævnet har lagt vægt på, at der i sagerne var tale om erstatningsbyggeri for nedbrændt bebyggelse og ikke nyt byggeri, og at ejendommen er beliggende i en anden fredning end klagers ejendom. Det har desuden indgået i fredningsnævnets vurdering, at Skanderborg Kommune i sagerne udtalte, at der var behov for at opføre en ny driftsbygning til brug for den landbrugsmæssige drift af ejendommen, at placeringen af den nye bebyggelse blev fundet på baggrund af en vurdering af det samlede projekts påvirkning af landskabet.

Klager har desuden henvist til fredningsnævnets afgørelse af 20. september 2018[28] om Emborgvej 66. Fredningsnævnet har vurderet, at afgørelsen ikke er sammenlignelig med nærværende sag. Fredningsnævnet har herved lagt vægt på, at det eksisterende stuehus på ejendommen var nedrivningsmodent, og at placeringen af det nye stuehus blev fundet under hensyntagen til fortidsmindebeskyttelseslinjen.

Det er samlet set fredningsnævnets vurdering, at der ikke i medfør af den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning bør meddeles dispensation til det ansøgte projekt på baggrund af fredningsnævnets tidligere praksis.

[26] Fredningsnævnets sagsnr. FN-MJØ-85-2017
[27] Fredningsnævnets sagsnr. FN-MJØ-33-2018
[28] Fredningsnævnets sagsnr. FN-MJØ-45-2018

Fredningsnævnet har henvist til Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. november 2023,[29] hvor der blev meddelt afslag på dispensation til opførelse af et enfamiliehus inden for fredningen af Bjergene ved Stensballe.[30] Klagenævnet vurderede i afgørelsen, at den nye bygning ville få en markant fremtræden i landskabet i forhold til den eksisterende bebyggelse på ejendommen, da bygningen ville fremtræde som et hus i to etager for naboer og for forbipasserende på vejen, som grunden ligger lige ud til. Etablering af skærmende beplantning kunne desuden ikke føre til et andet resultat, da fredningens formål blandt andet er at sikre, at området fremtræder som overvejende åbent. Ifølge fredningsnævnet illustrerer afgørelsen Klagenævnets praksis vedrørende ny bebyggelse i fredede områder med en anden placering og størrelse end den eksisterende bebyggelse.

Fredningsnævnet har oplyst, at udgangspunktet i fredningsnævnets praksis er, at et nyt stuehus, der skal erstatte et eksisterende stuehus, skal opføres med samme eller nogenlunde samme placering, men at konkrete forhold kan begrunde en anden placering.

Fredningsnævnet har herefter vurderet, at der ikke kan meddeles dispensation til den nye ansøgte placering, hverken i sig selv eller med henvisning til ønsket om at opnå yderligere bygningsarealer til driften af ejendommen. Fredningsnævnet har lagt vægt på, at det ansøgte vil medføre en markant udvidelse af stuehusets areal i forhold til det eksisterende stuehus, og at det nye stuehus, både i sig selv og med den ansøgte placering i landskabet, vil få en mere markant fremtræden i landskabet end den eksisterende bebyggelse. Fredningsnævnet har desuden lagt vægt på hensynet til at undgå en uønsket præcedensvirkning og på hensynet til iagttagelse af den almindelige forvaltningsretlige lighedsgrundsætning.

Fredningsnævnet har desuden meddelt afslag på dispensation til at forlænge den sydlige længe af ejendommens driftsbygninger, da en sådan forlængelse visuelt vil have samme virkning som en sammenbygning af længen og stuehuset, hvilket vil udgøre en markant facade mod landevejen. Fredningsnævnet har desuden lagt vægt på, at fredningen tilsigter at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

2.7 Klagen af 1. april 2024

Klager har anført mange af de samme klagerpunkter som i den oprindelige klage og har henvist til det materiale og de afgørelser, klager har indsendt og henvist til i forbindelse med klagen over fredningsnævnets afgørelse af 17. november 2022.

Klager har indledningsvis anført, at klager er uenig i fredningsnævnets vurdering af, at afgørelserne vedrørende Oddervej 104 og Emborgvej 66 ikke er sammenlignelige med nærværende sag, da ejendommene ifølge klager

[29] Miljø- og Fødevareklagenævnets sagsnr. 22/07986.

[30] Link til fredningsregisteret: https://www2.blst.dk/nfr/08165.00.pdf.

har mange lighedstræk med klagers egen ejendom. For så vidt angår ejendommen Oddervej 104, der er beliggende inden for fredningen af Skårup-Vestermølle, har klager anført, at fredningsnævnet har baseret sin afgørelse på Skanderborg Kommunes udtalelse om, at det var nødvendigt at opføre en driftsbygning til brug for ejendommens drift som landbrugsejendom. Klager har bemærket, at Skanderborg Kommune har foretaget samme vurdering vedrørende klagers ejendom, der desuden har et større landbrugsareal end ejendommen på Oddervej 104, og at klager derfor bør få dispensation på samme vilkår som på Oddervej 104. For så vidt angår ejendommen Emborgvej 66 har klager anført, at fredningsnævnets vurdering af, at sagen ikke er sammenlignelig med nærværende sag, fremstår ubegrundet og i strid med den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning, som fredningsnævnet ellers har lagt vægt på i sin begrundelse. Det er desuden klagers opfattelse, at fortidsmindebeskyttelseslinjen på ejendommen ikke kan begrunde afgørelsernes forskellige udfald.

Klager har anført, at det fremstår uklart, hvorfor det forhold, at bygningerne på Oddervej 104 og Emborgvej 66 har været henholdsvis nedbrændte eller i dårlig stand, medfører, at der i højere grad kan tages hensyn til støjgener fra veje og landbrugsdrift på ejendommene. Klager har videre anført, at fredningsnævnet ikke har henvist til de dele af fredningen, der danner grundlag for fredningsnævnets praksis vedrørende nedbrændte eller faldefærdige bygninger. Ifølge klager er denne praksis ulogisk, da der på en ejendom uden eksisterende bebyggelse er fri mulighed for at placere ny bebyggelse, og da der samtidig er behov for fleksibilitet på ejendomme med eksisterende bebyggelse til at placere ny bebyggelse, så den tilpasses den eksisterende bebyggelse. Klager har i den forbindelse henvist til en række sager vedrørende Vroldvej 174, hvor et eksisterende stuehus var i så god stand, at der blev dispenseret til at konvertere det til driftsformål, samtidig med, at der blev dispenseret til opførelse af et nyt stuehus. Ifølge klager er det uklart, hvorfor der kunne meddeles dispensation til projektet på Vroldvej 174, når der ikke kan meddeles dispensation i nærværende sag.

Klager har anført, at de erstatninger, der blev udbetalt i forbindelse med fredningens gennemførelse, blev fastsat på baggrund af, at fredningen ikke begrænsede den naturlige udvikling af landbrugene i fredningsområdet, men at fredningsnævnets afgørelser vedrørende klagers ejendom hæmmer driften af landbruget på ejendommen. Klager har hertil bemærket, at klager driver økologisk landbrug, der bl.a. mindsker kvælstofudledningen til Mossø og samtidig styrker områdets naturmæssige og landskabelige kvaliteter. Ifølge klager vil et afslag på dispensation hindre klager i at fortsætte og udvikle driften af ejendommen i strid med fredningsbestemmelserne, hvilket vil have en negativ betydning for landskabsoplevelsen og biodiversiteten i området.

Det fremgår af klagen, at klager mener, at det er uklart, hvad fredningsnævnet har vurderet, når de skriver, at det eksisterende stuehus ikke er ned-

rivningsmodent. Klager har hertil bemærket, at en ingeniør, flere håndværkere og en arkitekt har vurderet, at det eksisterende stuehus er velegnet til driftsformål, men ikke til at sætte i samme stand som et moderne stuehus.

For så vidt angår Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse af 23. november 2023, som fredningsnævnet henviser til i sin afgørelse, har klager anført, at afgørelsen adskiller sig fra nærværende sag, da klagers ejendom er en landbrugsejendom og ikke en erhvervsejendom. Klager har desuden anført, at klager ønsker at opføre bebyggelse af hensyn til landbrugsdrift, og at fredningsbestemmelserne i de to sager adskiller sig væsentligt fra hinanden.

Herudover er klagerne uforstående overfor, at fredningsnævnet i sin afgørelse vedrørende Emborgvej 66 har taget hensyn til fortidsmindebeskyttelseslinjen, men at fredningsnævnet i nærværende sag ikke tager hensyn til reglerne i husdyrgødningsbekendtgørelsen og husdyrbrugsloven, da der efter disse regler skal være mindst 15 meter fra et staldanlæg til en beboelsesejendom.

Klager har anført, at en forlængelse af den sydlige længe af driftsbygningerne ikke vil hindre udsigten fra landevejen, da der i dag ikke er udsigt over landskabet gennem indkørslen. Klager har oplyst, at forslaget med at flytte indkørslen blev fremsat af et tidligere medlem af fredningsnævnet under en besigtigelse af ejendommen. Herudover har klager henvist til Overfredningsnævnets afgørelse af 30. april 1984 om fredning af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene i Ebeltoft Kommune,[31] hvor Overfredningsnævnet udtalte, at det på trods af den betydelig vægt, der måtte lægges på de landskabelige hensyn i fredningen, var rimeligt, at ejeren af en landbrugsejendom uden hensyn til fredningen fik ret til at opføre en erhvervsmæssigt nødvendig bygning inden for den almindeligt gældende højdebegrænsning, hvis denne blev anbragt i umiddelbar tilknytning til eksisterende landbrugsbygninger.

2.8 Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig dels bemærkninger til klagen
Fredningsnævnet har den 5. april 2024 bemærket, at afgørelsen ikke er truffet på et mangelfuldt eller usagligt grundlag, og at afgørelsen ikke er i strid med den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning.

Fredningsnævnet har videre bemærket, at den omtalte afgørelse fra Oddervej 104 gav fredningsnævnet anledning til at ændre praksis for vurderingen af, om en bygning er nødvendig for driften af en landbrugsejendom, da nævnet tidligere lagde kommunens vurdering ukritisk til grund. Fredningsnævnet har desuden bemærket, at afslaget på dispensation til at opføre en driftsbygning i den påklagede afgørelse ikke er baseret på en vurdering af, at det ansøgte ikke er nødvendigt for driften af ejendommen.

[31] Link til fredningsregistret: https://www2.blst.dk/nfr/07502.00.pdf.

2.9 Klagers bemærkninger af 14. april 2024
Klager har på baggrund af fredningsnævnets bemærkninger til klagen anført, at fredningsnævnets ændrede praksis vedrørende kommunernes vurdering af, om en bygning er nødvendig for driften af en landbrugsejendom, ikke har en karakter, der bør have betydning for klagers ansøgning. Ifølge klager understøttes dette af, at fredningsnævnet ikke har vurderet, at det ansøgte byggeri ikke er nødvendigt for driften af ejendommen.

Klager har videre bemærket, at fredningsnævnet i sin afgørelse af 11. marts 2019[32] har meddelt dispensation til opførelse af en ny staldbygning som erstatning for eksisterende byggeri, selvom de nye bygninger skulle anvendes til hestehold og ville udvide ejendommens samlede bygningsareal. Bygningernes placering var valgt, så de påvirkede fredningsområdet mindst muligt.

Herudover har klager henvist til fredningsnævnets afgørelse af 7. november 2022,[33] hvor fredningsnævnet meddelte dispensation til at opføre en mindre rundbuehal, da fredningsnævnet vurderede, at der kunne dispenseres til rundbuehallen, hvis den skulle anvendes til driften af ejendommen.

3. Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger og afgørelse
Følgende medlemmer af Miljø- og Fødevareklagenævnet har deltaget i sagens behandling: Klaus Meinby Lund (formand), landsdommerne Annette Nørby og Olaf Tingleff, og de læge medlemmer Pelle Andersen-Harild, Lene Hansen, Kristian Pihl Lorentzen og Jens Vibjerg.

3.1 Miljø- og Fødevareklagenævnets bemærkninger
Miljø- og Fødevareklagenævnet tager i sagen stilling til følgende forhold:

- om Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del ved afgørelser af 17. november 2022 og 12. marts 2024 har tilsidesat lighedsgrundsætningen,
- om fredningsnævnets afgørelse af 17. november 2022 lider af en begrundelsesmangel, og
- om det af klager ansøgte, som fredningsnævnet har truffet afgørelse om ved afgørelser af 17. november 2022 og 12. marts 2024, er i strid med fredningens formål, og såfremt nævnet finder, at det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål, om der kan meddeles dispensation fra fredningsbestemmelserne.

Lighedsgrundsætningen
Klager har gjort gældende, at Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del ved at meddele afslag på dispensation har tilsidesat lighedsgrundsætningen. Klager har i den forbindelse henvist til en række afgørelser fra fredningsnævnet.

[32] Fredningsnævnets sagsnr. FN-MJØ-011-2019.
[33] Fredningsnævnets sagsnr. FN-MJØ-094-2022.

Efter den almindelige forvaltningsretlige lighedsgrundsætning skal væsentligt lige forhold behandles lige i retlig henseende. Forskelligt udfald af ansøgninger må således kunne begrundes i relevante forskelle i de enkelte sager.

I forhold til fredningsnævnets afgørelser inden for fredningen af Skårup-Vestermølle, fredningen af Stensballe Bjerge og fredningen af den nordlige del af Mols Bjerge og Stabelhøjene, bemærker nævnet, at der er tale om afgørelser, truffet efter andre fredninger og dermed efter et andet retsgrundlag end i nærværende sag, og at sagerne derfor ikke er sammenlignelige med nærværende sag.

For så vidt angår fredningsnævnets afgørelse af 20. september 2018,[34] bemærker nævnet, at ejendommen er delvist beliggende inden for fortidsmindebeskyttelseslinjen, og at sagen på den baggrund ikke er sammenlignelig med nærværende sag.

I forhold til fredningsnævnets afgørelse af 11. juli 2022,[35] bemærker nævnet, at sagen bl.a. vedrørte en køkkenhave, en terrasse og en indkørsel, og at disse forhold har en anden karakter end ny bebyggelse, hvorfor sagen ikke er sammenlignelig med nærværende sag.

Vedrørende fredningsnævnets afgørelser om ejendommen Klostermøllevej 10, 8660 Skanderborg,[36] bemærker nævnet, at ejendommen er beliggende omgivet af skov ca. 450 m fra nærmeste offentlige vej, og at den ansøgte stald skulle opføres i forlængelse af eksisterende bebyggelse. Vedrørende afgørelserne omhandlende Klostermøllevej 8, 8660 Skanderborg,[37] bemærker nævnet, at begge sager vedrørte genopførelse af eksisterende bebyggelse med omtrentlig samme størrelse og placering. Det er på den baggrund nævnets vurdering, at sagerne fra Klostermøllevej ikke er sammenlignelige med nærværende sag.

Klager har henvist til fredningsnævnets afgørelse af 11. april 2005[38] om konvertering af en driftsbygning på Emborgvej 28, 8680 Ry til beboelse og til afgørelse af 17. juli 2009[39] om udvidelse af eksisterende beboelse i en driftsbygning på Munkevej 5, 8680 Ry. Nævnet bemærker, at begge sager vedrørte isolerede projekter om konvertering af en driftsbygning til beboelse, og at konverteringen af driftsbygningen i nærværende sag er afhængig af opførelsen af et nyt stuehus og udhus samt udvidelse af en driftsbygning, hvorfor nævnet vurderer, at sagerne ikke er sammenlignelige med nærværende sag.

---

[34] Fredningsnævnets sagsnr. FN-MJØ-45-2018.

[35] Fredningsnævnets sagsnr. FN-MJØ-027-2022

[36] Fredningsnævnets sagsnr. 52/1989 og 24/96.

[37] Fredningsnævnets sagsnr. FVA 51/2005 og FN-MJØ-056-2020.

[38] Fredningsnævnets sagsnr. 166/04.

[39] Fredningsnævnets sagsnr. 8901-01.2008.166.

I forhold til fredningsnævnets afgørelser vedrørende ejendommen Vroldvej 174, 8660 Skanderborg,[40] bemærker nævnet, at det ansøgte byggeri blev opført som erstatning for ældre bygninger, der blev revet ned, og at begge bygninger blev opført i tilknytning til eksisterende bebyggelse. Nævnet bemærker videre, at badeværelset, vindfanget, væksthuset og den overdækkede gang ikke har samme omfang som et nyt stuehus, og at disse i sagens natur opføres i tilknytning til eksisterende bebyggelse, hvorfor nævnet vurderer, at sagerne ikke er sammenlignelige med nærværende sag.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder på baggrund af ovenstående, at fredningsnævnet ikke har tilsidesat den forvaltningsretlige lighedsgrundsætning. Miljø- og Fødevareklagenævnet bemærker desuden, at nævnet ved vurderingen af sagen ikke er bundet af fredningsnævnets tidligere afgørelser, der ikke har været påklaget til nævnet.

Begrundelsesmangel
Klager har anført, at det ikke klart fremgår af fredningsnævnets afgørelse af 17. november 2022, hvorfor den ansøgte placering vil have en negativ påvirkning af det fredede område.

Det følger af forvaltningslovens § 22, at en afgørelse, når den meddeles skriftligt, skal være ledsaget af en begrundelse, medmindre afgørelsen fuldt ud giver den pågældende part medhold. I det omfang, afgørelsen, efter de retsregler, i henhold til hvilke den er truffet, beror på et administrativt skøn, skal begrundelsen angive de hovedhensyn, der har været bestemmende for skønsudøvelsen, jf. forvaltningslovens § 24, stk. 1, 2. pkt.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at fredningsnævnets afgørelse af 17. november 2022 ikke lider af en begrundelsesmangel. Klagenævnet har herved lagt vægt på, at fredningsnævnet i sin afgørelse henviser til de fredningsbestemmelser, som fredningsnævnet har truffet afgørelse efter, hvilke hensyn, der har indgået i fredningsnævnets afvejning, og hvorfor byggeri på den ansøgte placering vil have en negativ påvirkning af landskabet i fredningsområdet.

Dispensationsadgangen
Ifølge naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, kan fredningsnævnet meddele dispensation fra en fastsat eller foreslået fredningsbestemmelse, når det ansøgte ikke vil stride mod fredningens formål. Videregående afvigelser fra en fredning end nævnt i stk. 1, samt hel eller delvis ophævelse af en fredning, kan efter stk. 5 kun foretages efter reglerne om gennemførelse af fredninger.

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets kendelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

[40] Fredningsnævnets sagsnr. 142/86, 76/1987, 2142/72-1/87, 54/1993 og 47/1998.

Fredningen indeholder ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår om fredningens baggrund af Overfredningsnævnets kendelse, at:

> ”Størstedelen af Mossøs omgivelser er blevet forskånet for voldsom bebyggelse. Ved østenden er der dog opstået en rand af sommerhusbebyggelse, som i sin udformning er et skoleeksempel på dårlig placering af sommerhusbebyggelser, idet en enkelt eller få rækker spærrer samspillet mellem sø og det nærmeste landskab og danner hindring for en rimelig udnyttelse for alle andre end de få sommerhusindehavere. Endvidere er der et tilløb til en stærk dominerende bebyggelse på skrænterne sydvest for Boes og et mindre sommerhusområde på Emborg Vestermark. De gamle landsbyer i området er placeret således, at deres landskabelige indvirkning på Mossølandskabet er ret beskeden.
>
> […]
>
> De offentlige veje nord og syd for den østlige del af Mossø ligger umiddelbart oven for de stejleste skrændpartier 'L, mod søen, hvilket betyder, at den vejfarende oplever mange af de storslåede udsigter, som er omtalt i det foregående. Endvidere oplever man, når man færdes nærmere søerne f.eks. på de mindre veje på Emborg Vestermark, et intimt samspil mellem landskab og søer, ligesom de ubeplantede skrænter, som er karakteristiske for Mossø betyder, at man har en særlig mulighed for at følge landskabet, der står usløret af beplantning. Det må således være et vigtigt led i fredningen at sikre disse udsigter og de landskabelige samspil mod beplantning og bebyggelse. Både de store, flade strækninger som indgår i udsigterne utallige steder fra det omgivende højland og bakkeskråningerne er yderst følsomme overfor bebyggelse.”

Der fremgår bl.a. følgende af fredningsbestemmelserne:

> ”De fredede arealer skal bevares i deres nuværende tilstand med de nedenfor omtalte generelle og specielle undtagelser.
>
> […]
>
> Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder grus- og lergravning, opfyldning og planering er ikke tilladt.
>
> […]
>
> De fredede arealer må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.
>
> Fredningen skal dog ikke være til hinder for, at der til allerede bestående landbrug opføres nybygninger eller foretages om- eller tilbygninger på eksisterende bygninger på betingelse af, at nybyggeri eller større om- eller

tilbygninger ikke påbegyndes, forinden tegninger med planer og beliggenhed for byggeriet er godkendt af fredningsnævnet. Fredningsnævnet kan nægte tilladelse til nybyggeriet samt om- og tilbygninger:

1. Såfremt det eksisterende helhedsindtryk herved ændres i væsentlig omfang og i uheldig retning, og der samtidig kan påpeges anden mulighed for placering og/eller ydre udformning, der funktionelt og uden væsentlig merbekostning kan modsvare det af lodsejeren ønskede, eller
2. såfremt det ønskede ikke tjener rimelige landbrugsøkonomiske formål.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, samt landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse."

Det oprindelige ansøgte projekt
Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Nævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der ikke kan meddeles dispensation til det oprindeligt ansøgte projekt. Nævnet har herved lagt vægt på, at det oprindeligt ansøgte projekt vil medføre en negativ påvirkning af landskabet, som fredningen har til formål at sikre. Nævnet har endvidere lagt vægt på, at det ansøgte vil medføre en forøgelse af ejendommens samlede bygningsmasse, og at det vil medføre opførelse af nyt, stort byggeri tættere på Mossø end den eksisterende bebyggelse på ejendommen.

Det tilrettede projekt
Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at det ansøgte ikke er i strid med fredningens formål. Nævnet skal derfor tage stilling til, om der kan meddeles dispensation til det ansøgte i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1.

Et flertal i Miljø- og Fødevareklagenævnet finder, at der ikke kan meddeles dispensation til det tilrettede projekt. Flertallet har lagt vægt på, at det ansøgte vil medføre en forøgelse af bygningsmassen på ejendommen, og der vil opføres ny bebyggelse tættere på søen end den eksisterende bebyggelse. Flertallet har endvidere lagt vægt på, at der ikke ses at foreligge landbrugsmæssige hensyn bag placeringen af stuehuset, og at der ikke er angivet en begrundelse for, hvorfor det nye stuehus skal opføres tættere på Mossø. Flertallet har endeligt lagt vægt på, at det ansøgte vil medføre en fortætning af bebyggelsen ud mod Maskedal.

Et mindretal i Miljø- og Fødevareklagenævnet (Kristian Pihl Lorentzen og Lene Hansen) finder, at der kan meddeles dispensation til det tilrettede pro-

jekt. Mindretallet har lagt vægt på, at det ansøgte kun vil medføre en mindre påvirkning af udsigten fra Maskedal, da det nye stuehus vil være delvist gemt bag eksisterende bebyggelse og beplantning, og da tilbygningen til driftsbygningerne alene vil medføre en mindre påvirkning af udsigten fra Maskedal over Mossø. Mindretallet har desuden lagt vægt på, at ombygningen af det eksisterende stuehus alene vil medføre indvendige ændringer af bygningen.

Et mindretal i Miljø- og Fødevareklagenævnet (Jens Vibjerg) finder, at der kan meddeles dispensation til opførelse af nyt stuehus og konvertering af det eksisterende stuehus til erhverv, men ikke til de øvrige dele af det tilrettede projekt. Mindretallet har lagt vægt på, at opførelse af et nyt stuehus på den ansøgte placering og konvertering af det eksisterende stuehus til erhverv ikke vil medføre en påvirkning af fredningsområdet. Mindretallet har endvidere lagt vægt på, at nedrivning og tilbygning til de eksisterende driftsbygninger vil medføre en fortætning af ejendommens bebyggelse mod Maskedal, hvilket vil ødelægge udsigten fra Maskedal mod Mossø.

Miljø- og Fødevareklagenævnet træffer afgørelse efter stemmeflertallet.

3.2 Gebyr
Som følge af afgørelsen tilbagebetales de indbetalte klagegebyrer ikke, jf. gebyrbekendtgørelsens § 2.

3.3 Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse
Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig des afgørelse af 17. november 2022 om afslag på dispensation til opførelse af nyt stuehus med garage og konvertering af eksisterende bebyggelse inden for fredning på matr.nr. 4g Dørup By, Voerladegård, beliggende Maskedal 37, 8660 Skanderborg.

Miljø- og Fødevareklagenævnet stadfæster Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig des afgørelse af 12. marts 2024 om afslag på dispensation til opførelse af nyt stuehus med garage og nyt maskinhus og konvertering af eksisterende bebyggelse inden for fredning på matr.nr. 4g Dørup By, Voerladegård, beliggende Maskedal 37, 8660 Skanderborg.

De indbetalte klagegebyrer tilbagebetales ikke.

Denne afgørelse gøres tilgængelig for Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del (j.nr. FN-MJØ-099-2022) samt for klager via klageportalen. Afgørelsen sendes desuden til eventuelle andre parter i klagesagen.

Afgørelsen vil blive offentliggjort på https://mfkn.naevneneshus.dk. Personoplysninger vil blive anonymiseret.

Miljø- og Fødevareklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.

Klaus Meinby Lund
Stedfortrædende formand

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 5. marts 2025

FN-MJØ-002-2025. Brændeskure

Fredningsnævnet modtog den 13. januar 2025 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om lovliggørende dispensation til to brændeskure på matr.nr. 4ch Emborg By, Gl. Rye, Odderholm 38, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Jens Thorup, Nils Thorup, Karen Thorup Buch og Anders Thorup.

Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men den tilsigter navnlig at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet.

Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Ejendommen er beliggende i fredningens område G, som har særbestemmelser.

Skanderborg Kommune har til brug for sagens behandling oplyst, at fredningens særbestemmelser for område G indeholder bestemmelser om, at der på hver grund kun må opføres en enkelt beboelse. Bygningerne må ikke opføres med mere end en etage med udnyttet tagetage og ikke gives en højde over 3 meter regnet fra terræn til den linje, hvor ydervæg og tagflade mødes (bortset fra gavltrekanter og kvist). Tagets vinkel med det vandrette plan må ikke overstige 55°. Husenes ydervægge skal fremtræde i farver, der kan dannes af jordfarverne, hvidt eller sort eller disse farvers blanding. Til mindre bygningsdele som vinduesrammer, døre og lignende kan dog anvendes andre farver. Tagene skal dækkes med mørke materialer. Fredningsnævnet kan forlange slørende beplantning etableret og vedligeholdt.

Disse mere detaljerede særbestemmelser for område G blev imidlertid ikke gentaget af Overfredningsnævnet, som i stedet formulerede særbestemmelserne således, at der på hver af de allerede udstykkede grunde kan opføres sommerhuse, mens der i øvrigt kan opføres sommerhuse efter en af fredningsnævnet forud tiltrådt byplanvedtægt eller lokalplan.

Der blev herefter for sommerhusområdet den 14. november 1977 vedtaget en byplanvedtægt, der er godkendt af fredningsnævnet. Det fremgår af byplanvedtægten bl.a., at der på hver selvstændig matrikuleret ejendom kun må opføres ét sommerhus med ét tilhørende udhus, hvori må indrettes garage og gæsterum, som ikke må gøres til genstand for særskilt udleje. Områdets anvendelse skal i øvrigt være i overensstemmelse med Overfredningsnævnets afgørelse om fredningen.

Det fremgår i øvrigt af byplanvedtægten, at påtaleretten alene tilkommer (nu) Skanderborg Kommune. Mindre betydende lempelser af bestemmelserne kan indrømmes af kommunen, hvis karakteren af det kvarter, som byplanen søger at skabe eller fastholde, ikke derved ændres.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Skanderborg Kommune har oplyst, at ansøgningen omfatter to eksisterende brændeskure i ejendommens have. De er opført mellem 1978 og 1988. De har begge en længde på 6 meter og en bredde på 3 meter og er således hver 18 m^2. De er udført i runde stolper beklædt med en luftig vandret bræddebeklædning. Taget er grønmalede stålplader.

Brændeskurene har følgende placering på ejendommen:

I 1988 har det daværende Ry Kommune godkendt et andet byggeprojekt på ejendommen, hvor brændeskurene fremgik af de godkendte tegninger, men Skanderborg Kommune har ikke fundet en dispensation fra byplanvedtægten til skurene. Det fremgår af tegningerne, at der også skulle opføres et gæstehus på ejendommen.

Skanderborg Kommune har oplyst, at nærmeste Natura 2000-område er N52 ved Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå, der ligger ca. 116 meter mod vest. Det er kommunens vurdering, at det ansøgte på baggrund af projektets karakter i et eksisterende sommerhusområde og afstanden ikke vil kunne påvirke Natura 2000-området og ikke er i strid med Natura 2000-planens bevaringsmålsætninger.

Nærmeste kendte forekomst af bilag IV-arter er Pipistrelflagermus, sydflagermus, dværgflagermus og brunflagermus ved en naturtype ca. 300 meter fra det ansøgte. Det ansøgte berører et lysåbent haveareal uden større træer, hvor der løbende forekommer menneskelig aktivitet. Det ansøgte er af begrænset omfang og medfører ikke forøget aktivitet og har endvidere været på ejendommen gennem flere årtier. Det er derfor Skanderborg Kommunes vurdering, at det ansøgte ikke påvirker yngle- eller rasteområder for flagermus. Øvrige danske bilag IV-arter vurderes ikke at være relevante på den givne lokalitet eller i forbindelse med det ansøgte.

Fredningsnævnet bemærker i øvrigt, at det fremgår af BBR, at der på ejendommen er to sommerhuse på henholdsvis 63 m^2 og 42 m^2.

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 28. februar 2025 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Anders Thorup, Skanderborg Kommune ved Inger Juul og Inger Katrine Jessen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Bente Andersen.

Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Ejendommen er omfattet af fredningen af Mossø med omgivelser og er beliggende i fredningens område G, som har særbestemmelser, hvorefter der på hver af de allerede udstykkede grunde kan opføres sommerhuse, mens der i øvrigt kan opføres sommerhuse efter en af fredningsnævnet forud tiltrådt byplanvedtægt eller lokalplan. Fredningsnævnet vedtog og godkendte herefter en byplanvedtægt for området.

Det fremgår af byplanvedtægten bl.a., at der på hver selvstændig matrikuleret ejendom kun må opføres ét sommerhus med ét tilhørende udhus, hvori må indrettes garage og gæsterum, som ikke må gøres til genstand for særskilt udleje. Områdets anvendelse skal i øvrigt være i overensstemmelse med Overfredningsnævnets afgørelse om fredningen.

Det fremgår imidlertid af byplanvedtægten, at påtaleretten alene tilkommer (nu) Skanderborg Kommune, og kommunen kan i henhold til bestemmelserne i byplanvedtægten dispensere fra denne til mindre betydende lempelser, hvis karakteren af det kvarter, som byplanen søger at skabe eller fastholde, ikke derved ændres.

Selvom fredningsnævnet oprindeligt godkendte byplanvedtægten, er det på den baggrund fredningsnævnets opfattelse, at brændeskurene ikke i sig selv kræver fredningsnævnets dispensation i forhold til byplanvedtægten.

Fredningen af arealer ved Mossø har imidlertid bestemmelser om forbud mod at opføre skure mv. Det er på den baggrund fredningsnævnets opfattelse, at fredningsnævnet i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, skal meddele dispensation fra fredningen til brændeskurene, hvis de skal lovliggøres retligt, men at fredningsnævnet ikke skal undlade at meddele dispensation med henvisning til byplanvedtægtens bestemmelser.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet finder ikke grundlag for at foretage en anden vurdering end den vurdering af det ansøgtes betydning for Natura 2000-områder og bilag IV-arter, der er foretaget af Skanderborg Kommune, og som er gengivet ovenfor. Fredningsnævnet finder på den baggrund og efter sagens øvrige oplysninger, at projektet ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

De to brændeskure er beliggende samlet i et sommerhusområde med beplantning, som gør, at området og konkret at brændeskurene ikke er synlige fra den øvrige del af det fredede område.

Da brændeskurene således er uden betydning for oplevelsen af det fredede landskab, meddeler fredningsnævnet lovliggørende dispensation til dem.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen.

Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Jens Thorup, Nils Thorup, Karen Thorup Buch og Anders Thorup,
4. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-42-24,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 5. marts 2025

FN-MJØ-135-2024. Trappe

Fredningsnævnet modtog den 24. september 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om lovliggørende dispensation til en trappe på matr.nr. 16ac Vrold, Skanderborg Jorder, Mossøbrå 24, 8660 Skanderborg. Ejendommen ejes af Ali og Dea Kehler.

Fredningsnævnet meddeler dispensation.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men den tilsigter navnlig at bevare områdets tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Fredningsgrænsen passerer igennem ejendommen, således at skrænten er omfattet af fredningen, mens det ikke er tilfældet for selve sommerhuset.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet.

Opførelse af bådebroer, springvipper, anløbsbroer eller andre lignende anlæg i eller ved sø og å må ikke foretages uden forud indhentet tilladelse fra fredningsnævnet. Der kan dog for hver ejendom etableres en mindre bådebro til ejerens eget brug.

Ændringer i terrænet eller terrænformerne er ikke tilladt.

Der er særbestemmelser om bebyggelse på landbrugsejendomme, men bortset herfra må arealerne ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Ejendommen er et sommerhus, som har følgende beliggenhed i sommerhusområdet Mossøbrå:

Det fremgår om ansøgningen, at der er opført en ny trappe på skråningen vest for sommerhuset. Trappen er udført i træ og er med gelænder. Den strækker sig fra ejendommens have og ned til søbredden. Den er ca. 24 meter lang og kan ses på luftfoto fra 2022 og frem.

Ejerne har oplyst, at trappen erstattede en trappe af ældre dato med samme beliggenhed. Det er videre oplyst, at trappen er udført med samme mål som den ældre trappe, og at der også var et gelænder på den. Der er 84 trin, som er 110 cm brede og 25 cm dybe. Det firma, som har udskiftet trappen, har bekræftet oplysningerne. Den ældre trappe kan ikke ses på luftfotos, sandsynligvis fordi at grunden var meget tilgroet. Der er lignende ældre trapper på flere af naboejendommene.

Skanderborg Kommune har i relation til den ældre trappe oplyst, at det ikke er muligt at afklare, hvornår den blev etableret. Sommerhuset blev opført i 1964 samtidig med de omkringliggende sommerhuse. Trapperne på områdets ejendomme kan ikke ses på luftfotos fra omkring fredningstidspunktet, men det kan skyldes, at de ældre foto er grynede samt bevoksningen på skrænterne mellem sommerhusene. Men da skrænten fra sommerhusene til Mossø er temmelig stejl, og da der til de fleste sommerhuse er broer og både ved søen, er det sandsynligt, at der på et tidligt tidspunkt er etableret trapper.

Det er Skanderborg Kommunes vurdering, at udskiftningen af trappen kræver fredningsnævnets dispensation, da hele trappen er udskiftet.

Trappens placering på ejendommen fremgår af følgende luftfoto:

Ved foden af trappen er der opført en platform i et område, der er omfattet af naturbeskyttelseslovens § 3. Skanderborg Kommune har påbudt platformen fjernet, og den indgår således ikke i den sag, som er indbragt for fredningsnævnet.

Trappen er placeret i Natura 2000-område N52; Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå. Natura 2000-området består af Habitatområde H48. Desuden indgår fuglebeskyttelsesområde F35 (Mossø). Der er adskillige fund af odder i og ved Mossø. Etableringen og anvendelsen af en trappe som den ansøgte vurderes ikke at påvirke odder. De øvrige arter og naturtyper på udpegningsgrundlaget for habitatområdet vurderes heller ikke at blive påvirket af projektet. Arterne på udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområdet vurderes ikke at blive påvirket af projektet. Øvrige danske bilag IV-arter vurderes ikke at være relevante på den givne lokalitet eller i forbindelse med det ansøgte.

Det er Skanderborg Kommunes vurdering, at der er tale om udskiftning af en eksisterende trappe på en skrænt, som er vanskelig at færdes på uden en trappe, da den er temmelig stejl. Flere af de øvrige ejendomme i sommerhusområdet Mossøbrå har en lignende trappe, som ud fra luftfotos er udført for mange år siden. Trappen afviger i udførelsen ikke væsentligt fra de øvrige trapper i Mossøbrå.

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 28. februar 2025 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Ali og Dea Kehler, Skanderborg Kommune ved Inger Juul og Inger Katrine Jessen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Bente Andersen.

Ali og Dea Kehler oplyste, at sommerhuset ikke havde været brugt i 25 år, da de købte ejendommen i 2019. De renoverede trappen i 2021 eller 2022.

Fredningsnævnet tilkendegav, at der vil blive meddelt dispensation.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af arealer ved Mossø betyder, at trappen kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet finder ikke grundlag for at foretage en anden vurdering end den vurdering af det ansøgtes betydning for Natura 2000-områder og bilag IV-arter, der er foretaget af Skanderborg Kommune, og som er gengivet ovenfor. Fredningsnævnet finder på den baggrund og efter sagens oplysninger, at projektet ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Det har ikke været muligt at konstatere, om der var en trappe på tidspunktet for fredningens gennemførelse, men det kan lægges til grund, at der på ejendommen og en række naboejendomme i mange år har været trapper.

På den baggrund og da trappen efter udskiftningen ikke har sådan fremtræden, at den i sig selv har en negativ betydning for oplevelsen af fredningen, meddeler fredningsnævnet dispensation.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Ali og Dea Kehler,
4. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-19-24,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,

13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 17. marts 2025

FN-MJØ-022-2025. Bolig, udhus og hævet indkørsel

Fredningsnævnet modtog den 12. februar 2025 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til efter nedrivning af bebyggelsen på ejendommen at opføre en ny bolig og et nyt udhus og at hæve terrænet på indkørslen på matr.nr. 20e Tåning by, Tåning, Vroldvej 196, 8660 Skanderborg. Ansøgningen er indsendt af ejendommens ejere Kristian Aarslev og Gitte Nutzhorn Aarslev.

Ejendommen har følgende beliggenhed i fredningen ud til Mossø:

Fredningsnævnet meddeler ikke dispensation, men giver samtidig anvisninger for et projekt, som kan forventes godkendt i fredningen.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser.

Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets tilstand på fredningstidspunktet. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet.

Ændringer i terrænet eller terrænformerne, herunder opfyldning og planering er ikke tilladt.

Arealerne må ikke bebygges yderligere. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Om- og tilbygninger af de eksisterende, lovligt opførte helårs- og sommerhuse, hvorved bygningen i væsentlig grad ændrer karakter, må kun finde sted efter forud indhentet godkendelse fra fredningsnævnet. Landbrugsejendomme, som overgår til anden anvendelse, og landbrugsejendommes beboelse henhører under denne bestemmelse.

Skanderborg Kommunes udtalelse

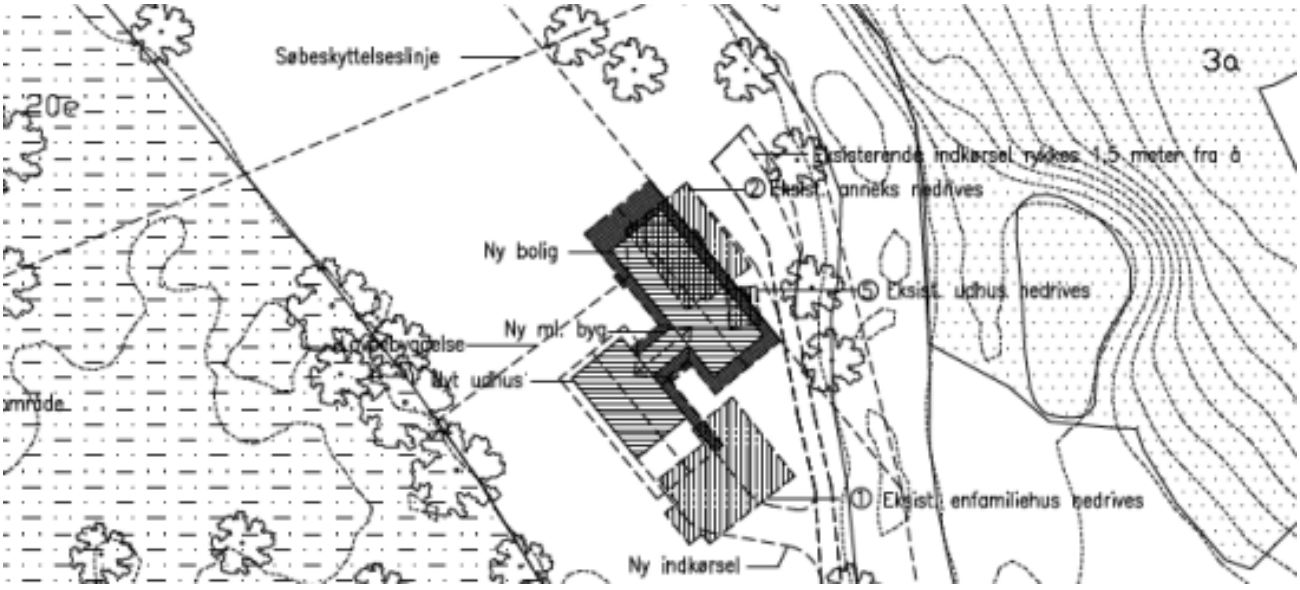
Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en beboelsesejendom på 33.310 m^2 i landzone. Der har tidligere været et dambrug på ejendommen. Dambruget er nedlagt, men bygningerne fra dambruget er fortsat på ejendommen.

Ansøgningen omfatter opførelse af en ny bolig og et nyt udhus og nedrivning af den eksisterende bebyggelse. Den bebyggelse, som fjernes, består af et enfamilieshus på 135 m^2, et anneks på 112 m^2, et udhus ved søen på 25 m^2, et udhus nær annekset på 14 m^2 og et udhus på 7 m^2 ved ejendommens indkørsel. Der fjernes således samlet et bebygget areal på 293 m^2. Ansøgeren håber, at fjernelse af tre udhuse, hvoraf det ene ligger tæt på Mossø, kan skabe mulighed for at opføre ét større udhus ved det hidtidige bebyggelsesareal.

Det nye enfamilieshus og udhuset opføres som to parallelle længer, der er forskudt fra hinanden. Længerne opføres i træ i et sammenhængende udtryk med sadeltag. Længerne forbindes af en mindre uopvarmet mellembygning på 18 m^2, som fremstår med glasfacade og sadeltag. Boligen har en størrelse på 156 m^2 med et udhæng og en overdækket terrasse på ca. 104 m^2. Den nye længe mod sydvest er et udhus på ca. 99 m^2 med et udhæng på ca. 46 m^2 og et vognly på ca. 47 m^2.

Den eksisterende bolig har en afstand på mellem 8 og 13 meter til Tåning å. Der eksisterende anneks har en afstand på mellem 12 og 16 meter til åen. Den nye bolig placeres med en afstand på mellem 6 og 20 meter til åen. Udhuset placeres bag boligen væk fra åen.

Placeringen af den eksisterende bolig med udhus og den ansøgte bebyggelse er søgt illustreret ved følgende oversigtstegning:

Boligen placeres på grunden, hvor det eksisterende terræn ligger i kote 23,25. Terrænet hæves til kote 23,75 omkring bebyggelsen for at undgå oversvømmelser omkring bebyggelsen og for at sikre klimatilpasning. Bygningen etableres med høj sokkel, hvor gulvkoten placeres 45 cm over det fremtidige terræn. Det højere terræn indarbejdes i de eksisterende terrænkurver, så der laves mindst mulig regulering, og så der opnås et så naturligt udtryk som muligt.

Den private indkørselsvej hæves til kote 23,50 på de stræk, hvor den ligger lavere, for at tilgodese bedre klimatilpasning af indkørselsvejen. Indkørslen udføres med ralbelægning som den eksisterende indkørsel. Skråningsanlægget afsluttes indenfor den slåede græsrabat, så den naturlige vegetation ved åbrinken ikke påvirkes.

På den følgende beliggenhedsplan er der med grøn farve markeret de områder, hvor der terrænreguleres omkring bebyggelsen og indkørselsvejen:

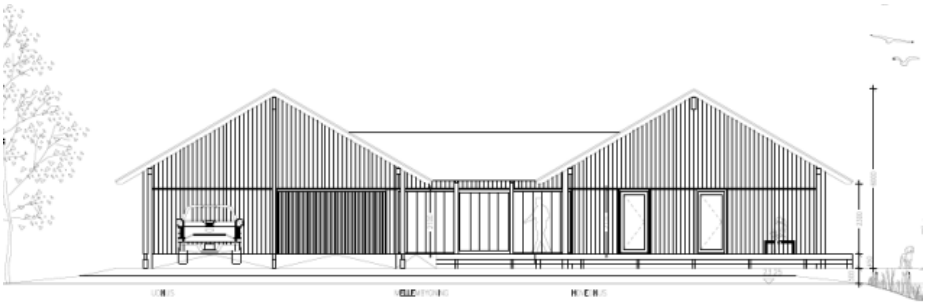
På det følgende foto af den eksisterende bebyggelse set fra Mossø er endvidere med hvid stiplet linje indtegnet gavlfacaderne på det ansøgte byggeri.

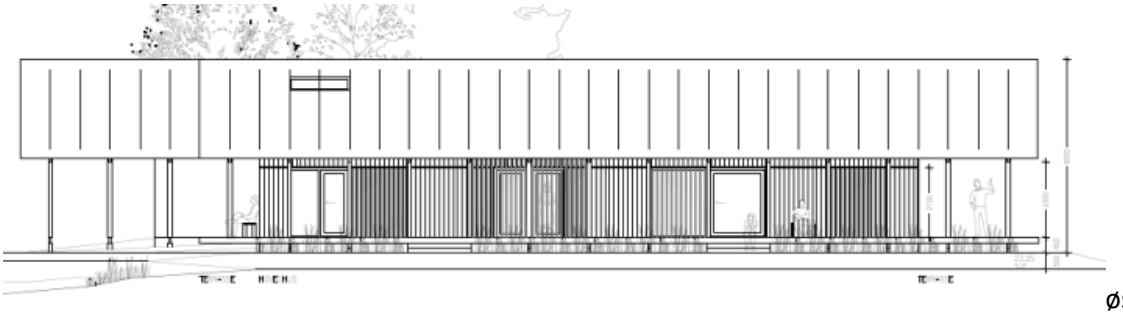
Den ansøgte bebyggelses facader er i øvrigt illustreret på følgende måde:

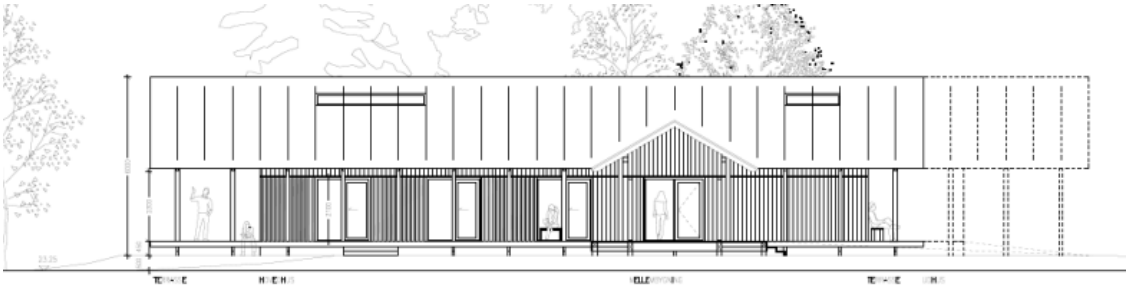
nord

syd

øst

vest

Ejendommen ligger i Natura 2000 område N52: Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå, som består af habitatområde H48 og fuglebeskyttelsesområde F35 (Mossø). Da bebyggelsen og terrænreguleringen etableres uden for de § 3 beskyttede naturarealer, vurderes projektet ikke at påvirke naturtyperne på udpegningsgrundlaget.

Lys skivevandkalv og bæklampret er alle arter, der udelukkende er tilknyttet vandfasen, og er derfor ikke relevant i sagen. Blank seglmos vokser i rigkær med kilde- og væld præg, og da den naturtype ikke er forekommende i området, er denne art heller ikke relevant.

Odderen er hovedsagelig følsom overfor forstyrrelser på ynglepladsen, mens de sagtens kan søge føde og sprede sig gennem relativt forstyrrede områder. Arten bevæger sig over store afstande. Den forekommer jævnligt ved Tåning å og i Mossø. Der er registreret flere trafikdræbte oddere på landevejen ved Fuldbro Mølle, og der ses jævnligt spor efter odder på vandløbets brinker i området. På grund af det relativt høje menneskelige aktivitetsniveau i området omkring Fuldbro Mølle vurderes dette område ikke at udgøre et yngleområde for arten. Dog er det sandsynligt, at de relativt uforstyrrede moseområder et stykke opstrøms Fuldbro Mølle og langs med Mossøs bredder udgør vigtige yngleområder for arten. Områderne ved Fuldbro Mølle vurderes dog at blive anvendt som raste-, fødesøgnings- og passageområde for odder.

Der er ikke registreringer af stor vandsalamander i nærområdet. Der er dog en sandsynlighed for, at stor vandsalamander vil kunne forekomme. Bebyggelsen placeres på det hidtidige bebyggelsesareal og i havearealet og vurderes dermed ikke at påvirke en eventuel forekomst af stor vandsalamander.

Bebyggelsen og terrænreguleringen vurderes heller ikke at påvirke de arter, der er omfattet af udpegningsgrundlaget for fuglebeskyttelsesområde F35, væsentligt. Plettet rørvagtel er kun registreret i Klosterkær, og rørhøgs potentielle yngleområder er de store sammenhængende rørskove rundt om Mossø, især i området mellem Emborg Odde og Lindholm Hoved. Isfugl, som er i nærområdet, bevæger sig langs ledelinjer i landskabet, herunder særligt langs vandløb. Udskiftningen af bebyggelsen til omtrentlig samme placering vurderes ikke at påvirke de tre fuglearter på udpegningsgrundlaget.

Da der er skov, søer og vandløb i området, vurderer Skanderborg Kommune, at der formentlig er forekomst af flagermus i området. Kommunen vil derfor ved fredningsnævnets besigtigelse foretage en besigtigelse af, om bygningerne anvendes af flagermus, og herefter foretage en nærmere vurdering af om projektet påvirker flagermus.

Skanderborg Kommune har som sin vurdering anført, at sagen drejer sig om en beboelsesejendom, der tidligere har været anvendt til dambrug, hvilket har medført en placering i en lavning ned mod Mossø og tæt på Tåning å. Langs ejendommens østlige skel løber Tåning å, der udmunder i Mossø, og ejendommen er trukket tilbage fra vejen med tæt beplantning mellem bygningerne og vejforløbet. Ejendommens bebyggelse er meget synlig fra Tåning å, men ligger tilbagetrukket fra Mossø med ca. 193 meter til det eksisterende byggeri.

Den nye bebyggelse opføres i træ med et afdæmpet arkitektonisk udtryk, der er tilpasset de landskabelige omgivelser. På trods af terrænreguleringen og en høj sokkel vil bygningen fremstå lavere end det eksisterende anneks med udnyttet tagetage. Samtidig flyttes bygningsaftrykket en anelse væk fra åen sammenlignet med den nuværende bebyggelse.

For at nedtone byggeriet fra Tåning å vil Skanderborg Kommune stille krav om, at der etableres lav beplantning foran boligens vestfacade, så den høje sokkel dækkes op til terrassebrædderne.

Skanderborg Kommune er indstillet på at meddele de nødvendige dispensationer og tilladelser i henhold til naturbeskyttelsesloven, planloven og bygningsreglementet, hvis fredningsnævnet meddeler dispensation. Normalt tillader kommunen ikke udhusbebyggelse over 100 m^2, men i dette tilfælde vurderes det, at det samlede udtryk af det nye byggeri vil fremstå mere harmonisk og afdæmpet i landskabet, idet flere udhuse nedrives, herunder et udhus med en markant placering nær Mossø. Kommunen har samtidig præciseret, at yderligere udhusbebyggelse ikke kan forventes, medmindre der foreligger en særlig begrundelse, såsom læskure til afgræsning af § 3-arealer. Der kan endvidere ikke forventes dispensation til ny bebyggelse ved søen, som det er tilfældet i dag. En eventuel dispensation fra åbeskyttelseslinjen vil være betinget af, at alt eksisterende udhusbebyggelse fjernes senest tre måneder efter, at det nye byggeri er færdigmeldt.

I forhold til den private indkørsel til ejendommen hæves vejen begrænset i forhold til i dag. Skanderborg Kommune vurderer, at den begrænsede terrænstigning ikke vil have en væsentlig betydning for oplevelsen af det sø- og ånære landskab til trods for den nære placering til åen. Der vil blive stillet vilkår om, at skråningsanlægget skal være afsluttet, før den naturlige beplantning på brinken begynder.

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet behandlede sagen på et møde med besigtigelse den 28. februar 2025 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Kristian Aarslev, Skanderborg Kommune ved Inger Juul og Inger Katrine Jessen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Bente Andersen.

Kristian Aarslev præsenterede projektet og gennemgik herunder de forhold, som arkitekten har påpeget er væsentlige for, at projektet er tilpasset landskabet. De har lyttet til det og på den baggrund begrænset deres ønsker til et byggeri.

Danmarks Naturfredningsforening anerkendte, at det forhold, at den spredte bygningsmasse fjernes og samles, betyder, at indtrykket fra Mossø nok er et mindre byggeri, som er en forbedring af det overordnede indtryk af ejendommens bebyggelse.

Skanderborg Kommune oplyste, at det alligevel ikke er muligt ved besigtigelsen at gennemgå bygningerne for tegn på flagermus, og at kommunen derfor efterfølgende vil afgive sin udtalelse herom til brug for sagen.

Udtalelse om flagermus

Skanderborg Kommune har herefter den 13. marts 2025 udtalt, at mange arter af flagermus overvintrer udelukkende i bygninger som regel godt skjult under isolering på loftet eller i skunkrum, under plader på facader, bag brædder eller i hulmure og lignende. Flagermusenes krav til vinterkvarteret er anderledes end til sommerkvarteret. Her skal der være beskyttelse, ro og frostfrit, men ikke for varmt.

Det er derfor ofte svært at se de flagermus, der holder til i en bygning. Det er lettere at se, hvor de flyver ud og ind. Flagermusene kræver ikke megen plads, og ud- og indflyvningshullerne er ofte sprækker eller huller med en åbning på 1-4 cm's højde. Det er oftest i husets gavle eller rygning, at flagermusene flyver ind og ud. Deres tilstedeværelse afsløres ved, at deres små, sorte ekskrementer sidder på gavlen eller vinduer neden for hullet. Der er som regel også dråber af urin på sådanne vinduer.

Skanderborg Kommune har foretaget en besigtigelse af ejendommens bygninger med fokus på tegn på flagermusaktivitet. Besigtigelsen omfattede undersøgelser af ekskrementer omkring bygningen, herunder ved vinduer, gavle og på jorden og urinpletter på vinduer og facader. Der blev desuden set efter synlige sprækker og hulrum, som kunne fungere som opholdssteder for flagermus. Ejendommens ejer blev spurgt til eventuelle tidligere observationer af flagermus i bygningerne.

Der blev ikke fundet ekskrementer, urinpletter eller andre spor, der kunne indikere flagermusaktivitet. Der blev ikke observeret flagermus under undersøgelsen. Ejeren oplyste, at han ikke har set flagermus i bygningerne.

Ejendommens beliggenhed tæt på skov, småbeplantninger, sø og å indikerer en potentiel forekomst af flagermus i nærområdet. Selvom området omkring ejendommen er velegnet til flagermus, er der ikke fundet tegn på, at bygningerne fungerer som yngle- eller rasteområder for flagermus. Da projektet ikke vil medføre ændringer, der kan påvirke eventuelle flagermus i nærområdet, vurderes det, at projektet ikke vil have nogen negativ indvirkning på flagermusbestandene eller deres levevilkår.

På baggrund af den gennemførte besigtigelse konkluderes det, at projektet ikke strider mod beskyttelsen af flagermus i habitatdirektivets bilag IV. Der er ikke dokumenteret forekomst af flagermus på ejendommen på arter.dk, og der er ikke fundet tegn på yngle- eller rasteområder ved bygningerne. Projektet kan derfor gennemføres uden yderligere hensyntagen til flagermus.

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Fredningsnævnet finder ikke grundlag for at foretage en anden vurdering end den vurdering af det ansøgtes betydning for Natura 2000-områder og bilag IV-arter, der er foretaget af Skanderborg Kommune, og som er gengivet ovenfor. Fredningsnævnet finder på den baggrund og efter sagens oplysninger, at projektet ikke er i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 eller stk. 3.

Det bemærkes indledningsvis, at projektet består i at nedrive i alt 293 m^2 bebyggelse, heraf 247 m^2 i området omkring den nu ansøgte bebyggelse i form af boligen på 135 m^2 og et anneks på 112 m^2.

Projektet består herudover i at opføre i alt 452 m^2 bebyggelse, der ligger samlet, i form af en bolig på 156 m^2 med en overdækket terrasse på ca. 104 m^2, et udhus på ca. 99 m^2 med et udhæng på ca. 46 m^2 og et vognly på ca. 47 m^2.

Den ansøgte bolig med udhus har således stort set samme samlede størrelse som den eksisterende bolig og udhus, hvortil imidlertid kommer overdækkede arealer på 150 m^2 og et vognly på ca. 47 m^2.

Det bemærkes videre, at det ansøgte byggeri som følge af terrænændringen og den forhøjede sokkel hæves 95 cm.

Det bemærkes endelig, at de overdækkede arealer ikke følger terrænet, men er placeret højere i terrænet.

Selvom fredningsnævnet anerkender, at byggeriets ydre fremtræden i øvrigt er tilpasset det fredede landskab, og at der sker en hensigtsmæssig samling af ejendommens bebyggelse, er det fredningsnævnets opfattelse, at der er tale om en så markant forøgelse af det bebyggede areal og en sådan ændring i oplevelsen af det fredede landskab, som ikke kan tillades i en landskabsfredning med en beliggenhed tæt på Mossø og lige op af Tåning å.

Fredningsnævnet har foruden en konkret vurdering af forholdene på ejendommen lagt betydelig vægt på hensynet til at undgå en uheldig præcedens, idet en dispensation til det ansøgte projekt ville åbne op for meget markante forøgelser af bebyggede arealer andre steder i fredningen.

Fredningsnævnet kan efter en konkret vurdering af forholdene på ejendommen tilkendegive, at der kan forventes meddelt dispensation til et projekt med samme ydre fremtræden som det ansøgte projekt, hvis det bebyggede areal i form af bolig, udhus, vognly og overdækkede arealer ikke overstiger 350 m^2.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Kristian Aarslev og Gitte Nutzhorn Aarslev,
4. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.03.03-P19-14-25,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.

Fredningsnævnet for Midtjylland, østlig del
(midtjyllandoest@fredningsnaevn.dk)

Den 25. april 2025

FN-MJØ-102-2024. Havepavillon

Fredningsnævnet modtog den 30. maj 2024 Skanderborg Kommunes udtalelse om en ansøgning om dispensation til at opføre et udhus og om lovliggørende dispensation til en havepavillon på matr.nr. 3e Emborg By, Gl. Rye, Lindholmvej 45, 8680 Ry. Ansøgningen er indsendt af Foldagers Tegnestue for ejendommens ejere Mette Angelo Sørensen og Jens Ole Kauffeldt Sørensen.

Fredningsnævnet besluttede efter besigtigelsen at opdele sagen i to sager. Denne afgørelse vedrører sagen om havepavillonen, mens sagen om udhuset er behandlet i FN-MJØ-083-2024.

Fredningsnævnet meddeler ikke lovliggørende dispensation til havepavillonen.

Fredningen

Ejendommen er omfattet af Overfredningsnævnets afgørelse af 10. maj 1977 om fredning af Mossø med omgivelser. Fredningen har ikke en formålsbestemmelse, men det fremgår af fredningen, at den tilsigter navnlig at bevare området i dets nuværende tilstand. Om beskrivelsen af området blev det bl.a. anført, at området er stærkt besøgt af såvel uden- som indenlandske turister, ligesom det benyttes til endagsture fra de nærliggende byer. Der er mange storslåede udsigter fra områdets offentlige veje, der er stærkt benyttede som udflugtsveje. Det må være et vigtigt led i fredningen at sikre udsigterne og de landskabelige samspil med beplantning og bebyggelse.

Det fremgår af fredningsbestemmelserne, at arealerne skal bevares i deres tilstand på fredningstidspunktet. Der må ikke foretages terrænændringer. Arealerne må ikke yderligere bebygges. Der må således ikke opføres bygninger, skure, boder eller andre indretninger.

Skanderborg Kommunes udtalelse

Skanderborg Kommune har oplyst, at ejendommen er en landbrugsejendom på ca. 24 ha i landzone. Kommunen har ved sin gennemgang af en ansøgning om opførelse af et udhus på ejendommen konstateret på luftfoto, at der mellem maj 2017 og maj 2018 er opført en havepavillon. Ejerne har herefter valgt at ansøge om dispensation til at beholde pavillonen. Den har en størrelse på 9 m^2 og er på det højeste punkt 2,85 meter. Taget er beklædt med tagpap med lister, og facaderne består af klinkbeklædning i sortmalet træ. Der er ifølge ejerne ikke foretaget terrænregulering ved etableringen af havepavillonen, da den er placeret på træstrøer uden et fundament. Den er placeret ca. 24 meter fra boligen på ejendommen. Havepavillonen bruges til ophold i haven året rundt. Havepavillonen har følgende ydre fremtræden og placering markeret med en rød prik på ejendommen:

Skanderborg Kommune har endnu ikke foretaget en vurdering af, om arealet er beskyttet efter naturbeskyttelseslovens § 3, hvor pavillonen er placeret. Kommunen har derfor endnu ikke taget stilling til, om en eventuel dispensation vil kunne meddeles eller ej.

Skanderborg Kommune har oplyst, at nærmeste Natura 2000-område er N52; Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå, der ligger ca. 70 meter mod nord og nordøst. Det består af habitatområde H48. Da arealet omkring pavillonen ved vandhullet endnu ikke er undersøgt, har kommunen ikke foretaget en Natura 2000-væsentlighedsvurdering eller en bilag IV-vurdering på nuværende tidspunkt.

Fredningsnævnets besigtigelse

Fredningsnævnet behandlede sagen (og sagen FN-MJØ-083-2024) på et møde med besigtigelse den 19. juni 2024 ved Martin Møller-Heuer, Knud Erik Hesselbjerg og Kresten Krab Thorup. Endvidere deltog Jens Ole Kauffeldt Sørensen, Skanderborg Kommune ved Anne-Mette Norup og Louise Friis Hansen og Danmarks Naturfredningsforening ved Lars Søgaard-Jensen og Otto Andersen.

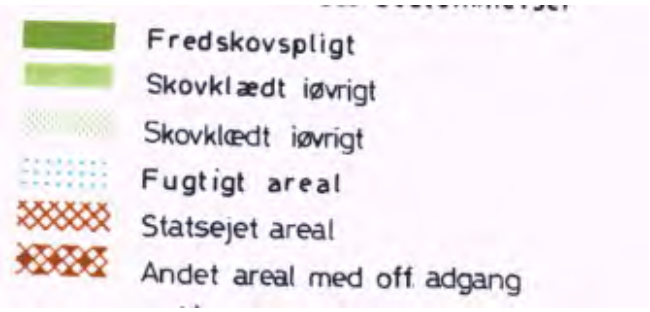
Danmarks Naturfredningsforening havde ikke bemærkninger til havepavillonen, da den er placeret i havearealet i nærheden af anden bebyggelse. Skanderborg Kommune oplyste, at kommunen vil foretage en vurdering i relation til Natura 2000 og bilag IV-arter.

Yderligere sagsoplysning

Skanderborg Kommune har efterfølgende oplyst, at sagen ikke er en prioriteret sag, og fredningsnævnet har derfor anmodet Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø om teknisk bistand, jf. naturbeskyttelseslovens § 35, stk. 4.

Det fremgår heraf, at havepavillonen er placeret på den ejendom, der på fredningskortet har løbenummer 22, og som på fredningstidspunktet fremstår som "Skovklædt i øvrigt".

Nærmeste Natura 2000-område er N52 Salten Å, Salten Langsø, Mossø og søer syd for Salten Langsø og dele af Gudenå, der ligger i en afstand af 120-140 meter fra havepavillonen. Stor vandsalamander fremgår af udpegningsgrundlaget for habitatområde nr. 48 og er en bilag IV-art.

Det fremgår af hjemmesiden arter.dk, at Skanderborg Kommune i 2020 har registreret stor vandsalamander i vandhullet lige syd for havepavillonen. Ejendommen er omgivet af skov og med kort afstand til vandhuller mod nordøst, vest og øst.

Af håndbogen om dyrearter på habitatdirektivets bilag IV fra 2023 fremgår følgende om stor vandsalamander:

> "Ud over egentlig opfyldning af ynglevandhuller er stor vandsalamander følsom over for bebyggelse i omgivelserne, øget trafik, overgødskning, tilgroning, overskygning, forekomst af fisk samt andehold.
>
> Stor vandsalamander benytter ofte løvskove, blandskove eller dybe, skyggede søer som rasteområde. Hvis sådanne ryddes eller fyldes op, kan det skade den lokale bestand.
>
> Normalt følger de tilvandrende salamandre spredningskorridorer som bevoksninger og skovområder.
>
> Salamandrene vandrer fra ynglestederne på fugtige nætter, hvor risikoen for udtørring af dyrenes hud er lav. Spredningen fra ynglestederne til levesteder på land er typisk omkring 100 m pr vandringsnat.
>
> De foretrukne rasteområder på land er især i skovområder, under stammer med råddent træ, sten, døde blade og i musehuller. Dyrene foretrækker rasteområder i levende hegn frem for fx afgræssede områder. Dyrene foretrækker ofte områder der i forvejen anvendes af andre salamandre og dyrene samles ofte i separate grupper af hanner eller hunner.
>
> … det vigtigste forvaltningstiltag som er til rådighed, er altid at undgå at projekter påvirker levesteder for arten. Ved projekter som ikke har til formål at forbedre artens levesteder er det næstvigtigste at sikre så stor afstand som mulig fra de områder, der påvirkes, til aktuelle registreringer af arten. Som udgangspunkt må levested og bestand ikke påvirkes."

Fredningsnævnets afgørelse

Fredningen af Mossø med omgivelser betyder, at projektet med udhuset kræver fredningsnævnets dispensation i medfør af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, hvorefter fredningsnævnet kan meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke strider mod fredningens formål.

Det fremgår endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2, at fredningsnævnet kun kan meddele dispensation fra en fredning i eller uden for et internationalt naturbeskyttelsesområde, hvis det ansøgte ikke indebærer en forringelse af naturtyper og levesteder for arter eller betydelig forstyrrelse af arter, som området er udpeget for. Fredningsnævnet kan endvidere i medfør af § 50, stk. 3 kun meddele dispensation, hvis det ansøgte ikke kan ødelægge yngle- eller rasteområder i det naturlige udbredelsesområde for de dyrearter, der er nævnt i bilag 3 til loven, eller ødelægge de plantearter, der er nævnt i bilag 5 til loven, i alle livsstadier.

Det fremgår af oplysningerne om stor vandsalamander bl.a., at den er registreret i det vandhul, som havepavillonen er placeret umiddelbart op til. På den baggrund og på baggrund af de øvrige oplysninger om stor vandsalamanders adfærd og yngle-, leve- og rastesteder har fredningsnævnet ikke mulighed for at konkludere, at opførelsen af havepavillonen, som skete uden at forelægge sagen for de relevante myndigheder, ikke medførte en sådan påvirkning på områdets vandsalamandere, at en dispensation ikke ville være i strid med naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 2 og 3.

På den baggrund har fredningsnævnet ikke hjemmel til at meddele lovliggørende dispensation til havepavillonen.

Det er en konsekvens heraf, at havepavillonen skal fjernes. Fristen herfor fastsættes til den 31. oktober 2025.

Klagevejledning

Der kan klages over denne afgørelse til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Klagefristen udløber 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Klagen skal ifølge naturbeskyttelseslovens § 87 indgives via Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening, jf. vejledningen på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk. Klagefristen udløber ved midnat på dagen for klagefristens udløb. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Klageberettigede er, jf. naturbeskyttelseslovens § 86:

- Adressaten for afgørelsen,
- ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører,
- offentlige myndigheder,
- en berørt nationalparkfond,
- lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen,
- landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø, og
- landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige, rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.

Det er en betingelse for Miljø- og Fødevareklagenævnets behandling af en klage, at den, der klager, indbetaler et gebyr på 900 kr. for privatpersoner og 1.800 kr. for virksomheder og organisationer (2016-niveau). Klagegebyret reguleres den 1. januar hvert år efter den af Finansministeriet fastsatte sats for det generelle pris- og lønindeks som løbende offentliggjort i forslag til finanslov med virkning for klager, der modtages i Miljø- og Fødevareklagenævnet fra og med den 1. februar 2017. Miljø- og Fødevareklagenævnet offentliggør størrelsen af klagegebyret på sin hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret opkræves i forbindelse med klagens oprettelse i Miljø- og Fødevareklagenævnets digitale selvbetjening. Klagen behandles først, når gebyret er betalt. Vejledning om gebyrbetalingen kan ligeledes findes på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside www.naevneneshus.dk.

Gebyret tilbagebetales, hvis klagesagen fører til, at den påklagede afgørelse ændres eller ophæves, hvis klageren får helt eller delvis medhold i klagen, eller hvis klagen afvises som følge af overskredet klagefrist, manglende klageberettigelse eller fordi klagen ikke er omfattet af Miljø- og Fødevareklagenævnets kompetence. Det bemærkes, at hvis den eneste ændring af den påklagede afgørelse er forlængelse af en frist for efterkommelse af en afgørelse som følge af den tid, der er medgået til at behandle sagen i Miljø- og Fødevareklagenævnet, så tilbagebetales gebyret dog ikke.

Miljø- og Fødevareklagenævnet kan også beslutte at tilbagebetale klagegebyret, hvis der er indledt forhandlinger med afgørelsens adressat og/eller førsteinstansen om projekttilpasninger, og disse forhandlinger fører til, at klager trækker sin klage tilbage, eller hvis klager i øvrigt trækker sin klage tilbage, før Miljø- og Fødevareklagenævnet har truffet afgørelse i sagen. Gebyret tilbagebetales dog ikke, hvis Miljø- og Fødevareklagenævnet vurderer, at der er forhold, der taler imod at tilbagebetale gebyret, f.eks. hvis klagen trækkes tilbage meget sent, herunder efter at klager har haft et afgørelsesudkast i partshøring.

En dispensation må i henhold til naturbeskyttelseslovens § 87, stk. 7, ikke udnyttes, før klagefristen er udløbet, eller behandling af en eventuel klage måtte være afsluttet.

Det følger endvidere af naturbeskyttelseslovens § 50, stk. 1, jf. § 66, stk. 2, at dispensationen bortfalder, hvis den ikke udnyttes inden 3 år efter, at den er meddelt.

Martin Møller-Heuer

Denne afgørelse sendes til:

1. Knud Erik Hesselbjerg,
2. Kresten Krab Thorup,
3. Mette Angelo Sørensen og Jens Ole Kauffeldt Sørensen,
4. Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljø,
5. Skanderborg Kommune, sagsnr. 01.05.00-P25-9-24,
6. Danmarks Naturfredningsforening, København,
7. Danmarks Naturfredningsforening, Skanderborg,
8. Dansk Ornitologisk Forening, København,
9. Dansk Ornitologisk Forening, Skanderborg,
10. Dansk Botanisk Forening, København,
11. Friluftsrådet, centralt,
12. Friluftsrådet, kreds Søhøjlandet,
13. Region Midtjylland,
14. Slots- og Kulturstyrelsen.